

ЗБІРНИК
ОСНОВНИХ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Посібник для закладів вищої освіти

Київ – 2022

ПрАТ “Вищий навчальний заклад
“Міжрегіональна Академія управління персоналом”

ЗБІРНИК ОСНОВНИХ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Посібник для закладів вищої освіти

Київ – 2022

УДК 328.185
341

Рекомендовано до друку Вченою радою ПрАТ "Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна Академія управління персоналом"
(Протокол № 1 від 01.09.2022 р.)

Рецензенти:
доктор юридичних наук, професор Щокін Р.Г.,
доктор юридичних наук, доцент Тимашов В.О.,
доктор юридичних наук, професор Курило В.І.,
доктор юридичних наук Стрелюк Я.В.

341 **Збірник основних нормативних документів у сфері запобігання і протидії корупції:** посібник для закладів вищої освіти / укладачі: доктор юридичних наук, професор В.О. Заросило, доктор юридичних наук, доцент І.В. Сервецький, кандидат юридичних наук Л.В. Сорокіна. Київ: "Видавництво Людмила", 2022. 604 с.
ISBN 978-617-555-074-8

У посібнику, розробленому працівниками Навчально-наукового інституту права ім. Володимира Великого Міжрегіональної академії управління персоналом, систематизовано основні нормативні акти які стосуються діяльності державних органів України у сфері запобігання і протидії корупції.

Матеріали посібника ґрунтуються на нормах Конституції України, Законів України та інших законодавчих та відомчих нормативно-правових актів.

Навчальний посібник призначений для використання викладачами, курсантами, студентами та слухачами вищих навчальних закладів, практичним працівникам, правоохоронних органів та особам, які цікавляться проблемами антикорупційної діяльності в Україні.

ISBN 978-617-555-074-8 УДК 328.185

ЗМІСТ

Передмова 5

І. Міжнародні документи у сфері запобігання і протидії корупції..... 7

1. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи О двадцяти принципах боротьби з корупцією 10

2. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією..... 13

3. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією 21

4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції..... 37

5. Угода про створення групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO) 91

6. Статут групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO) 93

ІІ. Історичні шляхи розвитку антикорупційного законодавства в Україні..... 101

Закон України Про боротьбу з корупцією 106

Закон України Про засади запобігання та протидії корупції 116

Указ Президента України Про концепцію подолання корупції в Україні "на шляху до доброчесності"..... 135

Закон України Про засади запобігання і протидії корупції..... 150

Указ Президента України Про національну антикорупційну стратегію на 2011-2015 роки 183

Про запобігання корупції..... 193

Закон України Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки 331

Закон України Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки..... 361

Антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки..... 368

III. Інші документи, які стосуються діяльності у сфері запобігання і протидії корупції в Україні 413

Закон України Про національне антикорупційне бюро україни 413

Закон України Про державне бюро розслідувань 478

Закон України Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів..... 527

Офіс Генерального прокурора Наказ Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора..... 559

Закон України Про вищий антикорупційний суд 580

ПЕРЕДМОВА

За період після Революції Гідності в Україні практично сформульовано нову підгалузь права, яка може мати назву антикорупційне право. Виникнення такої підгалузі права було викликане рядом обставин, а саме головне надзвичайно високими рівнем корупції, яка почала загрожувати існуванню самої держави.

Разом з тим антикорупційне законодавство розвивалося досить нерівномірно. В різні періоди приймалися відповідні закони, які певною мірою формулювали напрями діяльності державних органів та громадськості у сфері запобігання і протидії корупції.

Слід зазначити, що перший Закон України "Про боротьбу з корупцією", який був прийнятий у 1997 році навіть випереджував формування міжнародного антикорупційного законодавства, проте великого впливу на антикорупційну діяльність він не здійснив.

Починаючи з 1999 року питання корупції та протидії стали турбувати вже і міжнародне співтовариство. Було прийнято ряд нормативних актів в Європі, а в подальшому і Організація Об'єднаних Націй також прийняла відповідну конвенцію, яка визначила напрями запобігання і протидії корупції у всьому світі.

Вітчизняне законодавство продовжувало удосконалюватися, проте цей процес відбувався повільно і без формування стратегії. Лише у 2011 році була зроблена спроба сформувати стратегію запобігання і протидії корупції, проте в цей час корупція вже повністю заполонила державний апарат та всі сфери суспільних правовідносин. Тим більше в цей період президентом України був В. Янукович, який в більшості випадків заохочував корупційні правопорушення.

Новий етап у сфері запобігання і протидії корупції почався після Революції Гідності. Перш за все було прийнято новий Закон України "Про протидію корупції", який визначив найбільш конкретно всі питання запобігання і протидії корупції.

Проте головними нормативними актами в цей період вважаються нормативні акти стосовно формування антикорупційних органів, які почали актину роботу у сфері протидії корупції. Формування таких антикорупційних органів зустрічало спротив у керівних органах і тому період їх формування на сьогодні ще повністю не завершений.

Вивчення антикорупційного законодавства України студентами Навчально-наукового інституту права ім. Володимира Великого Міжрегіональної академії управління персоналом де створено кафедру правоохоронної та антикорупційної діяльності передбачає ознайомлення з усіма нормативними актами, які стосуються антикорупційного права в тому числі і історичними документами.

Підготовлений збірник включає більшість основних законодавчих актів, які показують історичний розвиток законодавства України у сфері запобігання і протидії корупції, а також міжнародних документів у цій сфері і може бути корисним не тільки для студентів, але й для аспірантів, докторантів та інших осіб, які здійснюють дослідження у сфері антикорупційної діяльності.

І. МІЖНАРОДНІ ДОКУМЕНТИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Слід зазначити що у середині 1990-х років абсолютна більшість країн у світі визнали, що корупція є глобальною проблемою. З того часу у сфері запобігання корупції активно працюють регіональні та глобальні міжурядові організації.

Результатом такої діяльності стало ухвалення цілого комплексу міжнародних обов'язкових актів та актів рекомендаційного характеру, розроблених Організацією Об'єднаних Націй, Радою Європи, Організацією економічного співробітництва та розвитку, Європейським Союзом та Організацією американських держав.

Першими міжнародними актами у сфері протидії корупції, які підписала та ратифікувала Україна, були Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ратифікована 27 січня 1999 року) та Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією (ратифікована 4 листопада 1999 року). Це документи локального характеру, тому вони застосовуються лише в певних країнах.

Значним міжнародним досягненням у сфері протидії корупції стало ухвалення Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй Конвенції ООН проти корупції 31 жовтня 2003 року. Сьогодні це єдиний універсальний юридично обов'язковий інструмент для боротьби з корупцією. Так, 181 країна-підписант Конвенції здійснюють заходи, рекомендовані документом для подолання корупції.

В цілому система міжнародних документів у сфері протидії корупції почала активно формуватися в кінці 20 століття. Не можна стверджувати, що причиною прийняття документів про запобігання і протидію корупції стала ситуація в Україні, проте ситуація в країнах колишнього Радянського Союзу в цілому показала, що одним з головних напрямів дестабілізації як в Україні так і в країнах колишнього Радянського Союзу стала корупція.

З іншого боку корупція почала розповсюджуватися і на країни Європи та світу в цілому, тому відповідно повинно виникати реагування і прийняття відповідних нормативних документів.

1 січня 2010 Україна офіційно взяла на себе зобов'язання виконувати положення Конвенції у сфері протидії корупції. Фактично Україна по-

чала виконувати взяті на себе зобов'язання у 2014 році шляхом прийняття Антикорупційної стратегії на 2014-2017 роки.

Відповідно до статті 5 Конвенції ООН проти корупції, кожна держава-учасниця розробляє і здійснює або проводить ефективну скоординовану політику протидії корупції. Ця політика має сприяти участі суспільства і відображати принципи правопорядку, належного управління державними справами й майном, чесності й непідкупності, прозорості та відповідальності.

Основні положення міжнародних документів щодо запобігання корупції включають:

– Формування скоординованої політики, а саме – встановлення й заохочення ефективних практик для запобігання і протидії корупції, які періодично переглядаються.

- Створення органу або органів із запобігання корупції, які формують та імплементують таку політику.

- Формування доброчесної публічної служби що включає прозорі конкурси, достатнє фінансове забезпечення, фокусування на таких критеріях, як бездоганність роботи, справедливість і здібності.

- Етичні стандарти поведінки на державній службі, а саме – заохочення непідкупності, чесності та відповідальності серед держслужбовців, створення визначених стандартів поведінки.

- Прозорі державні закупівлі й управління фінансами, а це – публічне поширення інформації про закупівельні процедури, зрозумілі та прозорі критерії участі та відбору, ефективні механізми контролю.

- Державну звітність, що дозволяє суспільству отримувати інформацію про механізм прийняття рішень у державі, спрощення адміністративних процедур, публікацію інформації про корупційні ризики в держсекторі.

- Незалежність судових органів та органів прокуратури, що передбачає забезпечення незалежності, зміцнення чесності та непідкупності, запобігання корупції в середині органів.

- Доброчесність приватного сектору, що виражається в співпраці бізнесу та правоохоронних органів, розробці стандартів доброчесності для бізнесу, запобіганні конфлікту інтересів у випадку колишніх держслужбовців, які приходять у бізнес.

- Участь суспільства, а саме – посилення прозорості та залучення громадян у процес прийняття рішень, доступ до інформації, формування атмосфери несприйняття корупції, повага, заохочення та захист свободи пошуку й поширення інформації про корупцію.

- Запобігання відмиванню коштів регулювання та моніторинг банків та небанківських фінансових установ, щоб запобігти відмиванню коштів у всіх формах.

Таким чином Міжнародні нормативно-правові акти в цій сфері мають єдину мету – встановити загальні стандарти боротьби проти корупції на національному рівні через її криміналізацію та впровадження заходів для запобігання корупції.

1. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи О двадцяти принципах боротьби з корупцією

(прийнята Комітетом міністрів 6 листопада 1997 на 101-й сесії) (Документ 994_845, поточна редакція – Прийняття від 06.11.1997)

Комітет міністрів, Розглянувши Декларацію, прийняту на другій зустрічі на вищому рівні глав держав і урядів, яка мала місце в Страсбурзі 10 і 11 жовтня 1997 року, і згідно з планом дій, особливо секції 3, параграфа 2 “Боротьба з корупцією та організованою злочинністю”;

Знаючи, що корупція становить серйозну загрозу основним принципам і цінностям Ради Європи, підриває віру громадян у демократію, руйнує правління закону, порушує права людини перешкоджає соціально-економічному розвитку;

Будучи переконаним, що боротьба проти корупції повинна бути мультидисциплінованною і в цьому зв’язку має відношення до програми дій проти корупції, так само як і до рішень, прийнятим європейськими міністрами юстиції на їх 19-й і 21-й конференціях,

Отримавши в проекті керівні 20 принципів для боротьби проти корупції, розроблених Мульдісціплінарной групою по корупції (GMC);

Твердо вирішивши, що боротися з корупцією необхідно, з’єднуючи зусилля наших країн,

Погоджується прийняти ці 20 керівних принципів для боротьби проти корупції, викладених нижче:

1. Проводити ефективні заходи для запобігання корупції та, у цьому зв’язку, піднімати суспільне розуміння і просування етичної поведінки.

2. Гарантувати визнання національної та міжнародної корупції кримінальної.

3. Гарантувати, що ті, хто відповідає за запобігання, розслідування, судове переслідування і судове рішення по випадках корупції, мають незалежність і автономність, відповідні їхнім функціям, є вільними від впливу і мають ефективні засоби, для того щоб зібрати докази, захищаючи людей, які допомагають владі у боротьбі з корупцією, і зберігаючи конфіденційність розслідувань.

4. Забезпечувати відповідні заходи для конфіскації і позбавлення доходів в результаті випадків корупції.

5. Забезпечувати відповідні заходи, щоб запобігти тиску на юристів, що займаються випадками корупції.

6. Обмежувати імунітет від розслідування, судового переслідування або судового рішення по випадках корупції до ступеня, необхідної в демократичному суспільстві.

7. Просувати спеціалізацію людей або органів, відповідальних за боротьбу з корупцією і забезпечувати їх відповідними засобами і навчанням для виконання їх завдань.

8. Гарантувати, що фінансове законодавство і влади, що відповідають за здійснення цього, вносять вклад у боротьбу з корупцією в ефективної та скоординованої манері, особливо заперечуючи можливість зниження податків, відповідно до закону або правилу з приводу хабарів або інших витрат, пов'язаних з корупцією.

9. Гарантувати, що організація, функціонування та прийняття рішень публічними адміністраціями бере до уваги потребу боротьби з корупцією, особливо, гарантуючи прозорість, сумісну з потребою досягти ефективності.

10. Гарантувати, що правила, що стосуються прав і обов'язків посадових осіб, містять вимоги боротьби з корупцією і забезпечують відповідні та ефективні дисциплінарні заходи; просувати подальшу специфікацію поведінки, очікуваного від громадських посадових осіб відповідними засобами, такими, як кодекси поведінки.

11. Гарантувати, що відповідні процедури ревізії звертаються до дій державної служби та громадського сектору.

12. Підтверджувати, роль, яку можуть відігравати ревізійні процедури в запобіганні і виявленні корупції поза адміністративних органів.

13. Гарантувати, що система громадської відповідальності бере до уваги наслідки корумпованого поведінки громадських посадових осіб.

14. Приймати відповідно прозорі процедури для громадського замовлення, які втілюють справедливу конкуренцію і утримують корупціонерів.

15. Заохочувати прийняття обраними представниками кодексів поведінки і просувати правила фінансування політичних партій та виборчих кампаній, які утримують корупцію.

16. Гарантувати, що ЗМІ мають право вільно отримувати передавати інформацію з питань корупції і піддаються тільки тим обмеженням, які є необхідними в демократичному суспільстві.

17. Гарантувати, що громадянське право бере до уваги потребу боротьби з корупцією і, особливо, забезпечує ефективні засоби і права тих, чиї інтереси зачіпає корупція.

18. Заохочувати дослідження з корупції.

19. Гарантувати, що в кожному аспекті боротьби з корупцією, беруться до уваги можливі зв’язки з організованою злочинністю і відмивання грошових коштів.

20. Розвивати до найширшої ступеня можливе міжнародне співробітництво у всіх областях боротьби з корупцією. І, щоб просувати динамічний процес для ефективного запобігання корупції та боротьби з нею, Комітет міністрів

1. Запрошує національні влади застосовувати ці принципи в їх внутрішньому законодавстві та практиці.

2. Інструктує мультидисциплінарні групу по корупції (GMC) швидко закінчити розробку міжнародних юридичних інструментів відповідно до програми дій проти корупції.

3. Інструктує мультидисциплінарні групу по корупції (GMC) уявити без затримки текст проекту, пропонуючи установа відповідного й ефективного механізму під егідою Ради Європи, для того щоб контролювати дотримання цих принципів та імплементацію міжнародних юридичних інструментів, які будуть прийняті.

2. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією

Конвенцію ратифіковано Законом України N 2476-IV (2476-15) від 16.03.2005, ВВР, 2005, N 16, ст.266

Дата підписання: 04.11.1999

Дата набуття чинності: 01.01.2006

Офіційний переклад

Преамбула

Держави-члени Ради Європи, інші держави та Європейське Співтовариство, які підписали цю Конвенцію,

враховуючи, що метою Ради Європи є досягнення більшого єднання між її членами,

усвідомлюючи важливість зміцнення міжнародного співробітництва у галузі боротьби із корупцією,

наголошуючи, що корупція є однією із найнебезпечніших загроз правопорядку, демократії, правам людини, чесності та соціальній справедливості і що вона перешкоджає економічному розвиткові та загрожує належному і справедливому функціонуванню країн із ринковою економікою,

визнаючи, що корупція має негативні фінансові наслідки для громадян, компаній і держав, а також для міжнародних установ,

переконані, що цивільне право обов'язково має сприяти боротьбі із корупцією шляхом надання особам, яким заподіяно шкоду, можливості отримати справедливу компенсацію,

посилаючись на висновки та резолюції Дев'ятнадцятої (Мальта, 1994 рік), Двадцять Першої (Чеська Республіка, 1997 рік) і Двадцять Другої (Молдова, 1999 рік) конференцій міністрів юстиції європейських країн,

беручи до уваги Програму дій проти корупції, ухвалену Комітетом міністрів у листопаді 1996 року,

беручи також до уваги обґрунтування можливості розробки конвенції про цивільно-правові засоби отримання компенсації за шкоду, заподіяну внаслідок корупційних дій, яке було затверджене Комітетом міністрів у лютому 1997 року,

зважаючи на резолюцію (97) 24 (994_ 845), яка стосується 20 керівних принципів боротьби із корупцією та яку Комітет міністрів ухвалив у листопаді 1997 року на своєму 101-му засіданні, на резолюцію (98) 7, яка дозволяє укладення часткової та розширеної угоди про створення "Групи держав проти корупції (ГРЕКО)" (994_145) та яку Комітет міністрів ухвалив у травні 1998 року на своєму 102-му засіданні, а також на

резолюцію (99) 5, якою створюється ГРЕКО та яку було ухвалено 1 травня 1999 року,

посилаючись на Заключну декларацію та План дій, ухвалені главами держав і урядів держав-членів Ради Європи на їхньому Другому засіданні у Страсбурзі у жовтні 1997 року,

домовились про таке:

Глава I. Заходи, яких необхідно вжити на національному рівні

Стаття 1. Мета

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві ефективні засоби правового захисту осіб, яким заподіяно шкоду внаслідок корупційних дій, з метою надання таким особам можливості захищати свої права та інтереси, включаючи можливість отримання компенсації за заподіяну шкоду.

Стаття 2. Визначення корупції

Для цілей цієї Конвенції "корупція" означає прямі чи опосередковані вимагання, пропонування, дачу або одержання хабара чи будь-якої іншої неправомірної вигоди або можливості її отримання, які порушують належне виконання будь-якого обов'язку особою, що отримує хабара, неправомірну вигоду чи можливість мати таку вигоду, або поведінку такої особи.

Стаття 3. Компенсація за заподіяну шкоду

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві для осіб, яким заподіяно шкоду внаслідок корупційних дій, право на порушення судової справи з метою отримання повної компенсації за заподіяну шкоду.

2. Така компенсація може охоплювати матеріальні збитки, втрачену вигоду та немайнову шкоду.

Стаття 4. Відповідальність

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві такі умови компенсації заподіяної шкоди:

і) вчинення відповідачем особисто або з його дозволу корупційної дії чи невжиття ним розумних заходів для запобігання вчиненню корупційної дії;

іі) заподіяння шкоди позивачу; та

ііі) наявність причинного зв'язку між корупційною дією та заподіяною шкодою.

2. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві групову відповідальність для випадків, коли у заподіянні шкоди внаслідок однієї і тієї самої корупційної дії є винними декілька відповідачів.

Стаття 5. Відповідальність держави

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві для осіб, яким державні посадові особи під час виконання своїх службових обов'язків заподіяли шкоду корупційними діями, належні процедури отримання компенсації від держави чи, у випадку недержавних установ, від керівних органів таких установ.

Стаття 6. Контрибутивна вина

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві зменшення чи відмову у компенсації з урахуванням усіх обставин, якщо позивач через його власну помилку сприяв завданню шкоди чи її посиленню.

Стаття 7. Позовна давність

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві, що позовна давність для компенсації заподіяної шкоди становить не менше трьох років від дня, коли особа, якій було заподіяно шкоду, дізналася чи обґрунтовано могла знати про заподіяння шкоди або про здійснення корупційної дії та про особистість винної особи. Проте суд не розглядає такий позов після закінчення позовного строку тривалістю не менше десяти років від дня здійснення корупційної дії.

2. Закони Сторін, які регулюють переривання та зупинення перебігу давності, застосовуються, у разі необхідності, до строків позовної давності, передбачених у пункті 1.

Стаття 8. Дійсність угод

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві, що угоди чи їхні положення, які передбачають корупцію, вважаються такими, що не мають сили.

2. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві, що всі сторони будь-якої угоди, чия домовленість була порушена тією чи іншою корупційною дією, мають право звертатися до суду із проханням про визнання такої угоди недійсною без порушення їхнього права вимагати компенсації заподіяної шкоди.

Стаття 9. Захист працівників

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві належний захист проти будь-якої необґрунтованої санкції щодо працівників, які мають достатні підстави підозрювати корупцію та які добросовісно доповідають про свої підозри відповідальним особам або компетентним органам.

Стаття 10. Рахунки та аудит

1. Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві будь-які заходи, що необхідні для чіткого складання суб'єктами економічної діяльності річних звітів і отримання дійсної та вірогідної інформації про фінансовий стан суб'єкта економічної діяльності.

2. З метою запобігання корупційним діям кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві необхідність підтвердження аудиторами, що річні звіти містять дійсну та вірогідну інформацію про фінансовий стан суб'єкта економічної діяльності.

Стаття 11. Збирання доказів

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві ефективні процедури збирання доказів під час цивільного провадження у справі про корупцію.

Стаття 12. Тимчасові заходи

Кожна Сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві такі судові розпорядження, які необхідні для збереження прав і інтересів сторін під час цивільного провадження у справі про корупцію.

Глава II. Міжнародне співробітництво та контроль за виконанням

Стаття 13. Міжнародне співробітництво

Сторони здійснюють ефективне співробітництво у питаннях, які стосуються цивільного провадження у справах про корупцію, і особливо вручення документів, збирання доказів в інших країнах, юрисдикції, визнання та виконання рішень судових органів іноземних країн і судових витрат, згідно із положеннями відповідних міжнародних документів про міжнародне співробітництво у цивільних і комерційних справах, Сторонами яких вони є, а також відповідно до їхнього внутрішнього законодавства.

Стаття 14. Контроль за виконанням

Контроль за виконанням цієї Конвенції Сторонами здійснює Група держав проти корупції (ГРЕКО).

Глава III. Прикінцеві положення

Стаття 15. Підписання та набрання чинності

1. Цю Конвенцію відкрито для підписання державами-членами Ради Європи, державами, які не є членами Ради, але які брали участь у розробці Конвенції, та Європейським Співтовариством.

2. Вона підлягає ратифікації, прийняттю або затвердженню. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття чи затвердження здаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

3. Ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати, на яку чотирнадцять

держав, які її підписали, висловили свою згоду на обов'язковість для них Конвенції відповідно до положень пункту 2. Будь-яка держава, що підписала Конвенцію і що не є членом Групи держав проти корупції (ГРЕКО) на час ратифікації, прийняття чи затвердження, автоматично стає членом Групи у день набрання цією Конвенцією чинності.

4. Стосовно будь-якої держави, що підписала Конвенцію та що висловлюватиме свою згоду на обов'язковість для неї Конвенції після набрання нею чинності, ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати висловлення нею своєї згоди про обов'язковість для неї Конвенції відповідно до положень пункту 2. Будь-яка держава, що підписала Конвенцію і що не є членом Групи держав проти корупції (ГРЕКО) на час ратифікації, прийняття чи затвердження, автоматично стає членом Групи у день набрання цією Конвенцією чинності стосовно такої держави.

5. Будь-які конкретні умови участі Європейського Співтовариства у Групі держав проти корупції (ГРЕКО) визначаються у разі необхідності за спільною згодою із Європейським Співтовариством.

Стаття 16. Приєднання до Конвенції

1. Після набрання цією Конвенцією чинності Комітет міністрів Ради Європи після консультацій із учасниками Конвенції може запропонувати будь-якій державі, яка не є членом Ради і яка не брала участі у розробці Конвенції, приєднатися до цієї Конвенції у рішенні, що приймається більшістю голосів, передбаченою у статті 20d Статуту Ради Європи (994_001), і одностайним голосуванням представників Сторін, які мають право засідати в Комітеті.

2. Стосовно будь-якої держави, що приєдналася до цієї Конвенції, Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати здачі на зберігання документа про приєднання Генеральному секретарю Ради Європи. Будь-яка держава, що приєдналася до цієї Конвенції, автоматично стає членом ГРЕКО, якщо вона на час приєднання ще не є таким членом, у день набрання цією Конвенцією чинності стосовно такої держави.

Стаття 17. Застереження

Жодні застереження стосовно будь-якого положення цієї Конвенції не дозволяються.

Стаття 18. Територіальне застосування

1. Будь-яка держава чи Європейське Співтовариство під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого до-

кумента про прийняття, затвердження чи приєднання може визначити територію (території), до якої застосовуватиметься ця Конвенція.

2. Будь-яка Сторона може в будь-який інший час після цього заявою на ім'я Генерального секретаря Ради Європи поширити дію цієї Конвенції на будь-яку іншу територію, визначену в цій заяві. Щодо такої території Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання такої заяви Генеральним секретарем.

3. Будь-яка заява, зроблена відповідно до двох попередніх пунктів, може стосовно будь-якої території, визначеної в цій заяві, бути відкликана шляхом подання відповідного повідомлення на ім'я Генерального секретаря. Відкликання набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 19. Відношення до інших документів і угод

1. Ця Конвенція не зашкоджує правам та зобов'язанням, що випливають із міжнародних багатосторонніх документів, які стосуються спеціальних питань.

2. Сторони цієї Конвенції можуть укладати між собою двосторонні чи багатосторонні угоди з питань, що розглядаються у Конвенції, з метою доповнення чи посилення її положень або сприяння застосуванню принципів, закріплених у ній, чи без шкоди для цілей та принципів цієї Конвенції вони можуть дотримуватися певних правил з цього питання в рамках спеціальної системи, яка є обов'язковою на час відкриття цієї Конвенції для підписання.

3. Якщо дві чи більше Сторін вже уклали угоду чи договір стосовно якогось з питань, що розглядаються у цій Конвенції, або в інший спосіб встановили свої стосунки щодо цього питання, вони мають право застосовувати таку угоду чи такий договір або відповідним чином регулювати такі стосунки замість цієї Конвенції.

Стаття 20. Поправки

1. Поправки до цієї Конвенції можуть пропонуватися будь-якою Стороною, і вони надсилаються Генеральним секретарем Ради Європи державам-членам Ради Європи, державам, які не є членами Ради, але які брали участь у розробці цієї Конвенції, Європейському Співтовариству, а також будь-якій державі, яка приєдналася до Конвенції або якій було запропоновано приєднатися до неї відповідно положень статті 16.

2. Будь-яка поправка, що її запропонувала та чи інша Сторона, надсилається Європейському комітетові із правового співробітництва

(ЄКПС), який подає Комітетові міністрів свій висновок щодо запропонованої поправки.

3. Комітет міністрів розглядає запропоновану поправку та висновок, поданий Європейським комітетом із правового співробітництва (ЄКПС), і після консультацій із Сторонами Конвенції, які не є членами Ради Європи, може прийняти таку поправку.

4. Текст будь-якої поправки, прийнятої Комітетом міністрів відповідно до пункту 3 цієї статті, надсилається Сторонам для прийняття.

5. Будь-яка поправка, прийнята відповідно до пункту 3 цієї статті, набирає чинності на тридцятий день від дати, на яку всі Сторони поінформували Генерального секретаря про її прийняття ними.

Стаття 21. Врегулювання спорів

1. Європейський комітет із правового співробітництва (ЄКПС) Ради Європи постійно інформується про тлумачення та застосування цієї Конвенції.

2. У разі виникнення між Сторонами спору щодо тлумачення чи застосування цієї Конвенції такі Сторони намагаються врегулювати спір шляхом переговорів або будь-яким іншим мирним шляхом на їхній вибір, включаючи подання спору на розгляд Європейського комітету із правового співробітництва (ЄКПС), арбітражного суду, рішення якого є обов'язковими для Сторін, або Міжнародного Суду за згодою відповідних Сторін.

Стаття 22. Денонсація

1. Будь-яка Сторона може в будь-який час денонсувати цю Конвенцію шляхом подання відповідного повідомлення на ім'я Генерального секретаря Ради Європи.

2. Така денонсація набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 23. Повідомлення

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє держави-члени Ради, будь-які інші держави, які підписали цю Конвенцію, та Сторони Конвенції про:

a) будь-яке підписання;

b) здачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти або будь-якого документа про прийняття, затвердження чи приєднання;

c) будь-яку дату набрання чинності цією Конвенцією відповідно до статей 15 та 16;

d) будь-яку іншу дію, будь-яке повідомлення або сповіщення, які стосуються цієї Конвенції.

На посвідчення чого нижчепідписані, належним чином на те уповноважені представники підписали цю Конвенцію.

Вчинено у Страсбурзі четвертого дня листопада місяця 1999 року англійською та французькою мовами, причому обидва тексти є однаково автентичними, в одному примірнику, який зберігатиметься в архіві Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії цієї Конвенції кожній державі-члену Ради Європи, державам, які не є членами Ради, але які брали участь у розробці цієї Конвенції, Європейському Співтовариству, а також будь-якій державі, якій було запропоновано приєднатися до Конвенції.

3. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією

Конвенцію ратифіковано із заявою Законом N 252-V (252-16) від 18.10.2006, ВВР, 2006, N 50, ст. 497

Дата підписання: 27.01.1999
Дата ратифікації Україною: 18.10.2006
Дата набрання чинності для України: 01.03.2010
Офіційний переклад

Преамбула

Держави – члени Ради Європи та інші держави, які підписали цю Конвенцію,

враховуючи, що метою Ради Європи є досягнення більшого єднання між її членами,

визнаючи важливість активізації співробітництва між іншими державами, що підписали цю Конвенцію,

переконані у необхідності здійснювати у невідкладному порядку спільну кримінальну політику, спрямовану на захист суспільства від корупції, включаючи ухвалення відповідних нормативно-правових актів і вжиття превентивних заходів,

наголошуючи, що корупція загрожує правопорядку, демократії та правам людини, руйнує належне управління, чесність та соціальну справедливість, перешкоджає конкуренції та економічному розвиткові і загрожує стабільності демократичних інститутів і моральним засадам суспільства,

вважаючи, що ефективна боротьба із корупцією вимагає розширення, активізації та поліпшення міжнародного співробітництва у кримінальних справах,

вітаючи останні події, які ще більше поглиблюють на міжнародному рівні розуміння та співробітництво у справі боротьби із корупцією, включаючи заходи Організації Об'єднаних Націй, Світового банку, Міжнародного валютного фонду, Всесвітньої організації торгівлі, Організації американських держав, ОЕСР і Європейського союзу,

беручи до уваги Програму дій проти корупції, ухвалену Комітетом міністрів Ради Європи у листопаді 1996 року, на виконання рекомендацій Дев'ятнадцятої Конференції міністрів юстиції європейських країн (Валлетта, 1994 рік),

відзначаючи у цьому зв'язку важливість участі держав, які не є членами Ради Європи, у діяльності Ради, спрямованій проти корупції, а також вітаючи їхній цінний внесок у реалізації Програми дій проти корупції,

відзначаючи також, що Резолюція N 1, ухвалена на 21-й Конференції міністрів юстиції європейських країн (Прага, 1997 рік), закликає до швидкого впровадження Програми дій проти корупції та рекомендує, зокрема, якнайскоріше укласти кримінальну конвенцію, яка передбачала б скоординоване визнання злочинів, пов'язаних із корупцією, злочинними, посилення співробітництва у галузі переслідування осіб, які підозрюються у вчиненні таких злочинів, а також ефективний механізм для подальших дій, відкритий для держав-членів і держав, які не є членами Ради Європи, на рівних засадах,

беручи до уваги, що глави держав і урядів держав-членів Ради Європи з нагоди їхньої другої зустрічі, що відбулася у Страсбурзі 10-11 жовтня 1997 року, вирішили шукати спільні шляхи подолання ризиків, які створює зростання корупції, та ухвалили План дій, у якому Комітетові міністрів, крім іншого, доручається забезпечити якнайскорішу розробку міжнародно-правових документів відповідно до Програми дій проти корупції з метою розвитку співробітництва у галузі боротьби із корупцією, включаючи її зв'язки із організованою злочинністю та відмиванням грошей,

враховуючи також, що у резолюції (97) 24 (994_845), яка стосується 20 керівних принципів боротьби із корупцією та яку Комітет міністрів ухвалив 6 листопада 1997 року на своєму 101-му засіданні, підкреслюється необхідність якнайскорішої розробки міжнародно-правових документів відповідно до Програми дій проти корупції,

з огляду на прийняття Комітетом міністрів на своєму 102-му засіданні 4 травня 1998 року резолюції (98) 7, що дозволяє укладення часткової та розширеної угоди про створення "Групи держав проти корупції (ГРЕКО)" (994_145), яка спрямовуватиме свою діяльність на розширення можливостей її членів у галузі боротьби із корупцією шляхом здійснення контролю за виконанням ними своїх зобов'язань у цій галузі,

домовились про таке:

Глава I
Використання термінів

Стаття 1. Використання термінів

Для цілей цієї Конвенції:

а) вираз "посадова особа" тлумачиться за змістом визначення "державного службовця", "публічної посадової особи", "мера", "міністра" чи "судді" у національному законодавстві та у кримінальному праві держави, де відповідна особа виконує такі функції;

b) термін “суддя”, наведений вище у підпункті (a), включає прокурорів і осіб, які обіймають посаду судді;

c) у випадку судового переслідування державної посадової особи іншої держави переслідуюча держава може застосовувати визначення державної посадової особи тільки у тій мірі, у якій це визначення сполучне із її національним законодавством;

d) “юридична особа” означає будь-яке утворення, яке має такий статус за діючим національним законодавством, за винятком держав або інших державних органів, які здійснюють владні повноваження, та міждержавних міжнародних організацій.

Глава II
Заходи, яких необхідно вжити на національному рівні

Стаття 2. Дача хабара національним державним посадовим особам

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за умисне обіцяння, пропонування чи надання будь-якою особою прямо чи опосередковано будь-якої неправомірної переваги будь-яким посадовим особам, для них особисто чи для інших осіб, з метою заохочення їх до виконання чи невиконання своїх службових обов’язків.

Стаття 3. Одержання хабара національними державними посадовими особами

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за умисне вчинення вимагання чи одержання будь-якими посадовими особами прямо чи опосередковано будь-якої неправомірної переваги, для них особисто чи для інших осіб, або прийняття пропозиції чи обіцянки надання такої переваги з метою виконання чи невиконання ними своїх службових обов’язків.

Стаття 4. Хабарництво членів національних представницьких органів

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за дії, згадані у статтях 2 і 3, якщо вони вчиняються будь-якою особою, що є членом будь-якого національного представницького органу, який здійснює законодавчі або виконавчі повноваження.

Стаття 5. Хабарництво іноземних державних посадових осіб

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за дії, згадані у статтях 2 і 3, якщо вони вчиняються посадовою особою будь-якої іншої держави.

Стаття 6. Хабарництво членів іноземних представницьких органів

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за дії, згадані у статтях 2 і 3, якщо в них задіяна будь-яка особа, що є членом будь-якого представницького органу, який виконує законодавчі або виконавчі функції у будь-якій іншій державі.

Стаття 7. Дача хабара у приватному секторі

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за умисне надання під час здійснення підприємницької діяльності обіцянки, пропонування чи дачі прямо чи опосередковано будь-якої неправомірної переваги будь-яким особам, які обіймають керівні посади у приватних підприємствах або працюють на них у будь-якій якості, для них особисто чи для інших осіб, з метою заохочення їх до виконання чи невиконання наданих їм повноважень на порушення їхніх обов'язків.

Стаття 8. Одержання хабара у приватному секторі

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за умисне вчинення під час здійснення підприємницької діяльності вимагання чи одержання прямо чи опосередковано будь-якими особами, які обіймають керівні посади у приватних підприємствах або працюють на них у будь-якій якості, будь-якої неправомірної переваги чи обіцянки такої вигоди для них особисто чи для інших осіб або прийняття пропозиції чи обіцянки отримання такої переваги з метою заохочення їх до виконання чи невиконання наданих їм повноважень на порушення їхніх обов'язків.

Стаття 9. Хабарництво посадових осіб міжнародних організацій

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за дії, згадані у статтях 2 і 3, якщо в них задіяна будь-яка посадова особа або інший співробітник, який працює за контрактом, за змістом положень про персонал, будь-якої міжнародної чи наднаціональної організації чи органу, членом яко-

го є відповідна Сторона, та будь-якою відрядженою чи невідрядженою особою, яка здійснює повноваження, що відповідають повноваженням таких посадових осіб або співробітників.

Стаття 10. Хабарництво членів міжнародних парламентських асамблей

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за дії, згадані у статті 4, якщо в них задіяні будь-які члени парламентських асамблей міжнародних або наднаціональних організацій, членом яких є відповідна Сторона.

Стаття 11. Хабарництво суддів і посадових осіб міжнародних судів

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення визнання у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за дії, згадані у статтях 2 і 3, якщо в них задіяні будь-які особи, що обіймають посаду судді, або посадові особи будь-якого міжнародного суду, юрисдикцію якого визнала відповідна Сторона.

Стаття 12. Зловживання впливом

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за умисне вчинення обіцяння, пропонування чи надання прямо або опосередковано будь-якої неправомірної переваги будь-якій особі, яка заявляє чи підтверджує, що вона може за винагороду зловживати впливом на прийняття рішень будь-якою особою, згаданою у статтях 2, 4-6 і 9-11, незалежно від того, чи така неправомірна перевага призначена для неї особисто чи для іншої особи, а також вимагання, одержання або прийняття пропозиції чи обіцянки надання такої переваги у винагороду за такий вплив незалежно від того, чи такий вплив дійсно здійснюється, чи призводить до бажаного результату.

Стаття 13. Відмивання доходів, отриманих від злочинів, пов’язаних із корупцією

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за дії, що згадуються у пунктах 1 і 2 статті 6 Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом (995_029) (ETS 141), на умовах, наведених у цих пунктах, якщо предикатний злочин є одним із злочинів, передбачених у статтях 2-12 цієї Конвенції, в тій мірі, в якій відповідна Сторона не зробила застереження чи заяви

стосовно цих злочинів або не вважає такі злочини тяжкими з огляду законодавства в сфері відмивання доходів.

Стаття 14. Фінансові злочини

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення відповідальності у своєму національному законодавстві, що передбачає кримінальні чи інші санкції за нижченаведені умисні дії чи бездіяльність з метою вчинення, приховування чи маскування злочинів, згаданих у статтях 2-12, якщо Сторона не зробила відповідного застереження чи відповідної заяви:

a) виписування чи використання рахунку або будь-якого іншого облікового документа чи запису, що містить недостовірну чи неповну інформацію;

b) незаконне неоформлення запису про сплату.

Стаття 15. Співучасть

Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для встановлення у своєму національному законодавстві кримінальної відповідальності за допомогу у вчиненні чи підбурювання до вчинення будь-якого із кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією.

Стаття 16. Імунітет

Положення цієї Конвенції не впливають на положення будь-якого договору, протоколу чи статуту, а також на інструменти їх впровадження у тому, що стосується позбавлення імунітету.

Стаття 17. Юрисдикція

1. Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання у своєму національному законодавстві підсудними кримінальні злочини, передбачені статтями 2-14 цієї Конвенції, якщо:

a) злочини вчинено повністю або частково на її території;

b) злочинець є її громадянином, посадовою особою чи членом одного із її національних представницьких органів;

c) злочини вчинено однією із її посадових осіб чи одним із членів її національних представницьких органів або будь-якою особою, згаданою у статтях 9-11, яка водночас є її громадянином.

2. Кожна держава під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти чи свого документа про ратифікацію, прийняття, затвердження або приєднання може у заяві на ім’я Генерального Секретаря Ради Європи повідомити про те, що вона залишає за собою право не застосовувати чи застосовувати лише в особливих випадках або за

особливих умов правила підсудності, визначені у підпунктах b та c пункту 1 цієї статті чи будь-якій її частині.

3. Якщо Сторона використала можливість зробити застереження, як це передбачено у пункті 2 цієї статті, вона вживатиме таких заходів, які можуть бути необхідними для встановлення підсудності злочинів, що розглядаються у цій Конвенції, у випадках, коли правопорушник знаходиться на її території і вона його не видає іншій Стороні виключно на підставі його громадянства після отримання прохання про видачу.

4. Ця Конвенція не виключає можливості встановлення Стороною кримінальної юрисдикції відповідно до національного законодавства.

Стаття 18. Відповідальність юридичних осіб

1. Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення відповідальності юридичних осіб за передбачені цією Конвенцією кримінальні злочини – дачу хабара, зловживання впливом та відмивання доходів, – вчинені на їхню користь будь-якою фізичною особою, яка діяла незалежно або як представник того чи іншого органу юридичної особи та яка обіймає керівну посаду у цій юридичній особі, із використанням:

– представницьких повноважень юридичної особи; чи

– повноважень приймати рішення від імені юридичної особи; чи

– повноважень здійснювати контроль за діяльністю юридичної особи;

а також за залучення такої фізичної особи до вищезазначених злочинів у якості співучасника чи підбурювача.

2. Крім випадків, передбачених у пункті 1, кожна Сторона вживатиме необхідних заходів для забезпечення відповідальності юридичної особи, коли неналежний контроль з боку фізичної особи, згаданої у пункті 1, призвів до вчинення в інтересах цієї юридичної особи кримінальних злочинів, наведених у пункті 1, фізичною особою, що їй підпорядковується.

3. Відповідальність юридичної особи за пунктами 1 та 2 не виключатиме кримінального переслідування фізичних осіб, які вчиняють кримінальні злочини, згадані у пункті 1, підбурюють до них або беруть у них участь.

Стаття 19. Санкції та заходи

1. З огляду на серйозний характер кримінальних злочинів, передбачених цією Конвенцією, кожна Сторона запроваджуватиме стосовно кримінальних злочинів, визначених у статтях 2-14, ефективні, адекватні та стримуючі санкції і заходи, включаючи, у разі вчинення таких злочинів фізичними особами, позбавлення волі із подальшою можливістю екстрадиції.

2. Кожна Сторона забезпечуватиме, щоб юридичним особам, притягнутим до відповідальності відповідно до пунктів 1 та 2 статті 18, призначалися ефективні, адекватні та стримуючі кримінальні або некримінальні санкції і заходи, включаючи штрафи.

3. Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості конфіскації чи в інший спосіб вилучення засобів вчинення кримінальних злочинів і доходів, отриманих від кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, чи власності, вартість якої відповідає таким доходам.

Стаття 20. Спеціалізовані органи

Кожна Сторона вживатиме таких заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення спеціалізації персоналу та органів на боротьбі із корупцією. Для того, щоб вони могли здійснювати свої функції ефективно та без будь-якого невиправданого тиску, вони повинні мати необхідну самостійність відповідно до основоположних принципів правової системи Сторони. Сторони забезпечуватимуть персоналу таких органів підготовку та фінансові ресурси, достатні для виконання його завдань.

Стаття 21. Співробітництво із національними органами та між ними

Кожна Сторона вживатиме таких заходів, які можуть бути необхідними для того, щоб органи державної влади та будь-яка посадова особа співробітничали із дотриманням національного законодавства із тими національними органами, які відповідають за розслідування та переслідування кримінальних злочинів:

a) шляхом інформування таких органів на свою власну ініціативу у тих випадках, коли є достатні підстави вважати вчиненим будь-який із кримінальних злочинів, визначених у статтях 2-14; або

b) шляхом надання таким органам на їхній запит будь-якої необхідної інформації.

Стаття 22. Захист помічників правосуддя та свідків

Кожна Сторона вживатиме таких заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення ефективного й належного захисту:

a) тих, хто повідомляє про кримінальні злочини, визначені у статтях 2-14, або в інший спосіб співробітничає із органами слідства та переслідування;

b) свідків, які дають показання стосовно цих злочинів.

Стаття 23. Заходи по сприянню збиранню доказів і конфіскації доходів

1. Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, – включаючи заходи, що дозволяють застосування спеціальних слідчих

методів із дотриманням національного законодавства, – які можуть бути необхідними для забезпечення їй можливості сприяти збиранню доказів у зв'язку із кримінальними злочинами, визначеними у статтях 2-14 цієї Конвенції, та ідентифікувати, вистежувати, заморожувати і заарештовувати засоби та доходи, отримані від корупції, чи власність, вартість якої відповідає таким доходам, до яких можуть застосовуватися заходи, передбачені у пункті 3 статті 19 цієї Конвенції.

2. Кожна Сторона вживатиме таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення своїх судів або інших компетентних органів правом виносити постанови про подання банківської, фінансової або комерційної інформації чи про вилучення такої інформації для здійснення заходів, передбачених у пункті 1 цієї статті.

3. Банківська таємниця не може перешкоджати здійсненню заходів, передбачених у пунктах 1 і 2 цієї статті.

Глава III
Контроль за виконанням

Стаття 24. Контроль

Контроль за виконанням цієї Конвенції Сторонами здійснює Група держав проти корупції (ГРЕКО).

Глава IV
Міжнародне співробітництво

Стаття 25. Загальні принципи та заходи міжнародного співробітництва

1. Сторони якнайтісніше співпрацюватимуть одна з одною згідно із положеннями відповідних міжнародних договорів про міжнародне співробітництво у кримінальних справах чи домовленостей, досягнутих на основі однакового законодавства чи законодавчої взаємності, а також із дотриманням їхнього національного законодавства з метою розслідування та переслідування кримінальних злочинів, визначених у цій Конвенції.

2. Якщо Сторони не є учасниками міжнародних договорів або домовленостей, наведених у пункті 1, застосовуються статті 26-31 цієї глави.

3. Статті 26-31 цієї глави застосовуються також у випадках, коли вони є більш сприятливими, ніж положення міжнародних договорів або домовленостей, наведених у пункті 1.

Стаття 26. Взаємна допомога

1. Сторони надаватимуть одна одній якнайширшу взаємну допомогу, швидко обробляючи запити, що надходять від органів, які відповідно до

національного законодавства, мають право розслідувати чи переслідувати кримінальні злочини, визначені цією Конвенцією.

2. У наданні взаємної правової допомоги за пунктом 1 цієї статті може бути відмовлено, якщо, на думку запитуваної Сторони, задоволення запиту може зашкодити її основоположним інтересам, національному суверенітету, національній безпеці чи громадському порядку.

3. Сторони не можуть застосовувати правило таємності банківських операцій як підставу для відмови у будь-якому співробітництві за цією главою. Якщо це передбачає її національне законодавство, Сторона може вимагати, щоб запит про співробітництво, який передбачає зняття таємниці банківських операцій, скріплювався дозволом судді чи іншого судового органу, включаючи державних обвинувачів, що займається кримінальними справами.

Стаття 27. Екстрадиція

1. Кримінальні злочини, визначені цією Конвенцією, вважатимуться такими, що включені до будь-якого договору про екстрадицію, чинного між Сторонами, як злочини, що тягнуть видачу.

2. Якщо Сторона, яка зумовлює екстрадицію наявністю відповідного договору, отримує запит про екстрадицію іншій Стороні, з якою вона не має чинного договору про екстрадицію, вона може вважати цю Конвенцію правовою основою для видачі, коли йдеться про будь-який злочин, визначений цією Конвенцією.

3. Сторони, які не зумовлюють екстрадицію наявністю відповідного договору, у стосунках між собою визнають кримінальні злочини, визначені цією Конвенцією, такими, що тягнуть екстрадицію.

4. Екстрадиція здійснюватиметься відповідно до умов, передбачених у законодавстві запитуваної Сторони або чинних договорах про екстрадицію, включаючи підстави, на яких запитувана Сторона може відмовити у екстрадиції.

5. Якщо у екстрадиції за кримінальний злочин, передбачене цією Конвенцією, відмовляється виключно на підставі громадянства правопорушника, або якщо запитувана Сторона вважає, що вона має юрисдикцію над таким злочином, запитувана Сторона передає справу до своїх компетентних органів для переслідування осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, якщо вона не домовилася про інше із запитуючою Стороною, й інформує належним чином останню про остаточні результати справи.

Стаття 28. Надання інформації за власною ініціативою

Без шкоди для свого розслідування чи провадження у справі Сторона може без попереднього запиту надіслати іншій Стороні інформацію

про виявлені факти, якщо вона вважає, що повідомлення такої інформації може допомогти отримуючій Стороні у порушенні чи проведенні розслідування або провадження стосовно кримінальних злочинів, визначених цією Конвенцією, або може сприяти поданню такою Стороною запиту згідно із цією главою.

Стаття 29. Центральний орган

1. Сторони призначають центральний орган або у разі необхідності декілька центральних органів, які відповідають за подання запитів, надають відповіді на запити, зроблені відповідно до цієї глави та забезпечують виконання таких запитів або передачу їх до відповідних органів для виконання.

2. Кожна Сторона під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти чи свого документа про прийняття, затвердження або приєднання повідомляє Генеральному Секретарю Ради Європи назви та адреси органів, призначених на виконання пункту 1 цієї статті.

Стаття 30. Безпосередній зв'язок

1. Центральні органи підтримують між собою безпосередній зв'язок.

2. У термінових випадках запити про надання взаємодопомоги та повідомлення, що стосуються такої допомоги, можуть надсилатися безпосередньо судовими органами, включаючи державних обвинувачів, запитуючої Сторони таким самим органам запитуваної Сторони. У таких випадках копія подання надсилається одночасно центральному органу запитуваної Сторони через центральний орган запитуючої Сторони.

3. Будь-який запит або будь-яке повідомлення за пунктами 1 і 2 цієї статті може робитися через Міжнародну організацію кримінальної поліції (Інтерпол).

4. Якщо запит надсилається відповідно до пункту 2 цієї статті, а отримуючий орган не має повноважень розглядати такий запит, отримуючий орган передає запит до компетентного національного органу і самостійно інформує про це запитуючу Сторону.

5. Запити чи повідомлення за пунктом 2 цієї статті, які не стосуються примусових заходів, можуть безпосередньо надсилатися компетентними органами запитуючої Сторони компетентним органам запитуваної Сторони.

6. Кожна держава під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти чи свого документа про прийняття, затвердження або приєднання може повідомити Генеральному Секретарю Ради Європи про те, що заради ефективності запити, зроблені за цією главою, мають надсилатися до її центрального органу.

Стаття 31. Інформація

Запитувана Сторона невідкладно інформує запитуючу Сторону про заходи, вжиті щодо запиту, зробленого за цією главою, та про остаточні результати таких заходів. Запитувана Сторона також невідкладно інформує запитуючу Сторону про будь-які обставини, що унеможливлюють виконання запланованих заходів або можуть суттєво його затримати.

Глава V
Прикінцеві положення

Стаття 32. Підписання та набрання чинності

1. Цю Конвенцію відкрито для підписання державами-членами Ради Європи та державами, які не є членами Ради Європи, але які брали участь у її розробці. Такі держави можуть висловити свою згоду на обов'язковість для них цієї Конвенції шляхом:

a) підписання без застереження щодо ратифікації, прийняття чи затвердження; або

b) підписання за умови ратифікації, прийняття чи затвердження з подальшою ратифікацією, прийняттям чи затвердженням.

2. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття чи затвердження здаються на зберігання Генеральному Секретарю Ради Європи.

3. Ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати, на яку чотирнадцять держав висловили свою згоду на обов'язковість для них Конвенції відповідно до положень пункту 1 цієї статті. Будь-яка така держава, що не є членом Групи держав проти корупції (ГРЕКО) на час ратифікації, автоматично стає членом Групи у день набрання цією Конвенцією чинності.

4. Стосовно будь-якої держави, що підписала Конвенцію та що висловлюватиме свою згоду на обов'язковість для неї Конвенції після набрання нею чинності, ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати висловлення нею своєї згоди про обов'язковість для неї Конвенції відповідно до положень пункту 1. Будь-яка держава, що підписала Конвенцію і що не є членом Групи держав проти корупції (ГРЕКО) на час ратифікації, автоматично стає членом Групи у день набрання цією Конвенцією чинності стосовно такої держави.

Стаття 33. Приєднання до Конвенції

1. Після набрання цією Конвенцією чинності Комітет міністрів Ради Європи після консультацій із Договірними державами-учасниками Конвенції може запропонувати Європейському Співтовариству, а також

будь-якій державі, яка не є членом Ради Європи і яка не брала участі у розробці Конвенції, приєднатися до цієї Конвенції шляхом прийняття рішення, що приймається більшістю голосів, передбаченою у пункті d статті 20 Статуту Ради Європи (994_001), і одностайним голосуванням представників Договірних держав, які мають право засідати в Комітеті міністрів.

2. Стосовно Європейського Співтовариства та будь-якої держави, що приєдналася до цієї Конвенції відповідно до пункту 1 цієї статті, Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати здачі на зберігання документа про приєднання Генеральному Секретарю Ради Європи. Європейське Співтовариство та будь-яка держава, що приєдналася до цієї Конвенції, автоматично стають членами ГРЕКО, якщо вони на час приєднання ще не є такими членами, у день набрання цією Конвенцією чинності стосовно них.

Стаття 34. Територіальне застосування

1. Будь-яка держава під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття, затвердження чи приєднання може визначити територію (території), до якої застосовуватиметься ця Конвенція.

2. Будь-яка Сторона може в будь-який інший час після цього заявою на ім’я Генерального Секретаря Ради Європи поширити дію цієї Конвенції на будь-яку іншу територію, визначену в цій заяві. Щодо такої території Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання такої заяви Генеральним Секретарем.

3. Будь-яка заява, зроблена відповідно до двох попередніх пунктів, може стосовно будь-якої території, визначеної в цій заяві, бути відкликана шляхом подання відповідного повідомлення на ім’я Генерального Секретаря Ради Європи. Відкликання набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання такого повідомлення Генеральним Секретарем.

Стаття 35. Відношення до інших конвенцій та угод

1. Ця Конвенція не зашкоджує правам та зобов’язанням, що випливають із міжнародних багатосторонніх конвенцій, які стосуються спеціальних питань.

2. Сторони цієї Конвенції можуть укладати між собою двосторонні чи багатосторонні угоди з питань, що розглядаються у Конвенції, з метою доповнення чи посилення її положень або сприяння застосуванню принципів, закріплених у ній.

3. Якщо дві чи більше Сторін вже уклали угоду чи договір стосовно якогось із питань, що розглядаються у цій Конвенції, або в інший спосіб встановили свої стосунки щодо цього питання, вони мають право застосовувати таку угоду чи такий договір або відповідним чином регулювати такі стосунки замість цієї Конвенції, якщо це сприяє міжнародному співробітництву.

Стаття 36. Заяви

Будь-яка держава під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття, затвердження чи приєднання може заявити, що вона визнаватиме кримінальними злочинами дачу та одержання хабара іноземними посадовими особами відповідно до статті 5, посадовими особами міжнародних організацій відповідно до статті 9 або суддями та посадовими особами міжнародних судів відповідно до статті 11, тільки якщо посадова особа чи суддя діють або утримуються від дій на порушення своїх обов'язків.

Стаття 37. Застереження

1. Будь-яка держава під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття, затвердження чи приєднання може залишити за собою право не визнавати повністю або частково у своєму національному законодавстві кримінальними злочинами дії, згадані у статтях 4, 6-8, 10 і 12, або злочини, що пов'язані із одержанням хабара та визначені у статті 5.

2. Будь-яка держава під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття, затвердження чи приєднання може заявити, що вона користуватиметься застереженням, передбаченим у пункті 2 статті 17.

3. Будь-яка держава під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття, затвердження чи приєднання може заявити, що вона може відмовити у наданні правової взаємодопомоги відповідно до пункту 1 статті 26, якщо запит стосується злочину, який, на думку запитуваної Сторони, є політичним злочином.

4. Жодна держава не може на застосування пунктів 1, 2 і 3 цієї статті заявляти застереження до більше ніж п'яти положень, згаданих у цих пунктах. Жодні інші застереження не дозволяються. Застереження однакового характеру до статей 4, 6 і 10 вважаються одним застереженням.

Стаття 38. Строк дії та перегляд заяв і застережень

1. Заяви, згадані у статті 36, та застереження, згадані у статті 37, діють упродовж трьох років від дати набрання цією Конвенцією чинності

стосовно відповідної держави. Проте такі заяви та застереження можуть поновлюватися на періоди такої самої тривалості.

2. За дванадцять місяців до закінчення строку дії заяви чи застереження Генеральний Секретар Ради Європи повідомляє відповідну державу про закінчення такого строку. Ця держава не пізніше ніж за три місяці до закінчення строку дії заяви чи застереження має повідомити Генерального Секретаря про те, що вона залишає таку заяву чи таке застереження в силі, вносить до заяви чи застереження зміни або відкликає заяву чи застереження. Якщо відповідна держава не надсилає такого повідомлення, Генеральний Секретар інформує цю державу про те, що строк дії її заяви чи застереження вважається автоматично подовженим на шестимісячний період. Якщо до спливу цього шестимісячного періоду відповідна держава не повідомляє про свій намір залишити заяву чи застереження в силі або внести до заяви чи застереження зміни, така заява чи застереження втрачає чинність.

3. Якщо Сторона робить заяву чи застереження відповідно до статей 36 та 37, до поновлення дії такої заяви чи такого застереження або на запит, вона надає ГРЕКО пояснення щодо підстав подовження строку дії.

Стаття 39. Поправки

1. Поправки до цієї Конвенції можуть пропонуватися будь-якою Стороною, і вони надсилаються Генеральним Секретарем Ради Європи державам-членам Ради Європи, кожній державі, яка не є членом Ради Європи, але яка приєдналася до Конвенції або якій було запропоновано приєднатися до неї відповідно положень статті 33.

2. Будь-яка поправка, запропонована тією чи іншою Стороною, надсилається Європейському комітетові із проблем злочинності (ЄКПЗ), який подає Комітетові міністрів свій висновок щодо запропонованої поправки.

3. Комітет міністрів розглядає запропоновану поправку та висновок, поданий ЄКПЗ, і після консультацій із державами-учасниками Конвенції, які не є членами Ради Європи, може прийняти таку поправку.

4. Текст будь-якої поправки, прийнятої Комітетом міністрів відповідно до пункту 3 цієї статті, надсилається Сторонам для прийняття.

5. Будь-яка поправка, прийнята відповідно до пункту 3 цієї статті, набирає чинності на тридцятий день від дати, на яку всі Сторони поінформували Генерального Секретаря про її прийняття ними.

Стаття 40. Врегулювання спорів

1. Європейський комітет Ради Європи із проблем злочинності постійно інформується про тлумачення та застосування цієї Конвенції.

2. У разі виникнення між Сторонами спору щодо тлумачення чи застосування цієї Конвенції такі Сторони намагаються врегулювати спір шляхом переговорів або будь-яким іншим мирним шляхом на їхній вибір, включаючи подання спору на розгляд Європейського комітету із проблем злочинності, арбітражного суду, рішення якого є обов'язковими для Сторін, або Міжнародного суду за згодою відповідних Сторін.

Стаття 41. Денонсація

1. Будь-яка Сторона може в будь-який час денонсувати цю Конвенцію шляхом подання відповідного повідомлення на ім'я Генерального Секретаря Ради Європи.

2. Така денонсація набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного періоду від дати отримання такого повідомлення Генеральним Секретарем.

Стаття 42. Повідомлення

Генеральний Секретар Ради Європи повідомляє держави-члени Ради Європи та будь-яку державу, що приєдналася до Конвенції про:

a) будь-яке підписання;

b) здачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти або будь-якого документа про прийняття, затвердження чи приєднання;

c) будь-яку дату набрання чинності цією Конвенцією відповідно до статей 32 та 33;

d) будь-яку заяву чи будь-яке застереження, зроблене відповідно до статей 36 або 37;

e) будь-яку іншу дію, будь-яке повідомлення або інформацію, що стосується цієї Конвенції.

На посвідчення чого нижчепідписані належним чином на те уповноважені представники підписали цю Конвенцію.

Вчинено у Страсбурзі двадцять сьомого січня 1999 року англійською та французькою мовами, причому обидва тексти є однаково автентичними, в одному примірнику, який зберігатиметься в архіві Ради Європи. Генеральний Секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії цієї Конвенції кожній державі-члену Ради Європи, державам, які не є членами Ради, але які брали участь у розробці цієї Конвенції та будь-якій державі, якій було запропоновано приєднатися до Конвенції.

4. Конвенція Організації Об’єднаних Націй проти корупції

Конвенцію ратифіковано із заявами Законом N 251-V (251-16) від 18.10.2006, ВВР, 2006, N 50, ст.496

Дата підписання: 31.10.2003

Дата ратифікації Україною: 18.10.2006

Дата набрання чинності для України: 01.01.2010

Офіційний переклад

Преамбула

Держави – учасниці цієї Конвенції,

будучи стурбованими серйозністю породжуваних корупцією проблем і загроз для стабільності й безпеки суспільств, що підриває демократичні інститути й цінності, етичні цінності й справедливість та завдає шкоди сталому розвитку й принципу верховенства права,

будучи стурбованими також зв’язками між корупцією та іншими формами злочинності, зокрема організованою злочинністю й економічною злочинністю, у тому числі відмиванням коштів,

будучи стурбованими також випадками корупції, пов’язаними з великими обсягами активів, які можуть складати значну частку ресурсів держави та які ставлять під загрозу політичну стабільність і сталий розвиток цих держав,

будучи переконаними в тому, що корупція вже не є локальною проблемою, а перетворилася на транснаціональне явище, яке впливає на суспільства й економіки всіх країн, що зумовлює винятково важливе значення міжнародного співробітництва в галузі запобігання корупції та контролю за нею,

будучи переконаними також у тому, що всеосяжний і комплексний підхід є необхідним для ефективного запобігання корупції та боротьби з нею,

будучи переконаними також у тому, що наявність технічної допомоги може відігравати важливу роль у розширенні можливостей держав, у тому числі через посилення потенціалу та шляхом інституційної розбудови, у галузі ефективного запобігання корупції та боротьби з нею,

будучи переконаними в тому, що незаконне придбання особистого майна може завдати серйозної шкоди інститутам демократії, національним економікам та принципу верховенства права,

будучи сповненими рішучості більш ефективно запобігати міжнародним переказам незаконно придбаних активів, виявляти й припиняти їх та зміцнювати міжнародне співробітництво в поверненні активів,

підтверджуючи основоположні принципи законності в кримінальному провадженні та цивільному або адміністративному провадженні для встановлення майнових прав,

беручи до уваги, що запобігати корупції та викорінювати її – це обов'язок усіх держав і що для забезпечення ефективності своїх зусиль у цій галузі вони повинні співпрацювати одна з одною за підтримки й участі окремих осіб і груп, які не належать до державного сектора, таких як громадянське суспільство, неурядові організації та організації, що функціонують на базі громад,

беручи до уваги також принципи належного управління державними справами й державним майном, справедливості, відповідальності й рівності перед законом і необхідність забезпечити добропорядність, а також сприяти формуванню культури неприйнятності корупції,

високо оцінюючи роботу Комісії з запобігання злочинності й кримінального правосуддя та Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків і злочинності в галузі запобігання корупції та боротьби з нею,

посилаючись на роботу, що здійснюється іншими міжнародними та регіональними організаціями в цій галузі, у тому числі діяльність Африканського союзу, Ради Європи, Ради з питань митного співробітництва (також відомої як Всесвітня митна організація), Європейського Союзу, Ліги арабських держав, Організації економічного співробітництва та розвитку та Організації американських держав,

беручи до уваги з удячністю багатосторонні документи щодо запобігання корупції та боротьби з нею, у тому числі, зокрема, Міжамериканську конвенцію про боротьбу з корупцією, прийняту Організацією американських держав 29 березня 1996 року (998_089), Конвенцію про боротьбу з корупцією, яка зачіпає посадових осіб Європейських Співтовариств або посадових осіб держав – членів Європейського Союзу, прийняту Радою Європейського Союзу 26 травня 1997 року, Конвенцією про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних комерційних угодах, прийняту Організацією економічного співробітництва та розвитку 21 листопада 1997 року (998_154), Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцію, прийняту Комітетом міністрів Ради Європи 27 січня 1999 року (994_101), Цивільну конвенцію про боротьбу з корупцією, прийняту Комітетом міністрів Ради Європи 4 листопада 1999 року (994_102), та Конвенцію Африканського союзу про недопущення корупції та боротьбу з нею, прийняту главами держав й урядів Африканського союзу 12 липня 2003 року,

вітаючи набуття чинності 29 вересня 2003 року Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності (995_789),

домовилися про таке:

Глава I

Загальні положення

Стаття 1. Цілі

Цілями цієї Конвенції є:

a) сприяння вжиттю й посиленню заходів, спрямованих на більш ефективне й дієве запобігання корупції та боротьбу з нею;

b) заохочення, сприяння та підтримка міжнародного співробітництва й технічної допомоги в запобіганні корупції та в боротьбі з нею, зокрема в поверненні активів;

c) заохочення чесності, відповідальності й належного управління громадськими справами й державним майном.

Стаття 2. Терміни

Для цілей цієї Конвенції:

a) "державна посадова особа" означає: i) будь-яку особу, яка обіймає посаду в законодавчому, виконавчому, адміністративному або судовому органі Держави-учасниці, яку призначено чи обрано, праця якої оплачувана чи не оплачувана, незалежно від старшинства; ii) будь-яку іншу особу, яка виконує будь-яку державну функцію, зокрема для державного органу або державного підприємства, або надає будь-яку державну послугу, як це визначається у внутрішньому праві Держави-учасниці і як це застосовується у відповідній галузі правового регулювання цієї Держави-учасниці; iii) будь-яку іншу особу, що визначається як "державна посадова особа" у внутрішньому праві Держави-учасниці. Однак з метою вжиття деяких конкретних заходів, передбачених главою II цієї Конвенції "державна посадова особа" може означати будь-яку особу, яка виконує будь-яку державну функцію або надає будь-яку державну послугу, як це визначається у внутрішньому праві Держави-учасниці і як це застосовується у відповідній галузі правового регулювання цієї Держави-учасниці;

b) "іноземна державна посадова особа" означає будь-яку особу, яка обіймає посаду в законодавчому, виконавчому, адміністративному або судовому органі зарубіжної країни, яку призначено чи обрано; а також будь-яку особу, яка здійснює державні функції для зарубіжної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства;

c) “посадова особа міжнародної організації” означає співробітника міжнародної організації чи будь-яку особу, яка уповноважена такою організацією діяти від її імені;

d) “майно” означає будь-які активи, матеріальні або нематеріальні, рухомі або нерухомі, виражені в речах або в правах, а також юридичні документи або активи, що підтверджують право власності на такі активи або інтерес у них;

e) “доходи від злочину” означає будь-яке майно, придбане або отримане безпосередньо чи опосередковано в результаті вчинення будь-якого злочину;

f) “призупинення операцій (заморожування)” або “арешт” означають тимчасову заборону передачі, перетворення, відчуження або пересування майна, або тимчасовий вступ у володіння таким майном, або тимчасове здійснення контролю над ним за постановою суду чи іншого компетентного органу;

g) “конфіскація”, що включає у відповідних випадках позбавлення прав, означає остаточне позбавлення майна за постановою суду або іншого компетентного органу;

h) “предикатний злочин” означає будь-який кримінальний злочин, у результаті якого виникли доходи, що можуть стати предметом злочину, як зазначено в статті 23 Конвенції;

i) “контрольована поставка” означає метод, який уможливлює вивезення з території, провезення територією або ввезення на територію однієї або кількох держав незаконних або таких, що викликають підозру, партій вантажу з відома й під наглядом їхніх компетентних органів з метою розслідування будь-якого злочину та виявлення осіб, що беруть участь у вчиненні цього злочину.

Стаття 3. Сфера застосування

1. Ця Конвенція застосовується відповідно до її положень до запобігання, розслідування та кримінального переслідування за корупцію та до призупинення операцій (заморожування), арешту, конфіскації та повернення доходів від злочинів, визнаних такими згідно із цією Конвенцією.

2. З метою реалізації цієї Конвенції, якщо в ній не передбачено інше, не обов’язково, щоб у результаті вчинення зазначених у ній злочинів були завдані збитки або шкода державному майну.

Стаття 4. Захист суверенітету

1. Держави-учасниці виконують свої зобов’язання згідно з цією Конвенцією відповідно до принципів суверенної рівності й територіальної

цілісності держав і принципом невтручання у внутрішні справи інших держав.

2. Ніщо в цій Конвенції не наділяє Державу-учасницю правом здійснювати на території іншої держави юрисдикцію та функції, які входять виключно до компетенції органів цієї іншої держави відповідно до її внутрішнього права.

Глава II

Заходи щодо запобігання корупції

Стаття 5. Політика й практика запобігання та протидії корупції

1. Кожна Держава-учасниця, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, розробляє й здійснює або проводить ефективну скоординовану політику протидії корупції, яка сприяє участі суспільства і яка відображає принципи правопорядку, належного управління державними справами й державним майном, чесності й непідкупності, прозорості й відповідальності.

2. Кожна Держава-учасниця прагне встановлювати й заохочувати ефективні види практики, спрямовані на запобігання корупції.

3. Кожна Держава-учасниця прагне періодично проводити оцінку відповідних правових інструментів й адміністративних заходів з метою визначення їхньої адекватності з точки зору запобігання корупції та боротьби з нею.

4. Держави-учасниці, у належних випадках і згідно з основоположними принципами своїх правових систем, взаємодіють одна з одною та з відповідними міжнародними й регіональними організаціями в розробленні заходів, зазначених у цій статті, та сприянні їм. Ця взаємодія може включати участь у міжнародних програмах і проектах, спрямованих на запобігання корупції.

Стаття 6. Орган або органи із запобігання та протидії корупції

1. Кожна Держава-учасниця забезпечує, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, наявність органу або, у належних випадках, органів, які здійснюють запобігання корупції за допомогою таких засобів, як:

a) проведення політики, згаданої в статті 5 цієї Конвенції, і, у належних випадках, здійснення нагляду та координації реалізації такої політики;

b) розширення та поширення знань з питань запобігання корупції.

2. Кожна Держава-учасниця забезпечує органу або органам, зазначеним у пункті 1 цієї статті, необхідну незалежність, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, з метою надання такому ор-

гану або органам можливості виконувати свої функції ефективно й в умовах свободи від будь-якого неналежного впливу. Слід забезпечити необхідні матеріальні ресурси та спеціалізований персонал, а також таку підготовку персоналу, яка може бути потрібна для виконання покладених на нього функцій.

3. Кожна Держава-учасниця повідомляє Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй назву та адресу органу або органів, які можуть сприяти іншим Державам-учасницям у розробці й вжитті конкретних заходів щодо недопущення корупції.

Стаття 7. Публічний сектор

1. Кожна Держава-учасниця прагне, в належних випадках і згідно з основоположними принципами своєї правової системи, створювати, підтримувати й зміцнювати такі системи приймання на роботу, набору, проходження служби, просування по службі та виходу у відставку державних службовців і, в належних випадках, інших державних посадових осіб, які не обираються, які:

a) ґрунтуються на принципах ефективності й прозорості й на таких об'єктивних критеріях, як бездоганність роботи, справедливість і здібності;

b) включають належні процедури підбору й підготовки кадрів для заняття державних посад, які вважаються особливо вразливими з точки зору корупції, і ротації, у належних випадках, таких кадрів на таких посадах;

c) сприяють виплаті належної винагороди й установленню справедливих окладів з урахуванням економічного розвитку Держави-учасниці;

d) сприяють здійсненню освітніх і навчальних програм, з метою забезпечення того, що ці особи задовольняють вимоги стосовно правильного, добросовісного й належного виконання державних функцій, а також забезпечують їм спеціалізовану й належну підготовку, щоб поглибити усвідомлення ними ризиків, які пов'язані з корупцією та стосуються виконання ними своїх функцій. Такі програми можуть містити посилання на кодекси або стандарти поведінки у відповідних галузях.

2. Кожна Держава-учасниця також розглядає можливість прийняття належних нормативно-правових актів й вжиття відповідних адміністративних заходів, сумісних із цілями цієї Конвенції й відповідно до основоположних принципів свого внутрішнього права, щоб установити критерії стосовно кандидатів і виборів на державні посади.

3. Кожна Держава-учасниця також розглядає можливість прийняття належних нормативно-правових актів й вжиття відповідних адміністра-

тивних заходів, сумісних із цілями цієї Конвенції й відповідно до основоположних принципів свого внутрішнього права, з метою посилення прозорості у фінансуванні кандидатур на виборні державні посади та, у належних випадках, у фінансуванні політичних партій.

4. Кожна Держава-учасниця прагне, згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права, створювати, підтримувати й зміцнювати такі системи, які сприяють прозорості й запобігають виникненню конфлікту інтересів.

Стаття 8. Кодекси поведінки державних посадових осіб

1. З метою боротьби з корупцією кожна Держава-учасниця заохочує, inter alia, непідкупність, чесність і відповідальність своїх державних посадових осіб згідно з основоположними принципами своєї правової системи.

2. Зокрема, кожна Держава-учасниця прагне застосовувати, у рамках своїх інституціональних і правових систем, кодекси або стандарти поведінки для правильного, добросовісного й належного виконання державних функцій.

3. З метою реалізації положень цієї статті кожна Держава-учасниця бере до уваги, у належних випадках і згідно з основоположними принципами своєї правової системи, відповідні ініціативи регіональних, міжрегіональних та багатосторонніх організацій, наприклад Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб (995_788), який міститься в додатку до Резолюції 51/59 Генеральної Асамблеї від 12 грудня 1996 року.

4. Кожна Держава-учасниця також розглядає, згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права, можливість запровадження заходів і систем, які сприяють тому, щоб державні посадові особи повідомляли відповідним органам про корупційні діяння, про які їм стало відомо під час виконання ними своїх функцій.

5. Кожна Держава-учасниця прагне, у належних випадках і згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права, запроваджувати заходи й системи, які зобов’язують державних посадових осіб надавати відповідним органам декларації, inter alia, про позаслужбову діяльність, заняття, інвестиції, активи та про суттєві дарунки або прибутки, у зв’язку з якими може виникнути конфлікт інтересів стосовно їхніх функцій як державних посадових осіб.

6. Кожна Держава-учасниця розглядає можливість вжиття, згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права, дисциплінар-

них або інших заходів стосовно державних посадових осіб, які порушують кодекси або стандарти, установлені згідно із цією статтею.

Стаття 9. Державні закупівлі й управління державними фінансами

1. Кожна Держава-учасниця вживає, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, необхідних заходів для створення належних систем закупівель, які ґрунтуються на прозорості, конкуренції та об'єктивних критеріях прийняття рішень і є ефективними, inter alia, щодо запобігання корупції. Такі системи, які можуть передбачати належні порогові показники під час їхнього застосування, спрямовані, inter alia, на таке:

a) публічне поширення інформації, яка стосується закупівельних процедур і контрактів на закупівлі, зокрема інформацію про запрошених до участі в тендерах і належну або доречну інформацію про укладання контрактів, щоб надати потенційним учасникам тендерів достатній час для підготовки й подання їхніх тендерних заявок;

b) установлення, завчасно, умов участі, зокрема критеріїв відбору й прийняття рішень про укладання контрактів, а також правил проведення тендерів, та їхнього опублікування;

c) застосування завчасно встановлених й об'єктивних критеріїв стосовно прийняття рішень про державні закупівлі з метою сприяння подальшій перевірці правильності застосування правил або процедур;

d) ефективну систему внутрішнього контролю, у тому числі ефективну систему оскарження, для забезпечення можливості звернення в суд захисту та отримання компенсації у випадку недотримання правил або процедур, установлених згідно із цим пунктом;

e) у належних випадках заходи регулювання питань, що стосуються персоналу, який несе відповідальність за закупівлі, наприклад вимога про декларування заінтересованості в конкретних державних закупівлях, процедури перевірки й вимоги до професійної підготовки.

2. Кожна Держава-учасниця вживає, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, належних заходів для сприяння прозорості й звітності в управлінні державними фінансами. Такі заходи охоплюють, inter alia:

a) процедури затвердження національного бюджету;

b) своєчасне подання звітів про прибутки та видатки;

c) систему стандартів бухгалтерського обліку й аудиту й пов'язаного з цим наглядом;

d) ефективні й дієві системи управління ризиками та внутрішнього контролю; та

e) у належних випадках, коригування під час недотримання вимог, установлених у цьому пункті.

3. Кожна Держава-учасниця вживає таких цивільно-правових та адміністративних заходів, які можуть бути необхідними, згідно з основоположними принципами її внутрішнього права, з метою забезпечення збереження бухгалтерських книг, записів, фінансових відомостей або іншої документації, яка стосується державних видатків й прибутків, і запобігти фальсифікації такої документації.

Стаття 10. Державна звітність

З урахуванням необхідності боротьби з корупцією кожна Держава-учасниця вживає, згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права, таких заходів, які можуть бути необхідними для посилення прозорості в її державному управлінні, у тому числі стосовно її організації, функціонування та, у належних випадках, процесів прийняття рішень. Такі заходи можуть включати, inter alia, таке:

a) прийняття процедур або правил, які дозволяють членам суспільства отримувати, у належних випадках, інформацію про організацію, функціонування та процеси прийняття рішень у державному управлінні та, з належною увагою до захисту приватного життя й даних особистого характеру, про рішення та нормативно-правові акти, що стосуються членів суспільства;

b) спрощення адміністративних процедур, у належних випадках, для полегшення доступу громадськості до компетентних органів, які приймають рішення; та

c) опублікування інформації, яка може включати періодичні звіти про ризики корупції в державному управлінні.

Стаття 11. Заходи стосовно судових органів й органів прокуратури

1. Ураховуючи незалежність судової влади та її вирішальну роль в боротьбі з корупцією кожна Держава-учасниця, відповідно до основоположних принципів своєї правової системи й без шкоди для незалежності судових органів, вживає заходів стосовно зміцнення чесності й непідкупності представників судової влади та запобігання будь-якій можливості для корупції серед них. Такі заходи можуть уключати правила, що стосуються поведінки представників судової влади.

2. Заходи, аналогічні тим, яких уживають згідно з пунктом 1 цієї статті, можуть запроваджуватись і застосовуватись в органах прокуратури в тих Державах-учасницях, в яких вони не входять до складу системи органів судової влади, але користуються такою самою незалежністю, як і судові органи.

Стаття 12. Приватний сектор

1. Кожна Держава-учасниця вживає заходів, згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права, спрямованих на запобігання корупції в приватному секторі, посилення стандартів бухгалтерського обліку та аудиту в приватному секторі та, у належних випадках, установлення ефективних, відповідних і таких, що стримують, цивільно-правових, адміністративних або кримінальних санкцій за невжиття таких заходів.

2. Заходи, спрямовані на досягнення цих цілей, можуть уключати, inter alia, таке:

a) сприяння співробітництву між правоохоронними органами та відповідними приватними юридичними особами;

b) сприяння розробці стандартів і процедур, призначених для забезпечення добросовісності в роботі відповідних приватних юридичних осіб, у тому числі кодексів поведінки для правильного, добросовісного та належного здійснення діяльності підприємцями й представниками всіх відповідних професій та запобігання виникненню конфлікту інтересів, а також для заохочення використання добросовісної комерційної практики у відносинах між комерційними підприємствами та в договірних відносинах між ними та державою;

c) сприяння прозорості в діяльності приватних юридичних осіб, у тому числі, у належних випадках, сприяння вжиттю заходів стосовно ідентифікації юридичних і фізичних осіб, причетних до створення корпоративних організацій та керування ними;

d) запобігання зловживанню процедурами, які регулюють діяльність приватних юридичних осіб, у тому числі процедурами, які стосуються субсидій і ліцензій, що надаються державними органами для здійснення комерційної діяльності;

e) запобігання виникненню конфлікту інтересів шляхом установлення обмежень, у належних випадках й на обґрунтований строк, стосовно професійної діяльності колишніх державних посадових осіб у приватному секторі після їхнього виходу у відставку або на пенсію, якщо така діяльність або робота безпосередньо пов’язана з функціями, що такі державні посадові особи виконували в період їхнього перебування на посаді або за виконанням яких вони здійснювали нагляд;

f) забезпечення того, щоб приватні юридичні особи, з урахуванням їхньої структури й розміру, мали достатні механізми внутрішнього аудиторського контролю для надання допомоги в запобіганні та виявленні корупційних діянь і щоб рахунки та необхідні фінансові відомості таких

приватних юридичних осіб проходили необхідні процедури аудиту й сертифікації.

3. З метою запобігання корупції кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, згідно з її внутрішнім правом і правилами, що регулюють ведення бухгалтерського обліку, надання фінансової звітності, а також стандарти бухгалтерського обліку й аудиту, для заборони таких дій, що здійснюються з метою вчинення будь-якого зі злочинів, визнаних такими згідно із цією Конвенцією:

a) створення неофіційної звітності;

b) проведення необлікованих або неправильно зареєстрованих операцій;

c) ведення обліку неіснуючих витрат;

d) відображення зобов'язань, об'єкт яких неправильно ідентифікований;

e) використання підроблених документів; та

f) навмисне знищення бухгалтерської документації раніше строків, передбачених законодавством.

4. Кожна Держава-учасниця відмовляє у звільненні від оподаткування стосовно витрат, що є хабарами, які є одним із складових елементів складу злочинів, визнаних такими згідно зі статтями 15 і 16 цієї Конвенції, та, у належних випадках, стосовно інших витрат, зроблених з метою сприяння корупційним діянням.

Стаття 13. Участь суспільства

1. Кожна Держава-учасниця вживає належних заходів, у межах своїх можливостей і згідно з основоположними принципами свого внутрішнього права, для сприяння активній участі окремих осіб і груп за межами державного сектора, таких як громадянське суспільство, неурядові організації та організації, що функціонують на базі громад, у запобіганні корупції й боротьбі з нею та для поглиблення розуміння суспільством факту існування, причин і небезпечного характеру корупції, а також загроз, що створюються нею. Цю участь слід зміцнювати за допомогою таких заходів, як:

a) посилення прозорості й сприяння залученню населення до процесів прийняття рішень;

b) забезпечення для населення ефективного доступу до інформації;

c) проведення заходів щодо інформування населення, які сприяють створенню атмосфери неприйняття корупції, а також реалізація програм державної освіти, у тому числі навчальних програм у школах й університетах;

d) повага, заохочення та захист свободи пошуку, отримання, опублікування та поширення інформації про корупцію. Можуть установлюватися певні обмеження цієї свободи, але тільки такі обмеження, які передбачені законом і є необхідними:

i) для поваги прав або репутації інших осіб;

ii) для захисту національної безпеки, або публічного порядку, або охорони здоров'я чи моральності населення.

2. Кожна Держава-учасниця вживає належних заходів для забезпечення того, щоб відповідні органи з протидії корупції, про які йдеться в цій Конвенції, були відомі населенню, і забезпечує доступ до таких органів для надання їм повідомлень, у тому числі анонімно, про будь-які випадки, які можуть розглядатись як злочин відповідно до цієї Конвенції.

Стаття 14. Заходи щодо недопущення відмивання коштів

1. Кожна Держава-учасниця:

a) установлює всеосяжний внутрішній режим регулювання й нагляду за діяльністю банків та небанківських фінансових установ, у тому числі фізичних або юридичних осіб, які надають офіційні або неофіційні послуги у зв'язку з переказом коштів або цінностей, а також, у належних випадках, інших органів, які є особливо вразливими стосовно відмивання коштів, у межах своєї компетенції, у цілях недопущення та виявлення всіх форм відмивання коштів, причому такий режим ґрунтується в першу чергу на вимогах стосовно ідентифікації особи клієнта й, у належних випадках, власника-бенефіціара, ведення звітності й надання повідомлень про підозрілі угоди;

b) без шкоди для статті 46 цієї Конвенції, забезпечує здатність адміністративних, регулятивних, правоохоронних та інших органів, які ведуть боротьбу з відмиванням коштів (у тому числі і судових органів, коли це відповідає внутрішньому праву) здійснювати співробітництво й обмін інформацією на національному та міжнародних рівнях, що встановлюються її внутрішнім правом, і з цією метою розглядає питання про створення підрозділу з фінансової розвідки, який буде діяти як національний центр для збирання, аналізу та поширення інформації, що стосується можливих випадків відмивання коштів.

2. Держави-учасниці розглядають питання про застосування практично можливих заходів щодо виявлення переміщення коштів і відповідних оборотних інструментів через їхні кордони й щодо контролю за таким переміщенням за умови дотримання гарантій, спрямованих на забезпечення належного використання інформації, і не створюючи будь-

яких перешкод для переміщення законного капіталу. Такі заходи можуть включати вимогу про те, щоб фізичні особи й комерційні підприємства повідомляли про транскордонні перекази значних обсягів готівкових коштів і перекази відповідних оборотних інструментів.

3. Держави-учасниці розглядають питання про застосування належних і практично можливих заходів для встановлення вимог про те, щоб фінансові установи, у тому числі установи з переказу коштів:

a) включали до формулярів для електронного переказу коштів і пов'язаних з ними повідомлень точну й змістовну інформацію про відправника;

b) зберігали таку інформацію по всьому ланцюгу здійснення платежу; та

c) проводили поглиблену перевірку переказів коштів у випадку відсутності повної інформації про одержувача.

4. Під час установлення режиму регулювання й нагляду відповідно до положень цієї статті й без шкоди для будь-якої іншої статті цієї Конвенції Державам-учасницям пропонується керуватися відповідними ініціативами регіональних, міжрегіональних та багатосторонніх організацій, спрямованими проти відмивання коштів.

5. Держави-учасниці прагнуть до розвитку й заохочення глобального, регіонального, субрегіонального та двостороннього співробітництва між судовими та правоохоронними органами, а також органами фінансового регулювання в цілях боротьби з відмиванням коштів.

Глава III

Криміналізація та правоохоронна діяльність

Стаття 15. Підкуп національних державних посадових осіб

Кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально караними наступних діянь, якщо вони вчинені умисно:

a) обіцянка, пропозиція або надання державній посадовій особі, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги для самої посадової особи або іншої фізичної чи юридичної особи, щоб ця посадова особа вчинила будь-яку дію чи утрималась від вчинення дій під час виконання своїх службових обов'язків;

b) вимагання або прийняття державною посадовою особою, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги для самої посадової особи чи іншої фізичної або юридичної особи, щоб ця посадова особа вчинила будь-яку дію чи утрималась від вчинення дій під час виконання своїх посадових обов'язків.

Стаття 16. Підкуп іноземних державних посадових осіб і посадових осіб міжурядових організацій

1. Кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами умисно вчинених обіцянки, пропозиції або надання іноземній державній посадовій особі чи посадовій особі міжнародної організації, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги для самої посадової особи чи іншої фізичної або юридичної особи, щоб ця посадова особа вчинила будь-яку дію чи утрималась від вчинення дій під час виконання своїх посадових обов'язків для одержання або збереження комерційної чи іншої неправомірної переваги у зв'язку з веденням міжнародних справ.

2. Кожна Держава-учасниця розглядає можливість вжиття таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами умисно вчинених вимагання або прийняття іноземною державною посадовою особою чи посадовою особою міжнародної організації, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги для самої посадової особи чи іншої фізичної або юридичної особи, щоб ця посадова особа вчинила будь-яку дію чи утрималась від вчинення дій під час виконання своїх службових обов'язків.

Стаття 17. Розкрадання, неправомірне привласнення або інше нецільове використання майна державною посадовою особою

Кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами умисно вчинених розкрадання, неправомірного привласнення або іншого нецільового використання державною посадовою особою з метою одержання вигоди для самої себе або іншої фізичної чи юридичної особи будь-якого майна, державних або приватних коштів, або цінних паперів, чи будь-якого цінного предмета, що знаходиться у віданні цієї державної посадової особи на підставі її службового становища.

Стаття 18. Зловживання впливом

Кожна Держава-учасниця розглядає можливість вжиття таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами наступних дій, якщо вони вчинені умисно:

а) обіцянка, пропозиція або надання державній посадовій особі чи будь-якій іншій особі, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги, щоб ця посадова особа чи така інша особа зловживала своїм справжнім або удаваним впливом з метою одержання від

адміністрації чи державного органу Держави-учасниці будь-якої неправомірної переваги для ініціатора таких дій чи будь-якої іншої особи;

b) вимагання або прийняття державною посадовою особою чи будь-якою іншою особою, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги для самої себе чи для іншої особи, щоб ця особа чи така інша особа зловживала своїм справжнім або удаваним впливом з метою одержання від адміністрації або державного органу Держави-учасниці будь-якої неправомірної переваги.

Стаття 19. Зловживання службовим становищем

Кожна Держава-учасниця розглядає можливість вжиття таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочином умисного зловживання службовими повноваженнями або службовим становищем, тобто здійснення будь-якої дії чи утримання від здійснення дій, що є порушенням законодавства, державною посадовою особою під час виконання своїх функцій з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи.

Стаття 20. Незаконне збагачення

За умови дотримання своєї конституції та основоположних принципів своєї правової системи кожна Держава-учасниця розглядає можливість вжиття таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочином умисне незаконне збагачення, тобто значне збільшення активів державної посадової особи, яке перевищує її законні доходи і які вона не може раціонально обґрунтувати.

Стаття 21. Підкуп у приватному секторі

Кожна Держава-учасниця розглядає можливість вжиття таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами умисно вчинених в ході економічної, фінансової або комерційної діяльності наступних діянь:

a) обіцянка, пропозиція або надання, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги будь-якій особі, яка керує роботою організації приватного сектора або працює, на будь-якій посаді, у такій організації, для такої особи чи іншої особи, щоб ця особа вчинила, порушуючи свої обов'язки, будь-яку дію чи утрималась від вчинення дій;

b) вимагання або прийняття, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги будь-якою особою, яка керує роботою організації приватного сектора або працює на будь-якій посаді, у такій ор-

ганізації, для такої особи чи іншої особи, щоб ця особа вчинила, порушуючи свої обов'язки, будь-яку дію чи утрималась від вчинення дій.

Стаття 22. Розкрадання майна в приватному секторі

Кожна Держава-учасниця розглядає можливість вжиття таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочином умисно вчинене в ході економічної, фінансової або комерційної діяльності розкрадання особою, яка керує роботою організації приватного сектора або працює на будь-якій посаді у такій організації будь-якого майна, приватних коштів, або цінних паперів, чи будь-яких інших цінних предметів, які знаходяться у розпорядженні цієї особи на підставі її службового становища.

Стаття 23. Відмивання доходів, здобутих злочинним шляхом

1. Кожна Держава-учасниця вживає, відповідно до основоположних принципів свого внутрішнього права, таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами наступних діянь, які вони вчинені умисно:

a) i) конверсія або переведення майна, якщо відомо, що таке майно є доходами від злочинів, з метою приховання або маскування незаконного походження цього майна або з метою надання допомоги будь-якій особі, що бере участь у вчиненні основного злочину, щоб вона могла ухилитися від відповідальності за свої діяння;

ii) приховання або маскування справжнього характеру, джерела, місцезнаходження, способу розпорядження, переміщення, прав на майно або його приналежність, якщо відомо, що таке майно є доходами, одержаними злочинним шляхом;

b) за умови дотримання основних принципів своєї правової системи:

i) придбання, володіння або використання майна, якщо в момент його отримання відомо, що таке майно одержане злочинним шляхом;

ii) участь, причетність або вступ у зговір з метою вчинення будь-якого зі злочинів, визначених цією статтею, замах на його вчинення, а також підсобництво, підбурювання, сприяння або надання порад під час його вчинення.

2. З метою реалізації частини 1 цієї статті:

a) кожна Держава-учасниця докладає зусиль для реалізації частини 1 цієї статті до найширшого кола предикатних злочинів;

b) кожна Держава-учасниця включає до числа предикатних злочинів, як мінімум, широке коло злочинів, що визнані такими відповідно до цієї Конвенції;

c) з метою реалізації викладеного вище пункту “b” предикатні злочини включають злочини, вчинені як у межах, так і поза межами юрисдикції відповідної Держави-учасниці. Однак злочини, вчинені за межами юрисдикції будь-якої Держави-учасниці, є предикатними злочинами тільки за умови, що відповідне діяння визнається злочином відповідно до внутрішнього права держави, в якій воно вчинене, і визнавалося б злочином відповідно до внутрішнього права Держави-учасниці, в якій імплементована або застосовується ця стаття, якби воно було вчинене в ній;

d) кожна Держава-учасниця подає Генеральному секретареві Організації Об’єднаних Націй тексти своїх законів, які забезпечують реалізацію положень цієї статті, а також тексти будь-яких подальших змін до таких законів або їхній опис;

e) якщо цього потребують основоположні принципи внутрішнього законодавства Держави-учасниці, то можна передбачити, що злочини, зазначені в частині 1 цієї статті, не стосуються осіб, які вчинили основний злочин.

Стаття 24. Приховування

Без шкоди для положень статті 23 цієї Конвенції кожна Держава-учасниця розглядає можливість вжиття таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання будь-якого умисно вчиненого злочину, передбаченого цією Конвенцією, злочином, без участі у вчиненні таких злочинів, приховання або безперервного утримання майна, якщо відповідній особі відомо, що таке майно здобуте в результаті будь-якого зі злочинів, що визначений цією Конвенцією.

Стаття 25. Перешкоджання здійсненню правосуддя

Кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами наступних діянь, якщо вони вчинені умисно:

a) застосування фізичної сили, погроз або залякування чи обіцянка, пропозиція або надання неправомірної переваги з метою схиляння до давання неправдивих показань або втручання в процес давання показань або надання доказів під час провадження у зв’язку з вчиненням злочинів, що визначені цією Конвенцією;

b) застосування фізичної сили, погроз або залякування з метою втручання у виконання службових обов’язків посадовою особою судових або правоохоронних органів під час провадження у зв’язку з вчиненням злочинів, що визначені цією Конвенцією. Ніщо в цьому пункті не завдає

шкоди праву держав-учасниць мати законодавство, яке забезпечує захист інших категорій державних посадових осіб.

Стаття 26. Відповідальність юридичних осіб

1. Кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які, з урахуванням її принципів права, можуть бути необхідними для встановлення відповідальності юридичних осіб за участь у злочинах, що визначені цією Конвенцією.

2. За умови дотримання принципів права Держави-учасниці відповідальність юридичних осіб може бути кримінальною, цивільно-правовою або адміністративною.

3. Притягнення до такої відповідальності не заперечує кримінальної відповідальності фізичних осіб, які вчинили злочини.

4. Кожна Держава-учасниця, зокрема, забезпечує застосування щодо юридичних осіб, які притягуються до відповідальності відповідно до цієї статті, ефективних, домірних і таких, що здійснюють стримувальний вплив, кримінальних або некримінальних санкцій, у тому числі грошових.

Стаття 27. Участь і замах

1. Кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами відповідно до свого внутрішнього права, будь-яку участь у злочині, наприклад в якості спільника, підсобника або підбурювача, у вчиненні будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією.

2. Кожна Держава-учасниця може вжити таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочином відповідно до свого внутрішнього права будь-який замах на вчинення будь-якого злочину, що визнано таким цією Конвенцією.

3. Кожна Держава-учасниця може вжити таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочином відповідно до свого внутрішнього права приготування до вчинення будь-якого злочину, що визнано таким цією Конвенцією.

Стаття 28. Усвідомлення, намір та умисел як елементи злочину

Усвідомлення, намір або умисел, які необхідні як елементи будь-якого злочину, визначеного цією Конвенцією, можуть бути встановлені з об’єктивних фактичних обставин справи.

Стаття 29. Строк давності

Кожна Держава-учасниця, у відповідних випадках, встановлює відповідно до свого внутрішнього права тривалий строк давності для порушення провадження щодо будь-яких злочинів, що визначені цією

Конвенцією, і встановлює більш тривалий строк давності або можливість призупинення плину строку давності в тих випадках, коли особа, підозрювана у вчиненні злочину, ухиляється від правосуддя.

Стаття 30. Переслідування, винесення судового рішення та санкції

1. Кожна Держава-учасниця за вчинення будь-якого злочину, що визначений цією Конвенцією, передбачає застосування таких кримінальних санкцій, які враховують ступінь небезпеки цього злочину.

2. Кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб встановити або забезпечити, відповідно до своєї правової системи й конституційних принципів, належну збалансованість між будь-якими імунітетами або привілеями, наданими її державним посадовим особам у зв'язку з виконанням ними своїх функцій, і, можливо, у випадку необхідності, здійснювати ефективне розслідування й кримінальне переслідування та виносити судове рішення у зв'язку зі злочинами, визначеними цією Конвенцією.

3. Кожна Держава-учасниця докладає зусиль для забезпечення використання будь-яких передбачених у її внутрішньому праві дискреційних повноважень, що стосуються кримінального переслідування осіб за злочини, визначені цією Конвенцією, для досягнення максимальної ефективності правоохоронних заходів щодо цих злочинів і з належним урахуванням необхідності запобігти вчиненню таких злочинів.

4. Щодо злочинів, визначених цією Конвенцією, кожна Держава-учасниця вживає відповідних заходів, відповідно до свого внутрішнього права і з належним урахуванням прав захисту, з метою забезпечення того, щоб умови, що встановлюються у зв'язку з рішеннями про звільнення до суду або до прийняття рішення за касаційною скаргою або протестом, брали до уваги необхідність присутності обвинуваченого під час подальшого кримінального провадження.

5. Кожна Держава-учасниця бере до уваги ступінь небезпеки відповідних злочинів під час розгляду питання про можливість дострокового або умовного звільнення осіб, засуджених за такі злочини.

6. Кожна Держава-учасниця такою мірою, якою це відповідає основоположним принципам її правової системи, розглядає можливість встановлення процедур, за допомогою яких державна посадова особа, обвинувачена у вчиненні злочину, визначеного цією Конвенцією, може бути у відповідних випадках усунута з посади, тимчасово відсторонена від виконання службових обов'язків або переведена на іншу посаду відповідним органом, з урахуванням необхідності поваги принципу презумпції невинності.

7. Коли це є обґрунтованим, з урахуванням ступеня небезпеки злочину, кожна Держава-учасниця тією мірою, якою це відповідає основоположним принципам її правової системи, розглядає можливість встановлення процедур для позбавлення на визначений строк, встановлений в її внутрішньому праві, за рішенням суду або за допомогою будь-яких інших належних засобів, осіб, засуджених за злочини, що визначені цією Конвенцією, права:

a) займати державну посаду; та

b) займати посаду на будь-якому підприємстві, яке цілком або частково перебуває у власності держави.

8. Частина 1 цієї статті не завдає шкоди здійсненню компетентними органами дисциплінарних повноважень щодо державних службовців.

9. Жодне з положень цієї Конвенції не зачіпає принципу, на підставі якого визначення злочинів, що зазначені у цій Конвенції, та юридичних заперечень, що застосовуються, або інших правових принципів, які визначають правомірність діянь, входить до сфери внутрішнього права кожної Держави-учасниці, та кримінальне переслідування й покарання за такі злочини здійснюються відповідно до цього права.

10. Держави-учасниці докладають зусиль для сприяння реінтеграції до суспільства осіб, засуджених за злочини, визнані такими цією Конвенцією.

Стаття 31. Призупинення операцій (заморожування), арешт і конфіскація

1. Кожна Держава-учасниця вживає, максимальною мірою, можливою в рамках її внутрішньої правової системи, таких заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливої конфіскації:

a) доходів від злочинів, що визначені цією Конвенцією, або майна, вартість якого відповідає вартості таких доходів;

b) майна, обладнання та інших засобів, які використовувались або призначалися для використання під час вчинення злочинів, що визначені цією Конвенцією.

2. Кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними для забезпечення можливості виявлення, відстеження, заморожування або арешту будь-чого з переліченого в частині 1 цієї статті з метою подальшої конфіскації.

3. Кожна Держава-учасниця вживає, відповідно до її внутрішнього права, таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для управління компетентними органами замороженим, арешто-

ваним або конфіскованим майном, зазначеним у частинах 1 і 2 цієї статті.

4. Якщо такі доходи від злочинів були перетворені, частково або повністю, в інше майно, заходи, зазначені в цій статті, застосовуються до такого майна.

5. Якщо такі доходи від злочинів були долучені до майна, придбаного із законних джерел, то конфіскації, без шкоди для будь-яких повноважень, що стосуються заморожування або арешту, підлягає та частина майна, яка відповідає оціненій вартості долучених доходів.

6. До прибутку або інших вигод, які одержані від доходів, здобутих злочинним шляхом, від майна, в яке були перетворені такі доходи, або від майна, до якого були долучені такі доходи, також застосовуються заходи, зазначені в цій статті, так само й такою самою мірою, як і до доходів, що здобуті злочинним шляхом.

7. Для цілей цієї статті й статті 55 цієї Конвенції кожна Держава-учасниця уповноважує свої суди або інші компетентні органи приймати постанови про надання або арешт банківських, фінансових або комерційних документів. Держава-учасниця не може ухилятися від вжиття заходів відповідно до положень цієї частини, посилаючись на необхідність збереження банківської таємниці.

8. Держави-учасниці можуть розглянути можливість встановлення вимоги про те, щоб особа, яка вчинила злочин, довела законне походження таких удаваних доходів від злочину або іншого майна, що підлягає конфіскації, тією мірою, якою така вимога відповідає основоположним принципам їхнього внутрішнього права й характеру судового або іншого розгляду.

9. Положення цієї статті не тлумачаться так, щоб завдавати шкоди правам добросовісних третіх осіб.

10. Ніщо, що містить ця стаття, не зачіпає принципу, на підставі якого заходи, про які в ній ідеться, визначаються і вживаються відповідно до положень внутрішнього права Держави-учасниці й за умови їхнього дотримання.

Стаття 32. Захист свідків, експертів і потерпілих

1. Кожна Держава-учасниця вживає належних заходів, відповідно до своєї внутрішньої правової системи та в межах своїх можливостей, для забезпечення ефективного захисту від ймовірної помсти або залякування свідків та експертів, які свідчать у справах за злочинами, що визначені цією Конвенцією, та, у відповідних випадках, щодо їхніх родичів та інших близьких їм осіб.

2. Заходи, передбачені частиною 1 цієї статті, без шкоди для прав обвинуваченого, у тому числі для права на належний розгляд справи, можуть включати:

a) встановлення процедур для фізичного захисту таких осіб, наприклад, – тією мірою, якою це необхідно й практично можливо, – для їхнього переселення в інше місце, і прийняття таких положень, які дозволяють, у відповідних випадках, не розголошувати інформацію, що стосується особи та місцезнаходження таких осіб, або встановлюють обмеження щодо такого розголошення інформації;

b) прийняття правил доведення, які дозволяють свідкам та експертам свідчити в такий спосіб, який забезпечує безпеку таких осіб, наприклад, дозвіл свідчити за допомогою засобів зв'язку, таких як відеозв'язок або інші відповідні засоби.

3. Держави-учасниці розглядають можливість укладання з іншими державами договорів або домовленостей про переселення осіб, зазначених у частині 1 цієї статті.

4. Положення цієї статті застосовуються також до потерпілих тією мірою, якою вони є свідками.

5. Кожна Держава-учасниця створює, за умови дотримання свого внутрішнього права, можливості для викладу й розгляду думок і побоювань потерпілих на відповідних стадіях кримінального провадження стосовно осіб, які вчинили злочини, так, щоб це не завдавало шкоди правам захисту.

Стаття 33. Захист осіб, які повідомляють інформацію

Кожна Держава-учасниця розглядає можливість включення до своєї внутрішньої правової системи належних заходів для забезпечення захисту будь-яких осіб, які добросовісно й на обґрунтованих підставах повідомляють компетентним органам про будь-які факти, пов'язані зі злочинами, передбаченими цією Конвенцією, від будь-якого несправедливого поводження.

Стаття 34. Наслідки корупційних діянь

З належним урахуванням добросовісно набутих прав третіх осіб кожна Держава-учасниця вживає заходів, відповідно до основоположних принципів свого внутрішнього права, щоб врегулювати питання про наслідки корупції. У цьому контексті Держави-учасниці можуть розглядати корупцію як фактор, що має значення в провадженні про анулювання або розірвання контрактів, або відкликання концесій або інших аналогічних інструментів, або вжиття заходів для виправлення становища, яке склалося.

Стаття 35. Компенсація шкоди

Кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, відповідно до принципів її внутрішнього права, для забезпечення того, щоб юридична або фізична особа, яка зазнала шкоди в результаті будь-якого корупційного діяння, мала право порушити провадження щодо осіб, які несуть відповідальність за цю шкоду, з метою одержання компенсації.

Стаття 36. Спеціалізовані органи

Кожна Держава-учасниця забезпечує, відповідно до основоположних принципів своєї правової системи, наявність органу чи органів або осіб, які спеціалізуються на боротьбі з корупцією за допомогою правоохоронних заходів. Такому органу чи органам забезпечується необхідна самостійність, відповідно до основоположних принципів правової системи Держави-учасниці, щоб вони могли виконувати свої функції ефективно й без будь-якого неналежного впливу. Такі особи або працівники такого органу або органів повинні мати відповідну кваліфікацію та ресурси для виконання покладених на них завдань.

Стаття 37. Співробітництво з правоохоронними органами

1. Кожна Держава-учасниця вживає відповідних заходів для заохочення осіб, які беруть чи брали участь у вчиненні будь-якого злочину, визначеного цією Конвенцією, до надання інформації, корисної для компетентних органів з метою розслідування й доказування, а також до надання фактичної конкретної допомоги компетентним органам, яка може сприяти позбавленню злочинців доходів, здобутих злочинним шляхом, і вжиттю заходів для повернення таких доходів.

2. Кожна Держава-учасниця розглядає питання про те, щоб передбачити можливість пом’якшення, у відповідних випадках, покарання обвинувачуваної особи, яка суттєвим чином співпрацює в розслідуванні або кримінальному переслідуванні у зв’язку з будь-яким злочином, визначеним цією Конвенцією.

3. Кожна Держава-учасниця розглядає питання про те, щоб передбачити можливість, відповідно до основоположних принципів свого внутрішнього права, надання імунітету від кримінального переслідування особі, яка суттєвим чином співпрацює в розслідуванні або кримінальному переслідуванні у зв’язку з будь-яким злочином, визначеним цією Конвенцією.

4. Захист таких осіб, mutatis mutandis, здійснюється в порядку, передбаченому статтею 32 цієї Конвенції.

5. У випадках, коли особа, яка згадується в частині 1 цієї статті, перебуває в одній Державі-учасниці, але може суттєвим чином співпрацювати з компетентними органами іншої Держави-учасниці, заінтересовані Держави-учасниці можуть розглянути можливість укладання договорів або домовленостей, відповідно до свого внутрішнього права, стосовно можливого надання іншими Державами-учасницями такій особі режиму, зазначеного в частинах 2 і 3 цієї статті.

Стаття 38. Співробітництво між національними органами

Кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними для заохочення, відповідно до її внутрішнього права, співробітництва між, з одного боку, її державними органами, а також державними посадовими особами та, з іншого боку, своїми органами, відповідальними за розслідування та переслідування у зв'язку з кримінальними злочинами. Таке співробітництво може включати:

a) надання таким відповідальним органам з власної ініціативи інформації, якщо є обґрунтовані підстави вважати, що був вчинений будь-який зі злочинів, визначених статтями 15, 21 та 23 цієї Конвенції; або

b) надання таким відповідальним органам, на відповідний запит, усієї необхідної інформації.

Стаття 39. Співробітництво між національними органами та приватним сектором

1. Кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними для заохочення, відповідно до її внутрішнього права, співробітництва між національними слідчими органами й органами прокуратури та організаціями приватного сектора, зокрема фінансовими установами, з питань вчинення злочинів, визначених цією Конвенцією.

2. Кожна Держава-учасниця розглядає питання про те, щоб заохочувати своїх громадян та інших осіб, які зазвичай проживають на її території, повідомляти національним слідчим органам й органам прокуратури про вчинення будь-якого злочину, визначеного цією Конвенцією.

Стаття 40. Банківська таємниця

Кожна Держава-учасниця забезпечує, у випадку внутрішніх кримінальних розслідувань у справах за злочинами, що визнані такими цією Конвенцією, наявність у рамках внутрішньої правової системи належних механізмів для подолання перешкод, які можуть виникнути в результаті застосування законодавства про банківську таємницю.

Стаття 41. Відомості про судимість

Кожна Держава-учасниця може вживати таких законодавчих або інших заходів, які можуть бути необхідними для обліку, на умовах і в ці-

лях, які вона вважатиме необхідними, будь-якого раніше винесеного в іншій державі обвинувального вироку стосовно особи, яка підозрюється у вчиненні злочину, що розслідується, для використання такої інформації під час кримінального провадження у справі за злочином, визнаним таким цією Конвенцією.

Стаття 42. Юрисдикція

1. Кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними для встановлення своєї юрисдикції щодо злочинів, визначених цією Конвенцією, коли:

a) злочин вчинено на території цієї Держави-учасниці;

b) злочин вчинено на борту судна, яке знаходилось під прапором цієї Держави-учасниці в момент вчинення злочину, або повітряного судна, яке зареєстровано відповідно до законодавства цієї Держави-учасниці на такий момент.

2. За умови дотримання статті 4 цієї Конвенції Держава-учасниця може встановити свою юрисдикцію щодо будь-якого злочину, якщо:

a) злочин вчинено проти громадянина цієї Держави-учасниці; або

b) злочин вчинено громадянином цієї Держави-учасниці чи особою без громадянства, яка зазвичай проживає на її території; або

c) злочин є одним із злочинів, визначених пунктом 1(b)(ii) статті 23 цієї Конвенції, і за межами її території з метою вчинення будь-якого злочину, визнаного таким відповідно до пункту 1(a)(i) або (ii) або (b)(i) статті 23 цієї Конвенції, на її території; або

d) злочин вчинено проти цієї Держави-учасниці.

3. Для цілей статті 44 цієї Конвенції кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, для встановлення своєї юрисдикції щодо злочинів, визначених цією Конвенцією, коли особа, яка підозрюється у вчиненні злочину, перебуває на її території та вона не видає такої особи лише на тій підставі, що вона є одним з її громадян.

4. Кожна Держава-учасниця може також вжити заходів, які можуть бути необхідними для встановлення своєї юрисдикції щодо злочинів, визначених цією Конвенцією, коли особа, підозрювана у вчиненні злочину, перебуває на її території та вона не видає її.

5. Якщо Держава-учасниця, яка здійснює юрисдикцію відповідно до частини 1 або 2 цієї статті, одержує повідомлення або іншим чином дізнається про те, що будь-які інші Держави-учасниці проводять розслідування, кримінальне переслідування або судовий розгляд у зв’язку з тим самим діянням, компетентні органи цих Держав-учасниць проводять, у

відповідних випадках, консультації один з одним з метою координації своїх дій.

6. Без шкоди для норм загального міжнародного права ця Конвенція не виключає існування будь-якої кримінальної юрисдикції, встановленої Державою-учасницею відповідно до свого внутрішнього права.

Глава IV

Міжнародне співробітництво

Стаття 43. Міжнародне співробітництво

1. Держави-учасниці співпрацюють в кримінально-правових питаннях відповідно до статей 44 – 50 цієї Конвенції. Коли це доцільно й відповідає їхній внутрішній правовій системі, Держави-учасниці розглядають можливість надання одна одній сприяння в розслідуванні та провадженні з цивільно-правових та адміністративних питань, пов'язаних з корупцією.

2. Якщо щодо питань міжнародного співробітництва необхідним є дотримання принципу обопільного визнання відповідного діяння злочином, цей принцип вважається дотриманим незалежно від того, чи включає законодавство запитуваної Держави-учасниці відповідне діяння до тієї самої категорії злочинів або чи описує вона його за допомогою таких самих термінів, як запитуюча Держава-учасниця, якщо діяння, що становить склад злочину, у зв'язку з яким запитується допомога, вважається кримінально караним відповідно до законодавства обох Держав-учасниць.

Стаття 44. Видача

1. Ця стаття застосовується до злочинів, визначених цією Конвенцією, якщо особа, щодо якої робиться запит про видачу, перебуває на території запитуваної Держави-учасниці, за умови, що діяння, у зв'язку з яким зроблено запит про видачу, є кримінально караним відповідно до внутрішнього права як запитуючої Держави-учасниці, так і запитуваної Держави-учасниці.

2. Незважаючи на положення пункту 1 цієї статті, Держава-учасниця, законодавство якої допускає це, може дозволити видачу будь-якої особи у зв'язку з будь-яким із злочинів, визначених цією Конвенцією, які не є кримінально караними відповідно до її внутрішнього права.

3. Якщо запит про видачу стосується кількох окремих злочинів, принаймні один з яких тягне видачу відповідно до цієї статті, а інші не тягнуть за собою видачі з причини строку покарання за них, але є діяннями, які визначені цією Конвенцією злочинними, запитувана Держава-учасниця може застосувати цю статтю також до цих злочинів.

4. Кожний із злочинів, до яких застосовується ця стаття, вважається включеним до будь-якого існуючого між Державами-учасницями договору про видачу як злочин, що тягне видачу. Держави-учасниці зобов'язуються включати такі злочини як злочини, що тягнуть видачу, до будь-якого договору про видачу, який буде укладено між ними. Якщо Держава-учасниця використовує цю Конвенцію як підставу для видачі правопорушників, коли це дозволено її законодавством, вона не вважає будь-який із злочинів, визначених цією Конвенцією, політичним злочином.

5. Якщо Держава-учасниця, яка обумовлює видачу наявністю договору, одержує запит про видачу від іншої Держави-учасниці, з якою вона не має договору про видачу, вона може розглядати цю Конвенцію як правову підставу для видачі у зв'язку з будь-яким злочином, до якого застосовується ця стаття.

6. Держава-учасниця, яка обумовлює видачу наявністю договору:

a) під час здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або документа про прийняття або затвердження цієї Конвенції або приєднання до неї повідомляє Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй про те, чи буде вона використовувати цю Конвенцію як правову підставу для співробітництва з питань видачі з іншими Державами-учасницями цієї Конвенції; та

b) якщо вона не використовує цю Конвенцію як правову підставу для співробітництва з питань видачі, докладає зусиль, у разі можливості, до укладання договорів про видачу з іншими Державами-учасницями цієї Конвенції з метою застосування цієї статті.

7. Держави-учасниці, які не обумовлюють видачу наявністю договору, у відносинах між собою визнають злочини, до яких застосовується ця стаття, злочинами, що тягнуть видачу.

8. Видача здійснюється відповідно до законодавства запитуючої Держави-учасниці, або застосовуваним договорам про видачу, у тому числі враховуючи мінімальний строк покарання, необхідний для видачі, та підстави, на яких запитувана Держава-учасниця може відмовити у видачі.

9. Щодо будь-якого злочину, до якого застосовується ця стаття, Держави-учасниці, за умови дотримання свого внутрішнього права, докладають зусиль для прискорення процедури видачі та спрощення процедури надання доказів.

10. За умови дотримання положень свого внутрішнього права та своїх договорів про видачу запитувана Держава-учасниця, переконавшись у

тому, що обставини потребують цього і мають невідкладний характер, та на прохання запитуючої Держави-учасниці, може взяти під варту особу, яка перебуває на її території та про видачу якої зроблено запит, або вжити інших відповідних заходів для забезпечення її присутності під час провадження у справі про видачу.

11. Держава-учасниця, на території якої перебуває особа, яка підозрюється у вчиненні злочину, якщо вона не видає таку особу у зв'язку зі злочином, до якого застосовується ця стаття, лише на тій підставі, що вона є її громадянином, зобов'язана, на прохання запитуючої Держави-учасниці, передати справу без невиправданих зволікань своїм компетентним органам з метою переслідування. Ці органи приймають рішення й здійснюють провадження у такий самий спосіб, як і у випадку вчинення будь-якого іншого тяжкого злочину відповідно до внутрішнього права цієї Держави-учасниці. Заінтересовані Держави-учасниці співпрацюють одна з одною, зокрема з питань процедури і доказування, для забезпечення ефективності такого переслідування.

12. Якщо Держава-учасниця відповідно до її внутрішнього права може видавати або іншим чином передавати одного зі своїх громадян тільки за умови, що ця особа буде повернута до цієї Держави-учасниці для відбування покарання, призначеного в результаті судового розгляду, у зв'язку з якими запитувалася видача або передача цієї особи, і ця Держава-учасниця й запитувана Держава-учасниця погодилися з таким порядком та іншими відповідними умовами, така умовна видача або передача є достатньою для виконання зобов'язання, встановленого в частині 11 цієї статті.

13. Якщо у видачі, яка запитується з метою виконання вироку, відмовлено, оскільки особа, яка розшукується є громадянином запитуваної Держави-учасниці, запитувана Держава-учасниця, якщо це допускає її внутрішнє право і якщо це відповідає вимогам такого права, на прохання запитуючої Держави-учасниці розглядає питання про виконання вироку, винесеного відповідно до законодавства запитуючої Держави-учасниці, або виконання частини вироку.

14. Будь-якій особі, щодо якої здійснюється провадження у зв'язку з будь-яким злочином, до якого застосовується ця стаття, гарантується справедливе поводження на всіх стадіях провадження, у тому числі здійснення всіх прав і гарантій, передбачених внутрішнім правом Держави-учасниці, на території якої перебуває ця особа.

15. Ніщо в цій Конвенції не тлумачиться як таке, що встановлює зобов'язання видачі, якщо у запитуваної Держави-учасниці є суттєві підс-

тави вважати, що запит про видачу має на меті переслідування або покарання особи за ознакою статі, раси, віросповідання, громадянства, етнічного походження або політичних переконань або, що задоволення цього запиту завдало б шкоди становищу цієї особи з будь-якої іншої причини.

16. Держави-учасниці не можуть відмовляти у виконанні запиту про видачу лише на тій підставі, що злочин вважається пов'язаним з податковими питаннями.

17. Перед тим як відмовити у видачі запитувана Держава-учасниця, у відповідних випадках, проводить консультації з запитуючою Державою-учасницею з метою надання їй достатньої можливості для викладення її думки й надання інформації, що стосується викладених в її запиті фактів.

18. Держави-учасниці докладають зусиль для укладання двосторонніх й багатосторонніх договорів або досягнення домовленостей з метою здійснення або підвищення ефективності видачі.

Стаття 45

Передача засуджених осіб

Держави-учасниці можуть розглядати можливість укладання двосторонніх чи багатосторонніх договорів або досягнення домовленостей про передачу осіб, засуджених до тюремного ув'язнення або інших видів позбавлення волі за злочини, визначені цією Конвенцією, для відбування покарання на їхній території.

Стаття 46. Взаємна правова допомога

1. Держави-учасниці надають одна одній найширшу взаємну правову допомогу в розслідуванні, кримінальному переслідуванні та судовому розгляді справ за злочинами, визначеними цією Конвенцією.

2. Взаємна правова допомога надається в максимально можливому обсязі на підставі відповідних законів, міжнародних договорів, договорів та домовленостей запитуваної Держави-учасниці, для розслідування, кримінального переслідування та судового розгляду справ за злочинами, за вчинення яких в запитуючій Державі-учасниці може бути притягнута до відповідальності юридична особа відповідно до статті 26 цієї Конвенції.

3. Взаємна правова допомога, що надається відповідно до цієї статті, може запитуватися для будь-якої з таких цілей:

a) одержання показань свідків або заяв окремих осіб;

b) вручення судових документів;

c) проведення обшуку й накладення арешту, а також заморожування;

d) огляд об’єктів та місць;

e) надання інформації, речових доказів та висновків експертів;

f) надання оригіналів або засвідчених копій відповідних документів та матеріалів, у тому числі урядових, банківських, фінансових, корпоративних або комерційних документів;

g) виявлення та відстеження доходів від кримінальної діяльності, майна, засобів вчинення злочинів або інших предметів з метою доказування;

h) сприяння добровільній явці відповідних осіб до органів запитуючої Держави-учасниці;

i) надання будь-якого іншого виду допомоги, який не суперечить законодавству запитуваної Держави-учасниці;

j) виявлення, заморожування та відстеження доходів від злочинів відповідно до положень глави V цієї Конвенції;

k) вилучення активів відповідно до положень глави V цієї Конвенції.

4. Без шкоди для внутрішнього права компетентні органи Держави-учасниці можуть без попереднього запиту передавати інформацію, що стосується кримінальних справ, компетентному органу іншої Держави-учасниці в тих випадках, коли вони вважають, що така інформація може надати допомогу цьому органу в здійсненні або успішному завершенні розслідування та кримінального переслідування або може привести до складання цією Державою-учасницею запиту відповідно до цієї Конвенції.

5. Передача інформації відповідно до частини 4 цієї статті здійснюється без шкоди для розслідування та кримінального провадження в державі, компетентні органи якої надають інформацію. Компетентні органи, що одержують інформацію, виконують прохання про збереження конфіденційності цієї інформації, навіть тимчасово, або про обмеження щодо її використання. Це, однак, не перешкоджає Державі-учасниці, що одержує інформацію, розкрити під час провадження ту інформацію, яка виправдовує обвинуваченого. У такому випадку до розкриття інформації Держава-учасниця, що одержує інформацію, повідомляє Державі-учасниці, що надає інформацію, та, на прохання, проводить консультації з Державою-учасницею, що надає інформацію. Якщо у виняткових випадках попереднє повідомлення неможливе, то Держава-учасниця, що одержує інформацію, має невідкладно повідомити про таке розкриття Державі-учасниці, що надає інформацію.

6. Положення цієї статті не зачіпають зобов'язань за будь-яким договором, двостороннім чи багатостороннім, який регулює чи регулюватиме, цілком або частково, взаємну правову допомогу.

7. Частини 9-29 цієї статті застосовуються до запитів, надісланих на підставі цієї статті, якщо відповідні Держави-учасниці не зв'язані будь-яким договором про взаємну правову допомогу. Якщо ці Держави-учасниці зв'язані таким договором, то застосовуються відповідні положення цього договору, якщо тільки Держави-учасниці не погоджуються застосовувати замість них частини 9-29 цієї статті. Державам-учасницям переконливо пропонується застосовувати ці положення, якщо це сприяє співробітництву.

8. Держави-учасниці не відмовляють у наданні взаємної правової допомоги відповідно до цієї статті на підставі банківської таємниці.

9. a) Запитувана Держава-учасниця, відповідаючи на запит про надання допомоги на підставі цієї статті за відсутності обопільного визнання відповідного діяння злочином, бере до уваги цілі цієї Конвенції, зазначені в статті 1;

b) Держави-учасниці можуть відмовити в наданні допомоги відповідно до цієї статті на підставі відсутності обопільного визнання відповідного діяння злочином. Разом з тим, запитувана Держава-учасниця надає, якщо це відповідає основним концепціям її правової системи, допомогу і, якщо така допомога не пов'язана з примусовими заходами. У такій допомозі може бути відмовлено, якщо запити пов'язані з питаннями незначного характеру або питаннями, у зв'язку з якими запитуване співробітництво або допомога можуть бути забезпечені відповідно до інших положень цієї Конвенції;

c) кожна Держава-учасниця може розглядати можливість вжиття таких заходів, які можуть бути необхідними для того, щоб вона була в змозі надати допомогу в більшому обсязі на підставі цієї статті за відсутності обопільного визнання відповідного діяння злочином.

10. Особа, яка перебуває під вартою або відбуває покарання у вигляді позбавлення волі на території однієї Держави-учасниці та присутність якої в іншій Державі-учасниці є необхідною для встановлення особи, свідчення або надання іншої допомоги в одержанні доказів для розслідування, кримінального переслідування або судового розгляду у справі за злочинами, визначеними цією Конвенцією, може бути передана якщо дотримані наступні умови:

a) ця особа добровільно на це погоджується;

b) компетентні органи обох Держав-учасниць погодились на відповідні умови.

11. Для цілей частини 10 цієї статті:

a) Держава-учасниця, якій передається особа, має право й зобов'язана утримувати передану особу під вартою, якщо тільки Держава-учасниця, що передала цю особу, не просить про інше або не дозволить інше;

b) Держава-учасниця, якій передається особа, негайно виконує своє зобов'язання повернути цю особу для утримання під вартою Державі-учасниці, що передала цю особу, як це було погоджено раніше або як це було іншим чином погоджено компетентними органами обох Держав-учасниць;

c) Держава-учасниця, якій передається особа, не вимагає від Держави-учасниці, яка передала цю особу, застосування процедури видачі для її повернення;

d) переданій особі строк утримання під вартою в Державі-учасниці, яка її передала, зараховується в строк покарання, який вона відбуває в державі, до якої її передали.

12. Без згоди Держави-учасниці, яка відповідно до частин 10 і 11 цієї статті повинна передати будь-яку особу, ця особа, незалежно від її громадянства, не підлягає кримінальному переслідуванню, взяттю під варту, покаранню або будь-якому іншому обмеженню її особистої свободи на території держави, якій вона передається, у зв'язку з діяльністю, бездіяльністю або вироком, які передували її виїзду з території держави, що передала цю особу.

13. Кожна Держава-учасниця призначає центральний орган, зобов'язаний та уповноважений одержувати запити про надання взаємної правової допомоги та виконувати їх, або пересилати для виконання компетентним органам. Якщо в Державі-учасниці є спеціальний регіон або територія з окремою системою надання взаємної правової допомоги, вона може призначити окремий центральний орган, який виконуватиме таку функцію щодо цього регіону або території. Центральні органи забезпечують оперативне й відповідне виконання або пересилання одержаних запитів. Якщо центральний орган пересилає звернення для виконання компетентному органу, він сприяє оперативному й відповідному виконанню цього запиту. Під час здачі на зберігання ратифікаційної грамоти або документа про прийняття або затвердження цієї Конвенції або приєднання до неї кожна Держава-учасниця повідомляє Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй про центральний орган,

призначений нею з цією метою. Запит про надання взаємної правової допомоги та будь-які повідомлення, що їх стосуються, надсилаються центральним органам, призначеним Державою-учасницею. Ця вимога не заперечує право Держави-учасниці вимагати, щоб такі запити та повідомлення надсилалися їй дипломатичними каналами та, у термінових випадках, якщо Держави-учасниці домовилися про це, і якщо це можливо, через Міжнародну організацію кримінальної поліції.

14. Запити надсилаються в письмовій формі або, коли це можливо, за допомогою будь-яких засобів, що надають можливість відтворити письмовий запис, мовою, прийнятною для запитуваної Держави-учасниці, за умов, що дозволяють цій Державі-учасниці встановити автентичність. Під час здачі на зберігання ратифікаційної грамоти або документа про прийняття чи затвердження цієї Конвенції або приєднання до неї Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй повідомляється про мову або мови, прийнятні для кожної Держави-учасниці. У термінових випадках і якщо це погоджено Державами-учасницями, запити можуть бути зроблені в усній формі, однак вони мають негайно підтверджуватися письмово.

15. У запиті про надання взаємної правової допомоги має бути зазначена:

a) назва запитуючого органу;

b) суть справи та характер розслідування, кримінального переслідування або судового розгляду, яких стосується запит, а також назва й функція органу, що здійснює це розслідування, кримінальне переслідування або судовий розгляд;

c) короткий виклад відповідних фактів, за виключенням прохань про вручення судових документів;

d) опис запитуваної допомоги та детальна інформація про будь-яку конкретну процедуру, дотримання якої хотіла б забезпечити запитуюча Держава-учасниця;

e) по можливості, дані про особу, її місцезнаходження та громадянство; та

f) мета запитуваних доказів, інформації або заходів.

16. Запитувана Держава-учасниця може запитати додаткову інформацію, якщо ця інформація є необхідною для виконання запиту відповідно до її внутрішнього права або якщо ця інформація може полегшити виконання такого запиту.

17. Запит виконується відповідно до внутрішнього права запитуваної Держави-учасниці і, по можливості, згідно із зазначеними в проханні процедурами.

18. Тією мірою, якою це можливо й відповідає основоположним принципам внутрішнього права, якщо будь-яка особа знаходиться на території Держави-учасниці й повинна бути заслухана як свідок або експерт судовими органами іншої Держави-учасниці, перша Держава-учасниця може, на прохання другої Держави-учасниці, дозволити проведення слухання за допомогою відеозв'язку, якщо особиста присутність відповідної особи на території запитуючої Держави-учасниці неможлива чи небажана. Держави-учасниці можуть домовитися про те, що слухання проводитиметься судовим органом запитуючої Держави-учасниці у присутності представників судового органу запитуваної Держави-учасниці.

19. Запитуюча Держава-учасниця не передає й не використовує інформацію або свідчення, надані запитуваною Державою-учасницею, для здійснення розслідування, кримінального переслідування або судового розгляду, іншого, ніж те (той), яке (який) зазначено в проханні, без попередньої згоди на це запитуваної Держави-учасниці. Жодне з положень цього пункту не перешкоджає запитуючій Державі-учасниці розкривати в ході провадження ту інформацію або докази, які виправдовують обвинуваченого. У цьому випадку до розкриття інформації або доказів запитуюча Держава-учасниця повідомляє запитувану Державу-учасницю та, якщо одержано таке прохання, проводить консультації із запитуваною Державою-учасницею. Якщо, у виняткових випадках, завчасне повідомлення неможливе, то запитувана Держава-учасниця негайно повідомляє про таке розкриття запитуваній Державі-учасниці.

20. Запитуюча Держава-учасниця може вимагати, щоб запитувана Держава-учасниця зберігала конфіденційність запиту, за винятком того, що необхідне для виконання самого запиту. Якщо запитувана Держава-учасниця не може виконати вимоги про конфіденційність, вона негайно повідомляє про це запитуючій Державі-учасниці.

21. У взаємній правовій допомозі може бути відмовлено:

a) якщо запит не був поданий відповідно до положень цієї статті;

b) якщо запитувана Держава-учасниця вважає, що виконання запиту може завдати шкоди її суверенітету, безпеці, публічному порядку або іншим життєво важливим інтересам;

c) якщо внутрішнє право запитуваної Держави-учасниці забороняє її органам здійснювати запитувані заходи щодо будь-якого аналогічного

злочину, якби такий злочин був предметом розслідування, кримінального переслідування або судового розгляду в межах її юрисдикції;

d) якщо виконання запиту суперечило б правовій системі запитуваної Держави-учасниці щодо питань взаємної правової допомоги.

22. Держави-учасниці не можуть відмовляти у виконанні запиту про взаємну правову допомогу лише на тій підставі, що злочин пов'язаний з податковими питаннями.

23. Будь-яка відмова в наданні взаємної правової допомоги мотивується.

24. Запитувана Держава-учасниця виконує запит про надання взаємної правової допомоги в можливо короткі строки та, наскільки це можливо, цілком враховує будь-які кінцеві строки, які запропоновані запитуючою Державою-учасницею і які мотивовані, бажано в самому проханні. Держава-учасниця може звертатися з обґрунтованими запитами про надання інформації про статус і хід здійснення заходів, яких вживає запитувана Держава-учасниця для задоволення її запиту. Запитувана Держава-учасниця відповідає на обґрунтовані запити запитуючої Держави-учасниці щодо статусу запиту і ходу його виконання. Запитуюча Держава-учасниця оперативно повідомляє запитувану Державу-учасницю про те, що необхідності в запитуваній допомозі вже немає.

25. Надання взаємної правової допомоги може бути відстрочене запитуючою Державою-учасницею на підставі перешкоджання розслідуванню, кримінальному переслідуванню або судовому розгляду.

26. Перед відмовою у виконанні запиту відповідно до частини 21 цієї статті або відстрочки її виконання відповідно до частини 25 цієї статті запитувана Держава-учасниця проводить консультації з запитуючою Державою-учасницею для того, щоб визначити, чи може бути допомога надана в такі строки й на таких умовах, які запитувана Держава-учасниця вважає необхідними. Якщо запитуюча Держава-учасниця приймає допомогу на таких умовах, то вона дотримується цих умов.

27. Без шкоди для застосування частини 12 цієї статті свідок, експерт чи інша особа, яка на прохання запитуючої Держави-учасниці погоджується свідчити в ході провадження або надавати допомогу в ході розслідування, кримінального переслідування або судового розгляду на території запитуючої Держави-учасниці, не підлягає кримінальному переслідуванню, взяттю під варту, покаранню або будь-якому іншому обмеженню власної свободи на цій території у зв'язку з діяльністю, бездіяльністю або засудженням, які стосуються періоду до вибуття з території запитуваної Держави-учасниці. Дія такої гарантії особистої безпеки

припиняється, якщо свідок, експерт або інша особа протягом п'ятнадцяти послідовних днів або протягом будь-якого погодженого між Державами-учасницями строку, починаючи з дати, коли такій особі було офіційно повідомлено про те, що її присутності вже не вимагають судові органи, мала можливість залишити територію запитуючої Держави-учасниці, але добровільно залишилася на цій території або, залишивши її, повернулася назад за власною волею.

28. Звичайні витрати, пов'язані з виконанням запиту, покриваються запитуючою Державою-учасницею, якщо заінтересовані Держави-учасниці не домовилися про інше. Якщо виконання запиту вимагає чи буде вимагати суттєвих або надзвичайних витрат, то Держави-учасниці проводять консультації з метою визначення умов, на яких буде виконано запит, а також порядку покриття витрат.

29. Запитувана Держава-учасниця:

a) надає запитуючій Державі-учасниці копії урядових матеріалів, документів або інформацію, які в неї є та які відповідно до її законодавства відкриті для публічного доступу;

b) може на власний розсуд надавати запитуючій Державі-учасниці цілком або частково або з дотриманням таких умов, які вона вважає необхідними, копії будь-яких урядових матеріалів, документів або інформації, які в неї є та які відповідно до її законодавства закриті для публічного доступу.

30. Держави-учасниці розглядають, за необхідності, можливість укладання двосторонніх чи багатосторонніх договорів або досягнення домовленостей, які відповідали б цілям цієї статті, забезпечували б її дію на практиці і зміцнювали б її положення.

Стаття 47. Передача кримінального провадження

Держави-учасниці розглядають можливість взаємної передачі провадження з метою кримінального переслідування у зв'язку зі злочином, визначеним цією Конвенцією, у випадках, коли така передача відповідає інтересам здійснення правосуддя, зокрема, у випадках, коли зачіпаються кілька юрисдикцій, з метою об'єднання кримінальних справ.

Стаття 48. Співробітництво між правоохоронними органами

1. Держави-учасниці тісно співпрацюють одна з одною, діючи відповідно до своїх внутрішніх правових та адміністративних систем, з метою підвищення ефективності правоохоронних заходів для боротьби зі злочинами, визначеними цією Конвенцією. Держави-учасниці, зокрема, вживають ефективних заходів, спрямованих на:

a) зміцнення або, в разі необхідності, встановлення каналів зв'язку між їхніми компетентними органами, установами та службами для забезпечення безпечного і швидкого обміну інформацією про всі аспекти злочинів, що визначені цією Конвенцією, у тому числі, якщо заінтересовані Держави-учасниці будуть вважати це за необхідне, зв'язки з іншими видами злочинної діяльності;

b) співробітництво з іншими Державами-учасницями в проведенні розслідувань справ за злочинами, визначеними цією Конвенцією, з метою виявлення:

i) місцезнаходження та діяльності осіб, що підозрюються в участі у таких злочинах, або місцезнаходження інших причетних осіб;

ii) переміщення доходів або майна здобутих злочинним шляхом;

iii) переміщення майна, знаряддя або інших засобів, які використовувалися або призначалися для використання під час вчинення злочинів;

c) надання, у відповідних випадках, необхідних предметів або необхідної кількості речовин з метою проведення експертизи або розслідування;

d) обмін, у відповідних випадках, з іншими Державами-учасницями інформацією про конкретні засоби й методи, що застосовуються для вчинення злочинів, визначених цією Конвенцією, у тому числі, використання підроблених посвідчень особи, фальшивих, змінених або підроблених документів та інших засобів для приховання діяльності;

e) сприяння ефективній координації між їхніми компетентними органами, установами та службами й заохочення обміну співробітниками та іншими експертами, у тому числі, за умови укладання заінтересованими Державами-учасницями двосторонніх договорів або досягнення домовленостей, відрядження співробітників зі зв'язків;

f) обмін інформацією та координація адміністративних та інших заходів, що вживаються у відповідних випадках з метою своєчасного виявлення злочинів, визначених цією Конвенцією.

2. З метою практичного застосування цієї Конвенції Держави-учасниці розглядають можливість укладання двосторонніх чи багатосторонніх договорів або досягнення домовленостей про безпосереднє співробітництво між їхніми правоохоронними органами, а в тих випадках, коли такі договори або домовленості вже є, внесення змін до них. За відсутності таких договорів або домовленостей між заінтересованими Державами-учасницями, Держави-учасниці можуть розглядати цю Конвенцію як підставу для взаємного співробітництва між правоохоронними органами у справах щодо злочинів, які визначені цією Конвенцією. У

відповідних випадках Держави-учасниці повною мірою використовують договори або домовленості, у тому числі механізми міжнародних і регіональних організацій, для розширення співробітництва між своїми правоохоронними органами.

3. Держави-учасниці докладають зусиль для співробітництва, у межах своїх можливостей, з метою протидії визначеним цією Конвенцією злочинам, що вчиняються з використанням сучасних технологій.

Стаття 49. Спільні розслідування

Держави-учасниці розглядають можливість укладання двосторонніх і багатосторонніх договорів і досягнення домовленостей, на підставі яких у зв'язку зі справами, що є предметом розслідування, кримінального переслідування або судового розгляду в одній чи кількох державах, заінтересовані компетентні органи можуть створювати спільні слідчі групи. За відсутності таких договорів або домовленостей спільні розслідування можуть проводитися за окремою для кожного конкретного випадку угодою. Відповідні Держави-учасниці забезпечують повне дотримання суверенітету Держави-учасниці, на території якої проводитиметься таке розслідування.

Стаття 50. Спеціальні методи розслідування

1. З метою ефективної боротьби з корупцією кожна Держава-учасниця, тією мірою, якою це допускається основними принципами її правової системи, і за умов, встановлених її внутрішнім правом, вживає, у межах своєї компетенції, таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб дозволити проведення її компетентними органами контролю над поставками й, у тих випадках, коли вона вважає це доречним, використання інших спеціальних методів розслідування, таких як електронне спостереження або інші форми спостереження, або таємні операції, на своїй території, а також визнання доказів, зібраних за допомогою таких методів, в суді.

2. З метою розслідування злочинів, визначених цією Конвенцією, Держави-учасниці докладають зусиль до укладання, у разі необхідності, відповідних двосторонніх чи багатосторонніх договорів або досягнення домовленостей щодо використання спеціальних методів розслідування в міжнародному співробітництві. Такі договори або домовленості укладаються й виконуються з повним дотриманням принципу суверенної рівності держав і реалізуються у суворій відповідності до умов цих договорів або домовленостей.

3. За відсутності договору чи домовленості, зазначених у частині 2 цієї статті, рішення про використання таких спеціальних методів міжна-

родного розслідування приймаються в кожному окремому випадку й можуть, за необхідності, враховувати фінансові домовленості й договори щодо здійснення юрисдикції заінтересованими Державами-учасницями.

4. Рішення про використання контролю над міжнародними поставками можуть, за згодою заінтересованих Держав-учасниць, включати такі методи, як перехоплення вантажів або засобів і зберігання їх недоторканими або їхнє вилучення чи заміну, цілком або частково.

Глава V

Заходи щодо повернення активів

Стаття 51. Загальне положення

Повернення активів відповідно до цієї глави є основоположним принципом цієї Конвенції, і Держави-учасниці мають з цією метою якнайширше співпрацювати одна з одною й надавати одна одній допомогу.

Стаття 52. Запобігання переказам доходів, здобутих злочинним шляхом, та їх виявлення

1. Без шкоди для положень статті 14 цієї Конвенції кожна Держава-учасниця вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, відповідно до її внутрішнього права, щоб вимагати від фінансових установ, на які поширюється її юрисдикція, перевіряти особу клієнтів, вживати обґрунтованих заходів для встановлення особи власників-бенефіціарів коштів, депонованих у великому розмірі, і вживати більш жорстких заходів контролю щодо рахунків, які намагаються відкрити або які відкриті особами, які мають або мали значні державні повноваження, членами їхніх сімей і тісно пов’язаними з ними партнерами або від імені будь-яких перерахованих вище осіб. Такі більш жорсткі заходи контролю обґрунтовано покликані виявляти підозрілі операції з метою надання інформації про них компетентним органам, і вони не повинні тлумачитись як такі, що перешкоджають або забороняють фінансовим установам вести справи з будь-яким законним клієнтом.

2. З метою сприяння здійсненню заходів, передбачених у частині 1 цієї статті, кожна Держава-учасниця відповідно до свого внутрішнього права і, керуючись відповідними ініціативами регіональних, міжрегіональних та міжнародних організацій з протидії відмиванню коштів:

а) надає рекомендації щодо тих категорій фізичних або юридичних осіб, щодо рахунків яких від фінансових установ, на які поширюється її юрисдикція, очікуватиметься застосування більш жорстких заходів контролю, щодо видів рахунків й операцій, яким необхідно приділяти особ-

ливу увагу, та щодо відповідних заходів щодо відкриття й обслуговування рахунків, а також ведення звітності по рахунках, яких необхідно вжити щодо таких рахунків; та

b) у відповідних випадках повідомляє фінансовим установам, на які поширюється її юрисдикція, на запит іншої Держави-учасниці або з власної ініціативи, про конкретних фізичних або юридичних осіб, щодо рахунків яких від таких установ очікуватиметься застосування більш жорстких заходів контролю, на додаток до тих осіб, яких фінансові установи можуть іншим чином встановити.

3. У контексті пункту "a" частини 2 цієї статті кожна Держава-учасниця вживає заходів для забезпечення збереження фінансовими установами протягом відповідного строку, відповідної звітності щодо рахунків і операцій, до яких причетні особи, зазначені в частині 1 цієї статті, до якої повинна включатися, як мінімум, інформація, що стосується особи клієнта, а також, наскільки це можливо, власника-бенефіціара.

4. З метою запобігання переказам доходів, здобутих злочинним шляхом, визначеним таким відповідно до цієї Конвенції, та їх викриття кожна Держава-учасниця вживає відповідних і ефективних заходів для запобігання, за допомогою своїх регулятивних і наглядових органів, створенню банків, які не існують фізично і які не входять до складу будь-якої регульованої державою фінансової групи. Крім того, Держави-учасниці можуть розглядати можливість встановлення для своїх фінансових установ вимоги відмовлятися вступати в кореспондентські банківські відносини з такими установами або продовжувати такі відносини, а також утримуватись від встановлення відносин з іноземними фінансовими установами, що дозволяють використання рахунків банками, які не існують фізично або які не входять до складу будь-якої регульованої державою фінансової групи.

5. Кожна Держава-учасниця розглядає можливість створення, відповідно до свого внутрішнього права, ефективних систем, які передбачають розкриття фінансової інформації щодо відповідних державних посадових осіб, і встановлює відповідні санкції за недотримання цих вимог. Кожна Держава-учасниця також розглядає можливість вжиття таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб дозволити своїм компетентним органам здійснювати обмін такою інформацією з компетентними органами інших Держав-учасниць, якщо це необхідно для розслідування, заявлення прав та вжиття заходів щодо повернення доходів здобутих злочинним шляхом, визначених цією Конвенцією.

6. Кожна Держава-учасниця розглядає можливість вжиття таких заходів, які можуть бути необхідними відповідно до її внутрішнього права, щоб встановити для відповідних державних посадових осіб, які отримують вигоду або мають право підпису, або інше повноваження щодо будь-якого фінансового рахунка в будь-якій іноземній країні, вимогу повідомляти про це відповідним органам і вести належний облік щодо рахунків. Такі заходи також передбачають застосування відповідних санкцій за невиконання цих вимог.

Стаття 53. Заходи щодо безпосереднього повернення майна

Кожна Держава-учасниця, відповідно до свого внутрішнього права:

a) вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб дозволити іншій Державі-учасниці подавати до своїх судів цивільні позови про встановлення правової підстави або права власності на майно, придбане в результаті вчинення будь-якого зі злочинів, визначених цією Конвенцією;

b) вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб дозволити своїм судам засуджувати тих осіб, які вчинили злочини, визначені цією Конвенцією, до виплати компенсації або відшкодування збитків іншій Державі-учасниці, якій було завдано шкоди в результаті таких злочинів; та

c) вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб дозволити своїм судам або компетентним органам, під час винесення рішень про конфіскацію, визнавати вимоги іншої Держави-учасниці як законного власника майна, придбаного в результаті вчинення будь-якого зі злочинів, визначених цією Конвенцією.

Стаття 54. Механізми вилучення майна шляхом міжнародного співробітництва у питаннях конфіскації

1. Кожна Держава-учасниця з метою надання взаємної правової допомоги відповідно до статті 55 цієї Конвенції щодо майна, придбаного в результаті вчинення будь-якого зі злочинів, визначених цією Конвенцією, або використаного під час вчинення злочинів, відповідно до свого внутрішнього права:

a) вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб дозволити своїм компетентним органам виконувати постанови про конфіскацію, винесені судами іншої Держави-учасниці;

b) вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб дозволити своїм компетентним органам, у межах їхньої юрисдикції, виносити постанови про конфіскацію майна іноземного походження шляхом винесення судового рішення у справах за злочинами про відмивання гро-

шових коштів або такими іншими злочинами, які можуть підпадати під її юрисдикцію, або шляхом використання інших процедур, дозволених її внутрішнім правом; та

c) розглядає питання про вжиття таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб створити можливість для конфіскації такого майна без винесення вироку в рамках кримінального провадження у справах, якщо злочинець не може бути підданий переслідуванню з причини смерті, переховування або відсутності чи в інших відповідних випадках.

2. Кожна Держава-учасниця з метою надання взаємної правової допомоги на запит, зроблений на підставі частини 2 статті 55 цієї Конвенції, відповідно до свого внутрішнього права:

a) вживає таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб дозволити своїм компетентним органам заморожувати або накладати арешт на майно відповідно до постанови про заморожування або арешт, винесеної судом або компетентним органом запитуючої Держави-учасниці, в якій викладаються обґрунтовані підстави, які дозволяють запитуваній Державі-учасниці вважати, що є достатні мотиви для вжиття таких заходів і що по відношенню до цього майна буде в результаті винесено постанову про конфіскацію для цілей пункту “a” частини 1 цієї статті;

b) уживає таких заходів, які можуть бути необхідними, щоб дозволити своїм компетентним органам заморожувати або накладати арешт на майно на підставі запиту, в якому викладаються обґрунтовані підстави, які дозволяють запитуваній Державі-учасниці вважати, що є достатні мотиви для вжиття таких заходів і що по відношенню до цього майна буде в результаті винесено постанову про конфіскацію для цілей частини 1 “a” цієї статті; та

c) розглядає питання про вжиття додаткових заходів, щоб дозволити своїм компетентним органам зберігати майно з метою конфіскації, наприклад, на підставі іноземної постанови про арешт або пред’явлення кримінального обвинувачення у зв’язку з придбанням такого майна.

Стаття 55. Міжнародне співробітництво з метою конфіскації

1. Держава-учасниця, яка одержала від іншої Держави-учасниці, під юрисдикцію якої підпадає будь-який злочин, визначений цією Конвенцією, прохання про конфіскацію, зазначене у частині 1 статті 31 цієї Конвенції, доходів, здобутих злочинним шляхом, майна, знаряддя або інших засобів вчинення злочинів, що знаходяться на її території, у максимальному обсязі, можливому в рамках її внутрішньої правової системи:

a) надсилає цей запит своїм компетентним органам з метою винесення постанови про конфіскацію та, у випадку винесення такої постанови, виконує її; або

b) надсилає своїм компетентним органам постанову про конфіскацію, винесену судом на території запитуючої Держави-учасниці, відповідно до частини 1 статті 31 та пункту "a" частини 1 статті 54 цієї Конвенції, з метою її виконання в обсязі, зазначеному в запиті, і в тій мірі, в якій вона стосується доходів, здобутих злочинним шляхом, майна, обладнання або інших засобів вчинення злочинів, зазначених у частині 1 статті 31, які знаходяться на території запитуваної Держави-учасниці.

2. Після одержання запиту, надісланого іншою Державою-учасницею, під юрисдикцію якої підпадає будь-який злочин, визначений цією Конвенцією, запитувана Держава-учасниця вживає заходів для виявлення, відстеження, заморожування або арешту доходів, здобутих злочинним шляхом, майна, обладнання або інших засобів вчинення злочинів, зазначених у частині 1 статті 31 цієї Конвенції, з метою подальшої конфіскації, постанову про що виносить або запитуюча Держава-учасниця, або, відповідно до запиту на підставі частини 1 цієї статті, запитувана Держава-учасниця.

3. Положення статті 46 цієї Конвенції застосовуються з урахуванням відповідних змін до цієї статті. На додаток до інформації, зазначеної в частині 15 статті 46, запит, надісланий на підставі цієї статті, повинен містити:

a) щодо запиту, передбаченого в пункті "a" частини 1 цієї статті, – опис майна, що підлягає конфіскації, у тому числі, наскільки це можливо, відомості про місцезнаходження та, якщо це доречно, оціночну вартість майна та виклад фактів, на які посилається запитуюча Держава-учасниця і які достатні для того, щоб запитувана Держава-учасниця могла вжити заходів для винесення постанови відповідно до свого внутрішнього права;

b) щодо запиту, передбаченого в пункті "b" частини 1 цієї статті, – видана запитуючою Державою-учасницею, юридично чинна копія постанови про конфіскацію, на якій ґрунтується запит, з викладенням фактів та інформація щодо обсягу запитуваного виконання постанови, заява, в якій зазначаються заходи, вжиті запитуючою Державою-учасницею для надіслання відповідного повідомлення добросовісним третім особам і забезпечення дотримання відповідних правових процедур, а також довідка про те, що постанова про конфіскацію є остаточною;

с) щодо запиту, передбаченого в частині 2 цієї статті, – виклад фактів, на які посилається запитуюча Держава-учасниця, та опис запитуваних заходів, а також за наявності юридично допустима копія постанови, на якій ґрунтується запит.

4. Рішення та заходи, передбачені в частинах 1 і 2 цієї статті, приймаються запитуваною Державою-учасницею відповідно до та з дотриманням положень її внутрішнього права і відповідно до її процесуальних норм або відповідно до будь-яких двосторонніх чи багатосторонніх договорів або домовленостей, якими вона може бути зв'язана у відносинах з запитуючою Державою-учасницею.

5. Кожна Держава-учасниця передає Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй тексти своїх законів та правил, які забезпечують реалізацію положень цієї статті, а також в подальшому тексти будь-яких змін до таких законів і правил або їхній опис.

6. Якщо Держава-учасниця бажає обумовити вжиття заходів, зазначених у частинах 1 і 2 цієї статті, наявністю відповідного договору, така Держава-учасниця розглядає цю Конвенцію як необхідну і достатню договірно-правову підставу.

7. У співробітництві відповідно до цієї статті може бути також відмовлено або застережні заходи можуть бути скасовані, якщо запитувана Держава-учасниця не одержує своєчасно достатніх доказів або якщо майно має мінімальну вартість.

8. До скасування будь-якого застережного заходу, вжитого відповідно до цієї статті, запитувана Держава-учасниця, якщо це можливо, надає запитуючій Державі-учасниці можливість викласти свої обґрунтування на користь продовження застосування такого заходу.

9. Положення цієї статті не повинні тлумачитися як такі, що завдають шкоди правам добросовісних третіх осіб.

Стаття 56. Спеціальне співробітництво

Без шкоди для свого внутрішнього права кожна Держава-учасниця докладає зусиль для вжиття заходів, які дозволяють їй пересилати, без шкоди для її власного розслідування, кримінального переслідування або судового розгляду, інформацію про доходи від злочинів, визначені такими відповідно до цієї Конвенції, іншій Державі-учасниці без попереднього запиту, якщо вона вважає, що розкриття такої інформації може сприяти Державі-учасниці, що одержує її, у порушенні або проведенні розслідування, кримінального переслідування або судового розгляду або може привести до надіслання цією Державою-учасницею запиту на підставі цієї глави Конвенції.

Стаття 57. Повернення активів та розпорядження ними

1. Держава-учасниця відповідно до положень цієї Конвенції та свого внутрішнього права розпоряджається майном, конфіскованим нею на підставі статті 31 або статті 55 цієї Конвенції, у тому числі щодо повернення такого майна його попереднім законним власникам, відповідно до частини 3 цієї статті.

2. Кожна Держава-учасниця вживає, відповідно до основоположних принципів свого внутрішнього права, таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними, щоб дозволити своїм компетентним органам повертати конфісковане майно, коли вони діють на прохання, надіслане іншою Державою-учасницею, відповідно до цієї Конвенції, враховуючи права добросовісних третіх осіб.

3. Відповідно до статей 46 і 55 цієї Конвенції та частин 1 і 2 цієї статті запитувана Держава-учасниця:

a) у випадку розкрадання державних коштів або відмивання розкрадених державних коштів, як про це йдеться в статтях 17 і 23 цієї Конвенції, якщо конфіскацію було здійснено відповідно до статті 55 і на підставі остаточного судового рішення, винесеного в запитуючій Державі-учасниці, причому ця вимога може бути знята запитуваною Державою-учасницею, – повертає конфісковане майно запитуючій Державі-учасниці;

b) щодо доходів від будь-якого іншого злочину, визначеного цією Конвенцією, якщо конфіскацію було здійснено відповідно до статті 55 цієї Конвенції й на підставі остаточного судового рішення, винесеного в запитуючій Державі-учасниці, причому ця вимога може бути знята запитуваною Державою-учасницею, – повертає конфісковане майно запитуючій Державі-учасниці, якщо запитуюча Держава-учасниця обґрунтовано доводить запитуваній Державі-учасниці своє право власності, яке існувало раніше, на таке конфісковане майно або якщо запитувана Держава-учасниця визнає шкоду, завдану запитуючій Державі-учасниці, як підставу для повернення конфіскованого майна;

c) в усіх інших випадках у першочерговому порядку розглядає питання про повернення конфіскованого майна запитуючій Державі-учасниці, повернення такого майна його попереднім законним власникам або виплату компенсації потерпілим від злочину.

4. У відповідних випадках, якщо тільки Держави-учасниці не приймуть іншого рішення, запитувана Держава-учасниця може відрахувати обґрунтовані витрати, понесені в ході розслідування, кримінального пе-

реслідування або судового розгляду, які привели до повернення конфіскованого майна або розпорядження ним відповідно до цієї статті.

5. У відповідних випадках Держави-учасниці можуть окремо розглянути можливість укладання в кожному окремому випадку договорів або взаємоприйнятних домовленостей щодо остаточного розпорядження конфіскованим майном.

Стаття 58. Підрозділи для збирання оперативної фінансової інформації

Держави-учасниці співробітничають одна з одною з метою запобігання і боротьби з переказуванням доходів здобутих злочинним шляхом, визначених цією Конвенцією, а також сприяння використанню шляхів і способів вилучення таких доходів і з цією метою розглядають питання про створення підрозділу для збирання оперативної фінансової інформації, який нестиме відповідальність за отримання, аналіз та надіслання компетентним органам повідомлень про підозрілі фінансові операції.

Стаття 59. Двосторонні та багатосторонні договори і домовленості

Держави-учасниці розглядають можливість укладання двосторонніх чи багатосторонніх договорів або досягнення домовленостей для підвищення ефективності міжнародного співробітництва, здійснюваного відповідно до цієї глави Конвенції.

Глава VI

Технічна допомога й обмін інформацією

Стаття 60. Підготовка кадрів і технічна допомога

1. Кожна Держава-учасниця, в межах необхідності, розробляє, здійснює або удосконалює конкретні програми підготовки персоналу, який несе відповідальність за запобігання корупції та боротьбу з нею. Подібні навчальні програми можуть стосуватись, inter alia, таких сфер:

a) ефективних заходів щодо запобігання, виявлення та розслідування корупційних діянь, а також покарання за них і боротьба з ними, у тому числі використання методів збирання доказів і розслідування;

b) створення потенціалу в галузі розроблення та планування стратегічної політики протидії корупції;

c) підготовки співробітників компетентних органів з питань складання прохань про взаємну правову допомогу, які задовольняють вимоги цієї Конвенції;

d) оцінки та зміцнення установ, керування державною службою та керування державними фінансами, у тому числі державними закупівлями та приватним сектором;

e) запобігання переказу доходів, здобутих злочинним шляхом, визначених цією Конвенцією, а також вилучення таких доходів;

f) виявлення та заморожування операцій з переказування доходів, здобутих злочинним шляхом, визначених цією Конвенцією;

g) відстеження переміщення доходів здобутих злочинним шляхом, визначених цією Конвенцією, та методів, що використовуються для переказу, приховання або утаювання таких доходів;

h) відповідних та ефективних правових й адміністративних механізмів та методів, які сприяють вилученню доходів, здобутих злочинним шляхом, визначених цією Конвенцією;

i) методи, що використовуються під час захисту потерпілих і свідків, які співробітничають з судовими органами; та

j) підготовка працівників в галузі національних і міжнародних правил та іноземних мов.

2. Держави-учасниці, з урахуванням своїх можливостей, розглядають питання про надання одна одній найширшої технічної допомоги, особливо в інтересах країн, що розвиваються, у зв'язку з їхніми відповідними планами та програмами боротьби з корупцією, у тому числі матеріальну підтримку та підготовку кадрів у галузях, зазначених у частині 1 цієї статті, а також підготовку кадрів і надання допомоги та взаємний обмін відповідним досвідом і спеціальними знаннями, що сприятиме міжнародному співробітництву між Державами-учасницями з питань видачі та взаємної правової допомоги.

3. Держави-учасниці активізують, в міру необхідності, зусилля, спрямовані на максимальне підвищення ефективності практичних і навчальних заходів міжнародних і регіональних організацій та в рамках відповідних двосторонніх і багатосторонніх договорів або домовленостей.

4. Держави-учасниці розглядають можливість сприяння одна одній, на запит, у проведенні оцінок, вивчення та дослідження видів, причин, наслідків та збитків, завданих корупцією у своїх країнах, з метою розроблення, за участю компетентних органів і суспільства, стратегій і планів дій щодо боротьби з корупцією.

5. Для сприяння вилученню доходів, здобутих злочинним шляхом, визначених цією Конвенцією, Держави-учасниці можуть співробітничати в наданні одна одній імен експертів, які можуть надавати допомогу в досягненні цієї мети.

6. Держави-учасниці розглядають можливість використання субрегіональних, регіональних та міжнародних конференцій і семінарів для сприяння співробітництву й технічній допомозі та стимулюванню обго-

ворення проблем, що становлять взаємний інтерес, у тому числі особливих проблем і потреб країн, що розвиваються, та країн з перехідною економікою.

7. Держави-учасниці розглядають можливість створення добровільних механізмів з метою надання фінансового сприяння країнам, що розвиваються, та країнам з перехідною економікою щодо застосування цієї Конвенції шляхом здійснення програм і проектів у галузі технічної допомоги.

8. Кожна Держава-учасниця розглядає можливість здійснення добровільних внесків на потреби Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків і злочинності, з метою сприяння через Управління реалізації програм і проектів, країнам, що розвиваються, для здійснення цієї Конвенції.

Стаття 61. Збирання та аналіз інформації про корупцію та обмін такою інформацією

1. Кожна Держава-учасниця розглядає можливість проведення, консультуючись з експертами, аналізу тенденцій в галузі корупції на своїй території, а також умов, в яких здійснюються корупційні злочини.

2. Держави-учасниці, з метою розроблення, наскільки це можливо, загальних визначень, стандартів і методологій, розглядають можливість розширення статистичних даних, аналітичних знань щодо корупції та інформації, у тому числі про оптимальні види практики у справі запобігання корупції й боротьби з нею, та обміну ними через посередництво міжнародних і регіональних організацій.

3. Кожна Держава-учасниця розглядає можливість здійснення контролю за своєю політикою і за практичними заходами боротьби з корупцією, а також проведення оцінки їхньої ефективності й дієвості.

Стаття 62. Інші заходи: здійснення цієї Конвенції шляхом економічного розвитку й технічної допомоги

1. Держави-учасниці вживають заходів, які сприяють оптимальному здійсненню цієї Конвенції, наскільки це можливо, шляхом міжнародного співробітництва з урахуванням негативних наслідків корупції для суспільства в цілому, у тому числі для його сталого розвитку.

2. Держави-учасниці, наскільки це можливо й у координації одна з одною, а також з міжнародними й регіональними організаціями, докладають конкретних зусиль для:

а) активізації співробітництва на різних рівнях з країнами, що розвиваються, з метою посилення здатності цих країн до запобігання корупції та боротьби з нею;

b) розширення фінансової та матеріальної допомоги з метою підтримання зусиль країн, що розвиваються, у ефективному недопущенні корупції й боротьби з нею та надання їм допомоги для успішного здійснення цієї Конвенції;

c) надання технічної допомоги країнам, що розвиваються, та країнам з перехідною економікою з метою сприяння задоволенню їхніх потреб у зв'язку зі здійсненням цієї Конвенції. Для цього Держави-учасниці докладають зусиль для регулярного і добровільного внесення коштів на рахунок, конкретно призначений для цієї мети в механізмі фінансування, створеному Організацією Об'єднаних Націй. Держави-учасниці можуть також розглянути, відповідно до свого внутрішнього законодавства та положень цієї Конвенції, можливість переказування на згаданий вище рахунок певної частки грошових коштів або відповідної вартості доходів або майна здобутих злочинним шляхом, конфіскованих на підставі положень цієї Конвенції;

d) заохочення та переконання інших держав і фінансових установ, у відповідних випадках, до приєднання до них у зусиллях, яких докладають на підставі цієї статті, у тому числі шляхом забезпечення країнам, що розвиваються, проведення більшого обсягу програм підготовки кадрів і сучасного обладнання, з метою допомогти їм у досягненні цілей цієї Конвенції.

3. Наскільки це можливо, ці заходи не заперечують існуючі зобов'язання щодо іноземної допомоги або інші домовленості про фінансове співробітництво на двосторонньому, регіональному або міжнародному рівні.

4. Держави-учасниці можуть укладати двосторонні чи багатосторонні договори про матеріально-технічну допомогу, беручи до уваги фінансові домовленості, необхідні для забезпечення ефективності міжнародного співробітництва, передбаченого цією Конвенцією, а також для запобігання й виявлення корупції та боротьби з нею.

Глава VII

Механізми здійснення

Стаття 63. Конференція Держав – учасниць Конвенції

1. Цим засновується Конференція Держав – учасниць Конвенції з метою розширення можливостей Держав-учасниць і співробітництва між ними для досягнення цілей, встановлених цією Конвенцією, а також сприяння здійсненню цієї Конвенції та нагляду за її здійсненням.

2. Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй скликає Конференцію Держав-учасниць не пізніше, ніж через рік після набуття

чинності цією Конвенцією. Згодом відповідно до правил процедури, що прийняті Конференцією Держав-учасниць, проводяться чергові наради Конференції.

3. Конференція Держав-учасниць приймає правила-процедури й правила, які регулюють здійснення видів діяльності, що зазначені у цій статті, у тому числі правила, що стосуються допуску й участі спостерігачів та оплати витрат, понесених ними під час здійснення цих видів діяльності.

4. Конференція Держав-учасниць погоджує види діяльності, процедури та методи роботи для досягнення цілей, викладених у частині 1 цієї статті, у тому числі:

a) сприяння діяльності Держав-учасниць відповідно до статей 60 і 62 та глав II – V цієї Конвенції, у тому числі шляхом заохочення добровільних внесків;

b) сприяння обміну між Державами-учасницями інформацією про форми корупції й тенденції в цій галузі, а також про успішні методи запобігання корупції, боротьби з нею та повернення доходів, здобутих злочинним шляхом, через опублікування відповідної інформації, визначеної в цій статті;

c) співробітництво з відповідними міжнародними й регіональними організаціями та механізмами, а також неурядовими організаціями;

d) належне використання відповідної інформації, підготовленої іншими міжнародними й регіональними механізмами з метою запобігання корупції та боротьби з нею, для уникнення зайвого дублювання роботи;

e) періодичний розгляд питання про виконання цієї Конвенції її Державами-учасницями;

f) внесення рекомендацій, які стосуються вдосконалення цієї Конвенції та її здійснення;

g) врахування потреб Держав-учасниць у технічній допомозі у зв’язку з виконанням цієї Конвенції та внесення рекомендацій щодо будь-яких дій, які вона може вважати необхідними у зв’язку з цим.

5. Для цілей частини 4 цієї статті Конференція Держав-учасниць одержує необхідні відомості про заходи, вжиті Державами-учасницями в ході виконання цієї Конвенції, про труднощі, на які вони при цьому натрапили, на підставі наданої ними інформації й через посередництво додаткових механізмів нагляду, які можуть створюватися Конференцією Держав-учасниць.

6. Кожна Держава-учасниця надає Конференції Держав-учасниць інформацію про свої програми, плани та практику, а також про законо-

давчі й адміністративні заходи, спрямовані на виконання цієї Конвенції, як це необхідно Конференції Держав-учасниць. Конференція Держав-учасниць вивчає питання про найефективніші шляхи одержання такої інформації та прийняття на її підставі відповідних рішень, у тому числі, інформацію, одержану від Держав-учасниць і від компетентних міжнародних організацій. Можуть бути розглянуті також матеріали, одержані від відповідних неурядових організацій, належним чином акредитованих відповідно до процедур, які визначатимуться рішенням Конференції Держав-учасниць.

7. На підставі частин 4-6 цієї статті Конференція Держав-учасниць, якщо вона вважатиме за необхідне, засновує будь-який відповідний механізм або орган з метою сприяння ефективному здійсненню Конвенції.

Стаття 64. Секретаріат

1. Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй забезпечує необхідне секретарське обслуговування Конференції Держав – учасниць Конвенції.

2. Секретаріат:

a) надає Конференції Держав-учасниць допомогу в діяльності, про яку йдеться в статті 63 цієї Конвенції, а також забезпечує необхідним обслуговуванням сесії Конференції Держав-учасниць;

b) на запит, надає Державам-учасницям допомогу в наданні інформації Конференції Держав-учасниць, як це передбачено в частинах 5 і 6 статті 63 цієї Конвенції; та

c) забезпечує необхідну координацію з секретаріатами інших відповідних міжнародних і регіональних організацій.

Глава VIII

Заключні положення

Стаття 65. Здійснення Конвенції

1. Кожна Держава-учасниця вживає, відповідно до основоположних принципів свого внутрішнього права, необхідних заходів, законодавчих й адміністративних, для забезпечення виконання своїх зобов'язань за цією Конвенцією.

2. Кожна Держава-учасниця може вживати суворіших заходів для запобігання корупції та боротьби з нею, ніж ті, що передбачені цією Конвенцією.

Стаття 66. Врегулювання спорів

1. Держави-учасниці докладають зусиль для врегулювання спорів щодо тлумачення або застосування цієї Конвенції шляхом переговорів.

2. Будь-який спір між двома чи більше Державами-учасницями щодо тлумачення або застосування цієї Конвенції, який не може бути врегульований шляхом переговорів протягом обґрунтованого строку, передається на запит однієї з цих Держав-учасниць на арбітражний розгляд. Якщо протягом шести місяців з моменту запиту про арбітраж ці Держави-учасниці не зможуть домовитися про його організацію, будь-яка з цих Держав-учасниць може передати спір до Міжнародного Суду, звернувшись із заявою відповідно до Статуту Суду (995_010).

3. Кожна Держава-учасниця може під час підписання, ратифікації, прийняття або затвердження цієї Конвенції або під час приєднання до неї заявити про те, що вона не вважає себе зв'язаною положеннями частини 2 цієї статті. Інші Держави-учасниці не зв'язані положеннями частини 2 цієї статті щодо будь-якої Держави-учасниці, яка зробила таке застереження.

4. Держава-учасниця, яка зробила застереження відповідно до частини 3 цієї статті, може будь-коли зняти це застереження шляхом надіслання повідомлення Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 67. Підписання, ратифікація, прийняття, затвердження та приєднання

1. Ця Конвенція відкрита для підписання всіма державами з 9 до 11 грудня 2003 року в Мериді, Мексика, а потім у Центральних установах Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку до 9 грудня 2005 року.

2. Ця Конвенція також відкрита для підписання регіональними організаціям економічної інтеграції за умови, що принаймні одна з держав-учасниць такої організації підписала цю Конвенцію відповідно до частини 1 цієї статті.

3. Ця Конвенція підлягає ратифікації, прийняттю або затвердженню. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття або затвердження здаються на зберігання Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй. Регіональна організація економічної інтеграції може здати на зберігання свою ратифікаційну грамоту або документ про прийняття або затвердження, якщо принаймні одна з її держав-членів вчинила так само. Цією ратифікаційною грамотою або документом про прийняття або затвердження така організація повідомляє про сферу своєї компетенції щодо питань, врегульованих цією Конвенцією. Така організація також повідомляє депозитарію про будь-яку відповідну зміну сфери своєї компетенції.

4. Ця Конвенція відкрита для приєднання будь-якої держави чи будь-якої регіональної організації економічної інтеграції, принаймні одна з держав-членів якої є Учасницею цієї Конвенції. Документи про приєднання здаються на зберігання Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй. Під час приєднання регіональна організація економічної інтеграції повідомляє про сферу своєї компетенції щодо питань, врегульованих цією Конвенцією. Така організація також повідомляє депозитарію про будь-яку відповідну зміну сфери своєї компетенції.

Стаття 68. Набуття чинності

1. Ця Конвенція набирає чинності на дев'яностий день після дати здачі на зберігання тридцятої ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження або приєднання. Для цілей цієї частини Конвенції будь-яка така грамота або документ, здані на зберігання регіональною організацією економічної інтеграції, не розглядаються як додаткові до грамот або документів, що здані на зберігання державами – членами такої організації.

2. Для кожної держави або регіональної організації економічної інтеграції, які ратифікують, приймають або затверджують цю Конвенцію або приєднуються до неї після здачі на зберігання тридцятої ратифікаційної грамоти або документа про такі дії, ця Конвенція набирає чинності на тридцятий день після дати здачі на зберігання такою державою або організацією відповідної грамоти або документа або в дату набрання чинності цієї Конвенції відповідно до частини 1 цієї статті в залежності від того, що настає пізніше.

Стаття 69. Зміни

1. Після закінчення строку п'яти років після набрання чинності цією Конвенцією Держава-учасниця може запропонувати зміну й надіслати її Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй, який потім пересилає запропоновану зміну Державам-учасницям і Конференції Держав-учасниць Конвенції з метою розгляду цієї пропозиції та прийняття рішення щодо нього. Конференція Держав-учасниць докладає всіх зусиль для досягнення консенсусу щодо кожної зміни. Якщо всі зусилля щодо досягнення консенсусу були вичерпані, і згоди не було досягнуто, то, як крайній засіб, для прийняття зміни необхідна більшість у дві третини голосів Держав-учасниць, які присутні й беруть участь у голосуванні на засіданні Конференції Держав-учасниць.

2. З питань, що входять до їхньої компетенції, регіональні організації економічної інтеграції здійснюють своє право голосу відповідно до цієї статті, маючи число голосів, рівне числу їхніх держав-членів, які є Уча-

сницями цієї Конвенції. Такі організації не здійснюють свого права голосу, якщо їхні держави-члени здійснюють своє право голосу, і навпаки.

3. Зміна, прийнята відповідно до частини 1 цієї статті, підлягає ратифікації, прийняттю або затвердженню Державами-учасницями.

4. Зміна, прийнята відповідно до частини 1 цієї статті, набуває чинності щодо Держави-учасниці через дев'яносто днів після дати здачі нею на зберігання Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй ратифікаційної грамоти або документа про прийняття чи затвердження такої зміни.

5. Коли зміна набуває чинності, вона стає обов'язковою для всіх Держав-учасниць, які висловили згоду на її обов'язковість. Інші Держави-учасниці продовжують бути зв'язаними положеннями цієї Конвенції та будь-якими змінами, які вони раніше ратифікували, прийняли або затвердили.

Стаття 70. Денонсація

1. Держава-учасниця може денонсувати цю Конвенцію шляхом надіслання письмового повідомлення Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй. Така денонсація набирає чинності після закінчення одного року після дати одержання повідомлення Генеральним секретарем.

2. Регіональна організація економічної інтеграції перестає бути учасницею цієї Конвенції, коли всі її держави-члени денонсували цю Конвенцію.

Стаття 71. Депозитарій та мови

1. Депозитарієм цієї Конвенції призначається Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй.

2. Оригінал цієї Конвенції, англійський, арабський, іспанський, китайський, російський та французький тексти якої є рівно автентичними, здається на зберігання Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй.

НА ПОСВІДЧЕННЯ ЧОГО нижчепідписані, належним чином уповноважені на те представники, підписали цю Конвенцію.

5. Угода про створення групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO)

Представники Комітету міністрів ... (не менше третини держав-членів Ради Європи) спільно з представниками ... (держав-нечленів, які запрошені для участі в цій угоді).

Розуміючи, що корупція являє собою величезну загрозу правовим нормам, демократії, правам людини, об'єктивності та соціальній справедливості, перешкоджає економічному розвиткові та ставить під загрозу стабільність демократичних інститутів та етичних норм суспільства;

Розуміючи нагальність підтримки співробітництва між державами в боротьбі з корупцією, разом з її зв'язками з організованою злочинністю та відмиванням грошей;

Наголошуючи, що успішна стратегія боротьби з корупцією вимагає стійких переконань держав в об'єднанні зусиль, обміні досвідом та прийнятті спільних дій;

Розуміючи, що зростання суспільної свідомості та моральних цінностей є ефективними засобами попередження корупції;

Розглянувши рекомендації 19 Конференції Міністрів юстиції європейських країн (Мальта, 1994);

Беручи до уваги Програму дій боротьби з корупцією, прийняту Комітетом міністрів Ради Європи в 1996 році та заходи, вжиті Багатопредметною Групою по боротьбі з корупцією на виконання її;

Беручи до уваги результати Спільного Проекту Європейської комісії (PHARE Programme) та Ради Європи щодо боротьби з корупцією та організованою злочинністю в державах перехідного періоду ("OCTOBUS Project");

Розглянувши Резолюцію N 1 щодо зв'язків корупції з організованою злочинністю, прийняту на 21-ій Конференції Міністрів Юстиції європейських країн (Прага, 1997);

Розглянувши Підсумкову Декларацію, прийняту на Другому Саміті керівників держав та урядів країн-членів Ради Європи (Страсбург, 10-11 жовтня, 1997), в якій керівники держав та урядів прийняли рішення щодо пошуку спільних відповідей на проблеми, які постали у зв'язку зі зростанням корупції та організованої злочинності;

Відповідно до Плану дій, прийнятого на Другому Саміті керівників держав та урядів країн-членів Ради Європи (Страсбург, 10-11 жовтня 1997 року), в якому керівники держав та урядів з огляду на підтримку співробітництва в боротьбі з корупцією, включаючи її зв'язки з органі-

зованою злочинністю та відмиванням грошей, доручили Комітету міністрів, зокрема, прийняти керівні принципи у використанні для розвитку національного законодавства та практичної роботи і створення без затримки відповідного та ефективного механізму для спостереження за дотриманням керівних принципів та впровадженням інших міжнародних документів, які прийматимуться для виконання Програми дій боротьби з корупцією;

Звертаючись до 20 керівних принципів боротьби з корупцією, прийнятих Комітетом міністрів на 101 зустрічі 6 листопада 1997 року (далі за текстом "Керівні принципи");

Розуміючи, що створення групи (GRECO), де держави-члени та нечлени Ради Європи беруть участь на однакових умовах, було б важливим вкладом для сприяння динамічному процесу ефективного попередження корупції та боротьби з нею;

Переконані, що, використовуючи засоби взаємного оцінювання та однакового впливу, Група (GRECO) буде здатною спостерігати у вільній та ефективній формі за виконанням Керівних принципів та впровадженням міжнародних документів, прийнятих Радою Європи в боротьбі з корупцією;

Розуміючи, що всі місця членів групи "GRECO" повинні бути зарезервовані для тих, хто бере участь без обмежень в спільних процедурах оцінювання методів, та погоджуються на проведення оцінювання щодо них;

Звертаючись до Резолюції (98), прийнятої Комітетом міністрів 5 травня 1998 року з нагоди 102 міністерської сесії, санкціонуючи прийняття цієї угоди;

ЦИМ ПРИЙМАЮТЬ РІШЕННЯ щодо створення Групи держав по боротьбі з корупцією згідно з розширеною неповною Угодою, керуючись Статутом (994_144), який додається до неї; ПОГОДЖУЮТЬСЯ, що група "GRECO" створена на початковий період три роки;

ВИСЛОВЛЮЮТЬ БАЖАННЯ, щоб всі держави-члени РЄ стали членами групи "GRECO" найближчим часом.

6. Статут групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO)

Стаття 1. Мета Групи GRECO

Метою Групи держав по боротьбі з корупцією (далі в тексті – GRECO) є удосконалити компетентність її членів в боротьбі з корупцією для вжиття заходів через динамічний процес спільного оцінювання методів проведення та однакового впливу згідно з їхніми зобов'язаннями в цій сфері.

Стаття 2. Функції Групи GRECO

Для досягнення мети, що тлумачиться в Статті 1, Група GRECO:

1. Спостерігає за дотриманням Керівних принципів боротьби з корупцією, які прийняті Комітетом міністрів Ради Європи 6 листопада 1997 року.

2. Спостерігає за впровадженням міжнародних законодавчих документів, прийнятих відповідно до Програми дій боротьби з корупцією, згідно з положеннями, які містяться в цих документах.

Стаття 3. Місцезнаходження

Місцезнаходженням Групи GRECO є Страсбург.

Стаття 4. Процедура для набуття членства Групи GRECO

1. Будь-які держави – члени Ради Європи, інші, ніж згадані в Резолюції щодо створення GRECO, можуть приєднатися в будь-який час до Групи GRECO, повідомивши про свої наміри Генеральному Секретарю Ради Європи.

2. Будь-які держави – не члени, які брали участь в розробці Розширеної та Неповної Угоди[1], інші, ніж ті, що згадувалися в Резолюції щодо створення Групи GRECO, можуть приєднатися до групи в будь-який час, повідомивши про свої наміри Генеральному Секретарю Ради Європи. Повідомлення супроводжується заявою до дії з тим, що держава – не член РЄ застосовує керівні принципи в боротьбі з корупцією, прийняті Комітетом міністрів Ради Європи 6 листопада 1997 року.

3. Держави, які стають Сторонами міжнародних правових документів, підписаних Комітетом міністрів Ради Європи на виконання Програми дій боротьби з корупцією, що надає обов'язкове членство Групи

---

[1] Комітет міністрів Ради Європи, обмеживши склад держав – членів Розширеної та Неповної угоди, після консультування держав – не членів, які вже беруть участь, може запросити держав – не членів, інших, ніж тих, яких стосується вищевказаний параграф 2, приєднатися до Групи GRECO. Такі запрошення отримали держави: Бєларусь (10), Канада (11), Грузія (5), Ватикан, Японія (10), Мексика (10) та Сполучені Штати Америки (11). Боснія та Герцеговина двічі брала участь в засіданні.

GRECO, стають членами GRECO через сам факт відповідно до положень цих документів.

Держава повідомляє про свої наміри Генеральному Секретарю щодо приєднання до Групи GRECO, що супроводжується заявою з зобов'язаннями щодо застосування керівних принципів в боротьбі з корупцією.

Стаття 5. Участь Європейського співтовариства

Європейське співтовариство може бути запрошене Комітетом міністрів для участі в роботі Групи GRECO. Умови його участі обумовлюються резолюцією, що запрошує його на участь.

Стаття 6. Склад Групи GRECO

1. Кожна держава-член призначає делегацію до GRECO, яка складається не більше ніж з двох представників. Один її представник призначається керівником делегації.

2. Бюджет Розширеної та Неповної Угоди покриває транспортні та добові витрати одного з представників делегації.

3. Представники, призначені до GRECO, отримують привілеї та імунітет згідно зі Статтею 2 Протоколу до Загальної угоди про привілеї та імунітети Ради Європи.

Стаття 7. Інші представники

1. Європейський Комітет з питань правового співробітництва (CDCJ) та Європейський Комітет з проблем злочинності кожний призначає по представнику до GRECO.

2. Комітет міністрів можуть запросити інші органи (організації) Ради Європи призначити представника до GRECO після консультування останнього.

3. Статутний Комітет, створений згідно зі статтею 18 (див. нижче), призначає представника до GRECO.

4. Представники, призначені згідно з параграфами 1 – 3 (див. вище), беруть участь в пленарних засіданнях Групи GRECO без права голосування, їхні транспортні та добові витрати не покриваються бюджетом Розширеної та Неповної Угоди.

Стаття 8. Функціонування GRECO

1. GRECO приймає необхідні рішення для свого функціонування. Зокрема:

затверджує оціночні звіти згідно зі статтею 15;

затверджує проект щорічної програми дій та подає згідно з Фінансовими інструкціями пропозиції Генеральному Секретарю РЄ щодо прий-

няття проекту щорічного бюджету для передачі Статутного Комітету, затвердженого згідно зі статтею 18.

затверджує його щорічний звіт діяльності, включаючи щорічні рахунки до їх подання в Комітет Міністрів.

2. GRECO проводить не менше 2 пленарних з'їздів щорічно та може приймати рішення стосовно заснування при необхідності робочих сторін та згідно з Правилами Процедури.

3. GRECO щорічно публікує річний звіт щодо діяльності, включаючи річні рахунки, затверджені відповідними органами згідно зі Статтею 18 (нижче).

4. GRECO складає свої власні Правила Процедури. Будь-яка держава чи Європейське співтовариство, ставши членом Групи GRECO, розглядається тими, що прийняли Статут та Правила Процедури GRECO.

5. GRECO проводить свої засідання при зачинених дверях.

6. Члени GRECO, які беруть участь в взаємному оцінюванні, мають право брати участь в голосуванні. Кожний з них має право віддавати один голос. Проте, якщо інакше не вирішено Статутним Комітетом, член, який не зміг заплатити весь чи значну частину свого обов'язкового внеску до бюджету Розширеної та Неповної Угоди за два роки, більше не братиме участі в процесі прийняття рішень (голосуванні).

7. Рішення GRECO приймається двома третинами підрахованих голосів[2] та більшістю тих, хто має право голосу. Проте процедурні рішення приймаються більшістю підрахованих голосів.

8. GRECO обирає свого Президента та Віце-президента з числа членів, які мають право голосу.

Стаття 9. Бюро

1. Згідно зі статтею 8, параграф 8 (див. вище) до складу Бюро входить Президент та Віце-президент, та п'ять інших осіб, обраних Групою GRECO серед представників членів, які мають право голосу, які є, якщо це можливо, Сторонами щонайменше одного міжнародного правового документа, прийнятого згідно з Програмою дій боротьби з корупцією.

2. Бюро виконує такі функції:

– готує попередній проект щорічної програми дій та проект щорічного звіту про свою діяльність;

– вносить пропозиції в GRECO щодо попереднього проекту бюджету;

[2] Рахуються тільки голоси "за" чи "проти" при підрахунку кількості голосів (Стаття 10 параграф 5 Правила процедури міністерських депутатів).

– організовує візити до країн на основі рішень, прийнятих Групою GRECO;

– вносить пропозиції до Групи GRECO щодо складу оцінних команд;

– готує порядок денний для засідань GRECO, включаючи ті, на яких будуть обговорюватися оцінні звіти;

– вносить пропозиції до Групи GRECO щодо положень, які вибираються для процедури оцінювання згідно зі статтею 10, пункт 3 (див. нижче);

– вносить пропозиції до GRECO щодо призначення наукових експертів та консультантів.

3. Бюро виконує будь-яку іншу функцію, яка доручена GRECO.

4. Бюро виконує свої функції під загальним наглядом GRECO.

Стаття 10. Процедура оцінювання

1. GRECO проводить оціночні процедури щодо кожного свого члена згідно зі статтею 2.

2. Оцінювання поділяється на етапи. Оціночний етап – це період, визначений GRECO, під час якого процес оцінювання буде провадитись для визначення згоди членів щодо вибраних положень, які містяться в Керівних принципах та інших правових документах, прийнятих згідно з Програмою дій боротьби з корупцією.

3. На початку кожного етапу GRECO вибирає спеціальні положення, на яких буде базуватися процедура оцінювання.

4. Кожний член визначає максимально 5 експертів, які зможуть виконувати завдання, що викладені в статтях 12 – 14.

5. Кожний член забезпечує співробітництво своїх органів в найширшому можливому масштабі, в процесі оцінювання, в рамках національного законодавства.

Стаття 11. Опитувальник

1. Для кожного оцінного раунду GRECO затверджує опитувальник, який направляється всім членам, яких стосується оцінювання.

2. Опитувальник забезпечує реалізацію процедури оцінювання.

3. Члени направляють свої відповіді до Секретаріату в обумовлені строки, визначені GRECO.

Стаття 12. Оцінні команди

1. GRECO призначає команду для оцінювання кожного члена з числа експертів, яких стосується параграф 4 статті 10 (далі за текстом – команда). Коли оцінювання стосується впровадження одного з міжнародних правових документів, прийнятих згідно з Програмою дій боротьби з

корупцією, GRECO призначає команди, які складаються переважно з експертів, запропонованих членами держав, які є Сторонами відповідного документа.

2. Команда вивчає відповіді на запитання опитувальника та може запросити, де доречно, додаткову інформацію в письмовій чи усній формі від членів, які проходять оцінку, для розгляду.

3. Бюджет Розширеної та Неповної Угоди покриває транспортні та добові витрати експертів, що беруть участь в командах.

Стаття 13. Візити до країн

1. GRECO може давати вказівки команді відвідувати державу-члена з метою пошуку додаткової інформації стосовно законодавства чи практичної діяльності, яка необхідна для оцінювання.

2. GRECO щонайменше за два місяці повідомляє відповідній державі-члену про свої наміри щодо здійснення візиту.

3. Візит виконується згідно з програмою, розробленою відповідною державою-членом, з урахуванням побажань, висловлених командою.

4. Члени команди мають привілеї та імунітети згідно зі Статтею 2 Протоколу до Загальної Угоди щодо привілеїв та імунітетів Ради Європи.

5. Бюджет Розширеної та Неповної Угоди покриває транспортні та добові витрати, що є необхідними для здійснення візитів до країн.

Стаття 14. Оцінні звіти

1. На основі зібраної інформації команда готує попередній проект оцінного звіту про стан законодавства та практичної діяльності відносно положень, вибраних для етапу оцінювання.

2. Попередній проект звіту передається державі-члену, яка проходить оцінювання, для коментаря. Ці коментарі враховуються командою при завершенні проекту звіту.

Проект звіту подається до GRECO.

Стаття 15. Обговорення та затвердження звітів

1. GRECO обговорює на Пленумі проект звіту, поданий на розгляд командою.

2. Державі-члену, яка підлягає оцінюванню, надається право висловити свою точку зору в усній чи письмовій формі щодо матеріалів вивчення.

3. При завершенні обговорення GRECO затверджує з чи без доповнень звіт відносно держави-члена, яка підлягає оцінюванню.

4. Всім державам надається право брати участь в голосуванні, що веде до затвердження оцінних звітів відносно застосування Керівних

принципів. Тільки держави-члени, які є Сторонами міжнародного правового документа, прийнятого згідно з Програмою дій боротьби з корупцією, уповноважені брати участь в голосуванні, що веде до затвердження оцінних звітів з питань впровадження відповідного документа.

5. Оцінні звіти конфіденційні. Якщо не прийнято іншого рішення, доступ до цих звітів мають лише члени команди, що виконує оцінювання, не враховуючи членів Групи GRECO, Статутного комітету та Секретаріату цих органів.

6. Звіт Групи GRECO може складатися з рекомендацій, які надсилаються державі-члену, що підлягає оцінці, з метою удосконалення національного законодавства та практичної діяльності щодо боротьби з корупцією, GRECO запрошує державу-член звітувати про заходи, яких вживається для виконання цих рекомендацій.

Стаття 16. Публічні заяви

1. Статутний Комітет може видавати публічні заяви, коли він впевнений, що держава-член залишається пасивною чи вживає недостатніх заходів відносно рекомендацій, які надіслані їй щодо застосування Керівних принципів.

2. Статутний Комітет, склад якого обмежується кількістю членів, які є сторонами відповідного документа, може видавати публічну заяву, коли він впевнений, що держава-член залишається пасивною чи приймає недостатні дії відносно рекомендацій, які надіслані їй щодо впровадження документа, затвердженого на виконання Програми дій боротьби з корупцією.

3. Статутний Комітет інформує відповідну державу-члена та надає можливість державі-члену передати на розгляд дальші коментарі перед підтвердженням свого рішення видати публічну заяву відносно параграфів 1 та 2 (див. вище).

Стаття 17. Фінансові ресурси Групи GRECO

1. Бюджет GRECO фінансується щорічними обов’язковими внесками його членів.

2. GRECO може отримувати додаткові добровільні внески від своїх членів.

3. GRECO може також отримувати добровільні внески зацікавлених міжнародних інститутів.

4. Фінансові ресурси, про які йдеться мова в 3 параграфі, є предметом повноважень Статутного Комітету до їх прийняття.

5. Фінансові ресурси Групи GRECO здобуваються та утримуються від імені Ради Європи та визначаються такими, що мають привілеї та

імунітети, що застосовуються до ресурсів РЄ згідно з існуючими угодами.

Стаття 18. Статутний Комітет

1. Статутний Комітет складається з представників Комітету міністрів держав – членів Ради Європи, які є також членами Групи GRECO, та представників, які спеціально визначені для нього іншими членами Групи GRECO.

2. Щороку Статутний Комітет визначає обов'язкові внески держав-членів до Групи GRECO. Шкала, згідно з якою внески держав – не членів РЄ складаються, вирішується в погодженні з останніми: як правило, шкала відповідає критерію для визначення масштабу внесків до загального бюджету Ради Європи.

3. Щороку Статутний Комітет приймає бюджет витрат Групи GRECO на впровадження програми діяльності та прості секретарські витрати.

4. Щороку Статутний Комітет затверджує щорічні рахунки Групи GRECO, які складаються Генеральним Секретарем Ради Європи згідно з Фінансовими інструкціями РЄ, та подаються на розгляд Статутному Комітету разом зі звітом Ради ревізорів. Для звільнення Генерального Секретаря від відповідальності за управління фінансовим роком під запитанням. Статутний Комітет передає Комітету міністрів щорічні рахунки, разом з затвердженням чи коментарями, та звіт, що складається Радою ревізорів.

5. Фінансові інструкції Ради Європи застосовуються з необхідними змінами для прийняття та управління бюджетом.

Стаття 19. Секретаріат

1. GRECO допомагає Секретаріат, який матеріально забезпечується Генеральним Секретарем Ради Європи.

2. Секретаріат GRECO очолює Виконавчий Секретар, призначений Генеральним Секретарем Ради Європи.

Стаття 20. Поправки

1. GRECO чи будь-який її член може запропонувати поправки до цього Статуту Статутному Комітету.

2. Цей Статут може бути доповнений одноголосним рішенням Статутного Комітету. Якщо поправка не запропонована GRECO, остання береться до уваги Статутним Комітетом.

Стаття 21. Вихід

1. Згідно з застосовними положеннями міжнародних правових документів, яких стосується стаття 2, параграф 2 (див. вище), будь-який член

може вийти з GRECO. Заяву на ім’я Генерального Секретаря Ради Європи щодо виходу подає Міністр Закордонних Справ чи дипломатичний представник, якому надані специфічні повноваження для цього.

2. Генеральний Секретар визнає отримання заяви та повідомляє відповідній державі-члену, що вона буде подана на розгляд Статутному Комітету.

3. За аналогією зі статтею 7 Статуту Ради Європи вихід стає чинним:

в кінці фінансового року, в якому повідомляється, якщо повідомлення надається протягом перших дев’яти місяців фінансового року;

в кінці наступного фінансового року, якщо повідомлення надається в останні три місяці фінансового року.

Згідно зі статтею 18 Фінансових інструкцій Ради Європи Статутний Комітет перевіряє фінансові наслідки виходу та робить відповідні заходи.

Генеральний Секретар негайно повідомляє відповідну державу-члена про наслідки її виходу та інформує Статутний Комітет про результат.

ІІ. ІСТОРИЧНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ

В українській правовій думці існують різні підходи до класифікації етапів становлення та розвитку антикорупційного законодавства України. Окремі науковці пропонують загальноприйнятий підхід до зазначеної періодизації та пов'язують прийняття того чи іншого нормативно-правового акта із затвердженням Конституції України та розвитку конституційного процесу. На основі цього виділяються такі етапи:

- Доконституційний етап становлення антикорупційного законодавства України (1991 – 1996 рр.).
- Конституційний етап становлення антикорупційного законодавства України (1996 – 20044 рр.).
- Реформаційний (сучасний) етап еволюції антикорупційного законодавства (2005 р. – по даний час). Однак вищезазначена класифікація розкриває теоретико-правовий підхід для аналізу антикорупційного законодавства, нівелюючи при цьому історико-правовий метод.

Інший підхід стосовно виокремлення етапів у боротьбі з корупцією в Україні запропонований О. Горганом. Науковець пропонує визначити наступні етапи:

1)перший період (1991 р. – перша половина 1994 р.);

2)другий період – "лобова атака" на корупцію (друге півріччя 1994-го – 1995 рр.);

3)третій період – координація зусиль проти корупції (1995-2000 рр.);

4)четвертий період – псевдопротидія корупції (2001-2005 рр.);

5)п'ятий період – значна активізація боротьби з корупцією (2005-2010 рр.);

6)шостий період (2010-2014 рр.) – масове поширення корупції та імітація антикорупційних реформ;

7)сьомий період (з лютого 2014 р.).

Вищезазначені хронологічні етапи боротьби

з корупцією є деталізованими, розкривають історичні аспекти прийняття антикорупційних актів, і пов'язані з політичною ситуацією в країні. Таким чином реформування правової системи та правоохоронних органів у сфері боротьби з корупцією тісно пов'язане із діяльністю Президентів України. Такий підхід висвітлює лише один бік проблеми, в той час як необхідно враховувати й інші фактори (економічні, соціальні, зо-

внішньополітичні та ін.), які впливають на рівень корумпованості держави.

Для системного та об'єктивного історико – правового дослідження антикорупційного законодавства автором запропонована також наступна етапізація та періодизація антикорупційного законодавства:

1. Загальний (пострадянський, 1991 – 1995 рр.) .
2. Спеціальний (1995-2006 рр.) .
3. Етап емпліментації норм міжнародного права (2006-2014 рр.).
4. Сучасний (інституційний, 2014 р. – по даний час).

Роблячи аналіз першого – загального етапу, слід констатувати, що з початку 1990 рр. уряд України вживав окремі заходи з розроблення стратегії подолання корупції в країні, приймалися відповідні документи у формі державних програм, планів, концепцій тощо. Але антикорупційне законодавство проголошувало декларативні гасла й передбачало за них санкції, які не могли служити заходом стимулювання вчинення злочинів потенційними корупціонерами.

Однак законодавчі способи боротьби з корупцією все ж мали місце, одним із них став Кримінальний кодекс України від 01.04.1961 р. (із відповідними змінами та доповненнями), главою VII якого (ст.ст. 164-172) передбачалась кримінальна відповідальність за посадові злочини, в тому числі за дачу (ст. 170) та одержання (ст. 168) хабаря, Укази Президента України "Питання боротьби з корупцією та іншими злочинами у сфері економіки" від 27.08.1994 р. та "Про невідкладні заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю" від 21.07.1994 р.

Наступний етап антикорупційного законодавства пов'язується з прийняттям спеціального нормативно-правового акта, а саме Закону України "Про боротьбу з корупцією" від 16.11.1995 р. Вперше на законодавчому рівні надано визначення "корупції", під якою розуміється діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, спрямована на протиправне використання наданих їм повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг. Також відповідно до цього закону передбачалась адміністративна відповідальність за корупційні діяння, визначено коло органів, які ведуть боротьбу з корупцією, та суб'єктів відповідальності.

Слід зауважити, що в Указі Президента України "Про національну програму боротьби з корупцією" від 10.04.1997 р. зазначається про "дієвість" вищезазначеного Закону, поза тим наводиться перелік проблемних моментів у діяльності органів державної влади, що сприяють розповсюдженню корупції.

Здійснюючи спробу обґрунтування запропонованої періодизації, варто зазначити, що наступним кроком у боротьбі з корупцією стало подання до Верховної ради України, у 2006 р., пакету законопроектів, який включав у себе законодавчі зміни щодо ратифікації міжнародних антикорупційних актів (Конвенція ООН проти корупції, Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією і Додатковий протокол до цієї Конвенції, Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією). Розгляд приєднання до вищезазначених угод завершився лише в 2010 р., оскільки чинні на той час норми не відповідали стандартам та потребували змін. Результатом цього процесу на національному рівні стало прийняття Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" від 01.07.2011 р.

Варто підкреслити, що головною особливістю Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" від 01.07.2011 р. є заміна виключно репресивних методів роботи на загальновизнану у світі антикорупційно спрямовану превенційну роботу із залученням відповідних інститутів громадянського суспільства і, вже потім, застосування репресивної складової частини протидії корупції .

Під час дослідження третього періоду слід зауважити, що Україна з іншими країнами-учасницями займалась схваленням Стамбульського плану дій із боротьби з корупцією Антикорупційної мережі для Східної Європи та Центральної Азії Організації економічного та соціального розвитку, наша держава стала членом Групи держав проти корупції, взяла участь у зовнішньополітичній ініціативі держав – членів Європейського Союзу "Східне партнерство". Наведені приклади зацікавленості України в міжнародному співробітництві свідчили про прагнення змінити антикорупційне законодавство та розпочати реформування системи державних органів.

Разом з тим можна констатувати що саме у цей період збільшується кількість корупційних правопорушень і вони видозмінюються. Прийняття Закону України ""Про засади запобігання і протидії корупції" у 2011 році та підписання Указу Президента України В. Януковича "Про Національну антикорупційну стратегію на 2011-2015 роки" були сподівання, що зазначене питання буде розвиватися.

Проте фактичні результати показали, що в цей період корупція практично охопила всю країну, а дотримуватися прийнятих нормативних документів ніхто не збирався. Вже після втечі Януковича було встановлено про корупційні схеми, які здійснювали всі посадовці під час його президентства.

Формування інституційного етапу доцільно пов'язати із прийняттям Закону України "Про запобігання корупції" від 14.10.2014 р. Нормами цього акта передбачено створення Національного агентства з питань запобігання корупції – центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізацію державної антикорупційної політики. До повноважень НАЗК входить: проведення аналізу стану запобігання та протидії корупції, розроблення проектів Антикорупційної стратегії, забезпечення ведення Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.

Діяльність державних інституцій у сфері боротьби з корупцією, активізувалася, завдяки прийнятому Закону України "Про Національне антикорупційне бюро України" від 14.10.2014 р., яким було створено новий антикорупційний орган.

До його функцій належать: попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, а також запобігання вчиненню нових.

Слід зазначити, що на підставі Закону України "Про запобігання корупції" від 14.10.2014 р внесені зміни до Кримінального кодексу України та Кодексу про адміністративні правопорушення.

З метою підвищення ефективності заходів у сфері запобігання і протидії корупції в Генеральній прокуратурі України було створено Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, яка разом з Національним антикорупційним бюро України, стала проводити активну діяльність по виявленню корупційних правопорушень та притягнення осіб, які здійснили такі правопорушення до відповідальності

Законодавець розширив коло осіб суб'єктів відповідальності, а саме в статтях про зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги, декларування недостовірної інформації, порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності та ряд інших .

Головним нормативно-правовим актом у сфері формування основних засад діяльності держави в антикорупційній сфері став Закон України "Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 рр.".

За своєю структурою текст Антикорупційної стратегії, який є складовою частиною Закону, поділяється на такі розділи: 1) формування та

реалізація державної антикорупційної політики; 2) запобігання корупції; 3) покарання за корупцію; 4) формування негативного ставлення до корупції; 5) оцінка результатів та механізм реалізації Антикорупційної стратегії .

Подальше реформування законодавства сприяло створенню Державного бюро розслідування – центрального органу виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність із метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції.

ДБР вирішує завдання із запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування: 1) злочинів, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, особами, посади яких віднесено до першої – третьої категорій посад державної служби, суддями та працівниками правоохоронних органів, крім випадків, коли ці злочини віднесено до підслідності детективів Національного антикорупційного бюро України; 2) злочинів, вчинених службовими особами Національного антикорупційного бюро України, заступником Генерального прокурора – керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури або іншими прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури; 3) злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів), окрім злочинів, передбачених статтею 422 Кримінального кодексу України .

Необхідно також виокремити діяльність Вищого антикорупційного суду України, створення якого було передбачено Законом України “Про Вищий антикорупційний суд” від 07.06.2018 р. Завданням суду є здійснення правосуддя відповідно до визначених законом засад та процедур судочинства з метою захисту особи, суспільства та держави від корупційних і пов’язаних із ними злочинів та судового контролю за досудовим розслідуванням цих злочинів, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні .

Умовно вищезазначені органи державної влади у сфері боротьби з корупцією доцільно співвіднести з гілками влади, що є новаторським підходом і дещо змінює класичне бачення у сфері запобігання і протидії корупції . Законодавчу гілку влади представляє Національне агентство з питань запобігання корупції, оскільки завданням цього органу є створення державної політики та антикорупційної стратегії. Національне антикорупційне бюро, Державне бюро розслідувань – виконавча гілка влади, оскільки є спеціальними правоохоронними органами. Вищий антикорупційний суд – судова гілка влади.

ЗАКОН УКРАЇНИ

{Закон втратив чинність на підставі Закону N 1506-VI (1506-17) від 11.06.2009, ВВР, 2009, N 45, ст.691}

ПРО БОРОТЬБУ З КОРУПЦІЄЮ

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, N 34, ст. 266)

{Вводиться в дію Постановою ВР N 357/95-ВР від 05.10.95, ВВР, 1995, N 34, ст.267}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами N 171/97-ВР від 03.04.97, ВВР, 1997, N 19, ст.136 N 85/98-ВР від 05.02.98, ВВР, 1998, N 26, ст.149 N 460-XIV (460-14) від 02.03.99, ВВР, 1999, N 16, ст.97 N 622-XIV (622-14) від 05.05.99, ВВР, 1999, N 26, ст.213 N 1594-III (1594-14) від 23.03.2000, ВВР, 2000, N 24, ст.185 N 90-IV (90-15) від 11.07.2002, ВВР, 2002, N 40, ст.289 N 148-IV (148-15) від 12.09.2002, ВВР, 2002, N 43, ст.315 N 743-IV (743-15) від 15.05.2003, ВВР, 2003, N 29, ст.233 N 2459-IV (2459-15) від 03.03.2005, ВВР, 2005, N 16, ст.263 N 3490-IV (3490-15) від 23.02.2006, ВВР, 2006, N 32, ст.272 N 424-V (424-16) від 01.12.2006, ВВР, 2007, N 9, ст.67}

Цей Закон визначає правові та організаційні засади запобігання корупції, виявлення та припинення її проявів, поновлення законних прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, усунення наслідків корупційних діянь.

Боротьба з корупцією здійснюється на основі чіткої правової регламентації діяльності державних органів, служб і осіб, уповноважених на виконання функцій держави, забезпечення гарантій прав та інтересів фізичних і юридичних осіб.

Р о з д і л I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття корупції та корупційних діянь

Під корупцією в цьому Законі розуміється діяльність осіб, уповноважених на виконання функцій держави, спрямована на протиправне використання наданих їм повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг.

Корупційними діяннями є:

а) незаконне одержання особою, уповноваженою на виконання функцій держави, у зв’язку з виконанням таких функцій матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг, у тому числі прийняття чи одержання

предметів (послуг) шляхом їх придбання за ціною (тарифом), яка є істотно нижчою від їх фактичної (дійсної) вартості;

б) одержання особою, уповноваженою на виконання функцій держави, кредитів або позичок, придбання цінних паперів, нерухомості або іншого майна з використанням при цьому пільг чи переваг, не передбачених чинним законодавством.

Подарунок (винагорода), отриманий зазначеними особами за обставин, передбачених пунктом "а" частини другої цієї статті, у тому числі такий, що надійшов без їх відома, а також вартість незаконно одержаних послуг підлягають стягненню (відшкодуванню) в доход держави.

Примітка. Під діяльністю осіб, уповноважених на виконання функцій держави, слід розуміти і діяльність посадових осіб місцевого самоврядування, що спрямована на здійснення повноважень місцевого самоврядування. (Статтю 1 доповнено приміткою згідно із Законом N 90-IV (90-15) від 11.07.2002)

Стаття 2. Суб'єкти корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією За корупційні діяння та інші правопорушення, пов'язані з корупцією, на підставі цього Закону несуть відповідальність такі особи, уповноважені на виконання функцій держави: а) державні службовці; б) Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр, віце-прем'єр-міністри, міністри; в) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати сільських, селищних, міських, районних у містах, районних, обласних рад; г) посадові особи місцевого самоврядування; ґ) військові посадові особи Збройних Сил України та інших військових формувань (крім військовослужбовців строкової служби). {Стаття 2 із змінами, внесеними згідно із Законами N 171/97-ВР від 03.04.97, N 90-IV (90-15) від 11.07.2002; в редакції Закону N 3490-IV (3490-15) від 23.02.2006}

Стаття 3. Межі дії Закону

Суб'єкти, зазначені у статті 2 цього Закону, за вчинення корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією, несуть адміністративну відповідальність на підставі цього Закону. Питання про кримінальну, цивільно-правову та матеріальну відповідальність за корупційні діяння та правопорушення, пов'язані з корупцією, вирішуються відповідно до вимог чинного законодавства. (Частина перша статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2459-IV (2459-15) від 03.03.2005)

Військовослужбовці та інші особи, які згідно з чинним законодавством притягаються до відповідальності за адміністративні правопорушення відповідно до дисциплінарних статутів, у разі вчинення корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією, несуть відповідальність, передбачену цим Законом.

Стаття 4. Органи, які ведуть боротьбу з корупцією

Боротьбу з корупцією ведуть відповідні підрозділи:

а) Міністерства внутрішніх справ України;

а-1) податкової міліції; (Статтю 4 доповнено пунктом "а-1" згідно із Законом N 85/98-ВР від 05.02.98)

б) Служби безпеки України;

в) органів прокуратури України;

г) Військової служби правопорядку у Збройних Силах України; (Статтю 4 доповнено пунктом "г" згідно із Законом N 743-IV (743-15) від 15.05.2003)

інші органи та підрозділи, що створюються для боротьби з корупцією згідно з чинним законодавством.

Р о з д і л II

ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОРУПЦІЇ

Стаття 5. Спеціальні обмеження щодо державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, спрямовані на попередження корупції

Державний службовець або інша особа, уповноважена на виконання функцій держави, не має права:

а) сприяти, використовуючи своє службове становище, фізичним і юридичним особам у здійсненні ними підприємницької діяльності, а так само в отриманні субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів чи пільг з метою незаконного одержання за це матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг;

б) займатися підприємницькою діяльністю безпосередньо чи через посередників або підставних осіб, бути повіреним третіх осіб у справах державного органу, в якому вона працює, а також виконувати роботу на умовах сумісництва (крім наукової, викладацької, творчої діяльності, а також медичної практики);

в) входити самостійно (крім випадків, коли державний службовець здійснює функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі, та представляє інтереси держави в раді товариства (спостережній раді) або ревізійній комісії господарського товариства), через пред-

ставника або підставних осіб до складу правління чи інших виконавчих органів підприємств, кредитно-фінансових установ, господарських товариств тощо, організацій, спілок, об'єднань, кооперативів, що здійснюють підприємницьку діяльність; (Пункт "в" частини першої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 622-XIV (622-14) від 05.05.99)

г) відмовляти фізичним та юридичним особам в інформації, надання якої передбачено правовими актами, умисно затримувати її, надавати недостовірну чи неповну інформацію;

ґ) сприяти, використовуючи своє службове становище, фізичним і юридичним особам – учасникам процедур закупівель у досягненні перемоги всупереч вимогам Закону України "Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти" (1490-14). {Частину першу статті 5 доповнено пунктом "ґ" згідно із Законом N 424-V (424-16) від 01.12.2006}

Обмеження, передбачені у пунктах "б" і "в" частини першої цієї статті, не поширюються на депутатів сільських, селищних, міських, районних у містах, районних, обласних рад, які здійснюють депутатські повноваження, не пориваючи з виробничою чи службовою діяльністю.

(Статтю 5 доповнено частиною другою згідно із Законом N 171/97-ВР від 03.04.97; із змінами, внесеними згідно із Законом N 3490-IV (3490-15) від 23.02.2006}

Державний службовець, який є посадовою особою, не має також права:

а) сприяти, використовуючи своє посадове становище, фізичним та юридичним особам у здійсненні ними зовнішньоекономічної, кредитно-банківської та іншої діяльності з метою незаконного одержання за це матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг;

б) неправомірно втручатися, використовуючи своє посадове становище, у діяльність інших державних органів чи посадових осіб з метою перешкодити виконанню ними своїх повноважень;

в) бути повіреним третіх осіб у справах державного органу, діяльність якого він контролює;

г) надавати незаконні переваги фізичним або юридичним особам під час підготовки і прийняття нормативно-правових актів чи рішень.

Особи, які претендують на зайняття посади в системі державної служби або на виконання інших функцій держави, попереджаються про встановлені щодо них обмеження.

Стаття 6. Фінансовий контроль

Декларування доходів осіб, уповноважених на виконання функцій держави, здійснюється в порядку і на підставах, передбачених статтею 13 Закону України "Про державну службу" (3723-12).

В разі відкриття валютного рахунку в іноземному банку державний службовець або інша особа, уповноважена на виконання функцій держави, зобов'язана у десятиденний строк письмово повідомити про це податкову службу із зазначенням номера рахунку і місцезнаходження іноземного банку.

Відомості про доходи, цінні папери, нерухоме та цінне рухоме майно і вклади у банках посадових осіб, зазначених у частині першій статті 9 Закону України "Про державну службу", та членів їх сімей підлягають щорічній публікації в офіційних виданнях державних органів України. До обрання або призначення кандидата на відповідні посади ці відомості попередньо подаються органу чи посадовій особі, які здійснюють обрання або призначення на ці посади. (Частина третя статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 171/97-ВР від 03.04.97)

Р о з д і л III

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ ДІЯННЯ ТА ІНШІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ

Стаття 7. Відповідальність за вчинення корупційних діянь

Вчинення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, за винятком осіб, зазначених у частині другій цієї статті, будь-якого з передбачених у статті 1 цього Закону корупційних діянь, якщо вони не містять складу злочину, тягне за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Вчинення корупційних діянь, передбачених цим Законом, народним депутатом України, депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатом місцевої ради або сільським, селищним, міським головою, головою районної, обласної, районної у місті ради (у разі її створення), їх заступниками або секретарем відповідної сільської, селищної, міської ради, у разі здійснення ними згідно із законом повноважень сільського, селищного, міського голови, якщо вони не містять складу злочину, тягне за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Стаття 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 171/97-ВР від 03.04.97; в редакції Закону N 2459-IV (2459-15) від 03.03.2005)

Стаття 8. Відповідальність за порушення спеціальних обмежень, встановлених для осіб, уповноважених на виконання функцій держави

Порушення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, будь-якого із зазначених у статті 5 цього Закону обмежень, якщо воно не містить складу злочину, тягне за собою адміністративне стягнення у вигляді штрафу від п’ятнадцяти до двадцяти п’яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року порушення будь-якого із зазначених у статті 5 цього Закону обмежень тягне за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу від двадцяти п’яти до п’ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. (Частина друга статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2459-IV (2459-15) від 03.03.2005)

Стаття 9. Відповідальність за порушення вимог фінансового контролю

Порушення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, вимог щодо декларування доходів (неподання або подання неповних чи неправдивих відомостей про доходи та зобов’язання фінансового характеру) тягне за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу від п’ятнадцяти до двадцяти п’яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а також є підставою для відмови у призначенні на посаду та для позбавлення права балотуватись у депутати або на виборні посади в державні органи.

Неподання або невчасне подання державним службовцем або іншою особою, уповноваженою на виконання функцій держави, відомостей про відкриття валютного рахунку в іноземному банку тягне за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу від п’ятнадцяти до двадцяти п’яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. (Стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2459-IV (2459-15) від 03.03.2005)

Стаття 10. Відповідальність керівників за невжиття заходів щодо боротьби з корупцією

Керівники міністерств і відомств, державних підприємств, установ та організацій чи їх структурних підрозділів у разі виявлення чи отримання інформації про вчинення підлеглим корупційного діяння або порушення спеціальних обмежень, встановлених статтею 5 цього Закону, в межах своєї компетенції зобов’язані вжити заходів до припинення таких діянь та негайно повідомити про їх вчинення будь-який з державних органів, зазначених у пунктах “а”, “а-1” і “б” статті 4 цього Закону. (Час-

тина перша статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом N 148-IV (148-15) від 12.09.2002)

Умисне невжиття такими керівниками заходів, передбачених частиною першою цією статті, тягне за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподаткову-ваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення діяння, передбаченого частиною другою цієї статті, тягне за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. (Частина третя статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2459-IV (2459-15) від 03.03.2005)

Стаття 11. Відповідальність за умисне невиконання своїх обов'язків по боротьбі з корупцією

Умисне нескладення або невчасне складення протоколу про вчинення корупційного діяння чи іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією, за наявності для цього підстав, або умисне неподання до суду протоколу про вчинення корупційного діяння чи іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією, особою, на яку покладено ці обов'язки, тягне за собою адміністративну відповідальність у вигляді штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. (Стаття 11 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2459-IV (2459-15) від 03.03.2005)

Стаття 12. Підстави і порядок адміністративного провадження у справах про корупційні діяння або інші правопорушення, пов'язані з корупцією

Порядок адміністративного провадження у справах про корупційні діяння або інші правопорушення, пов'язані з корупцією, а також виконання постанов про накладення адміністративних стягнень визначається Кодексом України про адміністративні правопорушення (80731-10, 80732-10), за винятком положень, встановлених цим Законом.

Протокол про вчинення корупційного діяння або іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією, складається органами, зазначеними у пунктах "а", "а-1" і "б" статті 4 цього Закону, а у разі, коли факт вчинення корупційного діяння або іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією, що не містить складу злочину, встановлено прокурорською перевіркою чи попереднім слідством, – також слідчим або прокурором. (Частина друга статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 148-IV (148-15) від 12.09.2002)

Підставою для складання протоколу є достатні дані, які свідчать про наявність в діянні особи ознак корупційного діяння або іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Орган дізнання в разі відмови в порушенні кримінальної справи або закриття кримінальної справи з підстав, передбачених чинним законодавством, за наявності в діянні особи ознак корупційного діяння або іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією, зобов'язаний у триденний строк надіслати матеріали перевірки або попереднього розслідування, що стосується корупційного діяння чи іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією, до органу, зазначеного у пунктах "а", "а-1" і "б" частини першої статті 4 цього Закону. (Частина четверта статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 148-IV (148-15) від 12.09.2002)

Протокол про вчинення корупційного діяння або іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією, разом з матеріалами перевірки у триденний строк з моменту його складення надсилається до районного (міського) суду за місцезнаходженням органу, який склав про це протокол. Адміністративне стягнення за корупційні діяння або інші правопорушення, пов'язані з корупцією, може бути накладено не пізніш як через шість місяців з дня його вчинення. Розгляд адміністративних справ про корупційні діяння або інші правопорушення, пов'язані з корупцією, здійснюється відповідними судами у п'ятнадцятиденний строк з часу їх надходження до суду. Строк розгляду адміністративних справ про корупційні діяння призупиняється судом у випадках, коли особа, на яку складено адміністративний протокол про корупційні діяння, умисно ухиляється від явки до суду чи з поважних причин не може туди з'явитися (захворювання, від'їзд у відрядження чи на лікування, перебування у відпустці тощо). (Частина п'ята статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 148-IV (148-15) від 12.09.2002)

Постанова суду про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу за корупційні діяння або інші правопорушення, пов'язані з корупцією, у триденний строк направляється відповідному державному чи виборному органу для вирішення питання згідно з чинним законодавством. (Частина шоста статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2459-IV (2459-15) від 03.03.2005)

Р о з д і л IV

УСУНЕННЯ НАСЛІДКІВ КОРУПЦІЙНИХ ДІЯНЬ ТА ІНШИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ

Стаття 13. Відшкодування збитків

Збитки, заподіяні державі, підприємству, установі, організації незаконним використанням приміщень, засобів транспорту і зв'язку, іншого державного майна або коштів, підлягають відшкодуванню винними особами, уповноваженими на виконання функцій держави, на загальних підставах і умовах матеріальної відповідальності працівників та військовослужбовців.

У разі відмови добровільно повернути незаконно одержані особою, уповноваженою на виконання функцій держави, кредити, позички, цінні папери, нерухомість та інше майно вони чи їх вартість підлягають стягненню (вилученню) в доход держави у судовому порядку за заявою прокурора.

Одержання субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів та пільг у результаті дій, передбачених пунктом "а" частини першої статті 5 цього Закону, тягне за собою визнання укладеної угоди недійсною з наслідками, передбаченими Цивільним кодексом України (1540-06).

Стаття 14. Скасування неправомірних нормативно-правових актів та рішень, прийнятих внаслідок корупційних діянь

Прийняті внаслідок корупційних діянь неправомірні нормативно-правові акти та рішення підлягають скасуванню органом або посадовою особою, уповноваженими на прийняття чи скасування відповідних актів та рішень, або визнаються незаконними в судовому порядку.

Стаття 15. Поновлення прав та відшкодування збитків фізичним та юридичним особам

Фізичні та юридичні особи, права яких порушено внаслідок корупційних діянь і які зазнали моральної чи матеріальної шкоди, мають право на поновлення цих прав і відшкодування шкоди у встановленому законом порядку.

Р о з д і л V

КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ВИКОНАННЯМ ЗАКОНІВ У СФЕРІ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Стаття 16. Контроль за виконанням законів у сфері боротьби з корупцією

Контроль за виконанням законів у сфері боротьби з корупцією здійснюється Верховною Радою України безпосередньо, а також Комітетом Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією.

(Стаття 16 із змінами, внесеними згідно із Законами N 460-XIV (460-14) від 02.03.99, N 1594-III (1594-14) від 23.03.2000)

Стаття 17. Прокурорський нагляд

Нагляд за виконанням законів у сфері боротьби з корупцією здійснюється Генеральним прокурором України й уповноваженими ним прокурорами.

Президент України ***Л.КУЧМА***
м. Київ, 5 жовтня 1995 року
N 356/95-ВР

Закон України

ПРО ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

{Закон втратив чинність на підставі Закону N 2808-VI (2808-17) від 21.12.2010, ВВР, 2011, N 25, ст.188}

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2009, N 45, ст.691)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами N 1787-VI (1787-17) від 23.12.2009, ВВР, 2010, N 9, ст.87 N 1962-VI (1962-17) від 10.03.2010, ВВР, 2010, N 20, ст.205}

{Щодо визнання конституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду N 21-рп/2010 (v021p710-10) від 06.10.2010}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду N 21-рп/2010 (v021p710-10) від 06.10.2010}

Цей Закон визначає основні засади запобігання та протидії корупції в публічній і приватній сферах суспільних відносин, відшкодування завданої внаслідок вчинення корупційних правопорушень шкоди, поновлення порушених прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав чи інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

близькі особи – подружжя, діти, батьки, рідні брати і сестри, дід, баба, онуки, усиновлювачі, усиновлені, а також інші особи за умови їх постійного проживання разом із суб'єктом, визначеним у частині першій статті 2 цього Закону, і ведення з ним спільного господарства;

конфлікт інтересів – реальні або такі, що видаються реальними, протиріччя між приватними інтересами особи та її службовими повноваженнями, наявність яких може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень;

корупційне правопорушення – умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 2 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність;

корупція – використання особою наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної ви-

годи такій особі або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей;

неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги матеріального або нематеріального характеру, що їх обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову, без законних на те підстав.

Стаття 2. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення

1. Суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення є:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування:

а) Президент України, Голова Верховної Ради України та його заступники, Прем'єр-міністр України та інші члени Кабінету Міністрів України, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад;

в) державні службовці;

г) посадові особи місцевого самоврядування;

ґ) військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань;

д) судді Конституційного Суду України, професійні судді, народні засідателі і присяжні;

е) особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, податкової міліції, державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України;

є) посадові особи і працівники органів прокуратури, дипломатичної служби, митної служби, державної податкової служби;

ж) посадові та службові особи інших органів державної влади;

2) особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування:

а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені в пункті 1 частини першої цієї статті, але одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету;

б) члени окружних/територіальних та дільничних виборчих комісій;

в) керівники громадських організацій, які частково фінансуються з державного чи місцевого бюджету;

г) помічники-консультанти народних депутатів України та інших виборних осіб, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету;

ґ) особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, експерти, оцінювачі, арбітражні керуючі, незалежні посередники чи члени трудового арбітражу під час розгляду колективних трудових спорів, третейські судді, а також у встановлених законом випадках інші особи);

д) посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому, адміністративному або судовому органі іноземної держави, а також інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства);

е) посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені);

3) особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або особи, спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків в юридичних особах, а також фізичні особи – підприємці;

4) посадові особи юридичних осіб, фізичні особи – у разі одержання від них особами, зазначеними в пунктах 1-2 частини першої цієї статті, або за участю цих осіб іншими особами неправомірної вигоди;

5) юридичні особи – у визначених законом випадках.

Стаття 3. Суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції

1. Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, органи прокуратури України здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції в межах повноважень, визначених Конституцією України (254к/96-ВР) та законами.

2. Органи державної влади здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції або беруть участь у їх здійсненні в межах повнова-

жень, визначених законами та іншими виданими на їх основі нормативно-правовими актами.

3. Координацію і контроль за діяльністю органів виконавчої влади щодо запобігання та протидії корупції здійснює Кабінет Міністрів України.

Формування державної антикорупційної політики, реалізацію антикорупційної стратегії, що визначається Верховною Радою України, а також координацію діяльності центральних органів виконавчої влади з цих питань здійснює спеціально уповноважений орган (особа) з питань антикорупційної політики.

4. Спеціально уповноважені суб'єкти, які в межах своєї компетенції безпосередньо здійснюють заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі – спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції), визначаються законом.

Спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, податкової міліції, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, якщо інше не передбачено законом.

Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють в межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори.

5. Суб'єктами, які беруть участь у запобіганні, виявленні, а в установлених законом випадках і у здійсненні заходів щодо припинення корупційних правопорушень, відновленні порушених прав чи інтересів фізичних та юридичних осіб, інтересів держави, а також в інформаційному і науково-дослідному забезпеченні здійснення заходів щодо запобігання та протидії корупції, у міжнародному співробітництві в цій сфері, є:

1) уповноважені підрозділи органів державної влади;

2) місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування;

3) підприємства, установи, організації незалежно від підпорядкованості та форми власності, їх посадові особи, а також громадяни, об'єднання громадян за їх згодою.

6. Керівники органів державної влади, юридичних осіб, їх структурних підрозділів у разі виявлення корупційного правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення працівниками

відповідних органів державної влади, юридичних осіб зобов'язані в межах своїх повноважень вжити заходів щодо припинення такого правопорушення та негайно письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції.

Розділ II ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Стаття 4. Обмеження, спрямовані на запобігання та протидію корупції

1. Особам, зазначеним у пунктах 1-3 частини першої статті 2 цього Закону, забороняється:

1) використовувати своє службове становище з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі:

а) неправомірно сприяти фізичним або юридичним особам у здійсненні ними господарської діяльності, одержанні субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів, пільг, укладанні контрактів (у тому числі на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти);

б) неправомірно сприяти призначенню на посаду особи, яка не має переваг перед іншими кандидатами на цю посаду;

в) неправомірно втручатися в діяльність інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування або посадових осіб;

г) неправомірно надавати перевагу фізичним або юридичним особам у зв'язку з підготовкою проектів, виданням нормативно-правових актів та прийняттям рішень, затвердженням (погодженням) висновків;

2) займатися іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю (крім викладацької, наукової та творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту, що здійснюються в позаробочий час) безпосередньо або через інших осіб, якщо інше не передбачено законом;

{Щодо визнання конституційними положень пункту 2 частини першої статті 4 щодо права членів Кабінету Міністрів України, керівників центральних та місцевих органів виконавчої влади займатися викладацькою, науковою та творчою діяльністю лише у позаробочий час див. Рішення Конституційного Суду N 21-рп/2010 (v021p710-10) від 06.10.2010} {Словосполучення "що здійснюються в позаробочий час", яке міститься у пункті 2 частини першої статті 4, крім його поширення на осіб, вказаних у частині першій статті 120 Конституції України (254к/96-ВР), втратило чинність, як таке, що є неконституцій-

ним, на підставі Рішення Конституційного Суду N 21-рп/2010 (v021p710-10) від 06.10.2010}

3) входити, у тому числі через інших осіб, до складу органу управління чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі, та представляють інтереси держави в раді товариства (спостережній раді), ревізійній комісії господарського товариства), якщо інше не передбачено законом;

4) відмовляти фізичним або юридичним особам в інформації, надання якої передбачено законом, надавати недостовірну чи не в повному обсязі інформацію.

Обмеження, передбачені пунктами 2-3 частини першої цієї статті, не поширюються на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі), а також на осіб, зазначених у пункті 2 частини першої статті 2 цього Закону.

2. Фізичним та юридичним особам забороняється здійснювати фінансування органів державної влади чи органів місцевого самоврядування, у тому числі надавати їм матеріальну та/або нематеріальну допомогу, безоплатно виконувати роботи, надавати послуги, передавати кошти та інше майно, крім випадків, передбачених законами та чинними міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Стаття 5. Обмеження щодо одержання подарунків

1. Особам, зазначеним у пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, у зв’язку з виконанням ними функцій держави або органів місцевого самоврядування забороняється приймати подарунки, за винятком випадків, передбачених цим Законом та іншими законами.

2. Особи, зазначені в пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, можуть приймати особисті подарунки, які відповідають загальновизнаним уявленням про гостинність, за умови, що вартість одного подарунка не перевищує розміру однієї податкової соціальної пільги.

3. Особи, зазначені в пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, передають органу державної влади, організації або іншій юридичній особі, де вони працюють, подарунки, одержані під час проведення офіційних заходів, у триденний строк в порядку (1337-2009-п), встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Обмеження щодо роботи близьких осіб

1. Особи, зазначені в підпунктах “а”, “в"-"ж” пункту 1 та підпунктах “а” – “б” пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону (крім народних засідателів і присяжних), не можуть мати в безпосередньому підпорядкуванні або бути безпосередньо підпорядкованими у зв’язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

Особа, зазначена в підпунктах “а”, “в"-"ж” пункту 1 та підпунктах “а"-"б” пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону (крім народних засідателів і присяжних), зобов’язана повідомити керівництво органу, на посаду в якому вона претендує, про працюючих у цьому органі близьких їй осіб.

2. У разі виникнення обставин, що порушують вимоги частини першої цієї статті, відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у п’ятнадцятиденний строк. Якщо в даний строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи та/або близькі їм особи в місячний строк підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає безпосереднє підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває в підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади, крім випадків, передбачених законодавством, що регулює питання доброчесної поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави, органів місцевого самоврядування.

3. Особам, зазначеним у підпунктах “а”, “в"-"ж” пункту 1 та підпунктах “а"-"б” пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону (крім народних засідателів і присяжних), забороняється брати участь у роботі колегіальних органів під час розгляду питань щодо призначення на посаду близьких їм осіб та в будь-який інший спосіб впливати на прийняття такого рішення.

Стаття 7. Обмеження щодо осіб, які звільнилися з посад або припинили діяльність, пов’язану з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування

1. Установлені цим Законом або іншими законами обмеження щодо осіб, зазначених у пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, зберігаються протягом двох років після звільнення таких осіб з посад або припинення ними в установленому порядку діяльності, пов’язаної з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування, за умови якщо обов’язки цих осіб на новій посаді у приватному секторі безпосередньо пов’язані з функціями, які виконували особи, перебуваючи на попередній посаді.

Стаття 8. Обмеження щодо юридичних осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення

1. Органи державної влади або органи місцевого самоврядування, юридичні особи публічного права, юридичні особи, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, не можуть надавати юридичним особам, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення, кошти і майно протягом п'яти років з дня набрання рішенням суду законної сили.

Юридичним особам, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення, протягом п'яти років з дня набрання рішенням суду законної сили забороняється провадити діяльність від імені держави чи будь-яку іншу діяльність з надання державних послуг на договірних засадах.

2. Кабінет Міністрів України визначає порядок накопичення та оприлюднення інформації про юридичних осіб, притягнутих до відповідальності за корупційні правопорушення (1315-2009-п).

Стаття 9. Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування

1. Стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування, проводиться спеціальна перевірка, у тому числі щодо відомостей, поданих особисто.

Організація проведення спеціальної перевірки покладається на керівника органу державної влади, органу місцевого самоврядування, на зайняття посади в якому претендує особа.

До проведення спеціальної перевірки залучаються спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, а в разі потреби – інші центральні органи виконавчої влади.

{Щодо визнання конституційними положень частини першої статті 9 стосовно спеціальної перевірки осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування див. Рішення Конституційного Суду N 21-рп/2010 (v021p710-10) від 06.10.2010}

2. Спеціальній перевірці підлягають відомості про:

1) притягнення особи до кримінальної відповідальності та відповідальності за корупційні правопорушення;

2) достовірність інформації про доходи, їх джерела та зобов'язання фінансового характеру, у тому числі за кордоном, щодо особи, яка претендує на посаду, та близьких їй осіб;

{Словосполучення "та близьких їй осіб", яке міститься у пункті 2 частини другої статті 9 втратило чинність, як таке, що є неконституційним, на підставі Рішення Конституційного Суду N 21-рп/2010 (v021p710-10) від 06.10.2010}

3) наявність у особи та близьких їй осіб корпоративних прав; {Словосполучення "та близьких їй осіб", яке міститься у пункті 3 частини другої статті 9 втратило чинність, як таке, що є неконституційним, на підставі Рішення Конституційного Суду N 21-рп/2010 (v021p710-10) від 06.10.2010}

4) особу, яка претендує на зайняття посади, у тому числі про стан її здоров'я, освіту, наявність наукового ступеня, вченого звання, підвищення кваліфікації.

{Щодо визнання конституційними положень частини другої статті 9 стосовно спеціальної перевірки осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або органів місцевого самоврядування (крім положень пунктів 2, 3 частини другої цієї статті щодо близьких осіб) див. Рішення Конституційного Суду N 21-рп/2010 (v021p710-10) від 06.10.2010}

3. Спеціальна перевірка проводиться у п'ятнадцятиденний строк за письмовою згодою особи, яка претендує на зайняття посади, зазначеної в пункті 1 і підпунктах "а"-"ґ" пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону.

У разі відсутності зазначеної згоди питання щодо такої кандидатури не розглядається.

Положення щодо організації проведення спеціальної перевірки (1432-2009-п) затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Фінансовий контроль

1. Особи, зазначені в пункті 1 і підпунктах "а"-"ґ" пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону, зобов'язані подавати відомості про майно, доходи, витрати, зобов'язання фінансового характеру, у тому числі за кордоном, у порядку та обсягах, визначених законами та іншими виданими на їх основі нормативно-правовими актами.

Порядок оприлюднення зазначених відомостей визначається законом.

2. У разі відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента особа, зазначена в пункті 1 і підпунктах "а"-"ґ" пункту 2 частини першої

статті 2 цього Закону, зобов’язана в десятиденний строк письмово повідомити про це орган державної податкової служби за місцем проживання із зазначенням номера рахунку і місцезнаходження банку-нерезидента.

3. Особа, яка претендує на зайняття посади, зазначеної в пункті 1 і підпунктах “а"-"ґ” пункту 2 частини першої статті 2 цього Закону, до призначення або обрання на відповідну посаду подає в установленому законодавством порядку відомості про майно, доходи, зобов’язання фінансового характеру, у тому числі за кордоном.

У разі неподання або подання недостовірних відомостей зазначена особа не може бути призначена (обрана) на відповідну посаду, а призначена особа підлягає звільненню, якщо інше не передбачено Конституцією України (254к/96-ВР).

Стаття 11. Кодекси поведінки

1. Загальні вимоги до поведінки осіб, зазначених у пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, якими вони зобов’язані керуватися під час виконання своїх службових повноважень, підстави та порядок притягнення до відповідальності за порушення цих вимог встановлюються законом.

2. Законодавством, що визначає організацію і порядок діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, надання окремих видів державних послуг або діяльності категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави, органів місцевого самоврядування, можуть встановлюватися спеціальні вимоги щодо поведінки таких осіб.

3. Держава сприяє закріпленню норм професійної етики та інших вимог щодо здійснення окремих видів діяльності в кодексах поведінки підприємців, представників відповідних професій.

Стаття 12. Врегулювання конфлікту інтересів

1. Особи, зазначені в пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, зобов’язані вжити заходів щодо недопущення будь-якої можливості виникнення конфлікту інтересів.

2. Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, порядок надання окремих видів державних послуг та провадження інших видів діяльності, пов’язаних з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування, мають передбачати порядок та шляхи врегулювання конфлікту інтересів.

Стаття 13. Антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів

1. З метою виявлення у проектах нормативно-правових актів норм, що можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, розроблення рекомендацій стосовно їх усунення спеціально уповноважений орган (особа) з питань антикорупційної політики проводить антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів.

Порядок і методологія (1346-2009-п) проведення антикорупційної експертизи та порядок оприлюднення її результатів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Результати антикорупційної експертизи підлягають обов'язковому розгляду під час прийняття рішення щодо видання відповідного нормативно-правового акта.

2. Антикорупційній експертизі підлягають:

проекти законів України;

проекти актів Президента України, Кабінету Міністрів України, центрального органу виконавчої влади за рішенням відповідно Президента України, Кабінету Міністрів України, зверненням центрального органу виконавчої влади.

3. За ініціативою фізичних осіб, об'єднань громадян, юридичних осіб може проводитися громадська антикорупційна експертиза проектів нормативно-правових актів.

Проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів та оприлюднення її результатів здійснюються за рахунок відповідних фізичних осіб, об'єднань громадян, юридичних осіб або інших джерел, не заборонених законодавством.

Стаття 14. Вимоги щодо прозорості інформації у приватній сфері

1. Не є конфіденційною та не може становити комерційну або банківську таємницю інформація про:

1) розміри, види благодійної та іншої допомоги, що надається фізичним та юридичним особам чи одержується від них особами, зазначеними в пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону;

2) розміри, види винагороди, що одержують особи, зазначені в пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, а також правочини, пов'язані з одержанням подарунків цими особами або близькими їм особами;

3) працевлаштування, виконання робіт, надання послуг за цивільно-правовими угодами близьким особам осіб, зазначених у пунктах 1-2 частини першої статті 2 цього Закону, якщо інше не передбачено законом.

Розділ ІІІ УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ЗАХОДАХ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Стаття 15. Участь громадськості в заходах щодо запобігання та протидії корупції

1. Об'єднання громадян та їх члени або уповноважені представники, а також окремі громадяни в діяльності щодо запобігання, виявлення та протидії корупційним правопорушенням можуть (крім випадків, коли це віднесено законом до виключної компетенції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції):

1) брати участь у діяльності щодо виявлення фактів вчинення корупційних правопорушень та встановлення осіб, які їх вчинили, у межах повноважень, визначених законом;

2) повідомляти про виявлені факти вчинення корупційних правопорушень спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, іншим органам, зазначеним у статті 3 цього Закону, керівництву та колективу підприємства, установи чи організації, в яких були вчинені ці правопорушення, а також громадськості;

3) запитувати та одержувати в установленому порядку від органів державної влади та органів місцевого самоврядування інформацію про діяльність щодо запобігання та протидії корупції;

4) проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів державної влади або органів місцевого самоврядування;

5) брати участь у відкритих парламентських слуханнях з питань запобігання та протидії корупції;

6) вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання та протидії корупції;

7) проводити, замовляти проведення досліджень, у тому числі наукових, соціологічних тощо, з питань запобігання та протидії корупції;

8) проводити заходи щодо інформування населення з питань запобігання та протидії корупції;

9) здійснювати громадський контроль за дотриманням законів, спрямованих на запобігання та протидію корупції, з використанням при цьому таких форм контролю, які не суперечать чинному законодавству.

2. Об'єднанню громадян, фізичній, юридичній особі не може бути відмовлено в наданні доступу до інформації стосовно компетенції

суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції, та основних напрямів їх діяльності.

3. Законопроекти та проекти інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування функцій, повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, у тому числі недержавним організаціям, з метою їх громадського обговорення підлягають опублікуванню в офіційних виданнях Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України у десятиденний строк з дня їх внесення суб'єктом права законодавчої ініціативи, але не пізніше ніж у семиденний строк до дня їх розгляду.

4. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані узагальнювати результати громадського обговорення законопроектів та інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування функцій, повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування недержавним організаціям, та оприлюднювати їх у засобах масової інформації.

Стаття 16. Інформування громадськості про заходи щодо запобігання та протидії корупції

1. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції в межах відповідного адміністративно-територіального утворення та в державі в цілому зобов'язані щороку не пізніше 10 лютого оприлюднювати інформацію про вжиті заходи щодо протидії корупції та про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

2. Спеціально уповноважений орган (особа) з питань антикорупційної політики щороку не пізніше 1 квітня готує та оприлюднює у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку (1336-2009-п) звіт про результати проведення заходів щодо запобігання та протидії корупції.

У звіті мають відображатися такі відомості:

1) статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з обов'язковим зазначенням таких показників:

а) кількість осіб, щодо яких складено протоколи про вчинення корупційних правопорушень;

б) кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду або на яких накладено адміністративне стягнення за корупційне правопорушення;

в) дані окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 2 цього Закону, і за видами відповідальності за корупційні правопорушення;

г) дані про розміри завданих корупційними правопорушеннями збитків, стан та обсяги їх відшкодування;

2) узагальнені результати антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;

3) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва;

4) результати соціологічних досліджень, що проводяться державними та недержавними науково-дослідними установами, з питань поширення корупції.

Стаття 17. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції

1. Особи, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, перебувають під захистом держави.

Держава забезпечує здійснення правоохоронними органами правових, організаційно-технічних та інших заходів, спрямованих на захист від протиправних посягань на життя, житло, здоров'я та майно осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, а також близьких їм осіб.

2. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні та протидії корупції, здійснюється відповідно до Закону України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві" (3782-12).

Розділ IV ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Стаття 18. Види відповідальності за корупційні правопорушення

1. За вчинення корупційних правопорушень особи, зазначені в частині першій статті 2 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової або дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

2. Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, у триденний строк з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили, притягнення до цивільно-правової відповідальності, накладення дисциплінарного стягнення зано-

сяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення.

Стаття 19. Особливості звільнення з роботи осіб, які вчинили корупційні правопорушення

1. Особа, щодо якої винесено постанову про притягнення як обвинуваченої у вчиненні злочину у сфері службової діяльності або складено протокол про вчинення адміністративного корупційного правопорушення, пов'язаного з порушеннями обмежень, передбачених пунктами 1-3 частини першої статті 4, статтею 5 цього Закону, в тому числі в юридичних особах приватного права, підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді в порядку, визначеному законом, до розгляду справи судом, якщо інше не передбачено Конституцією України (254к/96-ВР).

2. Дострокове припинення повноважень особи на виборній посаді, звільнення особи з посади, що здійснюється Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, звільнення з військової служби військової посадової особи, яку притягнуто до відповідальності за корупційне правопорушення, проводиться відповідно до законодавства.

Інші особи, яких притягнуто до кримінальної або адміністративної відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушеннями обмежень, передбачених пунктами 1-3 частини першої статті 4, статтею 5 цього Закону, підлягають звільненню з відповідних посад у триденний строк з дня набрання рішенням суду законної сили, якщо інше не передбачено законом.

3. Про звільнення особи з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушеннями обмежень, передбачених пунктами 1-3 частини першої статті 4, статтею 5 цього Закону, керівник органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації у триденний строк письмово повідомляє суд, який постановив обвинувальний вирок або прийняв постанову про накладення адміністративного стягнення за корупційне правопорушення, та спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань державної служби.

4. З метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного правопорушення, або невиконання вимог цього Закону за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції, за рішенням керівника особи, яка вчинила таке правопорушення, прово-

диться службове розслідування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

5. Обмеження щодо заборони особі, звільненій із займаної посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, органів місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, встановлюється виключно за вмотивованим рішенням суду, якщо інше не передбачено законом.

Розділ V УСУНЕННЯ НАСЛІДКІВ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Стаття 20. Відшкодування шкоди, завданої державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення

1. Шкода, завдана державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягає відшкодуванню в установленому законом порядку.

Стаття 21. Незаконні нормативно-правові акти та правочини

1. Нормативно-правові акти, рішення, прийняті внаслідок вчинення корупційного правопорушення, можуть бути скасовані органом або посадовою особою, уповноваженими на прийняття чи скасування відповідних актів та рішень, або визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованих фізичних осіб, об'єднань громадян, юридичних осіб, прокурора, органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

2. Правочин, укладений внаслідок корупційного правопорушення, є нікчемним.

Стаття 22. Відновлення прав і законних інтересів та відшкодування збитків, завданих фізичним та юридичним особам внаслідок вчинення корупційного правопорушення

1. Фізичні та юридичні особи, права яких порушено внаслідок вчинення корупційного правопорушення, які зазнали моральної або майнової шкоди, мають право на відновлення прав, відшкодування збитків у встановленому законом порядку.

2. Збитки, завдані фізичній або юридичній особі внаслідок незаконних дій суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції, відшкодовуються з Державного бюджету України у встановленому законом порядку.

Держава, Автономна Республіка Крим, орган місцевого самоврядування, які відшкодували збитки, завдані суб'єктом, що здійснює заходи щодо запобігання та протидії корупції, мають право зворотної вимоги

(регресу) до особи, яка завдала шкоди, у розмірі виплаченого відшкодування, якщо обвинувальним вироком суду, який набрав законної сили, у діях цієї особи встановлено склад злочину.

Стаття 23. Вилучення незаконно одержаного майна

1. Кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають вилученню в установленому законом порядку, а вартість незаконно одержаних послуг та пільг – стягненню на користь держави.

Розділ VI КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ВИКОНАННЯМ ЗАКОНІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Стаття 24. Контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції

1. Контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції здійснюється Верховною Радою України безпосередньо, а також Комітетом Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, органами державної влади в межах їх повноважень у встановленому законом порядку.

2. Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, здійснюючи контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції, щороку не пізніше 15 квітня представляє Верховній Раді України доповідь про стан запобігання та протидії корупції в Україні, що підлягає опублікуванню в офіційних виданнях Верховної Ради України.

Стаття 25. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції

1. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції здійснюється на підставі та в порядку, визначеному цим Законом та іншими законами.

Стаття 26. Прокурорський нагляд

1. Нагляд за виконанням законів у сфері запобігання та протидії корупції здійснюється Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурорами.

Розділ VII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 27. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії корупції

1. Україна відповідно до укладених нею міжнародних договорів здійснює співробітництво у сфері запобігання та протидії корупції з іно-

земними державами, міжнародними організаціями, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції.

2. Правова допомога та інші види міжнародного співробітництва у справах про корупційні правопорушення здійснюються компетентними органами відповідно до законодавства та міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Стаття 28. Міжнародні договори України у сфері запобігання та протидії корупції

1. У разі якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством про запобігання та протидію корупції, застосовуються правила міжнародних договорів.

Стаття 29. Міжнародний обмін інформацією у сфері запобігання та протидії корупції

1. Компетентні органи України можуть надавати відповідним органам іноземних держав та одержувати від них інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, з питань запобігання та протидії корупції з додержанням вимог законодавства та міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

2. Надання органам іноземних держав інформації з питань, пов'язаних із запобіганням та протидією корупції, можливе лише в разі, якщо ці органи та відповідний компетентний орган України можуть встановити такий режим доступу до інформації, який унеможливлює розкриття інформації для інших цілей чи її розголошення в будь-який спосіб, у тому числі шляхом несанкціонованого доступу.

Стаття 30. Заходи щодо повернення в Україну доходів, одержаних внаслідок корупційних правопорушень, та розпоряджання вилученими доходами, одержаними внаслідок корупційних правопорушень

1. Україна здійснює заходи щодо повернення в Україну коштів та іншого майна, одержаних внаслідок корупційних правопорушень, та розпоряджається цими коштами та майном відповідно до законодавства та міжнародних договорів України.

Розділ VIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування і вводиться в дію з 1 січня 2011 року.

{Пункт 1 із змінами, внесеними згідно із Законами N 1787-VI (1787-17) від 23.12.2009, N 1962-VI (1962-17) від 10.03.2010} {Щодо визнання

конституційними положень пункту 1 розділу VIII див. Рішення Конституційного Суду N 21-рп/2010 (v021p710-10) від 06.10.2010}

2. Визнати такими, що втрачають чинність з 1 січня 2011 року: {Абзац перший пункту 2 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1787-VI (1787-17) від 23.12.2009, N 1962-VI (1962-17) від 10.03.2010}

Закон України "Про боротьбу з корупцією" (356/95-ВР) (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., N 34, ст. 266; 1997 р., N 19, ст. 136; 1998 р., N 26, ст. 149; 1999 р., N 16, ст. 97, N 26, ст. 213; 2000 р., N 24, ст. 185; 2002 р., N 40, ст. 289, N 43, ст. 315; 2003 р., N 29, ст. 233; 2005 р., N 16, ст. 263; 2006 р., N 32, ст. 272; 2007 р., N 9, ст. 67);

Постанову Верховної Ради України від 5 жовтня 1995 року "Про порядок введення в дію Закону України "Про боротьбу з корупцією" (357/95-ВР) (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., N 34, ст. 267).

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо проекту антикорупційної стратегії та приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Президент України В.ЮЩЕНКО
м. Київ, 11 червня 2009 року N 1506-VI

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

{Указ втратив чинність на підставі Указу Президента N 1001/2011 (1001/2011) від 21.10.2011}

ПРО КОНЦЕПЦІЮ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ “НА ШЛЯХУ ДО ДОБРОЧЕСНОСТІ”

З метою вдосконалення правових та організаційних засад запобігання і протидії корупції **п о с т а н о в л я ю**:

1. Схвалити Концепцію подолання корупції в Україні “На шляху до доброчесності” (додається).

2. Секретареві Ради національної безпеки і оборони України забезпечити підготовку до розгляду протягом вересня 2006 року на засіданні Ради національної безпеки і оборони України плану дій щодо реалізації Концепції, схваленої цим Указом.

Президент України В.ЮЩЕНКО
м. Київ, 11 вересня 2006 року N 742/2006

СХВАЛЕНО Указом Президента України від 11 вересня 2006 року N 742/2006

КОНЦЕПЦІЯ подолання корупції в Україні “На шляху до доброчесності”

В Україні корупція є однією з проблем, які потребують невідкладного розв’язання. Вона становить значну загрозу демократії, реалізації принципу верховенства права, соціальному прогресу, національній безпеці, становленню громадянського суспільства.

Тому створення дієвої системи запобігання корупції, розроблення комплексних заходів для протидії цьому явищу, виявлення та подолання її соціальних передумов і наслідків є одним із пріоритетів держави.

1. Корупція як суспільне явище та основні шляхи її подолання

Характерними рисами корупції в Україні є:

1) залежність рівня та форм корупції від загального стану формування демократичних інститутів;

2) несистемне, часто науково необгрунтоване реформування основних інститутів (адміністративні процедури, податкова система, регуляторна діяльність держави, розв’язання соціальних проблем тощо);

3) набуття корупцією ознак системного явища через ураження життєво важливих інститутів суспільства та перетворення її на функціонально важливий спосіб їх існування;

4) неефективність політичних ініціатив у сфері боротьби з корупцією;

5) зміцнення в суспільстві стереотипів терпимого ставлення до корупції, поєднання в масовій свідомості визнання суспільної шкоди корупції і готовності обирати корупційні шляхи розв'язання проблем, що призвело до нездатності громадян брати активну участь в антикорупційних діях;

6) ураження корупцією органів державної влади, органів місцевого самоврядування;

7) слабкість інститутів громадянського суспільства. Засоби масової інформації, залежні часто від власників та органів державної влади, здебільшого уникають об'єктивного висвітлення цих проблем. Громадянські ініціативи не підтримуються через зневіру та суспільну апатію більшості населення. Неурядові організації переважно ослаблені, залежні від осіб, які надають їм фінансову підтримку.

Для здійснення заходів, пов'язаних із подоланням корупції в органах державної влади та запобіганням її виникненню, необхідно чітко уявляти масштаби цього явища. Таке уявлення має грунтуватися як на даних офіційної статистичної звітності, так і на результатах оцінки суспільством відповідних процесів.

На міжнародному рівні Україна має репутацію надзвичайно корумпованої держави, про що свідчить її незмінно низький рейтинг за рівнем доброчесності, визначений за результатами досліджень, проведених протягом останніх років авторитетними міжнародними інституціями. Зокрема, індекс сприйняття корупції (дослідження Transparency International) в Україні становив у 2005 році 2,6, у 2004 – 2,2, у 2003 – 2,3, а у 2002 році – 2,4 (за методологією цього дослідження, до держав з небезпечним рівнем доброчесності належать ті, в яких значення індексу менше ніж 3).

Офіційна статистика веде облік корупційних правопорушень, визнаних такими згідно із Законом України "Про боротьбу з корупцією" (356/95-ВР). Загалом за рік складається від трьох до п'яти тисяч адміністративних протоколів про корупційні правопорушення, вчинені переважно особами, які займають посади державних службовців шостої – сьомої категорій. Таким чином, статистичні дані не дають об'єктивного уявлення про поширення та масштаби корупції.

До найпоширеніших корупційних діянь належить хабарництво. За даними статистики, протягом останніх трьох років правоохоронними органами щороку реєструється близько 3 тисяч фактів хабарництва. В

той же час у 2005 році за хабарництво притягнуто до відповідальності лише 398 осіб.

Значного поширення набули підкуп осіб, уповноважених на виконання функцій держави (“корупційний лобізм”), а також виконання державними службовцями незаконних, корупційних за змістом посередницьких функцій у відносинах третіх осіб з органами державної влади, що стало явищем не ситуативним, а постійним. Мають латентний характер й інші види корупційних проявів, зокрема сприяння влаштуванню на роботу своїх родичів, близьких, знайомих, отримання “комісійних” від учасників процедур державних закупівель, неофіційне “спілкування” з представниками підприємств, організацій, що належать до сфери управління або мають договірні відносини з органами державної влади, ведення підприємницької діяльності через підставних осіб або родичів чи близьких, отримання не передбачених законом пільг, привілеїв та подарунків у дні особистих та державних, релігійних свят.

Складною залишається ситуація, зокрема, в органах судової влади. Саме на стадії звернення до суду і під час розгляду судових справ фіксуються численні порушення та зловживання. За роки діяльності Вищої ради юстиції Президент України та Верховна Рада України підтримали її пропозиції щодо звільнення з посад понад 70 суддів за порушення присяги і 12 суддів у зв’язку з набранням законної сили обвинувальним вироком суду за хабарництво.

2. Забезпечення доброчесності в органах державної влади та органах місцевого самоврядування

Головним напрямом розв’язання проблеми доброчесності в органах виконавчої влади є вдосконалення інституту державної служби, адміністративних процедур у цих органах та порядку здійснення державних закупівель. Саме у цих сферах спостерігаються тенденції до посилення корупційних ризиків, серед яких необхідно виділити такі, як:

1) недосконаліть законодавства про державну службу, зокрема з питань добору кадрів, належного матеріального стимулювання державних службовців, декларування і контролю за активами та видатками державних службовців, членів їх сімей та близьких родичів, неефективність механізму атестації та невизначеність процедури ротації державних службовців на окремих посадах;

2) відсутність законодавчо встановлених правил поведінки державних службовців;

3) непрозорість та недосконаліть процедур прийняття управлінських рішень (можливість створення і використання альтернативних (ті-

ньових) адміністративних процедур, неврегульованість проблеми застосування дискреційних повноважень), суперечність у повноваженнях державних органів, зокрема конфлікти контрольної і дозвільної функцій, контрольно-дозвільної і господарської функцій;

4) проблема відповідальності, зокрема осіб, які проводили експертизу проектів відповідних актів, за прийняття неправомірних рішень органами державної влади та їх посадовими особами;

5) неефективність державного контролю у сфері державних закупівель, відсутність процедури дискваліфікації учасників через їх негативну репутацію (“чорні списки”), обмеженість доступу до інформації про державні закупівлі.

З метою розв’язання проблеми забезпечення доброчесності в органах виконавчої влади необхідно здійснити такі заходи:

1) забезпечення виваженої та поміркованої оптимізації чисельності державного апарату;

2) удосконалення нормативно-правових актів у сфері державної служби;

3) приведення структури державної служби у відповідність із рекомендаціями та стандартами держав – членів Європейського Союзу;

4) проведення реформування системи оплати праці державних службовців;

5) встановлення обов’язку державного службовця щодо звільнення з посади в разі обрання його до виборного органу державної влади;

6) запровадження правового інституту ротації кадрів державних службовців та визначення механізму її проведення на відповідних посадах;

7) удосконалення правового механізму проведення атестації державних службовців;

8) розроблення та прийняття Кодексу поведінки державних службовців, який повинен базуватись на положеннях Модельного кодексу Ради Європи, інших міжнародно-правових актів у цій сфері;

9) розроблення та прийняття закону про державний фінансовий контроль за декларуванням доходів і їх витрачанням особами, уповноваженими на виконання функцій держави, для забезпечення відкритості та прозорості діяльності цих осіб під час виконання покладених на них обов’язків;

10) прийняття Адміністративно-процедурного кодексу України, в якому повинні бути визначені принципи раціоналізації, спрощення, уні-

фікації, прозорості адміністративних процедур та мінімізації безпосереднього спілкування посадових осіб із споживачами державних послуг;

11) прийняття з метою розвитку громадянського суспільства і формування цивілізованого підприємницького середовища закону про доступ до інформації про діяльність органів державної влади, в якому має бути визначено перелік інформації, що не може бути віднесена органами державної влади до категорії інформації з обмеженим доступом;

12) затвердження типових регламентів роботи центральних та місцевих органів виконавчої влади з метою забезпечення більш чіткої організації діяльності апарату органів виконавчої влади, підвищення особистої відповідальності працівників за доручену ділянку роботи, посилення боротьби зі зловживанням службовим становищем;

13) створення єдиного державного банку даних про осіб, які були засуджені або притягнуті до адміністративної відповідальності за корупційні діяння, з метою використання цієї інформації під час проведення спеціальної перевірки кандидатів на посади державних службовців та працівників, які вже займають такі посади;

14) розроблення та впровадження диверсифікованої системи громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади з метою забезпечення прозорості діяльності цих органів та їх посадових осіб;

15) уникнення функціональних конфліктів у діяльності органів виконавчої влади, насамперед стосовно поєднання контрольно-дозвільних та господарських функцій;

16) внесення змін до законодавчих актів, що регулюють ведення господарської діяльності, з метою обмеження сфери застосування дозвільних процедур або забезпечення спрощення і прозорості таких процедур, зокрема принципу "позитивного адміністративного мовчання" (якщо в установлений строк державний орган не надає відповідь, питання, порушене у відповідному запиті чи клопотанні, вважається вирішеним), а також покладення на органи виконавчої влади здійснення окремих адміністративних процедур (наприклад погодження певних рішень з іншими органами);

17) вжиття заходів щодо зменшення безпосередніх контактів громадян і представників юридичних осіб з державними службовцями, зокрема шляхом впровадження системи електронного документообігу та електронного цифрового підпису;

18) проведення перевірки законності утворення організацій (фірм, агентств тощо), діяльність яких пов'язана з виконанням за відповідну плату функцій органів державної влади;

19) створення єдиного державного банку даних щодо юридичних осіб (фінансові установи, суб'єкти підприємницької діяльності тощо), причетних до корупції, з метою запобігання їх участі у виконанні державних замовлень;

20) прийняття закону про відшкодування шкоди, завданої фізичним або юридичним особам незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб під час здійснення ними своїх повноважень;

21) запровадження правового механізму, що забезпечує передачу державними службовцями у довірче управління належного їм майна, з метою недопущення поєднання публічної та підприємницької діяльності;

22) забезпечення підвищення рівня правової культури та правової свідомості державних службовців.

Рівень та масштаби корупції, ефективність протидії корупційним процесам значною мірою залежать від доброчесності посадових осіб, які займають виборні посади, демократичності політичної системи загалом і виборчого процесу зокрема. Забезпечення доброчесності можливе лише за умови систематичного проведення вільних та чесних виборів на демократичних засадах і встановлення чітких правил здійснення зазначеними посадовими особами своїх повноважень.

Тому насамперед необхідно звернути увагу на корупційні ризики, що впливають на формування та діяльність виборних органів, а саме:

1) нестабільність і недосконалість виборчого законодавства;

2) прогалини у правовому регулюванні фінансування політичних партій;

3) обмеженість легальних джерел фінансування політичних партій;

4) відсутність належного контролю з боку держави за фінансуванням діяльності політичних партій;

5) невідповідність гарантій та рівня матеріального забезпечення посадових осіб, які займають виборні посади, важливості політичних чи інших рішень, які ними приймаються;

6) неефективність контролю за діяльністю виборних органів, зокрема органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб з боку відповідних органів державної влади, інститутів громадянського суспільства, у тому числі засобів масової інформації;

7) відсутність правового механізму запобігання та розв'язання конфлікту інтересів, що виникає у процесі діяльності посадових осіб, які займають виборні посади;

8) неврегульованість процедури і механізму лобіювання законних політичних, соціально-економічних та інших інтересів у виборних органах, зокрема органах місцевого самоврядування;

9) недосконалість законодавчого процесу, безсистемність правового регулювання;

10) недосконалість механізму посередництва між громадськістю і виборними органами, зокрема органами місцевого самоврядування, ігнорування процедури погодження рішень з громадськістю.

Для розв'язання проблеми забезпечення доброчесності у виборних органах мають бути здійснені такі заходи:

1) проведення експертизи виборчого законодавства щодо зменшення впливу корупціогенних чинників та розроблення проектів відповідних законів; забезпечення суворого додержання вимоги щодо неприпустимості внесення змін до виборчого законодавства за певний проміжок часу до початку виборчого процесу;

2) започаткування процесу кодифікації виборчого законодавства;

3) розроблення і запровадження ефективного механізму контролю за фінансуванням виборчих кампаній та діяльності політичних партій;

4) створення правових засад лобістської діяльності як основної умови існування прозорої і доброчесної системи вираження інтересів у державних органах;

5) запровадження стандартів етичної поведінки посадових осіб, які займають виборні посади, та визначення порядку розв'язання конфлікту інтересів;

6) запровадження декларування видатків посадових осіб, які займають виборні посади, та членів їх сімей і близьких родичів, забезпечення контролю за доходами та видатками таких осіб;

7) розроблення та прийняття закону України про нормативно-правові акти, в якому визначатиметься система нормативно-правових актів та порядок їх оприлюднення;

8) прийняття законів, що визначатимуть правовий статус Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади;

9) запровадження широкого інформування громадськості про розроблені законопроекти, зокрема опублікування найважливіших із них з одночасним запрошенням усіх громадян та об'єднань до участі в обговоренні;

10) удосконалення порядку проведення правової експертизи всіх законопроектів з метою запровадження антикорупційної експертизи для запобігання можливим корупційним ризикам у нових законах;

11) розроблення механізму посилення громадського контролю за діяльністю виборних органів, зокрема шляхом проведення консультацій з представниками громадськості при прийнятті нормативно-правових актів.

Доброчесність суддів є необхідною передумовою існування незалежної судової системи в державі. У демократичних державах суди відіграють провідну роль у протидії корупції. Перші кроки у здійсненні судової реформи в Україні не спричинили помітні зміни у забезпеченні доброчесності в органах судової влади.

До основних корупційних ризиків в органах судової влади можна віднести:

1) незавершеність формування системи спеціальної підготовки суддів;

2) неефективність процедури добору і призначення суддів (недосконаліть вимог до кандидатів на посаду судді, відсутність порядку складання кваліфікаційного іспиту, методики оцінювання рівня професійних знань і умінь кандидата, неврегульованість процедури співбесіди з кандидатом на посаду судді);

3) законодавчу невизначеність етичних стандартів поведінки суддів, незавершеність процедури врегулювання конфлікту інтересів під час виконання суддями професійних обов'язків;

4) можливість застосування недосконалих процесуальних форм для вчинення корупційних діянь;

5) існування непроцесуальної (фактичної) залежності суддів від суддів вищих ланок;

6) недостатню відкритість і прозорість судового процесу;

7) недосконаліть процедури призначення посадових осіб на адміністративні посади в судах і можливість використання адміністративних повноважень для впливу на прийняття суддями процесуальних рішень;

8) законодавчу невизначеність статусу суддів як суб'єктів корупційних діянь, неефективність діяльності спеціально уповноважених органів, що реалізовують повноваження з притягнення суддів до відповідальності, відсутність механізмів перевірки інформації про вчинення суддями правопорушень;

9) недосконаліть правового регулювання недоторканності суддів, що призводить до звуження гарантій їх незалежності;

10) низьку ефективність забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, в тому числі суддів, членів їх сімей та близьких родичів;

11) недостатній рівень матеріального забезпечення суддів та фінансового забезпечення діяльності судів.

Розв'язанню проблем забезпечення доброчесності в органах судової влади сприятиме здійснення таких заходів:

1) прийняття закону, в якому визначатимуться принципи кадрової роботи, процедури добору кандидатів на посади суддів і вимоги до них щодо освітнього рівня, професійної підготовки, особистісних і професійно важливих якостей та здібностей, механізм їх оцінювання, компетенція органів, що здійснюють добір кандидатів на посади суддів, права та обов'язки осіб, які претендують на зайняття посади професійного судді, тощо;

2) врегулювання процедури перевірки наданих кандидатом даних щодо відповідності встановленим правовим вимогам; складання кваліфікаційного іспиту;

3) запровадження проведення конкурсу під час добору серед кандидатів на посади професійних суддів із забезпеченням його прозорості шляхом встановлення порядку опублікування інформації про відкриття вакантної посади та визначення процедури проведення конкурсу на заміщення посади судді;

4) забезпечення можливості здійснення громадянами впливу на формування корпусу суддів, починаючи з добору кандидатів на посади суддів і закінчуючи вирішенням питань про припинення їх повноважень;

5) розроблення та затвердження Комплексної державної програми навчання професійних суддів та кандидатів на посаду професійного судді, що передбачає їх навчання на основі доктрини верховенства права, Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (995_004), практики Європейського суду з прав людини;

6) проведення реформування оплати праці суддів з доведенням її до рівня, який належним чином задовольнятиме життєві потреби судді та буде фактором, що стримуватиме корумпування суддів;

7) забезпечення стовідсоткового фінансування видатків на забезпечення функціонування судової системи;

8) розширення гарантій забезпечення незалежності суддів, вжиття заходів щодо запобігання можливій непроцесуальній (фактичній) залежності суддів та зосередження професійних інтересів суддів виключно на проблемах здійснення правосуддя шляхом розширення адміністрати-

вних повноважень керівників апарату судів із забезпечення роботи суддів та судів;

9) вивчення доцільності законодавчого закріплення за певним органом повноважень щодо надання офіційних роз'яснень і рекомендацій з питань, пов'язаних із регулюванням суддівської поведінки, та видання збірника рішень з дисциплінарних справ;

10) запровадження обов'язкової процесуальної форми автоматизованого, позбавленого суб'єктивного впливу розподілу справ до розгляду в суді;

11) розроблення єдиної процедури притягнення суддів до адміністративної і дисциплінарної відповідальності за вчинення корупційних діянь або інших правопорушень, пов'язаних з корупцією;

12) передбачення у відповідних законодавчих актах такої підстави звільнення судді або притягнення його до дисциплінарної відповідальності, як вчинення ним корупційного діяння або іншого правопорушення, пов'язаного з корупцією, а також передбачення гарантій обгрунтованого і справедливого притягнення суддів до відповідальності за вчинення корупційних діянь або інших правопорушень, пов'язаних з корупцією;

13) запровадження декларування доходів, майна і видатків суддями та членами їх сімей, розв'язання проблем здійснення прав власника, зокрема щодо нерухомого майна, участі у підприємницькій діяльності через підставних осіб, отримання подарунків, нагород;

14) забезпечення доступності даних судової статистики, належного виконання Закону України "Про доступ до судових рішень" (3262-15).

3. Посилення ролі громадянського суспільства та засобів масової інформації у виявленні та запобіганні корупції

Інститути громадянського суспільства, до яких належать насамперед незалежні засоби масової інформації, відіграють важливу роль у виявленні і висвітленні випадків корупції, покарання за корупційні діяння, інформуючи громадськість про наслідки корупції. Висвітлення засобами масової інформації проявів корупції має загальнопревентивне значення, а також безпосередньо впливає на застосування антикорупційних правових норм до конкретних посадових осіб.

Участь засобів масової інформації у виявленні фактів корупції потребує ефективного вирішення на законодавчому рівні двох проблем: отримання об'єктивної інформації та її поширення. Ці дві складові мають важливе значення не лише в антикорупційній діяльності, а й у ширшому політичному аспекті, оскільки володіння повною, об'єктивною

інформацією та її поширення – це можливість впливу на владу і корекції її дій.

Тому створення ефективного механізму доступу громадян, і насамперед журналістів, до інформації про діяльність органів державної влади та їх посадових осіб є важливим чинником протидії корупції.

До цього часу в Україні не створено ефективної системи впливу інших інститутів громадянського суспільства, зокрема неурядових організацій, на виявлення фактів корупції. В Україні близько 200 неурядових організацій декларують свою антикорупційну спрямованість. Однак їх діяльність не стала реальним чинником, що впливає на ситуацію у сфері боротьби з корупцією.

Основними проблемами у виявленні фактів корупції інститутами громадянського суспільства є:

1) залежність багатьох засобів масової інформації від їх власників, недостатні умови для створення та існування незалежного і прозорого медіаринку;

2) збереження державних засобів масової інформації;

3) недостатня прозорість у роботі органів державної влади, обмеження громадськості у доступі до інформації;

4) відсутність реального впливу неурядових організацій на стан справ у сфері боротьби з корупцією у державі.

З метою посилення ролі інститутів громадянського суспільства необхідно:

1) посилити вплив громадського контролю щодо запобігання та протидії корупції, зокрема шляхом законодавчого закріплення прав, повноважень інститутів громадянського суспільства;

2) розробити і впровадити правовий механізм забезпечення захисту джерел журналістської інформації;

3) підготувати пропозиції щодо розв’язання конфлікту інтересів держави і суспільства в аспекті поширення інформації засобами масової інформації;

4) вирішити проблему неадекватності судових заходів щодо обмеження свободи вираження поглядів і подання інформації;

5) вивчити потенціал громадських організацій та інших інститутів громадянського суспільства і закріпити в новій редакції Закону України “Про боротьбу з корупцією” (356/95-ВР) підвищення їх ролі у здійсненні заходів протидії корупції;

6) розширити можливості отримання інститутами громадянського суспільства інформації, пов'язаної з діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

7) здійснювати заходи, спрямовані на активізацію інформаційного обміну між громадськими організаціями, іншими інститутами громадянського суспільства, засобами масової інформації та органами державної влади і органами місцевого самоврядування;

8) вивчити питання можливості оприлюднення інформації про власників засобів масової інформації, а також доцільності оприлюднення інформації про факти притягнення до відповідальності винних у вчиненні корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією, в засобах масової інформації;

9) підготувати пропозиції щодо комплексу заходів постійного характеру, спрямованих на поширення антикорупційних знань, у тому числі у навчальних закладах.

4. Покарання за корупційні діяння

Стратегічним напрямом боротьби з корупцією слід визначити посилення діяльності, спрямованої на виявлення корупційних проявів, та забезпечення притягнення винних осіб до відповідальності.

Високої ефективності у виявленні корупційних правопорушень можна досягти лише за умови тісної взаємодії правоохоронних органів із органами державної влади, інститутами громадянського суспільства, а також комплексного вжиття відповідних антикорупційних заходів. Крім того, реалізація антикорупційних заходів повинна забезпечуватись належними механізмами відповідальності. Такий підхід відповідає базовим засадам формування антикорупційних стратегій у сучасному світі.

Законодавство щодо відповідальності за корупційні правопорушення та щодо діяльності правоохоронних органів у цій сфері потребує дальшого вдосконалення в таких напрямах:

1) врахування міжнародних стандартів у сфері відповідальності за корупційні діяння та інші пов'язані з корупцією правопорушення, зокрема в частині визначення поняття корупції, чіткого розмежування кримінальної, адміністративної, дисциплінарної, цивільно-правової відповідальності за корупційні правопорушення, розширення кола суб'єктів корупції, запровадження відповідальності юридичних осіб;

2) надання системності та завершеності, концептуальної обгрунтованості антикорупційному законодавству, що виключить наявність у ньому прогалин і колізій;

3) усунення недоліків у процедурі притягнення до відповідальності за корупційні діяння, зокрема дисбалансу можливостей щодо доказування у справах про корупційні правопорушення між органами досудового слідства та особами, які підозрюються в корупції;

4) наявність єдиної системи ведення міжвідомчої статистики щодо діяльності судових та правоохоронних органів у сфері протидії корупції.

Виявлення корупційних проявів правоохоронними органами ускладнюється такими факторами, як:

1) недостатня співпраця правоохоронних органів з населенням, зокрема щодо проведення заходів з інформування, встановлення інформаційного зв'язку з населенням;

2) неготовність населення співпрацювати з правоохоронними органами;

3) неефективність профілактичної роботи, що проводиться правоохоронними органами, комплексних операцій, спрямованих на виявлення корупційних проявів;

4) відсутність належного правового регулювання процедури перевірки заяв та повідомлень про злочини;

5) відсутність органу, до компетенції якого належало б вироблення єдиної антикорупційної політики на основі аналізу корупційних ризиків.

Виходячи з наведеного, з метою підвищення ефективності діяльності органів, які ведуть боротьбу з корупцією, необхідно:

1) сконцентрувати їх зусилля на запобіганні, виявленні та припиненні проявів корупції в державних органах, найважливіших сферах суспільного життя та в галузях, де корупційні діяння набули найбільшого поширення;

2) підготувати пропозиції щодо вдосконалення діяльності органів, які ведуть боротьбу з корупцією, зокрема у частині спеціалізації у відповідній сфері працівників, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, слідчих, прокурорів, забезпечення належними ресурсами підрозділів, що протидіють корупції, та надання їм права самостійно приймати відповідні рішення;

3) визначити механізми взаємодії органів, які ведуть боротьбу з корупцією, з іншими органами, на які згідно із законодавством покладається оперативне, технічне, інформаційне та інше забезпечення боротьби з корупцією;

4) вивчити питання про можливість створення у більшості органів державної влади спеціальних підрозділів внутрішньої безпеки, які б забезпечували додержання вимог антикорупційного законодавства в цих

органах, ефективну взаємодію з відповідними спеціальними підрозділами правоохоронних органів та зв'язок із громадськістю;

5) запровадити порядок та механізм належної оцінки оперативної інформації щодо корупційних діянь, згідно з якими керівники відповідних правоохоронних органів або їх підрозділів матимуть виняткові повноваження та нестимуть персональну відповідальність за прийняття рішень відповідно до передбачених законом заходів реагування на таку інформацію;

6) визначити порядок проведення повної і своєчасної реєстрації повідомлень про корупційні діяння та пов'язані з ними правопорушення; уніфікувати та конкретизувати в єдиному законодавчому акті умови і порядок надання зазначеної інформації правоохоронним та іншим органам, з урахуванням необхідності збереження інформації з обмеженим доступом;

7) запровадити методики виявлення, перевірки та надання інформації про факти корупції в різних сферах суспільного життя;

8) налагодити співробітництво правоохоронних органів з населенням щодо виявлення фактів корупції в органах державної влади, запровадити механізми заохочення населення за надання об'єктивної інформації про факти корупції;

9) забезпечити ефективний захист та безпеку осіб, які повідомляють про факти корупційних діянь та беруть участь у кримінальних справах з їх розгляду;

10) запровадити єдину державну систему обліку осіб, які були притягнуті до відповідальності за вчинення корупційних діянь та інших правопорушень, пов'язаних з корупцією, з класифікацією інформації за професійною належністю та регіоном діяльності;

11) підготувати пропозиції щодо запровадження єдиної системи міжвідомчої статистики щодо справ про корупційні діяння та інші правопорушення, пов'язані з корупцією;

12) розробити методику оцінки поширення корупції та ефективності заходів щодо запобігання та протидії їй.

З метою вдосконалення законодавчого врегулювання питань відповідальності за корупційні правопорушення необхідно:

1) привести національне антикорупційне законодавство у відповідність із міжнародними стандартами;

2) прийняти Закон України "Про засади запобігання та протидії корупції", передбачивши в ньому:

правові та організаційні засади запобігання та протидії корупції з урахуванням положень міжнародних договорів з цих питань;

розширення переліку корупційних діянь, видів корупційних адміністративних правопорушень;

поділ корупційних діянь за ступенем суспільної небезпеки на види згідно з відповідальністю, що настає за їх вчинення (кримінальна, адміністративна, дисциплінарна, цивільно-правова);

розширення переліку суб'єктів корупції;

ефективні заходи щодо запобігання та розслідування фактів корупції;

процедуру притягнення до відповідальності за вчинення корупційних діянь вищих посадових осіб держави.

5. Механізм реалізації Концепції

Ця Концепція визначає основні напрями подолання корупції, що мають бути реалізовані найближчим часом.

Конкретні заходи щодо реалізації цієї Концепції, органи, відповідальні за їх виконання, та строки визначаються у плані дій щодо реалізації Концепції, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Концептуальні засади формування політики держави у сфері запобігання та протидії корупції на наступний період визначаються за результатами аналізу реалізації цієї Концепції.

Глава Секретаріату Президента України О.РИБАЧУК

Закон України

ПРО ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

{Закон втратив чинність, крім положень щодо фінансового контролю, які втрачають чинність з початком роботи системи подання та оприлюднення відповідно до Закону № 1700-VII від 14.10.2014 декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, на підставі Закону № 1700-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 49, ст.2056, з урахуванням змін, внесених Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 40, ст.404)

{Щодо визнання конституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду № 6-рп/2012 від 13.03.2012}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду № 6-рп/2012 від 13.03.2012}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 4496-VI від 13.03.2012, ВВР, 2013, № 2, ст.4 № 5083-VI від 05.07.2012, ВВР, 2013, № 33, ст.435 № 221-VII від 18.04.2013, ВВР, 2014, № 10, ст.119 № 224-VII від 14.05.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.132 № 245-VII від 16.05.2013, ВВР, 2014, № 12, ст.178 № 314-VII від 23.05.2013, ВВР, 2014, № 12, ст.183 № 406-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 20-21, ст.712 № 1170-VII від 27.03.2014, ВВР, 2014, № 22, ст.816 № 1261-VII від 13.05.2014, ВВР, 2014, № 28, ст.937 № 1275-VII від 20.05.2014, ВВР, 2014, № 29, ст.942 № 1634-VII від 12.08.2014, ВВР, 2014, № 39, ст.2010 № 1682-VII від 16.09.2014, ВВР, 2014, № 44, ст.2041 № 1698-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 47, ст.2051 № 1699-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 46, ст.2047 № 610-VIII від 15.07.2015, ВВР, 2015, № 39, ст.373}

Цей Закон визначає основні засади запобігання і протидії корупції в публічній і приватній сферах суспільних відносин, відшкодування завданої внаслідок вчинення корупційних правопорушень збитків, шкоди, поновлення порушених прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав чи інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

безпосереднє підпорядкування – відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, зві-

льнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень, контролю за їх виконанням;

близькі особи – чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 4 цього Закону, в тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі;

{Абзац третій частини першої статті 1 в редакції Закону № 224-VII від 14.05.2013}

конфлікт інтересів – суперечність між особистими майновими, немайновими інтересами особи чи близьких їй осіб та її службовими повноваженнями, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, а також на вчинення чи невчинення дій під час виконання наданих їй службових повноважень;

{Абзац четвертий частини першої статті 1 в редакції Закону № 224-VII від 14.05.2013}

корупційне правопорушення – умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 4 цього Закону, за яке законом установлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність;

корупція – використання особою, зазначеною в частині першій статті 4 цього Закону, наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній в частині першій статті 4 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей;

неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

{Абзац сьомий частини першої статті 1 в редакції Закону № 221-VII від 18.04.2013}

суб'єкти декларування – особи, зазначені в пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, які зобов'язані подавати

декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру;

{Частину першу статті 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

уповноважені підрозділи – уповноважені підрозділи (особи) з питань запобігання та виявлення корупції, які утворюються (визначаються) в державних органах, органах влади Автономної Республіки Крим, їх апаратах, органах місцевого самоврядування та юридичних особах публічного права за рішенням керівника органу або юридичної особи публічного права в порядку, визначеному законодавством;

{Частину першу статті 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

члени сім'ї – особи, які перебувають у шлюбі, а також їхні діти, в тому числі повнолітні, батьки, особи, які перебувають під опікою і піклуванням, інші особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

{Абзац десятий частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

Стаття 2. Законодавство у сфері запобігання і протидії корупції

1. Відносини, що виникають у сфері запобігання і протидії корупції, регулюються цим Законом, іншими законами і міжнародними договорами України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, а також прийнятими на їх виконання іншими нормативно-правовими актами.

2. Дія цього Закону та передбачені ним обмеження поширюються на всіх осіб, визначених суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення, у межах, установлених цим Законом.

Стаття 3. Основні принципи запобігання і протидії корупції

1. Діяльність із запобігання і протидії корупції ґрунтується на принципах:

верховенства права;

законності;

комплексного здійснення правових, політичних, соціально-економічних, інформаційних та інших заходів;

пріоритетності запобіжних заходів;

невідворотності відповідальності за вчинення корупційних правопорушень;

відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

участі громадськості у заходах щодо запобігання і протидії корупції, державного захисту осіб, які надають допомогу у здійсненні таких заходів;

забезпечення відновлення порушених прав і законних інтересів, відшкодування збитків, шкоди, завданої корупційним правопорушенням.

Стаття 4. Суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення

1. Суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення є:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор України, Голова Національного банку України, Голова Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад;

в) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;

г) військові посадові особи Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів військових формувань, крім військовослужбовців строкової військової служби та військовослужбовців служби за призовом під час мобілізації, на особливий період стосовно їхньої підприємницької діяльності;

{Підпункт "г" пункту 1 частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законами № 224-VII від 14.05.2013, № 1275-VII від 20.05.2014}

ґ) судді Конституційного Суду України, інші професійні судді, Голова, члени, дисциплінарні інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, службові особи секретаріату цієї Комісії, Голова, заступник Голови, секретарі секцій Вищої ради юстиції, а також інші члени Вищої ради юстиції, народні засідателі і присяжні (під час виконання ними цих функцій);

д) особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, Державної служби

спеціального зв'язку та захисту інформації України, податкової міліції, особи начальницького складу органів та підрозділів цивільного захисту;

{Підпункт "д" пункту 1 частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5083-VI від 05.07.2012, № 224-VII від 14.05.2013}

е) посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, дипломатичної служби, доходів і зборів;

{Підпункт "е" пункту 1 частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 406-VII від 04.07.2013}

є) члени Центральної виборчої комісії;

ж) посадові та службові особи інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим;

{Підпункт "ж" пункту 1 частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

2) особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені в пункті 1 частини першої цієї статті;

{Підпункт "а" пункту 2 частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

б) особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи в установлених законом випадках);

в) посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, в тому числі присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави, зокрема для державного органу або державного підприємства), а також іноземні третейські судді, особи, які уповноважені вирішувати цивільні, комерційні або трудові спори в іноземних державах у порядку, альтернативному до судового;

г) посадові особи міжнародних організацій (працівники міжнародної організації чи будь-які інші особи, уповноважені такою організацією діяти від її імені), а також члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, та судді і посадові особи міжнародних судів;

3) особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від

організаційно-правової форми, відповідно до закону;

{Пункт 3 частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

4) посадові особи та працівники юридичних осіб – у разі одержання ними неправомірної вигоди, або одержання від них особами, зазначеними у пунктах 1 і 2 частини першої цієї статті, або за участю цих осіб іншими особами неправомірної вигоди;

{Пункт 4 частини першої статті 4 в редакції Закону № 221-VII від 18.04.2013}

5) фізичні особи – у разі одержання від них особами, зазначеними у пунктах 1-4 частини першої цієї статті, або за участю цих осіб іншими особами неправомірної вигоди.

{Пункт частини першої статті 4 в редакції Закону № 221-VII від 18.04.2013}

Стаття 5. Суб'єкти, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції

1. Президент України, Верховна Рада України, органи прокуратури України здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції в межах повноважень, визначених Конституцією України.

2. Органи державної влади здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції або беруть участь у їх здійсненні у межах повноважень, визначених законами та іншими виданими на їх основі нормативно-правовими актами.

3. Кабінет Міністрів України спрямовує і координує роботу органів виконавчої влади щодо запобігання і протидії корупції відповідно до Конституції і законів України, актів Президента України.

4. Координацію реалізації затвердженої Верховною Радою України антикорупційної стратегії здійснює спеціально уповноважений орган з питань антикорупційної політики.

{Частина четверта статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013; в редакції Закону № 1699-VII від 14.10.2014}

5. Спеціально уповноважені суб'єкти безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі – спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції).

Спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є органи прокуратури, спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, Національне антикорупційне бюро України, якщо інше не передбачено законом.

{Абзац другий частини п’ятої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4496-VI від 13.03.2012, № 224-VII від 14.05.2013, № 1698-VII від 14.10.2014}

Координацію діяльності правоохоронних органів з питань протидії корупції здійснюють у межах наданих повноважень, визначених законами, Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори.

6. Суб’єктами, які беруть участь у запобіганні, виявленні, а в установлених законом випадках – у здійсненні заходів щодо припинення корупційних правопорушень, відновленні порушених прав чи інтересів фізичних та юридичних осіб, інтересів держави, а також в інформаційному і науково-дослідному забезпеченні здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції, у міжнародному співробітництві в цій сфері, є:

1) уповноважені підрозділи органів державної влади;

2) місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування;

3) підприємства, установи, організації незалежно від підпорядкованості та форми власності, їх посадові та службові особи, а також громадяни, об’єднання громадян за їх згодою.

7. Посадові і службові особи державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, посадові особи місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їх структурних підрозділів у разі виявлення корупційного правопорушення чи одержання інформації про вчинення такого правопорушення працівниками відповідних державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їх структурних підрозділів зобов’язані у межах своїх повноважень ужити заходів щодо припинення такого правопорушення та негайно письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноважений суб’єкт у сфері протидії корупції.

{Частина сьома статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

Розділ II ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЮ КОРУПЦІЇ

Стаття 6. Обмеження щодо використання службового становища

1. Особам, зазначеним у пунктах 1-3 частини першої статті 4 цього Закону, забороняється використовувати свої службові повноваження та пов’язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди

або у зв’язку з прийняттям обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі:

1) неправомірно сприяти фізичним або юридичним особам у здійсненні ними господарської діяльності, одержанні субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів, пільг, укладанні контрактів (у тому числі на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти);

2) неправомірно сприяти призначенню на посаду особи;

3) неправомірно втручатися в діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування або посадових осіб;

4) неправомірно надавати перевагу фізичним або юридичним особам у зв’язку з підготовкою проектів, виданням нормативно-правових актів та прийняттям рішень, затвердженням (погодженням) висновків.

Стаття 7. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності

1. Особам, зазначеним у пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону, забороняється:

1) займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;

{Пункт 1 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

2) входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;

{Пункт 2 частини першої статті 7 в редакції Закону № 224-VII від 14.05.2013}

2. У разі якщо Конституцією і законами України для окремих посад встановлено спеціальні обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, то їх додержання забезпечується за спеціальними процедурами.

3. Обмеження, передбачені частиною першою цієї статті, не поширюються на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у від-

повідній раді на постійній основі), членів Вищої ради юстиції (крім тих, які працюють у Вищій раді юстиції на постійній основі), народних засідателів і присяжних.

Стаття 8. Обмеження щодо одержання дарунків (пожертв)

1. Особам, зазначеним у пункті 1 та підпунктах “а”, “б” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, забороняється безпосередньо або через інших осіб одержувати дарунки (пожертви) від юридичних або фізичних осіб:

1) за рішення, дії чи бездіяльність в інтересах дарувальника, що приймаються, вчиняються як безпосередньо такою особою, так і за її сприяння іншими посадовими особами та органами;

2) якщо особа, яка дарує (здійснює) дарунок (пожертву), перебуває в підпорядкуванні такої особи.

2. Особи, зазначені у пункті 1 та підпунктах “а”, “б” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, можуть приймати дарунки, які відповідають загальновизнаним уявленням про гостинність, та пожертви, крім випадків, передбачених частиною першою цієї статті, якщо вартість таких дарунків (пожертв) не перевищує 50 відсотків мінімальної заробітної плати, встановленої на день прийняття дарунка (пожертви), одноразово, а сукупна вартість таких дарунків (пожертв), отриманих з одного джерела протягом року, – однієї мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня поточного року.

Передбачене цією частиною обмеження щодо вартості дарунків (пожертв) не поширюється на дарунки (пожертви), які:

1) даруються (здійснюються) близькими особами;

2) одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

3. Дарунки, одержані особами, зазначеними у пункті 1 та підпунктах “а”, “б” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним установам чи організаціям, є відповідно державною або комунальною власністю і передаються органу, установі чи організації у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 9. Обмеження щодо роботи близьких осіб

1. Особи, зазначені у підпунктах “а”, “в"-"ж” пункту 1 та підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, не можуть мати у безпосередньому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути безпосередньо підпорядкованими у зв’язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

Особи, які претендують на зайняття посад, зазначених у підпунктах “а”, “в"-"ж” пункту 1 та підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, зобов’язані повідомити керівництво органу, на посаду в якому вони претендують, про працюючих у цьому органі близьких їм осіб.

{Абзац другий частини першої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

Положення абзаців першого та другого цієї частини не поширюються на:

1) народних засідателів і присяжних;

2) близьких осіб, які безпосередньо підпорядковані один одному у зв’язку з перебуванням кожного з них на виборній посаді;

3) осіб, які працюють у сільських населених пунктах (крім тих, що є районними центрами), а також гірських населених пунктах;

{Пункт 3 частини першої статті 9 в редакції Закону № 224-VII від 14.05.2013}

4) осіб, які працюють в галузі освіти, науки, культури, охорони здоров’я, фізичної культури та спорту, соціального захисту, крім державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування;

{Пункт 4 частини першої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

{Пункт 5 частини першої статті 9 виключено на підставі Закону № 224-VII від 14.05.2013}

2. У разі виникнення обставин, що порушують вимоги частини першої цієї статті, відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у п’ятнадцятиденний строк.

Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає безпосереднє підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

3. Особам, зазначеним у підпунктах “а”, “в"-"ж” пункту 1 та підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону (крім народних засідателів і присяжних), забороняється брати участь у роботі колегіальних органів під час розгляду питань щодо призначення на посаду близьких їм осіб та у будь-який інший спосіб впливати на прийняття такого рішення.

Стаття 10. Обмеження щодо осіб, які звільнилися з посад або припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування

1. Особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зазначеним у пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону, які звільнилися з роботи (служби) або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, протягом року з дня її припинення забороняється:

{Абзац перший частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

1) укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з підприємствами, установами чи організаціями незалежно від форми власності або фізичними особами – підприємцями, якщо особи, зазначені в абзаці першому цієї частини, протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих підприємств, установ чи організацій або фізичних осіб – підприємців;

{Пункт 1 частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

2) розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, установлених законом;

3) представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган (органи), в якому (яких) вони працювали.

Стаття 11. Спеціальна перевірка щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування

{Стаття 11 набирає чинності з 1 січня 2012 року – див. п.1 розділу VIII "Прикінцеві та перехідні положення" цього Закону}

1. Стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, зазначених у пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону (крім кандидатів на пост Президента України, кандидатів у народні депутати України, кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та на посади сільських, селищних, міських голів, громадян, які призиваються на військову службу за призовом осіб офіцерського складу та на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, або залучаються до виконання обов'язків за посадами, передбачени-

ми штатами воєнного часу), проводиться спеціальна перевірка, у тому числі щодо відомостей, поданих особисто.

{Абзац перший частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1275-VII від 20.05.2014}

Організація проведення спеціальної перевірки покладається на керівника (заступника керівника) органу державної влади, органу місцевого самоврядування, на зайняття посади в якому претендує особа, крім випадків, установлених законом.

До проведення спеціальної перевірки залучаються спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, а в разі потреби – інші центральні органи виконавчої влади.

Спеціальна перевірка не проводиться щодо кандидата на посаду, який перебуває на посаді в державному органі, органі місцевого самоврядування та призначається в порядку переведення на посаду в межах того ж або в іншому державному органі, органі місцевого самоврядування.

{Частину першу статті 11 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1261-VII від 13.05.2014}

Кандидат на посаду, стосовно якого спеціальна перевірка вже проводилася, при призначенні, в порядку переведення на посаду до іншого державного органу, органу місцевого самоврядування, повідомляє про це відповідний орган, який в установленому порядку запитує інформацію щодо її результатів.

{Частину першу статті 11 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1261-VII від 13.05.2014}

Стосовно кандидатів, які претендують на зайняття посад, зазначених у підпункті "г" пункту 1 частини першої статті 4 цього Закону, спеціальна перевірка проводиться з урахуванням особливостей, визначених законодавством про військовий обов'язок і військову службу.

{Частину першу статті 11 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 1634-VII від 12.08.2014}

2. Спеціальній перевірці підлягають відомості про особу, яка претендує на зайняття посади, зазначеної в пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону (крім кандидатів на пост Президента України, кандидатів у народні депутати України, кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та на посади сільських, селищних, міських голів), зокрема щодо:

1) притягнення особи до кримінальної відповідальності, в тому числі за корупційні правопорушення, наявності судимості, її зняття, погашення;

2) факту, що особа піддана, піддавалася раніше адміністративним стягненням за корупційні правопорушення;

3) достовірності відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру;

4) наявності в особи корпоративних прав;

5) стану здоров'я, освіти, наявності наукового ступеня, вченого звання, підвищення кваліфікації;

6) поширення на особу заборони займати відповідну посаду, передбаченої положеннями Закону України "Про очищення влади".

{Частину другу статті 11 доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 1682-VII від 16.09.2014}

3. Спеціальна перевірка проводиться за письмовою згодою особи, яка претендує на зайняття посади у строк, що не перевищує п'ятнадцяти календарних днів з дня надання згоди на проведення спеціальної перевірки.

У разі ненадання особою такої згоди питання щодо призначення її на посаду не розглядається.

Порядок проведення спеціальної перевірки затверджується Президентом України.

У разі встановлення за результатами спеціальної перевірки факту розбіжностей у поданих претендентом на посаду автобіографії та/або декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік посадовою особою (органом), яка (який) проводить спеціальну перевірку, надається можливість претенденту на посаду протягом п'яти робочих днів надати письмове пояснення за таким фактом та/або виправити таку розбіжність.

У разі встановлення за результатами спеціальної перевірки відомостей про претендента на посаду, які не відповідають встановленим законодавством вимогам для зайняття посади, посадова особа (орган), яка (який) здійснює призначення (обрання) на цю посаду, відмовляє претенденту у призначенні (обранні) на посаду.

У разі встановлення за результатами спеціальної перевірки та розгляду вищезазначених пояснень претендента на посаду факту подання ним підроблених документів або неправдивих відомостей, посадова особа (орган), яка (який) здійснює призначення (обрання) на цю посаду, повідомляє протягом трьох робочих днів про виявлений факт правоохо-

ронні органи та відмовляє претенденту у призначенні (обранні) на посаду.

Рішення про відмову у призначенні (обранні) на посаду може бути оскаржено до суду.

{Частина третя статті 11 в редакції Закону № 224-VII від 14.05.2013}

4. Для проведення спеціальної перевірки особа, яка претендує на зайняття посади, подає до відповідного органу:

1) письмову згоду на проведення спеціальної перевірки;

2) автобіографію;

3) копію документа, який посвідчує особу;

4) декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік за формою, що додається до цього Закону;

5) копії документів про освіту, вчені звання та наукові ступені;

6) медичну довідку про стан здоров'я за формою, затвердженою Міністерством охорони здоров'я України;

7) копію військового квитка (для військовослужбовців або військовозобов'язаних);

8) довідку про допуск до державної таємниці (у разі його наявності).

5. Після одержання письмової згоди особи, яка претендує на зайняття посади, на проведення спеціальної перевірки орган, на посаду в якому претендує особа, не пізніше наступного дня надсилає до відповідних органів державної влади, до компетенції яких належить проведення спеціальної перевірки відомостей, передбачених у частині другій цієї статті, запит про перевірку відомостей щодо особи, яка претендує на зайняття відповідної посади.

Запит підписує керівник органу, на посаду в якому претендує особа, а в разі його відсутності – особа, яка виконує обов'язки керівника, або один з його заступників відповідно до розподілу функціональних обов'язків.

До запиту додаються копії документів, зазначених у частині четвертій цієї статті.

6. Інформація про результати спеціальної перевірки, підписана керівником органу, що здійснював перевірку, а в разі його відсутності – особою, яка виконує його обов'язки, або заступником керівника органу відповідно до розподілу функціональних обов'язків, подається до органу, який надіслав відповідний запит, у семиденний строк з дати надходження запиту.

Орган, на посаду в якому претендує особа, на підставі одержаної інформації готує довідку про результати спеціальної перевірки.

Особи, щодо яких проведена спеціальна перевірка, мають право на ознайомлення з довідкою про результати спеціальної перевірки та в разі незгоди з результатами перевірки можуть подавати зазначеним органам свої зауваження у письмовій формі.

7. Інформація про результати спеціальної перевірки та документи щодо її проведення є конфіденційними, якщо вони не містять відомостей, що становлять державну таємницю. Такі документи зберігаються в порядку, встановленому відповідно до закону.

Стаття 12. Фінансовий контроль

{Стаття 12 набирає чинності з 1 січня 2012 року – див. п.1 розділу VIII "Прикінцеві та перехідні положення" цього Закону}

1. Суб'єкти декларування зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати за місцем роботи (служби) декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік за формою, що додається до цього Закону.

{Абзац перший частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

Суб'єкти декларування, які не мали можливості подати до 1 квітня за місцем роботи (служби) декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік через перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною, через тимчасову непрацездатність, перебування за межами України, під вартою, подають таку декларацію за звітний рік до 31 грудня. Суб'єкти декларування, які звільняються або іншим чином припиняють діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, подають декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за період, не охоплений раніше поданими деклараціями. Суб'єкти декларування, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, зобов'язані протягом одного року подавати за своїм останнім місцем роботи (служби) декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік за формою і в порядку, визначеними цим Законом.

{Абзац другий частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

Суб'єкти декларування, які не мали можливості подати до 1 квітня за місцем роботи (служби) декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2014 рік у зв'язку з мобілізацією відповідно до указів Президента України з метою підтримання бойової і

мобілізаційної готовності Збройних Сил України та інших військових формувань України, подають таку декларацію за звітний рік протягом 30 робочих днів із дня закінчення суб'єктом декларування проходження військової служби, визначеного частиною другою статті 24 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", або з дня його переходу на військову службу за контрактом.

{Частину першу статті 12 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 610-VIII від 15.07.2015}

2. Відомості, зазначені у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за минулий рік Президента України, Голови Верховної Ради України, народних депутатів України, Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України, Голови та суддів Конституційного Суду України, Голови та суддів Верховного Суду України, голів та суддів вищих спеціалізованих судів України, Генерального прокурора України та його заступників, Голови Національного банку України, Голови Рахункової палати, Голови та членів Вищої ради юстиції, членів Центральної виборчої комісії, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Голови та членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, перших заступників та заступників міністрів, заступників міністрів – керівників апаратів, керівників інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим та їх заступників, членів колегіальних державних органів (комісій, рад), сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті (у разі її утворення), районної, обласної ради та їх заступників, керівників виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад та їх заступників, секретаря сільської, селищної, міської ради, підлягають оприлюдненню протягом 30 днів з дня їх подання на офіційному веб-сайті відповідного державного органу чи органу місцевого самоврядування на строк не менше одного року. У разі відсутності офіційного веб-сайту такі відомості оприлюднюються шляхом опублікування в офіційних друкованих виданнях відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування протягом 30 днів з дня подання декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру. Оприлюдненню підлягають усі відомості, зазначені в декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, крім відомостей, що віднесені цим Законом до інформації з обмеженим доступом.

Відомості щодо реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта громадянина України, а також щодо місця проживання та реєстрації декларанта, місцезнаходження

об’єктів, які наводяться в декларації про майно, доходи, витрати і зобов’язання фінансового характеру, є інформацією з обмеженим доступом та оприлюдненню не підлягають.

{Частина друга статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013; в редакції Закону № 1170-VII від 27.03.2014}

3. У разі відкриття суб’єктом декларування або членом його сім’ї валютного рахунка в установі банку-нерезидента така особа зобов’язана в десятиденний строк письмово повідомити про це орган доходів і зборів за місцем проживання із зазначенням номера рахунка і місцезнаходження банку-нерезидента.

{Частина третя статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законами № 224-VII від 14.05.2013, № 406-VII від 04.07.2013}

4. Порядок зберігання документів і використання відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов’язання фінансового характеру, та відомостей, передбачених частиною третьою цієї статті, затверджується Кабінетом Міністрів України відповідно до вимог, встановлених законом.

5. Особа, яка претендує на зайняття посади, зазначеної в пункті 1 та підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, до призначення або обрання на відповідну посаду подає в установленому законом порядку декларацію про майно, доходи, витрати і зобов’язання фінансового характеру за минулий рік за формою, що додається до цього Закону.

6. З метою забезпечення відкритості та прозорості діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, уповноваженими підрозділами проводяться:

1) перевірка фактів своєчасності подання декларацій;

2) перевірка декларацій на наявність конфлікту інтересів;

{Пункт 3 частини шостої статті 12 виключено на підставі Закону № 1261-VII від 13.05.2014}

{Статтю 12 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

7. Перевірка факту своєчасності подання декларації здійснюється протягом п’ятнадцяти робочих днів з дня, у який така декларація повинна бути подана.

{Статтю 12 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

8. Перевірка декларації на наявність конфлікту інтересів суб’єкта декларування здійснюється протягом тридцяти днів з дня подання декла-

рації і полягає у порівнянні службових обов'язків суб'єкта декларування з його та членів його сім'ї фінансовими інтересами.

{Статтю 12 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

9. Перевірка достовірності зазначених у декларації відомостей здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, у порядку, визначеному цим органом.

Для здійснення перевірки достовірності зазначених у декларації відомостей державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, інша юридична особа публічного права протягом десяти днів з дня одержання декларації від суб'єкта декларування надсилає її копію центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, під час проведення перевірки достовірності зазначених у декларації відомостей має право одержувати від державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, інших юридичних осіб публічного права та підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності інформацію або копії необхідних документів щодо зазначених відомостей в межах своїх повноважень.

{Статтю 12 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013; в редакції Закону № 1261-VII від 13.05.2014}

10. У разі встановлення за результатами передбачених цією статтею перевірок ознак правопорушення уповноважений підрозділ письмово повідомляє керівнику відповідного державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим, його апарату, органу місцевого самоврядування, юридичної особи публічного права та спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції.

У разі встановлення за результатами перевірки недостовірності відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, письмово повідомляє про це спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, а також керівнику органу, в якому працює відповідний суб'єкт декларування.

Виявлення недостовірних відомостей, зазначених у декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, не звільняє суб'єкта декларування від обов'язку подати декларацію з достовірними відомостями. У такому разі декларація з достовірними відомостя-

ми підлягає оприлюдненню на заміну раніше оприлюдненої декларації у порядку, встановленому цим Законом.

Подання завідомо недостовірних відомостей в декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру є підставою для притягнення суб'єкта декларування до дисциплінарної, адміністративної відповідальності відповідно до закону.

{Статтю 12 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013; в редакції Закону № 1261-VII від 13.05.2014}

Стаття 13. Кодекси поведінки

1. Загальні вимоги до поведінки осіб, зазначених у пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону, якими вони зобов'язані керуватися під час виконання своїх службових повноважень, підстави та порядок притягнення до відповідальності за порушення цих вимог установлюються законом.

2. Законами та іншими нормативно-правовими актами, що визначають організацію і порядок діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, надання окремих видів державних послуг або порядок діяльності категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави, місцевого самоврядування, можуть установлюватися спеціальні вимоги щодо поведінки таких осіб.

3. Держава сприяє закріпленню норм професійної етики та інших вимог щодо здійснення окремих видів діяльності в кодексах поведінки підприємців, представників відповідних професій.

Стаття 14. Урегулювання конфлікту інтересів

1. Особи, зазначені у пункті 1 та підпунктах "а", "б" пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, зобов'язані:

1) уживати заходів щодо недопущення будь-якої можливості виникнення конфлікту інтересів;

2) невідкладно у письмовій формі повідомляти безпосереднього керівника про наявність конфлікту інтересів.

{Пункт 2 частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

2. Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають повноваження органів державної влади, органів місцевого самоврядування, порядок надання окремих видів державних послуг та провадження інших видів діяльності, пов'язаних із виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, мають передбачати порядок та шляхи врегулювання конфлікту інтересів.

3. Особи, зазначені у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону зобов’язані протягом десяти днів після призначення (обрання) на посаду передати в управління іншій особі належні їм підприємства та корпоративні права у порядку, встановленому законом.

У такому випадку особам, зазначеним у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, забороняється передавати в управління належні їм підприємства та корпоративні права на користь членів своєї сім’ї.

{Статтю 14 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

4. Методичне забезпечення діяльності уповноважених підрозділів з питань запобігання, виявлення та урегулювання конфлікту інтересів у діяльності державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної служби.

{Статтю 14 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

5. Контроль за дотриманням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів Конституційного Суду України та суддів судів загальної юрисдикції, Голови та членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України та його заступників здійснюється Радою суддів України.

{Статтю 14 доповнено частиною п’ятою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

6. Контроль за дотриманням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності Голови Верховної Ради України та народних депутатів України здійснюється комітетом, визначеним Верховною Радою України.

{Статтю 14 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

7. Контроль за дотриманням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів осіб, зазначених у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 4 цього Закону, за винятком осіб, зазначених у частинах п’ятій і шостій цієї статті, здійснюється уповноваженими підрозділами.

{Статтю 14 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

Стаття 14-1. Запобігання корупції у діяльності юридичних осіб

Юридичні особи забезпечують розроблення та вжиття заходів із запобігання корупції, які є необхідними та обґрунтованими для запобігання корупції у діяльності юридичної особи та заохочення її працівників діяти відповідно до закону, нормативно-правових актів та встановлених підприємством правил та процедур щодо виявлення та запобігання корупції у діяльності юридичної особи.

{Закон доповнено статтею 14-1 згідно із Законом № 1261-VII від 13.05.2014}

Стаття 15. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів

1. З метою виявлення в чинних нормативно-правових актах та проектах нормативно-правових актів факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, розроблення рекомендацій стосовно їх усунення проводиться антикорупційна експертиза.

{Абзац другий частини першої статті 15 виключено на підставі Закону № 1261-VII від 13.05.2014}

2. Антикорупційна експертиза здійснюється Міністерством юстиції України, крім антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, внесених на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України, яка здійснюється комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією.

Міністерство юстиції України визначає порядок і методологію проведення ним антикорупційної експертизи, а також порядок оприлюднення її результатів.

{Частину другу статті 15 доповнено абзацом згідно із Законом № 1261-VII від 13.05.2014}

3. Обов’язковій антикорупційній експертизі підлягають проекти законів України, актів Президента України, інших нормативно-правових актів, що розробляються Кабінетом Міністрів України, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади.

Результати антикорупційної експертизи проекту нормативно-правового акта підлягають обов’язковому розгляду під час прийняття рішення щодо видання (прийняття) відповідного нормативно-правового акта.

4. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів здійснюється щодо законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України згідно із щорічним планом, що затверджується Міністерством юстиції України, у таких сферах:

1) прав та свобод людини і громадянина;

2) повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування, осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

3) надання адміністративних послуг;

4) розподілу та витрачання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів;

5) конкурсних (тендерних) процедур.

Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів державних органів, нормативно-правові акти яких підлягають державній реєстрації, здійснюється під час такої реєстрації.

5. Результати антикорупційної експертизи у разі виявлення факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, підлягають обов'язковому оприлюдненню.

6. Результати антикорупційної експертизи чинних нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади підлягають обов'язковому розгляду суб'єктом їх видання (прийняття).

7. За ініціативою фізичних осіб, громадських об'єднань, юридичних осіб може проводитися громадська антикорупційна експертиза чинних нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів.

Проведення громадської антикорупційної експертизи чинних нормативно-правових актів, проектів нормативно-правових актів, а також оприлюднення її результатів здійснюються за рахунок відповідних фізичних осіб, громадських об'єднань, юридичних осіб або інших джерел, не заборонених законодавством.

{Стаття 15 в редакції Закону № 224-VII від 14.05.2013}

Стаття 16. Вимоги щодо прозорості інформації

1. Особам, зазначеним у пунктах 1-3 частини першої статті 4 цього Закону, забороняється:

1) відмовляти фізичним або юридичним особам в інформації, надання якої цим фізичним або юридичним особам передбачено законом;

2) надавати несвоєчасно, недостовірну чи не в повному обсязі інформацію, яка підлягає наданню відповідно до закону.

2. Не може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом інформація про:

1) розміри, види благодійної та іншої допомоги, що надається фізичним та юридичним особам чи одержується від них особами, зазначеними в пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону, або державними органами, органами місцевого самоврядування;

{Пункт 1 частини другої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1170-VII від 27.03.2014}

2) розміри, види оплати праці та будь-яких інших виплат з бюджету особам, зазначеним у пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону, а також одержані цими особами за правочинами, які підлягають обов'язковій державній реєстрації, дарунки (пожертви).

{Пункт 2 частини другої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1170-VII від 27.03.2014}

Стаття 17. Заборона на одержання послуг і майна органами державної влади та органами місцевого самоврядування

1. Органам державної влади, органам місцевого самоврядування забороняється одержувати від фізичних, юридичних осіб безоплатно послуги та майно, крім випадків, передбачених законами або чинними міжнародними договорами України.

Стаття 17-1. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру

1. У разі вчинення від імені та в інтересах юридичної особи її уповноваженою особою злочину самостійно або у співучасті до юридичної особи у випадках, визначених Кримінальним кодексом України, застосовуються заходи кримінально-правового характеру.

{Закон доповнено статтею 17-1 згідно із Законом № 314-VII від 23.05.2013}

Розділ III УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ЗАХОДАХ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Стаття 18. Участь громадськості в заходах щодо запобігання і протидії корупції

1. Об'єднання громадян, їх члени або уповноважені представники, а також окремі громадяни в діяльності щодо запобігання, виявлення і протидії корупційним правопорушенням (крім випадків, коли це віднесено законом до виключної компетенції спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції) мають право:

1) повідомляти про виявлені факти вчинення корупційних правопорушень спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, іншим органам, зазначеним у статті 5 цього Закону, керівництву та колективу підприємства, установи чи організації, в яких були вчинені ці правопорушення, а також громадськості;

2) запитувати та одержувати від органів державної влади та органів місцевого самоврядування в обсягах та порядку, не заборонених зако-

ном, інформацію про діяльність щодо запобігання і протидії корупції;

3) проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів державної влади;

4) брати участь у парламентських слуханнях та інших заходах з питань запобігання і протидії корупції;

5) вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання і протидії корупції;

6) проводити, замовляти проведення досліджень, у тому числі наукових, соціологічних тощо, з питань запобігання і протидії корупції;

7) проводити заходи щодо інформування населення з питань запобігання і протидії корупції;

8) здійснювати громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання і протидії корупції, з використанням при цьому таких форм контролю, які не суперечать законодавству.

2. Об'єднанню громадян, фізичній, юридичній особі не може бути відмовлено в наданні доступу до інформації стосовно компетенції суб'єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції, а також стосовно основних напрямів їх діяльності. Така інформація надається в порядку, встановленому законом.

3. Законопроекти та проекти інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб'єктам господарювання, а також делегування повноважень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, з метою їх громадського обговорення розміщуються на офіційних веб-сайтах органів державної влади, органів місцевого самоврядування невідкладно, але не пізніше ніж за 20 робочих днів до дня їх розгляду з метою прийняття.

{Частина третя статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1170-VII від 27.03.2014}

4. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування узагальнюють результати громадського обговорення законопроектів та проектів інших нормативно-правових актів, передбачених частиною третьою цієї статті, та оприлюднюють їх у засобах масової інформації.

Стаття 19. Інформування громадськості про заходи щодо запобігання і протидії корупції

1. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції зобов'язані щороку не пізніше 10 лютого оприлюднювати інформацію про

вжиті заходи щодо протидії корупції та про осіб, притягнутих до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень.

2. Спеціально уповноважений орган з питань антикорупційної політики щороку не пізніше 15 квітня готує та оприлюднює у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку звіт про результати проведення заходів щодо запобігання і протидії корупції.

У звіті мають відображатися такі відомості:

1) статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з обов'язковим зазначенням таких даних:

а) кількість осіб, яким повідомлено про підозру у вчиненні злочину або щодо яких складено протоколи про вчинення адміністративних корупційних правопорушень;

{Підпункт"а" пункту 1 частини другої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 245-VII від 16.05.2013}

б) кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду та на яких накладено адміністративне стягнення за корупційне правопорушення;

в) відомості окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 4 цього Закону, і за видами відповідальності за корупційні правопорушення;

г) відомості про розмір завданих корупційними правопорушеннями збитків, стан та обсяги їх відшкодування;

2) узагальнені результати антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів;

3) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва;

4) результати соціологічних досліджень, що проводяться державними та недержавними науково-дослідними установами, з питань поширення корупції;

5) інформація про стан реалізації антикорупційної стратегії.

{Пункт 5 частини другої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1699-VII від 14.10.2014}

Стаття 20. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції

1. Особа, яка надає допомогу в запобіганні і протидії корупції (викривач), – особа, яка добросовісно (за відсутності корисливих мотивів,

мотивів неприязних стосунків, помсти, інших особистих мотивів) повідомляє про порушення вимог цього Закону іншою особою.

2. Особи, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, перебувають під захистом держави. За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, або їх близьких осіб, у зв'язку із здійсненим повідомленням про порушення вимог цього Закону, правоохоронними органами до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист від протиправних посягань заходи, передбачені Законом України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві".

3. Особа не може бути звільнена чи примушена до звільнення, притягнута до дисциплінарної відповідальності чи піддана з боку керівника або роботодавця іншим негативним заходам впливу (переведення, атестація, зміна умов праці тощо) у зв'язку з повідомленням нею про порушення вимог цього Закону іншою особою.

4. Державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування забезпечують умови для повідомлень їх працівниками про порушення вимог цього Закону іншою особою, зокрема через спеціальні телефонні лінії, офіційні веб-сайти, засоби електронного зв'язку.

5. Повідомлення про порушення вимог цього Закону може бути здійснене працівником відповідного органу без зазначення авторства (анонімно).

Вимоги до анонімних повідомлень про порушення вимог цього Закону та порядок їх розгляду визначаються цим Законом.

Анонімне повідомлення про порушення вимог цього Закону підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані, які можуть бути перевірені.

Анонімне повідомлення про порушення вимог цього Закону підлягає перевірці у строк не більше п'ятнадцяти днів від дня його отримання. Якщо у зазначений строк перевірити інформацію, що міститься в повідомленні, неможливо, керівник відповідного органу або його заступник продовжують строк розгляду повідомлення до тридцяти днів від дня його отримання.

У разі підтвердження викладеної у повідомленні інформації про порушення вимог цього Закону керівник відповідного органу вживає заходів до припинення виявленого порушення, усунення його наслідків та притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності, а у разі виявлення

ознак кримінального або адміністративного правопорушення також інформує спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

{Стаття 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013; в редакції Закону № 1261-VII від 13.05.2014}

Розділ IV ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Стаття 21. Види відповідальності та систематизація відомостей про корупційні правопорушення

{Назва статті 21 в редакції Закону № 224-VII від 14.05.2013}

1. За вчинення корупційних правопорушень особи, зазначені в частині першій статті 4 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності в установленому законом порядку.

2. Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, крім відомостей про особовий склад органів, що провадять оперативно-розшукову або розвідувальну чи контррозвідувальну діяльність, вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, що формується та ведеться Міністерством юстиції України.

Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення, порядок його формування та ведення затверджуються Міністерством юстиції України.

Відомості про осіб, яких притягнуто до кримінальної, адміністративної або цивільно-правової відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, протягом трьох робочих днів з дня надходження з Державної судової адміністрації України до Міністерства юстиції України електронної копії рішення суду, яке набрало законної сили, з Єдиного державного реєстру судових рішень.

Відомості про накладення дисциплінарного стягнення за корупційне правопорушення вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, протягом трьох робочих днів з дня надходження до Міністерства юстиції України від кадрової служби державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, а також підприємства, установи та організації, посадові особи яких є суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення, електронної та завіреної в установленому порядку паперової копії наказу про накладення дисциплінарного стягнення.

{Частина друга статті 21 в редакції Закону № 224-VII від 14.05.2013}

3. Інформація з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, про внесення відомостей про особу до зазначеного Реєстру або про відсутність відомостей про таку особу подається:

на запит державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з метою проведення спеціальної перевірки відомостей про осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

на запит правоохоронних органів у разі необхідності отримання такої інформації в рамках кримінального або адміністративного провадження або на запит прокурора в рамках здійснення нагляду за додержанням вимог і застосуванням законів;

під час звіряння переліку осіб, звільнених з посад у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційні правопорушення, з відомостями, що містяться в Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні правопорушення;

у разі звернення фізичної особи (уповноваженої нею особи) щодо отримання відомостей про себе.

{Статтю 21 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

4. Міністерство юстиції України забезпечує оприлюднення на своєму офіційному веб-сайті відомостей з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення, протягом трьох робочих днів після їх внесення до реєстру. Відкритими для безоплатного цілодобового доступу є такі відомості про особу, яку притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення:

1) прізвище, ім'я, по батькові;

2) місце роботи, посада на час вчинення корупційного правопорушення;

3) склад корупційного правопорушення;

4) вид покарання (стягнення);

5) спосіб вчинення дисциплінарного проступку;

6) вид дисциплінарного стягнення.

Зазначені відомості не належать до конфіденційної інформації про особу та не можуть бути обмежені в доступі.

{Частину четверту статті 21 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 1170-VII від 27.03.2014}

{Статтю 21 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013 – зміна набирає чинності з 1 січня 2014 року – див. пункт 1 розділу II Закону № 224-VII від 14.05.2013}

Стаття 22. Особливості звільнення з роботи осіб, які вчинили корупційні правопорушення

1. Особа, якій повідомлено про підозру у вчиненні нею злочину у сфері службової діяльності, підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді в порядку, визначеному законом.

{Абзац перший частини першої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 245-VII від 16.05.2013}

Особа, щодо якої складено протокол про адміністративне корупційне правопорушення, якщо інше не передбачено Конституцією і законами України, може бути відсторонена від виконання службових повноважень за рішенням керівника органу (установи, підприємства, організації), в якому вона працює, до закінчення розгляду справи судом.

У разі закриття провадження у справі про адміністративне корупційне правопорушення у зв'язку з відсутністю події або складу адміністративного правопорушення відстороненій від виконання службових повноважень особі відшкодовується середній заробіток за час вимушеного прогулу, пов'язаного з таким відстороненням.

2. Дострокове припинення повноважень особи на виборній посаді, припинення повноважень посадової особи на посаді, звільнення, що здійснюється за рішенням Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, звільнення військової посадової особи з військової служби у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушенням обмежень, передбачених цим Законом, а також відсторонення такої особи від виконання службових повноважень у випадках, передбачених частиною першою цієї статті, здійснюється з урахуванням особливостей, визначених Конституцією і законами України.

{Абзац перший частини другої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

Інші особи, яких притягнуто до кримінальної або адміністративної відповідальності за корупційні правопорушення, пов'язані з порушенням обмежень, передбачених цим Законом, підлягають звільненню з роботи (служби) у триденний строк з дня отримання органом державної влади, органом місцевого самоврядування, підприємством, установою, організацією копії відповідного судового рішення, яке набрало законної сили, якщо інше не передбачено законом.

{Абзац другий частини другої статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

3. Про звільнення особи з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушенням обмежень, передбачених цим Законом, керівник органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації у триденний строк письмово повідомляє суд, який постановив обвинувальний вирок або прийняв постанову про накладення адміністративного стягнення за корупційне правопорушення, та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної служби. Порядок інформування центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної служби, про осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які звільнені у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

{Частина третя статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 224-VII від 14.05.2013}

4. З метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного правопорушення або невиконанню вимог цього Закону, за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції за рішенням керівника органу, в якому працює особа, яка вчинила таке правопорушення, проводиться службове розслідування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

5. Обмеження щодо заборони особі, звільненій з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, встановлюється виключно за вмотивованим рішенням суду, якщо інше не передбачено законом.

Розділ V УСУНЕННЯ НАСЛІДКІВ КОРУПЦІЙНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Стаття 23. Відшкодування збитків, шкоди, завданих державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення

1. Збитки, шкода, завдані державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають відшкодуванню в установленому законом порядку.

Стаття 24. Незаконні нормативно-правові акти та правочини

1. Нормативно-правові акти, рішення, видані (прийняті) внаслідок вчинення корупційного правопорушення, можуть бути скасовані органом або посадовою особою, уповноваженою на прийняття чи скасування відповідних актів, рішень, або визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованої фізичної особи, об'єднання громадян, юридичної особи, прокурора, органу державної влади, органу місцевого самоврядування.

2. Правочин, укладений внаслідок корупційного правопорушення, є нікчемним.

Стаття 25. Відновлення прав і законних інтересів та відшкодування збитків, шкоди, завданих фізичним та юридичним особам внаслідок вчинення корупційного правопорушення

1. Фізичні та юридичні особи, права яких порушено внаслідок вчинення корупційного правопорушення і яким завдано моральної або майнової шкоди, збитків, мають право на відновлення прав, відшкодування збитків, шкоди в установленому законом порядку.

2. Збитки, шкода, завдані фізичній або юридичній особі внаслідок незаконних рішень, дій або бездіяльності суб'єкта, який здійснює заходи щодо запобігання і протидії корупції, відшкодовуються з Державного бюджету України в установленому законом порядку. Держава, Автономна Республіка Крим, орган місцевого самоврядування, які відшкодували збитки, шкоду, завдану незаконним рішенням, діями або бездіяльністю суб'єкта, що здійснює заходи щодо запобігання та протидії корупції, мають право зворотної вимоги (регресу) до особи, яка завдала збитків, шкоди, у розмірі виплаченого відшкодування (крім відшкодування виплат, пов'язаних із трудовими відносинами, відшкодуванням моральної шкоди).

Стаття 26. Вилучення незаконно одержаного майна

1. Кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають конфіскації за рішенням суду в установленому законом порядку, а кошти у встановленому судом розмірі вартості незаконно одержаних послуг чи пільг – стягненню на користь держави.

Розділ VI КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА ВИКОНАННЯМ ЗАКОНІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Стаття 27. Контроль у сфері запобігання і протидії корупції

1. Верховна Рада України здійснює парламентський контроль у сфері запобігання і протидії корупції в межах, визначених Конституцією України.

Інші органи державної влади здійснюють контроль у сфері запобігання та протидії корупції у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією і законами України.

Стаття 28. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання і протидії корупції

1. Громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання і протидії корупції здійснюється на підставі та в порядку, визначеному законом.

Стаття 29. Прокурорський нагляд

1. Нагляд за додержанням законів у сфері запобігання і протидії корупції здійснюється Генеральним прокурором України та підпорядкованими йому прокурорами.

Розділ VII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 30. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції

1. Україна відповідно до укладених нею міжнародних договорів здійснює співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції з іноземними державами, міжнародними організаціями, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції.

2. Міжнародна правова допомога та інші види міжнародного співробітництва у справах про корупційні правопорушення здійснюються компетентними органами відповідно до законодавства та міжнародних договорів України, згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України.

Стаття 31. Міжнародні договори України у сфері запобігання і протидії корупції

1. У разі якщо міжнародними договорами України, згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством про запобігання і протидію корупції, застосовуються правила міжнародних договорів.

Стаття 32. Міжнародний обмін інформацією у сфері запобігання і протидії корупції

1. Компетентні органи України можуть надавати відповідним органам іноземних держав та одержувати від них інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, з питань запобігання і протидії корупції з додержанням вимог законодавства та міжнародних договорів України, згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України.

2. Надання органам іноземних держав інформації з питань, пов'язаних з запобіганням і протидією корупції, можливе лише в разі, якщо ці органи та відповідний компетентний орган України можуть установити такий режим доступу до інформації, який унеможливлює розкриття інформації для інших цілей чи її розголошення у будь-який спосіб, у тому числі шляхом несанкціонованого доступу.

Стаття 33. Заходи щодо повернення в Україну коштів та іншого майна, одержаних внаслідок корупційних правопорушень, і розпорядження вилученими коштами та іншим майном, одержаними внаслідок корупційних правопорушень

1. Україна здійснює заходи щодо повернення в Україну коштів та іншого майна, одержаних внаслідок корупційних правопорушень, і розпоряджається цими коштами та іншим майном відповідно до законодавства та міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Розділ VIII ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 липня 2011 року, крім статей 11 і 12, які набирають чинності з 1 січня 2012 року.

2. У декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2011 рік відомості про витрати надаються з дня набрання чинності цим Законом.

{Положення пункту 2 розділу VIII „Прикінцеві та перехідні положення" втратило чинність, як таке, що є неконституційним, на підставі Рішення Конституційного Суду № 6-рп/2012 від 13.03.2012}

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Президент України ***В.ЯНУКОВИЧ***

м. Київ, 7 квітня 2011 року

№ 3206-VI

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ
ПРО НАЦІОНАЛЬНУ АНТИКОРУПЦІЙНУ СТРАТЕГІЮ НА 2011-2015 РОКИ

З метою вдосконалення правових та організаційних засад запобігання та протидії корупції **п о с т а н о в л я ю**:

1. Схвалити Національну антикорупційну стратегію на 2011-2015 роки (додається).

2. Визнати таким, що втратив чинність, Указ Президента України від 11 вересня 2006 року N 742 (742/2006) "Про Концепцію подолання корупції в Україні "На шляху до доброчесності".

3. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В.ЯНУКОВИЧ
м. Київ, 21 жовтня 2011 року N 1001/2011

СХВАЛЕНО Указом Президента України від 21 жовтня 2011 року N 1001/2011

Національна антикорупційна стратегія на 2011-2015 роки

І. Загальні положення

Корупція в Україні набула ознак системного явища, яке поширює свій негативний вплив на всі сфери суспільного життя, все глибше укорінюючись у повсякденному житті як основний, швидкий та найбільш дієвий протиправний засіб вирішення питань, досягнення певних цілей. Масштаби поширення корупції загрожують національній безпеці України. Це потребує негайного вжиття системних та послідовних заходів, які мають комплексний характер і базуються на єдиній Національній антикорупційній стратегії на 2011-2015 роки (далі – Національна антикорупційна стратегія).

В умовах соціально-економічних реформ, які наразі здійснюються в державі, пріоритетними напрямами антикорупційної політики мають стати виявлення та усунення умов, що сприяють або можуть сприяти виникненню корупції, а також запобігання спробам їх створити.

Національна антикорупційна стратегія розроблена на основі аналізу ситуації, пов'язаної з різними проявами корупції в державі, з використанням світового досвіду та рекомендацій міжнародних організацій за результатами моніторингу й оцінки стану запобігання і протидії корупції в Україні.

II. Аналіз ситуації

Ключовою ознакою сучасної ситуації щодо боротьби з корупцією в Україні є започаткування у 2010-2011 роках процесу реформування вітчизняного антикорупційного законодавства, зокрема прийняття Законів України "Про засади запобігання і протидії корупції" (3206-17), "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення" (3207-17). Антикорупційну спрямованість мають здійснені судова, податкова, адміністративна реформи, започаткована реформа кримінального судочинства, вдосконалені механізми доступу громадян до публічної інформації та отримання безоплатної правової допомоги.

Однак, поряд із низкою вжитих заходів, реформування вітчизняного антикорупційного законодавства є незавершеним. Законодавчого врегулювання потребують такі питання, як:

упорядкування адміністративних процедур і надання адміністративних та інших публічних послуг;

притягнення до відповідальності юридичних осіб за вчинення їх уповноваженими особами корупційних правопорушень;

удосконалення інституту конфіскації;

притягнення до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень осіб, які користуються недоторканністю.

За результатами проведених досліджень, у тому числі соціологічних, виявлено такі основні причини виникнення і поширення корупції в Україні:

недостатній рівень доброчесності окремих осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

недосконалість адміністративних процедур (їх відсутність або нечіткість);

наявність у органів державної влади та осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, широкого спектра дискреційних повноважень;

невідповідність рівня оплати праці осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, обсягу їх повноважень;

несприятливий режим підприємницької діяльності та наявність економічних пільг для певних категорій підприємців;

низька ефективність заходів, що вживаються правоохоронними органами, органами прокуратури та судами, щодо притягнення винних у вчиненні корупційних правопорушень до відповідальності;

толерантність та відсутність критичного ставлення суспільства до проявів корупції;

сприйняття населенням корупції як одного із засобів досягнення бажаного результату.

Поширення корупції в державі завдає значної шкоди всій системі управління та в разі невжиття відповідних заходів може поглибити такі наслідки:

падіння авторитету державних та владних структур;

затримка модернізації та розвитку національної економіки, порушення принципу конкуренції;

зростання цін внаслідок включення хабара як обов'язкової складової до цінової формули на товари та послуги;

погіршення інвестиційної привабливості держави;

дискредитація закону як універсального регулятора суспільних відносин та перетворення його в засіб задоволення приватних і корпоративних інтересів.

III. Мета і завдання Національної антикорупційної стратегії

Метою Національної антикорупційної стратегії є зменшення рівня корупції в Україні шляхом усунення передумов її виникнення через упровадження превентивних заходів, зміцнення режиму законності, а також формування у суспільстві нетерпимого, негативного ставлення до корупції як суспільно небезпечного явища за допомогою спільних зусиль державних та громадських структур, за участю міжнародних організацій.

Завданнями Національної антикорупційної стратегії є:

окреслення кола причин і умов, що породжують корупцію, визначення шляхів мінімізації факторів, що детермінують її виникнення та негативні наслідки;

визначення основних напрямів державної політики у сфері запобігання і протидії корупції;

підвищення ступеня довіри до органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

упровадження системи моніторингу ефективності антикорупційного законодавства та забезпечення його виконання.

IV. Принципи забезпечення Національної антикорупційної стратегії

Успішна протидія корупції можлива за умови наявності таких складових: належного антикорупційного законодавства, ефективного його застосування відповідними органами державної влади і органами місцевого самоврядування, координації їх діяльності; ефективної системи

протидії корупції в усіх сферах діяльності органів державної влади і органів місцевого самоврядування та на всіх рівнях; відкритості та інформованості громадськості про здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції; взаємодії об'єднань громадян з органами державної влади і органами місцевого самоврядування у сфері формування та реалізації державної антикорупційної політики, підтримки антикорупційних заходів держави громадянським суспільством.

Реалізація Національної антикорупційної стратегії повинна здійснюватися з дотриманням таких основоположних принципів:

рівність усіх перед законом;

забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина у відносинах з органами державної влади та органами місцевого самоврядування;

дотримання правових норм у сфері запобігання і протидії корупції;

невідворотність юридичної відповідальності за вчинення корупційного правопорушення;

надання пріоритету превентивним антикорупційним заходам;

відкритість і прозорість діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо реалізації Національної антикорупційної стратегії;

поєднання зусиль держави і громадськості у подоланні корупції як системного явища в усіх сферах суспільного життя.

V. Основні напрями реалізації Національної антикорупційної стратегії

Для реалізації Національної антикорупційної стратегії необхідні узгоджені дії державних органів та органів місцевого самоврядування щодо:

1) реформування системи державного управління та адміністративних процедур:

а) завершення процесу розмежування функцій органів державної влади з надання адміністративних послуг та контрольно-наглядових (інспекційних) функцій;

б) застосування інноваційних технологій, що підвищують об'єктивність та забезпечують прозорість прийняття органами державної влади рішень, у тому числі прискорення впровадження системи електронного документообігу та електронного цифрового підпису на загальнодержавному і місцевому рівнях;

в) розширення сфер застосування принципу "мовчазної згоди" при наданні погоджень, висновків, дозвільних документів тощо;

г) надання адміністративних послуг виключно органами державної влади та бюджетними установами;

д) визначення на законодавчому рівні вичерпного переліку адміністративних послуг, платності чи безоплатності їх надання, а також обґрунтованих (адекватних) строків надання таких послуг;

е) припинення практики дроблення адміністративних послуг на окремі платні послуги, забезпечивши орієнтацію на результат;

є) встановлення заборони органам державної влади та органам місцевого самоврядування надавати платні послуги господарського характеру;

ж) відмова від територіального монополізму при наданні адміністративних послуг та створення альтернативних можливостей щодо вибору органу для отримання адміністративної послуги;

2) зменшення адміністративного тиску на підприємців, запобігання тінізації економіки:

а) суттєве зменшення кількості ліцензій і дозволів у сфері підприємницької діяльності, максимальне спрощення та скорочення тривалості дозвільних процедур;

б) усунення технічних бар'єрів, запровадження "єдиного вікна", максимальна комп'ютеризація документообігу;

в) обмеження кількості перевірок з боку податкових та контролюючих органів;

г) запобігання неправомірному тиску на підприємців з боку правоохоронних та контролюючих державних органів;

3) забезпечення доброчесності на державній службі та службі в органах місцевого самоврядування:

а) системне вдосконалення державної служби, служби в органах місцевого самоврядування, зокрема, в частині процедури конкурсного добору кандидатів (механізму визначення переможця), розстановки кадрів, проходження державної служби, служби в органах місцевого самоврядування;

б) визначення на законодавчому рівні засад етичної поведінки осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та механізму врегулювання конфлікту інтересів в їх діяльності, що мають базуватися на положеннях Модельного кодексу поведінки державних службовців країн Ради Європи та враховувати інші міжнародно-правові стандарти в цій сфері;

в) оптимізація співвідношення рівня базової (фіксованої) заробітної плати (посадового окладу) залежно від складності роботи і рівня відпо-

відальності за конкретною посадою та додаткової заробітної плати (премій, надбавок), яка встановлюється за результатами оцінки діяльності на розсуд керівництва;

4) поліпшення умов доступу фізичних, юридичних осіб та об'єднань громадян без статусу юридичної особи до інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування:

а) продовження формування ефективного механізму доступу фізичних, юридичних осіб та об'єднань громадян без статусу юридичної особи до інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб;

б) активізація інформаційного обміну між об'єднаннями громадян, засобами масової інформації та органами державної влади і органами місцевого самоврядування;

в) забезпечення прозорості в роботі органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

5) удосконалення системи використання державного майна та бюджетних коштів:

а) удосконалення проведення зовнішнього незалежного аудиту в частині здійснення контролю за використанням коштів місцевих бюджетів;

б) завершення проведення інвентаризації державних підприємств і організацій та формування Єдиного реєстру об'єктів державної власності;

в) удосконалення законодавства щодо процедур державних закупівель та впровадження системи їх зовнішнього аудиту, забезпечення прозорості процесу державних закупівель;

г) удосконалення системи контролю за використанням державного майна з метою недопущення фактів одержання прихованих прибутків державними службовцями або, за їх сприяння, іншими особами чи угрупованнями;

д) створення дієвого механізму детінізації ринку цінних паперів, проведення розрахунків за угодами з цінними паперами;

е) здійснення Рахунковою палатою моніторингу ефективності використання коштів державного бюджету при виконанні загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального і національно-культурного розвитку, охорони довкілля;

є) удосконалення механізмів залучення громадськості до контролю за законністю та ефективністю використання державного майна, бюджетних коштів;

6) оптимізації фінансування політичних партій та виборчих кампаній шляхом установлення чітких правил їх фінансування, а також забезпечення ведення ефективного незалежного контролю за таким фінансуванням;

7) удосконалення антикорупційної експертизи шляхом запровадження багатоступеневої методики оцінки корупційних ризиків у законодавстві: на рівні розробників проектів нормативно-правових актів (як формалізована самооцінка); на рівні Міністерства юстиції України (як офіційна антикорупційна експертиза проекту нормативно-правового акта); на рівні громадської експертизи, яка забезпечується існуванням прозорої процедури нормопроектування та доступністю інформації для громадськості;

8) формування громадської підтримки дій влади у запобіганні і протидії корупції:

а) сприяння засобам масової інформації в широкому висвітленні заходів щодо протидії корупції, що вживаються державними органами та органами місцевого самоврядування;

б) визначення порядку періодичного звітування державних органів, відповідальних за реалізацію державної антикорупційної політики, про ситуацію у сфері запобігання і протидії корупції;

9) удосконалення системи спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції:

а) проведення аналізу діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції та вжиття за його результатами заходів щодо підвищення ефективності їх роботи;

б) формування єдиної правозастосовчої практики правоохоронних та судових органів у справах, пов'язаних із корупцією;

в) запровадження спеціалізації прокурорів та слідчих у справах про злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних функцій;

г) розвиток співробітництва правоохоронних органів із громадськими організаціями та засобами масової інформації;

10) підвищення кваліфікації суддів, працівників прокуратури та правоохоронних органів:

розроблення і впровадження системи навчання на постійній основі професійних суддів та кандидатів на посаду професійного судді, особового складу правоохоронних органів та органів прокуратури щодо застосування нового антикорупційного законодавства;

11) запобігання проявам корупції у правоохоронних органах:

а) проведення інституційної реформи органів, що здійснюють дізнання, досудове слідство та кримінальне переслідування;

б) удосконалення системи професійного добору та підготовки кадрів правоохоронних органів, що здійснюють боротьбу з корупцією;

в) зміна критеріїв оцінки ефективності роботи правоохоронних органів із кількісних показників на якість отриманих результатів;

г) розроблення системи заходів для забезпечення ефективного і об'єктивного нагляду прокуратури за діяльністю правоохоронних органів;

12) удосконалення інституту відповідальності за корупційні правопорушення:

а) встановлення відповідальності юридичних осіб за вчинення їх уповноваженими особами корупційних правопорушень;

б) удосконалення інституту конфіскації;

в) перегляд процедури надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт осіб, які користуються недоторканністю, у випадках затримання їх на місці вчинення тяжкого злочину (in flagrante delicto), включаючи корупцію;

г) розроблення механізму відшкодування майнової шкоди та збитків, завданих внаслідок вчинення корупційного правопорушення фізичним та юридичним особам;

д) розроблення механізму захисту осіб, які в разі виявлення корупційного правопорушення вжили заходів щодо його припинення та негайно повідомили про вчинення такого правопорушення;

13) зниження рівня корупції у приватному секторі:

а) формування антикорупційної правосвідомості громадян шляхом запровадження соціально-просвітницьких програм, створення системи антикорупційної освіти в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах незалежно від форми власності;

б) сприяння у забезпеченні прозорості діяльності громадських організацій, юридичних осіб приватного права;

в) сприяння у створенні внутрішніх механізмів контролю та запобігання (виявлення) корупційним правопорушенням у приватному секторі;

14) зниження рівня корупції в зонах підвищеного корупційного ризику, зокрема правоохоронній, медичній, земельній, освітній, податковій, митній сферах, у сферах державних закупівель та державної служби:

а) вдосконалення законодавчого забезпечення відповідних сфер суспільних відносин;

б) підвищення рівня заробітної плати та соціального забезпечення працюючих;

в) підвищення професійного рівня та проведення більш жорсткого професійного добору кадрів;

г) зменшення кількості формальних процедур;

15) активізації міжнародного співробітництва у сфері запобігання і протидії корупції:

а) приведення антикорупційної політики України у відповідність із міжнародними стандартами у сфері запобігання і протидії корупції;

б) здійснення підготовки та підписання міждержавних (міжвідомчих) дво- та багатосторонніх угод про співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції;

в) поглиблення співпраці з партнерськими спеціальними службами та правоохоронними органами у сфері боротьби з корупцією;

г) впровадження в Україні найкращих практик іноземних держав у сфері запобігання і протидії корупції, насамперед щодо запровадження інституту захисту доброчесних інформаторів;

д) формування іміджу України як держави, що активно протидіє проявам корупції, та отримання міжнародної підтримки цієї діяльності.

VI. Очікувані результати

Реалізація Національної антикорупційної стратегії дасть змогу забезпечити:

розвиток вітчизняного законодавства у контексті відповідності світовим антикорупційним стандартам, передбаченим Конвенцією Організації Об’єднаних Націй проти корупції (995_c16), Кримінальною конвенцією про боротьбу з корупцією (994_101), Додатковим протоколом до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією (994_172), Цивільною конвенцією про боротьбу з корупцією (994_102), згоду на обов’язковість яких надано Верховною Радою України, рекомендаціями Групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO) та інших міжнародних інституцій;

підвищення ефективності системи запобігання і протидії корупції;

зниження рівня корупції у системі правоохоронних органів, інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

скорочення обсягів тіньової економіки;

формування у громадськості активної позиції із запобігання і протидії корупції.

VII. Фінансове забезпечення реалізації Національної антикорупційної стратегії

Фінансове забезпечення реалізації Національної антикорупційної стратегії здійснюватиметься за рахунок державного, місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

Щорічна перевірка ефективності витрачання коштів державного бюджету на реалізацію Національної антикорупційної стратегії шляхом виконання Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011-2015 роки з подальшим розглядом її результатів на засіданнях Національного антикорупційного комітету проводитиметься Рахунковою палатою.

VIII. Наукове супроводження реалізації Національної антикорупційної стратегії

Наукове супроводження реалізації Національної антикорупційної стратегії здійснюватиметься провідними науковими закладами держави.

IX. Механізм реалізації Національної антикорупційної стратегії

Національна антикорупційна стратегія реалізовуватиметься шляхом розроблення та ухвалення Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011-2015 роки, яка за структурою відповідатиме Національній антикорупційній стратегії та міститиме перелік заходів, обсягів і джерел фінансування, очікуваних результатів, індикаторів, строків, відповідальних виконавців, а також партнерів із реалізації заходів.

X. Моніторинг та оцінка

Умовою успішної реалізації Національної антикорупційної стратегії є розроблення і впровадження системи моніторингу та оцінки. Моніторинг та оцінку реалізації Національної антикорупційної стратегії здійснює Національний антикорупційний комітет. До моніторингу з метою дотримання об’єктивності та неупередженості залучатимуться неурядові організації та незалежні інститути.

Оцінка ефективності реалізації Національної антикорупційної стратегії ґрунтуватиметься на результатах виконання Державної програми щодо запобігання і протидії корупції на 2011-2015 роки, позиції України у міжнародних рейтингах (економічна свобода, інвестиційна привабливість, прозорість тощо), результатах моніторингу України з боку міжнародних організацій, соціологічних дослідженнях, опитуваннях громадської думки.

Глава Адміністрації Президента України С.ЛЬОВОЧКІН

ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 77-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 11, ст.75 № 198-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 17, ст. 118 № 576-VIII від 02.07.2015, ВВР, 2015, № 36, ст.360 № 595-VIII від 14.07.2015, ВВР, 2015, № 37-38, ст.366 № 597-VIII від 14.07.2015, ВВР, 2015, № 35, ст.343 № 631-VIII від 16.07.2015, ВВР, 2015, № 39, ст.376 № 679-VIII від 15.09.2015, ВВР, 2015, № 46, ст.414 № 731-VIII від 08.10.2015, ВВР, 2015, № 49-50, ст.449 № 766-VIII від 10.11.2015, ВВР, 2015, № 52, ст.482 № 794-VIII від 12.11.2015, ВВР, 2016, № 6, ст.55 № 889-VIII від 10.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.43 № 922-VIII від 25.12.2015, ВВР, 2016, № 9, ст.89 № 928-VIII від 25.12.2015, ВВР, 2016, № 5, ст.54 № 1022-VIII від 15.03.2016, ВВР, 2016, № 13, ст.146 № 1403-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 29, ст.535 № 1540-VIII від 22.09.2016, ВВР, 2016, № 51, ст.833 № 1774-VIII від 06.12.2016, ВВР, 2017, № 2, ст.25 № 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50 № 1848-VIII від 09.02.2017, ВВР, 2017, № 12, ст.134 № 1975-VIII від 23.03.2017, ВВР, 2017, № 14, ст.159}

{Додатково див. пункт 6 розділу II Закону № 1975-VIII від 23.03.2017}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2136-VIII від 13.07.2017, ВВР, 2017, № 35, ст.376 № 2462-VIII від 19.06.2018, ВВР, 2018, № 39, ст.285 № 2475-VIII від 03.07.2018, ВВР, 2018, № 36, ст.272 № 2704-VIII від 25.04.2019, ВВР, 2019, № 21, ст.81 № 113-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 42, ст.238 № 114-IX від 19.09.2019, ВВР, 2019, № 45, ст.289 № 140-IX від 02.10.2019, ВВР, 2019, № 47, ст.311 № 198-IX від 17.10.2019, ВВР, 2019, № 50, ст.356 № 263-IX від 31.10.2019, ВВР, 2020, № 2, ст.5 № 319-IX від 03.12.2019, ВВР, 2020, № 6, ст.35 Кодексом № 396-IX від 19.12.2019, ВВР, 2020, № 7, № 8, № 9, ст.48 Законами № 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188 № 524-IX від 04.03.2020, ВВР, 2020, № 38, ст.279 № 530-IX від 17.03.2020, ВВР, 2020, № 16, ст.100 № 540-IX від 30.03.2020, ВВР, 2020, № 18, ст.123 № 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408 № 738-IX від 19.06.2020 № 805-IX від 16.07.2020, ВВР, 2020, № 36, ст.273 № 852-IX від 02.09.2020, ВВР, 2020, № 50, ст.465 № 912-IX від 17.09.2020 № 918-IX від 17.09.2020}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду № 13-р/2020 від 27.10.2020}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1074-IX від 04.12.2020, ВВР, 2021, № 15, ст.131 № 1079-IX від 15.12.2020, ВВР, 2021, № 17, ст.154 – щодо введення в дію окремих змін див. пункт 2 розділу II № 1135-IX від 26.01.2021 № 1150-IX від 28.01.2021, ВВР, 2021, № 23, ст.197 – зміни опрацьовуються № 1219-IX від 05.02.2021, ВВР, 2021, № 20, ст.181 № 1357-IX від 30.03.2021, ВВР, 2021, № 29, ст.234 № 1443-IX від 29.04.2021, ВВР, 2021, № 31, ст.249 № 1502-IX від 01.06.2021, ВВР, 2021, № 32, ст.259 № 1530-IX від 03.06.2021, ВВР, 2021, № 32, ст.262 № 1539-IX від 15.06.2021, ВВР, 2021, № 34, ст.274 № 1638-IX від 14.07.2021, ВВР, 2021, № 39, ст.321 № 1690-IX від 15.07.2021, ВВР, 2021, № 42, ст.344 № 1811-IX від 19.10.2021 № 1893-IX від 17.11.2021}

{Зміни до Закону у частині автоматизованого розподілу обов'язків з проведення перевірок між уповноваженими особами Національного агентства з питань запобігання корупції, у тому числі обов'язків з проведення повної перевірки декларацій, вводяться в дію з 1 червня 2020 року згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

{У тексті Закону слова "Національне агентство з цінних паперів та фондового ринку" в усіх відмінках замінено словами "Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку" у відповідному відмінку згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Цей Закон визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

антикорупційна експертиза – діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією;

пряме підпорядкування – відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням;

близькі особи – члени сім'ї суб'єкта, зазначеного у частині першій статті 3 цього Закону, а також чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта;

{Абзац четвертий частини першої статті 1 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

державний орган – орган державної влади, в тому числі колегіальний державний орган, інший суб'єкт публічного права, незалежно від наявності статусу юридичної особи, якому згідно із законодавством надані повноваження здійснювати від імені держави владні управлінські функції, юрисдикція якого поширюється на всю територію України або на окрему адміністративно-територіальну одиницю;

{Частину першу статті 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1975-VIII від 23.03.2017}

корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

корупція – використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей;

неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав;

потенційний конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість

прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

подарунок – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової;

правопорушення, пов'язане з корупцією – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях;

реальний конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;

спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції – органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції;

{Частину першу статті 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 766-VIII від 10.11.2015}

суб'єкти декларування – особи, зазначені у пункті 1, підпунктах "а" і "в" пункту 2, пункті 4 частини першої статті 3 цього Закону, інші особи, які зобов'язані подавати декларацію відповідно до цього Закону;

{Абзац п'ятнадцятий частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1975-VIII від 23.03.2017, № 140-IX від 02.10.2019}

члени сім'ї:

{Абзац шістнадцятий частини першої статті 1 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

а) особа, яка перебуває у шлюбі із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону, та діти зазначеного суб'єкта до досягнення ними повноліття – незалежно від спільного проживання із суб'єктом;

{Абзац частини першої статті 1 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

б) будь-які особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі;

{Абзац частини першої статті 1 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

виборні особи – Президент України, народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови;

викривач – фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання;

{Частину першу статті 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

внутрішні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону – способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації викривачем керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу, юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу, а так само до органу вищого рівня, уповноважена особа якого здійснює контроль за дотриманням антикорупційного законодавства на підвідомчих підприємствах, в установах та організаціях;

{Частину першу статті 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019; в редакції Закону № 1502-IX від 01.06.2021}

зовнішні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону – шляхи повідомлення інформації викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо;

{Частину першу статті 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень – способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації викривачем органам прокуратури, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Державному бюро розслідувань, Національному агентству з питань запобігання корупції.

{Частину першу статті 1 доповнено абзацом згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019; в редакції Закону № 1502-IX від 01.06.2021}

Стаття 2. Законодавство у сфері запобігання корупції

1. Відносини, що виникають у сфері запобігання корупції, регулюються Конституцією України, міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, цим та іншими законами, а також прийнятими на їх виконання іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 3. Суб'єкти, на яких поширюється дія цього Закону

1. Суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону, є:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) Президент України, Голова Верховної Ради України, його Перший заступник та заступник, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри України, міністри, інші керівники центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, та їх заступники, Голова Служби безпеки України, Генеральний прокурор, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступник, Голова та інші члени Рахункової палати, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Уповноважений із захисту державної мови, Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим;

{Підпункт "а" пункту 1 частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 576-VIII від 02.07.2015, № 1798-VIII від 21.12.2016, № 2704-VIII від 25.04.2019, № 140-IX від 02.10.2019, № 524-IX від 04.03.2020}

б) народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови;

в) державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування;

г) військові посадові особи Збройних Сил України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та інших утворених відповідно до законів військових формувань, крім військовослужбовців строкової військової служби, курсантів вищих військових навчальних закладів, курсантів вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, курсантів факультетів, кафедр та відділень військової підготовки;

{Підпункт "г" пункту 1 частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 1975-VIII від 23.03.2017}

ґ) судді, судді Конституційного Суду України, Голова, заступник Голови, члени, інспектори Вищої ради правосуддя, посадові особи секретаріату Вищої ради правосуддя, Голова, заступник Голови, члени, інспектори Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, посадові особи секретаріату цієї Комісії, посадові особи Державної судової адміністрації України, присяжні (під час виконання ними обов'язків у суді);

{Підпункт "ґ" пункту 1 частини першої статті 3 в редакції Закону № 1798-VIII від 21.12.2016}

д) особи рядового і начальницького складу державної кримінально-виконавчої служби, особи начальницького складу органів та підрозділів цивільного захисту, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, особи, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України;

{Підпункт "д" пункту 1 частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 597-VIII від 14.07.2015, № 766-VIII від 10.11.2015, № 794-VIII від 12.11.2015; в редакції Закону № 1150-IX від 28.01.2021}

е) посадові та службові особи органів прокуратури, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України, Бюро економічної безпеки України, дипломатичної служби, державної лісової охорони, державної охорони природно-заповідного фонду, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, і центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику;

{Підпункт "е" пункту 1 частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 794-VIII від 12.11.2015, № 440-IX від 14.01.2020, № 1150-IX від 28.01.2021}

є) Голова, заступник Голови Національного агентства з питань запобігання корупції;

{Підпункт “є” пункту 1 частини першої статті 3 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

ж) члени Центральної виборчої комісії;

з) поліцейські;

{Пункт 1 частини першої статті 3 доповнено новим підпунктом “з” згідно із Законом № 766-VIII від 10.11.2015}

и) посадові та службові особи інших державних органів, у тому числі Фонду соціального страхування України та Пенсійного фонду, органів влади Автономної Республіки Крим;

{Підпункт “и” пункту 1 частини першої статті 3 в редакції Закону № 1893-IX від 17.11.2021}

і) члени державних колегіальних органів, у тому числі уповноважені з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель;

{Пункт 1 частини першої статті 3 доповнено підпунктом “і” згідно із Законом № 1540-VIII від 22.09.2016; в редакції Закону № 1219-IX від 05.02.2021}

ї) Керівник Офісу Президента України, його Перший заступник та заступники, уповноважені, прес-секретар Президента України;

{Пункт 1 частини першої статті 3 доповнено підпунктом “ї” згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019; в редакції Законів № 524-IX від 04.03.2020, № 912-IX від 17.09.2020}

й) Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його помічники, радники, помічники, радники Президента України (крім осіб, посади яких належать до патронатної служби та які обіймають їх на громадських засадах);

{Пункт 1 частини першої статті 3 доповнено підпунктом “й” згідно із Законом № 912-IX від 17.09.2020}

к) члени правління Фонду соціального страхування України, Фонду загальнообов’язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Пенсійного фонду, Наглядової ради Пенсійного фонду;

{Пункт 1 частини першої статті 3 доповнено підпунктом “к” згідно із Законом № 1893-IX від 17.11.2021}

2) особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

а) посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, члени Ради Національного банку України (крім Голови Національного банку України), особи, які входять

до складу наглядової ради державного банку, державного підприємства або державної організації, що має на меті одержання прибутку, господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі;

{Підпункт "а" пункту 2 частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1975-VIII від 23.03.2017, № 140-IX від 02.10.2019, № 524-IX від 04.03.2020}

б) особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги (аудитори, нотаріуси, приватні виконавці, оцінювачі, а також експерти, арбітражні керуючі, незалежні посередники, члени трудового арбітражу, третейські судді під час виконання ними цих функцій, інші особи, визначені законом);

{Підпункт "б" пункту 2 частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1403-VIII від 02.06.2016}

в) представники громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів, експертів відповідної кваліфікації, інші особи, які входять до складу конкурсних та дисциплінарних комісій, утворених відповідно до Закону України "Про державну службу", Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування", інших законів (крім іноземців-нерезидентів, які входять до складу таких комісій), Громадської ради доброчесності, утвореної відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів", і при цьому не є особами, зазначеними у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої цієї статті;

{Пункт 2 частини першої статті 3 доповнено підпунктом "в" згідно із Законом № 889-VIII від 10.12.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1975-VIII від 23.03.2017; в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

3) особи, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, а також інші особи, які не є службовими особами та які виконують роботу або надають послуги відповідно до договору з підприємством, установою, організацією, – у випадках, передбачених цим Законом;

{Пункт 3 частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

4) кандидати на пост Президента України та кандидати у народні депутати України, зареєстровані в порядку, встановленому законом.

{Частину першу статті 3 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 1975-VIII від 23.03.2017; в редакції Закону № 805-IX від 16.07.2020}

{Пункт 5 частини першої статті 3 виключено на підставі Закону № 140-IX від 02.10.2019}

{Примітку статті 3 виключено на підставі Закону № 140-IX від 02.10.2019}

Розділ II НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Стаття 4. Статус Національного агентства з питань запобігання корупції

1. Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику.

2. Національне агентство, у межах, визначених цим та іншими законами, є відповідальним перед Верховною Радою України і підконтрольним їй та підзвітний Кабінету Міністрів України.

3. Національне агентство утворюється Кабінетом Міністрів України відповідно до Конституції України, цього та інших законів України.

Питання діяльності Національного агентства у Кабінеті Міністрів України представляє Голова Національного агентства.

4. Правову основу діяльності Національного агентства становлять Конституція України, міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, цей та інші закони України, а також прийняті відповідно до них інші нормативно-правові акти.

Закон України "Про центральні органи виконавчої влади" та інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність органів виконавчої влади, а також Закон України "Про державну службу" застосовуються до Національного агентства, службовців та працівників його апарату, а також до його повноважень стосовно уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції в частині, що не суперечить цьому Закону.

{Абзац другий частини четвертої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

{Частину п'яту статті 4 виключено на підставі Закону № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 5. Керівництво Національного агентства

1. Керівництво діяльністю Національного агентства здійснює його Голова, який призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України в порядку, визначеному цим Законом.

2. Головою Національного агентства може бути громадянин України, не молодший тридцяти п'яти років, який має вищу освіту, володіє державною мовою, є доброчесним і компетентним, здатний за своїми діловими та моральними якостями, освітнім і професійним рівнем, станом здоров'я виконувати відповідні службові обов'язки.

Для цілей цього Закону вищою освітою вважається освіта, здобута в Україні (або на території колишнього СРСР до 1 грудня 1991 року) за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра, а також вища освіта за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем, здобута в іноземних державах.

3. На посаду Голови Національного агентства, його заступника не може бути призначена особа, яка:

1) за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;

2) має судимість за вчинення кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи);

{Пункт 2 частини третьої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

3) притягалася на підставі обвинувального вироку, який набрав законної сили, до кримінальної відповідальності за вчинення корупційного злочину або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією;

4) позбавлена права відповідно до вироку суду, що набрав законної сили, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або обіймати певні посади;

5) протягом двох років до подання заяви на участь у конкурсі на зайняття цієї посади входила до складу керівних органів політичної партії або перебувала у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією;

6) не подала відповідно до цього Закону декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік;

7) не пройшла спеціальну перевірку або не надала згоди на її проведення.

4. Голова Національного агентства призначається строком на чотири роки. Одна і та сама особа не може обіймати посаду Голови Національного агентства два строки підряд.

5. Повноваження Голови Національного агентства припиняються Кабінетом Міністрів України достроково у разі:

1) призначення чи обрання на іншу посаду за його згодою;

2) досягнення шістдесяти п'яти років;

3) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я відповідно до висновку медичної комісії, що утворюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

4) набрання законної сили рішенням суду про визнання його недієздатним або обмеження його цивільної дієздатності, визнання безвісно відсутнім чи оголошення померлим;

5) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;

6) припинення ним громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України;

7) подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням, відставки;

8) його смерті;

9) наявності висновку комісії з проведення незалежної оцінки ефективності діяльності Національного агентства про неефективність такої діяльності;

10) набрання законної сили рішенням суду про визнання його активів або активів, набутих за його дорученням іншими особами або в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави.

{Частину п'яту статті 5 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

Повноваження Голови Національного агентства припиняються у зв'язку із закінченням строку його повноважень.

Припинення повноважень Голови Національного агентства з будь-яких інших підстав забороняється.

6. Голова Національного агентства може мати трьох заступників, яких він призначає на посаду та звільняє з посади.

{Стаття 5 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 6. Порядок проведення конкурсного відбору та призначення Голови Національного агентства

1. Голова Національного агентства призначається відповідно до результатів відкритого конкурсного відбору.

Організацію та проведення конкурсного відбору здійснює Конкурсна комісія з відбору на посаду Голови Національного агентства (далі – Конкурсна комісія).

2. До складу Конкурсної комісії входять:

1) три особи, визначені Кабінетом Міністрів України;

2) три особи, визначені Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій донорів, які протягом останніх двох років до дня завершення строку повноважень Голови Національного агентства або до дня дострокового припинення його повноважень надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції.

Орган, що забезпечує координацію залучення, використання та моніторинг міжнародної технічної допомоги, що надається Україні на підставі міжнародних договорів, визначає перелік таких донорів не пізніше ніж за три місяці до завершення строку повноважень Голови Національного агентства або протягом трьох робочих днів з дня дострокового припинення його повноважень (звільнення) у порядку, встановленому цим Законом.

{Абзац четвертий частини другої статті 6 в редакції Закону № 1690-IX від 15.07.2021}

Кожен такий донор може запропонувати Кабінету Міністрів України будь-яку кількість кандидатів до складу Конкурсної комісії або погодити пропозицію спільного списку кандидатів до складу Конкурсної комісії.

Рішення про визначення членів Конкурсної комісії приймається на відкритому засіданні Кабінету Міністрів України. Таке рішення повинно містити перелік визначених членів Конкурсної комісії, а також перелік кандидатів на заміну членів Конкурсної комісії у разі дострокового припинення їх повноважень (у кількості не менше двох кандидатів, у тому числі не менше одного кандидата, запропонованого донорами, які протягом останніх двох років до дня завершення строку повноважень Голови Національного агентства або до дня дострокового припинення його повноважень надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції).

3. Членами Конкурсної комісії можуть бути особи, які мають бездоганну ділову репутацію, високі професійні та моральні якості, суспіль-

ний авторитет, а також досвід діяльності у сфері запобігання та/або протидії корупції. Не можуть бути членами Комісії особи, зазначені у пунктах 1-4 частини третьої статті 5 цього Закону, та особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до частини першої статті 3 цього Закону.

4. Конкурсна комісія формується не пізніше ніж за два місяці до завершення строку повноважень Голови Національного агентства або протягом 14 днів з дня дострокового припинення його повноважень (звільнення) у порядку, встановленому цим Законом.

Конкурсна комісія вважається повноважною в разі затвердження в її складі чотирьох осіб, три з яких визначені Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій донорів, які протягом останніх двох років до дня завершення строку повноважень Голови Національного агентства або до дня дострокового припинення його повноважень надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції.

Строк повноважень члена Конкурсної комісії становить два роки з дня призначення.

Повноваження члена Конкурсної комісії припиняються достроково у разі:

1) подання особистої заяви про припинення повноважень члена Конкурсної комісії;

2) внесення Конкурсною комісією пропозиції про дострокове припинення повноважень її члена;

3) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;

4) визнання його недієздатним або безвісно відсутнім;

5) виявлення невідповідності члена Конкурсної комісії вимогам, визначеним цією статтею;

6) його смерті.

Рішення про дострокове припинення повноважень члена Конкурсної комісії приймає Кабінет Міністрів України, який при цьому визначає члена Конкурсної комісії на заміну.

5. Рішення Конкурсної комісії вважається прийнятим, якщо за нього на засіданні проголосували чотири члени Конкурсної комісії, серед яких три члени з числа осіб, визначених на підставі пропозицій донорів, які протягом останніх двох років до дня завершення строку повноважень Голови Національного агентства або до дня дострокового припинення його повноважень надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції.

Член Конкурсної комісії може брати участь у її засіданні дистанційно за допомогою засобів електронного зв'язку.

Засідання Конкурсної комісії відкриті для представників засобів масової інформації та журналістів. Секретаріат Кабінету Міністрів України забезпечує відео- та аудіофіксацію і трансляцію у режимі реального часу відповідних відео- та аудіоінформації із засідань Конкурсної комісії на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України.

Інформація про час та місце проведення засідання Конкурсної комісії оприлюднюється на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України не пізніше ніж за 48 годин до його початку.

Організаційно-технічне забезпечення діяльності Конкурсної комісії здійснює Секретаріат Кабінету Міністрів України.

Фінансування діяльності Конкурсної комісії та її членів, у тому числі секретаріату, що утворюється для допомоги в їх діяльності, може здійснюватися за рахунок залучення міжнародної технічної допомоги.

6. Конкурсна комісія:

1) визначає та оприлюднює регламент своєї роботи;

2) визначає та оприлюднює критерії та методику оцінки кандидатів на посаду Голови Національного агентства;

3) визначає умови та строки проведення конкурсу, розміщує відповідне оголошення в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України;

4) розглядає документи, подані особами для участі в конкурсі;

5) проводить оцінювання професійних знань та якостей кандидата, дослідження матеріалів про кандидата;

6) проводить на своєму засіданні співбесіду з відібраними кандидатами;

7) визначає шляхом відкритого голосування з числа кандидатів, які пройшли співбесіду, кандидата, який згідно з обґрунтованим рішенням Конкурсної комісії має найкращі професійний досвід, знання і якості для виконання службових обов'язків Голови Національного агентства, а також відповідає критеріям компетентності та доброчесності; вносить подання Кабінету Міністрів України про призначення кандидата на посаду Голови Національного агентства;

8) оприлюднює на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України інформацію про осіб, які подали заяви на участь у конкурсі, а також інформацію про кандидатів, відібраних для проходження співбесіди, та про кандидата, відібраного Конкурсною комісією для призначення на посаду Голови Національного агентства;

9) проводить повторний конкурс у разі відхилення всіх кандидатів у зв'язку з їх невідповідністю вимогам, встановленим щодо посади Голови Національного агентства.

7. Члени Конкурсної комісії мають право:

1) збирати, перевіряти та аналізувати інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, про кандидатів на посаду Голови Національного агентства;

2) мати безкоштовний доступ до реєстрів, баз даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи;

3) брати участь у засіданнях та інших заходах, що проводяться Конкурсною комісією;

4) звертатися до кандидатів на посаду Голови Національного агентства, а також будь-яких інших фізичних чи юридичних осіб із запитом про надання пояснень, документів чи інформації, необхідних для розгляду кандидатів на посаду Голови Національного агентства;

5) з метою збору, перевірки та аналізу інформації, у тому числі з обмеженим доступом, користуватися допомогою помічників.

Помічники зобов'язані забезпечувати захист і нерозголошення персональних даних, інформації з обмеженим доступом, що стала відома їм у зв'язку з виконанням відповідних обов'язків.

8. Члени Конкурсної комісії зобов'язані:

1) забезпечувати захист і нерозголошення персональних даних, інформації з обмеженим доступом, що стала відома Конкурсній комісії, її члену у зв'язку із здійсненням повноважень;

2) брати участь у роботі Конкурсної комісії особисто без делегування своїх повноважень іншим особам, у тому числі іншим членам Конкурсної комісії;

3) не використовувати в цілях інших, ніж для виконання своїх обов'язків як членів Конкурсної комісії, персональні дані та іншу інформацію, що стала їм відома у зв'язку з участю в роботі Конкурсної комісії;

4) відмовитися від участі у зборі інформації про кандидата на посаду Голови Національного агентства, розгляді питання про такого кандидата, якщо член Конкурсної комісії перебуває чи перебував в особистих чи ділових стосунках із таким кандидатом та/або в разі наявності іншого конфлікту інтересів або обставин, що можуть вплинути на об'єктивність та безсторонність під час прийняття членом Конкурсної комісії рішення щодо кандидата на посаду Голови Національного агентства.

9. Особа, яка претендує на участь у конкурсі, подає у визначений в оголошенні строк такі документи:

1) заяву про участь у конкурсі з наданням згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до цього Закону та на обробку персональних даних відповідно до Закону України "Про захист персональних даних";

2) автобіографію, що містить: прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), членство у політичних партіях, у тому числі в минулому, наявність трудових або будь-яких інших договірних відносин з політичною партією протягом двох років, що передують дню подання заяви (незалежно від тривалості таких відносин), контактний номер телефону та адресу електронної пошти, відомості про наявність чи відсутність судимості, накладення на особу адміністративного стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією;

3) мотиваційний лист, у якому особа викладає свої мотиви обрання на посаду Голови Національного агентства та своє бачення можливої майбутньої діяльності на цій посаді;

4) копію декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за рік, що передує року, в якому було оприлюднено оголошення про конкурс, та посилання на відповідну сторінку Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

5) інші документи, подання яких передбачене цим Законом для проведення спеціальної перевірки.

Відомості з поданих відповідно до цієї статті документів мають бути оприлюднені протягом трьох робочих днів після закінчення строку подання заяв на конкурс на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України, крім відомостей, які відповідно до цього Закону віднесені до інформації з обмеженим доступом, та відомостей про контактний номер телефону, адресу електронної пошти кандидата.

{Стаття 6 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 7. Повноваження Голови Національного агентства, його заступників

1. Голова Національного агентства:

1) організовує та контролює роботу Національного агентства, несе персональну відповідальність за законність, прозорість та ефективність

діяльності Національного агентства, звітує про роботу Національного агентства;

2) призначає на посади та звільняє з посад працівників Національного агентства;

3) присвоює службовцям Національного агентства ранги державних службовців, вживає заходів заохочення, а також притягає службовців Національного агентства до дисциплінарної відповідальності згідно з рішенням дисциплінарної комісії Національного агентства;

4) розподіляє обов'язки між заступниками Голови Національного агентства;

5) приймає в установленому порядку рішення про розподіл бюджетних коштів, розпорядником яких є Національне агентство;

6) затверджує штатний розпис та кошторис Національного агентства, положення про територіальні органи Національного агентства;

7) затверджує перспективні, поточні та оперативні плани роботи Національного агентства, визначає показники ефективності діяльності Національного агентства;

8) представляє Національне агентство у відносинах із судами, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями, а також органами іноземних держав, міжнародними та іноземними організаціями тощо;

9) вживає заходів із запобігання несанкціонованому доступу до інформації з обмеженим доступом, забезпечує додержання законодавства про доступ до публічної інформації, розпорядником якої є Національне агентство, та захист персональних даних, володільцем яких є Національне агентство;

10) видає у межах повноважень накази та доручення;

11) має право бути присутнім на засіданнях Верховної Ради України, її комітетів, постійних, тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій, а також брати участь з правом дорадчого голосу у засіданнях Кабінету Міністрів України, інших державних органів та органів місцевого самоврядування у разі розгляду питань, пов'язаних з формуванням та реалізацією антикорупційної політики;

12) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів.

2. Заступники Голови Національного агентства здійснюють свої повноваження відповідно до розподілу обов'язків, затвердженого Головою

Національного агентства, та у разі відсутності Голови виконують його обов'язки відповідно до наказу Голови Національного агентства.

{Стаття 7 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 8. Організація діяльності Національного агентства

{Частину першу статті 8 виключено на підставі Закону № 140-IX від 02.10.2019}

2. Організаційне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності Національного агентства здійснює його апарат.

Положення про апарат Національного агентства і його структура, а також положення про самостійні структурні підрозділи апарату затверджуються Головою Національного агентства. Гранична чисельність працівників апарату Національного агентства затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Голови Національного агентства.

{Абзац другий частини другої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

Керівник апарату та його заступники призначаються та звільняються Головою Національного агентства, інші працівники апарату (крім працівників, які виконують функції з обслуговування або займають посади патронатної служби) призначаються за результатами відкритого конкурсу, крім випадку переведення в порядку, визначеному Законом України "Про державну службу". Положення про відкритий конкурс у Національному агентстві затверджується Головою Національного агентства.

{Абзац третій частини другої статті 8 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

3. Рішенням Голови Національного агентства можуть створюватися не більше шести територіальних органів Національного агентства, територія діяльності яких може не збігатися з адміністративно-територіальним поділом.

{Абзац перший частини третьої статті 8 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

Керівники територіальних органів Національного агентства (у разі їх створення) призначаються та звільняються Головою Національного агентства.

{Абзац другий частини третьої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

4. Працівники апарату Національного агентства та його територіальних органів (у разі їх створення) регулярно, але не рідше одного разу на два роки, проходять обов'язкове підвищення кваліфікації.

Стаття 9. Гарантії незалежності Національного агентства

1. Незалежність Національного агентства від впливу чи втручання у його діяльність гарантується:

1) спеціальним статусом Національного агентства;

2) особливим порядком відбору, призначення та припинення повноважень Голови Національного агентства;

{Пункт 2 частини першої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

3) особливим, встановленим законом порядком фінансування та матеріально-технічного забезпечення Національного агентства;

4) належними умовами оплати праці Голови, заступників Голови Національного агентства та службовців апарату Національного агентства, визначеними цим та іншими законами;

{Пункт 4 частини першої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

5) прозорістю його діяльності;

6) в інший спосіб, визначений цим Законом.

2. Голова, заступник Голови Національного агентства та службовці апарату Національного агентства під час виконання покладених на них обов'язків є представниками влади, діють від імені держави і перебувають під її захистом.

{Частина друга статті 9 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

3. Використання Національного агентства в партійних, групових чи приватних інтересах не допускається. Діяльність політичних партій в Національному агентстві забороняється.

4. Забороняється втручання державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, політичних партій, громадських об'єднань, інших осіб в діяльність Національного агентства з виконання покладених на нього обов'язків.

Будь-які письмові чи усні вказівки, вимоги, доручення тощо, спрямовані до Національного агентства чи його працівників, що стосуються повноважень Національного агентства, але не передбачені законодавством України, є неправомірними та не повинні виконуватися. У разі отримання такої вказівки, вимоги, доручення тощо працівник Національного агентства невідкладно інформує про це в письмовій формі Голову Національного агентства.

{Частину четверту статті 9 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

5. Повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення Голові, заступнику Голови Національного агентства може бути здійснено лише Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора) або заступником Генерального прокурора – керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

З клопотанням про відсторонення від посади Голови або заступника Голови Національного агентства, який підозрюється чи обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, має право звернутися у встановленому законом порядку Генеральний прокурор, його заступник або керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

{Абзац другий частини п'ятої статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

{Частина п'ята статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016; в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

6. Голова, заступник Голови Національного агентства, службовці апарату Національного агентства, їх близькі особи та їхнє майно перебувають під захистом держави. У разі надходження відповідної заяви від Голови, заступника Голови Національного агентства органи Національної поліції вживають необхідних заходів для забезпечення безпеки Голови, заступника Голови Національного агентства та їх близьких осіб, збереження їхнього майна.

{Частина шоста статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 766-VIII від 10.11.2015; в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

7. Посягання на життя і здоров'я Голови, заступника Голови Національного агентства, службовця апарату Національного агентства, їх близьких осіб, знищення чи пошкодження їхнього майна, погроза їм убивством, насильством чи пошкодженням майна тягнуть за собою відповідальність, встановлену законом.

{Частина сьома статті 9 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

8. Голова, заступник Голови Національного агентства мають право на забезпечення засобами захисту, які надаються їм органами Національної поліції.

{Частина восьма статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 766-VIII від 10.11.2015; в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 10. Правовий статус працівників апарату та територіальних органів Національного агентства

{Назва статті 10 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

{Частину першу статті 10 виключено на підставі Закону № 140-IX від 02.10.2019}

2. Працівниками апарату Національного агентства та його територіальних органів є державні службовці, а також інші працівники, які виконують функції з обслуговування.

{Частина друга статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 11. Повноваження Національного агентства

1. До повноважень Національного агентства належать:

1) проведення аналізу:

стану запобігання та протидії корупції в Україні, діяльності державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії корупції;

статистичних даних, результатів досліджень та іншої інформації стосовно ситуації щодо корупції;

2) розроблення проектів Антикорупційної стратегії та державної програми з її виконання, здійснення моніторингу, координації та оцінки ефективності виконання Антикорупційної стратегії;

3) підготовка та подання в установленому законом порядку до Кабінету Міністрів України проекту національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики;

4) формування та реалізація антикорупційної політики, розроблення проектів нормативно-правових актів з цих питань;

5) організація проведення досліджень з питань вивчення ситуації щодо корупції;

{Пункт 6 частини першої статті 11 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

6^{-1}) здійснення моніторингу та контролю за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб;

{Частину першу статті 11 доповнено пунктом 6^{-1} згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

7) координація та надання методичної допомоги щодо виявлення державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування корупційних ризиків у своїй діяльності та реалізації ними заходів щодо їх усунення, у тому числі підготовки та виконання антикорупційних програм;

{Пункт 7 частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

7[-1]) здійснення в порядку, визначеному цим Законом, контролю та перевірки декларацій суб'єктів декларування, зберігання та оприлюднення таких декларацій, проведення моніторингу способу життя суб'єктів декларування;

{Частину першу статті 11 доповнено пунктом 7[-1] згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 8 частини першої статті 11 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

8[-1]) здійснення у порядку та в межах, визначених законом, державного контролю за дотриманням встановлених законом обмежень щодо фінансування політичних партій, законним та цільовим використанням політичними партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності, своєчасністю подання звітів партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, звітів про надходження і використання коштів виборчих фондів на загальнодержавних та місцевих виборах, звітів про надходження та використання коштів фонду агітації щодо ініціативи проведення всеукраїнського референдуму, звітів про надходження та використання коштів фонду всеукраїнського референдуму, звітів про надходження та використання коштів фонду ініціативної групи, повнотою таких звітів, звіту зовнішнього незалежного фінансового аудиту діяльності партій, відповідністю їх оформлення встановленим вимогам, достовірністю включених до них відомостей;

{Частину першу статті 11 доповнено пунктом 8[-1] згідно із Законом № 731-VIII від 08.10.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1135-IX від 26.01.2021}

8[-2]) затвердження розподілу коштів, виділених з державного бюджету на фінансування статутної діяльності політичних партій, відповідно до закону;

{Частину першу статті 11 доповнено пунктом 8[-2] згідно із Законом № 731-VIII від 08.10.2015}

9) забезпечення ведення Єдиного порталу повідомлень викривачів, Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;

{Пункт 9 частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1502-IX від 01.06.2021}

{Пункт 10 частини першої статті 11 виключено на підставі Закону № 889-VIII від 10.12.2015}

11) координація в межах компетенції, методичне забезпечення та здійснення аналізу ефективності діяльності уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції;

12) погодження антикорупційних програм державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, розробка типової антикорупційної програми юридичної особи;

13) отримання та розгляд повідомлень, здійснення співпраці з викривачами, участь у забезпеченні їх правового та іншого захисту, перевірка дотримання законодавства з питань захисту викривачів, внесення приписів з вимогою про усунення порушень трудових (звільнення, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова у призначенні на вищу посаду, зменшення заробітної плати тощо) та інших прав викривачів і притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні їхніх прав, у зв'язку з такими повідомленнями;

{Пункт 13 частини першої статті 11 в редакції Закону № 198-IX від 17.10.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1502-IX від 01.06.2021}

14) організація підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації з питань, пов'язаних із запобіганням корупції, працівників державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, посадових осіб місцевого самоврядування (крім підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування);

{Пункт 14 частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 889-VIII від 10.12.2015}

15) надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги з питань застосування актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб, застосування інших положень цього Закону та прийнятих на його виконання нормативно-правових актів, захисту викривачів;

{Пункт 15 частини першої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законами № 140-IX від 02.10.2019, № 198-IX від 17.10.2019}

16) інформування громадськості про здійснювані Національним агентством заходи щодо запобігання корупції, реалізація заходів, спрямо-

ваних на формування у свідомості громадян негативного ставлення до корупції;

17) залучення громадськості до формування, реалізації та моніторингу антикорупційної політики;

18) координація виконання міжнародних зобов'язань у сфері формування та реалізації антикорупційної політики, співпраця з державними органами, неурядовими організаціями іноземних держав та міжнародними організаціями в межах своєї компетенції;

19) обмін інформацією з компетентними органами іноземних держав та міжнародними організаціями;

20) інші повноваження, визначені законом.

Стаття 12. Права Національного агентства

1. Національне агентство з метою виконання покладених на нього повноважень має такі права:

{Пункт 1 частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

1^{-1}) одержувати в установленому законом порядку за письмовими запитами від державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання незалежно від форми власності та їх посадових осіб, громадян та їх об'єднань інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, необхідну для виконання покладених на нього завдань;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 1^{-1} згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

1^{-2}) мати безпосередній автоматизований доступ до інформаційно-телекомунікаційних і довідкових систем, реєстрів, банків даних, у тому числі тих, що містять інформацію з обмеженим доступом, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, користуватися державними, у тому числі урядовими, засобами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами. Отримання інформації з Єдиного реєстру досудових розслідувань здійснюється у порядку та обсязі, визначених спільним наказом Національного агентства та Генерального прокурора.

Обробку такої інформації Національне агентство здійснює з дотриманням законодавства про захист персональних даних та забезпечення таємниці, що охороняється законом;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 1^{-2} згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 2 частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

2[-1]) отримувати інформацію з відкритих баз даних, реєстрів іноземних держав, у тому числі після внесення плати за отримання відповідної інформації, якщо така плата вимагається для доступу до інформації;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 2[-1] згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

3) залучати у встановленому порядку до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань науковців, у тому числі на договірній основі, працівників державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування;

4) створювати комісії та робочі групи, організовувати конференції, семінари і наради з питань запобігання і протидії корупції;

5) приймати з питань, що належать до його компетенції, обов'язкові для виконання нормативно-правові акти;

5[-1]) отримувати заяви фізичних та юридичних осіб про порушення вимог цього Закону, проводити за власною ініціативою перевірку можливих фактів порушення вимог цього Закону;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 5[-1] згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

5[-2]) проводити перевірки організації роботи із запобігання і виявлення корупції в державних органах, органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування, юридичних особах публічного права та юридичних особах, зазначених у частині другій статті 62 цього Закону, зокрема щодо підготовки та виконання антикорупційних програм, функціонування внутрішніх і регулярних каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, захисту викривачів;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 5[-2] згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1502-IX від 01.06.2021}

5[-3]) вносити приписи про порушення вимог законодавства щодо етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших вимог та обмежень, передбачених цим Законом, захисту викривачів;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 5[-3] згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

5[-4]) отримувати від осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, їх посадових осіб, громадян та їх об'єднань

письмові пояснення з приводу обставин, що можуть свідчити про порушення правил етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших вимог та обмежень, передбачених цим Законом, щодо достовірності відомостей, зазначених у деклараціях осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 5-4 згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

5-5) отримувати від осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняних до них осіб, працівників юридичних осіб публічного права та юридичних осіб, зазначених у частині другій статті 62 цього Закону, письмові пояснення з приводу обставин, що можуть свідчити про порушення вимог цього Закону щодо захисту викривачів;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 5-5 згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

5-6) звертатися до суду із позовами (заявами) щодо визнання незаконними нормативно-правових актів, індивідуальних рішень, виданих (прийнятих) з порушенням встановлених цим Законом вимог та обмежень, визнання недійсними правочинів, укладених внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 5-6 згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

5-7) у разі встановлення ним доказів того, що особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, набула необґрунтовані активи або що такі активи набула інша особа за її дорученням чи в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, – порушувати перед Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою або у визначених законом випадках – перед Офісом Генерального прокурора питання щодо звернення до суду з позовом про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 5-7 згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 6 частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 7 частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 8 частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 9 частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 9^{-1} частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 10 частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 10^{-1} частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

11) затверджувати методологію оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, проводити аналіз антикорупційних програм органів влади та надавати обов'язкові для розгляду пропозиції до таких програм;

11^{-1}) ініціювати проведення службового розслідування, вжиття заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, надсилати до інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції матеріали, що свідчать про факти таких правопорушень;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 11^{-1} згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

11^{-2}) складати протоколи про адміністративні правопорушення, віднесені законом до компетенції Національного агентства, застосовувати передбачені законом заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 11^{-2} згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 12 частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Пункт 12^{-1} частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

13) інші права, передбачені законом.

{Частину другу статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Частину третю статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Частину четверту статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Частину п'яту статті 12 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

6. У випадках виявлення порушення вимог цього Закону щодо етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб, захисту викривачів або іншого порушення цього Закону Національне агентство вносить керівнику відповідного органу, підприємства, установи, організації припис щодо усунення порушень законодавства, проведення службового розслідування, притягнення винної особи до встановленої законом відповідальності.

Припис Національного агентства є обов'язковим для виконання. Про результати виконання припису Національного агентства посадова особа, якій його адресовано, інформує Національне агентство упродовж десяти робочих днів з дня одержання припису.

Припис не вноситься у разі виявлення порушення вимог цього Закону щодо етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності судді, судді Конституційного Суду України. Про виявлення таких порушень Національне агентство інформує відповідно Вищу раду правосуддя або Конституційний Суд України. Вища рада правосуддя, Конституційний Суд України відповідно до наданих законом повноважень вирішують питання про притягнення судді, судді Конституційного Суду України до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

Припис Національного агентства не вноситься з питань, які безпосередньо стосуються здійснення суддею правосуддя, а також здійснення суддею Конституційного Суду України конституційного провадження.

{Статтю 12 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

7. У разі виявлення ознак адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, уповноважені особи Національного агентства складають протокол про таке правопорушення, який направляється до суду в порядку, визначеному Національним агентством.

У разі виявлення ознак адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, вчиненого суддею, суддею Конституційного Суду України, протокол про таке правопорушення складає Голова Національного агентства або його заступник та направляє його до суду у визначеному законом порядку, а також інформує про це відповідно Вищу раду правосуддя або Голову Конституційного Суду України.

У разі виявлення ознак іншого корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення Національне агентство затверджує обґрунтова-

ний висновок та надсилає його іншим спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції.

У разі виявлення ознак іншого корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, вчиненого суддею, суддею Конституційного Суду України, обґрунтований висновок затверджує Голова Національного агентства або його заступник та надсилає його іншим спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, а також інформує про факт затвердження такого висновку відповідно Вищу раду правосуддя або Голову Конституційного Суду України.

Висновок Національного агентства є обов'язковим для розгляду, про результати якого воно повідомляється не пізніше п'яти днів після отримання повідомлення про вчинене правопорушення.

{Статтю 12 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

8. Державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи зобов'язані надавати запитувані Національним агентством документи чи інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, протягом десяти робочих днів з дня одержання запиту, а в разі направлення запиту для забезпечення проведення спеціальної перевірки – протягом трьох днів.

{Статтю 12 доповнено частиною восьмою згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

9. Нормативно-правові акти Національного агентства підлягають державній реєстрації Міністерством юстиції України та включаються до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

Нормативно-правові акти Національного агентства, що пройшли державну реєстрацію, набирають чинності з дня їх офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самим актом, але не раніше дня офіційного опублікування.

Нормативно-правові акти Національного агентства після включення до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів опубліковуються державною мовою в офіційних друкованих виданнях.

Інші акти Національного агентства набирають чинності з дня їх прийняття, якщо самим актом не встановлено інший строк набрання ним чинності, але не раніше дня прийняття, та доводяться до відома осіб, на яких поширюється дія таких актів, у встановленому Національним агентством порядку.

Акти Національного агентства оприлюднюються шляхом їх розміщення на офіційному веб-сайті Національного агентства.

{Статтю 12 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Стаття 13. Уповноважені особи Національного агентства

1. Уповноваженими особами Національного агентства є Голова, заступник Голови Національного агентства, а також інші посадові особи, уповноважені Головою Національного агентства.

Уповноважені особи Національного агентства мають право:

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

безперешкодно входити до приміщень державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права та юридичних осіб, зазначених у частині другій статті 62 цього Закону, за службовим посвідченням та мати доступ до документів та інших матеріалів, необхідних для проведення перевірки;

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

вимагати необхідні документи та іншу інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, у зв'язку з реалізацією своїх повноважень;

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

отримувати в межах своєї компетенції письмові пояснення від посадових осіб та службових осіб державних органів, органів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання незалежно від форми власності та їх посадових осіб, громадян та їх об'єднань;

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

відповідно до розподілу обов'язків складати протоколи про адміністративні правопорушення у справах, що належать до компетенції Національного агентства;

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

представляти Національне агентство в судах у порядку, встановленому законом;

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

проводити перевірки з питань, які цим Законом віднесено до повноважень Національного агентства. Розподіл обов'язків з проведення пе-

ревірок між уповноваженими особами Національного агентства здійснюється автоматизовано відповідно до порядку, визначеного Головою Національного агентства.

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

{Частина перша статті 13 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

{Частину другу статті 13 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

3. Без згоди Національного агентства його уповноважені особи не можуть входити до складу комісій, комітетів та інших органів, що формуються органами державної влади, органами місцевого самоврядування.

4. Голові, заступнику Голови Національного агентства, посадовим і службовим особам його апарату забороняється розголошувати інформацію з обмеженим доступом, отриману у зв'язку із виконанням ними службових обов'язків, крім випадків, встановлених законом.

{Частина четверта статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 13[-1]. Уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції

1. З метою організації та здійснення заходів із запобігання та виявлення корупції, передбачених цим Законом, утворюються (визначаються) уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції.

Уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції утворюються (визначаються) в:

Офісі Президента України, Апараті Верховної Ради України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Секретаріаті Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

апаратах Ради національної безпеки і оборони України, Рахункової палати, Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, Конституційного Суду України, Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб; секретаріатах Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;

апаратах та територіальних органах міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, інших державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України (крім Національного антикорупційного бюро України, Національного агентства);

апараті Ради міністрів Автономної Республіки Крим, апаратах органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим;

обласних, Київській та Севастопольській міських, районних, районних у місті Києві державних адміністраціях;

апаратах Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, міських рад, Севастопольської міської ради, секретаріаті Київської міської ради;

на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління державного органу (крім юридичних осіб, у яких відповідно до цього Закону затверджуються антикорупційні програми);

у державних цільових фондах.

{Частину другу статті 13[-1] виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

3. Керівник уповноваженого підрозділу (уповноважена особа) підзвітний і підконтрольний керівнику відповідного державного органу або органу місцевого самоврядування.

Керівник відповідного державного органу або органу місцевого самоврядування забезпечує гарантії незалежності уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи) від впливу чи втручання у його роботу.

4. Керівник уповноваженого підрозділу (уповноважена особа) державного органу, юрисдикція якого поширюється на всю територію України, може бути звільнений за ініціативою керівника, за умови надання згоди Національним агентством.

Згода Національного агентства надається з метою з'ясування обставин, передбачених частинами першою і третьою статті 53[-4] цього Закону.

{Абзац другий частини четвертої статті 13[-1] із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

5. Національне агентство затверджує Типове положення про уповноважений підрозділ (уповноважену особу) та порядок надання згоди на звільнення керівника уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи).

Національне агентство встановлює обов'язкові вимоги до мінімальної штатної чисельності уповноваженого підрозділу в державних органах.

6. Основними завданнями уповноважених підрозділів (уповноваженої особи) є:

1) розроблення, організація та контроль за проведенням заходів щодо запобігання корупційним правопорушенням та правопорушенням, пов'язаним з корупцією;

2) організація роботи з оцінки корупційних ризиків у діяльності відповідного органу, підготовки заходів щодо їх усунення, внесення керівнику такого органу відповідних пропозицій;

3) надання методичної та консультаційної допомоги з питань додержання законодавства щодо запобігання корупції;

4) здійснення заходів з виявлення конфлікту інтересів, сприяння його врегулюванню, інформування керівника відповідного органу та Національного агентства про виявлення конфлікту інтересів та заходи, вжиті для його врегулювання;

5) перевірка факту подання суб'єктами декларування декларацій та повідомлення Національного агентства про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій у визначеному відповідно до цього Закону порядку;

6) здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства, у тому числі розгляд повідомлень про порушення вимог цього Закону, у тому числі на підвідомчих підприємствах, в установах та організаціях;

7) забезпечення захисту працівників, які повідомили про порушення вимог цього Закону, від застосування негативних заходів впливу з боку керівника або роботодавця відповідно до законодавства щодо захисту викривачів;

8) інформування керівника відповідного органу, Національного агентства або інших спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції про факти порушення законодавства у сфері запобігання і протидії корупції.

{Статтю 13^{-1} доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

{Закон доповнено статтею 13^{-1} згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 14. Контроль за діяльністю Національного агентства

1. Контроль за витрачанням Національним агентством коштів здійснюється Рахунковою палатою шляхом проведення аудиту один раз на два роки.

2. Громадський контроль за діяльністю Національного агентства забезпечується через Громадську раду при Національному агентстві, яка

складається з 15 осіб та формується відповідно до результатів відкритого та прозорого конкурсу.

Конкурс з формування складу Громадської ради при Національному агентстві проводиться шляхом відкритого рейтингового інтернет-голосування громадян, які проживають на території України, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Кандидатури для участі в конкурсі з формування складу Громадської ради при Національному агентстві подаються громадськими об'єднаннями, які здійснюють діяльність у сфері запобігання та/або протидії корупції не менше двох років та мають підтвердження реалізованих ними проектів (далі – громадські об'єднання).

Громадське об'єднання може подати для участі в конкурсі не більше трьох кандидатур, враховуючи всі кандидатури, подані афілійованими громадськими об'єднаннями. Афілійованими є громадські об'єднання, що мають спільних засновників або серед засновників яких є близькі особи.

До складу Громадської ради при Національному агентстві не можуть входити особи:

1) зазначені у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону;

2) які, незалежно від тривалості, були працівниками Національного агентства протягом останніх трьох років;

3) близькі особи яких є або, незалежно від тривалості, були працівниками Національного агентства протягом останніх трьох років.

Громадська рада при Національному агентстві є повноважною, якщо до її складу входять не менше дев'яти осіб. Строк повноважень Громадської ради становить два роки. Положення про Громадську раду при Національному агентстві затверджує Кабінет Міністрів України.

3. Громадська рада при Національному агентстві:

1) обирає зі своїх членів до трьох представників, які входять до складу кожної з:

комісій, які проводять конкурс на зайняття вакантних посад у Національному агентстві;

дисциплінарних комісій, які здійснюють дисциплінарні провадження щодо державних службовців Національного агентства;

2) заслуховує інформацію про діяльність, виконання планів і завдань Національного агентства, здійснює моніторинг ефективності реалізації Національним агентством його повноважень;

3) аналізує ситуацію із забезпеченням незалежності Національного агентства;

4) розглядає щорічний звіт Національного агентства та затверджує висновок щодо нього;

5) розглядає проект національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики та затверджує висновок щодо нього;

6) бере участь у розробленні антикорупційної стратегії та державної програми з її виконання;

7) бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів Національного агентства та готує висновки щодо них;

8) здійснює інші повноваження, передбачені Положенням про Громадську раду при Національному агентстві.

4. Кожні два роки проводиться зовнішня незалежна оцінка ефективності діяльності Національного агентства.

Оцінку проводить Комісія з проведення незалежної оцінки ефективності діяльності Національного агентства (далі – Комісія) у складі трьох осіб, які призначаються Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій донорів, які протягом останніх двох років до проведення оцінки надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції.

Визначення донорів та подання ними пропозицій щодо кандидатів до складу Комісії здійснюються відповідно до статті 6 цього Закону.

До початку формування Комісії Кабінет Міністрів України затверджує та оприлюднює критерії та методику проведення оцінювання ефективності діяльності Національного агентства.

Під час проведення оцінки ефективності діяльності Національного агентства Комісія також враховує інформацію Вищої ради правосуддя, Конституційного Суду України щодо дотримання Національним агентством при здійсненні його повноважень гарантій незалежності суддів, суддів Конституційного Суду України.

{Частину четверту статті 14 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Члени Комісії діють незалежно та не повинні виконувати будь-яких доручень і вказівок.

Рішення Комісії про затвердження звіту оцінки ефективності діяльності Національного агентства вважається ухваленим, якщо за нього проголосували всі члени Комісії.

Звіт оцінки ефективності діяльності Національного агентства оприлюднюється на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України протягом п’яти днів з дня його затвердження.

Для проведення оцінки члени Комісії мають право:

1) доступу до інформації та документів, що є у володінні Національного агентства (у тому числі до інформації з обмеженим доступом);

2) проводити конфіденційні інтерв’ю з працівниками Національного агентства, працівниками інших державних органів, а також іншими особами, які володіють інформацією (документами), необхідною (необхідними) для проведення оцінки;

3) звертатися до державних органів, будь-яких фізичних чи юридичних осіб із запитом про надання пояснень, документів чи інформації, необхідних для проведення оцінки;

4) користуватися допомогою помічників. Помічники зобов’язані забезпечувати захист і нерозголошення персональних даних, інформації з обмеженим доступом, що стали їм відомі у зв’язку з виконанням відповідних обов’язків.

Члени Комісії забезпечують захист та нерозголошення персональних даних, інформації з обмеженим доступом, що стали їм відомі у зв’язку із здійсненням своїх повноважень.

Організаційно-технічне забезпечення діяльності Комісії здійснює Секретаріат Кабінету Міністрів України. Фінансування діяльності Комісії та її членів, у тому числі секретаріату, що утворюється для допомоги в їхній діяльності, може здійснюватися за рахунок залучення міжнародної технічної допомоги.

5. Національне агентство готує щорічні звіти про свою діяльність. Звіт Національного агентства надається для висновку Громадській раді при Національному агентстві, яка розглядає звіт протягом двох тижнів з дня надання.

Національне агентство оприлюднює щорічний звіт не пізніше 15 квітня на своєму офіційному веб-сайті разом із висновком Громадської ради (у разі затвердження висновку у встановлений строк).

Щорічний звіт Національного агентства повинен містити, зокрема, такі відомості:

1) визначені Національним агентством показники ефективності його діяльності та результати їх досягнення;

2) статистичні дані про результати діяльності Національного агентства, у тому числі дані про:

кількість виявлених порушень цього Закону, Закону України “Про політичні партії в Україні”;

кількість складених уповноваженими особами Національного агентства протоколів про адміністративні правопорушення та результати їх розгляду;

кількість винесених приписів Національного агентства, надісланих матеріалів про порушення законодавства до правоохоронних та інших органів, результати їх розгляду;

результати звернень Національного агентства до суду з позовами (заявами) відповідно до закону;

дисциплінарні стягнення, застосовані до працівників Національного агентства;

3) результати діяльності підрозділу внутрішнього контролю та підрозділу з питань запобігання корупції Національного агентства;

4) відомості про взаємодію з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;

5) відомості про співпрацю з компетентними органами іноземних держав, міжнародними та іноземними організаціями;

6) чисельність працівників Національного агентства, їхню кваліфікацію та досвід, підвищення їхньої кваліфікації;

7) штатний розпис та кошторис Національного агентства, його виконання;

8) інші відомості, що стосуються результатів діяльності Національного агентства.

{Стаття 14 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 15. Соціальний захист Голови, заступника Голови Національного агентства та працівників апарату Національного агентства

{Назва статті 15 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

1. Голова, заступник Голови Національного агентства та працівники апарату Національного агентства підлягають загальнообов’язковому державному соціальному страхуванню відповідно до законодавства про загальнообов’язкове державне соціальне страхування.

{Частина перша статті 15 в редакції Закону № 77-VIII від 28.12.2014; із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

2. У разі загибелі (смерті) Голови, заступника Голови Національного агентства під час виконання службових обов’язків сім’ї загиблого (померлого), а у разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачуєть-

ся одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного розміру оплати праці загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, в порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України. За сім'єю загиблого (померлого) зберігається право на забезпечення житлом.

{Частина друга статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

{Частину третю статті 15 виключено на підставі Закону № 77-VIII від 28.12.2014}

4. Шкода, завдана майну Голови, заступника Голови Національного агентства або працівника апарату Національного агентства чи майну його близьких родичів у зв'язку з виконанням службових обов'язків, відшкодовується в повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України з наступним стягненням цієї суми з винуватих осіб у порядку, встановленому законом.

{Частина четверта статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 16. Оплата праці Голови, заступника Голови Національного агентства та працівників апарату Національного агентства

{Назва статті 16 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

1. Заробітна плата Голови, заступника Голови Національного агентства та працівників апарату Національного агентства повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для належного виконання ними службових обов'язків з урахуванням характеру, інтенсивності та небезпечності роботи, забезпечувати набір і закріплення в штаті апарату Національного агентства кваліфікованих кадрів, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності, компенсувати інтелектуальні затрати працівників.

{Частина перша статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

2. Заробітна плата Голови, заступника Голови Національного агентства та працівників апарату Національного агентства складається з посадового окладу, надбавки за вислугу років, доплати за ранг, премії та інших надбавок, встановлених законодавством про державну службу.

Установлюються такі посадові оклади працівників Національного агентства відповідно до розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року:

Голова Національного агентства – 40;

заступник Голови Національного агентства, керівник апарату Національного агентства – 30;

керівник територіального органу Національного агентства, заступник керівника апарату Національного агентства, керівник підрозділу внутрішнього контролю – 25;

заступник керівника територіального органу Національного агентства, керівник самостійного структурного підрозділу апарату Національного агентства, заступник керівника підрозділу внутрішнього контролю – 20.

Посадовий оклад інших працівників Національного агентства дорівнює двом розмірам посадового окладу, встановленого Кабінетом Міністрів України для працівників, які займають відповідні посади в центральних органах виконавчої влади.

Посадовий оклад уповноважених осіб Національного агентства встановлюється з коефіцієнтом 1,5 (крім Голови, заступника Голови Національного агентства).

{Частина друга статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016; в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

3. Надбавки за вислугу років, доплати за ранг, премії та інші надбавки виплачуються Голові, заступнику Голови Національного агентства та державним службовцям Національного агентства відповідно до Закону України "Про державну службу" з урахуванням положень цього Закону.

Розмір місячної премії Голови, заступника Голови Національного агентства не може перевищувати 50 відсотків його посадового окладу.

{Частина третя статті 16 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 17. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення Національного агентства

1. Фінансове забезпечення Національного агентства здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Фінансування Національного агентства за рахунок будь-яких інших джерел забороняється, крім випадків, передбачених міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, або проектами міжнародної технічної допомоги.

2. У Державному бюджеті України видатки на фінансування Національного агентства визначаються окремим рядком на рівні, що забезпечує належне виконання повноважень Національного агентства.

Голова Національного агентства представляє позицію Національного агентства з питань його фінансування на засіданнях Кабінету Міністр-

рів України, комітетів або на пленарних засіданнях Верховної Ради України.

3. Національне агентство є головним розпорядником коштів Державного бюджету України, що виділяються на його фінансування.

Видатки на діяльність Національного агентства передбачають кошти на проведення досліджень з питань вивчення ситуації щодо корупції, інформаційних кампаній та навчання з питань запобігання і протидії корупції.

4. Національне агентство забезпечується необхідними матеріальними засобами, технікою, обладнанням, іншим майном для здійснення службової діяльності.

Стаття 17[-1]. Підрозділ внутрішнього контролю, підрозділ з питань запобігання корупції Національного агентства

1. З метою забезпечення доброчесності працівників Національного агентства, забезпечення дотримання цього Закону в апараті Національного агентства діє підрозділ внутрішнього контролю. Рішенням Голови Національного агентства підрозділи внутрішнього контролю можуть створюватися в територіальних органах Національного агентства.

2. Порядок діяльності та повноваження підрозділів внутрішнього контролю визначаються положенням, яке затверджує Голова Національного агентства. Голова Національного агентства призначає на посади та звільняє з посад керівника та працівників підрозділу внутрішнього контролю. Підрозділи внутрішнього контролю підпорядковуються безпосередньо Голові Національного агентства.

3. Підрозділ внутрішнього контролю Національного агентства:

1) здійснює моніторинг та контроль за виконанням працівниками Національного агентства актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших вимог, обмежень та заборон, передбачених цим Законом;

2) проводить контроль своєчасності подання та повну перевірку декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що подаються працівниками Національного агентства, в порядку, визначеному Головою Національного агентства;

3) проводить перевірки працівників Національного агентства на доброчесність та моніторинг їхнього способу життя в порядку, визначеному Головою Національного агентства;

4) перевіряє інформацію, що міститься у зверненнях фізичних або юридичних осіб, засобах масової інформації, інших джерелах, у тому числі отриману через спеціальну телефонну лінію, сторінку в мережі Інтернет, засоби електронного зв'язку Національного агентства, щодо причетності працівників Національного агентства до вчинення правопорушень;

5) проводить службове розслідування стосовно працівників Національного агентства;

6) проводить спеціальну перевірку стосовно осіб, які претендують на призначення на посади в Національному агентстві;

7) вживає заходів щодо захисту працівників Національного агентства, які повідомляють про вчинення протиправних дій чи бездіяльність інших працівників Національного агентства;

8) виконує інші повноваження, визначені Положенням про підрозділ внутрішнього контролю Національного агентства.

4. Працівник Національного агентства, якому стала відома інформація про протиправні дії чи бездіяльність іншого працівника Національного агентства, зобов'язаний негайно повідомити про це Голову Національного агентства та підрозділ внутрішнього контролю Національного агентства.

5. В апараті Національного агентства діє підрозділ з питань запобігання корупції, положення про який затверджує Голова Національного агентства.

Підрозділ з питань запобігання корупції Національного агентства:

1) консультує працівників Національного агентства з питань дотримання вимог актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших вимог, обмежень та заборон, передбачених цим Законом;

2) організовує роботу з оцінки корупційних ризиків у діяльності Національного агентства, підготовки заходів щодо їх усунення та вживає інших заходів, спрямованих на запобігання вчиненню працівниками Національного агентства корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень;

3) розробляє та забезпечує реалізацію антикорупційної програми Національного агентства;

4) виконує інші повноваження, визначені Положенням про підрозділ з питань запобігання корупції Національного агентства.

{Розділ II доповнено статтею 17[-1] згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

Розділ ІІІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Стаття 18. Антикорупційна політика

1. Засади антикорупційної політики (Антикорупційна стратегія) визначаються Верховною Радою України.

2. Верховна Рада України щороку не пізніше 1 червня проводить парламентські слухання з питань ситуації щодо корупції, затверджує та оприлюднює щорічну національну доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики.

3. Антикорупційна стратегія розробляється Національним агентством на основі аналізу ситуації щодо корупції, а також результатів виконання попередньої антикорупційної стратегії.

4. Антикорупційна стратегія реалізується шляхом виконання державної програми, яка розробляється Національним агентством та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Керівники державних органів несуть персональну відповідальність за забезпечення реалізації державної програми з виконання Антикорупційної стратегії.

5. Державна програма з виконання Антикорупційної стратегії підлягає щорічному перегляду з урахуванням результатів реалізації визначених заходів, висновків та рекомендацій парламентських слухань з питань ситуації щодо корупції.

Стаття 19. Антикорупційні програми

1. Антикорупційні програми приймаються в:

Адміністрації Президента України, Апараті Верховної Ради України, Секретаріаті Кабінету Міністрів України, Секретаріаті Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Офісі Генерального прокурора, Службі безпеки України, міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, інших державних органах, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях, державних цільових фондах – шляхом затвердження їх керівниками;

{Абзац другий частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 113-IX від 19.09.2019}

Апараті Ради національної безпеки і оборони України – шляхом затвердження Секретарем Ради національної безпеки і оборони України;

Національному банку України – шляхом затвердження Правлінням банку;

{Абзац четвертий частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 576-VIII від 02.07.2015}

Рахунковій палаті, Центральній виборчій комісії, Вищій раді правосуддя, Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласних радах, Київській та Севастопольській міських радах, Раді міністрів Автономної Республіки Крим – шляхом затвердження їх рішеннями.

{Абзац п'ятий частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законами № 576-VIII від 02.07.2015, № 1798-VIII від 21.12.2016}

Антикорупційні програми та зміни до них підлягають погодженню Національним агентством у визначеному ним порядку.

{Абзац шостий частини першої статті 19 в редакції Закону № 524-IX від 04.03.2020}

2. Антикорупційні програми повинні передбачати:

визначення засад загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у відповідній сфері, заходи з їх реалізації, а також з виконання антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми;

оцінку корупційних ризиків у діяльності органу, установи, організації, причини, що їх породжують та умови, що їм сприяють;

заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, осіб, відповідальних за їх виконання, строки та необхідні ресурси;

навчання та заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування;

процедури щодо моніторингу, оцінки виконання та періодичного перегляду програм;

інші спрямовані на запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням заходи.

Стаття 20. Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики

1. Національне агентство готує проект щорічної національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики, який не пізніше 1 квітня подається до Кабінету Міністрів України.

2. У національній доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики мають відображатися такі відомості:

1) статистичні дані про результати діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції з обов'язковим зазначенням таких даних:

а) кількість зареєстрованих кожним зі спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції повідомлень про кримінальні корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією;

б) кількість оперативно-розшукових справ, заведених спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції, та їх результативність;

в) кількість осіб, щодо яких складено обвинувальні акти щодо вчинення ними кримінальних корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних з корупцією, а також протоколи про вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією;

г) кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду щодо вчинення ними кримінальних корупційних правопорушень, а також на яких накладено адміністративне стягнення за правопорушення, пов'язане з корупцією;

ґ) кількість осіб, щодо яких набрав законної сили виправдувальний вирок суду щодо вчинення ними відповідних правопорушень, а також щодо яких закрито відповідне адміністративне провадження без накладення стягнення;

д) відомості окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 3 цього Закону, і за видами відповідальності за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією;

е) кількість осіб, звільнених з посади (роботи, служби) у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційні правопорушення або правопорушення, пов'язані з корупцією, а також осіб, стосовно яких застосоване як основне/додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;

є) відомості про розмір збитків і шкоди, завданих корупційними правопорушеннями та правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, стан та обсяги їх відшкодування;

ж) відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, конфісковані за рішенням суду, а також кошти у розмірі вартості незаконно одержаних послуг чи пільг, стягнені на користь держави;

з) відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, повернуті в Україну із-за кордону, та розпорядження ними;

и) відомості про конфіскацію предметів та доходів від кримінальних корупційних правопорушень;

і) кількість пропозицій щодо скасування відповідними органами або посадовими особами нормативно-правових актів, рішень, виданих (прийнятих) внаслідок вчинення корупційного правопорушення, та результати їх розгляду;

ї) відомості про визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованих фізичної особи, об'єднання громадян, юридичної особи, державного органу, органу місцевого самоврядування нормативно-правових актів, рішень, виданих (прийнятих) внаслідок вчинення корупційного правопорушення;

й) кількість направлених подань про усунення причин і умов, що сприяли вчиненню корупційного правопорушення та правопорушення, пов'язаного з корупцією, або невиконанню вимог антикорупційного законодавства;

к) співпрацю з відповідними органами інших держав, міжнародними організаціями і зарубіжними недержавними організаціями та укладені з ними угоди про співробітництво;

л) співпрацю з недержавними організаціями і засобами масової інформації;

м) штат спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, кваліфікацію та досвід їх працівників, підвищення їх кваліфікації;

н) діяльність підрозділів внутрішньої безпеки спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції; кількість повідомлень про вчинення правопорушень їх працівниками, результати розгляду таких повідомлень, притягнення працівників підрозділів внутрішньої безпеки до відповідальності;

о) обсяги фінансування спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;

п) інші відомості, що стосуються результатів діяльності спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції та виконання їх повноважень;

р) кількість повідомлень викривачів, кількість осіб викривачів;

{Пункт 1 частини другої статті 20 доповнено підпунктом "р" згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

с) кількість осіб, стосовно яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду щодо вчинення ними кримінальних корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, а також на яких накладено адміністративне стягнення за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, провадження щодо яких здійснювалося у зв'язку з повідомленнями викривачів;

{Пункт 1 частини другої статті 20 доповнено підпунктом "с" згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

т) відомості про розмір збитків і шкоди, завданих корупційними правопорушеннями та правопорушеннями, пов'язаними з корупцією,

провадження щодо яких здійснювалося у зв'язку з повідомленнями викривачів, стан та обсяги їх відшкодування;

{Пункт 1 частини другої статті 20 доповнено підпунктом "т" згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

у) відомості про кількість осіб, стосовно яких застосовано заходи для захисту їхніх прав та інтересів як викривачів;

{Пункт 1 частини другої статті 20 доповнено підпунктом "у" згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

2) узагальнені результати антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів;

3) інформація про результати виконання органами державної влади заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва;

4) узагальнений аналіз ситуації щодо корупції із зазначенням:

а) виявлених державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування корупційних ризиків у їх діяльності та реалізації ними заходів щодо усунення зазначених ризиків;

{Підпункт "а" пункту 4 частини другої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

б) результатів соціологічних і аналітичних досліджень з вивчення ситуації щодо корупції, проведених державними органами, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, міжнародними організаціями, громадськими об'єднаннями;

в) стану виконання міжнародно-правових зобов'язань у сфері запобігання і протидії корупції;

г) впливу здійснюваних заходів на рівень корупції на основі статистичних даних та результатів соціологічних досліджень;

5) звіт про стан виконання Антикорупційної стратегії;

6) висновки та рекомендації.

3. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції, інші державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування до 15 лютого подають до Національного агентства інформацію, необхідну для підготовки національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики.

4. Кабінет Міністрів України щороку не пізніше 15 квітня розглядає та схвалює проект національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики, який протягом десяти робочих днів з дня схвалення направляється до Верховної Ради України.

5. Національна доповідь щодо реалізації засад антикорупційної політики підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.

Стаття 21. Участь громадськості в заходах щодо запобігання корупції

1. Громадські об'єднання, їх члени або уповноважені представники, а також окремі громадяни в діяльності щодо запобігання корупції мають право:

1) повідомляти про виявлені факти вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, реальний, потенційний конфлікт інтересів спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, Національному агентству, керівництву чи іншим представникам органу, підприємства, установи чи організації, в яких були вчинені ці правопорушення або у працівників яких наявний конфлікт інтересів, а також громадськості;

2) запитувати та одержувати від державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в порядку, передбаченому Законом України "Про доступ до публічної інформації", інформацію про діяльність щодо запобігання корупції;

3) проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної експертизи нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів, отримувати від відповідних органів інформацію про врахування поданих пропозицій;

4) брати участь у парламентських слуханнях та інших заходах з питань запобігання корупції;

5) вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання корупції;

6) проводити, замовляти проведення досліджень, у тому числі наукових, соціологічних тощо, з питань запобігання корупції;

7) проводити заходи щодо інформування населення з питань запобігання корупції;

8) здійснювати громадський контроль за виконанням законів у сфері запобігання корупції з використанням при цьому таких форм контролю, які не суперечать законодавству;

9) здійснювати інші не заборонені законом заходи щодо запобігання корупції.

2. Громадському об’єднанню, фізичній, юридичній особі не може бути відмовлено в наданні доступу до інформації стосовно компетенції суб’єктів, які здійснюють заходи щодо запобігання корупції, а також стосовно основних напрямів їх діяльності. Така інформація надається в порядку, встановленому законом.

3. Законопроекти та проекти інших нормативно-правових актів, що передбачають надання пільг, переваг окремим суб’єктам господарювання, а також делегування повноважень державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим або органів місцевого самоврядування, з метою їх громадського обговорення розміщуються на офіційних веб-сайтах відповідних органів невідкладно, але не пізніше ніж за 20 робочих днів до дня їх розгляду з метою прийняття.

4. Державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування узагальнюють результати громадського обговорення законопроектів та проектів інших нормативно-правових актів, передбачених частиною третьою цієї статті, та оприлюднюють їх на своїх офіційних веб-сайтах.

Розділ IV ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ ТА ПОВ’ЯЗАНИМ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Стаття 22. Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища

1. Особам, зазначеним у частині першій статті 3 цього Закону, забороняється використовувати свої службові повноваження або своє становище та пов’язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах.

Стаття 23. Обмеження щодо одержання подарунків

1. Особам, зазначеним у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, забороняється безпосередньо або через інших осіб вимагати, просити, одержувати подарунки для себе чи близьких їм осіб від юридичних або фізичних осіб:

1) у зв’язку із здійсненням такими особами діяльності, пов’язаної із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

2) якщо особа, яка дарує, перебуває в підпорядкуванні такої особи.

Особам, які за будь-який рік, починаючи з 2010 року, належали або належать до осіб, передбачених абзацом третім пункту 3 підрозділу 9^{-4} “Особливості застосування одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб” розділу XX “Перехідні положення”

Податкового кодексу України, забороняється безпосередньо або через інших осіб одержувати від членів сім'ї такої фізичної особи першого та другого ступенів споріднення, визначених підпунктом 14.1.263 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України, подарунки, які є активами, включеними до одноразової (спеціальної) добровільної декларації відповідно до підрозділу 9^{-4} "Особливості застосування одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб" розділу XX "Прикінцеві положення" Податкового кодексу України, протягом п'яти років з дати закінчення строку подання декларацій з одноразового (спеціального) добровільного декларування відповідно до Податкового кодексу України.

{Частину першу статті 23 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1539-IX від 15.06.2021}

2. Особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, можуть приймати подарунки, які відповідають загальновизнаним уявленням про гостинність, крім випадків, передбачених частиною першою цієї статті, якщо вартість таких подарунків не перевищує один прожитковий мінімум для працездатних осіб, встановлений на день прийняття подарунка, одноразово, а сукупна вартість таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, не перевищує двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатної особи на 1 січня того року, в якому прийнято подарунки.

{Абзац перший частини другої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 1774-VIII від 06.12.2016}

Передбачене цією частиною обмеження щодо вартості подарунків не поширюється на подарунки, які:

1) даруються близькими особами;

2) одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси.

3. Подарунки, одержані особами, зазначеними у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, як подарунки державі, Автономній Республіці Крим, територіальній громаді, державним або комунальним підприємствам, установам чи організаціям, є відповідно державною або комунальною власністю і передаються органу, підприємству, установі чи організації у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. Рішення, прийняте особою, зазначеною у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, на користь особи, від якої вона чи її близькі особи отримали подарунок, вважаються такими, що прийняті в умо-

вах конфлікту інтересів, і на ці рішення розповсюджуються положення статті 67 цього Закону.

Стаття 24. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними

1. Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняні до них особи у разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або подарунка, незважаючи на приватні інтереси, зобов'язані невідкладно вжити таких заходів:

1) відмовитися від пропозиції;

2) за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію;

3) залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників;

4) письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

2. Якщо особа, на яку поширюються обмеження щодо використання службового становища та щодо одержання подарунків, виявила у своєму службовому приміщенні чи отримала майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок, вона зобов'язана невідкладно, але не пізніше одного робочого дня, письмово повідомити про цей факт свого безпосереднього керівника або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації.

Про виявлення майна, що може бути неправомірною вигодою, або подарунка складається акт, який підписується особою, яка виявила неправомірну вигоду або подарунок, та її безпосереднім керівником або керівником відповідного органу, підприємства, установи, організації.

У разі якщо майно, що може бути неправомірною вигодою, або подарунок виявляє особа, яка є керівником органу, підприємства, установи, організації, акт про виявлення майна, що може бути неправомірною вигодою, або подарунка підписує ця особа та особа, уповноважена на виконання обов'язків керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації у разі його відсутності.

3. Предмети неправомірної вигоди, а також одержані чи виявлені подарунки зберігаються в органі до їх передачі спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції.

4. Положення цієї статті не поширюються на випадки одержання подарунка за наявності обставин, передбачених частиною другою статті 23 цього Закону.

5. У випадку наявності в особи, зазначеної у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, сумнівів щодо можливості одержання нею подарунка, вона має право письмово звернутися для одержання консультації з цього питання до Національного агентства, яке надає відповідне роз'яснення.

{Частина п'ята статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 25. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності

1. Особам, зазначеним у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, забороняється:

1) займатися іншою оплачуваною (крім викладацької, наукової і творчої діяльності, медичної практики, інструкторської та суддівської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю, якщо інше не передбачено Конституцією або законами України;

2) входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України, крім випадку, передбаченого абзацом першим частини другої цієї статті.

{Пункт 2 частини першої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1443-IX від 29.04.2021}

2. Особа, призначена (обрана) на посаду, зазначену в пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язана не пізніше 15 робочих днів з дня призначення (обрання) на посаду здійснити дії, спрямовані на припинення підприємницької діяльності та припинення її повноважень у складі правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, якщо особа здійснює функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляє інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), якщо інше не передбачено Конституцією або законами України.

У строк, визначений абзацом першим цієї частини, особі, призначеній (обраній) на посаду, зазначену в пункті 1 частини першої статті 3

цього Закону, забороняється здійснювати підприємницьку діяльність, брати участь у діяльності та прийнятті рішень відповідними органами з дня призначення (обрання) на посаду та отримувати будь-які доходи (винагороду тощо) у зв'язку із здійсненням підприємницької діяльності або перебуванням у таких органах.

{Статтю 25 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1443-IX від 29.04.2021}

3. Обмеження, передбачені частиною першою цієї статті, не поширюються на депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі), присяжних, помічників-консультантів народних депутатів України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України, Першого заступника Голови Верховної Ради України та заступника Голови Верховної Ради України, працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, працівників патронатних служб у державних органах, осіб, зазначених у підпункті "к" пункту 1 частини першої статті 3 цього Закону (крім осіб, зазначених в інших підпунктах пункту 1 частини першої статті 3 цього Закону).

{Частина статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1798-VIII від 21.12.2016, № 319-IX від 03.12.2019, № 805-IX від 16.07.2020, № 1893-IX від 17.11.2021}

Стаття 26. Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування

1. Особам, уповноваженим на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зазначеним у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, забороняється:

1) протягом року з дня припинення відповідної діяльності укладати трудові договори (контракти) або вчиняти правочини у сфері підприємницької діяльності з юридичними особами приватного права або фізичними особами – підприємцями, якщо особи, зазначені в абзаці першому цієї частини, протягом року до дня припинення виконання функцій держави або місцевого самоврядування здійснювали повноваження з контролю, нагляду або підготовки чи прийняття відповідних рішень щодо діяльності цих юридичних осіб або фізичних осіб – підприємців;

2) розголошувати або використовувати в інший спосіб у своїх інтересах інформацію, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, крім випадків, встановлених законом;

3) протягом року з дня припинення відповідної діяльності представляти інтереси будь-якої особи у справах (у тому числі в тих, що розглядаються в судах), в яких іншою стороною є орган, підприємство, установа, організація, в якому (яких) вони працювали на момент припинення зазначеної діяльності.

2. Порушення встановленого пунктом 1 частини першої цієї статті обмеження щодо укладення трудового договору (контракту) є підставою для припинення відповідного договору.

Правочини у сфері підприємницької діяльності, вчинені з порушенням вимог пункту 1 частини першої цієї статті, можуть бути визнані недійсними.

У разі виявлення порушень, передбачених частиною першою цієї статті, Національне агентство звертається до суду для припинення трудового договору (контракту), визнання правочину недійсним.

3. Обмеження, встановлені цією статтею, поширюються на членів Ради Національного банку України.

{Статтю 26 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1811-IX від 19.10.2021}

Стаття 27. Обмеження спільної роботи близьких осіб

1. Особи, зазначені у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, не можуть мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам.

{Абзац перший частини першої статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

Особи, які претендують на зайняття посад, зазначених у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язані повідомити керівництво органу, на посаду в якому вони претендують, про працюючих у цьому органі близьких їм осіб.

{Абзац другий частини першої статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

Положення абзаців першого та другого цієї частини не поширюються на:

1) народних засідателів і присяжних;

2) близьких осіб, які прямо підпорядковані один одному у зв'язку з набуттям одним з них статусу виборної особи, крім випадків прийняття

близької особи на роботу помічником-консультантом народного депутата України, помічником-консультантом депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим, помічником-консультантом депутата місцевої ради;

3) осіб, які працюють у сільських населених пунктах (крім тих, що є районними центрами), а також гірських населених пунктах.

2. У разі виникнення обставин, що порушують вимоги частини першої цієї статті, відповідні особи, близькі їм особи вживають заходів щодо усунення таких обставин у п'ятнадцятиденний строк.

Якщо в зазначений строк ці обставини добровільно не усунуто, відповідні особи або близькі їм особи в місячний строк з моменту виникнення обставин підлягають переведенню в установленому порядку на іншу посаду, що виключає пряме підпорядкування.

У разі неможливості такого переведення особа, яка перебуває у підпорядкуванні, підлягає звільненню із займаної посади.

Розділ V ЗАПОБІГАННЯ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

Стаття 28. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

1. Особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язані:

1) вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;

2) повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у випадку перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі – Національне агентство чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, відповідно;

3) не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;

4) вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

2. Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не можуть прямо чи опосередковано спонукати у будь-який спосіб підлеглих до прийняття рішень, вчинення дій або без-

діяльності всупереч закону на користь своїх приватних інтересів або приватних інтересів третіх осіб.

3. Безпосередній керівник особи або керівник органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади протягом двох робочих днів після отримання повідомлення про наявність у підлеглої йому особи реального чи потенційного конфлікту інтересів приймає рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів, про що повідомляє відповідну особу.

Національне агентство у випадку одержання від особи повідомлення про наявність у неї реального, потенційного конфлікту інтересів упродовж семи робочих днів роз'яснює такій особі порядок її дій щодо врегулювання конфлікту інтересів.

4. Безпосередній керівник або керівник органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади, якому стало відомо про конфлікт інтересів підлеглої йому особи, зобов'язаний вжити передбачені цим Законом заходи для запобігання та врегулювання конфлікту інтересів такої особи.

5. У разі існування в особи сумнівів щодо наявності в неї конфлікту інтересів вона має право звернутися за роз'ясненням до Національного агентства. У разі якщо особа не отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона діє відповідно до вимог, передбачених у цьому розділі Закону.

{Частина п'ята статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

6. Якщо особа отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона звільняється від відповідальності, якщо у діях, щодо яких вона зверталася за роз'ясненням пізніше було виявлено конфлікт інтересів.

7. Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають повноваження державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, порядок надання окремих видів державних послуг та провадження інших видів діяльності, пов'язаних із виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, мають передбачати порядок та шляхи врегулювання конфлікту інтересів службових осіб, діяльність яких вони регулюють.

Стаття 29. Заходи зовнішнього та самостійного врегулювання конфлікту інтересів

1. Зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів здійснюється шляхом:

1) усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів;

2) застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень;

3) обмеження доступу особи до певної інформації;

4) перегляду обсягу службових повноважень особи;

5) переведення особи на іншу посаду;

6) звільнення особи.

2. Особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, у яких наявний реальний чи потенційний конфлікт інтересів, можуть самостійно вжити заходів щодо його врегулювання шляхом позбавлення відповідного приватного інтересу з наданням підтверджуючих це документів безпосередньому керівнику або керівнику органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади.

Позбавлення приватного інтересу має виключати будь-яку можливість його приховування.

Стаття 30. Усунення від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті

1. Усунення особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів здійснюється за рішенням керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації, у випадках, якщо конфлікт інтересів не має постійного характеру та за умови можливості залучення до прийняття такого рішення або вчинення відповідних дій інших працівників відповідного органу, підприємства, установи, організації.

2. Усунення особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів, а також залучення до прийняття такого рішення або вчинення відповідних дій інших працівників відповідного органу, підприємства, установи, організації здійснюється за рішенням керівника органу або відповідного структурного підрозділу, в якому працює особа.

Стаття 31. Обмеження доступу до інформації

1. Обмеження доступу особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи до пе-

вної інформації здійснюється за рішенням керівника органу або відповідного структурного підрозділу, в якому працює особа, у випадку, якщо конфлікт інтересів пов'язаний з таким доступом та має постійний характер, а також за можливості продовження належного виконання особою повноважень на посаді за умови такого обмеження і можливості доручення роботи з відповідною інформацією іншому працівнику органу, підприємства, установи, організації.

Стаття 32. Перегляд обсягу службових повноважень

1. Перегляд обсягу службових повноважень особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи здійснюється за рішенням керівника органу, підприємства, установи, організації або відповідного структурного підрозділу, в якому працює особа, у разі, якщо конфлікт інтересів у її діяльності має постійний характер, пов'язаний з конкретним повноваженням особи, а також за можливості продовження належного виконання нею службових завдань у разі такого перегляду і можливості наділення відповідними повноваженнями іншого працівника.

Стаття 33. Здійснення повноважень під зовнішнім контролем

1. Службові повноваження здійснюються особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняною до неї особи під зовнішнім контролем у разі, якщо усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів, обмеження її доступу до інформації чи перегляд її повноважень є неможливим та відсутні підстави для її переведення на іншу посаду або звільнення.

2. Зовнішній контроль здійснюється в таких формах:

1) перевірка працівником, визначеним керівником органу, підприємства, установи, організації, стану та результатів виконання особою завдання, вчинення нею дій, змісту рішень чи проектів рішень, що приймаються або розробляються особою або відповідним колегіальним органом з питань, пов'язаних із предметом конфлікту інтересів;

2) виконання особою завдання, вчинення нею дій, розгляд справ, підготовка та прийняття нею рішень у присутності визначеного керівником органу працівника;

3) участь уповноваженої особи Національного агентства в роботі колегіального органу в статусі спостерігача без права голосу.

3. У рішенні про здійснення зовнішнього контролю визначаються форма контролю, уповноважений на проведення контролю працівник, а

також обов'язки особи у зв'язку із застосуванням зовнішнього контролю за виконанням нею відповідного завдання, вчиненням нею дій чи прийняття рішень.

Стаття 34. Переведення, звільнення особи у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів

1. Переведення особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи на іншу посаду у зв'язку з наявністю реального чи потенційного конфлікту інтересів здійснюється за рішенням керівника органу, підприємства, установи, організації у разі, якщо конфлікт інтересів у її діяльності має постійний характер і не може бути врегульований шляхом усунення такої особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті, обмеження її доступу до інформації, перегляду її повноважень та функцій, позбавлення приватного інтересу та за наявності вакантної посади, яка за своїми характеристиками відповідає особистим та професійним якостям особи.

Переведення на іншу посаду може здійснюватися лише за згодою особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи.

2. Звільнення особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи з займаної посади у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів здійснюється у разі, якщо реальний чи потенційний конфлікт інтересів у її діяльності має постійний характер і не може бути врегульований в інший спосіб, в тому числі через відсутність її згоди на переведення або на позбавлення приватного інтересу.

Стаття 35. *{Статтю 35 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}*

Стаття 35^{-1}. Особливості врегулювання конфлікту інтересів, що виник у діяльності окремих категорій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

1. Правила врегулювання конфлікту інтересів у діяльності Президента України, народних депутатів України, членів Кабінету Міністрів України, керівників центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, суддів, суддів Конституційного Суду України, голів, заступників голів обласних та районних рад, міських, сільських, селищних голів, секретарів міських, сільських, селищних рад, депутатів місцевих рад визначаються законами, які регулюють статус відповідних осіб та засади організації відповідних органів.

2. У разі виникнення реального чи потенційного конфлікту інтересів у особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи, яка входить до складу колегіального органу (комітету, комісії, колегії тощо), вона не має права брати участь у прийнятті рішення цим органом.

Про конфлікт інтересів такої особи може заявити будь-який інший член відповідного колегіального органу або учасник засідання, якого безпосередньо стосується питання, що розглядається. Заява про конфлікт інтересів члена колегіального органу заноситься в протокол засідання колегіального органу.

У разі якщо неучасть особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняної до неї особи, яка входить до складу колегіального органу, у прийнятті рішень цим органом призведе до втрати правомочності цього органу, участь такої особи у прийнятті рішень має здійснюватися під зовнішнім контролем. Рішення про здійснення зовнішнього контролю приймається відповідним колегіальним органом.

{Закон доповнено статтею 35^{-1} згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Стаття 36. Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав

1. Особи, зазначені в пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язані протягом 60 днів після призначення (обрання) на посаду передати в управління іншій особі належні їм підприємства та корпоративні права в порядку, встановленому законом.

Якщо на момент закінчення зазначеного шестидесятиденного строку в системі депозитарного обліку встановлено обмеження на здійснення операцій з акціями на підставі відповідного рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку, особи, зазначені в пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язані передати такі належні їм акції в управління іншій особі протягом 60 днів з дня відновлення внесення змін до системи депозитарного обліку щодо відповідних акцій.

У вказаних вище випадках особам, зазначеним у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, забороняється передавати в управління належні їм підприємства та корпоративні права на користь членів своєї сім'ї.

{Частина перша статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 852-IX від 02.09.2020; в редакції Закону № 1443-IX від 29.04.2021}

2. Передача особами, зазначеними у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, належних їм підприємств, які за способом утворення (заснування) та формування статутного капіталу є унітарним, здійснюється шляхом укладення договору управління майном із суб’єктом підприємницької діяльності.

3. Передача особами, зазначеними у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, належних їм корпоративних прав здійснюється в один із таких способів:

1) укладення договору управління майном із суб’єктом підприємницької діяльності (крім договору управління цінними паперами та іншими фінансовими інструментами);

2) укладення договору про управління портфелем фінансових інструментів та/або грошовими коштами, призначеними для інвестування у фінансові інструменти, з інвестиційною фірмою, яка має видану Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку ліцензію на провадження діяльності з управління портфелем фінансових інструментів;

{Пункт 2 частини третьої статті 36 в редакції Закону № 738-IX від 19.06.2020}

3) укладення договору про створення венчурного пайового інвестиційного фонду для управління переданими корпоративними правами з компанією з управління активами, яка має ліцензію Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження діяльності з управління активами.

Передача корпоративних прав як оплата вартості цінних паперів венчурного пайового інвестиційного фонду здійснюється після реєстрації Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку випуску цінних паперів такого інституту спільного інвестування.

4. Особи, зазначені у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, не можуть укладати договори, зазначені у частинах другій та третій цієї статті, із суб’єктами підприємницької діяльності, інвестиційними фірмами та компаніями з управління активами, в яких працюють члени сім’ї таких осіб.

{Частина четверта статті 36 із змінами, внесеними згідно із Законом № 738-IX від 19.06.2020}

5. Особи, зазначені у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, призначені (обрані) на посаду, в одноденний

термін після передачі в управління належних їм підприємств та корпоративних прав зобов'язані письмово повідомити про це Національне агентство із наданням нотаріально засвідченої копії укладеного договору.

6. Вимоги цієї статті не поширюються на:

1) осіб, які входять як незалежні члени до складу наглядової ради державного банку, державного підприємства, державної організації, що має на меті одержання прибутку, господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі;

1^{-1}) осіб, у власності яких перебувають акції акціонерного товариства – резидента України, сукупна номінальна вартість яких не перевищує 0,25 прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня року, в якому особа призначена (обрана) на посаду, та сукупно не перевищують 5 відсотків голосуючих акцій товариства;

{Частину шосту статті 36 доповнено пунктом 1^{-1} згідно із Законом № 1443-IX від 29.04.2021}

2) депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі);

3) помічників-консультантів народних депутатів України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України, Першого заступника Голови Верховної Ради України та заступника Голови Верховної Ради України, працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України, осіб, зазначених у підпункті "к" пункту 1 частини першої статті 3 цього Закону (крім осіб, зазначених в інших підпунктах пункту 1 або підпункту "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону).

{Частину шосту статті 36 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 319-IX від 03.12.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1893-IX від 17.11.2021}

{Статтю 36 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

Розділ VI ПРАВИЛА ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ

Стаття 37. Вимоги до поведінки осіб

1. Загальні вимоги до поведінки осіб, зазначених у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, якими вони зобов'язані керуватися під час виконання своїх службових чи представницьких повноважень, підстави та порядок притягнення до відповідально-

сті за порушення цих вимог встановлюються цим Законом, який є правовою основою для кодексів чи стандартів професійної етики.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, затверджує загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

{Абзац перший частини другої статті 37 із змінами, внесеними згідно із Законом № 889-VIII від 10.12.2015}

Державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування у випадку необхідності розробляють та забезпечують виконання галузевих кодексів чи стандартів етичної поведінки їх працівників, а також інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, прирівняних до них осіб, які здійснюють діяльність у сфері їх управління.

Стаття 38. Додержання вимог закону та етичних норм поведінки

1. Особи, зазначені у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, під час виконання своїх службових повноважень зобов’язані неухильно додержуватися вимог закону та загальновизнаних етичних норм поведінки, бути ввічливими у стосунках з громадянами, керівниками, колегами і підлеглими.

Стаття 39. Пріоритет інтересів

1. Особи, зазначені у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, представляючи державу чи територіальну громаду, діють виключно в їх інтересах.

Стаття 40. Політична нейтральність

1. Особи, зазначені у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, зобов’язані при виконанні своїх службових повноважень дотримуватися політичної нейтральності, уникати демонстрації у будь-якому вигляді власних політичних переконань або поглядів, не використовувати службові повноваження в інтересах політичних партій чи їх осередків або окремих політиків.

2. Положення частини першої цієї статті не поширюється на виборних осіб, помічників-консультантів народних депутатів України, працівників секретаріатів Голови Верховної Ради України, Першого заступника Голови Верховної Ради України та заступника Голови Верховної Ради України, працівників секретаріатів депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України та осіб, які обіймають політичні посади.

{Частина друга статті 40 із змінами, внесеними згідно із Законом № 319-IX від 03.12.2019}

Стаття 41. Неупередженість

1. Особи, зазначені у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, діють неупереджено, незважаючи на приватні інтереси, особисте ставлення до будь-яких осіб, на свої політичні погляди, ідеологічні, релігійні або інші особисті погляди чи переконання.

Стаття 42. Компетентність і ефективність

1. Особи, зазначені у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, сумлінно, компетентно, вчасно, результативно і відповідально виконують службові повноваження та професійні обов'язки, рішення та доручення органів і осіб, яким вони підпорядковані, підзвітні або підконтрольні, не допускають зловживань та неефективного використання державної і комунальної власності.

Стаття 43. Нерозголошення інформації

1. Особи, зазначені у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, не розголошують і не використовують в інший спосіб конфіденційну та іншу інформацію з обмеженим доступом, що стала їм відома у зв'язку з виконанням своїх службових повноважень та професійних обов'язків, крім випадків, встановлених законом.

Стаття 44. Утримання від виконання незаконних рішень чи доручень

1. Особи, зазначені у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, незважаючи на приватні інтереси, утримуються від виконання рішень чи доручень керівництва, якщо вони суперечать закону.

2. Особи, зазначені у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, самостійно оцінюють правомірність наданих керівництвом рішень чи доручень та можливу шкоду, що буде завдана у разі виконання таких рішень чи доручень.

3. У разі отримання для виконання рішень чи доручень, які особа, зазначена у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, вважає незаконними або такими, що становлять загрозу охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, юридичних осіб, державним або суспільним інтересам, вона повинна негайно в письмовій формі повідомити про це керівника органу, підприємства, установи, організації, в якому вона працює, а виборні особи – Національне агентство.

Розділ VII ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

Стаття 45. Подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

1. Особи, зазначені у пункті 1, підпунктах “а” і “в” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, зобов’язані щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація), за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством.

{Частина перша статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1975-VIII від 23.03.2017, № 140-IX від 02.10.2019}

2. Особи, зазначені у пункті 1, підпунктах “а” і “в” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, які припиняють діяльність, пов’язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, подають декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за період, не охоплений раніше поданими деклараціями.

{Абзац перший частини другої статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1975-VIII від 23.03.2017}

Особи, які припинили діяльність, пов’язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або іншу діяльність, зазначену у підпунктах “а” і “в” пункту 2 частини першої статті 3, зобов’язані наступного року після припинення діяльності подавати в установленому частиною першою цієї статті порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік.

{Абзац другий частини другої статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1975-VIII від 23.03.2017}

{Частина друга статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

3. Особа, яка претендує на зайняття посади, зазначеної у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, та особа, зазначена у пункті 4 (крім осіб, які балотуються кандидатами у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад, на посади сільських, селищних, міських голів) частини першої статті 3 цього Закону, до призначення або обрання на відповідну посаду подає в установленому цим Законом порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік. Особа, обрана депутатом Верховної Ради Автономної Республіки

Крим, депутатом місцевої ради, сільським, селищним, міським головою, подає таку декларацію впродовж п'ятнадцяти календарних днів з дня набуття повноважень відповідно депутата, сільського, селищного, міського голови.

{Абзац перший частини третьої статті 45 в редакції Закону № 805-IX від 16.07.2020}

Особи, зазначені у підпункті "в" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, подають в установленому цим Законом порядку декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік у разі входження до складу конкурсної або дисциплінарної комісії, утвореної відповідно до законів України "Про державну службу", "Про службу в органах місцевого самоврядування", цього та інших законів України, Громадської ради доброчесності, утвореної відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів", – протягом десяти календарних днів після входження (включення, залучення, обрання, призначення) до складу відповідної комісії, Громадської ради доброчесності.

{Абзац другий частини третьої статті 45 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

{Абзац третій частини третьої статті 45 виключено на підставі Закону № 140-IX від 02.10.2019}

{Частина третя статті 45 в редакції Закону № 1975-VIII від 23.03.2017}

4. Упродовж семи днів після подання декларації суб'єкт декларування має право подати виправлену декларацію, але не більше трьох разів.

{Абзац перший частини четвертої статті 45 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

У разі притягнення суб'єкта декларування до відповідальності за неподання, несвоєчасне подання декларації або в разі виявлення у ній недостовірних відомостей суб'єкт декларування зобов'язаний подати відповідну декларацію з достовірними відомостями.

{Частина четверта статті 45 в редакції Закону № 1022-VIII від 15.03.2016}

5. Дія розділу VII цього Закону не поширюється на посадових осіб закладів, установ та організацій, які здійснюють основну діяльність у сфері соціального обслуговування населення, соціальної та професійної реабілітації осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю, соціального захисту ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стриму-

вання збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, охорони здоров'я (крім керівників закладів охорони здоров'я центрального, обласного, районного, міського (міст обласного значення, міст Києва та Севастополя) рівня), освіти (крім керівників вищих навчальних закладів та їх заступників), науки (крім президентів Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, перших віце-президентів, віце-президентів та головних учених секретарів Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, інших членів Президії Національної академії наук України та президій національних галузевих академій наук, обраних загальними зборами Національної академії наук України та національних галузевих академій наук відповідно, керівників науково-дослідних інститутів та інших наукових установ), культури, мистецтв, відновлення та збереження національної пам'яті, фізичної культури, спорту, національно-патріотичного виховання, військовослужбовців військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом осіб із числа резервістів в особливий період, військової служби за призовом осіб офіцерського складу, а також військових посадових осіб з числа військовослужбовців військової служби за контрактом осіб рядового складу, військової служби за контрактом осіб сержантського і старшинського складу, військовослужбовців молодшого офіцерського складу військової служби за контрактом осіб офіцерського складу, крім військовослужбовців, які проходять військову службу у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки.

{Абзац перший частини п'ятої статті 45 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1975-VIII від 23.03.2017, № 2462-VIII від 19.06.2018, № 1357-IX від 30.03.2021}

Суб'єкти декларування, які не мали можливості до 1 квітня за місцем військової служби, роботи подати декларацію осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік у зв'язку з виконанням завдань в інтересах оборони України під час дії особливого періоду, безпосередньою участю у веденні воєнних (бойових) дій, у тому числі на території проведення антитерористичної операції та здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, направленням до інших держав для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки у складі національних контингентів або національного персоналу, виконанням інших завдань в інтересах національної безпеки і оборони, подають таку

декларацію за звітний рік протягом 90 календарних днів із дня прибуття до місця проходження військової служби, роботи чи дня закінчення проходження військової служби, визначеного частиною другою статті 24 Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу".

{Частину п'яту статті 45 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1975-VIII від 23.03.2017; із змінами, внесеними згідно із Законами № 2462-VIII від 19.06.2018, № 912-IX від 17.09.2020}

Особи, визначені абзацом другим частини п'ятої цієї статті, звільняються від обов'язку подання декларації, за умови неперебування на інших посадах, визначених у пункті 1, підпункті "а" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону.

{Частину п'яту статті 45 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1975-VIII від 23.03.2017}

{Статтю 45 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016}

6. Дія розділу VII цього Закону не поширюється на іноземців-нерезидентів, які входять як незалежні члени до складу наглядової ради державного банку, державного підприємства, державної організації, що має на меті одержання прибутку, господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі.

{Статтю 45 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 46. Інформація, що зазначається в декларації

1. У декларації зазначаються відомості про:

1) прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць і рік народження, реєстраційний номер облікової картки платника податків, серію та номер паспорта громадянина України, суб'єкта декларування та членів його сім'ї, унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі суб'єкта декларування та членів його сім'ї (у разі формування такого унікального номера), зареєстроване місце їх проживання, а також місце фактичного проживання або поштову адресу, на яку суб'єкту декларування Національним агентством може бути надіслано кореспонденцію, місце роботи (проходження служби) або місце майбутньої роботи (проходження служби), займану посаду або посаду, на яку претендує, та категорію посади (якщо така є) суб'єкта декларування, у тому числі належність до службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, а також належність до

національних публічних діячів відповідно до Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення".

{Абзац перший пункту 1 частини першої статті 46 в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.}

Військовослужбовці рядового, сержантського і старшинського складу, молодшого та старшого офіцерського складу не зазначають відомості про місце роботи (проходження служби) або місце майбутньої роботи (проходження служби), займану посаду;

{Пункт 1 частини першої статті 46 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1975-VIII від 23.03.2017}

особи, зазначені у підпункті "в" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, – також відомості про назву конкурсної чи дисциплінарної комісії, до складу якої вони входять (входили);

{Пункт 1 частини першої статті 46 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1975-VIII від 23.03.2017; в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.; із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

{Пункт 1 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1022-VIII від 15.03.2016, № 1443-IX від 29.04.2021}

2) об'єкти нерухомості, що належать суб'єкту декларування та членам його сім'ї на праві приватної власності, включаючи спільну власність, або знаходяться у них в оренді чи на іншому праві користування, незалежно від форми укладення правочину, внаслідок якого набуте таке право. Такі відомості включають:

а) дані щодо виду, характеристики майна, місцезнаходження, дату набуття майна у власність, оренду або інше право користування, вартість майна на дату набуття його у власність, володіння або користування;

б) у разі якщо нерухоме майно перебуває у спільній власності, про усіх співвласників такого майна вказуються відомості, зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, або найменування відповідної юридичної особи із зазначенням коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців. У разі якщо нерухоме майно перебуває в оренді або на іншому праві користування, про власника такого майна також вказуються відомості, зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, або найменування відповідної юридичної особи із зазначенням

коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Не підлягає декларуванню окреме технічно обладнане службове приміщення з розташуванням у ньому постійного робочого місця помічника-консультанта народного депутата (громадська приймальня), що є державною власністю чи комунальною власністю територіальної громади, знаходиться в управлінні місцевих органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування і перебуває в оренді чи на іншому праві користування в суб'єкта декларування;

{Пункт 2 частини першої статті 46 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1443-IX від 29.04.2021}

{Пункт 2 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

2^{-1}) об'єкти незавершеного будівництва, об'єкти, не прийняті в експлуатацію або право власності на які не зареєстроване в установленому законом порядку, які:

а) належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї на праві власності відповідно до Цивільного кодексу України;

б) розташовані на земельних ділянках, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї на праві приватної власності, включаючи спільну власність, або передані їм в оренду чи на іншому праві користування, незалежно від правових підстав набуття такого права;

в) повністю або частково побудовані з матеріалів чи за кошти суб'єкта декларування або членів його сім'ї.

Такі відомості включають:

а) інформацію про місцезнаходження об'єкта;

б) інформацію про власника або користувача земельної ділянки, на якій здійснюється будівництво об'єкта;

в) якщо об'єкт перебуває у спільній власності – про всіх його співвласників зазначаються відомості, передбачені пунктом 1 частини першої цієї статті, або найменування відповідної юридичної особи із зазначенням коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;

{Частину першу статті 46 доповнено пунктом 2^{-1} згідно із Законом № 631-VIII від 16.07.2015}

3) цінне рухоме майно, вартість якого перевищує 100 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня звітного року, що належить суб'єкту декларування або членам його сім'ї на праві приватної власності, у тому числі спільної власності, або перебуває в її во-

лодінні або користуванні незалежно від форми правочину, внаслідок якого набуте таке право. Такі відомості включають:

{Абзац перший пункту 3 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1022-VIII від 15.03.2016, № 1774-VIII від 06.12.2016}

а) дані щодо виду майна, характеристики майна, дату набуття його у власність, володіння або користування, вартість майна на дату його набуття у власність, володіння або користування;

б) дані щодо транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, а також щодо їх марки та моделі, року випуску, ідентифікаційного номера (за наявності). Відомості про транспортні засоби та інші самохідні машини і механізми зазначаються незалежно від їх вартості;

в) у разі якщо рухоме майно перебуває у спільній власності, про усіх співвласників такого майна також вказуються відомості, зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, або найменування відповідної юридичної особи із зазначенням коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців. У разі якщо рухоме майно перебуває у володінні або користуванні, про власників такого майна також вказуються відомості, зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, або найменування відповідної юридичної особи із зазначенням коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

Примітка. Декларування цінного рухомого майна, зазначеного у цьому пункті (крім транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів), права на яке набуті до подання суб'єктом декларування першої декларації відповідно до вимог цього Закону, здійснюється з обов'язковим зазначенням інформації про набуття такого майна до початку періоду здійснення діяльності із виконання функцій держави або місцевого самоврядування або у такий період. При цьому зазначення даних щодо його вартості та дати набуття у власність, володіння або користування не є обов'язковим;

{Пункт 3 частини першої статті 46 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 1022-VIII від 15.03.2016}

{Пункт 3 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

4) цінні папери, у тому числі акції, облігації, чеки, сертифікати, векселі, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї, із відображенням відомостей стосовно виду цінного папера, його емітента, дати набуття цінних паперів у власність, кількості та номінальної вартості цінних паперів. У разі якщо цінні папери передані в управління іншій

особі, щодо цієї особи також вказуються відомості, зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті, або найменування відповідної юридичної особи із зазначенням коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;

{Пункт 4 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

5) інші корпоративні права, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї, із зазначенням найменування кожного суб'єкта господарювання, його організаційно-правової форми, коду Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України, частки у статутному (складеному) капіталі товариства, підприємства, організації у грошовому та відсотковому вираженні;

5^{-1}) юридичні особи, трасти або інші подібні правові утворення, кінцевим бенефіціарним власником (контролером) яких є суб'єкт декларування або члени його сім'ї.

Термін "кінцевий бенефіціарний власник (контролер)", "траст" вживаються у значеннях, наведених у Законі України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення";

{Частину першу статті 46 доповнено пунктом 5^{-1} згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015; в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.}

6) нематеріальні активи, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї, у тому числі об'єкти інтелектуальної власності, що можуть бути оцінені в грошовому еквіваленті, криптовалюти. До відомостей щодо нематеріальних активів включаються дані про вид та характеристики таких активів, вартість активів на момент виникнення права власності, а також про дату виникнення права на них;

{Пункт 6 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.}

7) отримані доходи суб'єкта декларування або членів його сім'ї, у тому числі доходи у вигляді заробітної плати (грошового забезпечення), отримані як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом, гонорари, дивіденди, проценти, роялті, страхові виплати, благодійна допомога, пенсія, доходи від відчуження цінних паперів та корпоративних прав, подарунки та інші доходи.

{Абзац перший пункту 7 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.}

Такі відомості включають дані про вид доходу, джерело доходу та його розмір. Відомості щодо подарунка зазначаються лише у разі, якщо його вартість перевищує п'ять прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня звітного року, а для подарунків у вигляді грошових коштів – якщо розмір таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) протягом року, перевищує п'ять прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня звітного року;

{Абзац другий пункту 7 частини першої статті 46 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

8) наявні у суб'єкта декларування або членів його сім'ї грошові активи, у тому числі готівкові кошти, кошти, розміщені на банківських рахунках або які зберігаються у банку, внески до кредитних спілок та інших небанківських фінансових установ, кошти, позичені третім особам, а також активи у дорогоцінних (банківських) металах. Відомості щодо грошових активів включають дані про вид, розмір та валюту активу, а також найменування та код Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України установи, в якій відкриті відповідні рахунки або до якої зроблені відповідні внески. Не підлягають декларуванню наявні грошові активи (у тому числі готівкові кошти, кошти, розміщені на банківських рахунках, внески до кредитних спілок та інших небанківських фінансових установ, кошти, позичені третім особам) та активи у дорогоцінних (банківських) металах, сукупна вартість яких не перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня звітного року;

{Пункт 8 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 1774-VIII від 06.12.2016, № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.}

8^{-1}) банківські та інші фінансові установи, у тому числі за кордоном, у яких у суб'єкта декларування або членів його сім'ї відкриті рахунки (незалежно від типу рахунку, а також рахунки, відкриті третіми особами на ім'я суб'єкта декларування або членів його сім'ї) або зберігаються кошти, інше майно. Такі відомості включають дані про тип та номер рахунку (крім номерів рахунків, на яких обліковуються некомпенсовані грошові заощадження громадян України в установах акціонерного товариства "Державний ощадний банк України", поміщені в період до 2 січ-

ня 1992 року в установи Ощадного банку СРСР, що діяли на території України), дані про банківську або іншу фінансову установу, осіб, які мають право розпоряджатися таким рахунком або мають доступ до індивідуального банківського сейфа, осіб, які відкрили рахунок на ім'я суб'єкта декларування або членів його сім'ї;

{Частину першу статті 46 доповнено пунктом 8[-1] згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1443-IX від 29.04.2021}

9) фінансові зобов'язання суб'єкта декларування або членів його сім'ї, у тому числі отримані кредити, позики, зобов'язання за договорами лізингу, розмір сплачених коштів у рахунок основної суми позики (кредиту) та процентів за позикою (кредитом), залишок позики (кредиту) станом на кінець звітного періоду, зобов'язання за договорами страхування та недержавного пенсійного забезпечення. Відомості щодо фінансових зобов'язань включають дані про вид зобов'язання, його розмір, валюту зобов'язання, інформацію про особу, стосовно якої виникли такі зобов'язання, відповідно до пункту 1 частини першої цієї статті, або найменування відповідної юридичної особи із зазначенням коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, та дату виникнення зобов'язання. Такі відомості зазначаються лише у разі, якщо розмір зобов'язання перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня звітного року.

{Абзац перший пункту 9 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 1774-VIII від 06.12.2016, № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.}

У разі якщо предметом правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання є нерухоме або рухоме майно, в декларації зазначаються вид майна, його місцезнаходження, вартість та інформація про власника майна відповідно до пункту 1 частини першої цієї статті або найменування відповідної юридичної особи із зазначенням коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців. У разі якщо засобом забезпечення отриманого зобов'язання є порука, в декларації має бути вказано інформацію про поручителя, зазначену у пункті 1 частини першої цієї статті, або найменування відповідної юридичної особи із зазначенням коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;

{Абзац другий пункту 9 частини першої статті 46 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

10) видатки, а також будь-які інші правочини, вчинені у звітному періоді, на підставі яких у суб'єкта декларування виникає або припиняється право власності, володіння чи користування, у тому числі спільної власності, на нерухоме або рухоме майно, нематеріальні та інші активи, а також виникають фінансові зобов'язання, які зазначені у пунктах 2-9 частини першої цієї статті.

{Абзац перший пункту 10 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.}

Такі відомості зазначаються у разі, якщо розмір відповідного видатку перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня звітного року; до таких відомостей включаються дані про вид правочину, його предмет. На письмовий запит Національного агентства суб'єкт декларування надає інформацію щодо найменування контрагента;

{Абзац другий пункту 10 частини першої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015; в редакції Закону № 1022-VIII від 15.03.2016; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

11) посаду чи роботу, що виконується або виконувалася за сумісництвом: дані про займану посаду чи роботу (оплачувану чи ні), що виконується за договором (контрактом), найменування юридичної чи фізичної особи, в якій (яких) особа працює або працювала за сумісництвом, із зазначенням коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи із зазначенням її реєстраційного номера облікової картки платника податків;

12) входження суб'єкта декларування до керівних, ревізійних чи наглядових органів громадських об'єднань, благодійних організацій, саморегулівних чи самоврядних професійних об'єднань, членство в таких об'єднаннях (організаціях) із зазначенням назви відповідних об'єднань (організацій) та їх коду Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців.

2. Відомості, зазначені у частині першій цієї статті, подаються незалежно від того, знаходиться об'єкт декларування на території України чи за її межами.

Національне агентство визначає у формі декларації дані, що повинні зазначатися з метою ідентифікації фізичних або юридичних осіб, у тому числі іноземців, осіб без громадянства, іноземних юридичних осіб, а та-

кож об’єктів декларування, інформація щодо яких подається у декларації.

{Частину другу статті 46 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.}

Дані про об’єкт декларування, що перебував у володінні або користуванні суб’єкта декларування або членів його сім’ї, зазначаються в декларації, якщо такий об’єкт перебував у володінні або користуванні станом на останній день звітного періоду або протягом не менше половини днів протягом звітного періоду.

{Частину другу статті 46 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.}

3. У декларації зазначаються також відомості про об’єкти декларування, передбачені пунктами 2-8 частини першої цієї статті, що є об’єктами права власності третьої особи, якщо суб’єкт декларування або член його сім’ї отримує чи має право на отримання доходу від такого об’єкта або може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти щодо такого об’єкта дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним.

Відомості, передбачені цією частиною, не зазначаються в декларації, якщо відповідні об’єкти належать на праві власності юридичній особі, зазначеній у пункті 5^{-1} частини першої цієї статті, та їх головним призначенням є використання у господарській діяльності такої юридичної особи (промислове обладнання, спеціальна техніка тощо).

Положення цієї частини застосовуються під час подання декларації службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а також суб’єктами декларування, які займають посади, пов’язані з високим рівнем корупційних ризиків, відповідно до статті 51^{-3} цього Закону.

{Абзац третій частини третьої статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

{Статтю 46 доповнено новою частиною згідно із Законом № 631-VIII від 16.07.2015}

4. Відомості, передбачені пунктом 10 частини першої цієї статті, не зазначаються у деклараціях осіб, які претендують на зайняття посади, зазначеної у пункті 1, підпункті “а” пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, а також у деклараціях, що подаються відповідно до абзацу другого частини третьої статті 45 цього Закону.

{Частина четверта статті 46 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1975-VIII від 23.03.2017, № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.}

5. Відображення доходів і видатків суб'єктів декларування здійснюється у грошовій одиниці України.

Вартість майна, майнових прав, активів, інших об'єктів декларування, передбачених частиною першою цієї статті, зазначається у грошовій одиниці України на момент їх набуття у власність або останньої грошової оцінки.

Вартість майна, майнових прав, активів, інших об'єктів декларування, що перебувають у володінні чи користуванні суб'єкта декларування, зазначається у випадку, якщо вона відома суб'єкту декларування або повинна була стати відомою внаслідок вчинення відповідного правочину.

6. Доходи/видатки, одержані/здійснені в іноземній валюті, з метою відображення у декларації перераховуються в грошовій одиниці України за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на дату одержання доходів/здійснення видатків. Щодо доходів/видатків, одержаних/здійснених за кордоном, зазначається держава, в якій їх було одержано/здійснено.

7. У разі відмови члена сім'ї суб'єкта декларування надати будь-які відомості чи їх частину для заповнення декларації суб'єкт декларування зобов'язаний зазначити про це в декларації, відобразивши всю відому йому інформацію про такого члена сім'ї, визначену пунктами 1-12 частини першої цієї статті.

Примітка. У цілях розділу VII з урахуванням положень статті 1 цього Закону членами сім'ї суб'єкта декларування, які не є його подружжям або неповнолітніми дітьми станом на останній день звітного періоду, вважаються особи, що спільно проживали із суб'єктом декларування станом на останній день звітного періоду або сукупно протягом не менше 183 днів протягом року, що передує року подання декларації.

Здійснення операцій із купівлі, продажу або обміну іноземної валюти за рахунок власних грошових активів суб'єкта декларування або членів його сім'ї не потребує відображення в декларації відомостей, передбачених пунктом 10 частини першої цієї статті, а також не потребує повідомлення про суттєві зміни в майновому стані суб'єкта декларування.

{Примітку до статті 46 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1443-IX від 29.04.2021}

{Статтю 46 доповнено приміткою згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019 – зміни вводяться в дію з 01.01.2020 р.; із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

Стаття 47. Облік та оприлюднення декларацій

1. Подані декларації включаються до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що формується та ведеться Національним агентством у визначеному ним порядку. На офіційному веб-сайті Національного агентства забезпечується відкритий цілодобовий доступ до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, шляхом можливості перегляду, копіювання та роздруковування інформації, а також у вигляді набору даних (електронного документа), організованого у форматі, що дозволяє його автоматизоване оброблення електронними засобами (машинозчитування) з метою повторного використання.

{Абзац перший частини першої статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законами № 140-IX від 02.10.2019, № 1079-IX від 15.12.2020}

{Абзац другий частини першої статті 47 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Абзац третій частини першої статті 47 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

Зазначені у декларації відомості щодо реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта громадянина України, унікального номера запису в Єдиному державному демографічному реєстрі, місця проживання, дати народження фізичних осіб, щодо яких зазначається інформація в декларації, місцезнаходження об’єктів, які наводяться в декларації (крім області, району, населеного пункту, де знаходиться об’єкт), номера рахунку в банківській чи іншій фінансовій установі, є інформацією з обмеженим доступом та не підлягають відображенню у відкритому доступі.

{Абзац четвертий частини першої статті 47 із змінами, внесеними згідно із Законами № 597-VIII від 14.07.2015, № 524-IX від 04.03.2020}

2. Інформація про особу в Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зберігається упродовж всього часу виконання цією особою функцій держави або місцевого самоврядування, а також упродовж п’яти років після припинення виконання нею зазначених функцій, крім останньої декларації, поданої особою, яка зберігається безстроково.

Стаття 48. *{Статтю 48 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}*

Стаття 49. *{Статтю 49 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}*

Стаття 50. *{Статтю 50 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}*

Стаття 51. *{Статтю 51 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}*

Стаття 51^{-1}. Контроль та перевірка декларацій

1. Національне агентство проводить щодо декларацій, поданих суб'єктами декларування, такі види контролю:

1) щодо своєчасності подання;

2) щодо правильності та повноти заповнення;

3) логічний та арифметичний контроль.

2. Національне агентство проводить повну перевірку декларацій відповідно до цього Закону.

3. Порядок проведення передбачених цією статтею видів контролю, а також повної перевірки декларації визначається Національним агентством.

4. Проведення контролю та перевірки декларацій, а також рішення, прийняті за їхніми результатами, не перешкоджають проведенню досудового розслідування та судового провадження у порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України.

5. Зазначені в частині першій цієї статті види контролю щодо декларацій, поданих особами, які за посадами, що вони займають, належать до кадрового складу розвідувальних органів України та/або займають посади, перебування на яких пов'язане з державною таємницею у зв'язку з безпосереднім здійсненням такими особами оперативно-розшукової, контррозвідувальної, розвідувальної діяльності, а також особами, які претендують на зайняття таких посад, та особами, які припинили діяльність, проводять уповноважені підрозділи (уповноважені особи) відповідних державних органів чи військових формувань у порядку, що визначається Національним агентством.

6. Особливості проведення повної перевірки декларацій, поданих суддями, суддями Конституційного Суду України, встановлюються статтею 52^{-2} цього Закону.

{Закон доповнено статтею 51^{-1} згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Стаття 51^{-2}. Встановлення своєчасності подання декларацій

1. Державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, а також юридичні особи публічного права зобов'язані перевіряти факт подання суб'єктами декларування, які в них працюють (працювали або входять чи входили до складу утвореної в органі конкурсної комісії, до складу Громадської ради доброчесності), відповідно до цього Закону декларацій та повідомляти Національне агентство про випадки неподання чи несвоєчасного подання таких декларацій у визначеному ним порядку.

2. Якщо за результатами контролю встановлено, що суб'єкт декларування не подав декларацію, Національне агентство письмово повідомляє такого суб'єкта про факт неподання декларації, і суб'єкт декларування повинен протягом десяти днів з дня отримання такого повідомлення подати декларацію в порядку, визначеному частиною першою статті 45 цього Закону.

Одночасно Національне агентство письмово повідомляє про факт неподання декларації спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції, а також керівнику державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, їх апарату, юридичної особи публічного права про факт неподання декларації відповідним суб'єктом декларування.

3. У разі встановлення Національним агентством факту неподання декларації суддею, суддею Конституційного Суду України Національне агентство письмово повідомляє про такі обставини відповідно Вищій раді правосуддя або Голові Конституційного Суду України.

{Закон доповнено статтею 51[-2] згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Стаття 51[-3]. Повна перевірка декларацій

1. Повна перевірка декларації полягає у з'ясуванні достовірності задекларованих відомостей, точності оцінки задекларованих активів, перевірці на наявність конфлікту інтересів та ознак незаконного збагачення чи необґрунтованості активів і може здійснюватися у період здійснення суб'єктом декларування діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, а також протягом трьох років після припинення такої діяльності.

Обов'язковій повній перевірці підлягають декларації службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, перелік яких затверджується Національним агентством.

Обов’язковій повній перевірці також підлягають декларації, подані іншими суб’єктами декларування, у разі виявлення у них невідповідностей за результатами логічного та арифметичного контролю.

Національне агентство проводить повну перевірку декларації, а також самостійно проводить повну перевірку інформації, яка підлягає відображенню в декларації, щодо членів сім’ї суб’єкта декларування у випадках, передбачених частиною сьомою статті 46 цього Закону.

Національне агентство проводить перевірку декларації на підставі інформації, отриманої від фізичних та юридичних осіб, із засобів масової інформації та інших джерел, про можливе відображення у декларації недостовірних відомостей.

Національне агентство визначає порядок відбору декларацій для проведення обов’язкової повної перевірки та черговість такої перевірки на підставі оцінки ризиків, а також порядок автоматизованого розподілу обов’язків з проведення повної перевірки між уповноваженими особами Національного агентства.

Національне агентство за допомогою програмних засобів Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, забезпечує ведення черги декларацій, відібраних для проведення їх повної перевірки, та інформує суб’єкта декларування про включення поданої ним декларації до зазначеної черги декларацій.

2. У разі встановлення за результатами повної перевірки декларації відображення у декларації недостовірних відомостей Національне агентство письмово повідомляє про це керівника відповідного державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування, їх апарату, юридичної особи публічного права, в якому працює відповідний суб’єкт декларування, та спеціально уповноважені суб’єкти у сфері протидії корупції.

3. У разі виявлення за результатами повної перевірки декларації ознак необґрунтованості активів Національним агентством надається можливість суб’єкту декларування протягом десяти робочих днів надати письмове пояснення за таким фактом із відповідними доказами. У разі ненадання суб’єктом декларування у зазначені строки письмових пояснень і доказів чи надання не в повному обсязі Національне агентство інформує про це Національне антикорупційне бюро України та Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру.

Примітка. Під службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, в цій статті розуміються Президент

України, Прем'єр-міністр України, член Кабінету Міністрів України, перший заступник або заступник міністра, член Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, уповноважений з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голова Фонду державного майна України, його перший заступник або заступник, член Центральної виборчої комісії, член, інспектор Вищої ради правосуддя, член, інспектор Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, народний депутат України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Уповноважений із захисту державної мови, члени Національної комісії зі стандартів державної мови, Директор Національного антикорупційного бюро України, його перший заступник та заступник, Голова Національного агентства з питань запобігання корупції та його заступники, Генеральний прокурор, його перший заступник та заступник, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступник, член Ради Національного банку України, Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступник, Керівник Офісу Президента України, його перший заступник та заступник, Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, його перший заступник та заступник, радник або помічник Президента України, Прем'єр-міністра України, особи, посади яких належать до посад державної служби категорії "А" або "Б", та особи, посади яких частиною першою статті 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої – третьої категорій, а також судді, судді Конституційного Суду України, прокурори, слідчі і дізнавачі, керівники, заступники керівників державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, їх апаратів та самостійних структурних підрозділів, керівники, заступники керівників державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, юрисдикція яких поширюється на територію однієї або кількох областей, Автономної Республіки Крим, міст Києва або Севастополя, керівників державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міста республіканського в Автономній Республіці Крим або обласного значення, району в місті, міста районного значення, військові посадові особи вищого офіцерського складу.

{Примітка до статті 51-3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1443-IX від 29.04.2021, № 1530-IX від 03.06.2021}

{Закон доповнено статтею 51-3 згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Стаття 51-4. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування

1. Національне агентство здійснює вибірковий моніторинг способу життя суб'єктів декларування з метою встановлення відповідності їх рівня життя наявним у них та членів їх сім'ї майну і одержаним ними доходам згідно з декларацією особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що подається відповідно до цього Закону.

2. Моніторинг способу життя суб'єктів декларування здійснюється Національним агентством на підставі інформації, отриманої від фізичних та юридичних осіб, а також із засобів масової інформації та інших відкритих джерел інформації, яка містить відомості про невідповідність рівня життя суб'єктів декларування задекларованим ними майну і доходам.

3. Порядок здійснення моніторингу способу життя суб'єктів декларування визначається Національним агентством.

Моніторинг способу життя здійснюється із додержанням законодавства про захист персональних даних та не повинен передбачати надмірного втручання у право на недоторканність особистого і сімейного життя особи.

4. Встановлення невідповідності рівня життя суб'єкта декларування задекларованим ним майну і доходам є підставою для здійснення повної перевірки його декларації. У разі встановлення невідповідності рівня життя Національним агентством надається можливість суб'єкту декларування протягом десяти робочих днів надати письмове пояснення за таким фактом.

У разі виявлення за результатами моніторингу способу життя ознак корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, Національне агентство інформує про них спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції.

5. Особливості моніторингу способу життя суддів, суддів Конституційного Суду України встановлюються статтею 52-2 цього Закону.

{Закон доповнено статтею 51-4 згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Стаття 52. Додаткові заходи здійснення фінансового контролю

1. У разі відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунка в установі банку-нерезидента відповідний суб'єкт декларування зобов'язаний у десятиденний строк письмово повідомити про це Національне агентство у встановленому ним порядку, із зазначенням номера рахунка і місцезнаходження банку-нерезидента.

{Частину другу статті 52 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

{Частину третю статті 52 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}

4. У разі суттєвої зміни у майновому стані суб'єкта декларування, а саме отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня відповідного року, зазначений суб'єкт у десятиденний строк з моменту отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку зобов'язаний повідомити про це Національне агентство. Зазначена інформація вноситься до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та оприлюднюється на офіційному веб-сайті Національного агентства.

{Статтю 52 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Положення частини четвертої цієї статті застосовуються до суб'єктів декларування, які є службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а також суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, відповідно до статті 51^{-3} цього Закону.

5. Порядок інформування Національного агентства про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента, а також про суттєві зміни у майновому стані визначаються Національним агентством.

{Статтю 52 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Стаття 52^{-1}. Особливості здійснення заходів фінансового контролю стосовно окремих категорій осіб

1. Стосовно осіб, зазначених у підпунктах "в", "г", "д", "е", "з", "и" пункту 1 частини першої статті 3 цього Закону, які за посадами, що вони займають, належать до кадрового складу розвідувальних органів України та/або займають посади, перебування на яких пов'язане з державною таємницею у зв'язку з безпосереднім здійсненням такими особами оперативно-розшукової, контррозвідувальної, розвідувальної діяльності, а

також осіб, які претендують на зайняття таких посад, та осіб, які припинили діяльність, заходи, передбачені розділом VII цього Закону, організовуються і здійснюються у спосіб, що унеможливлює розкриття належності таких осіб до відповідних державних органів чи військових формувань, у порядку, що визначається Національним агентством.

Члени сім'ї осіб, зазначених в абзаці першому частини першої цієї статті, які є суб'єктами декларування відповідно до цього Закону, з метою збереження державної таємниці зазначають дані про таких осіб в обсягах, формі та за змістом, що унеможливлюють розкриття їх належності до зазначених органів.

Ця стаття не поширюється на посадових осіб, які призначаються та звільняються з посад актами Президента України та Верховної Ради України, що не становлять державної таємниці. Такі особи подають декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в загальному порядку відповідно до розділу VII цього Закону.

{Розділ VII доповнено статтею 52^{-1} згідно із Законом № 597-VIII від 14.07.2015; в редакції Закону № 140-IX від 02.10.2019}

Стаття 52^{-2}. Особливості здійснення повної перевірки декларацій, моніторингу способу життя суддів, суддів Конституційного Суду України

1. Порядок здійснення повної перевірки декларації, поданої суддею, суддею Конституційного Суду України, моніторингу способу життя судді, судді Конституційного Суду України визначається Національним агентством за погодженням відповідно Вищої ради правосуддя або зборів суддів Конституційного Суду України. Такий порядок не може встановлювати особливості здійснення повної перевірки декларації, поданої суддею, суддею Конституційного Суду України, моніторингу способу життя судді, судді Конституційного Суду України, не передбачені цим Законом.

2. Під час повної перевірки декларації, поданої суддею, суддею Конституційного Суду України, моніторингу способу життя судді, судді Конституційного Суду України Національне агентство невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня з дня початку такої перевірки або моніторингу способу життя інформує про це відповідно Вищу раду правосуддя або Голову Конституційного Суду України.

3. Довідку за результатами повної перевірки декларації, поданої суддею, суддею Конституційного Суду України, моніторингу способу жит-

тя судді, судді Конституційного Суду України погоджує Голова Національного агентства або його заступник.

4. Будь-який незаконний вплив, тиск або втручання у діяльність судді, судді Конституційного Суду України під час повної перевірки декларацій, моніторингу способу життя забороняється.

5. У разі наявності ознак незаконного впливу, тиску або втручання у діяльність судді, судді Конституційного Суду України під час повної перевірки декларації, моніторингу способу життя суддя, суддя Конституційного Суду України невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня з дня, коли судді стало відомо про наявність таких ознак, повідомляє про це відповідно Вищій раді правосуддя або зборам суддів Конституційного Суду України.

6. Вища рада правосуддя, збори суддів Конституційного Суду України розглядають таке повідомлення та можуть протягом десяти робочих днів з дня його отримання внести Голові Національного агентства обов'язкове для розгляду подання про усунення порушень, виявлення та притягнення до встановленої законом відповідальності осіб, якими вчинено дії або допущено бездіяльність, що порушує гарантії незалежності суддів, суддів Конституційного Суду України під час здійснення повноважень Національного агентства.

Голова Національного агентства забезпечує розгляд такого подання, усунення порушень та протягом десяти робочих днів з дня отримання подання інформує Вищу раду правосуддя, збори суддів Конституційного Суду України про рішення, прийняті за результатами його розгляду.

7. Уповноважена особа Національного агентства, яка вчинила дії або допустила бездіяльність, що порушує гарантії незалежності суддів, суддів Конституційного Суду України, підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

{Розділ VII доповнено статтею 52^{-2} згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Розділ VIII ЗАХИСТ ВИКРИВАЧІВ

Стаття 53. Державний захист викривачів

1. Викривачі, їх близькі особи перебувають під захистом держави.

2. За наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну викривачів, їх близьких осіб у зв'язку із здійсненим повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону правоохоронними органами до них можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист

від протиправних посягань заходи, передбачені Законом України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві".

3. Для захисту прав та представництва своїх інтересів викривач може користуватися всіма видами правової допомоги, передбаченої Законом України "Про безоплатну правову допомогу", або залучити адвоката самостійно.

Національне агентство в разі звернення викривача:

1) здійснює представництво в суді інтересів викривача у випадках, якщо викривач неспроможний самостійно захистити свої порушені чи оспорювані права або реалізувати процесуальні повноваження, а представники або органи, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси викривача, не здійснюють або неналежним чином здійснюють його захист;

2) має право бути присутнім на засіданнях судів усіх інстанцій, у тому числі на закритих судових засіданнях, за умови згоди викривача, в інтересах якого судовий розгляд оголошено закритим;

3) має право звертатися до суду з позовом (заявою) про захист прав і свобод викривачів, брати участь у судовому розгляді справ, провадження в яких відкрито за його позовами (заявами, клопотаннями (поданнями);

4) має право вступати у справи, провадження в яких відкрито за позовами (заявами, клопотаннями (поданнями) викривачів, на будь-якій стадії їх судового розгляду;

5) має право ініціювати незалежно від участі Національного агентства у судовому провадженні перегляд судових рішень у порядку, встановленому законом.

{Частину четверту статті 53 виключено на підставі Закону № 1502-IX від 01.06.2021}

{Частину п'яту статті 53 виключено на підставі Закону № 1502-IX від 01.06.2021}

6. Посадові і службові особи державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, посадові особи органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їх структурних підрозділів у разі виявлення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи одержання повідомлення про вчинення такого правопорушення працівниками відповідних державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб публічного права, їх структурних підрозділів, юридичних осіб, за-

значених у частині другій статті 62 цього Закону, зобов'язані у межах своїх повноважень ужити заходів щодо припинення такого правопорушення та негайно, протягом 24 годин, письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції.

7. Національне агентство здійснює постійний моніторинг виконання закону у сфері захисту викривачів, проводить щорічний аналіз та перегляд державної політики у цій сфері.

Примітка. Близькими особами викривача є особи, зазначені в абзаці четвертому частини першої статті 1 цього Закону.

{Стаття 53 в редакції Закону № 198-IX від 17.10.2019}

Стаття 53[-1]. Забезпечення умов для повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону

1. Державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, юридичні особи публічного права та юридичні особи, зазначені в частині другій статті 62 цього Закону, зобов'язані забезпечити функціонування внутрішніх каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону.

Органи прокуратури, Національна поліція, Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань та Національне агентство зобов'язані забезпечити функціонування внутрішніх і регулярних каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону.

2. Подання повідомлень (у тому числі анонімних) через внутрішні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону здійснюється через відкритий для цілодобового доступу Єдиний портал повідомлень викривачів та спеціальні телефонні лінії.

Інформація про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, отримана через регулярні канали повідомлення такої інформації, вноситься до Єдиного порталу повідомлень викривачів уповноваженими на це особами відповідних суб'єктів.

При використанні особами будь-яких інших способів здійснення повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону (направлення повідомлення, у тому числі анонімного, у паперовій або електронній формі чи здійснення повідомлення на особистому прийомі, через спеціальну телефонну лінію тощо) їм гарантуються дотримання умов конфіденційно-

сті та анонімності, а також внесення цієї інформації до Єдиного порталу повідомлень викривачів уповноваженими на це особами відповідних суб'єктів не пізніше наступного робочого дня з моменту її отримання.

При використанні особою зовнішніх каналів здійснення повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону внесення інформації до Єдиного порталу повідомлень викривачів здійснюється не пізніше наступного робочого дня з моменту її виявлення уповноваженою особою суб'єкта, до повноважень якого належить здійснення розгляду чи розслідування фактів, викладених у повідомленні.

3. Єдиний портал повідомлень викривачів – це інформаційно-телекомунікаційна система, яка має комплексну систему захисту інформації з підтвердженою відповідністю згідно із Законом України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах", що забезпечує обмін даними з викривачем за допомогою мережі Інтернет, збирання, зберігання, використання, захист, облік, пошук, узагальнення повідомлень викривачів, а також іншої інформації, в тому числі про статус викривачів, стан та результати розгляду повідомлень викривачів.

Функціонування Єдиного порталу повідомлень викривачів передбачає обробку персональних даних, якщо вони повідомлені викривачем, а також персональних даних осіб, які мають доступ до Єдиного порталу повідомлень викривачів, у цілях забезпечення захисту викривачів, проведення належної перевірки за повідомленнями викривачів та виконання функції адміністратора. Обробка зазначених даних здійснюється на підставі цього Закону та не потребує згоди суб'єктів персональних даних.

Єдиний портал повідомлень викривачів гарантує викривачам дотримання умов конфіденційності та анонімності, а також забезпечує доступ викривачів до інформації про стан та результати розгляду їх повідомлень і є офіційним внутрішнім джерелом інформації про осіб, які мають статус викривачів.

Доступ до Єдиного порталу повідомлень викривачів мають викривачі в частині здійснення ними повідомлень та отримання інформації про стан і результати їх розгляду, Голова та службовці Національного агентства відповідно до їх повноважень, визначених цим Законом, керівники та уповноважені особи відповідних суб'єктів у частині повідомлень викривачів, розгляд яких віднесено до їх повноважень відповідно до цього Закону, інші уповноважені особи в частині інформації про статус викривачів, у разі звернення викривача для отримання безоплатної правової чи психологічної допомоги, визначеної цим Законом.

Держателем та відповідальним за адміністрування Єдиного порталу повідомлень викривачів є Національне агентство, яке встановлює порядок його ведення.

У порядку ведення Єдиного порталу повідомлень викривачів визначаються його складові та функціональні можливості, права та обов'язки осіб, які мають доступ до Єдиного порталу повідомлень викривачів, а також інші питання його функціонування.

Захист інформації, що міститься в Єдиному порталі повідомлень викривачів, відповідно до вимог законодавства про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах та про захист персональних даних і доступ до інформації з обмеженим доступом здійснює Національне агентство.

За порушення захисту, несанкціонований доступ або зловживання доступом чи порушення цілісності Єдиного порталу повідомлень викривачів, а також за спотворення, незаконне знищення, копіювання, використання, поширення інформації Єдиного порталу повідомлень викривачів настає юридична відповідальність в установленому законом порядку.

4. Органи, зазначені у частині першій цієї статті, та юридичні особи, зазначені у частині другій статті 62 цього Закону, забезпечують викривачам умови для здійснення повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону шляхом:

1) впровадження механізмів заохочення та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону;

2) надання працівникам та особам, які проходять у них службу або навчання чи виконують певну роботу, методичної допомоги та консультацій щодо здійснення повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону;

3) організації та забезпечення розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону;

4) обов'язкового забезпечення функціонування у випадках, передбачених цим Законом, внутрішніх та регулярних каналів для повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону.

{Розділ VIII доповнено статтею 53[-1] згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019; в редакції Закону № 1502-IX від 01.06.2021}

Стаття 53[-2]. Порядок здійснення перевірки за повідомленням викривача

1. Викривач самостійно визначає, які канали використовувати для повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, а саме: внутрішні, регулярні або зовнішні канали.

2. Вимоги до повідомлень (у тому числі анонімних) про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону та порядок їх розгляду визначаються цим Законом.

Повідомлення підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація містить фактичні дані, що вказують на можливе вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень цього Закону, які можуть бути перевірені.

{Частина друга статті 53[-2] в редакції Закону № 1502-IX від 01.06.2021}

3. Повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, здійснене через зовнішні або внутрішні канали повідомлення такої інформації, підлягає попередньому розгляду уповноваженою особою у строк не більше десяти робочих днів з дня внесення цієї інформації до Єдиного порталу повідомлень викривачів.

У разі якщо під час попереднього розгляду повідомлення встановлено, що воно не відповідає вимогам цього Закону, його подальший розгляд здійснюється у порядку, визначеному для розгляду звернень громадян, про що інформується особа, яка здійснила повідомлення.

У разі якщо під час попереднього розгляду повідомлення встановлено, що воно не належить до компетенції органу або юридичної особи, до якого (якої) воно надійшло, подальший розгляд такого повідомлення припиняється, про що інформується особа, яка здійснила повідомлення, з одночасним роз'ясненням щодо компетенції органу або юридичної особи, уповноважених на здійснення розгляду чи розслідування фактів, викладених у повідомленні.

У разі якщо наведена у повідомленні інформація стосується уповноваженої особи органу або юридичної особи, до якого (якої) надійшло таке повідомлення, порядок розгляду такого повідомлення визначається керівником відповідного органу або юридичної особи.

У разі якщо наведена у повідомленні інформація стосується керівника органу або юридичної особи, до якого (якої) воно надійшло, таке повідомлення у триденний строк надсилається суб'єкту, уповноваженому здійснювати розгляд чи розслідування фактів, викладених у повідомленні, про що інформується особа, яка здійснила повідомлення.

У разі якщо за результатами попереднього розгляду повідомлення викладена у ньому інформація підтверджується, винні особи притягаються до дисциплінарної відповідальності уповноваженим на це суб'єктом відповідного органу або юридичної особи.

У разі якщо в ході проведення попереднього розгляду виявляються ознаки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, матеріали передаються відповідному спеціально уповноваженому суб'єкту у сфері протидії корупції або Державному бюро розслідувань.

Дисциплінарне провадження за повідомленням проводиться у строк не більше 30 днів з дня завершення попереднього розгляду. Якщо в зазначений строк перевірити повідомлену інформацію неможливо, строк дисциплінарного провадження може бути продовжено до 45 днів. Повторне продовження строку внутрішньої перевірки не допускається.

Особі, яка здійснила повідомлення, надається детальна інформація про результати попереднього розгляду, а також дисциплінарного провадження (якщо воно проводилося) у триденний строк з дня завершення відповідного розгляду чи провадження.

Інформація про можливі факти кримінальних правопорушень, одержана органами досудового розслідування, розглядається в порядку, визначеному Кримінальним процесуальним кодексом України.

Інформація про можливі факти адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, одержана органами, уповноважені особи яких мають право складати протоколи про відповідні адміністративні правопорушення, розглядається в порядку, визначеному законом.

{Частина третя статті 53[-2] в редакції Закону № 1502-IX від 01.06.2021}

4. Для повідомлення інформації з обмеженим доступом (крім інформації, яка містить державну таємницю, порядок повідомлення якої визначений законом) викривач може використовувати зовнішні канали повідомлення інформації у разі якщо:

1) повідомлення інформації через внутрішні та регулярні канали не дало ефективних результатів у встановлений для її перевірки або розслідування строк (відмовлено у проведенні перевірки або розслідування

повідомленої інформації; виявлені порушення не привели до притягнення чи початку процедури притягнення винних осіб до відповідальності, відновлення порушених прав і свобод осіб, відшкодування завданої шкоди; не вжито заходів щодо припинення діянь або бездіяльності, інформацію про які повідомлено; не вжито заходів щодо запобігання шкоді чи загрозам, інформацію про які повідомлено тощо);

2) внутрішні канали не будуть ефективними, оскільки інформація про шкоду або загрозу суспільним інтересам, що розкривається, належить до інформації, яка згідно із Законом України "Про інформацію" вважається предметом суспільного інтересу, і право громадськості знати таку інформацію переважає над потенційною шкодою від її поширення;

3) викривача, його близьких осіб звільнено з роботи (посади), піддано дисциплінарному стягненню, вчинено щодо них інші негативні заходи впливу чи заходи дискримінації у зв'язку з повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону;

4) відсутні внутрішні або регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, через які може бути повідомлена відповідна інформація;

5) є реальна загроза знищення документів або доказів, що стосуються поширюваної інформації.

{Розділ VIII доповнено статтею 53[-2] згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

Стаття 53[-3]. Права та гарантії захисту викривача

1. Права викривача виникають з моменту повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону.

2. Викривач має право:

1) бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені цим Законом;

2) подавати докази на підтвердження своєї заяви;

3) отримувати від уповноваженого органу, до якого він подав повідомлення, підтвердження його прийняття і реєстрації;

4) давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;

5) на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;

6) на конфіденційність;

7) повідомляти про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону без зазначення відомостей про себе (анонімно);

8) у разі загрози життю і здоров'ю на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла або на відмову від таких заходів;

9) на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката у зв'язку із захистом прав особи як викривача, витрат на судовий збір;

10) на винагороду у визначених законом випадках;

11) на отримання психологічної допомоги;

12) на звільнення від юридичної відповідальності у визначених законом випадках;

13) отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації.

3. Права та гарантії захисту викривачів поширюються на близьких осіб викривача.

{Розділ VIII доповнено статтею 53[-3] згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

Стаття 53[-4]. Захист трудових прав викривача

1. Викривачу, його близьким особам не може бути відмовлено у прийнятті на роботу, їх не може бути звільнено чи примушено до звільнення, притягнуто до дисциплінарної відповідальності чи піддано з боку керівника або роботодавця іншим негативним заходам впливу (переведення, атестація, зміна умов праці, відмова у призначенні на вищу посаду, зменшення заробітної плати тощо) або загрозі таких заходів впливу у зв'язку з повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону.

До негативних заходів також належать формально правомірні рішення і дії керівника або роботодавця, які носять вибірковий характер, зокрема, не застосовуються до інших працівників у подібних ситуаціях та/або не застосовувалися до працівника у подібних ситуаціях раніше.

2. У разі відсторонення працівника, який є викривачем, від виконання трудових обов'язків не з його вини оплата праці на період відсторонення здійснюється в розмірі середньої заробітної плати працівника за останній рік.

3. Викривачу, його близьким особам не може бути відмовлено в укладенні чи продовженні договору, трудового договору (контракту), наданні адміністративних та інших послуг у зв'язку з повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопору-

шень, інших порушень цього Закону. Забороняється створювати перешкоди викривачу, його близьким особам у подальшому здійсненні ними їх трудової, професійної, господарської, громадської, наукової або іншої діяльності, проходженні ними служби чи навчання, а також вживати будь-яких дискримінаційних заходів у зв'язку з повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону.

4. Викривачу, його близьким особам, права яких порушені всупереч положенням частин першої – третьої цієї статті, гарантується поновлення їх порушених прав.

5. Викривач, його близькі особи, звільнені з роботи у зв'язку з повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, підлягають негайному поновленню на попередній роботі (посаді), а також їм виплачується середній заробіток за час вимушеного прогулу, але не більш як за один рік. Якщо заява про поновлення викривача, його близької особи на роботі (посаді) розглядається більше одного року не з їхньої вини, їм виплачується середній заробіток за весь час вимушеного прогулу.

6. Викривач, його близькі особи, переведені на іншу постійну нижчеоплачувану роботу (посаду) у зв'язку з повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, підлягають негайному поновленню на попередній роботі (посаді), а також їм виплачується різниця в заробітку за час виконання нижчеоплачуваної роботи, але не більш як за один рік. Якщо заява про поновлення викривача, його близької особи на роботі розглядається більше одного року не з їхньої вини, їм виплачується середній заробіток за весь час вимушеного прогулу.

7. У разі наявності підстав для поновлення на роботі працівника, звільненого у зв'язку із здійсненим ним, його близькою особою повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, та за його відмови від такого поновлення йому виплачується грошова компенсація у розмірі шестимісячного середнього заробітку, а в разі неможливості поновлення – у розмірі дворічного середнього заробітку.

{Розділ VIII доповнено статтею 53[-4] згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

Стаття 53[-5]. Право викривача на конфіденційність та анонімність

1. Заборонено розкривати інформацію про особу викривача, його близьких осіб або інші дані, які можуть ідентифікувати особу викрива-

ча, його близьких осіб, третім особам, які не залучаються до розгляду, перевірки та/або розслідування повідомлених ним фактів, а також особам, дій або бездіяльності яких стосуються повідомлені ним факти, крім випадків, установлених законом.

2. У разі якщо законом дозволяється без згоди викривача ухвалення обґрунтованого рішення про розголошення інформації про викривача або інформації, яка може ідентифікувати особу викривача, викривач повинен бути повідомлений про це не пізніше ніж за 18 робочих днів до дня розкриття відповідної інформації шляхом вручення йому повідомлення про ухвалення відповідного рішення під розписку. У повідомленні про розкриття інформації про особу викривача має бути вказано коло осіб, яким буде розголошена інформація, а також підстави такого розголошення.

3. За незаконне розкриття відомостей про викривача настає відповідальність, передбачена законом.

{Розділ VIII доповнено статтею 53[-5] згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

Стаття 53[-6]. Право викривача на отримання інформації

1. Викривач має право отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування у зв'язку із здійсненим ним повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону.

2. Інформація, передбачена частиною першою цієї статті, надається викривачу за його заявою органом, юридичною особою, посадовою або службовою особою, відповідальною за розгляд, проведення перевірки та/або розслідування у зв'язку із здійсненим викривачем повідомленням про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, не пізніше п'яти днів після отримання заяви, а також за кінцевими результатами розгляду, перевірки та/або розслідування.

{Розділ VIII доповнено статтею 53[-6] згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

Стаття 53[-7]. Винагорода викривачу

1. Право на винагороду має викривач, який повідомив про корупційний злочин, грошовий розмір предмета якого або завдані державі збитки від якого у п'ять тисяч і більше разів перевищують розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого законом на час вчинення злочину.

2. Розмір винагороди становить 10 відсотків від грошового розміру предмета корупційного злочину або розміру завданих державі збитків від злочину після ухвалення обвинувального вироку суду. Розмір винагороди не може перевищувати трьох тисяч мінімальних заробітних плат, установлених на час вчинення злочину.

3. У випадках повідомлення декількома викривачами різної інформації про один і той самий корупційний злочин, у тому числі інформації, що доповнює відповідні факти, розмір винагороди розподіляється у рівних частинах між такими викривачами.

{Розділ VIII доповнено статтею 53-7 згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

Стаття 53-8. Юридична відповідальність викривача

1. Викривач не несе юридичної відповідальності за повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, поширення зазначеної у повідомленні інформації, незважаючи на можливе порушення таким повідомленням своїх службових, цивільних, трудових чи інших обов'язків або зобов'язань.

2. Повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону не може розглядатися як порушення умов конфіденційності, передбачених цивільним, трудовим або іншим договором (контрактом).

3. Викривач звільняється від цивільно-правової відповідальності за майнову та/або моральну шкоду, завдану внаслідок здійснення повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, крім випадку здійснення завідомо неправдивого повідомлення. У разі неумисного повідомлення викривачем недостовірної інформації вона підлягає спростуванню у порядку, визначеному Цивільним кодексом України.

{Розділ VIII доповнено статтею 53-8 згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

Стаття 53-9. Повноваження уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції у сфері захисту викривачів

1. До повноважень уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) з питань запобігання та виявлення корупції у сфері захисту викривачів належать:

1) організація роботи внутрішніх каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших

порушень цього Закону, отримання та організація розгляду повідомленої через такі канали інформації;

2) співпраця з викривачами, забезпечення дотримання їхніх прав та гарантій захисту, передбачених законом;

3) надання працівникам відповідного органу чи юридичної особи або особам, які проходять у них службу чи навчання, чи виконують певну роботу, методичної допомоги та консультацій щодо повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону та захисту викривачів, проведення внутрішніх навчань з цих питань.

2. На виконання повноважень у сфері захисту викривачів уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції мають право:

1) витребувати від інших структурних підрозділів відповідного органу чи юридичної особи документи, у тому числі ті, що містять інформацію з обмеженим доступом (крім державної таємниці), та робити їх копії;

{Пункт 1 частини другої статті 53[-9] із змінами, внесеними згідно із Законом № 1502-IX від 01.06.2021}

2) викликати та опитувати осіб, дій або бездіяльності яких стосуються повідомлені викривачем факти, у тому числі керівника, заступників керівника органу, установи, організації;

3) звертатися до Національного агентства щодо порушених прав викривача, його близьких осіб;

4) вносити подання керівнику відповідного органу чи юридичної особи про притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності за порушення цього Закону;

5) виконувати інші визначені законом повноваження, спрямовані на всебічний розгляд повідомлень викривачів та захист їхніх прав та свобод.

Керівники та заступники керівників відповідних підрозділів чи відповідальні посадові особи, до повноважень яких належить організація роботи внутрішніх каналів повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, отримання та організація розгляду повідомленої через них інформації, співпраця з викривачами, підзвітні і відповідальні у своїй діяльності лише перед керівником відповідного органу чи юридичної особи.

Керівник уповноваженого підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції має визначити окрему особу, відповідальну за реалізацію повноважень із захисту викривачів.

{Розділ VIII доповнено статтею 53[-9] згідно із Законом № 198-IX від 17.10.2019}

Розділ IX ІНШІ МЕХАНІЗМИ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Стаття 54. Заборона на одержання пільг, послуг і майна органами державної влади та органами місцевого самоврядування

1. Державним органам, органам влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування забороняється одержувати від фізичних, юридичних осіб безоплатно грошові кошти або інше майно, нематеріальні активи, майнові переваги, пільги чи послуги, крім випадків, передбачених законами або чинними міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

2. Незаконне одержання від фізичних, юридичних осіб безоплатно грошових коштів або іншого майна, нематеріальних активів, майнових переваг, пільг чи послуг за наявності підстав тягне за собою відповідальність відповідних посадових осіб державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування.

Стаття 55. Антикорупційна експертиза

1. З метою виявлення в чинних нормативно-правових актах та проектах нормативно-правових актів факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, розроблення рекомендацій стосовно їх усунення проводиться антикорупційна експертиза.

2. Обов'язкова антикорупційна експертиза здійснюється Міністерством юстиції України, крім антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів, внесених на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України, яка здійснюється комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належить питання боротьби з корупцією.

Міністерство юстиції України визначає порядок і методологію проведення ним антикорупційної експертизи, а також порядок оприлюднення її результатів.

3. Обов'язковій антикорупційній експертизі, яка проводиться Міністерством юстиції України, підлягають усі проекти нормативно-правових актів, що вносяться на розгляд Кабінету Міністрів України.

4. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів здійснюється Міністерством юстиції України згідно із затвердженим ним щорічним планом. Вказана експертиза здійснюється щодо законів України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України у таких сферах:

1) прав та свобод людини і громадянина;

2) повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування, осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

3) надання адміністративних послуг;

4) розподілу та витрачання коштів державного бюджету та місцевих бюджетів;

5) конкурсних (тендерних) процедур.

Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів державних органів, нормативно-правові акти яких підлягають державній реєстрації, здійснюється під час такої реєстрації.

5. Національне агентство може проводити за власною ініціативою у встановленому ним порядку антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів, що вносяться на розгляд Верховної Ради України або Кабінету Міністрів України.

Для проведення Національним агентством антикорупційної експертизи Кабінет Міністрів України надсилає йому проекти усіх відповідних нормативно-правових актів.

Національне агентство інформує відповідний комітет Верховної Ради України або Кабінет Міністрів України про проведення антикорупційної експертизи відповідного проекту нормативно-правового акта, що є підставою для зупинення процедури його розгляду або прийняття, але на строк не більше десяти днів.

Громадська рада при Національному агентстві залучається до проведення ним антикорупційної експертизи.

6. Результати антикорупційної експертизи чинних нормативно-правових актів у разі виявлення факторів, що сприяють або можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень, підлягають обов'язковому оприлюдненню на офіційному веб-сайті органу, який проводив відповідну експертизу.

7. За ініціативою фізичних осіб, громадських об'єднань, юридичних осіб може проводитися громадська антикорупційна експертиза чинних нормативно-правових актів та проектів нормативно-правових актів.

Проведення громадської антикорупційної експертизи чинних нормативно-правових актів, проектів нормативно-правових актів, а також оприлюднення її результатів здійснюються за рахунок відповідних фізичних осіб, громадських об'єднань, юридичних осіб або інших джерел, не заборонених законодавством.

8. Результати антикорупційної експертизи, в тому числі громадської, підлягають обов'язковому розгляду суб'єктом видання (прийняття) відповідного акта, його правонаступником або суб'єктом, до якого перейшли відповідні нормотворчі повноваження у даній сфері.

9. Національне агентство здійснює періодичний перегляд законодавства на наявність у ньому корупціогенних норм та надає Міністерству юстиції України пропозиції щодо включення їх до плану проведення антикорупційної експертизи, передбаченого частиною четвертою цієї статті. До проведення зазначеного моніторингу Національне агентство може залучати громадські об'єднання, наукові установи, в тому числі на умовах державного замовлення на підставі відкритого конкурсу.

Стаття 56. Спеціальна перевірка

1. Стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, а також посад з підвищеним корупційним ризиком, перелік яких затверджується Національним агентством, проводиться спеціальна перевірка, у тому числі щодо відомостей, поданих особисто.

Спеціальна перевірка не проводиться щодо:

1) кандидатів на пост Президента України, кандидатів у народні депутати України, кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та на посади сільських, селищних, міських голів;

{Абзац третій частини першої статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1848-VIII від 09.02.2017; в редакції Закону № 1638-IX від 14.07.2021}

2) громадян, які призиваються на військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період або залучаються до виконання обов'язків за посадами, передбаченими штатами воєнного часу;

{Абзац четвертий частини першої статті 56 в редакції Закону № 1357-IX від 30.03.2021}

3) претендентів, які перебувають на посадах в державних органах, органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування та призначаються в порядку переведення чи просування по службі на посади в межах того ж органу або призначаються в порядку переведення на посади в інших державних органах, органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування;

4) претендентів, які перебувають на посадах в державних органах, органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування, що припиняються, та призначаються в порядку переведення на роботу до інших органів, до яких переходять повноваження та функції органів, що припиняються;

5) осіб при розгляді питання про включення їх до списку народних засідателів або присяжних.

У разі якщо призначення, обрання чи затвердження на посади здійснюється місцевою радою, спеціальна перевірка проводиться у встановленому цим Законом порядку стосовно призначених, обраних чи затверджених на відповідні посади осіб.

У разі якщо призначення особи на посаду прокурора відбувається відповідно до розділу II "Прикінцеві і перехідні положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури", спеціальна перевірка проводиться у встановленому цим Законом порядку стосовно призначеної особи на посаду прокурора. У разі якщо така особа не пройде спеціальної перевірки або не надасть згоди на проведення спеціальної перевірки, вона підлягає негайному звільненню з посади особою, уповноваженою законом приймати рішення про звільнення прокурора.

{Частину першу статті 56 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 113-IX від 19.09.2019}

2. Організація проведення спеціальної перевірки покладається на керівника (заступника керівника) державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування або їх апарату, на зайняття посади в якому претендує особа, крім випадків, установлених законом. Для забезпечення організації проведення спеціальної перевірки керівник відповідного державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування або їх апарату може визначити відповідальний структурний підрозділ.

Особливості організації проведення спеціальної перевірки щодо кандидатів на посаду судді визначаються Законом України "Про судоустрій і статус суддів".

Щодо кандидатів на посади члена Вищої ради правосуддя, члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, обрання яких здійснюється з'їздом суддів України, з'їздом адвокатів України, всеукраїнською конференцією прокурорів, з'їздом представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ, організація проведення спеціа-

льної перевірки покладається на секретаріат Вищої ради правосуддя, секретаріат Вищої кваліфікаційної комісії суддів України відповідно.

{Частину другу статті 56 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016}

Щодо кандидатів на зайняття інших посад, призначення (обрання) на які здійснюється Президентом України, Верховною Радою України або Кабінетом Міністрів України, організація проведення спеціальної перевірки покладається відповідно на Главу Адміністрації Президента України, Керівника Апарату Верховної Ради України, Міністра Кабінету Міністрів України або їх заступників.

Організація проведення спеціальної перевірки у новостворених державних органах покладається на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної служби, до моменту утворення у такому новоствореному органі відповідального за це структурного підрозділу.

3. Спеціальній перевірці підлягають відомості про особу, яка претендує на зайняття посади, зазначеної в частині першій цієї статті, зокрема щодо:

1) наявності судового рішення, що набрало законної сили, згідно з яким особу притягнуто до кримінальної відповідальності, в тому числі за корупційні правопорушення, а також наявності судимості, її зняття, погашення;

2) факту, що особа піддана, піддавалася раніше адміністративним стягненням за пов’язані з корупцією правопорушення;

3) достовірності відомостей, зазначених у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

4) наявності в особи корпоративних прав;

5) стану здоров’я (в частині перебування особи на обліку в психоневрологічних або наркологічних закладах охорони здоров’я), освіти, наявності наукового ступеня, вченого звання;

6) відношення особи до виконання військового обов’язку;

{Абзац сьомий частини третьої статті 56 в редакції Закону № 1357-IX від 30.03.2021}

7) наявності в особи допуску до державної таємниці, якщо такий допуск необхідний згідно з кваліфікаційними вимогами до певної посади;

8) поширення на особу заборони займати відповідну посаду, передбаченої положеннями Закону України “Про очищення влади”.

Кандидат на посаду, стосовно якого спеціальна перевірка вже проводилася, при призначенні в порядку переведення на посаду до іншого

державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування повідомляє про це відповідний орган, який в установленому порядку запитує інформацію щодо її результатів.

Примітка. Посадами, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, є посади Президента України, Прем'єр-міністра України, члена Кабінету Міністрів України, першого заступника або заступника міністра, члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Голови, державного уповноваженого Антимонопольного комітету України та уповноваженого з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель, Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голови Фонду державного майна України, його першого заступника або заступника, члена Центральної виборчої комісії, члена, інспектора Вищої ради правосуддя, члена, інспектора Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, народного депутата України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Уповноваженого із захисту державної мови, члена Національної комісії зі стандартів державної мови, Директора Національного антикорупційного бюро України, його першого заступника та заступника, Голови Національного агентства з питань запобігання корупції та його заступників, Генерального прокурора, його першого заступника та заступника, Голови Національного банку України, його першого заступника та заступника, члена Ради Національного банку України, Секретаря Ради національної безпеки і оборони України, його першого заступника та заступника, Керівника Офісу Президента України, його першого заступника та заступника, Постійного Представника Президента України в Автономній Республіці Крим, його першого заступника та заступника, радника або помічника Президента України, Прем'єр-міністра України, посади, які належать до посад державної служби категорії "А" або "Б", та посади, які частиною першою статті 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої – третьої категорій, а також посади суддів, прокурорів, слідчих і дізнавачів, керівників, заступників керівників державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, їх апаратів та самостійних структурних підрозділів, керівників, заступників керівників державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, юрисдикція яких по-

ширюється на територію однієї або кількох областей, Автономної Республіки Крим, міст Києва або Севастополя, керівників державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міста республіканського в Автономній Республіці Крим або обласного значення, району в місті, міста районного значення, а також посади, що підлягають заміщенню вищим офіцерським складом військовослужбовців.

{Примітка до статті 56 із змінами, внесеними згідно із Законами № 889-VIII від 10.12.2015, № 1540-VIII від 22.09.2016, № 1798-VIII від 21.12.2016, № 2704-VIII від 25.04.2019, № 720-IX від 17.06.2020, № 1074-IX від 04.12.2020, № 1443-IX від 29.04.2021, № 1530-IX від 03.06.2021}

Стаття 57. Порядок проведення спеціальної перевірки

1. Спеціальна перевірка проводиться за письмовою згодою особи, яка претендує на зайняття посади, у строк, що не перевищує двадцяти п’яти календарних днів з дня надання згоди на проведення спеціальної перевірки.

У разі ненадання особою такої згоди питання щодо призначення її на посаду не розглядається.

Порядок проведення спеціальної перевірки та форма згоди на проведення спеціальної перевірки затверджуються Кабінетом Міністрів України.

2. Для проведення спеціальної перевірки особа, яка претендує на зайняття посади, подає до відповідного органу:

1) письмову згоду на проведення спеціальної перевірки;

2) автобіографію;

3) копію паспорта громадянина України;

4) копії документів про освіту, вчені звання та наукові ступені;

5) медичну довідку про стан здоров’я за формою, затвердженою Міністерством охорони здоров’я України щодо перебування особи на обліку в психоневрологічних або наркологічних закладах охорони здоров’я;

6) копію військово-облікового документа: для призовника – посвідчення про приписку до призовної дільниці, для військовозобов’язаного, резервіста – військового квитка або тимчасового посвідчення військовозобов’язаного, для військовослужбовця – військового квитка, посвідчення особи військовослужбовця;

{Абзац сьомий частини другої статті 57 в редакції Закону № 1357-IX від 30.03.2021}

7) довідку про допуск до державної таємниці (у разі його наявності).

Особа, яка претендує на зайняття посади, також подає до Національного агентства в порядку, визначеному частиною першою статті 45 цього Закону, декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Особи, зазначені в абзаці сьомому частини першої статті 56 цього Закону, подають передбачені цією частиною статті документи для проведення спеціальної перевірки протягом трьох робочих днів з дня відповідного обрання або затвердження.

3. Після одержання письмової згоди особи, яка претендує на зайняття посади, на проведення спеціальної перевірки орган, на посаду в якому претендує особа, не пізніше наступного дня надсилає до відповідних державних органів, до компетенції яких належить проведення спеціальної перевірки відомостей, передбачених у частині третій статті 56, або до їх територіальних органів (за наявності) запит про перевірку відомостей щодо особи, яка претендує на зайняття відповідної посади, за формою, яку затверджує Кабінет Міністрів України.

Запит підписує керівник органу, на посаду в якому претендує особа, а в разі його відсутності – особа, яка виконує обов'язки керівника, або один з його заступників відповідно до розподілу функціональних обов'язків.

До запиту додаються копії документів, зазначених у частині другій цієї статті.

Щодо кандидатів на зайняття посад (крім посади судді), призначення (обрання) на які здійснюється Президентом України, Верховною Радою України або Кабінетом Міністрів України, такий запит надсилається до відповідних державних органів (їх територіальних органів) відповідно Главою Адміністрації Президента України, Керівником Апарату Верховної Ради України, Міністром Кабінету Міністрів України (їх заступниками або іншою визначеною ними посадовою особою) через центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної служби.

4. Спеціальна перевірка проводиться:

1) Національною поліцією і Державною судовою адміністрацією України – щодо відомостей про притягнення особи до кримінальної відповідальності, наявність судимості, її зняття, погашення;

{Пункт 1 частини четвертої статті 57 із змінами, внесеними згідно із Законом № 766-VIII від 10.11.2015}

2) Міністерством юстиції України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку – щодо наявності в особи корпоративних прав;

3) Національним агентством – щодо наявності у Єдиному державному реєстрі осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, відомостей про кандидата, а також щодо достовірності відомостей, зазначених особою у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік;

4) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, відповідним органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим, структурним підрозділом обласної, Київської, Севастопольської міської державної адміністрації – щодо відомостей про стан здоров'я кандидата (в частині перебування особи на обліку в психоневрологічних або наркологічних закладах охорони здоров'я);

5) центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, відповідним органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим, структурним підрозділом обласної, Київської, Севастопольської міської державної адміністрації, центральним органом виконавчої влади, якому підпорядкований навчальний заклад, керівником навчального закладу – щодо освіти, наявності у кандидата наукового ступеня, вченого звання;

6) Службою безпеки України – щодо наявності в особи допуску до державної таємниці, а також щодо відношення особи до виконання військового обов'язку (в частині персонально-якісного обліку військовозобов'язаних, резервістів Служби безпеки України);

{Абзац сьомий частини четвертої статті 57 в редакції Закону № 1357-IX від 30.03.2021}

7) Міністерством оборони України, територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя – щодо відношення особи до виконання військового обов'язку (крім випадків персонально-якісного обліку військовозобов'язаних, резервістів Служби безпеки України та Служби зовнішньої розвідки України);

{Абзац восьмий частини четвертої статті 57 в редакції Закону № 1357-IX від 30.03.2021}

8) Службою зовнішньої розвідки України – щодо відношення особи до виконання військового обов'язку (в частині персонально-якісного

обліку військовозобов'язаних, резервістів Служби зовнішньої розвідки України).

{Частину четверту статті 57 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1357-IX від 30.03.2021}

До проведення спеціальної перевірки можуть бути залучені інші центральні органи виконавчої влади або спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції з метою перевірки відомостей про особу, зазначених у цій статті, або достовірності документів, передбачених цією статтею.

Стаття 58. Результати проведення спеціальної перевірки

1. Інформація про результати спеціальної перевірки, підписана керівником органу, що проводив перевірку, а в разі його відсутності – особою, яка виконує його обов'язки, або заступником керівника органу відповідно до розподілу функціональних обов'язків, подається до органу, який надіслав відповідний запит, у семиденний строк з дати надходження запиту.

Під час проведення спеціальної перевірки між органами (підрозділами), які її проводять, можуть здійснюватися взаємодія та обмін відомостями щодо особи, зокрема щодо осіб, які претендують на зайняття посад, перебування на яких становить державну таємницю. Такі взаємодія й обмін здійснюються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

2. Рішення про призначення (обрання) або про відмову у призначенні (обранні) на посаду, пов'язану із виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, приймається після проведення спеціальної перевірки.

У разі встановлення за результатами спеціальної перевірки факту розбіжностей у поданих претендентом на посаду автобіографії та/або декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за минулий рік посадовою особою (органом), яка (який) організовує проведення спеціальної перевірки, надається можливість претенденту на посаду протягом п'яти робочих днів надати письмове пояснення за таким фактом та/або виправити таку розбіжність.

У разі встановлення за результатами спеціальної перевірки відомостей про претендента на посаду, які не відповідають встановленим законодавством вимогам для зайняття посади, посадова особа (орган), яка (який) здійснює призначення (обрання) на цю посаду, відмовляє претенденту у призначенні (обранні) на посаду.

У разі встановлення за результатами спеціальної перевірки та розгляду вищезазначених пояснень претендента на посаду факту подання ним підроблених документів або неправдивих відомостей посадова особа (орган), яка (який) здійснює призначення (обрання) на цю посаду, повідомляє протягом трьох робочих днів про виявлений факт правоохоронні органи та відмовляє претенденту у призначенні (обранні) на посаду.

Особа, щодо якої за результатами спеціальної перевірки встановлено обставини, які є підставою для відмови у призначенні (обранні) на посаду, вважається такою, що не пройшла спеціальну перевірку.

Повноваження особи, зазначеної в абзаці восьмому частини першої статті 56 цього Закону, достроково припиняються без припинення повноважень депутата ради, а відповідна особа звільняється з відповідної посади без прийняття рішення відповідної ради у випадку, якщо вона не пройшла спеціальну перевірку або не надала у встановлений цим Законом строк згоди на проведення спеціальної перевірки.

Рішення про відмову у призначенні (обранні) на посаду за результатами спеціальної перевірки може бути оскаржено до суду.

3. Орган, на посаду в якому претендує особа, на підставі одержаної інформації готує довідку про результати спеціальної перевірки за формою, затвердженою Кабінетом Міністрів України. Щодо кандидатів на зайняття посад (крім посади судді), призначення (обрання) на які здійснюється Президентом України, Верховною Радою України або Кабінетом Міністрів України, таку довідку готує відповідний структурний підрозділ Адміністрації Президента України, Апарату Верховної Ради України або Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Особи, щодо яких проведена спеціальна перевірка, мають право на ознайомлення з довідкою про результати спеціальної перевірки та в разі незгоди з результатами перевірки можуть подати відповідному органу державної влади, органу місцевого самоврядування свої зауваження у письмовій формі. Ці зауваження підлягають розгляду у семиденний строк з дня їх надходження.

Інформація про результати спеціальної перевірки та документи щодо її проведення є конфіденційними, якщо вони не містять відомостей, що становлять державну таємницю.

Документи, що були подані особою, яка претендувала на зайняття посади, для проведення спеціальної перевірки, у разі призначення (обрання) її на посаду передаються для зберігання в особовій справі, а в разі відмови у призначенні (обранні) на посаду повертаються цій особі під

розписку, крім випадків, коли встановлено неправдивість цих документів, та інших випадків, передбачених законом.

Довідка про результати спеціальної перевірки додається до документів, поданих особою, або до особової справи, якщо прийнято рішення про її призначення (обрання) на посаду.

Стаття 59. Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

1. Відомості про осіб, яких притягнуто до кримінальної, адміністративної, дисциплінарної або цивільно-правової відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, а також про юридичних осіб, до яких застосовано заходи кримінально-правового характеру у зв'язку з вчиненням корупційного правопорушення, вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, що формується та ведеться Національним агентством. Відомості про осіб, які входять до особового складу органів, що провадять оперативно-розшукову або розвідувальну чи контррозвідувальну діяльність, належність яких до вказаних органів становить державну таємницю, та яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, вносяться до розділу з обмеженим доступом Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення.

Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, порядок його формування та ведення затверджуються Національним агентством.

Відомості про фізичних осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, а також про юридичних осіб, до яких застосовано заходи кримінально-правового характеру у зв'язку з вчиненням корупційного правопорушення, вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, протягом трьох робочих днів з дня надходження з Державної судової адміністрації України до Національного агентства електронної копії рішення суду, яке набрало законної сили, з Єдиного державного реєстру судових рішень.

Відомості про накладення дисциплінарного стягнення за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення вносяться до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, протягом трьох робочих днів з дня надходження до Національного агентства від кадрової служби державного органу, органу влади Автономної Республіки Крим, органу мі-

сцевого самоврядування, а також підприємства, установи та організації завіреної в установленому порядку паперової копії наказу про накладення дисциплінарного стягнення.

2. Інформація з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, про внесення відомостей про особу до зазначеного реєстру або про відсутність відомостей про таку особу подається:

на запит державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування з метою проведення спеціальної перевірки відомостей про осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування;

на запит правоохоронних органів у разі необхідності отримання такої інформації в рамках кримінального або адміністративного провадження або на запит прокурора в рамках здійснення нагляду за додержанням вимог і застосуванням законів;

у разі звернення фізичної особи (уповноваженої нею особи) або уповноваженого представника юридичної особи щодо отримання відомостей про себе або юридичну особу, яку він представляє.

3. Національне агентство забезпечує оприлюднення на своєму офіційному веб-сайті відомостей з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, протягом трьох робочих днів після їх внесення до реєстру.

Відкритими для безоплатного цілодобового доступу є такі відомості про фізичну особу, яку притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення:

1) прізвище, ім'я, по батькові;

2) місце роботи, посада на час вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення;

3) склад корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення;

4) вид покарання (стягнення);

5) спосіб вчинення дисциплінарного корупційного проступку;

6) вид дисциплінарного стягнення.

Відкритими для безоплатного цілодобового доступу є такі відомості про юридичну особу, до якої застосовано заходи кримінально-правового характеру:

1) назва;

2) юридична адреса, код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;

3) склад корупційного правопорушення, у зв'язку з вчиненням якого застосовано заходи кримінально-правового характеру;

4) вид застосованих заходів кримінально-правового характеру.

Зазначені відомості не належать до конфіденційної інформації про особу та не можуть бути обмежені в доступі.

Стаття 60. Вимоги щодо прозорості та доступу до інформації

1. Особам, зазначеним у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, а також особам, які постійно або тимчасово обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків, або спеціально уповноважені на виконання таких обов'язків у юридичних особах приватного права незалежно від організаційно-правової форми, забороняється:

{Абзац перший частини першої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1975-VIII від 23.03.2017}

1) відмовляти фізичним або юридичним особам в інформації, надання якої цим фізичним або юридичним особам передбачено законом;

2) надавати несвоєчасно, недостовірну чи не в повному обсязі інформацію, яка підлягає наданню відповідно до закону.

{Частина перша статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

2. Не може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом інформація про:

1) розміри, види благодійної та іншої допомоги, що надається фізичним та юридичним особам чи одержується від них особами, зазначеними в пункті 1, підпунктах "а" і "в" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, або державними органами, органами місцевого самоврядування;

{Пункт 1 частини другої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1975-VIII від 23.03.2017, № 140-IX від 02.10.2019}

2) розміри, види оплати праці, матеріальної допомоги та будь-яких інших виплат з бюджету або за рахунок технічної або іншої допомоги в рамках реалізації в Україні програм (проектів) у сфері запобігання, протидії корупції особам, зазначеним у пункті 1, пунктах "а" і "в" пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, а також одержані цими особами за правочинами, які підлягають обов'язковій державній реєстрації, а також подарунки, які регулюються цим Законом;

{Пункт 2 частини другої статті 60 із змінами, внесеними згідно із Законами № 1975-VIII від 23.03.2017, № 140-IX від 02.10.2019}

3) передачу в управління належних особам підприємств та корпоративних прав, що здійснюється в порядку, передбаченому цим Законом;

4) конфлікт інтересів осіб, зазначених у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 цього Закону, та заходи з його врегулювання.

Розділ X ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Стаття 61. Загальні засади запобігання корупції у діяльності юридичної особи

1. Юридичні особи забезпечують розробку та вжиття заходів, які є необхідними та обґрунтованими для запобігання і протидії корупції у діяльності юридичної особи.

2. Керівник, засновники (учасники) юридичної особи забезпечують регулярну оцінку корупційних ризиків у її діяльності і здійснюють відповідні антикорупційні заходи. Для виявлення та усунення корупційних ризиків у діяльності юридичної особи можуть залучатися незалежні експерти, зокрема для проведення аудиту.

3. Посадові та службові особи юридичних осіб, інші особи, які виконують роботу та перебувають з юридичними особами у трудових відносинах, зобов’язані:

1) не вчиняти та не брати участі у вчиненні корупційних правопорушень, пов’язаних з діяльністю юридичної особи;

2) утримуватися від поведінки, яка може бути розціненою як готовність вчинити корупційне правопорушення, пов’язане з діяльністю юридичної особи;

3) невідкладно інформувати посадову особу, відповідальну за запобігання корупції у діяльності юридичної особи, керівника юридичної особи або засновників (учасників) юридичної особи про випадки підбурення до вчинення корупційного правопорушення, пов’язаного з діяльністю юридичної особи;

4) невідкладно інформувати посадову особу, відповідальну за запобігання корупції у діяльності юридичної особи, керівника юридичної особи або засновників (учасників) юридичної особи про випадки вчинення корупційних або пов’язаних з корупцією правопорушень іншими працівниками юридичної особи або іншими особами;

5) невідкладно інформувати посадову особу, відповідальну за запобігання корупції у діяльності юридичної особи, керівника юридичної

особи або засновників (учасників) юридичної особи про виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів.

Стаття 62. Антикорупційна програма юридичної особи

1. Антикорупційною програмою юридичної особи є комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності юридичної особи.

2. В обов'язковому порядку антикорупційна програма затверджується керівниками:

1) державних, комунальних підприємств, господарських товариств (у яких державна або комунальна частка перевищує 50 відсотків), де середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує п'ятдесят осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період перевищує сімдесят мільйонів гривень;

2) юридичних осіб, які є учасниками процедури закупівлі відповідно до Закону України "Про публічні закупівлі", якщо вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг), робіт дорівнює або перевищує 20 мільйонів гривень.

{Пункт 2 частини другої статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 679-VIII від 15.09.2015, № 140-IX від 02.10.2019; в редакції Закону № 114-IX від 19.09.2019}

3. Антикорупційна програма затверджується після її обговорення з працівниками юридичної особи. Текст антикорупційної програми повинен перебувати у постійному відкритому доступі для працівників юридичної особи.

4. Положення щодо обов'язковості дотримання антикорупційної програми включаються до трудових договорів, правил внутрішнього розпорядку юридичної особи, а також можуть включатися до договорів, які укладаються юридичною особою.

{Частина четверта статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

5. В юридичних особах, зазначених у частині другій цієї статті, для реалізації антикорупційної програми призначається особа, відповідальна за реалізацію антикорупційної програми (далі – Уповноважений), правовий статус якої визначається цим Законом.

{Частина п'ята статті 62 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Стаття 63. Вимоги до антикорупційної програми юридичної особи

1. Антикорупційна програма юридичних осіб, зазначених у частині другій статті 62 цього Закону, може містити, зокрема, такі положення:

{Абзац перший частини першої статті 63 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

1) сферу застосування та коло осіб, на які поширюються її положення;

2) вичерпний перелік та опис антикорупційних заходів, стандартів, процедур та порядок їх виконання (застосування), зокрема порядок проведення періодичної оцінки корупційних ризиків у діяльності юридичної особи;

3) норми професійної етики працівників юридичної особи;

4) права і обов'язки працівників та засновників (учасників) юридичної особи у зв'язку із запобіганням і протидією корупції у діяльності юридичної особи;

5) права і обов'язки Уповноваженого як посадової особи, відповідальної за запобігання корупції, та підпорядкованих йому працівників (у разі їх наявності);

6) порядок регулярного звітування Уповноваженого перед засновниками (учасниками) юридичної особи;

7) порядок здійснення належного нагляду, контролю та моніторингу за дотриманням антикорупційної програми у діяльності юридичної особи, а також оцінки результатів здійснення передбачених нею заходів;

8) умови конфіденційності інформування Уповноваженого працівниками про факти підбурення їх до вчинення корупційного правопорушення або про вчинені іншими працівниками чи особами корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень;

9) процедури захисту працівників, які повідомили інформацію про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення;

10) процедуру інформування Уповноваженого працівниками про виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів, а також порядок врегулювання виявленого конфлікту інтересів;

11) порядок проведення індивідуального консультування Уповноваженим працівників юридичної особи з питань застосування антикорупційних стандартів та процедур;

12) порядок проведення періодичного підвищення кваліфікації працівників у сфері запобігання і протидії корупції;

13) застосування заходів дисциплінарної відповідальності до працівників, які порушують положення антикорупційної програми;

14) порядок вжиття заходів реагування щодо виявлених фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, зокрема, інформу-

вання уповноважених державних органів, проведення внутрішніх розслідувань;

15) порядок внесення змін до антикорупційної програми.

Стаття 64. Правовий статус Уповноваженого

1. Уповноважений є посадовою особою юридичної особи, що призначається відповідно до законодавства про працю керівником юридичної особи або її учасниками (засновниками) у порядку, передбаченому ухваленою антикорупційною програмою.

2. Уповноваженим може бути фізична особа, яка здатна за своїми діловими та моральними якостями, професійним рівнем, станом здоров'я виконувати відповідні обов'язки.

{Частина друга статті 64 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

3. Не може бути призначена на посаду Уповноваженого особа, яка:

1) має непогашену чи не зняту в установленому законом порядку судимість;

2) за рішенням суду визнана недієздатною чи дієздатність якої обмежена;

3) звільнена з посад у державних органах, органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування за порушення присяги або у зв'язку з вчиненням корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, – протягом трьох років з дня такого звільнення.

4. Несумісною з діяльністю Уповноваженого є робота на посадах, зазначених у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону, а також будь-яка інша діяльність, яка створює реальний чи потенційний конфлікт інтересів з діяльністю юридичної особи.

{Абзац перший частини четвертої статті 64 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

У разі виникнення обставин несумісності Уповноважений у дводенний строк з дня виникнення таких обставин зобов'язаний повідомити про це керівника юридичної особи з одночасним поданням заяви про розірвання трудового договору за власною ініціативою.

5. Уповноважений може бути звільнений з посади достроково в разі:

1) розірвання трудового договору за ініціативи Уповноваженого;

2) розірвання трудового договору з ініціативи керівника юридичної особи або її засновників (учасників). Особа, яка працює на посаді Уповноваженого в юридичній особі, зазначеній у частині другій статті 62

цього Закону, може бути звільнена за умови надання згоди Національним агентством;

3) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я відповідно до висновку медичної комісії, що створюється за рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

4) набрання законної сили рішенням суду про визнання його недієздатним або обмеження його цивільної дієздатності, визнання його безвісно відсутнім чи оголошення його померлим;

5) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;

6) смерті.

6. Про звільнення особи з посади Уповноваженого керівник юридичної особи письмово повідомляє Національне агентство протягом двох робочих днів та забезпечує невідкладне подання нової кандидатури на вказану посаду.

Розділ XI ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ АБО ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА УСУНЕННЯ ЇХ НАСЛІДКІВ

Стаття 65. *{Статтю 65 виключено на підставі Закону № 1079-IX від 15.12.2020}*

Стаття 65^{-1}. Відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

1. За вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи, зазначені в частині першій статті 3 цього Закону, притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

У разі вчинення від імені та в інтересах юридичної особи її уповноваженою особою кримінального правопорушення самостійно або у співучасті до юридичної особи у випадках, визначених Кримінальним кодексом України, застосовуються заходи кримінально-правового характеру.

2. Особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

Питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді, судді Конституційного Суду України, який вчинив корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення, однак судом не застосовано до нього покарання або не накладено на нього стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, вирішується у встановленому законом порядку.

Особа, уповноважена на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, стосовно якої набрало законної сили рішення суду про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави, підлягає звільненню з посади в установленому законом порядку.

3. З метою виявлення причин та умов, що сприяли вчиненню корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення або невиконанню вимог цього Закону в інший спосіб, за поданням спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або приписом Національного агентства рішенням керівника органу, підприємства, установи, організації, де працює особа, яка вчинила таке правопорушення, проводиться службове розслідування в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. Обмеження щодо заборони особі, звільненій з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, встановлюється виключно за вмотивованим рішенням суду, якщо інше не передбачено законом.

5. Особа, якій повідомлено про підозру у вчиненні нею кримінального правопорушення у сфері службової діяльності, підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді в порядку, визначеному законом.

Питання про відсторонення від здійснення правосуддя, відсторонення від посади судді, судді Конституційного Суду України, якому повідомлено про підозру у вчиненні ним кримінального правопорушення у сфері службової діяльності, вирішується у встановленому законом порядку.

Особа, стосовно якої складено протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, якщо інше не передбачено Конституцією і законами України, може бути відсторонена від виконання службових повноважень за рішенням керівника органу, установи, підпри-

ємства, організації, де вона працює, до закінчення розгляду справи судом.

У разі закриття провадження у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, у зв'язку з відсутністю події або складу адміністративного правопорушення відстороненій від виконання службових повноважень особі відшкодовується середній заробіток за час вимушеного прогулу, пов'язаного з таким відстороненням.

{Закон доповнено статтею 65[-1] згідно із Законом № 1079-IX від 15.12.2020}

Стаття 66. Відшкодування збитків, шкоди, завданих державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення

1. Збитки, шкода, завдані державі внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, підлягають відшкодуванню особою, яка вчинила відповідне правопорушення, в установленому законом порядку.

Стаття 67. Незаконні акти та правочини

1. Нормативно-правові акти, рішення, видані (прийняті) з порушенням вимог цього Закону, підлягають скасуванню органом або посадовою особою, уповноваженою на прийняття чи скасування відповідних актів, рішень, або можуть бути визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованої фізичної особи, об'єднання громадян, юридичної особи, прокурора, органу державної влади, зокрема Національного агентства, органу місцевого самоврядування.

Орган або посадова особа надсилає до Національного агентства протягом трьох робочих днів копію прийнятого рішення про скасування або одержаного для виконання рішення суду про визнання незаконними відповідних актів або рішень.

2. Правочин, укладений внаслідок порушення вимог цього Закону, може бути визнаним недійсним.

Стаття 68. Відновлення прав і законних інтересів та відшкодування збитків, шкоди, завданих фізичним та юридичним особам внаслідок вчинення корупційного правопорушення

1. Фізичні та юридичні особи, права яких порушено внаслідок вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення і яким завдано моральної або майнової шкоди, збитків, мають право на відновлення прав, відшкодування збитків, шкоди в установленому законом порядку.

2. Збитки, шкода, завдані фізичній або юридичній особі внаслідок незаконних рішень, дій або бездіяльності суб'єкта, який здійснює заходи

щодо запобігання і протидії корупції, відшкодовуються з Державного бюджету України в установленому законом порядку. Держава, Автономна Республіка Крим, орган місцевого самоврядування, які відшкодували збитки, шкоду, завдану незаконним рішенням, діями або бездіяльністю суб'єкта, що здійснює заходи щодо запобігання та протидії корупції, мають право зворотної вимоги (регресу) до особи, яка завдала збитків, шкоди, у розмірі виплаченого відшкодування (крім відшкодування виплат, пов'язаних із трудовими відносинами, відшкодуванням моральної шкоди).

Стаття 69. Вилучення незаконно набутих та необґрунтованих активів

1. Активи, набуті внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають конфіскації або спеціальній конфіскації за рішенням суду в установленому законом порядку.

2. Активи, щодо яких судом на підставі поданих доказів не встановлено, що вони або грошові кошти, необхідні для їх придбання, були набуті за рахунок законних доходів, є необґрунтованими і підлягають стягненню в дохід держави за рішенням суду в установленому законом порядку.

{Стаття 69 в редакції Закону № 263-IX від 31.10.2019}

Розділ XII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 70. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції

1. Україна відповідно до укладених нею міжнародних договорів здійснює співробітництво у сфері запобігання і протидії корупції з іноземними державами, міжнародними організаціями, які здійснюють заходи щодо запобігання і протидії корупції.

2. Міжнародна правова допомога та інші види міжнародного співробітництва у справах про корупційні правопорушення здійснюються компетентними органами відповідно до законодавства та міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Стаття 71. Міжнародні договори України у сфері запобігання і протидії корупції

1. У разі якщо міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством про запобігання і протидію корупції, застосовуються правила міжнародних договорів.

Стаття 72. Міжнародний обмін інформацією у сфері запобігання і протидії корупції

1. Компетентні органи України можуть надавати відповідним органам іноземних держав та одержувати від них інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, з питань запобігання і протидії корупції з додержанням вимог законодавства та міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

2. Надання органам іноземних держав інформації з питань, пов'язаних із запобіганням і протидією корупції, можливе лише в разі, якщо ці органи та відповідний компетентний орган України можуть установити такий режим доступу до інформації, який унеможливлює розкриття інформації для інших цілей чи її розголошення у будь-який спосіб, у тому числі шляхом несанкціонованого доступу.

Стаття 73. Заходи щодо повернення в Україну коштів та іншого майна, одержаних внаслідок корупційних правопорушень, і розпорядження вилученими коштами та іншим майном, одержаними внаслідок корупційних правопорушень

1. Україна здійснює заходи щодо повернення в Україну коштів та іншого майна, одержаних внаслідок корупційних правопорушень, і розпоряджається цими коштами та іншим майном відповідно до законодавства та міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Розділ XIII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через шість місяців з дня набрання ним чинності.

2. До початку роботи системи подання та оприлюднення відповідно до цього Закону декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, суб'єкти декларування подають декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру в порядку, встановленому Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції". Зазначені декларації підлягають оприлюдненню в порядку, встановленому Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції".

Про початок роботи системи подання та оприлюднення відповідно до цього Закону декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, приймається рішення Національного агентства з питань запобігання корупції.

{Абзац другий пункту 2 розділу XIII із змінами, внесеними згідно із Законами № 928-VIII від 25.12.2015, № 1022-VIII від 15.03.2016}

У 2016 році службові особи, які на день початку роботи зазначеної системи займають згідно зі статтею 50 цього Закону відповідальне та особливо відповідальне становище, зобов'язані подати щорічні декларації за минулий рік у порядку, встановленому цим Законом, протягом 60 календарних днів після початку роботи системи.

{Пункт 2 розділу XIII доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1022-VIII від 15.03.2016}

{Пункт 2 розділу XIII в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

2^{-1}. Встановити, що декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які відповідно до статті 45 цього Закону подаються за минулий рік до 1 квітня, у 2020 році суб'єкти декларування подають до 1 червня.

Суб'єкти декларування, які у період до 1 червня 2020 року не мали можливості подати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбачену абзацом першим частини другої статті 45 цього Закону, або повідомлення про суттєві зміни у майновому стані відповідно до статті 52 цього Закону у зв'язку із встановленням на території їх проживання карантинно-обмежувальних заходів, звільняються від відповідальності за несвоєчасне подання такої декларації чи повідомлення у зазначений період.

{Розділ XIII доповнено пунктом 2^{-1} згідно із Законом № 530-IX від 17.03.2020}

2^{-2}. Встановити, що заборона, передбачена статтею 54 цього Закону, не поширюється на кошти та/або товари, за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України, які добровільно перераховані (передані) центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, та/або іншим центральним органам виконавчої влади, які реалізують державну політику у сферах санітарного та епідемічного благополуччя населення, контролю якості та безпеки лікарських засобів, протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та іншим соціально небезпечним захворюванням, та/або структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, протягом дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України відповідно до Закону України "Про захист населення від інфекційних хвороб" у зв'язку із поширенням на території України коронавірусної хвороби (COVID-19).

{Розділ XIII "Прикінцеві положення" доповнено пунктом 2^{-2} згідно із Законом № 540-IX від 30.03.2020}

3. До приведення у відповідність із цим Законом законодавчі та інші нормативно-правові акти застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону.

4. Визнати такими, що втратили чинність:

1) Закон України "Про засади запобігання і протидії корупції" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 40, ст. 404; 2013 р., № 2, ст. 4, № 33, ст. 435; 2014 р., № 10, ст. 119, № 11, ст. 132, № 12, ст. 178, ст. 183, № 20-21, ст. 712, № 22, ст. 816, № 28, ст. 937, № 29, ст. 942; із змінами, внесеними Законом України від 12 серпня 2014 року № 1634-VII), крім положень щодо фінансового контролю, які втрачають чинність з початком роботи системи подання та оприлюднення відповідно до цього Закону декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

{Підпункт 1 пункту 4 розділу XIII в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

2) Закон України "Про правила етичної поведінки" (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 14, ст. 94).

5. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі законів про працю України (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375):

а) у частині першій статті 36:

пункт 7^{-1} викласти в такій редакції:

"7^{-1}) укладення трудового договору (контракту), всупереч вимогам Закону України "Про запобігання корупції", встановленим для осіб, які звільнилися або іншим чином припинили діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, протягом року з дня її припинення";

б) у пункті 4 частини першої статті 41 слова "Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" замінити словами "Закону України "Про запобігання корупції", а слово "безпосередньому" замінити словом "прямому";

в) у статті 235:

частину першу після слів "на іншу роботу" доповнити словами "у тому числі у зв'язку з повідомленням про порушення вимог Закону України "Про запобігання корупції" іншою особою";

після частини третьої доповнити новою частиною такого змісту:

“У разі наявності підстав для поновлення на роботі працівника, який був звільнений у зв’язку із здійсненим ним або членом його сім’ї повідомленням про порушення вимог Закону України “Про запобігання корупції” іншою особою, та за його відмови від такого поновлення орган, який розглядає трудовий спір, приймає рішення про виплату йому компенсації у розмірі шестимісячного середнього заробітку”.

У зв’язку з цим частини четверту і п’яту вважати відповідно частинами п’ятою і шостою;

2) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

а) частину першу статті 21 після слів “адміністративне правопорушення” доповнити словами “крім посадової особи”;

б) пункт 5 частини першої статті 24 доповнити абзацом другим такого змісту:

“позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю”;

в) частину першу статті 25 після слів “додаткові адміністративні стягнення” доповнити словами “позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю тільки як додаткове”;

г) у статті 30:

назву доповнити словами “позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю”;

доповнити частинами п’ятою та шостою такого змісту:

“Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю призначається судом на строк від шести місяців до одного року, незалежно від того, чи передбачене воно в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу, коли з урахуванням характеру адміністративного правопорушення, вчиненого за посадою, особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, та інших обставин справи суд визнає за неможливе збереження за нею права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю призначається судом строком на один рік, коли його спеціально передбачено в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу”;

ґ) назву глави 13-А викласти в такій редакції:

“**Глава 13-А АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ’ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ**”;

д) статті 172^{-4}-172^{-8} викласти в такій редакції:

“**Стаття 172^{-4}**. Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності

Порушення особою встановлених законом обмежень щодо зайняття іншою оплачуваною діяльністю (крім викладацької, наукової та творчої діяльності, медичної та суддівської практики, інструкторської практики із спорту) або підприємницькою діяльністю -

тягне за собою накладення штрафу від трьохсот до п’ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією отриманого доходу від підприємницької діяльності чи винагороди від роботи за сумісництвом.

Порушення особою встановлених законом обмежень щодо входження до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особа здійснює функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляє інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації), -

тягне за собою накладення штрафу від трьохсот до п’ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією отриманого доходу від такої діяльності.

Дії, передбачені частиною першою або другою, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу від п’ятисот до восьмисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією отриманого доходу чи винагороди та з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік.

Примітка. Суб’єктом правопорушень у цій статті є особи, зазначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України “Про запобігання корупції”, за винятком депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі), членів Вищої ради юстиції (крім тих, які працюють у Вищій раді юстиції на постійній основі), народних засідателів і присяжних.

Стаття 172^{-5}. Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків

Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків -

тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподаткову-ваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією такого подарунка.

Та сама дія, вчинена особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за порушення, передбачене частиною першою цієї статті, -

тягне за собою накладення штрафу від двохсот до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією такого дарунка (пожертви) та з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік.

Примітка. Суб'єктом правопорушень у цій статті є особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції".

Стаття 172[-6]. Порушення вимог фінансового контролю

Несвоєчасне подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, -

тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента або про суттєві зміни у майновому стані -

тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподаткову-ваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою або другою, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією доходу чи винагороди та з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік.

Примітка. Суб'єктом правопорушень у цій статті є особи, які відповідно до частин першої та другої статті 45 Закону України "Про запобігання корупції" зобов'язані подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Стаття 172[-7]. Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

Неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів -

тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподаткову-ваних мінімумів доходів громадян.

Вчинення дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів -

тягнуть за собою накладення штрафу від двохсот до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою або другою, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу від чотирьохсот до восьмисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік.

Примітка.

1. Суб'єктом правопорушень у цій статті є особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції".

2. У цій статті під реальним конфліктом інтересів слід розуміти суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання вказаних повноважень.

Стаття 172[-8]. Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень

Незаконне розголошення або використання в інший спосіб особою у своїх інтересах інформації, яка стала їй відома у зв'язку з виконанням службових повноважень, -

тягне за собою накладення штрафу від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Примітка. Суб'єктом правопорушень у цій статті є особи, зазначені у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції";

е) у статті 172[-9]:

в абзаці другому слова "від п'ятдесяти до ста двадцяти п'яти" замінити словами "від ста двадцяти п'яти до двохсот п'ятдесяти";

доповнити частиною другою такого змісту:

"Та сама дія, вчинена повторно протягом року після застосування заходів адміністративного стягнення, -

тягне за собою накладення штрафу від двохсот п'ятдесяти до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

є) доповнити статтею 188[-46] такого змісту:

“**Стаття 188^{-46}**. Невиконання законних вимог (приписів) Національного агентства з питань запобігання корупції

Невиконання законних вимог (приписів) Національного агентства з питань запобігання корупції щодо усунення порушень законодавства про запобігання і протидію корупції, ненадання інформації, документів, а також порушення встановлених законодавством строків їх надання, надання завідомо недостовірної інформації або не у повному обсязі -

тягнуть за собою накладення штрафу від ста до двохсот п’ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке ж порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу від двохсот до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян”;

ж) статтю 221 після цифр “188^{-45}” доповнити цифрами “188^{-46}”;

з) пункт 1 частини першої статті 255 доповнити абзацом такого змісту:

“Національного агентства з питань запобігання корупції (стаття 188^{-46})”;

3) Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) доповнити статтею 366^{-1} такого змісту:

“**Стаття 366^{-1}.** Декларування недостовірної інформації

Подання суб’єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України “Про запобігання корупції”, або умисне неподання суб’єктом декларування зазначеної декларації -

карається позбавленням волі на строк до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Примітка. Суб’єктами декларування є особи, які відповідно до частин першої та другої статті 45 Закону України “Про запобігання корупції” зобов’язані подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування”;

4) у Господарському кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № № 18-22, ст. 144):

а) статтю 22 доповнити частиною одинадцятою такого змісту:

“11. Суб’єкт господарювання державного сектора економіки запроваджує антикорупційну програму у порядку, визначеному законом”;

б) статтю 24 доповнити частиною шостою такого змісту:

“6. Суб’єкт господарювання комунального сектора економіки запроваджує антикорупційну програму у порядку, визначеному законом”;

5) у Цивільному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № № 40-42, ст. 492):

а) частину другу статті 35 доповнити абзацом другим такого змісту:

“Національне агентство з питань запобігання корупції може бути залучено як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача у справах щодо застосування керівником або роботодавцем чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) у зв’язку з повідомленням ним або членом його сім’ї про порушення вимог Закону України “Про запобігання корупції” іншою особою”;

б) абзац третій частини першої статті 60 викласти в такій редакції:

“У справах щодо застосування керівником або роботодавцем чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) у зв’язку з повідомленням ним або членом його сім’ї про порушення вимог Закону України “Про запобігання корупції” іншою особою обов’язок доказування правомірності прийнятих при цьому рішень, вчинених дій покладається на відповідача”;

6) частину другу статті 53 Кодексу адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № № 35-37, ст. 446) доповнити абзацом другим такого змісту:

“Національне агентство з питань запобігання корупції може бути залучено як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні позивача у справах щодо застосування керівником або роботодавцем чи створення ним загрози застосування негативних заходів впливу до позивача (звільнення, примушування до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, переведення, атестація, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) у зв’язку з повідомленням ним або членом його сім’ї про порушення вимог Закону України “Про запобігання корупції” іншою особою”;

7) у Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № № 9-13, ст. 88):

а) частину першу статті 155 доповнити словами “а про відсторонення від посади члена Національного агентства з питань запобігання корупції – Генеральний прокурор України або його заступник”;

б) частину першу статті 158 після слова “Прокурор” доповнити словами “а щодо члена Національного агентства з питань запобігання корупції Генеральний прокурор України або його заступник”;

в) частину першу статті 480 доповнити пунктом 9 такого змісту:

“9) члена Національного агентства з питань запобігання корупції”;

г) пункт 2 частини першої статті 481 після слів “заступникам Генерального прокурора України” доповнити словами “члену Національного агентства з питань запобігання корупції”;

8) у Законі України “Про державну службу” (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 52, ст. 490; 2011 р., № 41, ст. 416; 2013 р., № 14, ст. 89; 2014 р., № 11, ст. 132):

{Зміни до Закону (крім змін до статті 37) втратили чинність на підставі Закону № 889-VIII від 10.12.2015}

з) у частині дванадцятій статті 37 слова “відповідальності за вчинення адміністративного корупційного правопорушення, пов’язаного з порушенням обмежень, передбачених Законом України “Про засади запобігання і протидії корупції” замінити словами “адміністративної відповідальності за вчинене правопорушення, пов’язане з корупцією”;

{Підпункт 9 пункту 5 розділу XIII втратив чинність на підставі Закону № 2136-VIII від 13.07.2017}

10) у Законі України “Про місцеве самоврядування в Україні” (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами):

а) у статті 55:

частину третю доповнити словами “входити до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку (крім випадків, коли особи здійснюють функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі чи територіальній громаді, та представляють інтереси держави чи територіальної громади в раді (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації)”;

абзаци перший – четвертий частини п’ятої замінити одним абзацом такого змісту:

“Повноваження голови районної, обласної, районної у місті ради також вважаються достроково припиненими без припинення повноважень депутата ради в разі звернення з особистою заявою до відповідної ради про складення ним повноважень голови ради”.

У зв’язку з цим абзац п’ятий вважати абзацом другим;

б) абзаци перший – четвертий частини четвертої статті 56 замінити одним абзацом такого змісту:

“4. Повноваження заступника голови районної у місті, районної ради, першого заступника, заступника голови обласної ради також вважаються достроково припиненими без припинення повноважень депутата відповідної ради в разі звернення з особистою заявою до відповідної ради про складення ним повноважень заступника (першого заступника) голови ради”;

в) доповнити статтею 59^{-1} такого змісту:

“**Стаття 59^{-1}**. Конфлікт інтересів

1. Сільський, селищний, міський голова, секретар, депутат сільської, селищної, міської ради, голова, заступник голови, депутат районної, обласної, районної у місті ради бере участь у розгляді, підготовці та прийнятті рішень відповідною радою за умови самостійного публічного оголошення про це під час засідання ради, на якому розглядається відповідне питання.

2. Здійснення контролю за дотриманням вимог частини першої цієї статті, надання зазначеним у ній особам консультацій та роз’яснень щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, поводження з майном, що може бути неправомірною вигодою та подарунками, покладається на постійну комісію, визначену відповідною радою.

Примітка. Терміни “реальний конфлікт інтересів”, “потенційний конфлікт інтересів”, “неправомірна вигода”, “подарунок” вживаються у значенні, наведеному в Законі України “Про запобігання корупції”;

г) у статті 79:

у частині першій:

пункт 3^{-1} викласти в такій редакції:

“3^{-1}) набрання законної сили рішенням суду про притягнення його до відповідальності за правопорушення, пов’язане з корупцією, яким накладено стягнення у виді позбавлення права займати посади або займатися діяльністю, що пов’язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування”;

пункт 4 виключити;

у частині сьомій:

у пункті 1 слова “частині першій” замінити словами та цифрами “пунктах 1, 2, 5, 6 частини першої”;

після пункту 1 доповнити новим пунктом такого змісту:

“2) з підстав, зазначених у пунктах 3, 3^{-1} частини першої цієї статті, – з дня, наступного за днем одержання радою або її виконавчим комітетом копії відповідного рішення суду без прийняття рішення відповідної ради”.

У зв’язку з цим пункти 2 та 3 вважати відповідно пунктами 3 та 4;

{Підпункт 11 пункту 5 розділу XIII втратив чинність на підставі Кодексу № 396-IX від 19.12.2019}

12) у частині першій статті 62 Закону України “Про банки і банківську діяльність” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5-6, ст. 30 із наступними змінами):

підпункт “в” пункту 4 виключити;

доповнити пунктом 8 такого змісту:

“8) за рішенням суду Національному агентству з питань запобігання корупції стосовно наявності та стану рахунків, операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи, фізичної особи – суб’єкта підприємницької діяльності відповідно до Закону України “Про запобігання корупції”;

13) у Законі України “Про службу в органах місцевого самоврядування” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 33, ст. 175; 2010 р., № 4, ст. 18; 2013 р., № 14, ст. 89, № 23, ст. 218; 2014 р., № 11, ст. 132):

а) частини третю та четверту статті 5 замінити однією частиною такого змісту:

“Стосовно осіб, які обрані (затверджені) відповідною радою на посади, зазначені в абзаці третьому статті 3 цього Закону, а також стосовно осіб, які претендують на зайняття зазначених в абзаці четвертому статті 3 цього Закону посад в органах місцевого самоврядування, за їх письмовою згодою проводиться спеціальна перевірка в порядку, встановленому Законом України “Про запобігання корупції”;

б) у статті 12:

пункт 4 частини першої виключити;

у частині другій слова “Законом України “Про засади запобігання і протидії корупції” замінити словами “Законом України “Про запобігання корупції”;

в) статтю 12^{-1} викласти в такій редакції:

“**Стаття 12^{-1}**. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

Посадові особи місцевого самоврядування зобов'язані дотримуватися правил запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, передбачених Законом України "Про запобігання корупції";

г) статтю 13 викласти в такій редакції:

"**Стаття 13**. Фінансовий контроль

Посадові особи місцевого самоврядування зобов'язані подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в порядку, встановленому Законом України "Про запобігання корупції";

ґ) абзац четвертий частини першої та частину другу статті 20 виключити;

14) пункт 7 частини першої статті 5 Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 40, ст. 290; 2013 р., № 14, ст. 89; 2014 р., № 11, ст. 132) викласти в такій редакції:

"7) набрання законної сили обвинувальним вироком суду, за яким його засуджено до позбавлення волі, або набрання законної сили рішенням суду, яким його притягнуто до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, пов'язаного з корупцією, та застосовано покарання або накладено стягнення у виді позбавлення права займати посади або займатися діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування";

15) у Регламенті Верховної Ради України, затвердженому Законом України "Про Регламент Верховної Ради України" (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № № 14-17, ст. 133 із наступними змінами):

а) главу 5 доповнити статтею 31^{-1} такого змісту:

"**Стаття 31^{-1}.** Обмеження щодо участі в обговоренні питань на пленарному засіданні Верховної Ради у зв'язку з конфліктом інтересів

1. Народний депутат бере участь на пленарних засіданнях в обговоренні питань, щодо яких у нього наявний конфлікт інтересів, за умови публічного оголошення про це під час пленарного засідання Верховної Ради, на якому розглядається відповідне питання";

б) статтю 37 доповнити частиною шостою такого змісту:

"6. Народний депутат бере участь у голосуванні з питань, щодо яких у нього наявний конфлікт інтересів, за умови публічного оголошення про це під час пленарного засідання Верховної Ради, на якому розглядається відповідне питання";

в) частину другу статті 85 доповнити абзацом другим такого змісту:

“Не може бути обраний до складу тимчасової спеціальної комісії народний депутат, у якого в разі обрання виникне реальний чи потенційний конфлікт інтересів з питань, для підготовки і попереднього розгляду яких утворюється відповідна комісія. Народний депутат, кандидатура якого запропонована депутатською фракцією (депутатською групою) до складу тимчасової спеціальної комісії, зобов’язаний повідомити Верховну Раду про неможливість брати участь у роботі тимчасової спеціальної комісії за наявності зазначеної підстави”;

г) частину третю статті 87 доповнити абзацами шостим та сьомим такого змісту:

“5) матиме у разі обрання інший реальний чи потенційний конфлікт інтересів з питань, для розслідування яких створюється відповідна комісія.

Не може бути обраний до складу тимчасової слідчої комісії народний депутат, у якого в разі обрання виникне реальний чи потенційний конфлікт інтересів з питань, для розслідування яких утворюється вказана комісія”;

ґ) у статті 173:

частину четверту викласти в такій редакції:

“4. Кандидат на посаду спеціального прокурора чи спеціального слідчого подає до Верховної Ради особову картку, декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за попередній рік”;

частину шосту доповнити абзацом другим такого змісту:

“Не може бути обраною до складу спеціальної тимчасової слідчої комісії особа, у якої в разі обрання виникне реальний чи потенційний конфлікт інтересів у зв’язку з проведенням розслідування, для проведення якого утворюється відповідна комісія. Особа, кандидатура якої запропонована депутатською фракцією (депутатською групою) до складу спеціальної тимчасової слідчої комісії, зобов’язана повідомити відповідний комітет та Верховну Раду про неможливість брати участь у роботі спеціальної тимчасової слідчої комісії за наявності зазначеної підстави”;

16) у Законі України “Про судоустрій і статус суддів” (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № № 41-45, ст. 529; 2013 р., № 14, ст. 89, № 38, ст. 501; 2014 р., № 11, ст. 132, № 23, ст. 870):

а) у частині четвертій статті 54:

у пункті 6 слова “Законом України “Про засади запобігання і протидії корупції” замінити словами “Законом України “Про запобігання корупції”;

пункт 7 викласти в такій редакції:

“7) подавати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в порядку, встановленому Законом України “Про запобігання корупції”;

б) статтю 56 доповнити частиною другою такого змісту:

“2. Для розроблення проекту Кодексу суддівської етики, змін до нього, консультування суддів, суддів у відставці, щодо вирішення проблемних питань і надання рекомендацій щодо етичної поведінки суддів, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у їх діяльності, запобігання одержанню неправомірної вигоди чи заборонених законом подарунків, поводження з ними діє комісія з питань суддівської етики.

Комісію з питань суддівської етики утворює і положення про неї затверджує Рада суддів України. Комісія з питань суддівської етики діє на громадських засадах. Її діяльність забезпечує апарат Ради суддів України”;

в) у частині першій статті 67:

пункт 8 виключити;

після абзацу одинадцятого доповнити новим абзацом такого змісту:

“Кандидат на посаду судді також подає до Національного агентства з питань запобігання корупції в порядку, визначеному Законом України “Про запобігання корупції”, декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування”.

У зв’язку з цим абзаци дванадцятий та тринадцятий вважати відповідно абзацами тринадцятим та чотирнадцятим;

г) у пункті 7 частини четвертої статті 75 слова “Законом України “Про засади запобігання і протидії корупції” замінити словами “Законом України “Про запобігання корупції”;

ґ) пункт 6 частини першої статті 83 викласти в такій редакції:

“6) несвоєчасне подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в порядку, встановленому Законом України “Про запобігання корупції”;

д) у статті 127:

пункт 6^{-1} частини п’ятої викласти в такій редакції:

“6^{-1}) здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності суддів Конституційного Суду України та суддів судів загальної юрисдикції,

Голови та членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України та його заступників, приймає рішення про врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів у діяльності вказаних осіб (крім випадків, коли конфлікт інтересів має бути врегульований у порядку, визначеному процесуальним законодавством)";

після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

"6. У разі виникнення у суддів Конституційного Суду України та суддів судів загальної юрисдикції (крім випадків, коли конфлікт інтересів врегульовується в порядку, визначеному процесуальним законодавством), Голови та членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Голови Державної судової адміністрації України реального чи потенційного конфлікту інтересів вони зобов'язані не пізніше наступного робочого дня з моменту виникнення у письмовій формі повідомити про це Раду суддів України".

У зв'язку з цим частини шосту – дев'яту вважати відповідно частинами сьомою – десятою;

{Підпункт 17 пункту 5 розділу XIII втратив чинність на підставі Закону № 595-VIII від 14.07.2015}

18) частину шосту статті 6 Закону України "Про доступ до публічної інформації" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 32, ст. 314; 2013 р., № 14, ст. 89; 2014 р., № 11, ст. 132) викласти в такій редакції:

"6. Не належать до інформації з обмеженим доступом відомості, зазначені у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, поданій відповідно до Закону України "Про запобігання корупції", крім відомостей, зазначених в абзаці четвертому частини першої статті 47 вказаного Закону";

19) статтю 19 Закону України "Про центральні органи виконавчої влади" (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 38, ст. 385; 2014 р., № 13, ст. 223) доповнити частиною шостою та приміткою такого змісту:

"6. У разі виникнення у керівника центрального органу виконавчої влади реального чи потенційного конфлікту інтересів він зобов'язаний не пізніше наступного робочого дня письмово поінформувати про це міністра, який спрямовує та координує відповідний центральний орган виконавчої влади, крім керівника центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом, який зобов'язаний поінформувати у вказаному випадку Кабінет Міністрів України.

За результатами розгляду зазначеної інформації міністр, який спрямовує та координує відповідний центральний орган виконавчої влади, а у випадках виникнення конфлікту інтересів у керівника центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом – Кабінет Міністрів України приймає рішення про здійснення заходів із врегулювання конфлікту інтересів відповідного керівника центрального органу виконавчої влади та здійснює контроль за їх реалізацією.

Примітка. Терміни "реальний конфлікт інтересів", "потенційний конфлікт інтересів" вживаються у значенні, наведеному в Законі України "Про запобігання корупції";

{Підпункт 20 пункту 5 розділу XIII втратив чинність на підставі Кодексу № 396-IX від 19.12.2019}

21) у Законі України "Про Кабінет Міністрів України" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 13, ст. 222, № 22, ст. 816):

а) у частині четвертій статті 7 слова "Законом України "Про засади запобігання і протидії корупції" замінити словами "Законом України "Про запобігання корупції";

б) доповнити статтею 45^{-1} такого змісту:

"**Стаття 45^{-1}.** Конфлікт інтересів

1. Член Кабінету Міністрів України не повинен використовувати своє посадове становище в приватних інтересах.

2. У разі виникнення у члена Кабінету Міністрів України реального чи потенційного конфлікту інтересів він зобов'язаний не пізніше наступного робочого дня письмово поінформувати про це Кабінет Міністрів України.

3. Член Кабінету Міністрів України не може брати участь у розгляді, підготовці та прийнятті рішень, виконувати інші повноваження у питаннях, щодо яких у нього наявний реальний чи потенційний конфлікт інтересів.

4. У разі неможливості врегулювання конфлікту інтересів члена Кабінету Міністрів України у спосіб, передбачений частиною третьою цієї статті, та неусунення ним конфлікту інтересів самостійно Прем'єр-міністр України звертається до Верховної Ради України з поданням про звільнення з посади вказаного члена Кабінету Міністрів України (стосовно Міністра закордонних справ України та Міністра оборони України таке подання вноситься за згодою Президента України).

Примітка. Терміни "реальний конфлікт інтересів", "потенційний конфлікт інтересів", "приватний інтерес" вживаються у значенні, наведеному в Законі України "Про запобігання корупції"

{Підпункт 22 пункту 5 розділу XIII втратив чинність на підставі Закону № 922-VIII від 25.12.2015}

{Додатково див. пункт 6 розділу II Закону № 1975-VIII від 23.03.2017}

6. Кабінету Міністрів України:

1) у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом забезпечити прийняття Положення про конкурс з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції та Регламент роботи відповідної конкурсної комісії;

2) у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом, крім передбачених підпунктом 1 цього пункту;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення у відповідність із цим Законом нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади;

створити Національне агентство з питань запобігання корупції;

3) забезпечити проведення конкурсу з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції в порядку, визначеному статтею 5 цього Закону, до введення в дію цього Закону.

{Пункт 6 розділу XIII доповнено підпунктом 3 згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Президент України П.ПОРОШЕНКО
м. Київ 14 жовтня
2014 року № 1700-VII

Закон України

Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 46, ст.2047)

{Закон втратив чинність на підставі Закону № 2322-IX від 20.06.2022

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1700-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 49, ст.2056 № 595-VIII від 14.07.2015, ВВР, 2015, № 37-38, ст.366}

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Затвердити засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційну стратегію) на 2014-2017 роки, що додаються.

{Пункт 2 втратив чинність на підставі Закону № 1700-VII від 14.10.2014}

3. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

розробити механізм виконання завдань (програму) щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2014-2017 роки;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

4. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

ЗАСАДИ державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Розв’язання проблеми корупції є одним із пріоритетів для українського суспільства на сьогоднішньому етапі розвитку держави.

За даними досліджень, саме корупція є однією з причин, що призвела до масових протестів в Україні наприкінці 2013 року – на початку 2014 року. Згідно з результатами дослідження “Барометра Світової Корупції” (Global Corruption Barometer), проведеного міжнародною організацією Transparency International у 2013 році, 36 відсотків українців були готові вийти на вулицю, протестуючи проти корупції. За результатами проведеного Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES) наприкінці 2013 року дослідження громадської думки, корупція вже входила до

переліку найбільших проблем населення і викликала особливе занепокоєння у 47 відсотків громадян. За даними досліджень Індексу сприйняття корупції, що проводяться Transparency International, українці вважають свою державу однією з найбільш корумпованих у світі: у 2012 і 2013 роках держава займала 144 місце із 176 країн, в яких проводилися дослідження.

Такий високий показник сприйняття корупції громадянами пояснюється відсутністю дієвих реформ у сфері протидії корупції та неефективною діяльністю органів правопорядку щодо виявлення корупційних правопорушень та притягнення винуватців до відповідальності, про що свідчить, зокрема, незадовільне виконання Україною міжнародних зобов'язань щодо запровадження антикорупційних стандартів: з 25 рекомендацій Групи держав проти корупції (GRECO), наданих за результатами першого і другого раундів оцінки, лише 13 рекомендацій виконано, незважаючи на шість років роботи і три раунди оцінювання прогресу, а з 16 рекомендацій, наданих за результатами третього раунду, виконано лише три рекомендації. З антикорупційних рекомендацій Плану дій з лібералізації візового режиму з Європейського Союзу (ЄС) імплементована лише невелика частина, що стосується криміналізації корупції. Ключові рекомендації Групи держав проти корупції (GRECO) та ЄС щодо утворення антикорупційних інституцій, проведення реформ прокуратури, державної служби, створення систем контролю щодо запобігання конфлікту інтересів та доброчесності активів посадовців залишилися невиконаними.

При цьому Національна антикорупційна стратегія на 2011-2015 роки, затверджена Указом Президента України від 21 жовтня 2011 року № 1001, так і не стала ефективним інструментом антикорупційної політики.

Однією з основних причин неналежного виконання Національної антикорупційної стратегії на 2011-2015 роки як основного програмного документа в антикорупційній сфері стала відсутність всупереч міжнародному досвіду чітких індикаторів стану та ефективності її виконання.

У зазначеній Стратегії відсутній також механізм моніторингу та оцінки її виконання – не передбачено, яким чином мала виконуватися відповідна робота Національним антикорупційним комітетом та в який спосіб повинна залучатися до цих процесів громадськість.

Таким чином, можна констатувати, що на сьогодні в Україні фактично відсутня ефективна стратегія протидії корупції, яка б враховувала гостроту проблеми та актуальність ситуації.

У зв’язку із зазначеним необхідно ухвалити новий стратегічний документ, який би визначив першочергові заходи із запобігання та протидії корупції, що повинні створити основу для подальшого проведення реформи у цій сфері.

2. ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

1. Проблема.

Відповідно до статей 5 та 6 Конвенції ООН проти корупції держави – учасниці повинні розробляти і здійснювати ефективну скоординовану політику щодо протидії корупції та утворити з цією метою спеціально уповноважений орган (органи). Відповідні рекомендації надані Україні Групою держав проти корупції (GRECO), Організацією економічної співпраці та розвитку (ОЕСР) та експертами ЄС.

В Україні окремими повноваженнями щодо формування та реалізації антикорупційної політики наділені кілька інституцій, серед яких – Національний антикорупційний комітет, Міністерство юстиції України, Урядовий уповноважений з питань антикорупційної політики. Проте такий розподіл функцій формування та реалізації антикорупційної політики між органами з різним правовим статусом та обсягом повноважень не відповідає міжнародним стандартам щодо органів, уповноважених на її формування та реалізацію, ні за критеріями спеціалізації, ні за критеріями незалежності.

Крім того, низку функцій у сфері антикорупційної політики взагалі не реалізовано жодним органом держави, зокрема проведення на постійній основі оцінки стану справ з корупцією, моніторингу реалізації державної антикорупційної політики, формування світогляду несприйняття корупції.

Не виконані також в Україні вимоги міжнародно-правових інструментів щодо партнерства влади та громадянського суспільства у сфері антикорупційної політики – залучення громадськості до процесу прийняття суспільно важливих рішень у сфері протидії корупції відбувається здебільшого у формі недієвих консультацій для формального виконання вимог законодавства.

Таким чином, в Україні фактично відсутня чітка законодавча та інституційна основа для формування та реалізації антикорупційної політики на основі співпраці державних органів та громадськості.

2. Мета – створення в Україні системи прийняття рішень щодо антикорупційної політики на основі результатів аналізу достовірних даних

про корупцію та чинників, які до неї призводять, зокрема статистичних спостережень, моніторингу виконання цих рішень та їх впливу на стан справ з питань запобігання корупції незалежним спеціалізованим органом із залученням представників громадянського суспільства, а також формування суспільної підтримки у подоланні корупції.

3. Заходи:

1) визначити на законодавчому рівні засади організації та діяльності спеціально уповноваженого органу щодо запобігання корупції, відповідального, зокрема, за комплекс заходів із формування та реалізації антикорупційної політики. Зазначений орган повинен мати гарантії незалежної діяльності із забезпеченням широкої участі в ній представників громадянського суспільства і на нього мають бути покладені, зокрема, такі функції:

підготовка щорічного звіту про стан виконання Антикорупційної стратегії та проекту доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики;

аналіз стану справ з питань корупції, підготовка пропозицій щодо заходів нормативно-правового, організаційного, кадрового характеру;

моніторинг та координація виконання антикорупційної програми;

контроль за дотриманням законодавства про конфлікт інтересів та декларування майна, доходів, видатків та зобов'язань фінансового характеру;

залучення громадськості до формування, реалізації та моніторингу антикорупційної політики;

поширення інформації про корупцію, проведення заходів із формування світогляду неприйняття корупції;

2) розробити проект акта Кабінету Міністрів України щодо схвалення загальнонаціональної методики оцінки рівня корупції відповідно до стандартів ООН, щороку проводити із залученням громадськості дослідження щодо сприйняття корупції та довіри населення до органів, відповідальних за запобігання корупції, готовності населення брати участь у заходах щодо запобігання корупції, поширеності та видів моделей корупційної поведінки, корупціогенних ризиків у відповідних сферах;

4) проводити щорічні слухання у Верховній Раді України щодо національного звіту про стан справ з питань запобігання корупції, що готуватиметься спеціально уповноваженим органом з питань антикорупційної політики, та оприлюднювати звіт разом із висновками та рекомендаціями парламентських слухань;

5) забезпечити імплементацію міжнародних стандартів співпраці влади та громадськості у прийнятті рішень у сфері антикорупційної політики, зокрема закріплених у Кодексі кращих практик участі громадськості у процесі прийняття рішень, ухваленому конференцією міжнародних неурядових організацій Ради Європи 1 жовтня 2009 року, та перейти до нових форм співпраці, таких як діалог та партнерство;

6) проводити на постійній основі інформаційні кампанії, орієнтовані на різні соціальні групи та спрямовані на усунення толерантного ставлення до корупції, підвищення рівня співпраці влади та громадян у протидії корупції.

3. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Запобігання корупції у представницьких органах влади

1. Проблема.

Рівень та масштаби корупції в країні, ефективність протидії корупційним процесам значною мірою залежать від доброчесності виборних посадових осіб, демократичності політичної системи загалом і виборчого процесу зокрема. Останні виборчі кампанії в Україні, зокрема місцеві вибори 2010 року, парламентські вибори 2012 року та вибори на деяких дільницях 2013 року, свідчать, що грубі порушення демократичних принципів волевиявлення (втручання влади у виборчий процес, підкуп виборців, незаконні судові рішення) призвели до того, що здебільшого на виборні посади потрапляють особи, які не відповідають стандартам доброчесності.

У подальшому процес діяльності виборних посадових осіб також супроводжується корупційною поведінкою, найбільш поширеними проявами якої є:

конфлікт інтересів у діяльності виборних осіб, насамперед суміщення депутатської роботи, політичної діяльності з підприємницькою діяльністю та роботою в органах виконавчої влади, що заборонено законом;

підкуп виборних осіб, здійснення тиску на них або на бізнес, до якого мають відношення депутати, з метою ухвалення певних рішень або переходу до іншої депутатської фракції (групи);

незаконне лобіювання інтересів окремих осіб або бізнес-структур.

Основними причинами такого стану справ є все ще слабкі інститути демократії в Україні, корупціогенне виборче законодавство, недосконале законодавство щодо фінансування виборчих кампаній та політичних партій, відсутність належного правового регулювання щодо запобігання

конфлікту інтересів у діяльності виборних осіб та прозорих засад лобіювання. Очевидно, що розв'язати проблему політичної корупції можна тільки поступово, шляхом формування нового законодавства, посилення контролю за діяльністю виборних посадовців і представницьких органів влади з боку відповідних державних органів, інститутів громадянського суспільства, зокрема засобів масової інформації, підвищення політичної відповідальності громадян за свій вибір і народних обранців за свою діяльність. Разом з тим низка заходів законодавчого характеру повинна бути реалізована протягом найближчого часу.

2. Мета – створення прозорих засад фінансування проведення виборів, діяльності політичних партій, усунення корупціогенних ризиків у діяльності виборних органів, посилення громадського контролю за їх діяльністю.

3. Заходи:

1) провести антикорупційну експертизу виборчого законодавства та переглянути його на основі висновків щодо корупціогенності та європейських стандартів, зокрема рекомендацій Європейської Комісії "За демократію через право" (Венеціанської комісії); забезпечити сталість та юридичну визначеність виборчого законодавства;

2) ухвалити законодавство щодо виконання рекомендацій Групи держав проти корупції (GRECO) у частині встановлення обмежень і забезпечення прозорості та підзвітності фінансування політичних партій і виборчих кампаній, зокрема в частині:

уніфікації регулювання фінансування виборчих кампаній, передбачених законами України "Про вибори народних депутатів України", "Про вибори Президента України" та законом про місцеві вибори;

{Абзац другий підпункту 2 пункту 3 розділу 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 595-VIII від 14.07.2015}

запровадження прямого державного фінансування діяльності політичних партій як бюджетного фінансування статутної діяльності партій на основі результатів виборів, зокрема за підтримки політичних партій, які не мають парламентського представництва, та відшкодування витрат на виборчу кампанію політичним партіям, які подолали виборчий бар'єр, у встановленому законом розмірі;

визначення вимог щодо прозорості поточного фінансування партій, зокрема шляхом регулярного подання звітів, оприлюднення звітів політичних партій у доступній формі з детальною інформацією про отримані доходи (зокрема осіб, які зробили внесок на фінансування партії), видатки (витрати) та зобов'язання фінансового характеру;

чіткого регламентування здійснення пожертв і дарунків, встановлення обмежень щодо розміру одержання пожертв і дарунків політичними партіями;

визначення змісту і форми річних звітів політичних партій; забезпечення належного обліку прибутків, витрат, боргів і активів, подання консолідованих звітів;

запровадження незалежного аудиту поточної та передвиборної звітності партій сертифікованими аудиторами;

створення ефективного механізму моніторингу дотримання законодавства щодо фінансування політичних партій та виборчих кампаній, розслідування порушень та притягнення винних осіб до відповідальності, створення (визначення) з цією метою державного органу, що відповідає міжнародним стандартам щодо незалежності та ефективності діяльності;

встановлення дієвих та пропорційних санкцій за порушення законодавства щодо політичних фінансів;

3) ухвалити законодавство щодо особливих механізмів запобігання конфлікту інтересів у діяльності виборних посадових осіб, зокрема з визначенням можливих форм конфлікту інтересів, правил щодо його запобігання та поведінки у ситуації, коли виникає конфлікт інтересів, інституційного механізму щодо моніторингу законодавства про конфлікт інтересів і пропорційних та стримуючих санкцій за його порушення;

4) ухвалити законодавство щодо визначення правових засад лобіювання, а саме:

унормування лобіювання як легального демократичного шляху взаємодії громадянського суспільства та правової держави, визначення легальних форм і способів лобіювання;

створення законодавчих перепон для корупції у правотворчій сфері;

передбачення захисту суб'єктів правотворення від незаконного впливу на їхню діяльність;

передбачення інформування громадськості про те, хто і чиї інтереси лобіює в органах державної влади;

створення ефективних механізмів контролю за лобіюванням;

запровадження юридичної відповідальності для учасників лобістських правовідносин і визначення відповідних санкцій за незаконне лобіювання;

5) ухвалити законодавство щодо посилення громадського контролю за прийняттям рішень виборними посадовими особами, зокрема через запровадження механізму попереднього громадського обговорення сус-

пільно важливих рішень з використанням позитивного вітчизняного досвіду та на основі найкращої світової практики;

6) підвищити рівень прозорості діяльності Верховної Ради України та місцевих рад, зокрема шляхом практичної реалізації положень про забезпечення доступу громадян до засідань представницьких органів, оприлюднення інформації про діяльність комітетів Верховної Ради України та місцевих рад (зокрема протоколів засідань), оприлюднення в Інтернеті інформації про народних депутатів України та депутатів місцевих рад (про їх фінансування, відрядження, помічників, їх декларації про доходи, майно, витрати і зобов'язання фінансового характеру тощо), безперешкодний доступ до інформації про кошториси представницьких органів та звітів про їх використання.

Створення доброчесної публічної служби

1. Проблема.

Одним з ключових елементів у створенні доброчесної системи публічної служби є реформування законодавства про державну службу та службу в органах місцевого самоврядування. Розв'язанню цієї проблеми мало сприяти прийняття у новій редакції Закону України "Про державну службу" від 17 листопада 2011 року. Однак зазначений Закон, на думку європейських та українських експертів, не відповідає міжнародним стандартам та найкращій світовій практиці, зокрема з таких питань, як вступ на державну службу та проходження державної служби, класифікація посад (поділ посад на групи та підгрупи, розмежування політичних та адміністративних посад, призначення помічників (радників) політичних осіб), припинення державної служби, оплата праці (складові заробітної плати, прозорість та мотивація оплати праці державних службовців), дисциплінарна відповідальність.

Таким чином, реформа державної служби залишається на цей час непроведеною.

Синхронно з реформуванням системи державної служби повинно відбуватися і врегулювання проблеми конфлікту інтересів, прозорості доходів і видатків публічних службовців.

Законодавство щодо запобігання конфлікту інтересів містить лише загальні формулювання без встановлення спеціальних законодавчих правил щодо запобігання конфлікту інтересів та його вирішення з урахуванням специфіки сфери регулювання. Ще одним аспектом проблеми є відсутність належного інституційного забезпечення виконання правил щодо конфлікту інтересів. Не забезпечено запровадження механізму до-

тримання норм щодо вирішення конфлікту інтересів шляхом застосування ефективних та стримуючих санкцій.

Крім того, не створено ефективну систему моніторингу достовірності даних, що містяться у деклараціях про майно, доходи, видатки і зобов'язання фінансового характеру публічних службовців. В Україні функціонує децентралізована система збирання, зберігання, оприлюднення та перевірки таких декларацій. Декларації подаються в паперовому вигляді до кадрової служби органу, в якому працює службовець, та зберігаються в ній. Перевірка декларацій покладається на податкові органи, які не мають належного рівня незалежності, щоб проводити ефективні перевірки декларацій. Подання завідомо недостовірних відомостей у декларації не тягне за собою кримінальної відповідальності. Така система фактично призводить до приховування доходів та майна публічними службовцями.

В Україні ухвалено низку законодавчих актів, що регулюють етичні стандарти поведінки службовців, зокрема Закон України "Про правила етичної поведінки" та галузеві кодекси етичної поведінки. Однак, фактично не створена інституційна інфраструктура забезпечення дотримання таких стандартів, а відповідні функції частково виконують уповноважені підрозділи з питань виявлення і запобігання корупції та кадрові підрозділи, що не відповідає міжнародним стандартам. Не визначено також орган влади, відповідальний за моніторинг впровадження етичних стандартів поведінки публічних службовців та вироблення відповідної державної політики.

Необхідно також втілити в життя інститут доброчесних викривачів фактів корупції та їх захисту від переслідування і зобов'язати публічних службовців повідомляти про підозру в корупції.

Істотно зміцнити резистентність публічної служби проявам корупції, а також довіру до неї з боку громадян можуть перевірки на доброчесність: імітація ситуацій, подібних тим, що виникають у повсякденній діяльності публічного службовця, з метою перевірки доброчесності поведінки службовця за певних обставин. Такі перевірки повинні проводитися з метою забезпечення професійної непідкупності, запобігання корупції серед публічних службовців, перевірки дотримання ними своїх посадових обов'язків, етичних стандартів поведінки, виявлення, оцінки та усунення чинників, що призводять до корупції. У той же час такі перевірки можуть мати характер провокації надання неправомірної вигоди і тому не можуть бути підставою для початку кримінального провадження. З метою забезпечення дотримання прав людини у зв'язку з про-

веденням таких перевірок порядок їх проведення слід визначити законом.

2. Мета – створення системи доброчесної та професійної публічної служби відповідно до міжнародних стандартів і кращого світового досвіду.

3. Заходи:

1) підготувати і внести зміни до Закону України "Про державну службу", ухваленого у 2011 році, з урахуванням пропозицій програми SIGMA, громадськості, узгодити його із Законом України "Про службу в органах місцевого самоврядування" та забезпечити їх реалізацію, моніторинг їх імплементації та подальший перегляд з урахуванням набутого досвіду;

2) ухвалити закон щодо запровадження ефективних механізмів виявлення, запобігання конфлікту інтересів, а також декларування майна, доходів, видатків і зобов'язань фінансового характеру публічних службовців, передбачивши, зокрема:

правові інструменти виявлення, запобігання та врегулювання ситуацій, пов'язаних з виникненням конфліктів інтересів;

подання декларацій в режимі реального часу;

перегляд розміру витрат, які підлягають декларуванню, та інших положень форми декларації з метою виявлення можливих конфліктів інтересів;

запровадження відкритої єдиної електронної бази даних декларацій;

створення незалежного органу з достатніми повноваженнями для здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо запобігання конфлікту інтересів та за повнотою і достовірністю декларацій;

застосування пропорційних та стримуючих санкцій за порушення законодавства щодо запобігання конфлікту інтересів та декларування доходів, видатків і зобов'язань фінансового характеру;

3) покласти на спеціально уповноважений орган з питань запобігання корупції функції з проведення моніторингу практики застосування етичних стандартів та надання роз'яснень з метою коригування недоліків у практиці застосування; забезпечити регулярне навчання службовців з питань етики та дотримання антикорупційних вимог; запровадити здійснення на постійній основі підвищення кваліфікації осіб, уповноважених на виконання функцій держави та органів місцевого самоврядування з питань запобігання корупції та етичних стандартів поведінки з урахуванням можливості запровадження електронної системи оцінки знань з цих питань;

4) ухвалити закон про захист осіб, які доброчесно повідомляють про корупційні правопорушення (викривачів), передбачивши обов'язок повідомлення та захист викривачів, створення внутрішніх і зовнішніх каналів подання інформації, системи захисту викривачів від утисків та переслідування, а також заходи стимулювання повідомлень про корупцію, покладення на спеціально уповноважений орган функцій з проведення моніторингу та аналізу практики застосування закону та вжиття заходів щодо його належного застосування, запровадження санкцій за приховування фактів корупційних правопорушень; організувати широку загальнонаціональну інформаційну кампанію з роз'ясненням положень закону. Здійснювати на постійній основі навчання з питань доброчесного повідомлення про факти корупції;

5) прийняти закон про проведення перевірок публічних службовців на доброчесність, у якому передбачити правила та порядок проведення таких перевірок, гарантії законності та контролю, наслідки проведення (заохочення або притягнення до дисциплінарної відповідальності), а також те, що такі перевірки не є негласними слідчими діями, їх результати не можуть використовуватися у кримінальному процесі як засоби доказування, за їх результатами кримінальне провадження не відкривається. Передбачити також у Кримінальному кодексі України положення про те, що не є провокацією на отримання неправомірної вигоди використання спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції ситуації, за якої у суб'єкта вже виник умисел на давання чи отримання неправомірної вигоди;

6) реформувати систему оплати праці публічних службовців шляхом істотного підвищення рівня посадових окладів (з урахуванням рівня оплати праці на аналогічних посадах у приватному секторі), скасування або значного обмеження премій (додаткових виплат), які розподіляються на розсуд керівництва, скасування необґрунтованих пільг і переваг.

Запобігання корупції у діяльності органів виконавчої влади

1. Проблема.

Крім здійснення ряду заходів, спрямованих на забезпечення доброчесності на публічній службі, запобігання корупції в органах виконавчої влади, потребує реформування процедура діяльності цих органів. Враховуючи, що більшість із зазначених заходів має бути здійснена в рамках адміністративної реформи (зменшення дискреційних повноважень, відкритість та прозорість адміністративних рішень, обмеження можливостей для контактів між чиновником та клієнтом, врегулювання поряд-

ку надання адміністративних послуг тощо), ця Стратегія визначає лише ті заходи, які мають суто антикорупційний характер.

Однією з основних проблем, пов'язаних з високим рівнем корупції в діяльності органів виконавчої влади, є відсутність ефективно діючих відомчих антикорупційних програм. Існуючі в органах виконавчої влади щорічні плани з питань запобігання корупції є здебільшого формальними та відтворюють положення відповідних актів вищого рівня. Виявлення фактів корупції фактично зведено нанівець, оскільки відсутні системи виявлення та аналізу ризиків корупціогенних процедур, а також немає механізмів повідомлення про підозри в корупції та захисту осіб, які про них повідомляють. Підрозділи (особи), відповідальні за розроблення та здійснення відомчих заходів з виявлення і запобігання корупції, не мають відповідного фаху та рівня незалежності, здебільшого ці повноваження покладено на кадрові підрозділи.

Не існує також органу, який би здійснював координацію, моніторинг та методичне забезпечення органів виконавчої влади під час розроблення їх антикорупційних програм. Подібна проблема існує і в державних, казенних, комунальних підприємствах та господарських товариствах, у яких державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків (далі – державні підприємства).

Ще однією сферою з високими ризиками корупції є функціонування державних підприємств.

Обмеження щодо запобігання корупції на державних підприємствах діє лише стосовно посадових осіб юридичних осіб публічного права, що не охоплює велику частину працівників державних підприємств. Це спричиняє виникнення конфліктів інтересів (наприклад, укладення контрактів із пов'язаними з менеджментом державних підприємств юридичними особами), непрозорого кадрового добору, що призводить до роботи на одному підприємстві близьких родичів або некомпетентних осіб, наближених до керівництва державного підприємства, ведення власного бізнесу за рахунок ресурсів державного підприємства. Закупівлі за кошти підприємств виведені за межі прозорих процедур, а політика щодо запобігання корупції фактично не проводиться. Крім того, діяльність державних підприємств є непрозорою, громадськість не має змоги отримати інформацію про мету та підстави їх утворення, економічний ефект від їх діяльності, надане державою майно та фінансові зобов'язання і результати діяльності цих підприємств.

Зазначене призводить до значних збитків у діяльності державного сектору економіки та неефективного управління державним майном.

2. Мета – запровадження ефективних антикорупційних програм у центральних органах виконавчої влади, а також на державних підприємствах, забезпечення для суспільства прозорості їх діяльності.

3. Заходи:

1) внести зміни до законодавства щодо прийняття та періодичного перегляду антикорупційних програм у центральних органах виконавчої влади та на державних підприємствах. Програми повинні складатися на підставі результатів проведеного аналізу корупційних ризиків у сфері діяльності відповідного органу влади або підприємства, погоджуватися спеціально уповноваженим органом з питань антикорупційної політики і передбачати, зокрема:

визначення засад загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у відповідній сфері, осіб, відповідальних за моніторинг її імплементації, оцінку та періодичний перегляд;

методологію оцінки корупційних ризиків у діяльності органу або державного підприємства, корупційні ризики, причини, що їх породжують, та умови, що до них призводять;

заходи щодо усунення корупційних ризиків, осіб, відповідальних за їх здійснення, строки та необхідні ресурси;

навчання та заходи з поширення інформації про програми антикорупційного спрямування;

процедури проведення моніторингу та оцінки виконання програм;

2) утворити в органах виконавчої влади та на державних підприємствах комісії у складі працівників підприємств на чолі із заступником керівника органу/державного підприємства, до повноважень яких мають належати визначення пріоритетів, координація та моніторинг виконання програм, надання консультацій та порад з питань запобігання корупції, розгляд інформації про підозри в корупції; запровадити інші механізми запобігання корупції, зокрема такі, як кодекси етики, внутрішні та зовнішні (до спеціально уповноважених органів щодо протидії корупції) канали повідомлення про корупцію і механізми збереження анонімності заявника та його захисту від переслідування, системи виявлення, оцінки корупційних ризиків та реагування на них;

3) ухвалити акти з питань внесення змін до законів та підзаконних нормативно-правових актів щодо:

запровадження стандартів і рекомендацій Організації економічної співпраці та розвитку з корпоративного управління на державних підприємствах у діяльності державних підприємств в Україні;

поширення стандартів запобігання корупції, визначених Законом України “Про засади запобігання та протидії корупції”, на державні підприємства, зокрема щодо запобігання конфлікту інтересів, етики поведінки, декларування майна, доходів, витрат та зобов’язань фінансового характеру.

Запобігання корупції у сфері державних закупівель

1. Проблема.

Надзвичайно серйозною залишається проблема корупційних проявів під час державних закупівель. За інформацією Служби безпеки України, втрати від корупційних оборудок під час проведення процедур державних закупівель становили 10-15 відсотків (35-52, 5 млрд гривень) видаткової частини державного бюджету щороку. За даними офіційної статистики за 2013 рік, загальна сума коштів за укладеними договорами у звітному періоді для закупівлі товарів, робіт і послуг становила майже 186 млрд гривень. Значна частина закупівель здійснюється поза межами державного контролю за неконкурентною процедурою (в одного постачальника). У 2013 році за цією процедурою проведено майже 50 відсотків усіх закупівель. До погіршення ситуації призвело прийняття Закону України від 4 липня 2012 року № 5044-VI “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань державних закупівель”, яким фактично встановлено корупційні правила гри на ринку закупівель державних підприємств (розмір цього ринку становить майже 307 млрд гривень щороку).

Одним із перших кроків нової влади стало ухвалення у новій редакції Закону України “Про здійснення державних закупівель”.

Зазначений Закон передбачає:

скоротити із 44 до 10 одиниць перелік випадків, на які не поширюється його дія;

визначити поняття замовників та адаптувати процедури закупівлі в одного учасника згідно з принципами директив ЄС;

скоротити перелік підстав для застосування неконкурентної процедури з метою зменшення кількості випадків її застосування;

скасувати необхідність розміщення інформації про державні закупівлі в державному офіційному друкованому виданні з питань державних закупівель та у міжнародному інформаційному виданні з питань державних закупівель, залишивши при цьому вимогу щодо обов’язковості оприлюднення цієї інформації на веб-порталі уповноваженого органу з метою спрощення доступу до неї, економії бюджетних коштів, що ви-

трачаються на опублікування такої інформації, та забезпечення прозорості доступу до інформації про державні закупівлі;

оприлюднювати річні плани на веб-порталі уповноваженого органу з метою забезпечення економії державних коштів та спрощення доступу громадськості до інформації про заплановані державні закупівлі;

надати можливість замовникам використовувати електронні засоби під час застосування окремих видів закупівель.

Таким чином, більшість першочергових законодавчих проблем у цій сфері з прийняттям Закону буде розв'язано. Водночас слід забезпечити моніторинг реалізації нових законодавчих положень, аналіз їх ефективності з точки зору усунення корупційних ризиків та відповідне коригування в разі виявлення недоліків.

2. Мета – продовження реформування законодавства про державні закупівлі з метою усунення ризиків корупції та впровадження прозорої системи проведення державних закупівель.

3. Заходи:

1) забезпечити проведення із залученням громадськості та бізнесу моніторингу застосування Закону України "Про здійснення державних закупівель" з метою виявлення недоліків у правозастосуванні, причин та умов, що призводять до виникнення корупціогенних ризиків у державних закупівлях;

2) переглянути Закон України "Про здійснення державних закупівель" з урахуванням практики його застосування, необхідності подальшого удосконалення його положень, зокрема щодо запобігання конфлікту інтересів, посилення санкцій за порушення його положень тощо;

3) вжити інших заходів щодо запобігання корупції в державних закупівлях, зокрема:

забезпечити функціонування системи накладення заборони на участь в процедурах закупівель (зокрема стосовно фізичних та юридичних осіб, які були притягнуті до відповідальності за корупційні або пов'язані з процедурою закупівель правопорушення) та створити реєстр недобросовісних учасників державних закупівель;

запровадити систему електронних закупівель;

4) розширити доступ до інформації про закупівлі, зокрема шляхом оприлюднення договорів про закупівлі.

Запобігання корупції у судовій системі та органах кримінальної юстиції

1. Проблема.

За даними соціологічних досліджень, зокрема "Барометра Світової Корупції" (Global Corruption Barometer) від Transparency International та Gallup International Association, найкорумпованішою сферою українці вважають судову владу (66 відсотків). Подібні результати продемонстрували підсумки дослідження, проведеного Українським центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова: судову владу українці вважають найбільш корумпованою сферою, а 47 відсотків опитуваних вважають, що у судовій владі корупцією охоплено все. За даними Світового Індексу Правосуддя (World Justice Project – Rule of Law Index), Україна у сфері "відсутність корупції" в судовій системі зайняла 94 місце з 99 проаналізованих країн.

Згідно із судовим індексом, який визначається Європейською бізнес-асоціацією, судова влада дискредитувала себе також в очах бізнес-середовища: за всіма складовими індексу оцінка судочинства в Україні є негативною.

Однією з основних причин руйнування судової влади є невдало реалізована у 2010 році судова реформа: прийняття Закону України "Про судоустрій і статус суддів" негативно вплинуло на органи суддівського самоврядування – вони стали повністю залежними від політичної влади. Політичні принципи формування Вищої ради юстиції та нечітко сформульовані підстави для притягнення до дисциплінарної відповідальності призвели до того, що судді фактично втратили гарантії незалежності своєї діяльності. Механізм добору суддів характеризувався зловживаннями з боку органів, відповідальних за цю процедуру.

Першим кроком у реформуванні судової влади стало прийняття 8 квітня 2014 року Закону України "Про відновлення довіри до судової влади в Україні", який сприяв створенню правових передумов для самоочищення судової влади за безпосередньої участі громадськості.

Зважаючи на те, що основні засади судоустрою та статусу суддів закріплені у Конституції України, необхідно забезпечити врахування міжнародних стандартів у сфері судочинства під час внесення змін до Конституції України.

Потребують реформування також прокуратура та інші органи системи кримінальної юстиції. Результати дослідження, проведеного Українським центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, свідчать про те, що правоохоронні органи, на думку українців, більше ніж на 45 відсотків корумповані.

Незважаючи на ухвалення у 2012 році Кримінального процесуального кодексу України, яким визначено нову роль прокурора у криміналь-

ному процесі, законодавство про прокуратуру до цього часу не приведено у відповідність із стандартами Ради Європи. Основними проблемами прокуратури залишаються занадто широкі позапроцесуальні повноваження прокурора, які дають йому змогу втручатися в діяльність підприємств, установ, організацій, відсутність достатніх гарантій незалежності прокуроров, прозорих конкурсних засад добору кадрів прокуратури.

Не менш важливим напрямом є реформування органів внутрішніх справ та інших органів правопорядку. Системі органів правопорядку притаманні надмірно громіздка структура, яка ускладнюється наявністю дублюючих та невластивих функцій, недосконале законодавче регулювання, низька ефективність роботи та відсутність системи оцінювання, що відображає реальні результати діяльності, неефективна система відбору, навчання та підготовки персоналу, а також механізмів притягнення до відповідальності працівників органів правопорядку. Відсутність реформ у сфері органів кримінальної юстиції призвела до того, що чисельність працівників системи є однією з найвищих у світі (наприклад, на сто тисяч населення чисельність працівників міліції є вдвічі більшою, ніж у середньому в інших державах світу), що призводить до неефективного витрачання бюджетних коштів. При цьому понад мільйон українців у 2012 році стали жертвами насильства в органах внутрішніх справ.

2. Мета – реформування судової влади в Україні та усунення ризиків корупції у судочинстві та діяльності органів кримінальної юстиції.

3. Заходи:

1) ухвалити з урахуванням висновків Європейської Комісії "За демократію через право" (Венеціанська комісія) закони про внесення змін до Конституції та до законів України, спрямовані на реформування судоустрою та статусу суддів на основі європейських стандартів, передбачивши, зокрема:

зменшення обсягу суддівського імунітету та надання судді лише функціонального імунітету (імунітету від звинувачення за дії, вчинені у процесі виконання суддівських функцій);

врегулювання питань щодо запобігання та вирішення конфлікту інтересів у діяльності представників судової влади;

визначення особливостей проведення спеціальної перевірки щодо кандидатів на посаду судді;

подання, оприлюднення (зокрема в Інтернеті) та моніторинг достовірності даних декларацій суддів про майно, доходи, видатки та зобов'язання фінансового характеру;

створення в рамках судової системи окремого органу або покладення на органи суддівського самоврядування (не пов'язані з дисциплінарними функціями) консультативних функцій щодо етичних стандартів, конфлікту інтересів та декларування майна, доходів, видатків та зобов'язань фінансового характеру;

проведення періодичного навчання суддів з питань, пов'язаних із стандартами запобігання та протидії корупції, враховуючи їх під час атестації судді;

2) ухвалити з урахуванням висновків Європейської Комісії "За демократію через право" (Венеціанська комісія) зміни до Конституції та законів України, спрямовані на реформування прокуратури на основі європейських стандартів, передбачивши, зокрема:

обмеження повноважень прокуратури сферою кримінальної юстиції;

забезпечення достатніх гарантій незалежності у діяльності прокурорів;

зміну принципів формування територіальної мережі органів прокуратури з метою ліквідації корупціогенних чинників у вигляді "корупційних альянсів" місцевих органів виконавчої влади, прокуратури, міліції та судів;

реалізацію прозорих конкурсних засад добору кадрів органів прокуратури;

3) прийняти нормативно-правові акти щодо реформування органів внутрішніх справ, передбачивши, зокрема:

сучасну і чітку структуру органів внутрішніх справ, ліквідацію найбільш корумпованих підрозділів міліції;

створення місцевої міліції (поліції);

закріплення виключно у законі повноважень працівників органів внутрішніх справ, максимальне зменшення відомчої нормотворчості та приведення її у відповідність із Конституцією та законами України;

засади прозорості та підзвітності органів внутрішніх справ, незалежної оцінки їх роботи;

забезпечення належного розслідування зловживань з боку працівників органів внутрішніх справ.

Запобігання корупції у приватному секторі

1. Проблема.

Основною причиною, яка зумовлює корупцію в приватному секторі, є фактичне зрощення бізнесу та влади, що призводить до використання політичного впливу для ведення бізнесу, незаконного лобіювання ухвалення законів та інших нормативно-правових актів тощо.

Іншою причиною є те, що умови ведення бізнесу створюють підґрунтя для існування корупційної практики. Насамперед це недосконале та нестабільне законодавство, ухвалене, зокрема, внаслідок незаконного лобіювання певних бізнес-інтересів, ускладнені процедури регулювання підприємницької діяльності, корумповані контролюючі органи та судова система. Заходи щодо переслідування за корупційні правопорушення є неефективними через поширеність корупції в правоохоронній та судовій системах. Це призвело до системності корупції, внаслідок чого підприємці не мають можливості самостійно їй протидіяти, а також до формування толерантного ставлення до корупції серед представників бізнесу.

Таким чином, подолати корупцію в приватному секторі можливо лише шляхом комплексного розв'язання проблем, наявності політичної волі для розмежування бізнесу та влади, реалізації реформ у публічному секторі, зокрема адміністративної реформи (обмеживши насамперед можливості чиновників для зловживання владними повноваженнями), здійснення дерегуляції підприємництва, забезпечення вільної конкуренції та дії антимонопольних правил, проведення реформи судових та правоохоронних органів, зниження рівня корупції на публічній службі. З іншого боку, держава повинна налагодити партнерство з бізнесом, стимулюючи його до використання альтернативних корупційних моделей поведінки та надаючи йому в цьому всебічну підтримку.

2. Мета – усунення корупційних передумов ведення бізнесу, формування сприятливого для відмови від корупційної практики бізнес-клімату та нетолерантного ставлення бізнесу до корупції.

3. Заходи:

1) здійснити заходи, спрямовані на проведення дерегуляції економіки, забезпечення вільної конкуренції, адміністративної та судової реформ, реформувати правоохоронні та контролюючі органи;

2) прийняти нормативно-правові акти щодо неможливості допуску юридичних осіб, причетних до корупційних правопорушень, до публічних ресурсів (брати участь у державних закупівлях, аукціонах, отримувати державні кредити, субсидії, субвенції, пільги з оподаткування тощо), щодо виконання юридичного обов'язку і чітких правил про повідомлення про корупційні правопорушення внутрішніми та зовнішніми аудиторами; забезпечити ефективне впровадження закону щодо застосування заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб за корупційні правопорушення;

3) прийняти нормативно-правові акти, спрямовані на забезпечення прозорості ведення бізнесу та майнових відносин, зокрема щодо встано-

влення обов'язку фіксації фізичних осіб – фактичних вигодоодержувачів (бенефіціарів) юридичних осіб під час їх державної реєстрації та включення відповідної інформації до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;

4) утворити інститут бізнес-омбудсмена, який представлятиме інтереси бізнесу в Уряді України, та установити за його участю на постійній основі діалог з бізнесом з метою підвищення рівня обізнаності про ризики корупції та наявні рішення для приватного сектору, отримання порад від бізнесу щодо реформування відповідного законодавства (господарського законодавства, законодавства про бухгалтерський облік та аудит, податкового законодавства, законодавства про здійснення державних закупівель та іншого законодавства, що стосується приватного сектору) для обмеження можливостей для корупції;

5) розробити за участю представників бізнесу, об'єднань підприємців та професійних спілок стратегію щодо підтримки імплементації антикорупційних стандартів у приватному секторі (рекомендації ОЕСР щодо кращої практики у сфері внутрішнього контролю, етики та забезпечення дотримання законодавства, Бізнес-принципи Transparency International щодо боротьби з корупцією) та сприяти розвитку саморегулювання в приватному секторі;

6) забезпечити співпрацю із бізнесом в частині роз'яснення та практики застосування нових антикорупційних стандартів, установлених законом щодо відповідальності юридичних осіб за корупційні правопорушення;

7) розробити та впровадити в життя на постійній основі спеціальні програми, спрямовані на забезпечення доступу підприємців до необхідної інформації, зокрема про адміністративні процедури, права та обов'язки підприємців, формування свідомості несприйняття корупційного способу поведінки, заохочення до інформування про факти корупції;

8) провести пілотні проекти "пактів доброчесності" в інфраструктурних проектах або інших проектах, що передбачають значні бюджетні витрати, шляхом формування тристороннього (уряд – бізнес – громадськість) механізму контролю за плануванням та реалізацією таких проектів, цільового та ефективного витрачання відповідних коштів.

Доступ до інформації

1. Проблема.

Ефективний доступ до інформації, якою володіють органи публічної влади, інші суб'єкти, є важливою передумовою для запобігання корруп-

ції, виявлення та припинення корупційних діянь. Особливе значення має інформація, яка становить суспільний інтерес, а саме – відомості про використання публічних коштів, розпорядження державним або комунальним майном, особисті доходи, майно, видатки та зобов'язання фінансового характеру публічних службовців. Доступ до інформації є необхідним інструментом для проведення журналістських розслідувань, стимулювання громадянської активності в антикорупційній сфері.

В Україні з травня 2011 року діє Закон України "Про доступ до публічної інформації", який був визнаний одним з найкращих у світі за рівнем регулювання. У березні 2014 року (Закон України № 1170-VII) були схвалені важливі зміни до низки законодавчих актів з метою приведення їх у відповідність із Законом України "Про доступ до публічної інформації" та Закону України "Про інформацію" у новій редакції. Водночас рівень практичного виконання нових положень щодо доступу до інформації залишається низьким, реальні можливості доступу до інформації – обмежені, непоодинокими є випадки необґрунтованої відмови в доступі до інформації або невиконання вимог щодо оприлюднення інформації в ініціативному порядку, відсутній дієвий державний контроль за реалізацією права на доступ до публічної інформації.

2. Мета – реалізація права осіб на доступ до інформації, забезпечення відкритості суспільно необхідної інформації, яка може використовуватися для виявлення і припинення корупційної практики, дієвий державний контроль за реалізацією відповідного законодавства.

3. Заходи:

1) внести зміни до законодавства з метою:

вільного доступу до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців через Інтернет, зокрема до даних про кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб, фінансових звітів та статутних документів;

розкриття даних Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Державного земельного кадастру через вільний доступ в Інтернеті, у тому числі доступ до даних про об'єкти і суб'єкти прав, про їх обтяження;

оприлюднення та створення умов для доступу до інформації про використання публічних коштів, якими розпоряджаються державні установи, суб'єкти господарювання державної і комунальної власності, установи загальнообов'язкового державного страхування і органи Пенсійного фонду України, зокрема шляхом оприлюднення в Інтернеті та створення умов для доступу в режимі реального часу до всіх транзакцій

на рахунках центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів;

розкриття фінансовими установами інформації про платежі до державного та місцевих бюджетів, які сплачують суб'єкти господарювання, що мають право на видобуток корисних копалин або використання природних ресурсів;

створення (визначення) державного органу контролю за додержанням права на доступ до інформації, що відповідатиме стандартам незалежності та ефективності;

2) провести інвентаризацію публічних реєстрів, які містять суспільно важливу інформацію та передбачити їх розкриття з урахуванням вимог щодо захисту персональних даних, спрощення доступу (в тому числі здешевлення доступу) до публічних реєстрів;

3) створити нормативно-правові та організаційні основи для запровадження доступу до інформації у формі "відкритих даних" та повторного використання інформації (внесення з цією метою змін до законодавчих актів, прийняття підзаконних нормативно-правових актів для визначення стандартів оприлюднення інформації у формі "відкритих даних", зокрема на єдиному державному веб-порталі "відкритих даних", визначеного уповноваженого органу з питань впровадження стандартів "відкритих даних", реалізація відповідних положень);

4) забезпечити активну участь України в міжнародних ініціативах прозорості та досягнення високого рівня відповідності стандартам міжнародних ініціатив, зокрема впровадження стандартів ініціатив з прозорості видобувних галузей, будівельного сектору та Індексу відкритості бюджету.

4. ПОКАРАННЯ ЗА КОРУПЦІЮ

1. Проблема.

Законодавство про відповідальність за корупційні правопорушення в Україні значною мірою відповідає міжнародним стандартам, про що свідчить звіт Групи держав проти корупції (GRECO) за результатами 3-го раунду оцінки України, затверджений у грудні 2013 року.

Крім того, значним кроком вперед стало прийняття Закону України від 13 травня 2014 року № 1261-VII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України".

Зазначеним Законом істотно удосконалено вітчизняну систему запобігання і протидії корупції, зокрема щодо:

криміналізації корупції:

– підвищено санкції для фізичних та юридичних осіб за кримінальні корупційні правопорушення шляхом введення як альтернативного виду покарання – позбавлення волі, що гарантуватиме для України можливість співпраці в рамках надання міжнародної правової допомоги, як це передбачено Кримінальною конвенцією про боротьбу з корупцією;

– встановлено юрисдикцію щодо злочинів, пов'язаних із хабарництвом, які вчиняються за кордоном нашими громадянами у співучасті з іноземцями;

– встановлено відповідальність за підкуп осіб, які працюють у приватних компаніях в будь-якій якості;

– надано чіткі визначення пропозиції та обіцянки неправомірної вигоди, що безумовно поліпшить діяльність вітчизняних правозастосовних органів та підвищить якість їх роботи;

– поширено правила спеціальної конфіскації на всі корупційні злочини, зокрема у приватному секторі;

фінансового контролю стосовно майнового стану публічних службовців:

– запроваджено зовнішній контроль щодо декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, який здійснюватиметься податковими органами;

– встановлено адміністративну та дисциплінарну відповідальність за подання недостовірних відомостей у зазначених деклараціях (штраф від 2550 до 5100 гривень);

посилення гарантій захисту викривачів фактів корупції:

– перекладено обов'язок доказування у справах про застосування до інформаторів (викривачів) репресивних заходів на відповідача;

– закріплено можливість інформувати про факти корупції анонімно, зокрема через спеціальні лінії для відповідних повідомлень;

– передбачено обов'язок державних органів створити механізми для отримання та перевірки повідомлень про факти корупції (в тому числі анонімних);

мінімізації проявів корупції у юридичних осіб:

– передбачено обов'язок компаній розробляти і впроваджувати правила та процедури щодо виявлення та запобігання корупції;

– встановлено відповідальність юридичних осіб за незабезпечення здійснення антикорупційних заходів, якщо це призвело до вчинення корупційного правопорушення.

Разом з тим залишилася низка невирішених питань. Потрібно привести у відповідність із Конвенцією ООН проти корупції статтю 368^{-2} Кримінального кодексу України (Незаконне збагачення), яка може бути ефективним механізмом позбавлення злочинців незаконно набутого майна. Одночасно з кримінально-правовими інструментами притягнення до відповідальності за незаконне збагачення необхідно запровадити і цивільно-правові: стягнення за позовом прокурора (спеціально уповноваженого антикорупційного органу) в дохід держави майна, законність походження якого особа не може довести в установленому законом порядку.

У 2013 році прийнято нове законодавство щодо конфіскації доходів від злочинної діяльності. Однак воно не передбачає створення спеціалізованого підрозділу (органу), який виконує завдання щодо розшуку майна, яке підлягає арешту та конфіскації, а також ефективного управління майном, на яке накладено арешт. В Україні також відсутнє законодавство, що дає змогу стягувати у дохід держави (конфіскувати) майно, набуте внаслідок злочинної діяльності, у разі якщо підозрюваний (обвинувачений) ухиляється від слідства чи суду. Потребує законодавчого врегулювання також питання повернення в Україну активів, виведених внаслідок вчинення злочинів, а також створення гарантій для ефективного управління такими активами, зокрема із застосуванням механізмів громадського контролю.

Закон України від 23 травня 2013 року № 314-VII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб" передбачає запровадження інституту квазі-кримінальної відповідальності юридичних осіб за вчинення злочинів, пов'язаних, зокрема, з відмиванням злочинних доходів (статті 209 і 306 Кримінального кодексу України), терористичною діяльністю (статті 258-258^{-5} цього Кодексу) та корупцією (статті 368^{-3}, 368^{-4}, 369 і 369^{-2} цього ж Кодексу). Зазначений Закон є новим для вітчизняної правової системи, у зв'язку з чим існують ризики щодо його неналежного впровадження в життя. Крім того, з урахуванням практики його застосування слід розглянути питання щодо вдосконалення його положень, зокрема з метою чіткого закріплення "автономного" характеру відповідальності юридичних осіб (незалежно від того, чи були притяг-

нуті до відповідальності фізичні особи, які діяли в інтересах юридичної особи).

Ще однією серйозною вадою національної системи боротьби з корупцією є відсутність спеціалізованого органу, до завдань якого належало б виявлення та розслідування справ про корупційні злочини, вчинені вищими посадовими особами держави, тоді як існуючі спеціально уповноважені суб'єкти із запобігання корупції виявилися неефективними, здебільшого через відсутність гарантій незалежності їх діяльності та корумпованість.

2. Мета – створення системи інструментів, які дадуть змогу ефективно виявляти та розслідувати корупційні злочини, конфісковувати майно, яке було предметом злочинної діяльності або набуте внаслідок такої діяльності, притягувати до відповідальності осіб, причетних до вчинення корупційних злочинів.

3. Заходи:

1) ухвалити закони, спрямовані на:

внесення змін до Кримінального кодексу України щодо:

– визначення поняття та переліку корупційних злочинів;

– усунення можливості для осіб, які вчинили корупційні злочини, бути звільненими від відповідальності та покарання, зокрема з передачею на поруки, у зв'язку з дієвим каяттям, випробуванням тощо;

– приведення статті 368^{-2} у відповідність із статтею 20 Конвенції ООН проти корупції та запровадження цивільно-правових механізмів позбавлення незаконно набутого майна;

врегулювання питань управління корпоративними правами та іншим майном, на яке накладено арешт, з метою збереження його вартості, а також створення спеціалізованого підрозділу (органу), уповноваженого на розшук майна, яке може бути конфісковано;

створення можливостей досудового розслідування та судового провадження, а також стягнення у дохід держави (конфіскацію) майна, набутого внаслідок злочинної діяльності, у разі якщо підозрюваний (обвинувачений) ухиляється від слідства чи суду; створення гарантій для ефективного управління такими активами, зокрема із застосуванням механізмів громадського контролю (наприклад, через утворення спеціального фонду);

утворення спеціально уповноваженого органу з питань виявлення та розслідування корупційних злочинів на таких засадах:

– наявність достатніх гарантій незалежності органу (відкритий і прозорий конкурсний відбір керівника органу, чіткі визначені законом підс-

тави для звільнення керівника, які не допускають звільнення з політичних підстав, визначені законом засади фінансування органу та розмір оплати праці його працівників, заборона втручання в його діяльність);

– прозорий конкурсний відбір основного персоналу органу з метою зменшення ризиків протиправного впливу на прийняття рішень та підбір кваліфікованих кадрів, які відповідають стандартам доброчесності;

– спеціалізація органу на корупційних злочинах, вчинених посадовими особами вищого рівня, суддями, прокурорами, іншими особами за умови, що корупційний злочин становить високу суспільну небезпеку;

– наявність механізмів заохочення, у тому числі матеріального (наприклад, певного відсотка від суми конфіскованих злочинних доходів), з метою виявлення фактів корупції;

– громадський контроль та відкритість органу, звітування кожні півроку про його діяльність;

– заохочення співпрацювати з уповноваженими державними органами з метою виявлення фактів корупції;

– введення посад спеціалізованих антикорупційних прокурорів, які відряджаються для роботи до спеціально уповноваженого органу з питань виявлення та розслідування корупційних злочинів;

2) утворити робочу групу, яка включатиме представників Кабінету Міністрів України, органів кримінальної юстиції, бізнесу та громадянського суспільства і проводитиме моніторинг застосування законодавства щодо заходів кримінально-правового провадження до юридичних осіб; підготувати необхідні методичні матеріали для працівників органів кримінальної юстиції та суддів, організувати проведення тренінгів для фахівців, які застосовуватимуть закон; організувати широку інформаційну кампанію із роз'яснення положень закону та необхідності забезпечення доброчесності бізнесу, до якої залучити громадянське суспільство та бізнес; на основі результатів моніторингу застосування закону підготувати зміни до нього;

3) створити єдиний державний реєстр юридичних осіб, причетних до корупції, з метою виключення можливості їх участі у виконанні державних замовлень і контрактів, одержання державних кредитів, пільг з оподаткування, субсидій і субвенцій; забезпечити вільний доступ до такого реєстру через Інтернет;

4) поширити поняття "публічні діячі" у законодавстві про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, на національних публічних службовців та діячів міжнародних організацій.

5. ФОРМУВАННЯ НЕГАТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО КОРУПЦІЇ

1. Проблема.

Одним з найбільш істотних чинників у подоланні корупції є ставлення населення до цієї проблеми. Як свідчать результати досліджень, проведених в Україні протягом останніх років, більше половини населення схильне до вчинення корупційних правопорушень у разі, якщо це може сприяти розв'язанню проблеми. Крім того, значна частка населення з огляду на брак відповідних знань не кваліфікує певні види поведінки як корупційні, усвідомлюючи при цьому невідповідність такої поведінки нормам моралі чи професійної етики. За умови ефективної роз'яснювальної роботи населення може змінити ставлення до такої практики як до неприйнятної корупційної і, таким чином, антикорупційний потенціал суспільства значно зросте.

Потребують уваги заходи, пов'язані з активізацією участі населення в інформуванні органів, уповноважених на боротьбу з корупцією, про відомі їм факти корупції. Частка такого населення є невеликою, зокрема з огляду на високий ступінь лояльності населення до корупції, засудження фактів повідомлень про корупцію як поведінки, яка суперечить етичним нормам, низький рівень довіри до діяльності правоохоронних органів, зневіру в ефективності антикорупційних заходів, страх бути покараним за повідомлення про підозру в корупції.

Разом з тим антикорупційний потенціал заходів із залучення населення до виявлення та повідомлення про факти корупції є високим, про що свідчить досвід іноземних держав. Створення спеціальних умов, які сприятимуть зміні суспільного уявлення про повідомлення про факти корупції, є одним із пріоритетів антикорупційної політики держави.

2. Мета – формування в суспільстві ідеї нетерпимості до проявів корупції.

3. Заходи:

1) ухвалити у співпраці з інститутами громадянського суспільства план заходів, орієнтований на різні соціальні та вікові групи і спрямований на комплексне розв'язання проблеми толерантного ставлення населення до корупції, передбачивши, зокрема:

регулярне проведення інформаційних кампаній, спрямованих на формування психологічної установки у населення щодо несприйняття корупції як способу розв'язання проблеми;

підвищення рівня правової свідомості населення, зокрема в частині обізнаності громадян щодо своїх прав та свобод, механізму їх реалізації та правових способів захисту;

роз'яснення найбільш важливих антикорупційних заходів, що здійснюються в державі, положень законодавства про запобігання та протидію корупції, зокрема в частині визначення видів та форм корупційної поведінки;

системне запровадження проведення освітніх заходів щодо моделей поведінки у тих чи інших ситуаціях з можливими корупційними ризиками;

запровадження культури повідомлення спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції про факти вчинення корупційних правопорушень;

подолання пасивності суспільства щодо протидії корупції, залучення широких верств населення до активної участі в антикорупційній діяльності.

6. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ТА МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ

Успішна реалізація Антикорупційної стратегії дасть змогу знизити рівень корупції в Україні, підвищити рівень довіри населення до влади, підвищити рівень іноземних інвестицій в економіку держави, а також створити основу для подальшої антикорупційної реформи.

Для реалізації Антикорупційної стратегії передбачається розробити та схвалити закони, зокрема щодо:

засад організації та діяльності спеціально уповноваженого органу, відповідального за здійснення комплексу заходів з формування та реалізації антикорупційної політики;

утворення спеціально уповноваженого органу з питань виявлення та розслідування корупційних злочинів;

виконання рекомендацій Групи держав проти корупції (GRECO) у частині посилення прозорості фінансування політичних партій та виборчих кампаній;

створення правових засад лобіювання;

посилення громадського контролю за ухваленням рішень виборними посадовими особами, зокрема через механізм попереднього громадського обговорення суспільно важливих рішень;

внесення змін до Закону України "Про державну службу", прийнятого у 2011 році, з урахуванням пропозицій програми SIGMA;

проведення перевірок публічних службовців на доброчесність;

внесення змін до законів та підзаконних нормативно-правових актів у частині запровадження стандартів Організації економічної співпраці

та розвитку з корпоративного управління на державних підприємствах від 22 квітня 2004 року в діяльності державних підприємств в Україні;

внесення змін до Конституції та законів України, спрямованих на реформування судоустрою та статусу суддів на основі європейських стандартів;

внесення змін до Конституції та законів України, спрямованих на реформування прокуратури на основі європейських стандартів;

внесення змін до Кримінального кодексу України в частині усунення можливості для осіб, які вчинили корупційні злочини, бути звільненими від відповідальності та покарання, зокрема з передачею на поруки, у зв'язку з дієвим каяттям, випробуванням; приведення статті 368^{-2} у відповідність із статтею 20 Конвенції ООН проти корупції та запровадження цивільно-правових механізмів позбавлення незаконно набутого майна;

врегулювання питань управління корпоративними правами та іншим майном, на яке накладено арешт, з метою збереження його вартості, а також утворення спеціалізованого підрозділу (органу), уповноваженого на розшук майна, яке може бути конфісковано.

Оцінка ефективності Антикорупційної стратегії здійснюватиметься на основі:

результатів щорічних досліджень стану корупції в Україні шляхом проведення широких статистичних спостережень та аналізу практики застосування антикорупційного законодавства;

визначення рівня імплементації міжнародних стандартів у сфері антикорупційної політики.

За результатами проведення досліджень стану корупції індикаторами успішної реалізації Антикорупційної стратегії може бути:

збільшення частки населення, яка негативно ставиться до корупційних проявів;

зменшення частки населення, яке мало власний досвід корупційної поведінки;

зростання кількості громадян, готових повідомляти про факти корупційних проявів, а також громадян, які заявили про факти корупції, що мали стосовно них місце, компетентним органам.

Визначення рівня імплементації міжнародних стандартів здійснюватиметься за такими індикаторами:

виконання рекомендацій для України, наданих Групою держав проти корупції (GRECO), а також рекомендацій, наданих в рамках моніторингу Стамбульського плану дій з питань боротьби з корупцією Анти-

корупційної мережі для Східної Європи та Центральної Азії Організації економічної співпраці та розвитку, імплементація Плану дій з лібералізації візового режиму з ЄС у частині запобігання і протидії корупції та плану дій у рамках Ініціативи "Партнерство "Відкритий Уряд";

покращення значення Індексу сприйняття корупції, опублікованого міжнародною неурядовою організацією Transparency International;

досягнення високого рівня відповідності стандартам міжнародних ініціатив (ініціатив з прозорості видобувних галузей, будівельного сектору, Індексу відкритості бюджету тощо).

Оцінка стану виконання Антикорупційної стратегії проводиться на підставі щорічного звіту стану виконання Антикорупційної стратегії. Звіт про стан виконання Антикорупційної стратегії включається до національної доповіді щодо реалізації засад антикорупційної політики, проект якої подається спеціально уповноваженим органом з питань антикорупційної політики Верховній Раді України, Президенту України та Кабінету Міністрів України до 1 травня року, наступного за звітним.

Кабінет Міністрів України з метою здійснення заходів, передбачених Антикорупційною стратегією, затверджує державну програму, яка підлягає щорічному перегляду з урахуванням результатів реалізації визначених заходів, висновків та рекомендацій парламентських слухань щодо національного звіту про стан справ з корупцією.

Закон України

Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки

Верховна Рада України **постановляє:**

І. Затвердити Антикорупційну стратегію на 2021-2025 роки, що додається.

ІІ. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України "Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 46, ст. 2047; 2015 р., № 37-38, ст. 366).

3. Внести до Закону України "Про запобігання корупції" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056 із наступними змінами) такі зміни:

1) пункт 2 частини першої статті 11 викласти в такій редакції:

"2) розроблення проектів Антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії";

2) статтю 18 викласти в такій редакції:

"**Стаття 18.** Антикорупційна стратегія

1. Засади державної антикорупційної політики на відповідний період визначаються Верховною Радою України в Антикорупційній стратегії, яка затверджується законом.

2. Верховна Рада України щороку не пізніше 1 червня проводить парламентські слухання з питань реалізації Антикорупційної стратегії.

3. Національне агентство розробляє проект Антикорупційної стратегії відповідно до вимог цього Закону не пізніше 1 серпня року, у якому завершується дія попередньої Антикорупційної стратегії.

4. Антикорупційна стратегія розробляється Національним агентством на основі аналізу ситуації щодо корупції та результатів виконання попередньої Антикорупційної стратегії.

5. Антикорупційна стратегія реалізується шляхом виконання державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії, яка розробляється Національним агентством з урахуванням особливостей, встановлених відповідною стратегією і цим Законом, та затверджується Кабінетом Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності законом, яким затверджено Антикорупційну стратегію.

6. За результатами моніторингу та оцінки ефективності реалізації Антикорупційної стратегії Національне агентство має право ініціювати питання щодо внесення до неї змін. Внесення змін до Антикорупційної стратегії відбувається із залученням Національного агентства";

3) доповнити статтями 18^{-1}-18^{-4} такого змісту:

"**Стаття 18^{-1}.** Державна антикорупційна програма з виконання Антикорупційної стратегії

1. Державна антикорупційна програма з виконання Антикорупційної стратегії визначає заходи, спрямовані на реалізацію Антикорупційної стратегії, які є обов'язковими для виконання державними органами, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами, визначеними виконавцями таких заходів.

2. Державна антикорупційна програма з виконання Антикорупційної стратегії повинна, зокрема, містити інформацію про:

номер, найменування та зміст заходу;

показники (індикатори) виконання заходу;

строки виконання заходу;

виконавців заходу;

джерела та обсяги фінансових ресурсів, необхідних для виконання заходу.

3. Проект державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії вноситься на розгляд Кабінету Міністрів України не пізніше ніж за місяць до закінчення строку для її затвердження.

4. Національне агентство має право ініціювати перегляд державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії за результатами моніторингу та оцінки ефективності реалізації Антикорупційної стратегії.

Внесення змін до державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії без проведення їх громадського обговорення та погодження з Національним агентством не допускається.

Стаття 18^{-2}. Координація реалізації Антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії

1. Координація реалізації Антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії здійснюється Національним агентством у визначеному ним порядку.

2. При Національному агентстві створюється Координаційна робоча група з питань антикорупційної політики (далі – Координаційна робоча група) як консультативно-дорадчий орган, співголовами якої за посада-

ми є Голова Національного агентства та Міністр Кабінету Міністрів України.

Персональний склад Координаційної робочої групи затверджується Кабінетом Міністрів України.

До складу Координаційної робочої групи входять виконавці заходів державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії та народні депутати України (за згодою).

Основними завданнями цього консультативно-дорадчого органу є сприяння координації дій органів державної влади щодо реалізації Антикорупційної стратегії і виконання заходів державної антикорупційної програми з її виконання, підготовка пропозицій щодо формування та реалізації державної антикорупційної політики (у тому числі щодо удосконалення нормативно-правової бази).

3. Керівник (особа, яка виконує його обов'язки) державного органу, органу місцевого самоврядування або іншого суб'єкта, визначеного виконавцем заходів державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії, несе персональну відповідальність за забезпечення виконання заходів державної антикорупційної програми.

4. Виконавці державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії щороку до 15 лютого та 15 липня подають Національному агентству інформацію про стан виконання передбачених нею заходів.

5. Про результати виконання заходів державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії Національне агентство публічно інформує Кабінет Міністрів України щорічно до 1 квітня, а також оприлюднює ці результати на своєму офіційному веб-сайті.

Стаття 18[-3]. Моніторинг та оцінка ефективності реалізації державної антикорупційної політики

1. Національне агентство забезпечує моніторинг та оцінку ефективності реалізації Антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії у визначеному ним порядку.

2. Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції та виконавці державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії, у межах повноважень, щорічно до 15 лютого подають до Національного агентства статистичну інформацію про результати своєї роботи з обов'язковим зазначенням таких даних:

1) кількість зареєстрованих кожним із спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції повідомлень про кримінальні корупційні правопорушення та кількість обвинувальних актів, переданих до

суду у провадженнях про кримінальні корупційні правопорушення;

2) кількість заведених оперативно-розшукових справ та їх результативність;

3) кількість осіб, стосовно яких до суду направлено обвинувальні акти щодо вчинення ними кримінальних корупційних правопорушень, а також кількість осіб, стосовно яких складено протоколи про вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією;

4) кількість осіб, стосовно яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду щодо вчинення ними кримінальних корупційних правопорушень, а також на яких накладено адміністративне стягнення за правопорушення, пов'язане з корупцією (з виокремленням інформації про осіб, провадження стосовно яких здійснювалися у зв'язку з повідомленнями викривачів);

5) кількість осіб, стосовно яких набрав законної сили виправдувальний вирок суду щодо вчинення ними відповідних правопорушень та стосовно яких закрито відповідне адміністративне провадження без накладення стягнення;

6) відомості окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 3 цього Закону, і за видами відповідальності за корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією;

7) кількість осіб, звільнених з посади (роботи, служби) у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційні правопорушення або правопорушення, пов'язані з корупцією, а також осіб, стосовно яких застосоване покарання чи стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;

8) відомості про розмір збитків і шкоди, завданих корупційними правопорушеннями та правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, стан та обсяги їх відшкодування (з виокремленням інформації про провадження, які здійснювалися у зв'язку з повідомленнями викривачів);

9) відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією, конфісковані за рішенням суду, а також кошти у розмірі вартості незаконно одержаних послуг чи пільг, стягнені на користь держави;

10) відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок корупційних правопорушень, повернуті в Україну із-за кордону, та розпорядження ними;

11) кількість пропозицій щодо скасування відповідними органами або посадовими особами нормативно-правових актів, рішень, виданих (прийнятих) внаслідок вчинення корупційного правопорушення, та ре-

зультати їх розгляду;

12) відомості про визнані незаконними в судовому порядку за заявою заінтересованих фізичних чи юридичних осіб нормативно-правові акти, рішення, видані (прийняті) внаслідок вчинення корупційного правопорушення;

13) відомості про вжиті заходи щодо виявлення та усунення причин і умов, що сприяли вчиненню корупційного правопорушення або порушення, пов'язаного з корупцією;

14) відомості про співпрацю з відповідними органами інших держав, міжнародними організаціями і зарубіжними недержавними організаціями та укладені з ними угоди про співробітництво;

15) відомості про співпрацю з недержавними організаціями;

16) штат спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, кваліфікація та досвід їх працівників, підвищення їх кваліфікації;

17) відомості про діяльність підрозділів внутрішньої безпеки (контролю) спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції; кількість повідомлень про вчинення правопорушень працівниками спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, в тому числі працівниками підрозділів внутрішньої безпеки (контролю), результати розгляду таких повідомлень;

18) обсяги фінансування спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;

19) кількість повідомлень викривачів, кількість осіб викривачів (без розкриття їх конфіденційних даних), кількість відкритих проваджень за повідомленнями викривачів, обсяг виплаченої викривачам винагороди за їх повідомлення;

20) відомості про кількість осіб, стосовно яких застосовано заходи для захисту їхніх прав та інтересів як викривачів.

Статистичні дані, зазначені у пунктах 1-20 цієї частини, не можуть бути віднесені до інформації з обмеженим доступом.

3. Національне агентство визначає порядок надання відповідних статистичних даних, а також може визначити інші обов'язкові до надання виконавцями заходів державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії статистичні дані або інформацію, пов'язану з реалізацією державної антикорупційної політики.

Стаття 18[-4]. Інформаційна система моніторингу реалізації державної антикорупційної політики

1. Інформаційна система моніторингу реалізації державної антикорупційної політики забезпечує відкритий цілодобовий доступ через офі-

ційний веб-сайт Національного агентства до наявної в Національного агентства інформації, яка, зокрема, включає:

статистичні дані про результати роботи спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції, а також виконання заходів державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії відповідними виконавцями заходів;

результати моніторингу та оцінки ефективності реалізації антикорупційних стратегій і виконання заходів державних антикорупційних програм;

національні доповіді щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики;

інформацію про результати виконання позапланових заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва.

2. Доступ до цієї інформації надається шляхом можливості перегляду, копіювання та роздруковування інформації, а також у вигляді набору даних (електронного документа), організованого у форматі, що дозволяє його автоматизоване оброблення електронними засобами (машинозчитування) з метою повторного використання.

3. Положення про інформаційну систему моніторингу реалізації державної антикорупційної політики затверджується Національним агентством";

4) статтю 20 викласти в такій редакції:

"**Стаття 20.** Національна доповідь щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики

1. Підготовка національної доповіді щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики здійснюється у рік завершення дії Антикорупційної стратегії.

2. Національне агентство готує національну доповідь щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики, яку не пізніше 1 квітня оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті та подає Кабінету Міністрів України, Верховній Раді України, Президенту України.

3. У національній доповіді щодо ефективності реалізації державної антикорупційної політики повинні відображатися:

1) узагальнений аналіз ситуації щодо корупції та впливу здійснюваних заходів на рівень корупції (на основі статистичних даних та результатів соціологічних досліджень);

2) звіт про стан реалізації Антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії;

3) інформація про результати виконання позапланових заходів щодо запобігання та протидії корупції, у тому числі в рамках міжнародного співробітництва;

4) висновки та рекомендації, у тому числі щодо строку дії та напрямів Антикорупційної стратегії на новий період;

5) звіт про стан реалізації державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії із зазначенням реалізованих заходів, заходів, що знаходяться в реалізації, а також нереалізованих заходів і відповідальних за невиконання та причини невиконання цих заходів.

Національна доповідь може містити й іншу інформацію, пов'язану з реалізацією державної антикорупційної політики".

4. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

1) затвердити державну антикорупційну програму з виконання Антикорупційної стратегії на 2021-2025 роки, передбачивши, що строки виконання заходів, спрямованих на реалізацію положень підпункту 3.6 пункту 3 Антикорупційної стратегії на 2021-2025 роки, мають розпочинатися не раніше, ніж через 30 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану, введеного Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженого Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні";

2) передбачати у проектах законів України про Державний бюджет України на 2022 та наступні роки видатки, пов'язані з реалізацією положень цього Закону.

5. Національному агентству з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) забезпечити створення та ввести в експлуатацію інформаційну систему моніторингу реалізації антикорупційної політики.

До початку роботи інформаційної системи моніторингу реалізації антикорупційної політики оприлюднення інформації про результати моніторингу та оцінки ефективності державної антикорупційної політики здійснюється на офіційному веб-сайті Національного агентства у визначеному ним порядку.

Робота інформаційної системи моніторингу реалізації антикорупційної політики починається з дня, наступного за днем оприлюднення на офіційному веб-сайті Національного агентства відповідного наказу.

Президент України ***В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ***

м. Київ 20 червня 2022
року № 2322-IX

ЗАТВЕРДЖЕНО Законом України
від 20 червня 2022 року № 2322-IX

АНТИКОРУПЦІЙНА СТРАТЕГІЯ на 2021-2025 роки

1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

1.1. Вступ

Результати соціологічних досліджень засвідчують, що частка громадян, які мають безпосередній досвід корупції, протягом останніх років суттєво зменшилася (у 2013 році такий досвід мало близько 60 відсотків, станом на початок 2020 року – не більше 40 відсотків громадян). Спостерігається поступове покращення порівняльних показників рівня корупції в Україні. Згідно з даними міжнародної організації "Transparency International", у період з 2013 року по 2019 рік Індекс сприйняття корупції (далі – ІСК) в Україні зріс із 25 до 30 балів.

Це підтверджує, що досягнутий за останні роки прогрес не задовольняє суспільство, оскільки є надто повільним. Європейська комісія у висновку щодо заявок на членство в Європейському Союзі, поданих Україною, Грузією та Республікою Молдова від 17 червня 2022 року зазначила, що Україна досягла значного прогресу на шляху до верховенства права, проте подальша боротьба з корупцією залишається однією з основних вимог суспільства.

Низькі темпи реалізації антикорупційної політики в Україні суттєво сповільнюють її економічне зростання. Опитування бізнесу демонструє, що поширеність корупції та недовіра до судової системи є основними перешкодами для залучення в Україну іноземних інвестицій.

Концентрація зусиль на впровадженні антикорупційної політики дасть змогу Україні у найближчі роки наздогнати показники ІСК східноєвропейських держав – членів Європейського Союзу, а за 10 років досягти середньоєвропейських значень ІСК.

Попередня Антикорупційна стратегія (на 2014-2017 роки) та державна програма з її реалізації були якісними програмними документами з високим антикорупційним потенціалом.

Реалізувати цей потенціал повною мірою не вдалося насамперед через тривалий процес створення антикорупційних інституцій, що відбувався протягом 2014-2019 років.

У зв'язку з тим, що ці програмні документи жодного разу не переглядалися та не оновлювалися, починаючи з 2016 року їх положення пос-

тупово втрачали актуальність. Наприкінці 2017 року завершився період дії Антикорупційної стратегії на 2014-2017 роки. Нову антикорупційну стратегію ухвалено не було. Це призвело до розбалансованої та малоефективної антикорупційної діяльності публічних інституцій.

1.2. Концепція формування державної антикорупційної політики у 2021-2025 роках

Метою цієї Антикорупційної стратегії є досягнення суттєвого прогресу в запобіганні та протидії корупції, а також забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування. У цій Антикорупційній стратегії корупція розглядається як ключова перешкода стабільному економічному зростанню і розбудові ефективних та інклюзивних демократичних інститутів.

Попередня Антикорупційна стратегія зосереджувалася на пріоритетах, пов'язаних із створенням системи сучасних антикорупційних інструментів (правових інститутів), та розбудові системи антикорупційних органів, що мали забезпечити ефективну реалізацію цих інструментів. Водночас завдяки реалізації інших програмних документів Урядом звужувалися можливості для корупції в окремих секторах через проведення галузевих реформ.

Концепція цієї Антикорупційної стратегії ґрунтується на поєднанні обох зазначених підходів: у розділах 2 і 4 визначено основні напрями подальшого удосконалення загальної системи запобігання та протидії корупції, а в розділі 3 – найбільш пріоритетні сфери з точки зору подолання корупції.

Збалансоване поєднання цих підходів дасть змогу не лише знизити рівень корупції, підвищити довіру громадян до органів влади, а й суттєво підвищити темпи соціально-економічного зростання України.

Визначення пріоритетних сфер у запобіганні та протидії корупції на 2021-2025 роки (розділ 3) відбулося з огляду на підсумки стандартного опитування щодо рівня корупції в Україні, проведеного у 2020 році (включало опитування підприємців, експертів та населення в цілому), інших досліджень щодо стану, динаміки та поширеності корупції в Україні, а також за результатами аналізу ефективності реалізації антикорупційної політики.

Так, згідно з даними стандартного опитування щодо рівня корупції найбільш пріоритетним напрямом боротьби з корупцією і для бізнесу (57 відсотків респондентів), і для населення України (52 відсотків респондентів) є очищення від корупції судової системи. Для населення Ук-

раїни наступними за пріоритетністю (у порядку спадання) є такі напрями: охорона здоров'я (38 відсотків), поліція і прокуратура (37 відсотків), державний сектор економіки (27 відсотків), податкова і митна сфери (25 відсотків), а також фінансування партій та виборчих кампаній (21 відсоток). На думку представників бізнесу, найбільш пріоритетними напрямами у протидії корупції є: поліція і прокуратура (41 відсоток), податкова і митна сфери (32 відсотки), фінансування партій та виборчих кампаній (25 відсотків), охорона здоров'я (24 відсотки), оборона і безпека (23 відсотки).

Схожими за змістом є оцінки бізнесу та експертів щодо найбільш корумпованих сфер на поточний момент. Ними є митниця, земельні відносини, містобудування, будівництво великих інфраструктурних об'єктів, судочинство. Різні дослідження досвіду корупції свідчать про те, що найчастіше громадяни мають його при отриманні медичних послуг, а бізнес – при взаємодії з органами правопорядку та прокуратури.

Результати аналізу стану корупції в Україні, ефективності антикорупційної політики попередніх періодів, міжнародних стандартів та найкращих світових практик у сфері запобігання та протидії корупції дали змогу сформулювати такі основні принципи антикорупційної політики на 2021-2025 роки:

1) оптимізація функцій держави та місцевого самоврядування, реалізація чого передусім передбачає: усунення дублювання повноважень різними органами; тимчасове припинення реалізації малоефективних повноважень, що супроводжуються високим рівнем корупції, до запровадження належних процедур, які мінімізуватимуть відповідні корупційні ризики; усунення випадків реалізації одним і тим самим органом повноважень, поєднання яких створює додаткові корупційні ризики;

2) цифрова трансформація реалізації повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, прозорість діяльності та відкриття даних як основа для мінімізації корупційних ризиків у їх діяльності;

3) створення на противагу існуючим корупційним практикам більш зручних та законних способів задоволення потреб фізичних і юридичних осіб;

4) забезпечення невідворотності юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, що створює додатковий стримувальний ефект для всіх суб'єктів правовідносин;

5) формування суспільної нетерпимості до корупції, утвердження культури доброчесності та поваги до верховенства права.

Ці принципи мають враховуватися:

під час розроблення та впровадження програмних документів Кабінету Міністрів України, інших органів державної влади з метою забезпечення ефективного запобігання корупції в усіх сферах державної політики;

під час розроблення та впровадження антикорупційних програм публічних інституцій, зазначених у частині першій статті 19 Закону України "Про запобігання корупції" (далі – Закон), а також у діяльності органів місцевого самоврядування, під час розгляду і прийняття законів Верховною Радою України.

1.3. Механізм реалізації та оцінка результатів виконання Антикорупційної стратегії

Антикорупційна стратегія реалізується шляхом виконання відповідної державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії, яку розробляє Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) з урахуванням особливостей, встановлених Законом, та затверджує Кабінет Міністрів України на термін дії цієї Антикорупційної стратегії.

У кожній із пріоритетних сфер Антикорупційна стратегія визначає ключові проблеми та формулює стратегічні результати, яких слід досягти для їх вирішення. Ці результати сформульовано таким чином, щоб вони давали однозначне розуміння комплексу заходів, необхідних для їх реалізації.

Щодо кожного з очікуваних стратегічних результатів у державній антикорупційній програмі визначаються заходи, показники результативності виконання кожного заходу, виконавці заходу, строки виконання заходу, а також джерела та обсяги фінансових ресурсів, необхідних для їх виконання.

Заходи, визначені в державній антикорупційній програмі, є обов'язковими для виконання в установлені нею строки.

Внесення змін до Антикорупційної стратегії відбувається із залученням Національного агентства.

При Національному агентстві створюється Координаційна робоча група з питань антикорупційної політики (далі – Координаційна робоча група) як консультативно-дорадчий орган, співголовами якої за посадами є Голова Національного агентства та Міністр Кабінету Міністрів України.

Персональний склад Координаційної робочої групи затверджується Кабінетом Міністрів України.

До складу Координаційної робочої групи входять виконавці заходів державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії та народні депутати України (за згодою).

Основними завданнями цього консультативно-дорадчого органу є сприяння координації дій органів державної влади щодо реалізації Антикорупційної стратегії і виконання заходів державної антикорупційної програми з її виконання, підготовка пропозицій щодо формування і реалізації державної антикорупційної політики (зокрема щодо удосконалення нормативно-правової бази).

Джерелами фінансування реалізації цієї Антикорупційної стратегії є кошти державного бюджету, кошти місцевих бюджетів, призначені для виконання такої державної програми, а також кошти міжнародної технічної допомоги.

Моніторинг реалізації Антикорупційної стратегії

Виконавці щоквартально подають Національному агентству інформацію про стан виконання заходів, передбачених державною антикорупційною програмою з виконання Антикорупційної стратегії, яка оприлюднюється Національним агентством.

Національне агентство забезпечує моніторинг реалізації Антикорупційної стратегії шляхом систематичного збору, узагальнення та аналізу інформації щодо виконання заходів, передбачених державною антикорупційною програмою з її виконання.

Загальна оцінка та звіт про стан реалізації Антикорупційної стратегії

Загальна оцінка стану реалізації Антикорупційної стратегії здійснюється на основі результатів оцінки виконання заходів державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії, аналізу соціологічних і аналітичних досліджень з вивчення стану корупції, статистичних спостережень та аналізу практики застосування антикорупційного законодавства.

Індикаторами ефективності реалізації Антикорупційної стратегії, зокрема, є:

виконання заходів, передбачених державною антикорупційною програмою з виконанння Антикорупційної стратегії;

відповідність ухвалених нормативно-правових актів, передбачених державною антикорупційною програмою з виконання Антикорупційної стратегії, міжнародним стандартам та найкращим світовим практикам;

підвищення позиції України в рейтингу ІСК;

збільшення частки населення, яка негативно ставиться до корупційних проявів;

зменшення частки населення, яка мала власний корупційний досвід;

зростання кількості громадян, готових повідомляти про факти корупційних проявів, а також громадян, які заявили про факти корупції, що мали стосовно них місце, компетентним органам.

Звіт про стан реалізації Антикорупційної стратегії відображається в національній доповіді щодо ефективності реалізації антикорупційної політики, яку готує Національне агентство у порядку, визначеному Законом.

2. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

2.1. Формування та реалізація державної антикорупційної політики

2.1.1. Проблема. Державна антикорупційна політика не завжди ґрунтується на повних, об'єктивних та достовірних даних; зусилля різних органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадськості недостатньо скоординовані.

Очікувані стратегічні результати:

1) дослідження, спрямовані на встановлення загальних показників та причин корупції в Україні, а також вимірювання досвіду та сприйняття корупції населенням здійснюються на регулярній основі;

2) запроваджено єдину уніфіковану систему збору, узагальнення та візуалізації статистичної інформації, передбаченої частиною другою статті 18^{-3} Закону, про результати діяльності Національного агентства, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національної поліції, органів прокуратури, судів та інших державних органів;

3) під час формування та реалізації державної політики Національне агентство, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України та інші органи державної влади використовують офіційну статистичну інформацію, результати оцінки корупційних ризиків та узагальнення найбільш поширених корупційних практик, а також ураховують результати соціологічних та інших досліджень;

4) збір, аналіз та оприлюднення відомостей про стан реалізації антикорупційної політики здійснюються з використанням сучасних IT-інструментів;

5) на потреби формування та реалізації антикорупційної політики виділяються достатні фінансові ресурси та інші необхідні ресурси;

6) координація реалізації антикорупційної політики є дієвою та ефективною, у тому числі завдяки створенню ефективних механізмів взаємодії антикорупційних інституцій з іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування;

7) результати моніторингу та оцінки ефективності антикорупційної політики є повними, достовірними, об'єктивними та публічними;

8) антикорупційні програми та інші програмні документи антикорупційного характеру органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших публічних інституцій є дієвим механізмом подолання та упередження корупційних практик у публічному секторі; до їх розробки і моніторингу виконання долучається громадськість.

2.1.2. Проблема. Безсистемні зміни до законодавства у сфері запобігання та протидії корупції негативно впливають на ефективність правозастосування.

Очікувані стратегічні результати:

1) якість законодавства про запобігання та протидію корупції забезпечується шляхом планування законотворчої роботи відповідно до засад антикорупційної політики та багаторівневої експертизи із залученням Національного агентства та громадськості (зокрема шляхом внесення змін до законодавства, що визначає процедури підготовки нормативно-правових актів);

2) вади правозастосування виявляються за результатами аналізу правозастосовної практики, який проводять Національне агентство або інші уповноважені на це інституції, та усуваються завдяки своєчасному внесенню необхідних змін до законодавства.

2.1.3. Проблема. Положення нормативно-правових актів та їх проектів потребують подальшого удосконалення для усунення можливих корупціогенних факторів.

Очікувані стратегічні результати:

1) ухвалено закон, який визначає види та юридичну силу нормативно-правових актів, встановлює вимоги до процедури їх підготовки (у тому числі громадського обговорення) прийняття та набрання чинності, містить правила нормотворчої техніки, тлумачення, обліку і систематизації, регулює порядок подолання прогалин і суперечностей;

2) системно проводиться обов'язкова антикорупційна експертиза проектів та чинних нормативно-правових актів уповноваженими на це суб'єктами; результати антикорупційної (у тому числі громадської) експертизи підлягають оприлюдненню та обов'язковому розгляду;

3) усунуто колізії, прогалини та інші корупціогенні фактори, що зумовлюють неоднозначне тлумачення, порушення принципу правової визначеності та системні корупційні ризики у сферах запобігання корупції та пріоритетних сферах, визначених розділом 3 цієї Антикорупційної стратегії.

2.1.4. Проблема. Інститут уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання корупції не повною мірою реалізує свій потенціал у зв'язку з недостатніми гарантіями автономності.

Очікувані стратегічні результати:

1) інститут уповноважених з питань запобігання корупції функціонує як доброчесна, незалежна, лідерська мережа з урахуванням кращих світових і національних практик та отримує комплексну координаційну підтримку з боку Національного агентства;

2) уповноважені з питань запобігання корупції мають, поділяють і впроваджують зрозумілі та ефективні стандарти діяльності, які розроблені Національним агентством спільно з іншими заінтересованими сторонами та базуються на обґрунтованих кваліфікаційних вимогах, якісному доборі на ці посади, ресурсній достатності та захищеності від втручання;

3) пріоритетом у діяльності уповноважених з питань запобігання корупції визначено запобігання поширенню корупційних практик, залучення громадськості до аналізу та усунення корупційних ризиків у нормативно-правових актах органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

2.1.5. Проблема. У багатьох сферах суспільного життя застосування корупційних практик є зручнішим, оперативнішим, ефективнішим, а інколи і єдиним способом задоволення потреб фізичних та юридичних осіб порівняно із задоволенням таких потреб у законний спосіб.

Очікувані стратегічні результати:

1) у сферах освіти, науки, охорони здоров'я, адміністративних, соціальних та комунальних послуг, а також державного регулювання економіки на противагу існуючим корупційним практикам створено зручні законні способи задоволення потреб фізичних і юридичних осіб, що передусім передбачає:

ідентифікацію найбільш поширених корупційних практик та причин їх існування;

удосконалення законних форм задоволення потреб фізичних та юридичних осіб, за яких вони будуть упевнені, що гарантовано, швидко та комфортно отримають бажаний і законний результат;

забезпечення належної нормативно-правової, організаційної і фінансової бази для скоординованих дій органів державної влади та органів місцевого самоврядування, спрямованих на спрощення процедур надання адміністративних, соціальних, комунальних та інших послуг, а також захисту суб'єктів господарювання від недобросовісної поведінки цих органів;

приведення системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування у відповідність з адміністративно-територіальним устроєм;

впровадження електронних сервісів, підвищення прозорості та підзвітності процесів, які стосуються взаємодії держави з населенням і бізнесом;

2) громадяни утримуються від корупційних практик завдяки проведенню інформаційно-просвітницьких кампаній, спрямованих на підвищення обізнаності про наявність електронних сервісів, спрощення процедур тощо;

3) представники бізнес-спільноти та Установи бізнес-омбудсмена є активними учасниками процесу мінімізації корупційних ризиків та запровадження ефективного регулювання, що сприяє розвитку економіки та залученню інвестицій;

2.2. Формування негативного ставлення до корупції

2.2.1. Проблема. Корупційні практики на побутовому рівні є усталеною нормою поведінки і не сприймаються як порушення моральних чи правових норм. З боку населення відсутній стійкий запит (вимога) до публічних осіб щодо дотримання ними визначених правил етичної поведінки та доброчесності.

Очікувані стратегічні результати:

1) загальний рівень толерування корупції в Україні знизився завдяки:

інтеграції антикорупційної тематики до змісту освіти всіх рівнів, що, зокрема, включає формування у суспільстві стійкого уявлення про корупцію як явище, що суттєво сповільнює соціально-економічний розвиток держави, про корупціонерів як осіб, які роблять публічну адміністрацію неефективною, а також усвідомлення того, що недоброчесні практики, навіть коли виглядають зручною можливістю вирішити свої проблеми у короткотерміновій перспективі, завжди є невигідними для людини та суспільства у середньостроковій та довгостроковій перспективі;

створенню сприятливих умов для підвищення кваліфікації педагогічних працівників та осіб, які працюють з населенням, зокрема з питань академічної доброчесності та формування у здобувачів освіти ставлення нетерпимості до корупції у всіх її проявах;

донесенню до суспільства інформації про негативні наслідки вчинення корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень (для суспільства та держави, а також для осіб, які вчинили такі правопорушення), а також про важливість забезпечення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

вжиттю комплексу заходів, спрямованих на формування у публічних службовців уявлення про себе як про осіб, що служать інтересам Українського народу, а також суспільної довіри до публічного службовця як ключової підстави його перебування на посаді;

утвердженню в суспільстві культури верховенства права, атмосфери доброчесності та нетерпимості до корупції, у тому числі засобами соціальної реклами;

2) рівень обізнаності громадян, які усвідомлюють важливість стандартів доброчесної та етичної поведінки публічних службовців, підвищився завдяки активному та системному проведенню інформаційно-просвітницьких і навчально-методичних заходів, інтегрованих у формальну та неформальну освіту.

2.2.2. Проблема. Відсутність об'єктивного висвітлення ситуації із запобігання та протидії корупції в Україні призводить до викривленого сприйняття населенням причин корупції, її рівня, ефективності антикорупційних інституцій.

Очікувані стратегічні результати:

1) Стратегія комунікацій у сфері запобігання та протидії корупції оновлена; здійснюється регулярна актуалізація її змісту з урахуванням аналізу ефективності проведених комунікаційних кампаній; забезпечено належну організаційну та фінансову основу для скоординованих дій з її виконання;

2) громадяни володіють повною та об'єктивною інформацією про корупцію в Україні, її причини, стан та динаміку, систему антикорупційних інституцій, розподіл між ними повноважень, а також про ефективність різних державних органів у питаннях запобігання та протидії корупції, про можливість та способи взаємодії громадян з антикорупційними інституціями щодо здійснення повідомлення про корупцію та громадського контролю.

2.3. Врегулювання конфлікту інтересів, дотримання загальних обмежень та заборон, правил етичної поведінки

2.3.1. Проблема. Вади законодавства та недостатність ефективних ризик-орієнтованих механізмів виявлення конфлікту інтересів обмежують можливості мінімізації корупції за рахунок запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Очікувані стратегічні результати:

1) уточнено законодавчі визначення понять "реальний конфлікт інтересів", "потенційний конфлікт інтересів", "приватний інтерес" у напрямі спрощення їх розуміння і застосування;

2) удосконалено законодавчі процедури повідомлення про конфлікт інтересів та механізми його врегулювання, зокрема стосовно осіб, які не мають безпосереднього керівника чи займають виборні посади;

3) удосконалено систему правил самостійного та зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів;

4) встановлено перелік заборон на прийняття рішень, вчинення дій чи укладення угод як спосіб запобігання конфлікту інтересів;

5) удосконалено механізми запобігання конфлікту інтересів, у тому числі у зв'язку з наявністю корпоративних прав, зокрема шляхом запровадження заборони на прийняття рішень чи вчинення дій стосовно юридичних осіб, у яких в особи наявні корпоративні права;

6) забезпечується ефективний, повний, об'єктивний та неупереджений ризик-орієнтований моніторинг та контроль за дотриманням вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів та пов'язаних з ним обмежень, визначених розділами 4-5 Закону, зокрема з використанням ІТ-інструментів, за результатами яких ефективно виявляються рішення та правочини, ухвалені в умовах конфлікту інтересів, забезпечується належне реагування на виявлені порушення, а також на рішення, прийняті з порушенням вимог Закону;

7) внесено системні зміни до Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" та Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" з метою врегулювання питань запобігання конфлікту інтересів, можливості суміщення посад служби в органах місцевого самоврядування із статусом депутатів місцевих рад.

2.3.2. Проблема. Правова регламентація заборон та обмежень на одержання подарунків, участі у певних правовідносинах є недосконалою, не в усіх випадках заборони забезпечені заходами юридичної відповідальності.

Очікувані стратегічні результати:

1) запроваджено законодавче визначення поняття “інша оплачувана діяльність” для цілей Закону;

2) уточнено перелік випадків, на які не поширюється заборона щодо одержання подарунків, удосконалено пов’язані з ними обмеження (зокрема, запроваджено правила визначення періоду, протягом якого особі забороняється приймати рішення чи вчиняти дії на користь особи, яка надала подарунок);

3) удосконалено регламентацію порядку поводження з неправомірною вигодою або подарунком з урахуванням, зокрема, способів їх отримання у нематеріальному вигляді;

4) розширено коло осіб, на яких поширюються обмеження, зокрема, щодо суміщення та сумісництва, входження до складу правління, інших виконавчих чи контрольних органів, наглядової ради організації, що має на меті одержання прибутку.

2.3.3. Проблема. Діяльність суб’єктів, які здійснюють вплив (лобіювання) на прийняття парламентом рішень, є непрозорою та непублічною.

Очікувані стратегічні результати:

1) завдяки дієвому нормативно-правовому регулюванню діяльність суб’єктів впливу (лобіювання) здійснюється у правовому полі та стала зрозумілою і відкритою для всього суспільства.

2.3.4. Проблема. На законодавчому рівні не закріплено стандарти етичної поведінки народних депутатів України, депутатів місцевих рад та виборних осіб місцевого самоврядування. Існуючі правила етичної поведінки не реалізуються належним чином у зв’язку з невиконанням керівниками повноважень щодо притягнення винних у порушенні таких правил до відповідальності.

Очікувані стратегічні результати:

1) на законодавчому рівні закріплено правила етичної поведінки народних депутатів України, депутатів місцевих рад та виборних осіб місцевого самоврядування із запровадженням механізмів притягнення до відповідальності за їх порушення; народні депутати України, депутати місцевих рад та виборні особи місцевого самоврядування обізнані з правилами етичної поведінки;

2) забезпечено запровадження заходів відповідальності керівників за відсутність передбаченого законом реагування на виявлені факти грубого порушення антикорупційного законодавства;

3) забезпечено моніторинг ефективності заходів притягнення до відповідальності народних депутатів України, депутатів місцевих рад та

виборних осіб місцевого самоврядування за порушення правил етичної поведінки.

2.4. Здійснення заходів фінансового контролю

2.4.1. Проблема. Законодавче регулювання щодо належності окремих категорій осіб до суб'єктів декларування є недосконалим, що обмежує потенціал інструментів фінансового контролю.

Очікувані стратегічні результати:

1) заходи фінансового контролю поширюються на визначене коло посадових осіб суб'єктів господарювання, у статутному капіталі яких державна або комунальна частка перевищує 50 відсотків;

2) перелік суб'єктів декларування переглянуто та уточнено з урахуванням результатів оцінки корупційних ризиків, проведеної Національним агентством;

3) усунуто законодавче розмежування посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків.

2.4.2. Проблема. Процес подання інформації до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, є обтяжливим через недостатню обізнаність суб'єктів декларування з вимогами до заповнення декларацій; періодичні проблеми у функціонуванні цього реєстру, недостатня якість законодавства.

Очікувані стратегічні результати:

1) Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, є постійно доступним для заповнення декларацій та їх перегляду, зокрема завдяки впровадженню оновленого програмного забезпечення, розміщенню відповідного програмно-апаратного комплексу в приміщеннях Національного агентства;

2) суб'єкти подання декларацій витрачають менше часу при їх заповненні та роблять менше помилок при внесенні інформації, зокрема завдяки оновленій формі декларації, можливості автоматичного перенесення у декларацію окремої інформації з інших державних реєстрів;

3) суб'єкти декларування мають змогу отримати вичерпну інформацію та консультації щодо заповнення декларації, зокрема завдяки належному проведенню інформаційно-роз'яснювальної та просвітницької роботи;

4) нормативно визначено особливості зміни правил у період подання щорічних декларацій для забезпечення сталості та передбачуваності правил декларування.

2.4.3. Проблема. Попередня діяльність із проведення контролю та перевірки декларацій, моніторингу способу життя була недостатньо дієвою.

Очікувані стратегічні результати:

1) кількість декларацій, щодо яких протягом року проведено повну перевірку, збільшилася завдяки оптимізації процесів перевірки та оцінки ризиків;

2) підвищилася результативність заходів контролю та перевірки, зокрема завдяки:

використанню ефективної системи логічного та арифметичного контролю, інших програмних засобів та аналітичних інструментів;

запровадженню автоматизованої системи моніторингу інформації;

оптимізації отримання доступу Національним агентством до відомостей, необхідних для належного виконання ним своїх функцій з фінансового контролю;

міжнародному співробітництву Національного агентства з компетентними органами іноземних держав;

активному використанню Національним агентством іноземних реєстрів та баз даних;

3) несвоєчасно подані декларації оперативно виявляються завдяки запровадженню автоматизованого контролю за своєчасністю їх подання;

4) удосконалено нормативно-правове регулювання порядку проведення моніторингу способу життя суб’єктів декларування;

5) Національне агентство має ефективні інструменти для унеможливлення зловживань особливим порядком здійснення заходів фінансового контролю щодо осіб, які належать до кадрового складу розвідувальних органів та/або безпосередньо здійснюють розвідувальну, контррозвідувальну, оперативно-розшукову діяльність.

2.5. Забезпечення доброчесності політичних партій та виборчих кампаній

2.5.1. Проблема. Обтяжливий та непрозорий механізм утворення, діяльності та припинення політичних партій.

Очікувані стратегічні результати:

1) на законодавчому рівні забезпечено сприятливі умови для утворення політичних партій, зокрема спрощено порядок створення та державної реєстрації політичних партій;

2) політична система очищена від політичних партій, які не беруть участі в загальнодержавних виборах протягом 10 років, відповідно до вимог Закону України “Про політичні партії в Україні”;

3) приведено у відповідність із вимогами законодавства статути політичних партій, усунено формальний підхід до реєстрації їх установчих документів;

4) на законодавчому рівні спрощено процедуру припинення політичної партії та її структурних утворень за власним бажанням;

5) на законодавчому рівні встановлено перелік систематичних істотних порушень вимог законодавства про політичні партії, наслідком яких може бути обмеження на участь у виборчому процесі політичних партій на підставі рішення суду.

2.5.2. Проблема. Надмірний вплив на політичні партії та виборчі кампанії з боку окремих фізичних та юридичних осіб призводить до превалювання у представницьких органах приватних інтересів над публічними.

Очікувані стратегічні результати:

1) усунуто можливості для здійснення внесків на користь політичних партій фізичними особами, які не мають достатніх легальних доходів для здійснення таких внесків;

2) запроваджено новий механізм розподілу коштів державного фінансування з метою фінансової підтримки партій, які не подолали встановленого законом прохідного бар'єра на виборах народних депутатів України;

3) встановлено вичерпний перелік заборон щодо витрачання політичними партіями коштів державного фінансування, а також визначено пріоритетні напрями використання цих коштів з метою дотримання політичними партіями обмежень, визначених для учасників бюджетного процесу;

4) встановлено порядок використання недрукованих засобів масової інформації, зовнішньої реклами, соціальних медіа та інших онлайн-платформ для цілей виборчої кампанії.

2.5.3. Проблема. Система контролю за фінансуванням діяльності політичних партій та фінансуванням їх участі у виборах потребує удосконалення.

Очікувані стратегічні результати:

1) функціонує електронна система подання та оприлюднення звітності політичних партій;

2) запроваджено автоматичний режим проведення перевірок звітів політичних партій шляхом інтеграції з іншими інформаційно-телекомунікаційними і довідковими системами, реєстрами, базами даних;

3) запроваджено ризик-орієнтований підхід до здійснення контролю за діяльністю політичних партій;

4) прийняті нові порядки подання та перевірки звітності політичних партій, а також форми звіту та висновку за результатами такої перевірки;

5) забезпечено ефективний розподіл повноважень між Центральною виборчою комісією і Національним агентством щодо контролю за фінансуванням політичної діяльності та передвиборної агітації.

2.6. Захист викривачів корупції

2.6.1. Проблема. Відсутність поваги до викривачів корупції у суспільстві, а також відсутність у осіб, які хочуть повідомити про корупцію, необхідних знань щодо правових гарантій захисту їх порушених прав.

Очікувані стратегічні результати:

1) за допомогою просвітницьких заходів сформовано повагу до викривачів як відповідальних громадян;

2) повідомлення про корупцію стали частиною правової культури громадян;

3) значна частина громадян належно обізнана з гарантіями правового захисту викривачів;

4) переслідування та дискримінація викривачів на робочому місці чи порушення їх інших прав є винятком, а не нормою.

2.6.2. Проблема. Відсутність необхідних знань для належного повідомлення про випадки корупції, суб'єктів, уповноважених їх розглядати, а також механізму ефективного розгляду таких повідомлень.

Очікувані стратегічні результати:

1) внесено зміни до законодавства щодо забезпечення зручного повідомлення про корупцію та результативного розгляду таких повідомлень; функціонує єдиний електронний онлайн-портал для викривачів;

2) значна частина громадян належно обізнана з порядком та каналами подання повідомлень про корупцію завдяки ефективному проведенню інформаційно-роз'яснювальної та просвітницької роботи;

3) створено належні внутрішні канали для повідомлень про корупцію, які містять в собі інформацію, що віднесена до державної таємниці, таємниці слідства, а також службової інформації, яка була зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни.

2.6.3. Проблема. Захист викривачів не здійснюється належним чином через недостатню інституційну спроможність уповноважених на це органів та недоліки в законодавчому регулюванні.

Очікувані стратегічні результати:

1) Національне агентство та інші уповноважені органи (підрозділи) в межах повноважень належно здійснюють на практиці захист викривачів завдяки:

моніторингу діяльності уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання та виявлення корупції щодо роботи з викривачами;

належній координації між органами, уповноваженими на забезпечення захисту викривачів;

належному рівню правового захисту викривачів;

сприянню у забезпеченні надання викривачам психологічної допомоги;

2) суди та центри безоплатної правової допомоги є надійним механізмом захисту прав викривачів завдяки підвищенню рівня кваліфікації та компетентності суддів у справах щодо захисту прав викривачів, співробітників та адвокатів центрів безоплатної правової допомоги;

3) українське законодавство відповідає міжнародним стандартам захисту викривачів; створено дієві механізми реалізації законодавства про захист викривачів, у тому числі в частині здійснення щодо них заходів безпеки;

4) законодавством передбачено особливості захисту військовослужбовців-викривачів.

3. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ПРІОРИТЕТНИХ СФЕРАХ

3.1. Справедливий суд, прокуратура та органи правопорядку

3.1.1. Проблема. У суспільстві спостерігається тенденція щодо збільшення рівня недовіри до органів у системі правосуддя. Закон не визначає доброчесність як кваліфікаційну вимогу до членів Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Очікувані стратегічні результати:

1) доброчесність визначена як обов’язкова законодавча вимога до членів Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, дисциплінарних органів у системі правосуддя;

2) оцінка на доброчесність нових членів Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України здійснюється незалежною комісією, чинний склад Вищої ради правосуддя перевірено на предмет відповідності вимогам доброчесності та професійної етики; нові члени Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України відповідають цим вимогам; щодо членів, які не відповідали цим вимогам, розглянуто питання про втрату посади;

3) усунуто можливості прийняття членом Вищої ради правосуддя і Вищої кваліфікаційної комісії суддів України рішень в умовах конфлікту інтересів;

4) запроваджено відкритий і поіменний спосіб прийняття рішень членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя у процедурах добору кандидатів для призначення на посаду судді (з можливістю встановити кореляцію виставлених кандидатам балів з критеріями оцінювання).

3.1.2. Проблема. Процедури кваліфікаційного оцінювання суддів та конкурсні процедури потребують удосконалення та розробки чітких і передбачуваних критеріїв (індикаторів) доброчесності та професійної етики. Доброчесність та професійна етика як стандартні вимоги до суддів недостатньо впроваджені на практиці, а оцінювання цих вимог не завжди є прозорим та передбачуваним.

Очікувані стратегічні результати:

1) Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, Вищою радою правосуддя спільно з органами, залученими до оцінювання, органами суддівського самоврядування та громадськістю розроблено та впроваджено в практику чіткі і передбачувані критерії (індикатори) доброчесності та професійної етики для кваліфікаційного оцінювання суддів і добору нових суддів;

2) удосконалено перевірку відповідності критеріям (індикаторам) доброчесності кандидатів у межах процедур добору та призначення нових суддів із залученням Громадської ради доброчесності;

3) удосконалено механізм проведення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України процедур кваліфікаційного оцінювання суддів та конкурсних процедур з метою уникнення невиправданих затримок;

4) запроваджено об’єктивну та прозору методику виставлення балів, визначення результатів членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Вищої ради правосуддя під час прийняття рішень у процедурах добору, оцінювання та просування суддів, а також оприлюднення інформації з іспитів.

3.1.3. Проблема. Відсутність дієвих механізмів підтримання доброчесності суддівського корпусу та реагування на встановлені факти впливу, тиску на суддів та втручання в їх діяльність.

Очікувані стратегічні результати:

1) дисциплінарний орган у системі правосуддя, сформований за результатами конкурсу, проведеного незалежною комісією, здійснює оперативний і справедливий розгляд дисциплінарних справ щодо суддів;

2) уточнено перелік та підстави дисциплінарної відповідальності судді та її види у спосіб, що дає можливість суддям прогнозувати свою поведінку, зокрема, більш чітко визначено ознаки дисциплінарних правопорушень, які порочать звання судді або підривають авторитет правосуддя, а також вдосконалено та спрощено механізми дисциплінарного розслідування та розгляду дисциплінарних справ;

3) дисциплінарна практика щодо суддів є послідовною, передбачуваною, сталою та відкритою; усі рішення дисциплінарного органу своєчасно оприлюднюються; дисциплінарний розгляд справ щодо суддів, за загальним правилом, є відкритим і транслюється в режимі реального часу;

4) удосконалено підстави та механізми завершення дисциплінарного провадження, зокрема запроваджено механізм завершення розгляду дисциплінарної справи щодо судді навіть у разі подання ним заяви про відставку після відкриття дисциплінарної справи щодо нього;

5) запроваджено ефективний механізм перевірки законності походження майна судді; судді, які порушили обов'язок щодо підтвердження законності джерела походження майна, звільнені згідно із статтею 126 Конституції України;

6) механізми кримінального переслідування не використовуються для здійснення тиску на суддів; запроваджено інститут кримінальної відповідальності суддів за свавільне зловживання своїми повноваженнями.

3.1.4. Проблема. Наявність корупційних ризиків, обумовлених прогалинами та недосконалістю законодавства в системі правосуддя.

Очікувані стратегічні результати:

1) запроваджено механізми унеможливлення обіймання адміністративної посади в суді однією і тією самою особою протягом тривалого часу;

2) забезпечено здійснення електронного судочинства, у тому числі шляхом запровадження можливості розгляду онлайн певних категорій справ незалежно від місцезнаходження сторін і суду, що, зокрема, сприяє рівномірному розподілу справ між судами і суддями;

3) розширено сферу застосування альтернативних способів вирішення спорів та досудового врегулювання спорів;

4) удосконалено систему виконання судових рішень;

5) запроваджено регламенти прозорого планування і розподілу бюджетних ресурсів у судовій системі на підставі об'єктивних та чітко визначених критеріїв; забезпечено проведення аудиту діяльності Держав-

ної судової адміністрації України, зокрема щодо фінансово-господарського забезпечення судів та органів судової влади, управління об'єктами державної власності, що належать до сфери її управління;

6) переглянуто та створено мережу місцевих судів з урахуванням адміністративно-територіальної реформи, необхідності забезпечення прямого доступу до правосуддя, економічної обґрунтованості;

7) розмір суддівської винагороди, передбачений Законом України "Про судоустрій і статус суддів", не обмежується на підставі інших нормативно-правових актів.

3.1.5. Проблема. Внутрішні управлінські процеси в органах прокуратури не завжди є прозорими та ефективними.

Очікувані стратегічні результати:

1) запроваджено електронну систему управління персоналом, прозору та дієву систему оцінки якості роботи прокурорів, спираючись на результати якої приймаються кадрові та управлінські рішення, а також рішення про преміювання;

2) внесено зміни до Закону України "Про прокуратуру", які визначають вичерпний перелік підстав для звільнення та припинення повноважень прокурорів, у тому числі Генерального прокурора, що унеможливлює їх невмотивоване застосування;

3) створено та забезпечено початок діяльності органу, що здійснює дисциплінарне провадження щодо прокурорів.

3.1.6. Проблема. Відсутність ефективної моделі призначення на посади, оплати праці, просування по службі та розгляду дисциплінарних скарг у системі Національної поліції.

Очікувані стратегічні результати:

1) вивчено організацію роботи постійно діючих поліцейських комісій, створених у системі Національної поліції, напрацьовано та вжито комплекс організаційних та практичних заходів щодо удосконалення їх діяльності;

2) проаналізовано практику застосування норм Дисциплінарного статуту Національної поліції, підготовлено пропозиції щодо внесення змін до нього;

3) розроблено систему оцінки ефективності роботи працівників Національної поліції, а також електронну систему управління персоналом.

3.1.7. Проблема. Необхідність удосконалення процесу проведення незалежного оцінювання роботи антикорупційних органів та розробки механізмів притягнення до відповідальності.

Очікувані стратегічні результати:

1) унеможливлено існування конфлікту інтересів при розслідуванні правопорушень стосовно співробітників Національного агентства, Національного антикорупційного бюро України, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів;

2) врегульовано питання щодо підстав для звільнення керівників правоохоронних органів у разі притягнення до адміністративної відповідальності за адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією;

3) запроваджено дієвий механізм здійснення незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

3.2. Державне регулювання економіки

3.2.1. Проблема. Не здійснено цифрову трансформацію реалізації повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування як основу для забезпечення прозорості та мінімізації корупційних ризиків у їх діяльності.

Очікувані стратегічні результати:

1) розроблено та введено в промислову експлуатацію офіційний інструмент підготовки та проведення публічних закупівель у сфері інформатизації, який передбачає візуалізацію закупівель, наявність телекомунікаційних мереж, автоматизацію розрахунків очікуваної вартості;

2) утворено єдину інтероперабельну систему державних баз даних на основі єдиного державного центру обробки даних та національної інфраструктури просторових даних, усунуто дублювання процесів збору даних.

3.2.2. Проблема. Вибіркове застосування обов'язкових правил для бізнесу, що супроводжується відповідними корупційними ризиками.

Очікувані стратегічні результати:

1) завершено впровадження ризик-орієнтованої системи державного нагляду (контролю);

2) проведено аудит поточного стану впровадження електронних аукціонів та систем для доступу до обмеженого спільного ресурсу; визначено основні способи обходу їх обмежень; завершено впровадження електронних аукціонів та систем для доступу до обмеженого спільного ресурсу з урахуванням результатів проведеного аудиту (Електронного кабінету надрокористувача, електронних аукціонів "Prozorro.Sale");

3) після внесення відповідних змін до законодавства забезпечено опублікування у форматі відкритих даних фінансової звітності, інфор-

мації про ризиковість платників податків згідно з Єдиним реєстром податкових накладних, ліцензійними реєстрами, а також інших ключових наборів даних, оприлюднення яких має значний антикорупційний ефект (з дотриманням вимог законодавства про доступ до публічної інформації та захист персональних даних);

4) впроваджено інформаційно-аналітичну систему (далі – ІАС) управління природними ресурсами, яка надає відкритий доступ до актуальної інформації про природні ресурси, містить функціонал надання електронних послуг, електронної звітності, простежуваності, екологічного моніторингу та інспектування, а також відкритий програмний інтерфейс для створення на основі даних ІАС (без права їх зміни) аналітичного та візуального (геоінформаційного) програмного забезпечення";

5) впроваджено дворівневу інформаційно-телекомунікаційну систему, що забезпечує можливість створення, розміщення, оприлюднення та обміну інформацією і документами в електронному вигляді, проведення концесійного конкурсу та конкурентного діалогу, а також публікацію документів у процедурі прямих переговорів з орендарем державного майна, що передається в концесію (ЕТС).

3.2.3. Проблема. Надмірне та необґрунтоване регуляторне навантаження на бізнес, що обумовлює високий рівень корупції у цій сфері.

Очікувані стратегічні результати:

1) впроваджено аналітичний модуль оцінки регуляторного навантаження на різні види бізнесу та результативності регуляторних актів у відповідних сферах як інструмент для зменшення витрат на дотримання вимог законодавства при здійсненні господарської діяльності; визначено належні підходи до контролю за загальною кількістю регулювань;

2) забезпечено публічний діалог з бізнес-середовищем щодо дерегуляції;

3) спрощено та забезпечено можливість відкриття поширених видів бізнесу онлайн згідно з принципом життєвих ситуацій;

4) впроваджено нову єдину інтегровану дозвільну систему доступу до ринків, що замінить існуючі різноманітні процедури, встановить спрощені правила та цифровізує всі випадки оформлення діяльності;

5) скасовано зайву звітність: підприємці не подають декілька разів одну інформацію в різні органи влади; кабінет платника податків інтегровано у зручний єдиний державний веб-портал електронних послуг;

6) здійснено перегляд регуляторних актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування щодо їх результативності; надано пропозиції щодо внесення змін до актів, які не відповідають вимогам чинного зако-

нодавства, містять корупціогенні фактори чи спотворюють конкуренцію;

7) забезпечено канали співробітництва з Радою бізнес-омбудсмена, направлені на імплементацію її системних рекомендацій та усунення перешкод для ведення бізнесу в Україні.

3.2.4. Проблема. Неефективне державне регулювання, що заважає доброчесному бізнесу розвиватися та обумовлює корупційні практики.

Очікувані стратегічні результати:

1) у процедурах прийняття рішень у сфері формування державної політики у законодавчій та виконавчій гілках влади впроваджено структурований ефективний процес аналізу політики, продовжено системний аналіз регулювання ринків та впровадження його рекомендацій;

2) в органах державної влади та органах місцевого самоврядування запроваджено систему оплати праці на основі класифікації посад та преміювання залежно від особистого внеску в загальний результат роботи органу; оплата праці є гідною та прогнозованою, що дає змогу залучати та утримувати доброчесний, професійний та мотивований штат;

3) впроваджено ефективні та прозорі облік та ринок деревини;

4) впроваджено реформу сектору телекомунікацій шляхом реформування регулятора та законодавства у сфері телекомунікацій у рамках виконання зобов'язань України, передбачених Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, та на основі Директиви 2018/1972 (ЄС).

3.2.5. Проблема. Недостатній обсяг інформації щодо діяльності Антимонопольного комітету України і наділення його низкою дискреційних повноважень ускладнюють громадський контроль за його діяльністю та обумовлюють високий рівень корупційних ризиків. Відсутня дієва програма пом'якшення відповідальності учасників картелю, які повідомили про картель та надали докази.

Очікувані стратегічні результати:

1) Антимонопольний комітет України здійснює свою діяльність на засадах прозорості, передбачуваності та правової визначеності, рівень корупційних ризиків у його діяльності суттєво знизився завдяки безперешкодному, але врегульованому доступу громадськості до обговорення на етапі оголошення рішення, проектів нормативно-правових актів та інформуванню про плани діяльності Антимонопольного комітету України та його результати;

2) на законодавчому рівні закріплено обов'язок Антимонопольного комітету України оприлюднювати на офіційній веб-сторінці:

рекомендації, що надаються органам державної влади, органам місцевого самоврядування, установам, організаціям, суб'єктам господарювання, об'єднанням;

вичерпний перелік справ, які перебувають на розгляді Антимонопольного комітету України, із зазначенням за кожною справою про порушення законодавства про захист економічної конкуренції в динаміці інформації про суть справи, загальні стадії її розгляду;

3) усунуто надмірний рівень дискреції у реалізації Антимонопольним комітетом України своїх повноважень, зокрема щодо визначення Антимонопольним комітетом України:

початку розгляду справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, орієнтовного строку розгляду такої справи та, у разі необхідності, можливості перенесення цього строку з відповідним обґрунтуванням;

строку проведення перевірки інформації про незаконну державну допомогу;

шляхів удосконалення механізму визначення та заміни державних уповноважених, відповідальних за розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, враховуючи їх професійні якості, досвід, неупередженість, незалежність, законність та обґрунтованість прийнятих ними рішень;

шляхів удосконалення підходів до визначення розміру та порядку розрахунку штрафу, який накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції;

4) для стимулювання розкриття картельних змов удосконалено механізм звільнення або пом'якшення відповідальності учасників картелю, які повідомили Антимонопольний комітет України про нього та надали відповідні докази, що ґрунтується на найкращих практиках країн Європейського Союзу.

3.2.6. Проблема. Значна частина надавачів державної допомоги суб'єктам господарювання надає державну допомогу, яка є незаконною та визнана Антимонопольним комітетом України недопустимою для конкуренції, що спричиняє негативний вплив на конкуренцію та може бути наслідком реалізації попередніх корупційних домовленостей.

Очікувані стратегічні результати:

1) на законодавчому рівні встановлено юридичну відповідальність уповноважених осіб – надавачів державної допомоги за недотримання

вимог Закону України “Про державну допомогу суб’єктам господарювання” щодо надання незаконної та недопустимої державної допомоги.

3.2.7. Проблема. Неефективний механізм здійснення попереднього контролю та оцінки впливу на конкуренцію при створенні та функціонування суб’єктів господарювання обумовлює негативний вплив на конкуренцію.

Очікувані стратегічні результати:

1) на законодавчому рівні запроваджено досить дієві механізми контролю впливу на конкуренцією у зв’язку з можливими антиконкурентними діями у секторах економіки.

3.3. Митна справа та оподаткування

3.3.1. Проблема. Недостатня прозорість та ефективність роботи митних органів, надмірний обсяг дискреційних повноважень у працівників митниці.

Очікувані стратегічні результати:

1) усунені підстави для можливої корупції працівників митних органів шляхом уведення правила, за яким резервні методи визначення митної вартості можуть застосовуватися виключно в межах апеляційних процедур;

2) офіційним імпортерам (що мають виключне право на імпорт окремих товарів або франшизу, надану виробником чи офіційним дистриб’ютором таких товарів) надано можливість оскаржити рішення митного органу про визначення митної вартості або про класифікацію товарів, які ввозяться особами, що не мають статусу офіційних імпортерів;

3) мінімізовано корупційні ризики внаслідок створення органу громадського контролю за поточною діяльністю митних органів, який матиме повноваження, визначені законом;

4) мінімізовано необґрунтований вплив суб’єктивних чинників під час митного оформлення завдяки автоматизації та цифровізації;

5) під час розробки та вжиття заходів із запобігання корупції у митних органах налагоджено ефективну співпрацю з громадськістю та бізнес-асоціаціями, а також регулярний моніторинг роботи митних органів шляхом проведення періодичних опитувань підприємців та працівників митних органів.

3.3.2. Проблема. Непрозорість підходів у класифікації товарів, визначенні їх митної вартості та призначенні перевірок.

Очікувані стратегічні результати:

1) створено умови для отримання Україною попередньої митної інформації від митних органів країн Європейського Союзу щодо товарів, що є об'єктами експорту в Україну з їх територій;

2) запроваджено переважне адміністрування митних платежів за результатами пост-аудит контролю.

3.3.3. Проблема. Недосконала процедура адміністративного оскарження дій посадових осіб митних органів.

Очікувані стратегічні результати:

1) запроваджено ефективний і прозорий механізм розгляду скарг на дії посадових осіб митних органів, а також моніторинг результатів їх розгляду;

2) ефективно і прозоро працює механізм притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників митних органів (включаючи звільнення з посади).

3.3.4. Проблема. Втручання правоохоронних органів у роботу митних органів та зловживання під час передачі орієнтувань про здійснення переогляду товарів.

Очікувані стратегічні результати:

1) мінімізовано підстави для втручання поза межами кримінального провадження працівників правоохоронних органів у роботу митних органів та для їх перебування в зонах митного контролю.

3.3.5. Проблема. Надмірний обсяг дискреційних повноважень у працівників органів податкової служби.

Очікувані стратегічні результати:

1) унеможливлено необґрунтований вплив суб'єктивних чинників під час виконання посадовими особами органів податкової служби своїх повноважень;

2) зменшено перелік підстав для проведення перевірок органами податкової служби, а також кількість перевірок з безпосереднім контактом із платником податку.

3.3.6. Проблема. Наявність в органів податкової служби функцій щодо застосування фінансових санкцій та надмірна зосередженість роботи цих органів на їх застосуванні призводять до корупційних ризиків.

Очікувані стратегічні результати:

1) на прозорих і конкурсних засадах утворено новий орган із досудового розслідування злочинів у фінансовій сфері; забезпечено гарантії незалежності такого органу, його інституційну спроможність та підзвітність;

2) головним критерієм для оцінки ефективності роботи органів податкової служби та їх посадових осіб є ступінь дотримання законодавства із сплати податків, а не виконання плану із надходжень до бюджету;

3) пріоритетним напрямом роботи органів податкової служби є консультації та роз'яснення для платників податків.

3.4. Державний та приватний сектори економіки

3.4.1. Проблема. Існуюча модель управління у суб'єктах господарювання державного сектору економіки є неефективною, наслідком чого є збитки та корупція.

Очікувані стратегічні результати:

1) засади політики державної власності, затверджені Кабінетом Міністрів України, періодично актуалізуються та послідовно втілюються на практиці всіма суб'єктами, які виконують функції власника суб'єктів господарювання державного сектору економіки;

2) розмежовано функції власника, регулятора та органу, що формує політику щодо суб'єктів господарювання державного сектору економіки;

3) запроваджено щорічний незалежний аудит суб'єктів господарювання державного сектору економіки, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави; забезпечено періодичний перегляд критеріїв для обов'язкового проведення незалежного аудиту та утворення наглядової ради в суб'єктах господарювання державного сектору економіки, у тому числі з урахуванням рівня корупційних ризиків та рівня враженості корупцією сектору економіки;

4) у всіх суб'єктах господарювання, для яких створення наглядових рад є обов'язковим, таким радам передано повноваження щодо контролю за вжиттям внутрішніх антикорупційних заходів. Формування складу наглядових рад є конкурсним та прозорим;

5) запроваджено стандарти корпоративного управління у суб'єктах господарювання державного сектору економіки, які мають особливо важливе (стратегічне) значення для економіки України або найвищий рівень корупційних ризиків, або належать до найбільш важливих суб'єктів господарювання оборонно-промислового комплексу (зокрема, встановлено право дострокового розірвання контракту з менеджментом у разі порушення ним норм антикорупційного законодавства або правил етичної поведінки);

6) у суб'єктах господарювання державного сектору економіки запроваджено систему внутрішнього контролю та управління ризиками.

3.4.2. Проблема. Недостатня прозорість процедур приватизації та невиконання покупцями умов продажу об’єкта приватизації.

Очікувані стратегічні результати:

1) запроваджено інструменти запобігання проявам негативного впливу органів приватизації та організаторів приватизаційних аукціонів на кількість учасників та конкуренцію;

2) проведено оцінку найбільш поширених проблем у виконанні покупцями обов’язкових умов продажу та/або експлуатації об’єкта приватизації; висновки такої оцінки враховано в практичній діяльності органів приватизації;

3) мала приватизація або надання в оренду державного, комунального майна здійснюється із застосуванням електронної системи “Prozorro.Sale” та дотриманням принципів добросовісної конкуренції.

3.4.3. Проблема. Недостатній обсяг публічно доступної інформації про суб’єктів господарювання, в яких держава має частку власності, істотно знижує прозорість їх діяльності, ускладнює громадський контроль та сприяє корупції.

Очікувані стратегічні результати:

1) на основі Єдиного реєстру об’єктів державної власності створено та наповнено інформацією реєстр державних та комунальних унітарних підприємств, а також господарських товариств, у статутному капіталі яких понад 50 відсотків акцій (часток) належать державі або територіальній громаді, з обов’язковим оприлюдненням інформації про діяльність таких юридичних осіб відповідно до міжнародних стандартів, у тому числі про отриману державну допомогу.

3.4.4. Проблема. Високий рівень толерування корупції у приватному секторі економіки.

Очікувані стратегічні результати:

1) внесено зміни до законодавства, які запроваджують стимулювання приватного сектору для підвищення добропорядності ведення бізнесу;

2) налагоджено постійну та ефективну співпрацю між органами державної влади, бізнес-середовищем, Радою бізнес-омбудсмена та Всеукраїнською Мережею Доброчесності та Комплаєнсу з питань забезпечення законних інтересів бізнесу, аналізу системних проблем та розробки змін до законодавства, просування культури доброчесного, етичного та відповідального ведення бізнесу;

3) розроблено за участю Ради бізнес-омбудсмена, представників бізнесу, ініціатив колективної дії, об’єднань підприємців та професійних

спілок концепцію імплементації антикорупційних стандартів у приватному секторі;

4) надано методичну допомогу суб'єктам господарювання приватного права щодо практики застосування антикорупційних стандартів, виявлення у своїй діяльності корупційних ризиків, а також розробки та реалізації ефективних антикорупційних програм, спрямованих на усунення цих ризиків;

5) у співпраці з бізнес-середовищем забезпечено сприяння юридичним особам приватного права у розробці та вдосконаленні кодексів доброчесності на основі провідних практик корпоративного управління;

6) запроваджено ефективні механізми верифікації інформації про кінцевих бенефіціарних власників юридичних осіб приватного права у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань;

7) прийнято закон про адміністративну процедуру, який, зокрема, визначає право особи бути вислуханою перед загрозою прийняття несприятливого адміністративного акта, забезпечує прийняття збалансованих рішень, які законно врівноважуватимуть публічні та приватні інтереси, визначає особливості адміністративного провадження у справах з великою кількістю осіб, закріплює обов'язок мотивувати рішення та зазначати порядок їх оскарження;

8) прийнято Закон про адміністративний збір, який, зокрема, визначає поняття, види та функції адміністративного збору, принципи його встановлення, сплати та використання;

9) на законодавчому рівні встановлено обов'язок внутрішніх аудиторів повідомляти про виявлені ними факти вчинення корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень;

10) прийнято закон про Установу бізнес-омбудсмена, який сприятиме запобіганню корупційним правопорушенням або правопорушенням, пов'язаним з корупцією, або іншим порушенням законних прав та інтересів суб'єктів господарювання, які зазнали впливу недобросовісної поведінки (дії, рішення та/або бездіяльність) з боку органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

3.5. Будівництво, земельні відносини та інфраструктура

3.5.1. Проблема. Непублічність інформації у сфері містобудування та землеустрою обумовлює корупцію та можливість здійснювати будівництво всупереч вимогам законодавства.

Очікувані стратегічні результати:

1) завершено впровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва;

2) створено єдиний електронний Містобудівний кадастр, який є платформою для надання всіх адміністративних послуг у сфері містобудівної діяльності, публічним джерелом містобудівної інформації. Містобудівна документація набирає чинності з моменту її внесення до Містобудівного кадастру та присвоєння просторового індексу;

3) Містобудівний кадастр інтегровано з іншими реєстрами, кадастрами та базами даних. Забезпечено контроль актуальності та достовірності даних у реєстрах та встановлено відповідальність за своєчасність і достовірність внесеної до них інформації;

4) встановлено, що містобудівна документація розробляється у векторній цифровій формі. Містобудівні умови та обмеження генеруються автоматично програмними засобами Містобудівного кадастру у вигляді витягу з детального плану території із зазначенням установлених обмежень (після прийняття детальних планів території, які містять інформацію про містобудівні умови і обмеження для кожної земельної ділянки) або з генерального плану населеного пункту (у разі відсутності детального плану території та за умови забезпечення можливості автоматичного формування з чинних генеральних планів інформації про містобудівні умови і обмеження для кожної земельної ділянки);

5) запроваджено обов'язкове врахування вимог містобудівної документації під час розроблення та реалізації програм соціально-економічного розвитку.

3.5.2. Проблема. Відсутність публічної інформації щодо об'єктів культурної спадщини та колізії у містобудівному і пам'яткоохоронному законодавстві призводять до зловживань та забудови пам'яток культурної спадщини.

Очікувані стратегічні результати:

1) проведено інвентаризацію об'єктів культурної спадщини, за наслідками якої оновлено перелік історичних населених місць; забезпечено наповнення та публічність електронного реєстру об'єктів культурної спадщини;

2) розроблено та прийнято історико-архітектурні опорні плани з межами та режимами використання зон охорони об'єктів культурної спадщини та історичних ареалів, а також винесенням цих меж у натуру;

3) передбачено стимулювання розроблення історико-архітектурного опорного плану (за його відсутності запроваджено заборону нового будівництва та реконструкції у межах історичних ареалів, а за відсутності

затверджених меж історичних ареалів – на всій території історичних населених місць);

4) прийнято закон щодо чіткого визначення змісту та обсягу повноважень органів охорони культурної спадщини з обмеженням застосування принципу мовчазної згоди у сфері охорони культурної спадщини;

5) переглянуто перелік адміністративних та інших послуг у сфері збереження культурної спадщини, що надаються (в тому числі органами охорони культурної спадщини) у зв'язку із здійсненням містобудівної діяльності, з метою спрощення їх отримання, зокрема впровадження їх надання в електронній формі.

3.5.3. Проблема. Недосконала система державного контролю та регулювання у будівництві стимулює появу корупційних практик.

Очікувані стратегічні результати:

1) удосконалено механізми недержавного контролю за будівництвом об'єктів через забезпечення авторського і технічного наглядів, незалежного інженерного контролю, залучення акредитованих лабораторій та органів з інспектування, а також посилено відповідальність суб'єктів такого контролю;

2) з метою захисту прав інвесторів удосконалено процедури інвестування та фінансування будівництва об'єктів житлового будівництва з використанням недержавних коштів, залучених від фізичних та юридичних осіб, шляхом запровадження чітких механізмів, що сприятимуть збереженню коштів та їх використанню за цільовим призначенням;

3) запроваджено обов'язкову перевірку документації, що подається для отримання дозвільних документів, а також установлено відповідальність посадової особи за неналежне виконання обов'язків щодо здійснення такої перевірки; удосконалено законодавство, яким установлюється кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності;

4) усунуто дискреційні повноваження органів архітектурно-будівельного контролю та нагляду шляхом визначення вичерпного переліку підстав для відмови у видачі або скасуванні дозвільних документів, видачі приписів або застосуванні санкцій, а також запроваджено обов'язковість вжиття визначених законодавством дій (прийняття рішень) у разі наявності відповідних підстав;

5) вирішено проблему масового фальсифікату будівельних матеріалів шляхом імплементації положень Регламенту ЄС № 305/2011 щодо встановлення гармонізованих умов для розміщення на ринку будівельної продукції;

6) забезпечено легкий та швидкий доступ до інженерної і транспортної інфраструктури;

7) завершено впровадження прозорої інформаційної системи адміністрування Державного фонду регіонального розвитку, що відображає результативність проектів та їх відповідність стратегіям регіонального розвитку.

3.5.4. Проблема. Процедура формування земельних ділянок є ускладненою і такою, що супроводжується надмірною дискрецією.

Очікувані стратегічні результати:

1) процес формування земельних ділянок переглянуто та спрощено (зменшено кількість кроків адміністративних процедур);

2) внесено зміни до земельного законодавства, що передбачають комплексну електронну процедуру формування земельних ділянок;

3) введено в експлуатацію програмне забезпечення для формування земельних ділянок, запроваджено розроблення документації із землеустрою та технічної документації з оцінки земель виключно в електронній формі (без розроблення паперової документації);

4) забезпечено проведення інвентаризації земельних ділянок державної і комунальної форм власності, сільськогосподарського призначення державної і комунальної форм власності та внесення отриманих за підсумками інвентаризації відомостей про такі земельні ділянки до Державного земельного кадастру.

3.5.5. Проблема. Процедура справляння земельного податку та передачі в оренду державних та комунальних земель супроводжується корупційними ризиками, обумовленими можливістю надання їх у користування, за вартістю, що є нижчою за ринкову.

Очікувані стратегічні результати:

1) запроваджено пілотний проект із визначення розміру земельного податку на основі показників масової оцінки земель з урахуванням міжнародних стандартів оцінки майна для цілей оподаткування;

2) внесено зміни до Податкового кодексу України та закону про оцінку земель щодо встановлення ставок орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної форм власності на основі їх ринкової вартості.

3.5.6. Проблема. Безоплатність процедури зміни цільового призначення земельних ділянок стимулює корупцію при прийнятті відповідних рішень.

Очікувані стратегічні результати:

1) запроваджено механізми стимулювання органів місцевого самоврядування до швидкого розроблення та затвердження планувальної документації на всю територію територіальних громад (як у межах населених пунктів, так і за їх межами).

3.5.7. Проблема. Відсутність процедури продажу земельних ділянок державної та комунальної форм власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони в умовах вільного обігу земель сільськогосподарського призначення.

Очікувані стратегічні результати:

1) внесено зміни до земельного законодавства, які передбачають прозорі механізми продажу земельних ділянок державної та комунальної форм власності або прав на них через електронні аукціони.

3.5.8. Проблема. Безоплатна приватизація земель державної та комунальної власності є джерелом корупції у земельних відносинах.

Очікувані стратегічні результати:

1) внесено зміни до земельного законодавства, які передбачають трансформацію безоплатної приватизації земельних ділянок у інші форми соціальної підтримки населення (із збереженням права на безоплатну приватизацію земельних ділянок, наданих у користування громадянам до 2002 року).

3.5.9. Проблема. Надмірна концентрація повноважень у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузі земельних відносин, спричиняє конфлікт інтересів та масові зловживання.

Очікувані стратегічні результати:

1) повноваження щодо розпорядження землями державної власності, здійснення контролю за використанням та охороною земель, регулювання землеустрою, ведення Державного земельного кадастру розділено між окремими органами.

3.5.10. Проблема. Недосконаліть діючих інструментів контролю та недостатня прозорість процесів будівництва, ремонту та експлуатації доріг.

Очікувані стратегічні результати:

1) щодо проектів публічної інфраструктури забезпечено обов’язкову публікацію всіх відомостей, передбачених Законом України “Про відкритість використання публічних коштів”, а також розкриття даних згідно із стандартом CoST IDS (Infrastructure Data Standard) та публікацію даних (у тому числі проектної документації та методики розрахунку очікуваної вартості закупівлі) у машиночитному форматі згідно із стандартами OC4IDS та OCDS;

2) результати проведення моніторингу якості дорожніх робіт, дані про результати перевірок, штрафні санкції публікуються на офіційному веб-сайті ініціатора перевірки, ініціатора або замовника моніторингу;

3) створено відкриту карту будівництва, ремонту та експлуатації доріг, на якій відображаються проведені тендери і укладені договори на такі роботи, з метою уникнення багаторазового проведення робіт на тих самих ділянках; цю карту інтегровано із Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва;

4) запроваджено вимоги, згідно з якими всі дорожньо-будівельні роботи плануються з урахуванням результатів інструментальних обстежень;

5) забезпечено цілодобовий всеохоплюючий автоматизований габаритно-ваговий контроль; встановлено адміністративну відповідальність для вантажовідправників, перевізників за перевищення габаритно-вагових параметрів; інформація про порушення габаритно-вагових параметрів, накладені санкції публікується на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань безпеки на наземному транспорті.

3.6. Сектор оборони

3.6.1. Проблема. Непрозоре та неефективне користування та розпорядження землями оборони, об’єктами нерухомості в оборонно-промисловому комплексі, а також надлишковим рухомим військовим майном, об’єктами інтелектуальної власності; неконтрольоване споживання пального, яке закуповується для потреб Збройних Сил України.

Очікувані стратегічні результати:

1) до системи електронного обліку внесено всі дані, отримані за результатами повної інвентаризації об’єктів у сфері оборони, у тому числі дані про землі оборони і земельні ділянки суб’єктів господарювання оборонно-промислового комплексу;

2) забезпечено державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно суб’єктів господарювання оборонно-промислового комплексу (із включенням відомостей про земельні ділянки до спеціального інформаційного шару в Публічній кадастровій карті);

3) створено автоматизовану систему обліку і моніторингу споживання та якості пального, яке закуповується для потреб Збройних Сил України;

4) проведено повну інвентаризацію та оцінку об’єктів інтелектуальної власності суб’єктів господарювання оборонно-промислового комплексу.

3.6.2. Проблема. Закупівля товарів, робіт і послуг оборонного призначення здійснюється в умовах надмірного режиму засекречування та має низький рівень конкурентності, що сприяє зловживанням та необґрунтованим витратам бюджетних коштів.

Очікувані стратегічні результати:

1) процедури закупівель товарів, робіт і послуг оборонного призначення є конкурентними і передбачають застосування з певними застереженнями електронної системи закупівель; закрита процедура закупівель застосовується як виняток, а законодавчо визначена процедура закупівлі у єдиного виконавця має детальне врегулювання на рівні підзаконних актів, у тому числі – щодо формування вартості та рівня прибутку;

2) секретність у сфері оборонних закупівель знижено до обґрунтованого рівня, за результатами закупівель оприлюднюється визначений законом обсяг відомостей, у тому числі як набір даних, діє прозора система ціноутворення на продукцію оборонного призначення;

3) запроваджено можливість здійснювати закупівлі не лише за критерієм найнижчої ціни, а й з урахуванням вартості життєвого циклу продукції та інших нецінових критеріїв, необхідних для закупівлі товарів, робіт або послуг, що відповідають потребам Збройних Сил України та інших сил безпеки і оборони;

4) прозоро сформовано електронний реєстр учасників відбору та виконавців державних контрактів (договорів), а також забезпечено прозоре інформування потенційних постачальників щодо планів закупівель товарів, робіт і послуг оборонного призначення;

5) з метою мінімізації ризиків корупції в закупівлях за імпортом налагоджено взаємодію з Агенцією НАТО щодо підтримки та постачання.

3.6.3. Проблема. Неефективна модель контролю продукції оборонного призначення у процесі виробництва не дає змоги вчасно та у повному обсязі запобігати постачанню бракованих зразків озброєння та військової техніки.

Очікувані стратегічні результати:

1) створена система державного гарантування якості товарів, робіт і послуг оборонного призначення в Україні впроваджує міжнародні вимоги і стандарти оцінювання відповідності системи менеджменту якості виробників, постачальників, які також відповідають стандартам НАТО;

2) утворено та функціонує уповноважений орган з державного гарантування якості оборонної продукції, який видає сертифікати відповідності.

3.6.4. Проблема. Неефективне використання бюджетних коштів та зловживання під час забезпечення житлом військовослужбовців.

Очікувані стратегічні результати:

1) проведено аудит існуючої житлової черги військовослужбовців; функціонує повністю автоматизована система управління чергами на житло, завдяки якій забезпечення ним військовослужбовців відбувається прозоро та відповідно до черговості;

2) запроваджено нові механізми задоволення житлових потреб військовослужбовців: використовуються державні іпотечні та лізингові програми; застосовується грошове відшкодування; житло будується із залученням зовнішніх кредитних коштів; визначено перелік об'єктів незавершеного будівництва, які реконструйовано для житлових потреб; Житловий кодекс Української РСР втратив чинність;

3) інформація про надане військовослужбовцям житло оприлюднюється на офіційному веб-сайті Міністерства оборони України із зазначенням площі, вартості, кількості жилих приміщень та джерел фінансування.

3.6.5. Проблема. Корупційні ризики при формуванні і реалізації кадрової політики у сфері оборони, під час призову (прийняття) на військову службу, прийому до вищих військових навчальних закладів, отримання освіти і проходження служби за межами країни, проведення організаційно-штатних заходів, нагородження державними нагородами.

Очікувані стратегічні результати:

1) призначення на посади відбувається на конкурсній основі із залученням конкурсних і атестаційних комісій; впроваджуються механізми перевірки доброчесності;

2) забезпечується ротація кадрів, виявляються особи, які порушили вимоги щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інші вимоги, заборони та обмеження, встановлені Законом України "Про запобігання корупції";

3) спрощено та чітко регламентовано механізм отримання підйомної допомоги.

3.7. Охорона здоров'я, освіта і наука та соціальний захист

3.7.1. Проблема. Пацієнти та лікарі не отримують лікарські засоби і медичні вироби вчасно та у повному обсязі, зокрема через незавершений перехід до нової системи організації та контролю медичних закупівель, не повністю врегульовані процеси визначення потреб та обліку лікарських засобів.

Очікувані стратегічні результати:

1) закупівлі лікарських засобів та медичних виробів за кошти державного та місцевих бюджетів здійснюються на професійній основі централізованими закупівельними організаціями за прозорими та детальними процедурами відповідно до об'єктивних потреб на основі якості та доказовості ефективності таких засобів і виробів. У разі потреби до централізованих закупівель також залучаються спеціалізовані міжнародні організації;

2) особливості закупівель лікарських засобів та медичних виробів, що зумовлені пандемією або здійснюються під час пандемії, встановлені таким чином, щоб запобігти корупційним ризикам;

3) українські закупівельні організації, що здійснюють закупівлю лікарських засобів та медичних виробів, мають незалежні наглядові ради;

4) під час здійснення закупівель використовуються стандартні каталоги та вимоги до продукції, яка закуповується у сфері охорони здоров'я;

5) у всіх державних і комунальних закладах охорони здоров'я впроваджена електронна система обліку лікарських засобів та медичних виробів, на основі якої розроблені прозорі та детальні методики і системи обрахунку потреб за всіма напрямами закупівель; ця система обліку інтегрована до електронної системи охорони здоров'я, що забезпечує додаткові механізми верифікації даних; інформація з цієї системи публікується у форматі відкритих даних;

6) установлено чіткі правила та процедури щодо визначення наявності та врегулювання конфлікту інтересів учасників робочих та експертних груп (передусім тих, що супроводжують закупівлі медичної продукції за кошти державного бюджету та визначають переліки продукції, яка закуповується), забезпечується їх неухильне дотримання на практиці;

7) визначено чіткі етичні правила взаємодії між фармацевтичними компаніями та медичними працівниками, дотримання яких унеможливлює зловживання під час призначення пацієнтам лікарських засобів; встановлено юридичну відповідальність за порушення цих правил.

3.7.2. Проблема. Пацієнти не отримують необхідне лікування за кордоном, а також під час надання медичної допомоги із застосуванням трансплантації через корупційні практики, обумовлені недостатньою врегульованістю відповідних процедур та непрозорістю обліку.

Очікувані стратегічні результати:

1) забезпечено функціонування державних інформаційних систем трансплантації та автоматизований порядок обліку громадян України, які потребують направлення для лікування за кордоном;

2) порядок ввезення, вивезення та перевезення анатомічних матеріалів людини в межах території України, правила компенсації витрат донорів та інші процедури нормативно врегульовані і не містять корупційних ризиків;

3) оприлюднено перелік рекомендованих Міністерством охорони здоров'я України закладів охорони здоров'я зарубіжних країн для лікування за кордоном.

3.7.3. Проблема. Електронна система охорони здоров'я є недостатньо інтегрованою з іншими базами даних, що створює можливості для зловживань під час реалізації окремих функцій (зокрема надання виплат унаслідок непрацездатності, проведення профілактичних та обов'язкових медичних оглядів, встановлення групи інвалідності).

Очікувані стратегічні результати:

1) електронна система охорони здоров'я інтегрована з іншими державними базами даних поза сферою охорони здоров'я, що забезпечує повноту, узгодженість та додаткову верифікацію даних, функціонал для автоматизації процесів; відомості з електронної системи охорони здоров'я є основним джерелом інформації про надані медичні послуги в Україні, на основі яких приймаються рішення щодо розрахунку програми медичних гарантій, управлінські рішення, формується необхідна статистика;

2) електронна система охорони здоров'я містить результати профілактичних та обов'язкових медичних оглядів;

3) в електронну систему охорони здоров'я впроваджено інструменти оцінки стану функціональності особи на основі Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я;

4) функції з надання відповідного медичного висновку щодо визначення групи інвалідності та соціальної допомоги на основі такого висновку розмежовані між державними органами з метою зниження корупційних ризиків;

5) у промислову експлуатацію введено електронний реєстр листків непрацездатності.

3.7.4. Проблема. Недостатньо прозорі процедури добору кадрів у закладах охорони здоров'я знижують конкуренцію та створюють можливості для проявів корупції при призначенні на такі посади.

Очікувані стратегічні результати:

1) функціонує єдиний веб-портал вакантних посад у державних та комунальних закладах охорони здоров'я з відкритим доступом;

2) добір на керівні посади у державних та комунальних закладах охорони здоров'я здійснюють конкурсні комісії з обов'язковим представництвом громадськості та згідно із встановленим переліком необхідних навичок, компетенцій і критеріїв оцінки; розширено коло громадських об'єднань, що можуть делегувати своїх представників до складу конкурсних комісій, а також забезпечено дотримання принципів прозорості та відкритості у їх роботі.

3.7.5. Проблема. Доступ до закладів освіти та перебіг освітнього процесу містять корупційні ризики. Присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань нерідко відбуваються із значним використанням корупційних практик та інших проявів недоброчесності.

Очікувані стратегічні результати:

1) зарахування осіб до закладів освіти, процес здобуття освіти та оцінювання результатів навчання відбуваються прозоро та на підставі об'єктивних критеріїв;

2) підготовка кваліфікаційних робіт, зокрема дисертацій, відбувається самостійно та відповідально, прояви академічної недоброчесності не толеруються, напрацьовано ефективні способи їх запобіганню та припиненню.

3.7.6. Проблема. У сфері освіти і науки наявні конфлікти інтересів під час формування та реалізації державної політики.

Очікувані стратегічні результати:

1) функції з формування та реалізації державної політики у сфері освіти і науки, зокрема щодо управління об'єктами державної власності, інспекційно-наглядової діяльності та надання адміністративних послуг, розподілені між різними інституціями;

2) розподіл публічних коштів між закладами освіти і науки відбувається прозоро, ефективно за об'єктивними, заздалегідь визначеними процедурами та показниками результативності їх діяльності.

3.7.7. Проблема. Відсутній належний облік та прозорість у використанні коштів, передбачених у бюджетах усіх рівнів на соціальний захист для всіх категорій отримувачів соціальної допомоги.

Очікувані стратегічні результати:

1) впроваджено єдину інформаційну систему соціальної сфери та забезпечено спрощення надання послуг у соціальній сфері;

2) впроваджено справедливий конкурс на підтримку громадських об'єднань осіб з інвалідністю.

4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕВІДВОРОТНОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЮ

4.1. Дисциплінарна відповідальність

4.1.1. Проблема. Порушення вимог антикорупційного законодавства на практиці не завжди розглядається як дисциплінарне правопорушення; значна частина суб'єктів, на яких поширюється дія Закону, уникає дисциплінарних стягнень.

Очікувані стратегічні результати:

1) удосконалено положення законодавства, якими визначено підстави та процедуру притягнення суб'єктів, на яких поширюється дія Закону, до дисциплінарної відповідальності за порушення вимог антикорупційного законодавства, із запровадженням базових правил про те, що:

грубе порушення вимог Закону є підставою для притягнення таких осіб до дисциплінарної відповідальності;

окремою підставою для початку дисциплінарного провадження є факт набрання законної сили рішенням суду про притягнення такої особи до адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, або закриття провадження у справі про таке адміністративне правопорушення у зв'язку із закінченням строку накладення адміністративного стягнення чи у зв'язку із звільненням особи від адміністративної відповідальності через малозначність правопорушення;

набрання законної сили вироком суду про притягнення такої особи до кримінальної відповідальності за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією кримінального правопорушення, а також набрання законної сили ухвалою суду про звільнення такої особи від кримінальної відповідальності є безумовною підставою для звільнення особи з посади;

2) за невиконання вимог законодавства щодо притягнення правопорушників до дисциплінарної відповідальності встановлено дисциплінарну та адміністративну відповідальність;

3) у Законі визначено такі основні засади притягнення до дисциплінарної відповідальності суб'єктів, на яких поширюється його дія:

особа, яка грубо порушила вимоги Закону, притягається до дисциплінарної відповідальності незалежно від того, чи встановлено за це правопорушення інший вид юридичної відповідальності, чи розглядається це правопорушення в межах кримінального, адміністративного чи цивільного судочинства, стадії розгляду та наявності кінцевого рішення у таких справах;

уніфіковано строки давності накладення дисциплінарних стягнень для різних категорій посадових осіб;

4) на законодавчому рівні встановлено, що суди, які розглянули справу про вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи справу про визнання необґрунтованими активів, зобов'язані надіслати копію рішення у справі, яке набрало законної сили, до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи чи організації, у якому (якій) працює особа, стосовно якої така справа розглядалася.

4.2. Адміністративна відповідальність

4.2.1. Проблема. Частина правил, заборон та обмежень, встановлених антикорупційним законодавством, не забезпечені заходами юридичної відповідальності. Статті 172^{-4}-172^{-9}, 212^{-15}-212^{-21} Кодексу України про адміністративні правопорушення мають низку недоліків, які суттєво знижують їхній забезпечувальний та превентивний потенціал, а також ефективність Національного агентства, Національної поліції, прокуратури та судів.

Очікувані стратегічні результати:

1) запроваджено адміністративну відповідальність за порушення обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, порушення вимог щодо запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю підприємств або корпоративних прав, невжиття заходів щодо врегулювання конфлікту інтересів;

2) за результатами аналізу та узагальнення практики притягнення винних до відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, здійснено системне удосконалення відповідних заборон;

3) стягнення за вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, на практиці мають значний забезпечувальний і превентивний ефект, при цьому є пропорційними;

4) удосконалено підстави притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил, заборон і обмежень у сфері фінансування політичних партій та подання ними фінансової звітності.

4.2.2. Проблема. Більшість осіб, винних у вчиненні правопорушень, пов'язаних з корупцією, а також правопорушень у сфері фінансування політичних партій та подання ними фінансової звітності, уникають адміністративної відповідальності та/або стягнення, використовуючи системні недоліки існуючої процедури притягнення осіб до адміністративної відповідальності та недосконаліть судової системи.

Очікувані стратегічні результати:

1) процедуру притягнення осіб до адміністративної відповідальності за пов'язані з корупцією правопорушення, а також за правопорушення у сфері фінансування політичних партій та подання ними фінансової звітності удосконалено, зокрема, завдяки:

спрощенню порядку виклику та вручення протоколів про такі правопорушення;

встановленню вичерпного переліку істотних порушень при складанні протоколу, які перешкоджають прийняттю рішення у справі про адміністративне правопорушення та зумовлюють направлення протоколу для доопрацювання (належного оформлення), визначенню граничного строку для усунення таких порушень;

наданню Національному агентству статусу учасника процесу у справах за складеними ним протоколами;

встановленню загального правила про те, що особа не може бути звільненою від адміністративної відповідальності за такі правопорушення у зв'язку з малозначністю, із визначенням вичерпного переліку винятків з правила;

скасуванню прив'язки строків накладення стягнень за вчинення таких правопорушень до дня їх виявлення, а також встановленню правила, згідно з яким перебіг таких строків зупиняється у разі, якщо особа умисно ухиляється від явки до суду або з поважних причин не може туди з'явитися;

удосконаленню порядку застосування заходів примусу до осіб, які без поважних причин ухиляються від явки до суду;

2) запроваджено систему електронного провадження у справах про адміністративні правопорушення.

4.3. Кримінальна відповідальність

4.3.1. Проблема. Окремі положення кримінального законодавства, які стосуються кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення, суперечать міжнародним стандартам у цій сфері, не узгоджені між собою та з положеннями кримінального процесуального законодавства і Закону. Як наслідок, у значній частині випадків особи, що вчинили корупційні кримінальні правопорушення, звільняються від кримінальної відповідальності та/або покарання.

Очікувані стратегічні результати:

1) усунуто розбіжності між положеннями Кримінального кодексу України та Закону щодо визначення корупційних кримінальних правопорушень;

2) санкції за вчинення корупційних та пов’язаних з корупцією правопорушень є пропорційними і такими, що мають значний забезпечувальний і превентивний ефект, жодне з корупційних кримінальних правопорушень не належить до категорії кримінальних проступків;

3) слідча та судова практика притягнення до кримінальної відповідальності осіб, винних у вчиненні корупційних та пов’язаних з корупцією кримінальних правопорушень, є сталою та передбачуваною, зокрема завдяки узагальненню правозастосування.

4.3.2. Проблема. Низька оперативність та якість здійснення досудового розслідування корупційних та пов’язаних з корупцією кримінальних правопорушень (значна частка таких проваджень тривають роками) обумовлена надмірною складністю окремих процесуальних дій.

Очікувані стратегічні результати:

1) розглянуто доцільність спрощення процедур здійснення окремих слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій з урахуванням стандартів дотримання прав людини та практики Європейського суду з прав людини;

2) запроваджено систему електронного кримінального провадження;

3) гарантії інституційної та операційної незалежності Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури належно визначені та втілені на практиці, зокрема, завдяки:

уточненню положень законодавства щодо статусу Національного антикорупційного бюро України в системі органів державної влади (із збереженням існуючих гарантій незалежності), а також суб’єкта призначення та звільнення Директора Національного антикорупційного бюро України відповідно до рішення Конституційного Суду України № 9-р/2020;

проведенню незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури за участю незалежних експертів;

4) Національне антикорупційне бюро України та Спеціалізована антикорупційна прокуратура ефективно виконують покладені на них завдання, серед іншого, завдяки:

уточненню положень законодавства щодо укладення угод про визнання винуватості у кримінальних провадженнях щодо корупційних та пов’язаних з корупцією кримінальних правопорушеннях;

забезпеченню дотримання на практиці правил підслідності із притягненням до відповідальності прокурорів, які допустили їх порушення;

подальшій оптимізації внутрішніх процесів, повноцінному запровадженню системи електронного кримінального провадження;

5) налагоджено ефективну взаємодію між Національним антикорупційним бюро України, Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою та іншими державними органами (насамперед органами досудового розслідування, органами прокуратури, Національним агентством, Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Державною службою фінансового моніторингу).

4.3.3. Проблема. Законодавство, яке регулює діяльність Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – АРМА), містить значну кількість прогалин та корупційних ризиків. Низька результативність процесів передачі в управління АРМА активів для збереження їх економічної вартості, а також процесів запобігання та протидії легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом.

Очікувані стратегічні результати:

1) мінімізовано ризики дискреції, непрогнозованості та неефективності дій АРМА щодо арештованих активів запровадженням чіткого нормативного регулювання здійснення управління корпоративними правами, цілісними майновими комплексами, житловими об’єктами та іншими видами активів;

2) забезпечено правовий баланс між можливостями оскарження рішень, дій та бездіяльності АРМА заінтересованими суб’єктами та запобіжниками від блокування роботи органу шляхом зловживання процесуальними правами;

3) чітко визначено особливості речового (майнового) титулу АРМА щодо арештованих активів в управлінні цього органу, цивільно-правові, податкові та інші права та обов’язки їх власників, АРМА та третіх осіб щодо відповідного майна;

4) посилено судовий контроль за здійсненням АРМА управління арештованими активами;

5) посилено контроль за діяльністю АРМА з боку громадської ради при органі, а також забезпечено прозорий публічний облік активів в управлінні, у тому числі оприлюднення актуальної інформації щодо їх стану та характеристик;

6) підвищено ефективність АРМА завдяки посиленню інституційної спроможності органу, механізмів його міжнародного співробітництва, виявлення та розшуку активів за кордоном, а також завдяки кадровому

перезавантаженню його керівного складу на основі принципів фаховості та незаангажованості;

7) встановлено справедливі та чіткі підстави відповідальності АРМА та його посадових осіб за неефективне управління арештованими активами;

8) накладення арешту та передача в управління АРМА незаконно здобутих активів для збереження їх економічної вартості здійснюються ефективно та своєчасно;

9) управління активами, на які накладено арешт у кримінальних провадженнях, розшук незаконно здобутих активів за межами України та їх повернення здійснюються ефективно, серед іншого, завдяки:

посиленню інституційної спроможності АРМА;

удосконаленню законодавства щодо передачі активів в управління;

забезпеченню ефективного міжнародного співробітництва;

10) випадки легалізації коштів та активів, одержаних корупційним шляхом, виявляються та належно фіксуються завдяки ефективній діяльності Державної служби фінансового моніторингу та нормативному врегулюванню її співпраці з Національним агентством, Національним антикорупційним бюро України, Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою, АРМА та іншими державними органами;

11) заходи із запобігання легалізації коштів, одержаних корупційним шляхом, визначаються на підставі результатів оцінки ризиків, належно здійснюються; рекомендації FATF послідовно втілюються.

4.3.4. Проблема. Загальна динаміка розгляду судами справ про корупційні та пов’язані з корупцією кримінальні правопорушення є низькою. Відсутня усталена практика розгляду кримінальних проваджень цієї категорії. Мають місце непоодинокі випадки зловживання учасниками судового процесу процесуальними правами.

Очікувані стратегічні результати:

1) судовий розгляд кримінальних проваджень щодо корупційних та пов’язаних з корупцією кримінальних правопорушень здійснюється з дотриманням принципів, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України;

2) звужено предметну підсудність Вищого антикорупційного суду через збільшення розміру предмета злочину або завданої ним шкоди;

3) унеможливлено розгляд справ, які належать до предметної підсудності Вищого антикорупційного суду, іншими судами першої та апеляційної інстанцій.

ІІІ. ІНШІ ДОКУМЕНТИ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Крім основних документів, які визначають напрями запобігання і протидії корупції, протягом періоду після Революції Гідності, було прийнято ряд їх законів та постанов, які перш за все створили відповідні державні органи, які здійснюють сьогодні заходи у сфері запобігання і протидії корупції.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО НАЦІОНАЛЬНЕ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО УКРАЇНИ

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 47, ст.2051)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1697-VII від 14.10.2014, ВВР, 2015, № 2-3, ст.12 № 1700-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 49, ст.2056 № 77-VIII від 28.12.2014, ВВР, 2015, № 11, ст.75 № 198-VIII від 12.02.2015, ВВР, 2015, № 17, ст.118 № 889-VIII від 10.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.43 № 901-VIII від 23.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.44 № 1774-VIII від 06.12.2016, ВВР, 2017, № 2, ст.25 № 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50 № 2475-VIII від 03.07.2018, ВВР, 2018, № 36, ст.272}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду № 4-р(II)/2019 від 05.06.2019}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 140-IX від 02.10.2019, ВВР, 2019, № 47, ст.311 № 187-IX від 04.10.2019, ВВР, 2019, № 50, ст.352 № 263-IX від 31.10.2019, ВВР, 2020, № 2, ст.5 № 524-IX від 04.03.2020, ВВР, 2020, № 38, ст.279 № 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408}

{Щодо визнання неконституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду № 11-р/2020 від 16.09.2020}

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1498-IX від 01.06.2021, ВВР, 2021, № 31, ст.253 – вводиться в дію з 15.12.2021 № 1587-IX від 30.06.2021 № 1780-IX від 23.09.2021, ВВР, 2021, № 51, ст.421 № 1810-IX від 19.10.2021, ВВР, 2021, № 52, ст.428 № 2582-IX від 07.09.2022}

{У тексті розділу I слова "декларація про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру" в усіх відмінках замінено словами "декларація особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування" у відповідному відмінку згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Цей Закон визначає правові основи організації та діяльності Національного антикорупційного бюро України.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Статус Національного антикорупційного бюро України

1. Національне антикорупційне бюро України (далі – Національне бюро) є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних та інших кримінальних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових.

{Абзац перший частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Завданням Національного бюро є протидія корупційним та іншим кримінальним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці, а також вжиття інших передбачених законом заходів щодо протидії корупції.

{Абзац другий частини першої статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 263-IX від 31.10.2019, № 1810-IX від 19.10.2021}

{Частину другу статті 1 виключено на підставі Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

3. Національне бюро утворюється і здійснює свою діяльність відповідно до цього Закону.

{Статтю 1 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Стаття 2. Правова основа діяльності Національного бюро

1. Правову основу діяльності Національного бюро становлять Конституція України, міжнародні договори України, цей та інші закони України, а також прийняті відповідно до них інші нормативно-правові акти.

Закон України "Про Кабінет Міністрів України", Закон України "Про центральні органи виконавчої влади" та інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність органів виконавчої влади, а також Закон

України “Про державну службу” застосовуються до Національного бюро, його службовців, осіб начальницького складу та інших працівників в частині, що не суперечить цьому Закону. У разі колізій між нормами цього Закону та інших законів і нормативно-правових актів, застосовуються норми цього Закону.

{Частину першу статті 2 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Стаття 3. Основні принципи діяльності Національного бюро

1. Основними принципами діяльності Національного бюро є:

1) верховенство права;

2) повага та дотримання прав і свобод людини і громадянина;

3) законність;

4) безсторонність та справедливість;

5) незалежність Національного бюро та його працівників;

6) підконтрольність і підзвітність суспільству та визначеним законом державним органам;

7) відкритість для демократичного цивільного контролю;

8) політична нейтральність і позапартійність;

9) взаємодія з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об’єднаннями.

Стаття 4. Гарантії незалежності Національного бюро

1. Незалежність Національного бюро у його діяльності гарантується:

1) особливим порядком конкурсного відбору Директора Національного бюро та вичерпним переліком підстав припинення повноважень Директора Національного бюро, які визначені цим Законом;

2) конкурсними засадами відбору інших працівників Національного бюро, їх особливим правовим та соціальним захистом, належними умовами оплати праці;

3) установленим законом порядком фінансування та матеріально-технічного забезпечення Національного бюро;

4) визначеними законом засобами забезпечення особистої безпеки працівників Національного бюро, їх близьких родичів, майна;

5) іншими засобами, визначеними цим Законом.

2. Використання Національного бюро в партійних, групових чи особистих інтересах не допускається. Діяльність політичних партій у Національному бюро забороняється.

3. Забороняється незаконне втручання державних органів, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, політич-

них партій, громадських об’єднань, інших фізичних або юридичних осіб у діяльність Національного бюро.

Будь-які письмові чи усні вказівки, вимоги, доручення тощо, спрямовані до Національного бюро чи його працівників, які стосуються організації діяльності Національного бюро, зокрема прийняття нормативно-правових актів, безпосереднього здійснення повноважень Національного бюро, визначених законом, та питань досудового розслідування у конкретному кримінальному провадженні і не передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України, є неправомірними та не підлягають виконанню. У разі отримання такої вказівки, вимоги, доручення тощо працівник Національного бюро невідкладно інформує про це в письмовій формі Директора Національного бюро.

{Абзац другий частини третьої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

4. Діяльність Національного бюро спрямовується і координується безпосередньо Кабінетом Міністрів України в межах і в порядку, встановлених цим Законом.

Кабінет Міністрів України спрямовує і координує діяльність Національного бюро виключно у такий спосіб:

1) схвалення проекту Антикорупційної стратегії та затвердження державної програми з її реалізації;

2) розроблення проектів законів про Державний бюджет України та про внесення змін до Державного бюджету України, що передбачають фінансування Національного бюро в обсязі, необхідному для ефективного виконання його повноважень;

3) отримання та розгляд письмового звіту про діяльність Національного бюро, передбаченого статтею 26 цього Закону;

4) затвердження Положення про Раду громадського контролю при Національному бюро та про порядок її формування;

5) призначення осіб до складу Комісії з проведення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного бюро відповідно до статті 26 цього Закону;

6) здійснення інших повноважень, визначених цим Законом.

Положення про Національне антикорупційне бюро України Кабінетом Міністрів України не затверджується.

Без будь-яких погоджень з Кабінетом Міністрів України, іншими органами державної влади, їх посадовими особами Директор Національного бюро затверджує положення про структурні підрозділи, посадові інструкції працівників Національного бюро.

{Статтю 4 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

5. Акти Національного бюро не можуть бути скасовані повністю чи в окремій частині Кабінетом Міністрів України.

{Статтю 4 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

6. Нормативно-правові акти Національного бюро набирають чинності з дня їх офіційного опублікування, якщо інше не передбачено такими актами, але не раніше дня їх офіційного опублікування.

Інші акти Національного бюро набирають чинності з дня їх прийняття, якщо такими актами не встановлено інший строк набрання ними чинності, але не раніше дня їх прийняття, та доводяться до відома осіб, на яких поширюється дія таких актів, у встановленому Національним бюро порядку.

Акти Національного бюро (крім інформації з обмеженим доступом) оприлюднюються шляхом їх розміщення на офіційному веб-сайті Національного бюро.

Державна реєстрація актів Національного бюро Міністерством юстиції України не здійснюється.

Нормативно-правові акти Національного бюро включаються до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів України.

{Статтю 4 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Стаття 5. Загальна структура і чисельність Національного бюро

1. Національне бюро складається з центрального і територіальних управлінь.

Національне бюро є юридичною особою публічного права.

Центральне управління Національного бюро знаходиться у місті Києві.

{Частину першу статті 5 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

{Частина перша статті 5 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

2. Для забезпечення виконання завдань Національного бюро його Директор утворює своїм рішенням не більше семи територіальних управлінь Національного бюро, юрисдикція яких охоплює визначені в рішенні області України, Автономну Республіку Крим, міста Київ та Севастополь.

Директор Національного бюро, у випадку обґрунтованої необхідності, може утворювати своїм рішенням додаткові територіальні управління Національного бюро у межах області чи Автономної Республіки Крим.

Директор Національного бюро здійснює утворення, реорганізацію та ліквідацію територіальних управлінь Національного бюро відповідно до цього Закону.

{Частину другу статті 5 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Територіальні управління Національного бюро утворюються та діють як відокремлені підрозділи Національного бюро без утворення окремих юридичних осіб";

{Частину другу статті 5 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

{Частина друга статті 5 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

3. Структура, штатний розклад, положення про структурні підрозділи, посадові інструкції працівників Національного бюро затверджуються Директором Національного бюро.

Вимоги Кабінету Міністрів України до формування структури апарату центрального органу виконавчої влади не поширюються на Національне бюро.

{Частину третю статті 5 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

{Частина третя статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015; в редакції Закону № 187-IX від 04.10.2019}

4. До структури управлінь Національного бюро можуть входити підрозділи детективів, що здійснюють оперативно-розшукові та слідчі дії, інформаційно-аналітичні, оперативно-технічні підрозділи, підрозділи, що здійснюють виявлення майна, яке може бути предметом конфіскації або спеціальної конфіскації, підрозділи швидкого реагування, забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та забезпечення безпеки працівників, представництва інтересів в іноземних юрисдикційних органах, експертні, фінансові, кадрові та інші підрозділи.

{Частина четверта статті 5 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

5. Директор Національного бюро може створювати своїм рішенням комісії у складі працівників Національного бюро, прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, службових осіб інших державних органів, органів місцевого самоврядування, представників громадських

об’єднань. Такі комісії вивчають питання щодо порушення прав осіб, які співпрацюють з Національним бюро, та виносять рекомендації щодо усунення зазначених порушень. Рекомендації таких комісій є обов’язковими для розгляду державними органами, органами місцевого самоврядування.

Порядок діяльності комісій визначається Директором Національного бюро.

{Статтю 5 доповнено новою частиною згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

6. Гранична чисельність центрального та територіальних управлінь Національного бюро становить 700 осіб, у тому числі не більше 500 осіб начальницького складу.

{Частина шоста статті 5 в редакції Закону № 187-IX від 04.10.2019}

Стаття 6. Директор Національного бюро

{Частину першу статті 6 виключено на підставі Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

2. Керівництво діяльністю Національного бюро здійснює його Директор, який призначається на посаду та звільняється з посади Кабінетом Міністрів України в порядку, визначеному цим Законом.

{Абзац перший частини другої статті 6 в редакції Законів № 198-VIII від 12.02.2015, № 1810-IX від 19.10.2021}

Кабінет Міністрів України виключно за наявності підстав, визначених частиною четвертою цієї статті, приймає рішення про звільнення Директора Національного бюро з посади, якщо за нього проголосувало не менш як дві третини посадового складу Кабінету Міністрів України, визначеного відповідно до статті 6 Закону України “Про Кабінет Міністрів України”.

{Частину другу статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Директором Національного бюро може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту, стаж роботи в галузі права не менше десяти років, досвід роботи на керівних посадах в державних органах, установах, організаціях, у тому числі за кордоном, або в міжнародних організаціях не менше п’яти років, володіє державною мовою та здатний за своїми діловими та моральними якостями, освітнім і професійним рівнем, станом здоров’я виконувати відповідні службові обов’язки.

{Частину другу статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Для цілей цього Закону:

{Абзац частини другої статті 6 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

1) вищою юридичною освітою є освіта, здобута в Україні (або на території колишнього СРСР до 1 грудня 1991 року) за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра, а також вища юридична освіта за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем, здобута в іноземних державах;

{Абзац частини другої статті 6 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

2) стажем роботи в галузі права є стаж роботи особи за спеціальністю після здобуття нею вищої юридичної освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра, а також вищої юридичної освіти за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем, здобутої в іноземних державах.

{Абзац частини другої статті 6 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

Не може бути призначена на посаду Директора Національного бюро особа, яка впродовж двох років до подання заяви на участь у конкурсі на зайняття цієї посади, незалежно від тривалості, входила до складу керівних органів політичної партії або знаходилася у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією.

Не може бути призначена на посаду Директора Національного бюро особа, яка не відповідає обмеженням, передбаченим пунктами 1-7, 9 частини першої статті 13 цього Закону.

{Абзац шостий частини другої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 2475-VIII від 03.07.2018}

Не може бути призначена на посаду Директора Національного бюро особа, яка не пройшла перевірку у порядку, встановленому Законом України “Про очищення влади”, з метою відновлення довіри до влади та створення умов для побудови нової системи органів влади відповідно до європейських стандартів.

3. Директор Національного бюро призначається строком на сім років. Одна і та ж особа не може обіймати цю посаду два строки підряд.

4. Повноваження Директора Національного бюро припиняються у зв’язку із закінченням строку його повноважень або смертю.

{Абзац перший частини четвертої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Директор Національного бюро звільняється з посади в разі:

1) подання письмової заяви про припинення повноважень за власним бажанням;

2) призначення чи обрання на іншу посаду за його згодою;

3) досягнення шістдесяти п’яти років;

4) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров’я відповідно до висновку медичної комісії, що створюється за рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров’я;

5) набрання законної сили рішенням суду про визнання його недієздатним або обмеження його цивільної дієздатності, визнання його безвісно відсутнім чи оголошення його померлим;

6) набрання законної сили обвинувальним вироком суду стосовно нього;

7) припинення його громадянства України або виїзду на постійне місце проживання за межі України;

8) невідповідності обмеженням щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності, передбаченими Законом України “Про запобігання корупції”, встановленим рішенням суду, що набрало законної сили;

9) невчасного подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

10) набуття громадянства іншої держави;

11) наявності висновку Комісії з проведення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного бюро, передбаченої статтею 26 цього Закону, про неефективність діяльності Національного бюро та неналежне виконання обов’язків його Директором;

{Частину четверту статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

12) наявності заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за дванадцять місяців з дня пред’явлення виконавчого документа до примусового виконання;

{Частину четверту статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 2475-VIII від 03.07.2018}

13) набрання законної сили рішенням суду про визнання його активів чи активів, набутих за його дорученням іншими особами або в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави;

{Частину четверту статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

14) порушення вимог Закону України "Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)" у частині подання, дотримання строків подання декларації про контакти.

{Частину четверту статті 6 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1780-IX від 23.09.2021}

Директора Національного бюро не може бути звільнено, а акт Кабінету Міністрів України про його призначення не може бути скасовано, крім підстав, зазначених у цій частині.

{Абзац частини четвертої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

5. Директор Національного бюро може бути відсторонений від посади лише з підстав та у порядку, встановлених Кримінальним процесуальним кодексом України.

{Статтю 6 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

6. У разі припинення повноважень або звільнення Директора Національного бюро усі його повноваження, визначені цим Законом та іншими законами, здійснює перший заступник Директора Національного бюро, а в разі його відсутності – один із заступників Директора Національного бюро до дня призначення Директора Національного бюро у порядку, встановленому статтею 7 цього Закону.

У разі відсторонення Директора Національного бюро від посади усі його повноваження, визначені цим Законом та іншими законами, здійснює перший заступник Директора Національного бюро, а в разі його відсутності – один із заступників Директора Національного бюро.

{Статтю 6 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Стаття 7. Порядок конкурсного відбору та призначення Директора Національного бюро

1. Кандидати на посаду Директора Національного бюро визначаються комісією з проведення конкурсу на зайняття посади Директора Національного бюро (далі – Конкурсна комісія) відповідно до результатів відкритого конкурсного відбору на зайняття цієї посади (далі – конкурс). Участь у конкурсі можуть брати особи, що відповідають вимогам, визначеним у частині другій статті 6 цього Закону.

2. Організацію та проведення конкурсу здійснює Конкурсна комісія.

3. До складу Конкурсної комісії входять:

{Пункт 1 частини третьої статті 7 виключено на підставі Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

1^{-1}) три особи, яких визначає Кабінет Міністрів України;

{Частину третю статті 7 доповнено пунктом 1^{-1} згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

2) три особи, яких визначає Кабінет Міністрів України на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх трьох років до дня завершення строку повноважень Директора Національного бюро або до дня дострокового припинення його повноважень надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції.

{Пункт 2 частини третьої статті 7 в редакції Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

{Пункт 3 частини третьої статті 7 виключено на підставі Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

{Абзац шостий частини третьої статті 7 виключено на підставі Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

{Абзац сьомий частини третьої статті 7 виключено на підставі Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

Міністерство закордонних справ України визначає перелік таких міжнародних та іноземних організацій не пізніше ніж за три місяці до завершення строку повноважень Директора Національного бюро або протягом трьох робочих днів з дня дострокового припинення його повноважень (звільнення) у порядку, встановленому цим Законом.

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Зазначені міжнародні та іноземні організації погоджують пропозицію спільного списку кандидатів до складу Конкурсної комісії у складі не менше трьох осіб.

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Рішення про визначення членів Конкурсної комісії приймається на відкритому засіданні Кабінету Міністрів України.

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Членами Конкурсної комісії можуть бути особи, які мають бездоганну ділову репутацію, високі професійні та моральні якості, суспіль-

ний авторитет, а також досвід роботи у сфері правоохоронної діяльності або діяльності у сфері протидії корупції не менше п’яти років.

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом одинадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Не можуть бути членами Конкурсної комісії особи, зазначені в пунктах 1-3 частини першої статті 13 цього Закону, та особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до Закону України “Про запобігання корупції”.

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом дванадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Конкурсна комісія вважається повноважною в разі затвердження її в повному складі, передбаченому цією частиною.

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом тринадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Повноваження членів Конкурсної комісії припиняються у день набрання чинності рішенням Кабінету Міністрів України про призначення Директора Національного бюро.

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом чотирнадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Повноваження члена Конкурсної комісії припиняються достроково у разі:

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом п’ятнадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

подання особистої заяви про припинення повноважень члена Конкурсної комісії;

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом шістнадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

внесення Конкурсною комісією пропозиції про дострокове припинення повноважень її члена;

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом сімнадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом вісімнадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

визнання його недієздатним або безвісно відсутнім;

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом дев’ятнадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

його смерті.

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом двадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Рішення про дострокове припинення повноважень члена Конкурсної комісії приймає Кабінет Міністрів України та при цьому визначає члена Конкурсної комісії на заміну у порядку, встановленому цією частиною для визначення членів Конкурсної комісії";

{Частину третю статті 7 доповнено абзацом двадцять першим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

4. Рішення Конкурсної комісії вважається прийнятим, якщо за нього на засіданні Конкурсної комісії проголосувало не менше чотирьох членів Конкурсної комісії, у тому числі не менше двох членів Конкурсної комісії, визначених Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх трьох років до дня завершення строку повноважень Директора Національного бюро або до дня дострокового припинення його повноважень надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції.

У разі однакової кількості членів Конкурсної комісії, які підтримали рішення, та кількості членів Конкурсної комісії, які не підтримали його або утрималися під час голосування, або не брали участь у голосуванні незалежно від причин, голосування з відповідного питання проводиться повторно до прийняття рішення відповідно до абзацу першого цієї частини.

Якщо при проведенні повторних голосувань з відповідного питання рішення відповідно до абзацу першого цієї частини не прийнято протягом 24 годин з моменту першого голосування, вважається прийнятим рішення, за яке проголосувало не менше трьох членів Конкурсної комісії, у тому числі не менше двох членів Конкурсної комісії, визначених Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх трьох років до дня завершення строку повноважень Директора Національного бюро або до дня дострокового припинення його повноважень надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції.

Член Конкурсної комісії може брати участь у її засіданні дистанційно в режимі відеоконференції.

{Частина четверта статті 7 в редакції Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

5. Голова та секретар Конкурсної комісії обираються нею з числа членів Конкурсної комісії.

Засідання Конкурсної комісії відкриті для представників засобів масової інформації та журналістів. Забезпечується відео- та аудіофіксація і трансляція у режимі реального часу відповідної відео- та аудіоінформації із засідань Конкурсної комісії на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України.

{Абзац другий частини п'ятої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Інформація про час та місце проведення засідання Конкурсної комісії оприлюднюється на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України не пізніше ніж за 48 години до його початку.

{Абзац третій частини п'ятої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Роботу Конкурсної комісії забезпечує Секретаріат Кабінету Міністрів України. Фінансування діяльності Конкурсної комісії та її членів може здійснюватися за рахунок залучення міжнародної технічної допомоги.

{Абзац четвертий частини п'ятої статті 7 в редакції Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

6. Конкурсна комісія:

1) визначає та оприлюднює регламент своєї роботи, критерії та методику оцінки кандидатів на посаду Директора Національного бюро;

{Пункт 1 частини шостої статті 7 в редакції Законів № 198-VIII від 12.02.2015, № 1810-IX від 19.10.2021}

2) розміщує оголошення про умови та строки проведення конкурсу;

{Пункт 2 частини шостої статті 7 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

3) розглядає документи, подані особами для участі в конкурсі, досліджує матеріали стосовно кандидатів, проводить оцінку професійних знань та якостей кандидатів;

{Пункт 3 частини шостої статті 7 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

4) відбирає за результатами тестування на знання законодавства, тестування загальних здібностей, виконання практичного завдання, інших визначених Конкурсною комісією тестувань та іспитів із загального числа кандидатів осіб, з якими проводить на своєму засіданні співбесіду щодо відповідності кандидата критеріям компетентності та доброчесно-

сті, та осіб, щодо яких проводиться спеціальна перевірка, передбачена Законом України "Про запобігання корупції", і перевірка, передбачена Законом України "Про очищення влади";

{Пункт 4 частини шостої статті 7 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

5) відбирає шляхом відкритого голосування з числа кандидатів, які пройшли співбесіду та зазначені в пункті 4 цієї частини перевірки, трьох кандидатів, які згідно з обґрунтованим рішенням Конкурсної комісії мають найкращі професійний досвід, знання і якості для виконання службових обов'язків Директора Національного бюро; вносить на розгляд Прем'єр-міністру України подання стосовно трьох відібраних кандидатів на посаду Директора Національного бюро;

{Пункт 5 частини шостої статті 7 в редакції Законів № 198-VIII від 12.02.2015, № 1810-IX від 19.10.2021}

6) оприлюднює інформацію про осіб, які подали заяву на участь у конкурсі, результати тестувань та іспитів стосовно кожного кандидата, а також інформацію про кандидатів, які були відібрані для проходження співбесіди, для проведення зазначених в пункті 4 цієї частини перевірок, та про кандидатів, відібраних Конкурсною комісією для подання на розгляд Прем'єр-міністру України;

{Пункт частини шостої статті 7 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

7) проводить повторний конкурс у разі відхилення всіх кандидатів у зв'язку з їх невідповідністю вимогам, що ставляться до Директора Національного бюро, або непроходженням відібраними кандидатами спеціальної перевірки чи перевірки, передбаченої Законом України "Про очищення влади".

Рішення Конкурсної комісії можуть бути оскаржені до суду лише з питань додержання встановленого цим Законом порядку організації та проведення конкурсу на зайняття посади Директора Національного бюро.

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Члени Конкурсної комісії з метою здійснення своїх повноважень мають право:

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом третім згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

збирати, перевіряти та аналізувати інформацію, у тому числі з обмеженим доступом (крім інформації, віднесеної до державної таємниці відповідно до Закону України "Про державну таємницю"), про кандидатів на посаду Директора Національного бюро;

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

мати на період проведення конкурсу тимчасовий безкоштовний доступ до реєстрів, баз даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи;

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

брати участь у засіданнях та інших заходах, що проводяться Конкурсною комісією;

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

звертатися до кандидатів на посаду Директора Національного бюро, а також до будь-яких інших фізичних чи юридичних осіб із запитом про надання пояснень, документів чи інформації, необхідних для розгляду кандидатів на посаду Директора Національного бюро;

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

з метою збирання, перевірки та аналізу інформації, у тому числі з обмеженим доступом, користуватися допомогою помічників.

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Помічники зобов'язані забезпечувати захист і нерозголошення персональних даних, інформації з обмеженим доступом, що стала відома їм у зв'язку з виконанням відповідних обов'язків.

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Члени Конкурсної комісії зобов'язані:

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

забезпечувати захист і нерозголошення персональних даних, інформації з обмеженим доступом, що стала їм відома у зв'язку із здійсненням повноважень;

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом одинадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

брати участь у роботі Конкурсної комісії особисто без делегування своїх повноважень іншим особам, у тому числі іншим членам Конкурсної комісії;

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом дванадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

не використовувати в інших цілях, ніж для виконання своїх обов'язків як членів Конкурсної комісії, персональні дані та іншу інформацію, що стала їм відома у зв'язку з участю в роботі Конкурсної комісії;

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом тринадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

повідомляти Конкурсну комісію про те, що член Конкурсної комісії перебуває чи перебував в особистих чи ділових стосунках із кандидатом на посаду Директора Національного бюро та/або про наявність іншого конфлікту інтересів або обставин, що можуть вплинути на об'єктивність та безсторонність під час прийняття таким членом рішення стосовно такого кандидата та відмовлятися (заявляти самовідвід) від участі у збиранні інформації про такого кандидата і розгляді питання про нього.

{Пункт 7 частини шостої статті 7 доповнено абзацом чотирнадцятим згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

{Пункт частини шостої статті 7 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

7. Не пізніше ніж за два місяці до завершення строку повноважень Директора Національного бюро або упродовж 14 днів з дня дострокового припинення його повноважень (звільнення) у порядку, встановленому цим Законом, формується Конкурсна комісія.

Конкурсна комісія розміщує оголошення про умови та строки проведення конкурсу на зайняття посади Директора Національного бюро в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України.

{Абзац другий частини сьомої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

8. Особа, яка претендує на участь у конкурсі, подає у визначений в оголошенні строк такі документи:

1) заяву про участь у конкурсі з наданням згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до Закону України "Про запобігання корупції" та на обробку персональних даних відповідно до Закону України "Про захист персональних даних";

2) автобіографію, що містить: прізвище, ім’я та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), членство у політичних партіях, у тому числі в минулому, наявність трудових або будь-яких інших договірних відносин з політичною партією упродовж двох років, що передують поданню заяви (незалежно від тривалості), контактний номер телефону та адресу електронної пошти, відомості про наявність чи відсутність судимості;

{Пункт 2 частини восьмої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

3) декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за рік, що передує року, в якому було оприлюднено оголошення про конкурс, за формою, що визначена Законом України “Про запобігання корупції”;

3^{-1}) заяву про відсутність заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред’явлення виконавчого документа до примусового виконання;

{Частину восьму статті 7 доповнено пунктом 3^{-1} згідно із Законом № 2475-VIII від 03.07.2018}

4) інші документи, передбачені законами України “Про державну службу”, “Про запобігання корупції”.

Відомості з поданих відповідно до цієї частини документів підлягають оприлюдненню упродовж трьох робочих днів після закінчення строку подання заяв на конкурс на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України, крім відомостей, які відповідно до Закону України “Про запобігання корупції” віднесені до інформації з обмеженим доступом та відомостей про контактний номер телефону, адресу електронної пошти кандидата.

{Абзац сьомий частини восьмої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

9. Конкурсна комісія вносить подання стосовно трьох відібраних кандидатів на посаду Директора Національного бюро Прем’єр-міністру України, який зобов’язаний протягом п’яти днів з дня його внесення Конкурсною комісією внести на розгляд до Кабінету Міністрів України подання про призначення одного з відібраних Конкурсною комісією кандидатів на посаду Директора Національного бюро.

{Частина дев'ята статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015; в редакції Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

10. Кабінет Міністрів України протягом десяти днів з дня внесення Прем'єр-міністром України подання про призначення кандидата на посаду Директора Національного бюро на відкритому засіданні призначає таку особу на посаду Директора Національного бюро.

У разі якщо Кабінет Міністрів України не прийняв рішення про призначення на посаду Директора Національного бюро особи, зазначеної в поданні Прем'єр-міністра України, він невідкладно вносить на розгляд до Кабінету Міністрів України подання стосовно трьох відібраних Конкурсною комісією кандидатів. У такому разі призначеною на посаду Директора Національного бюро вважається особа, кандидатуру якої на відкритому засіданні Кабінету Міністрів України, що проводиться невідкладно, під час рейтингового голосування підтримали найбільше членів Кабінету Міністрів України.

{Статтю 7 доповнено частиною десятою згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Стаття 8. Повноваження Директора Національного бюро

1. Директор Національного бюро:

1) несе відповідальність за діяльність Національного бюро, зокрема законність здійснюваних Національним бюро оперативно-розшукових заходів, досудового розслідування, додержання прав і свобод осіб;

2) організовує роботу Національного бюро, визначає кількість заступників Директора Національного бюро та обов'язки першого заступника, заступників Директора Національного бюро;

{Пункт 2 частини першої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

3) координує і контролює діяльність його центрального та територіальних управлінь;

4) затверджує кошторис, структуру та штатну чисельність центрального та територіальних управлінь Національного бюро;

{Пункт 4 частини першої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 187-IX від 04.10.2019}

4^{-1}) визначає відповідно до законодавства в межах граничної чисельності Національного бюро перелік посад, що підлягають заміщенню особами начальницького складу, граничних спеціальних звань за цими посадами;

{Частину першу статті 8 доповнено пунктом 4^{-1} згідно із Законом № 187-IX від 04.10.2019}

5) видає у межах повноважень накази і розпорядження, дає доручення, які є обов'язковими для виконання працівниками Національного бюро;

6) призначає на посади та звільняє з посад працівників Національного бюро;

{Пункт 6 частини першої статті 8 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

7) затверджує перспективні, поточні та оперативні плани роботи Національного бюро;

8) встановлює порядок реєстрації, оброблення, зберігання та знищення відповідно до законодавства отриманої Національним бюро інформації; вживає заходи із запобігання несанкціонованому доступу до інформації з обмеженим доступом, а також забезпечує додержання законодавства про доступ до публічної інформації, розпорядником якої є Національне бюро;

9) визначає порядок заохочення осіб, які надають допомогу в попередженні, виявленні, припиненні і розслідуванні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро;

10) вирішує питання про заохочення та накладення згідно з рішенням Дисциплінарної комісії Національного бюро дисциплінарних стягнень на працівників Національного бюро;

{Пункт 10 частини першої статті 8 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

11) у встановленому законодавством порядку присвоює ранги державних службовців працівникам Національного бюро та спеціальні звання особам начальницького складу, вносить Президенту України подання про присвоєння спеціальних звань вищого начальницького складу Національного бюро;

{Пункт 11 частини першої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

12) вносить у встановленому порядку пропозиції щодо вдосконалення законодавства з питань, що належать до компетенції Національного бюро;

13) представляє Національне бюро у відносинах з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, а також органами іноземних держав, міжнародними та іноземними організаціями тощо;

14) має право бути присутнім на засіданнях Верховної Ради України, її комітетів, тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій, а

також брати участь з правом дорадчого голосу у засіданнях Кабінету Міністрів України;

14^{-1}) представляє питання щодо діяльності Національного бюро на засіданнях Кабінету Міністрів України, подає на розгляд до Кабінету Міністрів України розроблені Національним бюро проекти законів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України;

{Частину першу статті 8 доповнено пунктом 14^{-1} згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

15) забезпечує відкритість та прозорість діяльності Національного бюро відповідно до цього Закону; звітує про діяльність Національного бюро в порядку, визначеному цим Законом;

16) надає дозвіл на використання коштів фонду спеціальних оперативно-розшукових та слідчих дій Національного бюро;

17) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів.

2. Директору Національного бюро доступ до державної таємниці усіх ступенів секретності надається за посадою після взяття ним письмового зобов'язання щодо збереження державної таємниці.

{Статтю 8 доповнено частиною другою згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Стаття 9. Директори територіальних управлінь Національного бюро

1. Директори територіальних управлінь Національного бюро призначаються на посаду та звільняються з посади Директором Національного бюро.

2. Директор територіального управління Національного бюро:

1) організовує роботу відповідного територіального управління щодо виконання повноважень Національного бюро, наказів і розпоряджень Директора Національного бюро;

{Пункт 2 частини другої статті 9 виключено на підставі Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

3) вносить Директору Національного бюро подання про присвоєння у встановленому законодавством порядку спеціальних звань особам начальницького складу та рангів державних службовців працівникам відповідного територіального управління;

4) вносить Директору Національного бюро пропозиції щодо структури та штатної чисельності відповідного територіального управління;

5) вносить Директору Національного бюро пропозиції щодо преміювання працівників територіальних управлінь;

{Пункт 5 частини другої статті 9 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

6) виконує інші повноваження, передбачені законодавством.

Стаття 10. Працівники Національного бюро

1. До працівників Національного бюро належать особи, які є гласними і негласними штатними працівниками, з числа осіб начальницького складу, державних службовців та інших працівників, які працюють за трудовими договорами в Національному бюро.

{Абзац перший частини першої статті 10 в редакції Закону № 187-IX від 04.10.2019}

Негласними штатними працівниками Національного бюро можуть бути детективи, старші детективи та працівники інших підрозділів Національного бюро.

{Частину першу статті 10 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 187-IX від 04.10.2019}

Особами начальницького складу є працівники підрозділів швидкого реагування, захисту учасників кримінального судочинства та забезпечення безпеки працівників відповідно до цього Закону, оперативно-технічних підрозділів та підрозділів детективів Національного бюро.

{Абзац частини першої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 187-IX від 04.10.2019}

Оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених законом до підслідності Національного бюро, а також в інших справах, витребуваних до Національного бюро прокурором, що здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування працівниками Національного бюро, проводять старші детективи та детективи Національного бюро, а також оперативно-технічні підрозділи і підрозділи внутрішнього контролю.

{Частину першу статті 10 доповнено абзацом згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 187-IX від 04.10.2019}

2. Час проходження служби в Національному бюро зараховується до страхового стажу, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби відповідно до закону.

3. Директор Національного бюро утворює конкурсні комісії, які проводять конкурс на зайняття вакантних посад гласних штатних працівників у Національному бюро. Директор Національного бюро включає до складу конкурсної комісії представників, визначених Радою громадсь-

кого контролю при Національному бюро (не більше трьох осіб у складі однієї конкурсної комісії).

{Абзац перший частини третьої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 187-IX від 04.10.2019}

Для проведення конкурсу на зайняття посад негласних штатних працівників Національного бюро Директором Національного бюро з урахуванням вимог Закону України "Про державну таємницю" утворюється окрема конкурсна комісія з числа працівників Національного бюро, які мають допуск до державної таємниці та яким Директором Національного бюро надано відповідний доступ до інформації про кандидатів на такі посади.

{Частину третю статті 10 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 187-IX від 04.10.2019}

Положення про конкурсні комісії та регламент їх роботи визначаються Директором Національного бюро.

Повідомлення про оголошення конкурсу на зайняття посади у Національному бюро розміщується на офіційному веб-сайті Національного бюро не пізніше ніж за десять днів до завершення строку подання заяв на участь у конкурсі.

Конкурс на зайняття посад у Національному бюро передбачає складання кваліфікаційного іспиту (тестування) та проведення співбесіди.

{Статтю 10 доповнено новою частиною згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

4. Призначення на посади негласних штатних працівників Національного бюро здійснюється відповідно до частини п'ятої цієї статті за результатами конкурсу, що проводиться в окремо визначеному Директором Національного бюро порядку з урахуванням вимог Закону України "Про державну таємницю".

{Статтю 10 доповнено новою частиною згідно із Законом № 187-IX від 04.10.2019}

5. На службу до Національного бюро приймаються на конкурсній, добровільній, контрактній основі громадяни України, які спроможні за своїми особистими, діловими та моральними якостями, віком, освітнім і професійним рівнем та станом здоров'я ефективно виконувати відповідні службові обов'язки. Кваліфікаційні вимоги до професійної придатності визначаються Директором Національного бюро. Призначення на посади у Національному бюро здійснюється виключно за результатами відкритого (крім випадку, передбаченого частиною четвертою цієї статті) конкурсу, що проводиться в порядку, визначеному Директором Націо-

нального бюро, крім призначення на посади першого заступника та заступників Директора Національного бюро, призначення на які здійснюється Директором Національного бюро без обов'язкового проведення відкритого конкурсу.

{Абзац перший частини п'ятої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Особи, які претендують на зайняття посад у Національному бюро, до призначення на відповідну посаду зобов'язані повідомити керівництву органу, на зайняття посади в якому вони претендують, про працюючих у такому органі близьких осіб.

{Частину п'яту статті 10 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

{Частина статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 187-IX від 04.10.2019}

6. На осіб начальницького складу Національного бюро поширюється положення про проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ та Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України.

7. Трудові відносини працівників Національного бюро регулюються законодавством про працю, державну службу та укладеними трудовими договорами (контрактами). На спеціалістів Національного бюро, які не мають спеціальних звань, поширюється дія Закону України "Про державну службу". Посади спеціалістів Національного бюро відносяться до відповідних категорій посад працівників апарату міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, їх територіальних органів у порядку, встановленому законодавством.

8. Працівники Національного бюро регулярно, але не рідше одного разу на два роки, проходять обов'язкове підвищення кваліфікації.

9. Наявність заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за дванадцять місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, є підставою для звільнення працівника Національного бюро.

{Статтю 10 доповнено частиною згідно із Законом № 2475-VIII від 03.07.2018}

Примітка. Термін "близькі особи" у цьому Законі вживається у значенні, наведеному в Законі України "Про запобігання корупції".

{Статтю 10 доповнено приміткою згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

Стаття 11. Спеціальні звання осіб начальницького складу Національного бюро

1. Особам начальницького складу Національного бюро встановлюються такі спеціальні звання:

1) середній начальницький склад:

лейтенант Національного антикорупційного бюро України;

старший лейтенант Національного антикорупційного бюро України;

капітан Національного антикорупційного бюро України;

2) старший начальницький склад:

майор Національного антикорупційного бюро України;

підполковник Національного антикорупційного бюро України;

полковник Національного антикорупційного бюро України.

{Пункт 3 частини першої статті 11 виключено на підставі Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

2. Присвоєння і позбавлення спеціальних звань, а також пониження і поновлення у спеціальному званні здійснюються в установленому порядку.

Стаття 12. Присяга осіб начальницького складу Національного бюро

1. Громадяни України, які вперше зараховуються на посади начальницького складу Національного бюро та у відповідних випадках пройшли встановлений строк випробування, складають присягу такого змісту:

“Я (прізвище, ім’я, по батькові), вступаючи на службу до Національного антикорупційного бюро України, усвідомлюючи свою високу відповідальність, клянуся завжди залишатися відданим Українському народові, неухильно додержуватися Конституції та законів України, поважати та охороняти права, свободи і законні інтереси людини і громадянина, честь держави, бути чесним, сумлінним і дисциплінованим, зберігати державну та іншу охоронювану законом таємницю”.

2. Особа начальницького складу Національного бюро підписує текст присяги, який зберігається в її особовій справі. Порядок складення присяги визначається Директором Національного бюро.

Стаття 13. Обмеження стосовно працівників Національного бюро

1. Особа не може бути призначена на посаду в Національному бюро, якщо вона:

1) за рішенням суду визнана недієздатною або її дієздатність обмежена;

2) має судимість за вчинення кримінального правопорушення, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом по-

рядку (крім реабілітованої особи), або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, або притягалася судом до відповідальності за вчинення умисного кримінального правопорушення;

{Пункт 2 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами № 524-IX від 04.03.2020, № 720-IX від 17.06.2020}

3) відповідно до вироку суду, що набрав законної сили, позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або обіймати певні посади;

4) має громадянство іншої держави;

5) у разі призначення буде прямо підпорядкована особі, яка є її близькою особою відповідно до Закону України "Про запобігання корупції";

{Пункт 5 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 524-IX від 04.03.2020}

6) не пройшла спеціальну перевірку;

7) не пройшла перевірку і стосовно неї встановлено заборону відповідно до Закону України "Про очищення влади";

8) не подала передбачену Законом України "Про запобігання корупції" декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або якщо внаслідок перевірки цієї декларації підрозділом внутрішнього контролю Національного бюро виявлено відображення в декларації недостовірних відомостей щодо майна (активів), доходів, видатків та фінансових зобов'язань, розмір (вартість) яких перевищує 50 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня календарного року;

{Пункт 8 частини першої статті 13 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

9) не подала заяву про відсутність заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання, або в неї виявлено таку заборгованість.

{Частину першу статті 13 доповнено пунктом 9 згідно із Законом № 2475-VIII від 03.07.2018}

2. Працівники Національного бюро не мають права:

1) бути членами чи брати участь у створенні чи діяльності політичних партій, організовувати або брати участь у страйках;

2) бути повіреними третіх осіб у справах Національного бюро;

3) використовувати Національне бюро, його працівників та майно у партійних, групових чи особистих інтересах.

На працівників Національного бюро поширюються інші обмеження та вимоги, встановлені Законом України "Про запобігання корупції".

При призначенні на посаду у Національному бюро особа повідомляється про можливість проведення щодо неї перевірки на доброчесність та моніторингу способу життя.

3. Працівники Національного бюро зобов'язані вживати заходів щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, передбачених Законом України "Про запобігання корупції".

{Частина третя статті 13 в редакції Закону № 524-IX від 04.03.2020}

Примітка. Термін "конфлікт інтересів" у цій статті вживається у значенні, передбаченому Законом України "Про запобігання корупції".

Стаття 14. Стажування працівників Національного бюро

1. Особи, які не мають попереднього досвіду роботи в державних органах на посадах, пов'язаних з оперативно-розшуковою діяльністю, проведенням досудового розслідування, після проходження конкурсу на зайняття посади детектива проходять обов'язкове стажування в Національному бюро строком до одного року.

{Частина перша статті 14 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

2. Порядок стажування в Національному бюро визначається положенням, яке затверджується Директором Національного бюро.

3. Особа може бути звільнена з посади Національного бюро за підсумками стажування, якщо вона не відповідає вимогам щодо працівників Національного бюро.

Стаття 15. Відрядження службових осіб до Національного бюро та відрядження працівників Національного бюро до інших органів

1. До Національного бюро може бути відряджено працівників інших державних органів, установ, організацій із залишенням їх на службі у відповідних органах, установах, організаціях або з переведенням у штат Національного бюро з метою виконання обов'язків, які вимагають спеціальних знань та навичок.

2. Працівники Національного бюро можуть бути відряджені до інших державних органів, установ і організацій для виконання завдань, визначених цим Законом, із залишенням у штаті Національного бюро.

3. Порядок відрядження до Національного бюро працівників інших державних органів, установ, організацій, а також перелік посад, які мо-

жуть бути заміщені в цих державних органах, установах і організаціях працівниками Національного бюро, визначаються в установленому законодавством порядку.

{Стаття 15 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

Стаття 16. Обов'язки Національного бюро

1. Національне бюро:

1) здійснює оперативно-розшукові заходи з метою попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, віднесених законом до його підслідності, а також в оперативно-розшукових справах, витребуваних від інших правоохоронних органів;

{Пункт 1 частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

2) здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених законом до його підслідності, а також проводить досудове розслідування інших кримінальних правопорушень у випадках, визначених законом;

{Пункт 2 частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

3) вживає заходів щодо розшуку та арешту коштів та іншого майна, які можуть бути предметом конфіскації або спеціальної конфіскації у кримінальних правопорушеннях, віднесених до підслідності Національного бюро, здійснює діяльність щодо зберігання коштів та іншого майна, на яке накладено арешт;

4) взаємодіє з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами для виконання своїх обов'язків;

5) здійснює інформаційно-аналітичну роботу з метою виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро;

6) забезпечує особисту безпеку працівників Національного бюро та інших визначених законом осіб, захист від протиправних посягань на осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, у підслідних йому кримінальних правопорушеннях;

7) забезпечує на умовах конфіденційності та добровільності співпрацю з особами, які повідомляють про корупційні правопорушення;

8) звітує про свою діяльність у порядку, визначеному цим Законом, та інформує суспільство про результати своєї роботи;

9) здійснює міжнародне співробітництво у межах своєї компетенції відповідно до законодавства України та міжнародних договорів України;

10) вживає заходів щодо виявлення необґрунтованих активів та збору доказів їх необґрунтованості, надсилає Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі матеріали для вирішення питання про пред'явлення позову про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави;

{Частину першу статті 16 доповнено пунктом 10 згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

11) збирає і надсилає Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі матеріали для вирішення питання про пред'явлення позову про визнання недійсними угод у випадках, передбачених законодавством України.

{Частину першу статті 16 доповнено пунктом 11 згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

Стаття 17. Права Національного бюро

1. Національному бюро та його працівникам для виконання покладених на них обов'язків надається право:

1) заводити оперативно-розшукові справи на підставі постанови, що затверджується начальником відповідного підрозділу Національного бюро, та здійснювати на підставах і в порядку, установлених законом, гласні та негласні оперативно-розшукові заходи;

2) за рішенням Директора Національного бюро, погодженим з прокурором, витребовувати від інших правоохоронних органів оперативно-розшукові справи та кримінальні провадження, що стосуються кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, та інших кримінальних правопорушень, які не відносяться до його підслідності, але можуть бути використані з метою попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, віднесених законом до його підслідності, або виявлення необґрунтованих активів та збору доказів їх необґрунтованості;

{Пункт 2 частини першої статті 17 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

3) витребовувати за рішенням керівника структурного підрозділу Національного бюро та одержувати в установленому законом порядку у вказаному в запиті вигляді та формі від інших правоохоронних та державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій інформацію, необхідну для виконання обов'язків Національного бюро, у тому числі відомості про майно, доходи, видатки, фінансові зобов'язання осіб, які ними декларуються у встановленому за-

коном порядку, відомості про використання коштів Державного бюджету України, розпорядження державним або комунальним майном.

{Абзац перший пункту 3 частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

Суб'єкти, яким адресовано зазначений запит, зобов'язані невідкладно, але не більше ніж протягом трьох робочих днів, надати відповідну інформацію. У разі неможливості надання інформації суб'єкт повинен так само невідкладно у письмовій формі повідомити про це Національне бюро з обґрунтуванням причин. Національне бюро за зверненням відповідного суб'єкта може продовжити строк надання інформації на строк не більше двох календарних днів. Ненадання Національному бюро на його запит інформації, надання завідомо недостовірної інформації чи не в повному обсязі, порушення встановлених законом строків її надання, повідомлення третіх осіб стосовно того, що про них збирається така інформація, забороняються і тягнуть за собою відповідальність, передбачену законом.

Національне бюро в порядку, визначеному законодавством, має безпосередній, у тому числі автоматизований, доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, користується державними, у тому числі урядовими, засобами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами.

{Абзац третій пункту 3 частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

Обробка такої інформації здійснюється Національним бюро із дотриманням законодавства про захист персональних даних та забезпеченням таємниці, що охороняється законом;

{Пункт 3 частини першої статті 17 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

4) знайомитися в державних органах, органах місцевого самоврядування із документами та іншими матеріальними носіями інформації, необхідними для попередження, виявлення, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, або виявлення необґрунтованих активів та збору доказів їх необґрунтованості, у тому числі такими, що містять інформацію з обмеженим доступом;

{Пункт 4 частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

5) на підставі рішення Директора Національного бюро або його заступника, погодженого з прокурором, отримувати від банків, депозитарних, фінансових та інших установ, підприємств та організацій незалежно від форми власності інформацію про операції, рахунки, вклади, правочини фізичних та юридичних осіб, яка необхідна для виконання обов'язків Національного бюро. Отримання від банків інформації, що становить банківську таємницю, здійснюється в порядку та обсязі, визначених Законом України "Про банки і банківську діяльність" з урахуванням положень цього Закону, а отримання від Центрального депозитарію цінних паперів, Національного банку України та депозитарних установ інформації, що міститься у системі депозитарного обліку цінних паперів, – у порядку та обсязі, встановлених Законом України "Про депозитарну систему України". Суб'єкти, яким адресовано зазначене рішення, зобов'язані невідкладно, але не більше ніж протягом трьох робочих днів, надати відповідну інформацію. У разі неможливості її надання у зазначений строк з обґрунтованих причин за зверненням відповідного суб'єкта Національне бюро може продовжити строк надання інформації на строк не більше двох календарних днів;

{Пункт 5 частини першої статті 17 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1587-IX від 30.06.2021}

6) на підставі відповідного рішення суду на строк до 10 діб опечатувати архіви, каси, приміщення (за винятком жилих) чи інші сховища, брати їх під охорону, а також вилучати предмети і документи у порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України;

7) залучати на добровільній основі, у тому числі на договірних засадах кваліфікованих спеціалістів та експертів, у тому числі іноземців, з будь-яких установ, організацій, контрольних і фінансових органів для забезпечення виконання повноважень Національного бюро;

{Пункт 7 частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

8) за письмовим рішенням Директора Національного бюро або його заступника, погодженим із прокурором, створювати спільні слідчі групи, що включають оперативних та слідчих працівників;

9) за пред'явлення службового посвідчення входити безперешкодно до державних органів, органів місцевого самоврядування та зони митного контролю, а за письмовим розпорядженням Директора Національного бюро або його заступника – безперешкодно проходити до військових частин та установ, пунктів пропуску через державний кордон України;

{Пункт 9 частини першої статті 17 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

10) використовувати з наступним відшкодуванням завданих збитків транспортні засоби, які належать фізичним та юридичним особам (крім транспортних засобів дипломатичних, консульських та інших представництв іноземних держав і організацій, транспортних засобів спеціального призначення), для проїзду до місця події, припинення кримінального правопорушення, переслідування та затримання осіб, які підозрюються у їх вчиненні, доставлення до закладів охорони здоров'я осіб, що потребують екстреної медичної допомоги;

11) надсилати державним органам, органам місцевого самоврядування обов'язкові до розгляду пропозиції та рекомендації щодо усунення причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного бюро, а також отримувати від цих органів протягом 30 днів інформацію про розгляд таких пропозицій та рекомендацій;

12) здійснювати співробітництво з фізичними особами, у тому числі на договірних засадах, дотримуючись умов добровільності та конфіденційності цих відносин, матеріально і морально заохочувати осіб, які надають допомогу в попередженні, виявленні, припиненні і розслідуванні кримінальних правопорушень.

{Абзац перший пункту 12 частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Контроль за ефективністю використання коштів на зазначені цілі здійснює Рахункова палата України;

{Пункт 13 частини першої статті 17 виключено на підставі Закону № 140-IX від 02.10.2019}

13^{-1}) вносити подання прокурору про звернення до суду з метою визнання недійсним правочину за наявності підстав, передбачених законом, а також право бути залученим за своєю заявою до таких справ як третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору;

{Частину першу статті 17 доповнено пунктом 13^{-1} згідно із Законом № 140-IX від 02.10.2019}

14) у цілях оперативно-розшукової та слідчої діяльності створювати інформаційні, інформаційно-телекомунікаційні системи та вести оперативний облік в обсязі і порядку, передбачених законодавством;

{Пункт 14 частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1498-IX від 01.06.2021 – вводиться в дію з 15.12.2021}

15) зберігати, носити та застосовувати вогнепальну зброю і спеціальні засоби, а також застосовувати заходи фізичного впливу на підставах і в порядку, передбачених Законом України “Про Національну поліцію”;

{Пункт 15 частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII від 23.12.2015}

16) видавати в разі наявності небезпеки для життя і здоров’я особам, взятим під захист, відповідно до законодавства зброю, спеціальні засоби індивідуального захисту та сповіщення про небезпеку;

17) здійснювати правове співробітництво із компетентними органами іноземних держав, міжнародними організаціями з питань проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування, виявлення необґрунтованих активів та збору доказів їх необґрунтованості на підставі законів та міжнародних договорів України;

{Пункт 17 частини першої статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

17[-1]) одержувати у вигляді довідки від органів прокуратури України та Міністерства юстиції України у триденний строк матеріали, отримані (надані) у рамках надання міжнародної правової допомоги, які стосуються фінансових і корупційних кримінальних правопорушень;

{Частину першу статті 17 доповнено пунктом 17[-1] згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

18) виступати як представник інтересів держави під час розгляду у закордонних юрисдикційних органах справ про розшук, арешт, конфіскацію та повернення в Україну відповідного майна, захист прав та інтересів держави з питань, які стосуються виконання обов’язків Національного бюро, а також залучати з цією метою юридичних радників, зокрема іноземних;

19) порушувати питання щодо створення спеціальних умов (у тому числі щодо засекречування перебування, здійснення заходів безпеки, поміщення в окремому приміщенні) в ізоляторах тимчасового тримання та установах попереднього ув’язнення для осіб, які співпрацюють із Національним бюро;

{Частину першу статті 17 доповнено пунктом 19 згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

20) впроваджувати устаткування, необхідне для здійснення Національним бюро заходів із зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж у порядку, визначеному Кримінальним процесуальним кодексом України.

{Частину першу статті 17 доповнено пунктом 20 згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

2. Національне бюро може від імені України надавати міжнародні доручення щодо проведення оперативно-розшукових та слідчих дій, укладати угоди про співробітництво з питань її повноважень з іноземними і міжнародними правоохоронними органами та організаціями, звертатися від імені України до іноземних державних органів в установленому законодавством України та відповідних держав порядку тощо.

3. Національне бюро може створювати та брати участь у міжнародних слідчих групах відповідно до цього закону та інших законодавчих актів та міжнародних договорів України, залучати до роботи іноземних експертів у боротьбі з корупцією, мати інші повноваження, пов'язані з виконанням нею своїх обов'язків.

Стаття 18. Застосування засобів впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї

1. Працівники Національного бюро мають право застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю під час виконання службових обов'язків у випадках, на умовах та в порядку, передбачених Законом України "Про Національну поліцію".

{Частина перша статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII від 23.12.2015}

Стаття 19. Заяви і повідомлення про кримінальні правопорушення

1. Для отримання заяв і повідомлень, у тому числі анонімних, про кримінальні правопорушення або необґрунтовані активи в Національному бюро створюється спеціальна телефонна лінія та забезпечується можливість подання таких повідомлень через офіційний веб-сайт Національного бюро в мережі Інтернет та засобами електронного зв'язку.

{Частина перша статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

2. Анонімні заяви і повідомлення про кримінальні правопорушення або необґрунтовані активи розглядаються Національним бюро за умови, що відповідна інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані та може бути перевірена.

{Частина друга статті 17 із змінами, внесеними згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

3. Порядок реєстрації, обліку та розгляду заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, віднесені законом до підслідності Національного бюро, або про необґрунтовані активи визначається Директором Національного бюро.

{Частина третя статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законами № 198-VIII від 12.02.2015, № 263-IX від 31.10.2019}

Стаття 19[-1]. Взаємодія Національного бюро з органами внутрішніх справ, Служби безпеки України та іншими правоохоронними органами

1. З метою забезпечення взаємодії Національного бюро з органами внутрішніх справ, Служби безпеки України та іншими правоохоронними органами у штатних розписах центральних апаратів зазначених органів передбачаються посади осіб, до функціональних обов'язків яких входить здійснення взаємодії з Національним бюро.

2. Обмін оперативною інформацією між Національним бюро та органами внутрішніх справ, Службою безпеки України, іншими правоохоронними органами щодо спільних заходів здійснюється за письмовим розпорядженням керівників відповідних підрозділів.

3. Умови і порядок обміну інформацією між Національним бюро та органами внутрішніх справ, Службою безпеки України, органами, уповноваженими законом на проведення досудового розслідування, регулюються спільним нормативно-правовим актом Національного бюро та відповідних органів.

4. Передача оперативної інформації Національного бюро органам внутрішніх справ, Служби безпеки України, органам, уповноваженим законом на проведення досудового розслідування, допускається тільки за письмовим розпорядженням начальника відповідного підрозділу Національного бюро.

{Закон доповнено статтею 19[-1] згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Стаття 19[-2]. Взаємодія Національного бюро з іншими державними органами

1. Національне бюро взаємодіє з Національним банком України, Фондом державного майна України, Антимонопольним комітетом України, Національним агентством з питань запобігання корупції, органами Державної прикордонної служби, органами державної податкової і митної служби, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань фінансового моніторингу), та іншими державними органами.

Національне бюро може укладати з окремими державними органами угоди (меморандуми) про співпрацю та обмін інформацією.

2. Національний банк України, Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, орган державного фінансового контролю в Україні, Національне агентство з питань запобігання корупції, а також інші державні органи, що здійснюють державний контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами законодавства України, з метою запобігання та протидії кримінальним правопорушенням, віднесеним до підслідності Національного бюро, зобов'язані:

1) передавати Національному бюро одержувані при здійсненні контрольних функцій і аналізі інформації, що надходить, відомості, що можуть свідчити про кримінальні правопорушення або використовуватися для попередження, виявлення, припинення і розслідування кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро;

2) за зверненням Національного бюро проводити у межах своєї компетенції ревізії, перевірки та інші дії щодо контролю за дотриманням законодавства України фізичними та юридичними особами.

{Закон доповнено статтею 19-2 згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Стаття 20. Відповідальність працівників Національного бюро

1. Працівники Національного бюро самостійно приймають рішення в межах своїх повноважень. Вони зобов'язані відмовитися від виконання будь-яких наказів, розпоряджень або вказівок, які суперечать законодавству, а також вжити інших заходів, передбачених законом.

2. Працівники Національного бюро за свої протиправні дії чи бездіяльність несуть дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність.

3. У разі порушення працівником Національного бюро під час виконання ним своїх службових обов'язків прав чи свобод особи Національне бюро вживає в межах своєї компетенції заходів із поновлення цих прав і свобод, відшкодування завданої матеріальної і моральної шкоди, притягнення винних до юридичної відповідальності.

Стаття 21. Правовий захист працівників Національного бюро та інших осіб

1. Працівники Національного бюро під час виконання покладених на них обов'язків є представниками влади, діють від імені держави і перебувають під її захистом. Ніхто, за винятком уповноважених посадових осіб державних органів у передбачених законами випадках, не має права втручатися в їхню законну діяльність. В інтересах забезпечення особистої безпеки працівників Національного бюро та членів їхніх сімей не

допускається розголошення в засобах масової інформації відомостей про місце проживання цих осіб. Відомості про проходження служби працівниками Національного бюро надаються з дозволу Директора Національного бюро або його заступника.

2. У разі затримання працівника Національного бюро або обрання стосовно нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, його тримають окремо від інших осіб.

3. Під захистом держави перебувають особи, які добровільно, у тому числі на договірних засадах, надають допомогу Національному бюро у здійсненні повноважень. Незаконне розголошення даних про таких осіб, а також інші правопорушення стосовно цих осіб та їх близьких осіб, вчинені у зв'язку з відносинами з Національним бюро, тягнуть за собою відповідальність, передбачену законом.

4. Працівник Національного бюро, який відповідно до цього Закону повідомив про протиправні дії чи бездіяльність іншого працівника Національного бюро, не може бути звільнений з посади або бути змушений до такого звільнення, притягнутий до відповідальності чи іншим чином переслідуватися за таке повідомлення, крім випадку притягнення до відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Посадовим особам Національного бюро забороняється розголошувати відомості про працівників Національного бюро, які повідомили про порушення.

{Частина четверта статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

Стаття 22. Соціальний захист працівників Національного бюро

1. Держава забезпечує соціальний захист працівників Національного бюро відповідно до Конституції України, цього Закону та інших актів законодавства.

2. Особам начальницького складу Національного бюро при звільненні із служби за віком, після закінчення строку договору (контракту), за станом здоров'я, у зв'язку із скороченням штатів або з організаційними заходами в разі неможливості використання на службі виплачується грошова допомога у розмірі 50 відсотків місячного розміру оплати праці (грошового забезпечення) за кожний повний календарний рік служби. Особам начальницького складу Національного бюро, звільненим із служби через сімейні обставини або з інших поважних причин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, виплачується грошова допомога у розмірі 25 відсотків місячного розміру оплати праці (грошового забезпечення) за кожний повний календарний рік служби. Особам

начальницького складу Національного бюро, звільненим з роботи за службовою невідповідністю, у зв'язку з обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, грошова допомога не виплачується.

Особи начальницького складу та працівники Національного бюро підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню відповідно до законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

{Частину другу статті 22 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 77-VIII від 28.12.2014}

3. У разі загибелі (смерті) особи начальницького складу або працівника Національного бюро під час виконання службових обов'язків сім'ї загиблого (померлого), а в разі її відсутності його батькам та утриманцям виплачується одноразова грошова допомога в розмірі десятирічного розміру оплати праці (грошового забезпечення) загиблого (померлого) за останньою посадою, яку він займав, у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

{Частину четверту статті 22 виключено на підставі Закону № 77-VIII від 28.12.2014}

{Частину п'яту статті 22 виключено на підставі Закону № 77-VIII від 28.12.2014}

6. Шкода, завдана майну працівника Національного бюро чи майну членів його сім'ї у зв'язку з виконанням службових обов'язків, відшкодовується в повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України з наступним стягненням цієї суми з винуватих осіб у порядку, встановленому законом.

7. Інші питання соціального захисту державних службовців та інших працівників Національного бюро регулюються законодавством про працю і державну службу.

Стаття 23. Оплата праці працівників Національного бюро

1. Умови грошового забезпечення осіб начальницького складу та оплата праці інших працівників Національного бюро повинні забезпечувати достатні матеріальні умови для належного виконання ними службових обов'язків з урахуванням специфіки, інтенсивності та особливого характеру роботи, забезпечувати добір до Національного бюро висококваліфікованих кадрів, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності, компенсувати фізичні та інтелектуальні затрати працівників.

{Частина перша статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

2. На осіб начальницького складу Національного бюро поширюються умови грошового забезпечення, передбачені для працівників органів внутрішніх справ, з урахуванням особливостей, визначених цим Законом. Розмір грошового забезпечення осіб начальницького складу Національного бюро не може бути меншим умов оплати праці працівників Національного бюро, віднесених до відповідних категорій посад державної служби.

3. Заробітна плата працівників Національного бюро складається з:

1) посадового окладу;

2) доплати за вислугу років;

3) доплати за науковий ступінь;

4) доплати за роботу, яка передбачає доступ до державної таємниці;

5) доплати за спеціальне звання або ранг державного службовця.

{Частина третя статті 23 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

4. Установлюються такі посадові оклади працівників Національного бюро відповідно до розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року:

{Абзац перший частини четвертої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

Директор Національного бюро – 50;

перший заступник, заступник Директора Національного бюро – 40;

директор центрального або територіального управління Національного бюро, керівник управління внутрішнього контролю центрального управління Національного бюро, керівник підрозділу детективів – 30;

заступник директора центрального або територіального управління Національного бюро, заступник керівника управління внутрішнього контролю центрального управління Національного бюро, заступник керівника підрозділу детективів – 28;

керівник управління центрального управління Національного бюро, керівник відділу внутрішнього контролю територіального управління Національного бюро – 22;

заступник керівника управління центрального управління Національного бюро, заступник керівника відділу внутрішнього контролю територіального управління Національного бюро – 21;

начальник відділу центрального управління Національного бюро – 20;

заступник начальника відділу центрального управління Національного бюро – 19;

начальник відділу територіального управління Національного бюро – 18;

заступник начальника відділу територіального управління Національного бюро – 17;

старший детектив Національного бюро – 22;

детектив Національного бюро – 19;

інші працівники Національного бюро – сума, що дорівнює 3 розмірам посадового окладу, встановленого Кабінетом Міністрів України для працівників, які займають відповідні посади в центральних органах виконавчої влади.

{Частина четверта статті 23 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

5. Посадові оклади відповідних працівників центрального управління Національного бюро та територіального управління Національного бюро з місцезнаходженням у місті Києві встановлюються з коефіцієнтом 1,2.

Посадові оклади працівників Національного бюро, які проходять стажування, встановлюються з понижуючим коефіцієнтом 1,5.

{Частина статті 23 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

6. Працівникам Національного бюро виплачується щомісячна доплата за вислугу років у розмірі: за наявності стажу роботи до 5 років – 15 відсотків, більше 5 років – 20 відсотків, більше 10 років – 30 відсотків, більше 15 років – 40 відсотків, більше 20 років – 50 відсотків, більше 25 років – 60 відсотків, більше 30 років – 70 відсотків, більше 35 років – 80 відсотків посадового окладу.

{Частина статті 23 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

7. Працівникам Національного бюро виплачується щомісячна доплата за науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук з відповідної спеціальності у розмірі відповідно 15 і 20 відсотків посадового окладу.

{Частина статті 23 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

8. Працівникам Національного бюро виплачується щомісячна доплата за роботу, яка передбачає доступ до державної таємниці, у розмірі залежно від ступеня секретності інформації: відомості та їх носії, що мають ступінь секретності “особливої важливості” або “цілком таємно”, – 10 відсотків посадового окладу; відомості та їх носії, що мають ступінь секретності “таємно”, – 5 відсотків посадового окладу.

{Частина статті 23 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

9. Доплати за спеціальне звання та ранг державного службовця здійснюються відповідно до законодавства.

{Частина статті 23 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

Стаття 24. Фінансове забезпечення Національного бюро

1. Фінансове забезпечення Національного бюро здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Фінансування Національного бюро за рахунок будь-яких інших джерел забороняється, крім випадків, передбачених міжнародними договорами України або проектами міжнародної технічної допомоги.

2. Гарантується повне і своєчасне фінансування Національного бюро в обсязі, достатньому для його належної діяльності.

3. У кошторисі Національного бюро передбачається створення фонду оперативно-розшукових (негласних слідчих) дій.

Стаття 25. Матеріально-технічне забезпечення діяльності Національного бюро

1. Національне бюро забезпечується необхідними матеріальними засобами, технікою, обладнанням, іншим майном для здійснення службової діяльності.

2. Забороняється здійснення матеріально-технічного забезпечення Національного бюро за рахунок коштів місцевих бюджетів чи будь-яких інших джерел, крім коштів Державного бюджету України та надання допомоги в межах проектів міжнародної технічної допомоги.

Стаття 26. Контроль за діяльністю Національного бюро та його підзвітність

1. Контроль за діяльністю Національного бюро здійснюється комітетом Верховної Ради України, до предмету відання якого відноситься боротьба з корупцією і організованою злочинністю, в порядку, визначеному Конституцією України, Законом України "Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави", цим та іншими законами України.

2. Директор Національного бюро:

1) інформує Президента України, Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України з основних питань діяльності Національного бюро та його підрозділів про виконання покладених завдань, додержання законодавства, прав і свобод осіб;

2) щороку не пізніше 10 лютого та 10 серпня подає Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України письмовий звіт про діяльність Національного бюро протягом попередніх шести місяців.

3. Письмовий звіт про діяльність Національного бюро повинен містити інформацію про:

1) статистичні дані про результати діяльності з обов'язковим зазначенням таких відомостей:

кількість зареєстрованих заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення у розрізі кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро;

кількість оперативно-розшукових справ, заведених Національним бюро, та їх результативність;

кількість осіб, щодо яких складено обвинувальні акти щодо вчинення ними кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро;

кількість осіб, щодо яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду щодо вчинення ними кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро;

кількість осіб, щодо яких набрав законної сили виправдувальний вирок суду щодо вчинення ними відповідних правопорушень;

відомості окремо за категоріями осіб, зазначених у частині першій статті 3 Закону України "Про запобігання корупції";

відомості про розмір збитків і шкоди, завданих кримінальними правопорушеннями, віднесеними законом до підслідності Національного бюро, стан та обсяги їх відшкодування;

відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, конфісковані за рішенням суду, а також кошти у розмірі вартості незаконно одержаних послуг чи пільг, стягнені на користь держави, та розпорядження ними;

відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, які було повернуто в Україну з-за кордону, та їх зберігання;

відомості про арешт майна, конфіскацію предметів та доходів від кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Національного бюро, та розпорядження ними;

кількість направлених подань про усунення причин і умов, що сприяли вчиненню кримінального корупційного правопорушення;

результати проведених перевірок на доброчесність;

вартість виявлених активів з ознаками необґрунтованості, кількість направлених до прокуратури матеріалів для вирішення питання про пред'явлення позову про визнання необґрунтованими активів та їх стяг-

нення в дохід держави, результати їх розгляду органами прокуратури та судом, у тому числі вартість необґрунтованих активів, стягнених у дохід держави;

{Пункт 1 частини третьої статті 26 доповнено абзацом чотирнадцятим згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

2) взаємодію з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;

3) співпрацю з компетентними органами іноземних держав, міжнародними та іноземними організаціями та укладені з ними угоди про співпрацю, представництво інтересів за кордоном;

4) співпрацю з недержавними організаціями і засобами масової інформації;

5) чисельність працівників Національного бюро, кваліфікацію та досвід його працівників, підвищення їх кваліфікації;

6) діяльність підрозділу внутрішнього контролю Національного бюро; кількість повідомлень про вчинення правопорушень працівниками Національного бюро, результати їх розгляду, притягнення працівників Національного бюро до відповідальності;

7) кошторис Національного бюро та його виконання;

8) інші відомості, що стосуються результатів діяльності Національного бюро та виконання покладених на нього обов'язків.

4. Звіт Національного бюро надається для висновку Раді громадського контролю при Національному бюро, яка розглядає його упродовж двох тижнів з дня подання. Звіт Національного бюро подається до відповідних державних органів та оприлюднюється разом із висновком Ради громадського контролю у разі його затвердження у встановлений строк.

5. Комітет Верховної Ради України, до предмету відання якого належать питання боротьби з корупцією, не рідше одного разу на рік проводить відкриті для громадськості слухання на тему діяльності Національного бюро, виконання покладених на Національне бюро завдань, додержання ним законодавства, прав і свобод осіб.

{Частину шосту статті 26 виключено на підставі Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

7. Щороку проводиться зовнішня незалежна оцінка (аудит) ефективності діяльності Національного бюро.

Оцінку, зазначену в абзаці першому цієї частини, проводить Комісія з проведення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного бюро (далі – Комісія з проведення оцінки) у

складі трьох осіб, які призначаються Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх трьох років до проведення оцінки надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції.

Визначення міжнародних та іноземних організацій та подання ними пропозицій стосовно кандидатів до складу Комісії з проведення оцінки здійснюється відповідно до частини третьої статті 7 цього Закону.

Рішення про початок формування Комісії з проведення оцінки ухвалює Кабінет Міністрів України не пізніше ніж за тридцять календарних днів до закінчення річного строку з дати затвердження останнього звіту зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного бюро.

Комісія з проведення оцінки затверджує та оприлюднює критерії та методику проведення оцінювання ефективності діяльності Національного бюро.

Членами Комісії з проведення оцінки можуть бути особи, які мають досвід роботи в органах досудового розслідування, прокуратури, судах за кордоном чи в міжнародних організаціях не менше п’яти років, володіють необхідними знаннями та навичками для проведення оцінки (аудиту), а також мають бездоганну ділову репутацію.

Не можуть бути членами Комісії з проведення оцінки особи, зазначені в пунктах 1-3 частини першої статті 13 цього Закону, та особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування відповідно до Закону України “Про запобігання корупції”.

Члени Комісії з проведення оцінки діють незалежно та не повинні виконувати доручення, вказівки, надані будь-якою особою.

Для проведення оцінки (аудиту) члени Комісії з проведення оцінки мають право:

доступу до матеріалів кримінального провадження, досудове розслідування у якому здійснювалося Національним бюро та було завершене, до іншої інформації (документів) у володінні Національного бюро з урахуванням обмежень, передбачених Законом України “Про державну таємницю”;

проводити конфіденційні інтерв’ю з працівниками Національного бюро, прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, працівниками інших державних та правоохоронних органів, а також з іншими особами, які володіють інформацією (документами), необхідними

для проведення оцінки (аудиту) з дотриманням вимог Закону України "Про державну таємницю";

звертатися до державних органів, будь-яких фізичних чи юридичних осіб із запитом про надання пояснень, документів чи інформації, необхідних для проведення оцінки;

користуватися допомогою помічників. Помічники зобов'язані забезпечувати захист і нерозголошення персональних даних, інформації з обмеженим доступом, що стали їм відомі у зв'язку з виконанням відповідних обов'язків.

Члени Комісії з проведення оцінки зобов'язані не розголошувати відомості досудового розслідування та не можуть втручатися у здійснення досудового розслідування.

Висновок незалежної зовнішньої оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного бюро вважається ухваленим, якщо за нього проголосували всі члени Комісії з проведення оцінки.

Висновок незалежної зовнішньої оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного бюро оприлюднюється на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України протягом п'яти днів з дня його затвердження, включається як додаток до письмового звіту Національного бюро та заслуховується Верховною Радою України.

Організаційно-технічне забезпечення діяльності Комісії з проведення оцінки здійснює Секретаріат Кабінету Міністрів України. Фінансування діяльності Комісії з проведення оцінки та її членів може здійснюватися за рахунок залучення міжнародної технічної допомоги";

{Статтю 26 доповнено частиною сьомою згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Стаття 27. Підрозділи внутрішнього контролю Національного бюро

1. З метою попередження, виявлення та розслідування правопорушень у діяльності працівників Національного бюро у складі його центрального управління діє підрозділ внутрішнього контролю. Рішенням Директора Національного бюро у складі територіальних управлінь Національного бюро можуть створюватися підрозділи внутрішнього контролю. Підрозділи внутрішнього контролю підпорядковуються безпосередньо Директору Національного бюро.

{Абзац перший частини першої статті 27 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

Керівники та працівники підрозділів внутрішнього контролю центрального та територіальних управлінь Національного бюро призна-

ються на посаду та звільняються з посади Директором Національного бюро.

2. Підрозділ внутрішнього контролю Національного бюро має такі обов'язки:

1) запобігання вчиненню правопорушень працівниками Національного бюро згідно з вимогами законів України "Про запобігання корупції" та "Про державну службу";

2) здійснення контролю за дотриманням працівниками Національного бюро правил етичної поведінки, конфлікту інтересів, декларування майна, доходів, видатків та зобов'язань фінансового характеру;

3) проведення перевірок працівників Національного бюро на доброчесність та моніторингу способу їх життя;

4) перевірка інформації, що міститься у зверненнях фізичних та юридичних осіб, засобах масової інформації, інших джерелах, у тому числі отриманої через спеціальну телефонну лінію, сторінку в мережі Інтернет, засоби електронного зв'язку Національного бюро, щодо причетності працівників Національного бюро до вчинення правопорушень;

5) проведення службового розслідування стосовно працівників Національного бюро;

5^{-1}) здійснювати оперативно-розшукові заходи та досудове розслідування з метою попередження, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень у діяльності працівників Національного бюро;

{Частину другу статті 27 доповнено пунктом 5^{-1} згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

6) проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на призначення на посади в Національному бюро;

7) вжиття заходів щодо захисту працівників Національного бюро, які повідомляють про вчинення протиправних дій чи бездіяльність інших працівників Національного бюро;

8) консультування працівників Національного бюро щодо правил етичної поведінки, конфлікту інтересів, декларування майна, доходів, видатків та зобов'язань фінансового характеру.

3. Працівник Національного бюро, якому стала відома інформація про протиправні дії чи бездіяльність іншого працівника Національного бюро, зобов'язаний негайно повідомити про це Директора Національного бюро та підрозділ внутрішнього контролю Національного бюро.

4. Підрозділ внутрішнього контролю центрального управління Національного бюро оприлюднює на офіційному веб-сайті Національного

бюро декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які були подані у встановленому законом порядку Директором Національного бюро та його заступниками, директорами територіальних управлінь Національного бюро та їх заступниками, керівником центрального управління, керівниками структурних підрозділів центрального управління та територіальних управлінь Національного бюро.

Не підлягають оприлюдненню відомості, віднесені до інформації з обмеженим доступом згідно із Законом України "Про запобігання корупції".

5. У разі виявлення інформації про можливе вчинення працівником Національного бюро кримінального правопорушення підрозділ внутрішнього контролю Національного бюро негайно повідомляє про це Генерального прокурора чи його заступника.

{Частина п'ята статті 27 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016}

6. Порядок діяльності та повноваження підрозділів внутрішнього контролю Національного бюро визначаються положенням, яке затверджується Директором Національного бюро.

Стаття 28. Дисциплінарна відповідальність працівників та Дисциплінарна комісія Національного бюро

{Назва статті 28 в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

1. Для розгляду питань застосування дисциплінарних стягнень до працівників Національного бюро утворюється Дисциплінарна комісія у складі п'яти осіб. До складу Дисциплінарної комісії входять дві особи, визначені Радою громадського контролю при Національному бюро.

Склад та положення про Дисциплінарну комісію Національного бюро затверджуються Директором Національного бюро.

2. Дисциплінарна комісія на підставі службового розслідування, яке проводиться підрозділом внутрішнього контролю, складає висновок про наявність чи відсутність у діях працівника Національного бюро дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності з визначенням рекомендованого виду дисциплінарного стягнення.

3. Рішення про застосування дисциплінарного стягнення на підставі висновку Дисциплінарної комісії приймає Директор Національного бюро. Зазначене рішення може бути оскаржено до суду.

4. Підстави для притягнення працівника Національного бюро до дисциплінарної відповідальності:

1) невиконання чи неналежне виконання службових обов'язків;

2) незаконне розголошення інформації з обмеженим доступом, яка стала відомою працівнику у зв'язку з виконанням його повноважень;

3) порушення встановленого законом порядку і строків подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

4) публічне висловлювання, яке є порушенням презумпції невинуватості;

5) негативні результати перевірки на доброчесність або моніторингу способу життя працівника;

6) інші підстави, передбачені Законом України "Про державну службу" для працівників Національного бюро, які є державними службовцями, або Дисциплінарним статутом органів внутрішніх справ України для працівників Національного бюро, які є особами начальницького складу.

Перший заступник, заступники Директора Національного бюро також підлягають звільненню з посади у разі порушення вимог Закону України "Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)" у частині подання, дотримання строків подання декларації про контакти.

{Частину четверту статті 28 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 1780-IX від 23.09.2021}

{Статтю 28 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Стаття 29. Моніторинг способу життя працівників Національного бюро

1. Підрозділи внутрішнього контролю здійснюють моніторинг способу життя працівників Національного бюро з метою встановлення відповідності рівня життя працівника майну і доходам цього працівника та його членів сім'ї згідно з декларацією особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що подається ним відповідно до закону.

2. Порядок здійснення моніторингу способу життя працівників Національного бюро визначається Директором Національного бюро.

Моніторинг способу життя здійснюється із додержанням законодавства про захист персональних даних та не повинен передбачати надмірного втручання у право на недоторканність особистого і сімейного життя особи.

3. Встановлення невідповідності рівня життя працівника Національного бюро майну і доходам цього працівника та його членів сім'ї є підставою для притягнення його до дисциплінарної відповідальності.

Стаття 30. Забезпечення прозорості в діяльності Національного бюро

1. Національне бюро через засоби масової інформації, на своєму офіційному веб-сайті та в інших формах регулярно інформує суспільство про свою діяльність. Національне бюро оприлюднює та надає інформацію на запити в порядку, передбаченому Законом України "Про доступ до публічної інформації".

2. Національне бюро готує та оприлюднює не пізніше 10 лютого і 10 серпня в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на власній офіційній веб-сторінці в мережі Інтернет звіт про свою діяльність протягом попередніх шести місяців, поданий Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України.

3. Не може бути обмежено доступ до інформації щодо загального бюджету Національного бюро, його компетенції та основних напрямів діяльності, а також щодо притягнення до відповідальності за вчинення правопорушень працівників Національного бюро.

Стаття 31. Рада громадського контролю при Національному бюро

1. З метою забезпечення прозорості та цивільного контролю за діяльністю при Національному бюро утворюється Рада громадського контролю у складі 15 осіб, яка формується на засадах відкритого та прозорого конкурсу, який проводиться шляхом рейтингового інтернет-голосування громадян, які проживають на території України.

{Абзац перший частини першої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

Положення про Раду громадського контролю при Національному бюро та про порядок її формування затверджуються Кабінетом Міністрів України.

{Частину першу статті 31 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1810-IX від 19.10.2021}

До складу Ради громадського контролю при Національному бюро не можуть входити:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

2) особи, які, незалежно від тривалості, були працівниками Національного бюро або інших правоохоронних органів упродовж попередніх двох років;

{Пункт 2 частини першої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

3) особи, близькі особи яких, незалежно від тривалості, були працівниками Національного бюро або інших правоохоронних органів упродовж попередніх двох років.

{Пункт 3 частини першої статті 31 із змінами, внесеними згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

{Частину другу статті 31 виключено на підставі Закону № 1810-IX від 19.10.2021}

3. Рада громадського контролю при Національному бюро:

1) заслуховує інформацію про діяльність, виконання планів і завдань Національного бюро;

2) розглядає звіти Національного бюро і затверджує свій висновок щодо них;

3) обирає з її членів двох представників, які входять до складу Дисциплінарної комісії Національного бюро;

4) має інші права, передбачені Положенням про Раду громадського контролю.

Стаття 32. Печатка Національного бюро

1. Національне бюро є юридичною особою і має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

{Закон доповнено статтею 32 згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Стаття 33. Посвідчення працівника Національного бюро

1. Працівники Національного бюро мають службове посвідчення.

2. Положення про службове посвідчення працівника Національного бюро та його зразок затверджує Директор Національного бюро.

{Закон доповнено статтею 33 згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

Розділ II ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

До введення в дію Закону України “Про запобігання корупції” у випадку посилання в розділі I цього Закону на його положення застосовуються відповідні положення законів України “Про засади запобігання і протидії корупції” (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 40, ст. 404) та “Про правила етичної поведінки” (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 14, ст. 94).

{Пункт 1 розділу II доповнено абзацом другим згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) У Кримінальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131):

а) частину першу статей 45, 46, 47 та 48, частину четверту статті 74, пункт 1 частини третьої статті 81, пункт 1 частини четвертої статті 82 після слів "середньої тяжкості" доповнити словами "крім корупційних злочинів";

б) статтю 45 доповнити приміткою такого змісту:

"Примітка. Корупційними злочинами відповідно до цього Кодексу вважаються злочини, передбачені частиною другою статті 191, частиною другою статті 262, частиною другою статті 308, частиною другою статті 312, частиною другою статті 313, частиною другою статті 320, частиною першою статті 357, частиною другою статті 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини, передбачені статтями 354, 364, 364^{-1}, 365^{-2}, 368-370 цього Кодексу";

в) частину першу статті 69 після слів "рішення, може" доповнити словами "крім випадків засудження за корупційний злочин";

г) частину першу статті 75 після слова "суд" доповнити словами "крім випадків засудження за корупційний злочин";

ґ) частину першу статті 79 після слів "особливо тяжкі злочини" доповнити словами "а також за корупційні злочини";

д) пункт 2 частини третьої статті 81 та пункт 2 частини четвертої статті 82 після слів "судом за" доповнити словами "корупційний злочин середньої тяжкості";

е) статтю 86 доповнити частиною четвертою такого змісту:

"4. Особи, визнані винними у вчиненні корупційних злочинів, вироки стосовно яких не набрали законної сили, не можуть бути звільнені від відбування покарання, а особи, вироки стосовно яких набрали законної сили, – не можуть бути повністю звільнені законом про амністію від відбування покарання. Зазначені особи можуть бути звільнені від відбування покарання після фактичного відбуття ними строків, встановлених частиною третьою статті 81 цього Кодексу";

є) статтю 87 доповнити частиною третьою такого змісту:

"3. Особи, засуджені за вчинення корупційних злочинів, можуть бути звільнені від відбування покарання в порядку помилування після фактичного відбуття ними строків, встановлених частиною третьою статті 81 цього Кодексу";

ж) у статті 89:

пункт 3 виключити;

пункт 5 після слів “доходів громадян” доповнити словами “позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю”;

з) статтю 91 після частини першої доповнити новою частиною такого змісту:

“2. Зняття судимості до закінчення строків, зазначених у статті 89 цього Кодексу, не допускається у випадках засудження за умисні тяжкі та особливо тяжкі, а також корупційні злочини”.

У зв’язку з цим частини другу і третю вважати відповідно частинами третьою і четвертою;

и) абзац перший статті 112 та абзац перший частини першої статті 346 після слів “Генерального прокурора України” доповнити словами “Директора Національного антикорупційного бюро України”;

і) абзац перший частини першої статті 344 після слів “Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або його представника” доповнити словами “Директора Національного антикорупційного бюро України”;

ї) пункт 2 примітки до статті 368 замінити двома пунктами такого змісту:

“2. Службовими особами, які займають відповідальне становище, у статтях 368, 368^{-2}, 369 та 382 цього Кодексу є особи, зазначені у пункті 1 примітки до статті 364 цього Кодексу, посади яких згідно із статтею 25 Закону України “Про державну службу” віднесені до третьої, четвертої, п’ятої та шостої категорій, судді, прокурори і слідчі, а також інші, крім зазначених у пункті 3 примітки до цієї статті, керівники і заступники керівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць.

3. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, у статтях 368, 368^{-2}, 369 та 382 цього Кодексу є:

1) Президент України, Прем’єр-міністр України, члени Кабінету Міністрів України, перші заступники та заступники міністрів, народні депутати України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Директор Національного антикорупційного бюро України, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих су-

дів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступники;

2) особи, посади яких згідно із статтею 25 Закону України "Про державну службу" віднесені до першої та другої категорій;

3) особи, посади яких згідно із статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорій посад в органах місцевого самоврядування";

й) текст статті 368^{-2} викласти в такій редакції:

"1. Набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у власність майна, вартість якого значно перевищує доходи особи, отримані із законних джерел, або передача нею такого майна близьким родичам -

караються позбавленням волі на строк до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

2. Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне становище, -

караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

3. Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, зі спеціальною конфіскацією та з конфіскацією майна.

Примітка. 1. Особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, є особи, зазначені в пункті 1 частини першої статті 4 Закону України "Про запобігання корупції".

2. Значним перевищенням у цій статті є сума, що в два або більше рази перевищує розмір доходу, зазначеного в декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за відповідний період, поданій особою у порядку, встановленому Законом України "Про запобігання корупції";

2) пункт 1 частини другої статті 22 Бюджетного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 50-51, ст. 572) після сло-

ва “міністерства” доповнити словами “Національне антикорупційне бюро України”;

3) у Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № № 9-13, ст. 88):

а) у пунктах 8 та 17 частини першої статті 3 слова “органу державного бюро розслідувань” замінити словами “Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань”;

б) абзац перший частини дев’ятої статті 31 викласти в такій редакції:

“9. Кримінальне провадження стосовно Прем’єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України, перших заступників та заступників міністрів, народних депутатів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Директора Національного антикорупційного бюро України, Генерального прокурора України, його першого заступника чи заступника, Голови Конституційного Суду України, його заступника чи судді Конституційного Суду України, Голови Верховного Суду України, його першого заступника, заступника чи судді Верховного Суду України, голів вищих спеціалізованих судів, їх заступників чи суддів вищих спеціалізованих судів, Голови Національного банку України, його першого заступника чи заступника, осіб, посади яких віднесено до першої категорії посад державних службовців, а також щодо обвинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного антикорупційного бюро України, здійснюється”;

в) статтю 32 доповнити частиною третьою такого змісту:

“3. У разі якщо кримінальне правопорушення, досудове розслідування якого проводилося територіальним управлінням Національного антикорупційного бюро України, вчинено у межах територіальної юрисдикції місцевого суду за місцезнаходженням відповідного територіального управління Національного антикорупційного бюро України, то кримінальне провадження здійснює суд, найбільш територіально наближений до суду за місцезнаходженням відповідного територіального управління Національного антикорупційного бюро України, іншої адміністративно-територіальної одиниці (Автономної Республіки Крим, області, міста Києва чи Севастополя)”;

г) у статті 36:

частину п’яту доповнити реченням такого змісту: “Забороняється доручати здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національного антикорупційного бюро України, іншому органу досудового розслідування”;

частину шосту доповнити реченням такого змісту: “Скасування таких постанов слідчих та прокурорів Національного антикорупційного бюро України може бути здійснено лише Генеральним прокурором України або особою, яка виконує його обов’язки”;

ґ) пункт 4 частини першої статті 38 замінити двома пунктами такого змісту:

“4) Національного антикорупційного бюро України;

5) Державного бюро розслідувань”;

д) частину першу статті 41 після слів “органів безпеки” доповнити словами “Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань”;

е) у частині першій статті 143 слова “або органів державного бюро розслідувань” замінити словами “Національного антикорупційного бюро України або Державного бюро розслідувань”;

є) частину третю статті 154 доповнити реченням такого змісту: “Відсторонення від посади Директора Національного антикорупційного бюро України здійснюється слідчим суддею на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора України в порядку, встановленому законом”;

ж) частину другу статті 170 доповнити абзацом другим такого змісту:

“У невідкладних випадках, з метою забезпечення збереження речових доказів або можливої наступної конфіскації чи спеціальної конфіскації коштів та іншого майна, у кримінальному провадженні щодо кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національного антикорупційного бюро України, арешт на майно або кошти на рахунках фізичних та юридичних осіб у фінансових установах може бути накладено за письмовим рішенням Директора Національного антикорупційного бюро України, погодженим прокурором. Такі заходи застосовуються на строк до 72 годин. Директор Національного антикорупційного бюро України впродовж 24 годин з моменту прийняття такого рішення звертається до слідчого судді, суду з клопотанням про арешт майна”;

з) частину другу статті 214 після слів “Службою безпеки України” доповнити словами “Національним антикорупційним бюро України”;

и) у статті 216:

абзац другий частини другої доповнити словами “крім випадків, коли ці злочини віднесено згідно з цією статтею до підслідності слідчих Національного антикорупційного бюро України”;

частину четверту викласти в такій редакції:

“4. Слідчі органів державного бюро розслідувань, крім випадків, передбачених частиною п’ятою цієї статті, здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище відповідно до частини першої статті 9 Закону України “Про державну службу”, особами, посади яких віднесено до 1-3 категорій посад, суддями та працівниками правоохоронних органів.

Слідчі органів державного бюро розслідувань здійснюють також досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених абзацом першим частини п’ятої цієї статті, якщо вони були вчинені службовими особами Національного антикорупційного бюро України”;

після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

“5. Слідчі Національного антикорупційного бюро України здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених статтями 191, 206^{-2}, 209, 210, 211, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 368, 368^{-2}, 369, 369^{-2}, 410 Кримінального кодексу України, якщо наявна хоча б одна з таких умов:

1) злочин вчинено:

народним депутатом України, Прем’єр-міністром України, членом Кабінету Міністрів України, першим заступником та заступником міністра, Головою Національного банку України, його першим заступником та заступником, членом Ради Національного банку України, Секретарем Ради національної безпеки і оборони України, його першим заступником та заступником;

державним службовцем, посада якого віднесена до першої та другої категорій посад, особою, посада якої прирівняна до першої та другої категорій посад державної служби;

депутатом Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатом обласної ради, міської ради міст Києва та Севастополя, посадовою особою місцевого самоврядування, посаду якої віднесено до першої та другої категорій посад;

суддею Конституційного Суду України, суддею суду загальної юрисдикції, народним засідателем або присяжним (під час виконання ними цих функцій), Головою, членами, дисциплінарними інспекторами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Головою, заступником Голови, секретарем секції Вищої ради юстиції, іншим членом Вищої ради юстиції;

Генеральним прокурором України, його заступником, помічником Генерального прокурора України, прокурором Генеральної прокуратури України, слідчим Генеральної прокуратури України, керівником структурного підрозділу Генеральної прокуратури України, прокурором Автономної Республіки Крим, міст Києва і Севастополя, області та його заступником, керівником структурного підрозділу прокуратури Автономної Республіки Крим, міст Києва і Севастополя, області;

особою вищого начальницького складу органів внутрішніх справ, державної кримінально-виконавчої служби, органів та підрозділів цивільного захисту, посадовою особою митної служби, якій присвоєно спеціальне звання державного радника податкової та митної справи III рангу і вище, посадовою особою органів державної податкової служби, якій присвоєно спеціальне звання державного радника податкової та митної справи III рангу і вище;

військовослужбовцем вищого офіцерського складу Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, Національної гвардії України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України;

керівником суб'єкта великого підприємництва, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 відсотків;

2) розмір предмета злочину або завданої ним шкоди дорівнює або перевищує суму, яка в п'ятсот і більше разів перевищує мінімальну заробітну плату, встановлену на відповідний рік (якщо злочин вчинено службовою особою державного органу, правоохоронного органу, військового формування, органу місцевого самоврядування, суб'єкта господарювання, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 відсотків);

3) злочин, передбачений статтею 369, частиною першою статті 369^{-2} Кримінального кодексу України, вчинено щодо службової особи, визначеної в частині четвертій статті 18 Кримінального кодексу України або в пункті 1 цієї частини.

Прокурор, який здійснює нагляд за досудовими розслідуваннями, які проводяться слідчими Національного антикорупційного бюро України, своєю постановою може віднести кримінальне провадження у злочинах, передбачених абзацом першим цієї частини, до підслідності слідчих Національного антикорупційного бюро України, якщо відповідним злочином було заподіяно або могло бути заподіяно тяжкі наслідки охороню-

ваним законом свободам та інтересам фізичної або юридичної особи, а також державним чи суспільним інтересам. Під тяжкими наслідками слід розуміти загрозу заподіяння або заподіяння шкоди життєво важливим інтересам суспільства та держави, зокрема державному суверенітету, територіальній цілісності України, реалізації конституційних прав, свобод і обов'язків трьох і більше осіб".

У зв'язку з цим частину п'яту вважати частиною шостою;

і) частину п'яту статті 218 доповнити абзацом другим такого змісту:

"Спір про підслідність у кримінальному провадженні, яке може належати до підслідності Національного антикорупційного бюро України, вирішує Генеральний прокурор України або його заступник";

ї) у частині шостій статті 232 слова "органу державного бюро розслідувань, на території юрисдикції якого перебуває така особа" замінити словами "на території юрисдикції якого перебуває така особа, Національному антикорупційному бюро України або Державному бюро розслідувань";

й) у статті 246:

у частині п'ятій:

абзац четвертий після слів "управління Служби безпеки України" доповнити словами "керівником відповідного підрозділу Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань";

абзац п'ятий після слів "Головою Служби безпеки України" доповнити словами "Директором Національного антикорупційного бюро України";

частину шосту після слів "органів безпеки" доповнити словами "Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань";

к) у статті 247 слова "головою чи за його визначенням іншим суддею" замінити словами "слідчим суддею";

л) статтю 480 доповнити пунктом 9 такого змісту:

"9) Директора та працівників Національного антикорупційного бюро України";

м) у частині першій статті 481:

пункт 2 після слів "секретарю Рахункової палати" доповнити словами "Директору Національного антикорупційного бюро України";

пункт 3 після слів "народному засідателю на час здійснення ними правосуддя" доповнити словами "працівникам Національного антикорупційного бюро України";

н) частину першу статті 545 доповнити словами “крім досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного антикорупційного бюро України, яке у таких випадках здійснює функції центрального органу України”;

о) частину четверту статті 575 після слів “органу Державного бюро розслідувань України” доповнити словами “Національного антикорупційного бюро України”;

п) пункт 1 розділу X “Прикінцеві положення” після абзацу третього доповнити новим абзацом такого змісту:

“частини п’ятої статті 216 цього Кодексу, яка вводиться в дію з дня початку діяльності Національного антикорупційного бюро України, але не пізніше трьох років з дня набрання чинності цим Кодексом”.

У зв’язку з цим абзаци четвертий – восьмий вважати відповідно абзацами п’ятим – дев’ятим;

р) пункт 1 розділу XI “Перехідні положення” доповнити абзацами такого змісту:

“До дня введення в дію частини п’ятої статті 216 цього Кодексу повноваження щодо досудового розслідування передбачених нею кримінальних правопорушень здійснюють слідчі органів прокуратури, які користуються повноваженнями слідчих, визначених цим Кодексом.

Після введення в дію частини п’ятої статті 216 цього Кодексу матеріали кримінальних проваджень, досудове розслідування яких здійснюється органами прокуратури, передаються слідчими органів прокуратури Національному антикорупційному бюро України”;

{Підпункт 4 пункту 2 розділу II втратив чинність на підставі Закону № 1697-VII від 14.10.2014}

5) у Законі України “Про оперативно-розшукову діяльність” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 22, ст. 303 із наступними змінами):

а) частину першу статті 5 доповнити абзацом одинадцятим такого змісту:

“Національного антикорупційного бюро України – оперативними, оперативно-технічними, внутрішнього контролю”;

б) у статті 9:

частину першу після слів “розвідувального органу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону” доповнити словами “підрозділу Національного антикорупційного бюро України”;

частину другу доповнити словами “Національним антикорупційним бюро України”;

частину третю після слів “підрозділу внутрішньої безпеки МВС” доповнити словами “підрозділу Національного антикорупційного бюро України”;

частину восьму після слів “Служба зовнішньої розвідки України” доповнити словами “Національне антикорупційне бюро України”;

в) частини другу і третю статті 9^{-1} після слів “Головою Служби зовнішньої розвідки України” доповнити словами “Директором Національного антикорупційного бюро України”;

6) у частині другій статті 8 Закону України “Про попереднє ув’язнення” (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 360 із наступними змінами):

абзац четвертий після слів “розвідувальних органів України” доповнити словами “та працівників Національного антикорупційного бюро України”;

абзац десятий після слова “юстиції” доповнити словами “Національному антикорупційному бюро України”;

{Підпункт 7 пункту 2 розділу II втратив чинність на підставі Закону № 889-VIII від 10.12.2015}

8) абзац перший частини третьої статті 3 Закону України “Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві” (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 11, ст. 51; 2003 р., № 16, ст. 124; 2009 р., № 36-37, ст. 511; 2013 р., № 21, ст. 208):

“3. Здійснення заходів безпеки покладається за підслідністю на органи служби безпеки, органи внутрішніх справ або Національне антикорупційне бюро України, у складі структур яких з цією метою створюються спеціальні підрозділи. Безпека осіб, яких беруть під захист, якщо кримінальні справи знаходяться у провадженні прокуратури або суду, здійснюється за їх рішенням відповідно органами служби безпеки, органами внутрішніх справ, Національним антикорупційним бюро України чи органами і установами виконання покарань та слідчими ізоляторами”;

9) у Законі України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів” (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 11, ст. 50 із наступними змінами):

а) абзац перший пункту 1 частини першої статті 2 після слів “Військової служби правопорядку у Збройних Силах України” доповнити словами “Національне антикорупційне бюро України”;

б) статтю 14 доповнити пунктом “ж” такого змісту:

“ж) Директор Національного антикорупційного бюро України, директори його територіальних управлінь – щодо захисту підлеглих працівників Національного антикорупційного бюро України, а також їх близьких родичів”;

в) частину першу статті 15 після абзацу шостого доповнити новим абзацом такого змісту:

“д) стосовно працівників Національного антикорупційного бюро України та їх близьких родичів – на відповідні підрозділи Національного антикорупційного бюро України”.

У зв’язку з цим абзац сьомий вважати абзацом восьмим;

10) статтю 15 Закону України “Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду” (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами) після слів “Державної кримінально-виконавчої служби України” доповнити словами “працівникам Національного антикорупційного бюро України”;

11) пункт 3 частини першої статті 62 Закону України “Про банки і банківську діяльність” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5-6, ст. 30; 2004 р., № 13, ст. 181) після слів “Міністерства внутрішніх справ України” доповнити словами “Національному антикорупційному бюро України”;

{Підпункт 12 пункту 2 розділу II втратив чинність на підставі Закону № 1700-VII від 14.10.2014}

13) у розділі I Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань удосконалення діяльності прокуратури” (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 37, ст. 490):

а) пункт 3 викласти в такій редакції:

“3. Пункти 2 і 3 примітки до статті 368 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) викласти в такій редакції:

“2. Службовими особами, які займають відповідальне становище, у статтях 368, 368^{-2}, 369 та 382 цього Кодексу є особи, зазначені у пункті 1 примітки до статті 364 цього Кодексу, посади яких згідно із статтею 6 Закону України “Про державну службу” віднесені до посад державної служби підгруп I-4, II-2, II-3, II-4, III-1, III-2, III-3, III-4, IV-1, IV-2, IV-3, судді, прокурори і слідчі, а також інші, крім зазначених у пункті 3 примітки до цієї статті, керівники і заступники керівників органів державної

влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць.

3. Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, у статтях 368, 368^{-2}, 369 та 382 цього Кодексу є:

1) Президент України, Прем'єр-міністр України, члени Кабінету Міністрів України, перші заступники та заступники міністрів, народні депутати України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Директор Національного антикорупційного бюро України, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, Голова Конституційного Суду України, його заступники та судді Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, його перший заступник, заступники та судді Верховного Суду України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступники, Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступники;

2) особи, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп І-1, І-2, І-3 та ІІ-1;

3) особи, посади яких згідно із статтею 14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до першої та другої категорій посад в органах місцевого самоврядування";

б) пункт 7 викласти в такій редакції:

"7. У Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № № 9-13, ст. 88):

1) абзац перший частини дев'ятої статті 31 викласти в такій редакції:

"9. Кримінальне провадження стосовно Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України, перших заступників та заступників міністрів, народних депутатів України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Директора Національного антикорупційного бюро України, Генерального прокурора України, його першого заступника чи заступника, Голови Конституційного Суду України, його заступника чи судді Конституційного Суду України, Голови Верховного Суду України, його першого заступника, заступника чи судді Верховного Суду України, голів вищих спеціалізованих судів, їх заступників чи суддів вищих спеціалізованих судів, Голови Національного банку України, його першого заступника чи заступника, осіб, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп І-1, І-2, І-3, а також щодо обвинувачення у

вчиненні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Національного антикорупційного бюро України, здійснюється";

2) частину четверту статті 216 викласти в такій редакції:

"4. Слідчі органів державного бюро розслідувань, крім випадків, передбачених частиною п'ятою цієї статті, здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених особами, зазначеними у пунктах 1, 2 та 3 частини другої статті 2 Закону України "Про державну службу", Головою Національного банку України, його першим заступником чи заступником, суддями та працівниками правоохоронних органів, службовими особами, посади яких згідно із статтею 6 Закону України "Про державну службу" віднесені до посад державної служби підгруп I-1, I-2, I-3, I-4, II-1, II-2, III-1, IV-1.

Слідчі органів державного бюро розслідувань здійснюють також досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених абзацом першим частини п'ятої цієї статті, якщо вони були вчинені службовими особами Національного антикорупційного бюро України".

3. Рекомендувати Президенту України вжити заходів щодо формування Конкурсної комісії із призначення Директора Національного антикорупційного бюро України та його утворення.

4. Кабінету Міністрів України протягом місяця з дня набрання чинності цим Законом:

1) внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Державного бюджету України на поточний рік для включення до нього видатків, необхідних для створення та діяльності Національного антикорупційного бюро України, зокрема видатків для забезпечення Національного антикорупційного бюро України та його територіальних управлінь адміністративними будинками, транспортними засобами, засобами зв'язку і матеріально-технічного забезпечення, спеціальною технікою оперативно-технічних підрозділів та підрозділів оперативного документування, озброєнням, спеціальними засобами захисту, іншим майном та інформаційною базою;

2) внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо регулювання порядку проведення перевірки на доброчесність осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;

3) вжити заходів щодо забезпечення утворення та діяльності Національного антикорупційного бюро України та його територіальних управлінь;

4) прийняти нормативно-правові акти, що випливають із цього Закону, та забезпечити перегляд міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

5. Міністерству внутрішніх справ України, Службі безпеки України та органам прокуратури у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом забезпечити передачу Національному антикорупційному бюро України та його територіальним управлінням інформаційної бази, закріпленої за їх відповідними підрозділами, в частині, необхідній для утворення та функціонування Національного антикорупційного бюро України та його територіальних управлінь.

6. Відкритий конкурсний відбір на зайняття посади Директора Національного антикорупційного бюро України проводиться в порядку, передбаченому статтею 7 цього Закону, до набрання чинності цим Законом.

Відкритий конкурс на зайняття посад у центральному управлінні Національного антикорупційного бюро України проводиться у чотиримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом.

{Абзац другий пункту 6 розділу II в редакції Закону № 198-VIII від 12.02.2015}

6^{-1}. На службу до центрального та територіальних управлінь Національного антикорупційного бюро України не можуть бути прийняті особи, які протягом п’яти років до набрання чинності цим Законом працювали (проходили службу), незалежно від тривалості, у спеціально уповноважених підрозділах по боротьбі з корупцією в органах прокуратури, Міністерства внутрішніх справ України, податкової міліції, Служби безпеки України, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України та митних органах.

{Розділ II доповнено пунктом 6^{-1} згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

7. Питання подальших досудових розслідувань, які були розпочаті до набрання чинності цим Законом, у кримінальних провадженнях, що відповідно до закону віднесені до підслідності Національного антикорупційного бюро України, вирішуються прокурором.

7^{-1}. Служба безпеки України до створення в Національному антикорупційному бюро України оперативно-технічного підрозділу забезпечує безоплатне користування уповноваженими працівниками Національного антикорупційного бюро України обладнанням та іншими матеріально-технічними засобами, необхідними для виконання обов’язків Національного антикорупційного бюро України. Уповноважені працівники На-

ціонального антикорупційного бюро України використовують зазначені засоби автономно, без неналежного втручання працівників Служби безпеки України.

{Розділ II доповнено пунктом 7[-1] згідно із Законом № 198-VIII від 12.02.2015}

8. До приведення у відповідність із цим Законом закони України, інші нормативно-правові акти діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

9. Встановити, що за результатами відкритого конкурсного відбору на зайняття посади Директора Національного антикорупційного бюро України, оголошеного у 2022 році після набрання чинності Законом України "Про внесення зміни до розділу II "Прикінцеві положення" Закону України "Про Національне антикорупційне бюро України" щодо встановлення обмежень для призначення Директора Національного антикорупційного бюро України у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні", не може бути призначена на посаду Директора Національного антикорупційного бюро України особа, яка після введення воєнного стану Указом Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, перебувала за межами України сукупно більше 21 дня станом на останній день прийому документів від осіб, які претендують на участь у конкурсі, визначений в оголошенні про умови та строки проведення конкурсу на зайняття посади Директора Національного антикорупційного бюро України. Зазначене обмеження не поширюється на осіб, які перебували за межами України більше зазначеного строку на лікуванні внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, пов'язаних з виконанням обов'язків військової служби, або у відрядженні у зв'язку з виконанням завдань в інтересах національної безпеки і оборони, здійсненням заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації проти України.

{Розділ II доповнено пунктом 9 згідно із Законом № 2582-IX від 07.09.2022}

Президент України П.ПОРОШЕНКО
м. Київ 14 жовтня 2014 року
№ 1698-VII

ЗАКОН УКРАЇНИ
ПРО ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 6, ст.55)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 889-VIII від 10.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.43 № 1355-VIII від 12.05.2016, ВВР, 2016, № 22, ст.453 № 1774-VIII від 06.12.2016, ВВР, 2017, № 2, ст.25 № 1798-VIII від 21.12.2016, ВВР, 2017, № 7-8, ст.50 № 2475-VIII від 03.07.2018, ВВР, 2018, № 36, ст.272 № 2720-VIII від 16.05.2019, ВВР, 2019, № 22, ст.84 № 263-IX від 31.10.2019, ВВР, 2020, № 2, ст.5 № 305-IX від 03.12.2019, ВВР, 2020, № 6, ст.33 № 524-IX від 04.03.2020, ВВР, 2020, № 38, ст.279 № 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408 № 1052-IX від 03.12.2020, ВВР, 2021, № 6, ст.45 № 1089-IX від 16.12.2020 № 1150-IX від 28.01.2021, ВВР, 2021, № 23, ст.197 № 1587-IX від 30.06.2021 № 1780-IX від 23.09.2021, ВВР, 2021, № 51, ст.421}

{У тексті Закону слова "Генеральний прокурор України" в усіх відмінках замінено словами "Генеральний прокурор" у відповідному відмінку згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016}

Цей Закон визначає правові основи організації та діяльності Державного бюро розслідувань.

Розділ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Державне бюро розслідувань

1. Державне бюро розслідувань є державним правоохоронним органом, на який покладаються завдання щодо запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його компетенції.

{Стаття 1 із змінами, внесеними згідно із Законами № 305-IX від 03.12.2019, № 720-IX від 17.06.2020}

Стаття 2. Правові засади діяльності Державного бюро розслідувань

1. Державне бюро розслідувань у своїй діяльності керується Конституцією України, міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цим та іншими законами України, а також іншими нормативно-правовими актами, прийнятими на їх основі.

{Частину другу статті 2 виключено на підставі Закону № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 3. Основні засади організації та діяльності Державного бюро розслідувань

1. Державне бюро розслідувань організовується і діє на засадах:

1) верховенства права, відповідно до якого людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, а права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави;

2) законності;

3) справедливості;

4) неупередженості;

5) незалежності і персональної відповідальності кожного працівника Державного бюро розслідувань;

6) відкритості та прозорості діяльності Державного бюро розслідувань для суспільства та демократичного цивільного контролю, підзвітності і підконтрольності визначеним законом державним органам. Державне бюро розслідувань діє гласно тією мірою, що не порушує права і свободи людини і громадянина, не суперечить вимогам кримінального процесуального законодавства та законодавства про державну таємницю;

7) політичної нейтральності і позапартійності. Використання Державного бюро розслідувань у партійних, групових чи особистих інтересах не допускається. Діяльність політичних партій у Державному бюро розслідувань забороняється;

8) єдиноначальності у реалізації повноважень Державного бюро розслідувань. Принцип єдиноначальності не заперечує принципу процесуальної самостійності слідчого органу Державного бюро розслідувань.

{Пункт 8 частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 4. Гарантії незалежності Державного бюро розслідувань

1. Незалежність Державного бюро розслідувань від незаконного втручання у його діяльність гарантується, зокрема, визначеними цим та іншими законами:

1) спеціальним статусом Державного бюро розслідувань, особливим порядком, фінансування та організаційного забезпечення діяльності;

{Пункт 1 частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

2) особливим порядком добору, призначення та звільнення Директора Державного бюро розслідувань, а також вичерпним переліком підстав для припинення його повноважень, визначеним цим Законом;

{Пункт 2 частини першої статті 4 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

3) порядком здійснення повноважень Державним бюро розслідувань та його працівниками;

{Пункт 4 частини першої статті 4 виключено на підставі Закону № 305-IX від 03.12.2019}

5) забороною незаконного втручання у здійснення повноважень працівників Державного бюро розслідувань;

6) належною оплатою праці працівників Державного бюро розслідувань і соціальними гарантіями;

7) правовим захистом і забезпеченням особистої безпеки працівників Державного бюро розслідувань, їхніх близьких родичів.

2. Забороняється незаконне втручання державних органів, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, політичних партій, громадських об'єднань, інших фізичних або юридичних осіб у діяльність Державного бюро розслідувань.

Будь-які вказівки, пропозиції, вимоги, доручення, спрямовані до Державного бюро розслідувань та його працівників, що стосуються питань досудового розслідування в конкретних кримінальних провадженнях, є неправомірними і не підлягають виконанню. У разі отримання такої вказівки, вимоги, доручення тощо працівник Державного бюро розслідувань невідкладно інформує про це в письмовій формі Директора Державного бюро розслідувань.

Стаття 5. Завдання Державного бюро розслідувань

1. Державне бюро розслідувань вирішує завдання із запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування:

1) злочинів, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище відповідно до частини першої статті 9 Закону України "Про державну службу", особами, посади яких віднесено до першої – третьої категорій посад державної служби, суддями та працівниками правоохоронних органів, крім випадків, коли ці злочини віднесено до підслідності детективів Національного антикорупційного бюро України;

2) злочинів, вчинених службовими особами Національного антикорупційного бюро України, заступником Генерального прокурора – керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури або іншими прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України;

3) злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів), крім злочинів, передбачених статтею 422 Кримінального кодексу України.

Розділ ІІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Стаття 6. Повноваження Державного бюро розслідувань

1. Державне бюро розслідувань відповідно до покладених на нього завдань та у межах своєї компетенції:

1) бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності, вносить відповідні пропозиції на розгляд Кабінету Міністрів України;

2) здійснює інформаційно-аналітичні заходи щодо встановлення системних причин та умов проявів організованої злочинності та інших видів злочинності, протидію яким віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань, вживає заходів до їх усунення;

3) припиняє і розкриває кримінальні правопорушення, розслідування яких віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань;

{Пункт 3 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

4) здійснює оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, на підставах та в порядку, встановлених законом;

{Пункт 4 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

5) здійснює розшук осіб, які переховуються від слідства та суду за кримінальні правопорушення, розслідування яких віднесено до підслідності Державного бюро розслідувань;

{Пункт 5 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

6) використовує гласних і негласних штатних та позаштатних працівників на підставах та в порядку, встановлених законом, дотримуючись умов добровільності і конфіденційності цих відносин, матеріально і морально заохочує осіб, які надають допомогу в запобіганні, виявленні, припиненні і розслідуванні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

{Пункт 6 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

7) розробляє і затверджує методику розслідування окремих видів кримінальних правопорушень;

{Пункт 7 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

8) вживає заходів щодо відшкодування завданих державі збитків і шкоди, забезпечує можливості для конфіскації коштів та іншого майна, одержаного внаслідок вчинення кримінальних правопорушень, у порядку, визначеному законодавством;

{Пункт 8 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

8^{-1}) вживає заходів щодо виявлення необґрунтованих активів та збору доказів їх необґрунтованості у порядку та в межах компетенції, визначених законодавством;

{Частину першу статті 6 доповнено пунктом 8^{-1} згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

9) вживає заходів для повернення в Україну з-за кордону коштів та іншого майна, одержаних внаслідок вчинення кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

{Пункт 9 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

10) виключно з метою здійснення своїх повноважень має доступ як користувач до інформаційних систем органів державної влади, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, самостійно створює інформаційні системи та веде оперативний облік в обсязі і порядку, що визначаються завданнями, покладеними на Державне бюро розслідувань, із дотриманням законодавства про захист персональних даних;

11) організовує забезпечення особистої безпеки осіб рядового і начальницького складу, державних службовців Державного бюро розслідувань та інших визначених законом осіб, а також захист осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, від протиправних посягань;

12) забезпечує роботу з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників Державного бюро розслідувань, бере участь у формуванні державного замовлення на підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації фахівців у відповідних сферах;

13) здійснює виконання запитів про надання правової допомоги, які надійшли від компетентних органів іноземних держав;

14) розробляє пропозиції до проектів міжнародних договорів України та забезпечує дотримання і виконання зобов’язань, взятих за міжнародними договорами України;

15) здійснює співробітництво з поліцейськими та іншими відповідними органами іноземних держав відповідно до законів та міжнародних договорів України;

16) забезпечує відповідно до законодавства додержання режиму захищеної законом таємниці та іншої інформації з обмеженим доступом, а також визначеного законом порядку оприлюднення та надання доступу до публічної інформації;

17) звітує про свою діяльність у порядку, визначеному цим Законом, та інформує суспільство про результати своєї роботи;

18) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом.

Стаття 7. Реалізація повноважень Державного бюро розслідувань

1. Державне бюро розслідувань та його уповноважені посадові особи з метою виконання покладених на них завдань:

1) здійснюють на підставах і в порядку, встановлених законом, гласні та негласні оперативно-розшукові, оперативно-розшукову діяльність, слідчі (розшукові) та негласні слідчі (розшукові) дії з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

{Пункт 1 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2720-VIII від 16.05.2019, № 720-IX від 17.06.2020}

2) безоплатно одержують в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України, за письмовими запитами Директора Державного бюро розслідувань, його уповноваженого заступника, директорів територіальних управлінь Державного бюро розслідувань або їхніх уповноважених заступників інформацію, необхідну у справах про кримінальні правопорушення, що знаходяться у провадженні Державного бюро розслідувань, у тому числі з автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є органи державної влади або органи місцевого самоврядування, у тому числі інформацію з обмеженим доступом. Використання цієї інформації здійснюється Державним бюро розслідувань з дотриманням законодавства про захист персональних даних. Суб’єкти, яким адресовано відповідний запит, зобов’язані протягом трьох днів, а в разі неможливості – не пізніше 10-денного строку, надати відповідну інформацію або повідомити про причини, що перешкоджають її наданню;

{Пункт 2 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами № 305-IX від 03.12.2019, № 720-IX від 17.06.2020}

2-1) безоплатно одержують за письмовими запитами Директора Державного бюро розслідувань, його уповноваженого заступника, директорів територіальних органів Державного бюро розслідувань або їх уповноважених заступників інформацію, необхідну у справах щодо виявлення необґрунтованих активів та збору доказів їх необґрунтованості в межах компетенції Державного бюро розслідувань, у тому числі з автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є органи державної влади або органи місцевого самоврядування, зокрема інформацію з обмеженим доступом. Використання такої інформації здійснюється Державним бюро розслідувань з дотриманням законодавства про захист персональних даних. Суб'єкти, яким адресовано відповідний запит, зобов'язані протягом трьох днів, а в разі неможливості – не пізніше 10-денного строку, надати відповідну інформацію або повідомити про причини, що перешкоджають її наданню;

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 2-1 згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

2-2) безоплатно одержують на підставі рішення Директора Державного бюро розслідувань або його уповноваженого заступника, погодженого з Генеральним прокурором або його уповноваженим заступником, від банків, депозитарних, фінансових та інших установ, підприємств та організацій незалежно від форми власності інформацію про операції із зазначенням даних про контрагентів, рахунки, вклади, правочини фізичних осіб, фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб, яка необхідна для виявлення необґрунтованих активів та збору доказів їх необґрунтованості в межах компетенції Державного бюро розслідувань. Отримання від банків інформації, що становить банківську таємницю, здійснюється в порядку та обсязі, визначених Законом України "Про банки і банківську діяльність";

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 2-2 згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1587-IX від 30.06.2021}

3) вживають заходів для припинення фізичними та юридичними особами протиправних діянь, що перешкоджають здійсненню повноважень Державного бюро розслідувань, перевіряють у зв'язку з цим документи, що посвідчують особу;

4) проводять фотографування, аудіо- і відеозйомку, дактилоскопію осіб, затриманих за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, взятих під варту;

{Пункт 4 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

5) використовують у невідкладних випадках, з подальшим відшкодуванням завданих збитків, транспортні засоби, що належать фізичним та юридичним особам (крім транспортних засобів дипломатичних, консульських та інших представництв іноземних держав і організацій, транспортних засобів спеціального призначення), для проїзду до місця події, припинення кримінального правопорушення, переслідування та затримання осіб, які підозрюються у його вчиненні, доставлення до закладів охорони здоров'я осіб, які потребують екстреної медичної допомоги;

{Пункт 5 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

6) здійснюють співпрацю з фізичними особами, у тому числі на договірних засадах, дотримуючись умов добровільності і конфіденційності цих відносин, матеріально та морально заохочують осіб, які надають допомогу в запобіганні, виявленні, припиненні і розслідуванні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

{Пункт 6 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

7) у цілях оперативно-розшукової та слідчої діяльності створюють інформаційні системи та ведуть оперативний облік в обсязі і порядку, передбачених законодавством;

8) у випадках, передбачених цим Законом, на підставі та в порядку, визначених Законом України "Про Національну поліцію", зберігають, носять та застосовують вогнепальну зброю і спеціальні засоби, а також застосовують заходи фізичного впливу;

9) скликають наради, проводять конференції та семінари, інші наукові та науково-практичні заходи;

10) вживають заходів щодо розшуку та арешту коштів та іншого майна, що можуть бути предметом конфіскації або спеціальної конфіскації у кримінальних правопорушеннях, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, або мають ознаки необґрунтованості та можуть бути стягнуті в дохід держави – в межах компетенції Державного бюро розслідувань, провадять діяльність із зберігання коштів та іншого майна, на яке накладено арешт;

{Пункт 10 частини першої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами № 263-IX від 31.10.2019, № 720-IX від 17.06.2020}

11) залучають у межах компетенції на добровільній основі, у тому числі на договірних засадах, кваліфікованих спеціалістів та експертів, у тому числі іноземців, з будь-яких установ, організацій, контрольних і фінансових органів з метою визначення вартості активів з ознаками необґрунтованості.

{Частину першу статті 7 доповнено пунктом 11 згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

2. На працівників Державного бюро розслідувань, які здійснюють покладені на них обов'язки у складі слідчих чи оперативних підрозділів, поширюються також права та обов'язки, передбачені Кримінальним процесуальним кодексом України та Законом України "Про оперативно-розшукову діяльність".

Стаття 8. Особливості одержання заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення або необґрунтовані доходи, віднесені до підслідності Державного бюро розслідувань

{Назва статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 263-IX від 31.10.2019, № 720-IX від 17.06.2020}

1. Для одержання заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, віднесені до підслідності Державного бюро розслідувань, або необґрунтовані активи, виявлення яких належить до компетенції Державного бюро розслідувань, створюється спеціальна телефонна лінія, а також забезпечується можливість подання таких заяв і повідомлень, у тому числі без зазначення прізвища, імені, по батькові (найменування) потерпілого або заявника, через офіційний веб-сайт Державного бюро розслідувань та засобами електронного зв'язку.

{Абзац перший частини першої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 263-IX від 31.10.2019, № 720-IX від 17.06.2020}

Усі отримані із заяв і повідомлень, а також виявлені з інших джерел відомості про обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань у порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом України.

{Абзац другий частини першої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

2. Заяви чи повідомлення про кримінальні правопорушення або про необґрунтовані активи, в яких не зазначені прізвище, ім'я, по батькові (найменування) потерпілого або заявника, розглядаються за умови, що відповідна інформація стосується конкретної особи або містить фактич-

ні дані про вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину, які можуть бути перевірені.

{Частина друга статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 263-IX від 31.10.2019, № 720-IX від 17.06.2020}

3. Інші органи державної влади, отримавши інформацію про кримінальне правопорушення, віднесений до підслідності Державного бюро розслідувань, зобов'язані невідкладно внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та негайно повідомити про це начальника (керівника) територіального управління Державного бюро розслідувань.

{Частина третя статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

Стаття 9. Структура і чисельність Державного бюро розслідувань

1. Систему Державного бюро розслідувань складають центральний апарат, територіальні управління, спеціальні підрозділи, навчальні заклади та науково-дослідні установи. У складі Державного бюро розслідувань діють слідчі, оперативні підрозділи, підрозділи внутрішнього контролю та інші підрозділи.

Організаційна структура Державного бюро розслідувань визначається Президентом України.

{Частина перша статті 9 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

2. Гранична чисельність центрального апарату та територіальних управлінь Державного бюро розслідувань становить 1 тисячу 600 осіб.

{Частина друга статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

3. Державне бюро розслідувань є юридичною особою публічного права та здійснює свої повноваження безпосередньо і через територіальні управління.

{Частина третя статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

4. Для забезпечення виконання завдань Державного бюро розслідувань утворюються такі його територіальні управління:

1) територіальне управління, розташоване у місті Львові, що поширює свою діяльність на Волинську, Закарпатську, Івано-Франківську, Львівську, Тернопільську області;

2) територіальне управління, розташоване у місті Хмельницькому, що поширює свою діяльність на Вінницьку, Житомирську, Рівненську, Хмельницьку, Чернівецьку області;

3) територіальне управління, розташоване у місті Миколаєві, що поширює свою діяльність на Кіровоградську, Миколаївську, Одеську області;

4) територіальне управління, розташоване у місті Мелітополі, що поширює свою діяльність на Автономну Республіку Крим, Запорізьку, Херсонську області, місто Севастополь;

5) територіальне управління, розташоване у місті Полтаві, що поширює свою діяльність на Дніпропетровську, Полтавську, Сумську, Харківську області;

6) територіальне управління, розташоване у місті Краматорську, що поширює свою діяльність на Донецьку і Луганську області;

7) територіальне управління, розташоване у місті Києві, що поширює свою діяльність на місто Київ, Київську, Черкаську та Чернігівську області.

5. Територіальні управління Державного бюро розслідувань є юридичними особами публічного права, мають самостійний баланс, рахунки в органах Державної казначейської служби України, печатку із зображенням Державного Герба України і своїм найменуванням.

{Частина п'ята статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2720-VIII від 16.05.2019, № 305-IX від 03.12.2019}

6. Територіальні управління Державного бюро розслідувань діють на підставі положень, що затверджуються Директором Державного бюро розслідувань.

{Частина шоста статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 10. Директор Державного бюро розслідувань та його заступники

1. Керівництво діяльністю Державного бюро розслідувань здійснює його Директор, який має першого заступника та двох заступників.

У разі відсутності Директора Державного бюро розслідувань його повноваження здійснює перший заступник Директора Державного бюро розслідувань, а в разі його відсутності – один із заступників Директора Державного бюро розслідувань згідно із розподілом обов'язків.

{Частина перша статті 10 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

2. Директором Державного бюро розслідувань, першим заступником Директора Державного бюро розслідувань і заступником Директора Державного бюро розслідувань може бути громадянин України, не молодший 35 років, який:

1) має вищу юридичну освіту;

2) має стаж роботи в галузі права не менше десяти років (після здобуття вищої юридичної освіти);

3) має досвід роботи на керівних посадах не менше п’яти років;

4) володіє державною мовою;

5) не є членом жодної політичної партії;

6) не є і не був членом організації, забороненої законом або судом;

7) має високі моральні якості та бездоганну репутацію;

8) за станом здоров’я спроможний виконувати відповідні службові обов’язки.

{Абзац десятий частини другої статті 10 виключено на підставі Закону № 305-IX від 03.12.2019}

{Абзац одинадцятий частини другої статті 10 виключено на підставі Закону № 305-IX від 03.12.2019}

3. Директор Державного бюро розслідувань, перший заступник Директора Державного бюро розслідувань і заступники Директора Державного бюро розслідувань призначаються строком на п’ять років. Одна і та сама особа не може обіймати одну і ту саму посаду або іншу із зазначених більше двох строків підряд.

Не може бути призначена на посаду Директора Державного бюро розслідувань, першого заступника Директора Державного бюро розслідувань і заступника Директора Державного бюро розслідувань особа, яка:

1) підпадає під обмеження, встановлені статтею 15 цього Закону;

2) має заборгованість із сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців із дня пред’явлення виконавчого документа до примусового виконання.

{Частина третя статті 10 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

4. Повноваження Директора Державного бюро розслідувань, першого заступника Директора Державного бюро розслідувань і заступника Директора Державного бюро розслідувань припиняються у зв’язку із закінченням строку повноважень або у разі:

1) подання письмової заяви про припинення повноважень за власним бажанням;

2) призначення чи обрання на іншу посаду за його згодою;

3) досягнення 65 років;

4) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я відповідно до висновку медичної комісії, що утворюється за рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

5) набрання законної сили рішенням суду про визнання його недієздатним або про обмеження його цивільної дієздатності, про визнання його безвісно відсутнім чи про оголошення його померлим;

6) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього у зв'язку із вчиненням злочину чи кримінального проступку (крім необережного кримінального проступку) або притягнення до адміністративної відповідальності за адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, а так само набрання законної сили рішенням суду про визнання його активів або активів, набутих за його дорученням іншими особами або в інших передбачених статтею 290 Цивільного процесуального кодексу України випадках, необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави;

{Пункт 6 частини четвертої статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

7) припинення ним громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України;

8) смерті;

{Пункт 9 частини четвертої статті 10 виключено на підставі Закону № 305-IX від 03.12.2019}

10) набуття громадянства (підданства) іншої держави;

{Пункт 10 частини четвертої статті 10 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

11) наявності заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за дванадцять місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання;

{Частину четверту статті 10 доповнено пунктом 11 згідно із Законом № 2475-VIII від 03.07.2018}

12) порушення вимог Закону України "Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархів)" у частині подання, дотримання строків подання декларації про контакти.

{Частину четверту статті 10 доповнено пунктом 12 згідно із Законом № 1780-IX від 23.09.2021}

5. Верховна Рада України за результатами розгляду звіту Директора Державного бюро розслідувань про результати діяльності цього органу за календарний рік, стан виконання покладених на нього завдань, додержання законодавства, прав і свобод людини і громадянина, а також напрями та шляхи підвищення ефективності діяльності Державного бюро розслідувань може визнати роботу Директора Державного бюро розслідувань задовільною чи незадовільною.

Визнання роботи Директора Державного бюро розслідувань незадовільною є підставою для звільнення зазначеної особи із займаної посади.

{Статтю 10 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

6. Повноваження першого заступника Директора Державного бюро розслідувань, заступників Директора Державного бюро розслідувань припиняються у разі прийняття Директором Державного бюро розслідувань рішення про їх звільнення з відповідної посади з підстав, визначених цією статтею.

{Статтю 10 доповнено частиною шостою згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 11. Порядок призначення Директора Державного бюро розслідувань

{Назва статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

1. Директор Державного бюро розслідувань призначається на посаду Президентом України за поданням комісії з проведення конкурсу на зайняття посади Директора Державного бюро розслідувань (далі – Конкурсна комісія).

Директор Державного бюро розслідувань звільняється з посади Президентом України за наявності підстав, визначених частинами четвертою та п'ятою статті 10 цього Закону.

{Частина перша статті 11 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

2. Організацію та проведення конкурсу здійснює Конкурсна комісія відповідно до цього Закону.

{Положення частини другої статті 11 набирають чинності з 01.01.2016 – див. пункт 1 розділу VI цього Закону}

3. До складу Конкурсної комісії входять:

{Абзац перший частини третьої статті 11 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

1) три особи, визначені Президентом України;

{Абзац другий частини третьої статті 11 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

2) три особи, визначені Верховною Радою України за поданням комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого належать організація та діяльність органів досудового розслідування;

{Абзац третій частини третьої статті 11 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

3) три особи, визначені Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій міжнародних організацій, з якими Україна співпрацює у сфері запобігання і протидії корупції відповідно до міжнародних договорів України.

{Абзац четвертий частини третьої статті 11 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

Міністерство закордонних справ України визначає перелік таких міжнародних організацій не пізніше ніж за три місяці до завершення строку повноважень Директора Державного бюро розслідувань або протягом семи робочих днів з дня дострокового припинення його повноважень (звільнення) у порядку, встановленому цим Законом.

{Частину третю статті 11 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Кожна така міжнародна організація протягом п’яти робочих днів може запропонувати Кабінету Міністрів України не більше трьох кандидатів до складу Конкурсної комісії або погодити пропозицію спільного списку кандидатів до складу Конкурсної комісії.

{Частину третю статті 11 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Рішення про визначення членів Конкурсної комісії приймається на відкритому засіданні Кабінету Міністрів України не пізніше ніж через 14 днів з дня надходження пропозицій міжнародних організацій.

{Частину третю статті 11 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Членами Конкурсної комісії можуть бути особи, які мають бездоганну ділову репутацію, вищу юридичну освіту, високі професійні і моральні якості, суспільний авторитет. Не може бути членом Конкурсної комісії особа, якщо вона:

1) за рішенням суду визнана недієздатною або обмежена у цивільній дієздатності;

2) має судимість за вчинення кримінального правопорушення, не погашену або не зняту в установленому законом порядку (крім реабіліто-

ваної особи), або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, або яка притягалася судом до відповідальності за вчинення умисного кримінального правопорушення;

{Абзац десятий частини третьої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законами № 524-IX від 04.03.2020, № 720-IX від 17.06.2020}

3) відповідно до вироку суду, що набрав законної сили, позбавлена права займатися діяльністю, пов'язаною з виконанням функцій держави, або обіймати певні посади.

Конкурсна комісія вважається повноважною у разі затвердження в її складі не менше шести осіб.

{Положення частини третьої статті 11 набирають чинності з 01.01.2016 – див. пункт 1 розділу VI цього Закону}

4. Рішення Конкурсної комісії вважається прийнятим, якщо за нього на засіданні Конкурсної комісії проголосували не менше п'яти членів Конкурсної комісії.

5. Голова та секретар Конкурсної комісії обираються з числа членів Конкурсної комісії.

6. Засідання Конкурсної комісії відкриті для представників засобів масової інформації і журналістів, забезпечуються відео- та аудіофіксація і трансляція в режимі реального часу засідань Конкурсної комісії на Офіційному інтернет-представництві Президента України.

Інформація про час та місце проведення засідання Конкурсної комісії оприлюднюється на Офіційному інтернет-представництві Президента України не пізніше ніж за 24 години до його початку.

{Частина шоста статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

7. Роботу та організаційно-технічне забезпечення Конкурсної комісії та її членів забезпечує орган, що здійснює забезпечення діяльності Президента України. Фінансування діяльності Конкурсної комісії та її членів може здійснюватися за рахунок залучення міжнародної технічної допомоги.

{Частина сьома статті 11 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

8. Конкурсна комісія:

1) визначає регламент своєї роботи;

2) розміщує оголошення про умови та строки проведення конкурсу;

3) розглядає документи, подані особами для участі в конкурсі;

4) відбирає із загального числа кандидатів осіб, з якими проводить на своєму засіданні співбесіду, та осіб, щодо яких проводиться спеціальна перевірка, передбачена Законом України "Про запобігання корупції", і перевірка, передбачена Законом України "Про очищення влади";

5) відбирає шляхом відкритого голосування з числа кандидатів, які пройшли співбесіду, одного кандидата, що відповідає вимогам до Директора Державного бюро розслідувань та, згідно з обґрунтованим рішенням Конкурсної комісії, має найкращі професійний досвід, знання і якості для виконання службових обов'язків на цій посаді;

{Пункт 5 частини восьмої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

6) оприлюднює інформацію про кандидатів, які подали заяву на участь у конкурсі, а також інформацію про трьох кандидатів, відібраних для проходження співбесіди в Конкурсній комісії, про кандидата, відібраного Конкурсною комісією для призначення на посаду Директора Державного бюро розслідувань;

{Пункт 6 частини восьмої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

7) проводить повторний конкурс у разі відхилення кандидата, відібраного Конкурсною комісією для призначення на посаду Директора Державного бюро розслідувань, у зв'язку з його невідповідністю встановленим вимогам або непроходженням спеціальної перевірки, передбаченої Законом України "Про запобігання корупції", та/або перевірки, передбаченої Законом України "Про очищення влади".

{Пункт 7 частини восьмої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

9. Рішення Конкурсної комісії можуть бути оскаржені до суду лише з питань додержання встановленого цим Законом порядку організації та проведення конкурсу на зайняття посади Директора Державного бюро розслідувань.

10. Не пізніше ніж за два місяці до завершення строку повноважень Директора Державного бюро розслідувань або упродовж 14 днів з дня дострокового припинення його повноважень у порядку, встановленому цим Законом, формується Конкурсна комісія.

Конкурсна комісія розміщує оголошення про умови та строки проведення конкурсу на зайняття посади Директора Державного бюро розслідувань в загальнонаціональних друкованих засобах масової інформації та на Офіційному інтернет-представництві Президента України.

{Частина десята статті 11 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

11. Особа, яка претендує на участь у конкурсі, подає у зазначений в оголошенні строк такі документи:

1) заяву про участь у конкурсі з наданням згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до Закону України "Про запобігання корупції" та на обробку персональних даних відповідно до Закону України "Про захист персональних даних";

2) автобіографію, що містить прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), членство в політичних партіях, у тому числі в минулому, наявність трудових або будь-яких інших договірних відносин з політичною партією упродовж року, що передує поданню заяви (незалежно від тривалості), контактний номер телефону та адресу електронної пошти, а також відомості про наявність чи відсутність судимості;

3) декларацію за рік, що передує року, в якому оприлюднено оголошення про конкурс, в порядку, встановленому законом;

3^{-1}) заяву про відсутність заборгованості зі сплати аліментів на утримання дитини, сукупний розмір якої перевищує суму відповідних платежів за шість місяців з дня пред'явлення виконавчого документа до примусового виконання;

{Частину одинадцяту статті 11 доповнено пунктом 3^{-1} згідно із Законом № 2475-VIII від 03.07.2018}

4) інші документи, передбачені законами України "Про державну службу" і "Про запобігання корупції".

Відомості з поданих відповідно до цієї частини документів підлягають оприлюдненню упродовж трьох робочих днів після закінчення строку подання заяв на конкурс на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України, крім відомостей, які відповідно до Закону України "Про запобігання корупції" віднесені до інформації з обмеженим доступом, та відомостей про контактний номер телефону і адресу електронної пошти кандидата.

{Абзац сьомий частини одинадцятої статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 12. Повноваження Директора Державного бюро розслідувань

1. Директор Державного бюро розслідувань:

1) несе відповідальність за діяльність Державного бюро розслідувань, зокрема законність здійснюваних Державним бюро розслідувань оперативно-розшукових заходів, досудового розслідування, додержання прав і свобод людини і громадянина;

2) організовує роботу Державного бюро розслідувань, призначає та звільняє першого заступника і заступників Директора Державного бюро розслідувань у порядку, визначеному цим Законом, а також визначає їхні обов'язки;

{Пункт 2 частини першої статті 12 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

3) координує і контролює діяльність центрального апарату та територіальних управлінь Державного бюро розслідувань;

{Пункт 3 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

4) затверджує структуру та штатну чисельність центрального апарату та територіальних органів Державного бюро розслідувань;

5) визначає відповідно до законодавства в межах граничної чисельності переліки посад у центральному апараті та територіальних управліннях Державного бюро розслідувань, що підлягають заміщенню особами рядового та начальницького складу, граничних спеціальних звань за цими посадами;

{Пункт 5 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

6) вносить на розгляд Президента України подання про відзначення державними нагородами України осіб рядового та начальницького складу, державних службовців та інших працівників Державного бюро розслідувань, а також осіб, які сприяють у виконанні покладених на нього завдань;

7) затверджує Положення про відомчі нагороди (медалі, нагрудні знаки, почесні грамоти тощо) для нагородження осіб рядового та начальницького складу, державних службовців та інших працівників Державного бюро розслідувань, а також осіб, які сприяють у виконанні покладених на нього завдань;

8) видає у межах повноважень накази і розпорядження, дає доручення, які є обов'язковими для виконання працівниками Державного бюро розслідувань;

9) призначає на посади та звільняє з посад працівників центрального апарату Державного бюро розслідувань, директорів та заступників директорів територіальних управлінь Державного бюро розслідувань;

{Пункт 9 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

9^{-1}) повідомляє Конкурсну комісію про наявність вакантних або тимчасово вакантних посад керівника підрозділу внутрішнього контролю центрального апарату та керівників підрозділів внутрішнього контролю територіальних управлінь Державного бюро розслідувань у десятиденний строк з дня вивільнення посади;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 9^{-1} згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

10) приймає рішення про розподіл бюджетних коштів, головним розпорядником яких є Державне бюро розслідувань, та затверджує звіт про виконання цих рішень;

11) затверджує перспективні, поточні та оперативні плани роботи Державного бюро розслідувань;

12) встановлює порядок реєстрації, оброблення, зберігання та знищення відповідно до законодавства отриманої Державним бюро розслідувань інформації; вживає заходів із запобігання несанкціонованому доступу до інформації з обмеженим доступом, а також забезпечує додержання законодавства про доступ до публічної інформації, розпорядником якої є Державне бюро розслідувань;

13) вирішує питання про заохочення працівників Державного бюро розслідувань;

14) присвоює у встановленому законодавством порядку ранги державних службовців працівникам Державного бюро розслідувань та спеціальні звання особам рядового і начальницького складу;

15) вносить на розгляд Президенту України подання про присвоєння спеціальних звань вищого начальницького складу Державного бюро розслідувань;

16) представляє Державне бюро розслідувань у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими об’єднаннями, а також органами іноземних держав, міжнародними організаціями тощо;

17) має право бути присутнім на засіданнях Верховної Ради України, її комітетів, тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій, а також на засіданнях Кабінету Міністрів України з питань, що стосуються забезпечення діяльності Державного бюро розслідувань;

{Пункт 17 частини першої статті 12 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

18) забезпечує відкритість та прозорість діяльності Державного бюро розслідувань відповідно до цього Закону, звітує про діяльність Державного бюро розслідувань в порядку, визначеному цим Законом;

19) надає дозвіл на використання коштів фонду спеціальних оперативно-розшукових та слідчих дій Державного бюро розслідувань;

19^{-1}) накладає стягнення на працівників центрального апарату Державного бюро розслідувань на підставі рішення Дисциплінарної комісії;

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 19^{-1} згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

20) здійснює інші повноваження, передбачені цим та іншими законами, у тому числі має право в межах своєї компетенції особисто реалізовувати повноваження Державного бюро розслідувань, визначені цим Законом.

2. Повноваження, передбачені пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті, щодо діяльності територіальних управлінь Державного бюро розслідувань Директор Державного бюро розслідувань здійснює за поданням директорів відповідних територіальних управлінь.

{Частина друга статті 12 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

3. Після призначення на посаду Директор Державного бюро розслідувань зобов'язаний не пізніше 30 днів з дня призначення на посаду підготувати стратегічну (на п'ять років) програму діяльності Державного бюро розслідувань.

Програма діяльності Державного бюро розслідувань повинна містити, серед іншого:

1) завдання, які необхідно виконати;

2) обсяг і послідовність реалізації завдань Державного бюро розслідувань;

3) заходи співпраці з громадськістю;

4) пріоритети роботи;

5) критерії виконання/невиконання визначених завдань і пріоритетів.

Щорічно Директор Державного бюро розслідувань готує звіт про діяльність Державного бюро розслідувань. Звіт повинен містити результати, строки і стан виконання програми діяльності Державного бюро розслідувань, іншу інформацію, передбачену статтею 23 цього Закону.

Після затвердження програми і звіту вони розміщуються на офіційному веб-сайті Державного бюро розслідувань.

{Абзац дев'ятий частини третьої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

4. У разі звільнення Директора Державного бюро розслідувань з посади, його смерті або відсутності відомостей про місце його перебування повноваження Директора Державного бюро розслідувань протягом 60 днів виконує його перший заступник, а в подальшому – почергово кожний із заступників і знову перший заступник з ротацією кожні 60 днів до того часу, доки не буде призначено нового Директора Державного бюро розслідувань у порядку, передбаченому цим Законом. Строк виконання повноважень розпочинається відповідно з дня, наступного за днем звільнення Директора Державного бюро розслідувань, або з дня, наступного за днем його смерті, або з дня, наступного за останнім днем, коли місце перебування Директора Державного бюро розслідувань було відомо.

{Частина четверта статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 13. Директори територіальних управлінь і керівники підрозділів центрального апарату Державного бюро розслідувань та їхні заступники

{Назва статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

1. Директори територіальних управлінь Державного бюро розслідувань та їх заступники, керівники підрозділів центрального апарату Державного бюро розслідувань та їх заступники призначаються на посаду та звільняються з посади Директором Державного бюро розслідувань. Такі особи призначаються на посади Директором Державного бюро розслідувань за поданням конкурсних комісій, що проводять конкурс на зайняття посад працівників Державного бюро розслідувань у порядку, передбаченому частиною третьою статті 14 цього Закону.

{Абзац перший частини першої статті 13 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

Директором територіального управління Державного бюро розслідувань може бути громадянин України, який:

{Абзац другий частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

має вищу юридичну освіту;

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

має стаж роботи в галузі права не менше семи років (після здобуття вищої освіти);

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

має досвід роботи на керівних посадах не менше трьох років;

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

вільно володіє державною мовою.

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

Керівником самостійного структурного підрозділу підрозділу центрального апарату Державного бюро розслідувань може бути громадянин України, який:

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

має вищу освіту відповідно до напряму діяльності підрозділу;

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

має стаж роботи у відповідній сфері не менше семи років;

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

має досвід роботи на керівних посадах не менше трьох років;

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

вільно володіє державною мовою.

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

Не може бути призначена на посади директора територіального управління Державного бюро розслідувань та його заступників, керівника підрозділу центрального апарату Державного бюро розслідувань та його заступників особа, яка підпадає під обмеження, встановлені статтею 15 цього Закону.

{Частину першу статті 13 доповнено абзацом згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

2. Після призначення на посаду директор територіального управління Державного бюро розслідувань зобов’язаний не пізніше 30 днів з дня призначення на посаду підготувати річну програму діяльності територіального управління Державного бюро розслідувань.

Програма діяльності територіального управління Державного бюро розслідувань повинна містити, серед іншого:

1) завдання, які необхідно виконати;

2) обсяг і послідовність реалізації завдань територіального управління Державного бюро розслідувань;

3) заходи співпраці з громадськістю;

4) пріоритети роботи;

5) критерії виконання/невиконання визначених завдань і пріоритетів.

Наступна річна програма приймається не пізніше 30 днів до дня завершення дії попередньої річної програми.

Одночасно із річною програмою діяльності територіального управління Державного бюро розслідувань його директор готує звіт про діяльність територіального управління Державного бюро розслідувань. Звіт повинен містити результати, строки і стан виконання програми діяльності Державного бюро розслідувань, іншу інформацію, передбачену статтею 23 цього Закону.

Відповідні програми і звіти директор територіального управління Державного бюро розслідувань вносить на затвердження Директора Державного бюро розслідувань. Директор Державного бюро розслідувань затверджує стратегічну програму разом з річною програмою.

Після затвердження програми і звіти розміщуються на офіційному веб-сайті територіального управління Державного бюро розслідувань.

{Частина друга статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

3. Директор територіального управління Державного бюро розслідувань:

1) організовує роботу відповідного територіального управління щодо виконання повноважень Державного бюро розслідувань, наказів і розпоряджень Директора Державного бюро розслідувань;

2) призначає на посади та звільняє з посад працівників відповідного територіального управління, крім тих, які призначаються Директором Державного бюро розслідувань відповідно до статті 12 цього Закону;

{Пункт 2 частини третьої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

3) вносить Директору Державного бюро розслідувань подання про присвоєння у встановленому законодавством порядку спеціальних звань особам рядового і начальницького складу та рангів державних службовців працівникам відповідного територіального управління;

4) вносить Директору Державного бюро розслідувань пропозиції щодо структури та штатної чисельності відповідного територіального управління;

5) видає у межах своїх повноважень накази і розпорядження;

6) здійснює інші повноваження, передбачені цим та іншими законами, у тому числі має право в межах своєї компетенції особисто реалізовувати повноваження Державного бюро розслідувань, визначені цим Законом.

{Частина третя статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

4. Керівник підрозділу центрального апарату Державного бюро розслідувань:

1) організовує роботу відповідного територіального управління, підрозділу центрального апарату щодо виконання повноважень Державного бюро розслідувань, наказів і розпоряджень Директора Державного бюро розслідувань;

2) вносить Директору Державного бюро розслідувань пропозиції щодо штатного розпису підрозділу (органу), а також проект положення про відповідний підрозділ для його затвердження;

3) здійснює контроль за збереженням державної таємниці в підрозділі (органі), вживає заходів для запобігання несанкціонованому доступу до іншої інформації з обмеженим доступом;

4) вносить Директору Державного бюро розслідувань подання про заохочення підлеглих, про присвоєння їм спеціальних звань або рангів державних службовців чи присвоює ранги підлеглим державним службовцям відповідно до закону;

5) вносить Директору Державного бюро розслідувань пропозиції про представлення підлеглих службовців до відзначення державними нагородами України, а осіб, які надають допомогу в запобіганні, виявленні, припиненні і розслідуванні кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, до заохочення;

{Пункт 5 частини четвертої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

6) несе відповідальність за роботу підрозділу (органу), зокрема за законність здійснюваних оперативно-розшукових заходів і досудового слідства, додержання прав і свобод людини та громадянина;

7) здійснює інші повноваження, передбачені цим та іншими законами, у тому числі має право в межах своєї компетенції особисто реалізовувати повноваження Державного бюро розслідувань, визначені цим Законом.

{Частина четверта статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

5. У разі відсутності керівника підрозділу центрального апарату (директора територіального управління) Державного бюро розслідувань або тимчасової неможливості здійснення ним своїх повноважень його обов'язки виконує заступник, а за наявності двох заступників – найстарший за віком заступник.

У разі відсутності заступника обов'язки керівника підрозділу центрального апарату (директора територіального управління) Державного бюро розслідувань виконує найстарший за віком керівник підрозділу (органу), що входить до складу цього підрозділу (органу), а за відсутності у структурі підрозділу (органу) інших підрозділів – найстарший за віком службовець підрозділу (органу).

{Частина п'ята статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 14. Працівники Державного бюро розслідувань

1. До працівників Державного бюро розслідувань належать особи рядового і начальницького складу, державні службовці та особи, які уклали трудовий договір (контракт) із Державним бюро розслідувань.

2. Служба в Державному бюро розслідувань є державною службою особливого характеру, що полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України. Час проходження служби в Державному бюро розслідувань зараховується до страхового стажу, стажу роботи за спеціальністю, а також до стажу державної служби відповідно до закону.

3. На службу до Державного бюро розслідувань приймаються на конкурсній основі в добровільному порядку (за контрактом) громадяни України, які спроможні за своїми особистими, діловими та моральними якостями, віком, освітнім і професійним рівнем та станом здоров'я ефективно виконувати відповідні службові обов'язки.

Прийняття громадян України на службу до Державного бюро розслідувань без проведення конкурсу забороняється, крім випадків, передбачених цим Законом.

Кваліфікаційні вимоги та критерії професійної придатності для зайняття посад у підрозділах Державного бюро розслідувань затверджуються Директором Державного бюро розслідувань.

Призначення на посади у Державному бюро розслідувань, крім посад Директора Державного бюро розслідувань, керівника підрозділу внутрішнього контролю центрального апарату Державного бюро розслідувань та керівників підрозділів внутрішнього контролю територіальних управлінь Державного бюро розслідувань, здійснюється за резуль-

татами відкритих конкурсів, що проводяться конкурсними комісіями з проведення конкурсів на зайняття посад працівників Державного бюро розслідувань. Типове положення про конкурсну комісію та порядок проведення відкритого конкурсу затверджує Директор Державного бюро розслідувань.

4. Порядок присвоєння спеціальних звань особам рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань та їх співвідношення з іншими спеціальними, а також військовими званнями і рангами державних службовців затверджується Кабінетом Міністрів України.

5. Трудові відносини працівників Державного бюро розслідувань регулюються цим Законом (у частині переведення працівників Державного бюро розслідувань на нижчі або рівнозначні посади та звільнення осіб рядового та начальницького складу), законодавством про працю, державну службу та укладеними трудовими договорами (контрактами). На державних службовців Державного бюро розслідувань поширюється дія Закону України "Про державну службу". Посади державних службовців Державного бюро розслідувань відносяться до відповідних категорій посад державної служби в порядку, встановленому законодавством.

6. Порядок проходження служби особами рядового та начальницького складу Державного бюро розслідувань визначається цим Законом, Положенням про проходження служби особами рядового та начальницького складу Державного бюро розслідувань, що затверджується Кабінетом Міністрів України, а також іншими нормативно-правовими актами.

На осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань поширюється Дисциплінарний статут Національної поліції України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців Державного бюро розслідувань здійснюється відповідно до Закону України "Про державну службу" з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

7. Працівники Державного бюро розслідувань регулярно, не менше одного разу на два роки, проходять обов'язкове підвищення кваліфікації.

Працівники Державного бюро розслідувань, до повноважень яких належать виявлення, розкриття і розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, проходять перепідготовку або підвищення кваліфікації за спеціальними програмами, у тому числі за кордоном.

{Абзац другий частини сьомої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

{Частина сьома статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019; в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 14[-1]. Присяга осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань

1. Особи, які вперше призначаються на посади рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань та у відповідних випадках пройшли встановлений строк стажування, складають присягу такого змісту:

“Я, (прізвище, ім’я та по батькові), вступаючи на службу до Державного бюро розслідувань, усвідомлюючи свою високу відповідальність, клянуся завжди залишатися відданим Українському народові, неухильно додержуватися Конституції та законів України, поважати та охороняти права, свободи і законні інтереси людини і громадянина, честь держави, бути чесним, сумлінним і дисциплінованим, зберігати державну та іншу охоронювану законом таємницю”.

2. Особа рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань підписує текст присяги, що зберігається в її особовій справі. Порядок складення присяги встановлює Директор Державного бюро розслідувань.

{Закон доповнено статтею 14[-1] згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

Стаття 14[-2]. Спеціальні звання осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань

1. Установлюються такі спеціальні звання осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань:

1) спеціальне звання рядового складу – рядовий Державного бюро розслідувань;

2) спеціальні звання молодшого начальницького складу:

капрал Державного бюро розслідувань;

сержант Державного бюро розслідувань;

старший сержант Державного бюро розслідувань;

3) спеціальні звання середнього начальницького складу:

молодший лейтенант Державного бюро розслідувань;

лейтенант Державного бюро розслідувань;

старший лейтенант Державного бюро розслідувань;

капітан Державного бюро розслідувань;

4) спеціальні звання старшого начальницького складу:

майор Державного бюро розслідувань;

підполковник Державного бюро розслідувань;

полковник Державного бюро розслідувань;

5) спеціальне звання вищого начальницького складу – генерал-майор Державного бюро розслідувань.

2. Присвоєння і позбавлення спеціальних звань, а також пониження і поновлення у спеціальному званні здійснюються в установленому порядку.

{Закон доповнено статтею 14-2 згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

Стаття 14-3. Переведення працівників Державного бюро розслідувань

1. Державні службовці можуть бути переведені у системі Державного бюро розслідувань за їхньою згодою без обов'язкового проведення конкурсу на іншу нижчу або рівнозначну вакантну або тимчасово вакантну посаду, за умови їх відповідності кваліфікаційним вимогам та критеріям професійної придатності для відповідної посади, у порядку, визначеному Законом України "Про державну службу".

2. Особи рядового і начальницького складу можуть бути переведені у системі Державного бюро розслідувань, у тому числі з територіального управління до центрального апарату Державного бюро розслідувань, за їхньою згодою без обов'язкового проведення конкурсу на іншу нижчу або рівнозначну вакантну або тимчасово вакантну посаду, за умови їх відповідності кваліфікаційним вимогам та критеріям професійної придатності для відповідної посади.

3. Переведення осіб рядового і начальницького складу може здійснюватися за їхньою ініціативою, ініціативою прямих керівників (начальників), керівників інших закладів, установ системи Державного бюро розслідувань, які порушили питання про переведення.

{Закон доповнено статтею 14-3 згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 15. Обмеження щодо працівників Державного бюро розслідувань

1. Особа не може бути призначена на посаду в Державному бюро розслідувань, якщо вона:

1) за рішенням суду визнана недієздатною або обмежена у цивільній дієздатності;

2) має судимість за вчинення кримінального правопорушення, не погашену або не зняту в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи), або протягом останнього року притягувалася до адмініст-

ративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією;

{Пункт 2 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

3) у разі призначення матиме у прямому підпорядкуванні близьких їй осіб або буде прямо підпорядкована у зв'язку з виконанням повноважень близьким їй особам;

4) не пройшла спеціальну перевірку.

2. Працівники Державного бюро розслідувань не мають права:

1) бути членами і брати участь у створенні чи діяльності політичних партій;

2) бути повіреними третіх осіб у справах Державного бюро розслідувань;

3) використовувати Державне бюро розслідувань, його працівників та майно у партійних, групових чи особистих інтересах.

На працівників Державного бюро розслідувань поширюються інші обмеження та вимоги, встановлені Законом України "Про запобігання корупції".

При призначенні на посаду у Державне бюро розслідувань особа повідомляється про можливість проведення щодо неї перевірки на доброчесність та моніторингу способу життя.

3. Працівники Державного бюро розслідувань зобов'язані вживати заходів щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, передбачених Законом України "Про запобігання корупції".

{Частина третя статті 15 в редакції Закону № 524-IX від 04.03.2020}

Примітка. Термін "близькі особи" у цій статті вживається у значенні, наведеному в Законі України "Про запобігання корупції".

{Примітка статті 15 в редакції Закону № 524-IX від 04.03.2020}

Стаття 16. Стажування працівників Державного бюро розслідувань

1. Особи, які не мають досвіду практичної роботи за спеціальністю, проходять обов'язкове стажування в Державному бюро розслідувань строком від шести місяців до одного року. Порядок стажування визначається Директором Державного бюро розслідувань.

2. Особа може бути звільнена з посади у Державному бюро розслідувань за підсумками стажування, якщо вона не відповідає вимогам до працівників Державного бюро розслідувань, визначеним у частині третій статті 14, частині першій статті 15 цього Закону.

Стаття 17. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення Державного бюро розслідувань

1. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення Державного бюро розслідувань здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України. Фінансування Державного бюро розслідувань за рахунок будь-яких інших джерел забороняється, крім випадків, передбачених міжнародними договорами України або проектами міжнародної технічної допомоги, зареєстрованими в установленому порядку.

2. Забезпечення Державного бюро розслідувань необхідними матеріальними засобами, технікою, обладнанням, іншим майном для службової діяльності здійснюється відповідно до законодавства України про публічні закупівлі.

{Частина друга статті 17 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

3. Гарантується повне і своєчасне фінансування Державного бюро розслідувань в обсязі, достатньому для його належної діяльності.

4. У кошторисі Державного бюро розслідувань передбачається створення фонду для проведення оперативно-розшукових (негласних слідчих) дій.

{Текст статті 17 в редакції Закону № 2720-VIII від 16.05.2019}

Розділ III СОЦІАЛЬНИЙ, ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Стаття 18. Правовий захист працівників Державного бюро розслідувань

1. Працівники Державного бюро розслідувань під час виконання покладених на них обов’язків є представниками влади, діють від імені держави і перебувають під її захистом. Ніхто, за винятком уповноважених посадових осіб державних органів у передбачених законами випадках, не має права втручатися в їхню законну діяльність.

В інтересах забезпечення особистої безпеки працівників Державного бюро розслідувань та членів їхніх сімей не допускається розголошення в засобах масової інформації відомостей про місце проживання цих осіб. Відомості про проходження служби працівниками Державного бюро розслідувань надаються з дозволу Директора Державного бюро розслідувань або його заступника.

У разі затримання працівника Державного бюро розслідувань або обрання щодо нього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою

його тримають в установах для попереднього ув'язнення окремо від інших осіб.

2. Для забезпечення безпеки працівників Державного бюро розслідувань, їх захисту від протиправних посягань, пов'язаних з виконанням ними службових обов'язків, у складі Державного бюро розслідувань діє спеціальний підрозділ фізичного захисту, працівникам якого надається право зберігати, носити та застосовувати вогнепальну зброю і спеціальні засоби, а також застосовувати заходи фізичного впливу на підставах і в порядку, передбачених Законом України "Про Національну поліцію".

3. Під захистом держави перебувають особи, які добровільно, у тому числі на договірних засадах, надають допомогу Державному бюро розслідувань у виконанні покладених на нього завдань. Незаконне розголошення відомостей про таких осіб, а також інші правопорушення щодо цих осіб та їхніх близьких осіб, вчинені у зв'язку з відносинами з Державним бюро розслідувань, тягнуть за собою відповідальність, передбачену законом.

4. Працівник Державного бюро розслідувань, який відповідно до цього Закону повідомив про протиправні дії чи бездіяльність іншого працівника Державного бюро розслідувань, не може бути звільнений з посади або бути змушений до звільнення, притягнутий до відповідальності чи іншим чином переслідуватися за таке повідомлення, крім випадку притягнення до відповідальності за завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Посадовим особам Державного бюро розслідувань забороняється розголошувати відомості про працівників Державного бюро розслідувань, які повідомили про протиправні дії чи бездіяльність іншого працівника Державного бюро розслідувань.

{Частина четверта статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

Стаття 19. Соціальний захист та пенсійне забезпечення працівників Державного бюро розслідувань

1. Держава забезпечує соціальний захист працівників Державного бюро розслідувань відповідно до Конституції України, цього Закону та інших актів законодавства.

2. Особи рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань користуються соціальними гарантіями відповідно до Закону України "Про Національну поліцію" та інших законів України з урахуванням положень, встановлених цим Законом.

3. Пенсійне забезпечення осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань здійснюється в порядку та на умовах, передбачених Законом України “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”.

4. Пенсійне забезпечення працівників Державного бюро розслідувань, які є державними службовцями, здійснюється в порядку та на умовах, передбачених Законом України “Про державну службу”. Пенсійне забезпечення інших працівників Державного бюро розслідувань здійснюється на підставах та в порядку, встановлених законодавством.

Стаття 20. Грошове забезпечення та оплата праці працівників Державного бюро розслідувань

1. Умови грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу та оплата праці державних службовців Державного бюро розслідувань повинні забезпечувати достатні матеріальні умови для належного виконання ними службових обов’язків з урахуванням специфіки, інтенсивності та особливого характеру роботи, забезпечувати добір до Державного бюро розслідувань висококваліфікованих кадрів, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності, компенсувати фізичні та інтелектуальні затрати працівників.

2. На осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань поширюються умови грошового забезпечення, передбачені для працівників Національної поліції, з урахуванням особливостей, визначених цим Законом. Умови оплати праці працівників Державного бюро розслідувань, які є державними службовцями, визначаються законодавством про державну службу з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом.

Умови оплати праці осіб, які працюють у Державному бюро розслідувань за трудовими договорами, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

3. Заробітна плата працівників Державного бюро розслідувань складається з:

1) посадового окладу;

2) доплати за вислугу років;

3) доплати за роботу, яка передбачає доступ до державної таємниці;

4) доплати за спеціальне звання або ранг державного службовця;

5) доплати за науковий ступінь.

Розмір премії не може перевищувати 30 відсотків посадового окладу працівника Державного бюро розслідувань.

{Частина третя статті 20 в редакції Закону № 2720-VIII від 16.05.2019}

4. Установлюються такі посадові оклади працівників Державного бюро розслідувань відповідно до розміру прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року:

{Абзац перший частини четвертої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016}

1) Директор Державного бюро розслідувань – 30;

2) перший заступник, заступник Директора Державного бюро розслідувань – 28;

3) керівник територіального управління, керівник управління центрального апарату Державного бюро розслідувань – 26;

4) начальник відділу центрального апарату Державного бюро розслідувань – 24;

5) начальник відділу територіального управління Державного бюро розслідувань – 22;

6) слідчий, дізнавач, оперуповноважений органу Державного бюро розслідувань – 20;

{Пункт 6 частини четвертої статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законами № 2720-VIII від 16.05.2019, № 720-IX від 17.06.2020}

7) інші працівники Державного бюро розслідувань – сума, що дорівнює трьом розмірам посадового окладу, встановленого Кабінетом Міністрів України для працівників, які займають відповідні посади в центральних органах виконавчої влади.

5. Посадові оклади відповідних заступників керівників управлінь (начальників відділів) Державного бюро розслідувань встановлюються з понижуючим коефіцієнтом 1,1.

Посадові оклади працівників Державного бюро розслідувань, які проходять стажування, встановлюються з понижуючим коефіцієнтом 1,5.

6. Працівникам Державного бюро розслідувань виплачується щомісячна доплата за вислугу років у розмірі: за наявності стажу роботи до 5 років – 10 відсотків, більше 5 років – 15 відсотків, більше 10 років – 20 відсотків, більше 15 років – 25 відсотків, більше 20 років – 30 відсотків, більше 25 років – 35 відсотків, більше 30 років – 40 відсотків, більше 35 років – 45 відсотків посадового окладу.

7. Працівникам Державного бюро розслідувань виплачується щомісячна доплата за роботу, яка передбачає доступ до державної таємниці, у розмірі залежно від ступеня секретності інформації: відомості та їх но-

сії, що мають ступінь секретності “особливої важливості” або “цілком таємно”, – 10 відсотків посадового окладу; відомості та їх носії, що мають ступінь секретності “таємно”, – 5 відсотків посадового окладу.

8. Доплати за спеціальне звання, почесне звання, науковий ступінь та ранг державного службовця здійснюються в порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України.

{Частина восьма статті 20 в редакції Закону № 2720-VIII від 16.05.2019}

Стаття 21. Відповідальність працівників Державного бюро розслідувань

1. Працівники Державного бюро розслідувань самостійно приймають рішення в межах своїх повноважень, визначених цим та іншими законами, і за свої протиправні дії чи бездіяльність несуть відповідальність згідно із законом.

2. У разі порушення працівником Державного бюро розслідувань під час виконання ним своїх службових обов’язків прав чи свобод людини або громадянина Державне бюро розслідувань у межах своєї компетенції вживає заходів із поновлення цих прав чи свобод, відшкодування завданої матеріальної і моральної шкоди та притягнення винних до відповідальності.

Розділ IV ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ З ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ

Стаття 22. Взаємодія Державного бюро розслідувань з іншими державними органами

1. З метою забезпечення взаємодії Державного бюро розслідувань з органами прокуратури, внутрішніх справ, Національного антикорупційного бюро України, Служби безпеки України, Бюро економічної безпеки України, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму (далі – спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань фінансового моніторингу), у штатних розписах центральних апаратів зазначених органів передбачаються посади осіб, до функціональних обов’язків яких належить здійснення взаємодії з Державним бюро розслідувань.

{Частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1150-IX від 28.01.2021}

2. Обмін оперативною інформацією між Державним бюро розслідувань та Національним антикорупційним бюро України, органами внутрішніх справ, органами Національної поліції, Службою безпеки України, Бюро економічної безпеки України, щодо спільних заходів та з іншими державними органами, які відповідно до закону здійснюють оперативно-розшукову діяльність, здійснюється за письмовим розпорядженням керівників відповідних підрозділів.

{Частина друга статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1150-IX від 28.01.2021}

3. Умови і порядок обміну інформацією між Державним бюро розслідувань та іншими державними органами регулюються спільними нормативно-правовими актами.

4. Передача оперативної інформації Державного бюро розслідувань іншим державним органам дозволяється тільки за письмовим розпорядженням начальника відповідного підрозділу Державного бюро розслідувань.

5. Державне бюро розслідувань взаємодіє з Національним банком України, Фондом державного майна України, Антимонопольним комітетом України, органами Державної прикордонної служби та іншими державними органами. Державне бюро розслідувань може укладати з окремими державними органами угоди (меморандуми) про співпрацю та обмін інформацією.

6. Національний банк України, Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, орган державного фінансового контролю в Україні, а також інші державні органи, що здійснюють державний контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами законодавства України, з метою запобігання та протидії кримінальним правопорушенням, віднесеним до підслідності Державного бюро розслідувань, зобов’язані:

1) під час здійснення у межах своєї компетенції контрольних функцій з’ясовувати дії фізичних та юридичних осіб, що можуть свідчити про відповідні кримінальні правопорушення або створювати умови для їх вчинення;

2) передавати Державному бюро розслідувань одержані під час здійснення контрольних функцій та аналізу інформації, що надходить, відомості, що можуть свідчити про кримінальні правопорушення або використовуватися для запобігання, виявлення, припинення і розслідування кримінальних правопорушень, віднесених законом до підслідності Державного бюро розслідувань.

{Частина шоста статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

7. Державне бюро розслідувань та Державна пенітенціарна служба України взаємодіють з питань обміну інформацією про осіб, притягнутих до відповідальності за кримінальні правопорушення, віднесені до підслідності Державного бюро розслідувань.

{Частина сьома статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

Розділ V ОСОБЛИВОСТІ ДЕМОКРАТИЧНОГО ЦИВІЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Стаття 23. Контроль за діяльністю Державного бюро розслідувань

1. Контроль за діяльністю Державного бюро розслідувань здійснюється комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання правоохоронної діяльності, у порядку, визначеному Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

{Частина перша статті 23 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

2. Директор Державного бюро розслідувань:

1) інформує Президента України, Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України з основних питань діяльності Державного бюро розслідувань та його підрозділів, про виконання покладених на них завдань, додержання законодавства, прав і свобод людини і громадянина;

2) щороку, до 15 лютого, подає Президенту України та Верховній Раді України письмовий звіт про діяльність Державного бюро розслідувань за попередній рік.

{Пункт 2 частини другої статті 23 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1052-IX від 03.12.2020}

3. Письмовий звіт про діяльність Державного бюро розслідувань повинен містити інформацію про:

1) статистичні дані про результати діяльності з обов’язковим зазначенням таких відомостей:

а) кількість зареєстрованих заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, віднесені до підслідності Державного бюро розслідувань;

б) кількість оперативно-розшукових справ, заведених Державним бюро розслідувань, та їх результативність;

в) кількість осіб, стосовно яких складено обвинувальні акти щодо вчинення ними кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

г) кількість осіб, стосовно яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду щодо вчинення ними кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань;

ґ) кількість осіб, стосовно яких набрав законної сили виправдувальний вирок суду щодо вчинення ними відповідних кримінальних правопорушень;

д) відомості про розмір збитків і шкоди, завданих кримінальними правопорушеннями, віднесеними до підслідності Державного бюро розслідувань, стан та обсяги їх відшкодування;

е) відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, конфісковані за рішенням суду, а також кошти у розмірі вартості незаконно одержаних послуг чи пільг, стягнені на користь держави, та розпорядження ними;

є) відомості про кошти та інше майно, одержані внаслідок кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, які було повернуто в Україну з-за кордону, та розпорядження ними;

ж) відомості про арешт майна, конфіскацію предметів та доходів від кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, та розпорядження ними;

{Пункт 1 частини третьої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

2) взаємодію з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями;

3) співпрацю з державними органами, неурядовими організаціями іноземних держав та міжнародними організаціями в межах своєї компетенції;

4) штат Державного бюро розслідувань, кваліфікацію та досвід його працівників, підвищення їхньої кваліфікації;

5) діяльність підрозділу внутрішнього контролю Державного бюро розслідувань, кількість повідомлень про вчинення правопорушень працівниками Державного бюро розслідувань, результати їх розгляду, притягнення працівників Державного бюро розслідувань до відповідальності;

6) кошторис Державного бюро розслідувань та його виконання;

7) інші відомості щодо результатів діяльності Державного бюро розслідувань та виконання покладених на нього обов'язків.

4. Звіт Державного бюро розслідувань надається для висновку Раді громадського контролю при Державному бюро розслідувань, яка розглядає його упродовж 10 днів з дня надання. Звіт Державного бюро розслідувань подається до відповідних державних органів та оприлюднюється разом із висновком Ради громадського контролю у разі його затвердження у встановлений строк.

5. Комітет Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання правоохоронної діяльності, не менше одного разу на рік проводить відкриті для громадськості слухання на тему діяльності Державного бюро розслідувань, виконання покладених на Державне бюро розслідувань завдань, додержання ним законодавства, прав і свобод людини і громадянина.

{Частина п'ята статті 23 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 24. Підрозділи внутрішнього контролю Державного бюро розслідувань

1. З метою запобігання і виявлення правопорушень у діяльності працівників Державного бюро розслідувань у складі центрального апарату Державного бюро розслідувань та його територіальних управлінь діють підрозділи внутрішнього контролю.

Підрозділи внутрішнього контролю територіальних управлінь підпорядковуються керівнику підрозділу внутрішнього контролю у складі центрального апарату Державного бюро розслідувань.

Керівники підрозділів внутрішнього контролю центрального апарату та територіальних управлінь Державного бюро розслідувань призначаються на посаду та звільняються з посади Директором Державного бюро розслідувань за поданням Конкурсної комісії в порядку, передбаченому частинами другою – одинадцятою статті 11 цього Закону.

Кваліфікаційні вимоги та критерії професійної придатності для зайняття посади керівника підрозділу внутрішнього контролю центрального апарату та територіальних управлінь Державного бюро розслідувань визначаються абзацами сьомим – дванадцятим частини першої статті 13 цього Закону.

{Частина перша статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019; в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

2. Підрозділ внутрішнього контролю Державного бюро розслідувань має такі обов'язки:

1) запобігання вчиненню правопорушень працівниками Державного бюро розслідувань згідно з вимогами законів України “Про запобігання корупції” та “Про державну службу”;

2) здійснення контролю за дотриманням працівниками Державного бюро розслідувань правил етичної поведінки, вимог щодо недопущення виникнення конфлікту інтересів;

3) проведення перевірок працівниками Державного бюро розслідувань на доброчесність та моніторингу способу їх життя;

4) проведення з особами психофізіологічних інтерв’ю із застосуванням поліграфа під час вступу на службу та проходження служби в Державному бюро розслідувань;

5) перевірка інформації, що міститься у зверненнях фізичних та юридичних осіб, засобах масової інформації, інших джерелах, у тому числі отриманої через спеціальну телефонну лінію, сторінку в мережі Інтернет, засоби електронного зв’язку Державного бюро розслідувань, щодо причетності працівників Державного бюро розслідувань до вчинення правопорушень;

6) проведення службового розслідування стосовно працівників Державного бюро розслідувань;

7) проведення спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на призначення на посади в Державному бюро розслідувань;

8) вжиття заходів щодо захисту працівників Державного бюро розслідувань, які повідомляють про вчинення протиправних дій чи бездіяльність інших працівників Державного бюро розслідувань;

9) консультування працівників Державного бюро розслідувань щодо правил етичної поведінки, конфлікту інтересів, декларування майна, доходів, видатків та зобов’язань фінансового характеру.

3. Працівник Державного бюро розслідувань, якому стала відома інформація про протиправні дії чи бездіяльність іншого працівника Державного бюро розслідувань, зобов’язаний негайно повідомити про це Директора Державного бюро розслідувань та підрозділ внутрішнього контролю Державного бюро розслідувань.

4. У разі виявлення інформації про можливе вчинення працівником Державного бюро розслідувань кримінального правопорушення підрозділ внутрішнього контролю Державного бюро розслідувань негайно повідомляє про це Генерального прокурора чи його заступника.

{Частина четверта статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

5. Порядок діяльності та повноваження підрозділів внутрішнього контролю Державного бюро розслідувань визначаються положенням, яке затверджує Директор Державного бюро розслідувань.

Стаття 25. Дисциплінарна комісія Державного бюро розслідувань

1. Для розгляду питань застосування дисциплінарних стягнень до працівників Державного бюро розслідувань утворюється Дисциплінарна комісія у складі п’яти осіб. До складу Дисциплінарної комісії входять три особи, визначені Радою громадського контролю при Державному бюро розслідувань.

Склад та положення про Дисциплінарну комісію Державного бюро розслідувань затверджуються Директором Державного бюро розслідувань.

{Абзац другий частини першої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

2. Дисциплінарна комісія на підставі службового розслідування, що проводиться підрозділом внутрішнього контролю, складає висновок про наявність чи відсутність у діях працівника Державного бюро розслідувань дисциплінарного проступку та підстав для його притягнення до дисциплінарної відповідальності з визначенням рекомендованого виду дисциплінарного стягнення.

3. На підставі рішення Дисциплінарної комісії стягнення на працівника центрального апарату Державного бюро розслідувань накладає Директор Державного бюро розслідувань; на працівника територіального управління – директор відповідного територіального управління Державного бюро розслідувань.

Рішення директора територіального управління Державного бюро розслідувань про застосування дисциплінарного стягнення може бути оскаржено до Директора Державного бюро розслідувань або безпосередньо до суду. Рішення Директора Державного бюро розслідувань про накладання дисциплінарного стягнення може бути оскаржено безпосередньо до суду.

{Частина третя статті 25 в редакції Закону № 305-IX від 03.12.2019}

4. Підставами для притягнення працівника Державного бюро розслідувань до дисциплінарної відповідальності є:

1) невиконання чи неналежне виконання обов’язків;

2) незаконне розголошення інформації з обмеженим доступом, що стала відома працівнику у зв’язку з виконанням ним своїх повноважень;

3) перевищення своїх повноважень, якщо таке перевищення не містить складу кримінального або адміністративного правопорушення;

{Пункт 3 частини четвертої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 720-IX від 17.06.2020}

4) публічне висловлювання, що є порушенням презумпції невинуватості;

5) негативні результати перевірки на доброчесність або моніторингу способу життя працівника;

6) порушення правил професійної етики;

7) використання повноважень в особистих (приватних) інтересах або неправомірних особистих інтересах інших осіб;

8) інші підстави, передбачені Законом України "Про державну службу" для працівників Державного бюро розслідувань, які є державними службовцями, Дисциплінарним статутом Національної поліції України для працівників Державного бюро розслідувань, які є особами рядового і начальницького складу, та Кодексом законів про працю України.

{Статтю 25 доповнено частиною четвертою згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

Стаття 26. Проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа

1. До вступу на службу до Державного бюро розслідувань, а також не рідше одного разу на рік під час проходження служби в Державному бюро розслідувань працівники Державного бюро розслідувань проходять психофізіологічне дослідження із застосуванням поліграфа.

Психофізіологічне дослідження із застосуванням поліграфа полягає у нешкідливому для життя і здоров'я людини опитуванні з використанням комп'ютерного технічного засобу, призначеного для реєстрації психофізіологічних реакцій, під час якого здійснюється аналіз динаміки зазначених реакцій опитуваної особи у відповідь на психологічні стимули, задані у вигляді варіантів відповідей, предметів, схем, фото тощо, що дозволяє виявити симуляцію і представити зареєстровані результати в аналоговій та/або цифровій формі.

Метою проведення дослідження є виявлення можливих правопорушень, вчинених у минулому особою, яка претендує на зайняття посади в Державному бюро розслідувань або проходить у ньому службу.

2. Результати психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа не є підставою для прийняття рішення про відмову особі у зайнятті посади, а використовуються під час проведення співбесіди з нею

виключно як інформація ймовірного характеру, яка сприяє формуванню оцінки працівника.

Відмова кандидата на зайняття посади в Державному бюро розслідувань від участі в психофізіологічному дослідженні із застосуванням поліграфа є підставою для відмови в розгляді його кандидатури.

3. Результати психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа не можуть бути підставою для ініціювання кримінального провадження або провадження у справі про адміністративне правопорушення.

4. Психофізіологічне дослідження із застосуванням поліграфа проводять спеціалісти підрозділів внутрішнього контролю Державного бюро розслідувань.

Порядок проведення психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 27. Забезпечення прозорості в діяльності Державного бюро розслідувань

1. Державне бюро розслідувань через засоби масової інформації, на своєму офіційному веб-сайті та в інших формах регулярно інформує суспільство про свою діяльність.

2. Державне бюро розслідувань:

1) готує та оприлюднює не пізніше 1 квітня в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на своєму офіційному веб-сайті звіт про свою діяльність за минулий рік, передбачений статтею 23 цього Закону;

2) оприлюднює та надає інформацію на запити в порядку, передбаченому Законом України “Про доступ до публічної інформації”;

3) оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті звіти за конкретними запитами, у тому числі із зазначенням причин, через які певні заходи не були вжиті;

4) оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті інформацію про призначення та звільнення працівників Державного бюро розслідувань;

5) оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті інформацію про хід розслідування проваджень, у тому числі інформацію про оголошення про підозру, спрямування провадження до суду чи його закриття тощо.

3. Не може бути обмежено доступ до інформації щодо загального кошторису Державного бюро розслідувань, його компетенції та основних напрямів діяльності, а також щодо притягнення до відповідальності за вчинення правопорушень працівників Державного бюро розслідувань.

Стаття 28. Рада громадського контролю при Державному бюро розслідувань

1. З метою забезпечення прозорості та цивільного контролю за діяльністю при Державному бюро розслідувань утворюється Рада громадського контролю у складі 15 осіб, яка формується на засадах відкритого та прозорого конкурсу.

До складу Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань не можуть входити:

1) особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

2) особи, які були працівниками правоохоронних органів упродовж попередніх двох років (незалежно від тривалості);

3) особи, близькі особи яких були працівниками Державного бюро розслідувань упродовж попередніх двох років (незалежно від тривалості).

2. Положення про Раду громадського контролю та порядок її формування затверджуються Президентом України за поданням Директора Державного бюро розслідувань.

{Частина друга статті 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

3. Рада громадського контролю при Державному бюро розслідувань:

1) заслуховує інформацію про діяльність, виконання планів і завдань Державного бюро розслідувань;

2) розглядає звіти Державного бюро розслідувань і затверджує свій висновок щодо них;

3) обирає з її членів трьох представників, які входять до складу Дисциплінарної комісії Державного бюро розслідувань;

3^{-1}) розробляє та затверджує Правила професійної етики працівників Державного бюро розслідувань;

{Частину третю статті 28 доповнено пунктом 3^{-1} згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

4) має інші права, передбачені Положенням про Раду громадського контролю.

Стаття 29. Прокурорський нагляд

1. Нагляд за додержанням Державним бюро розслідувань законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності і досудового розслідування здійснює Генеральний прокурор безпосередньо та через уповноважених ним прокурорів.

Стаття 30. Посвідчення працівника Державного бюро розслідувань

1. Працівники Державного бюро розслідувань мають службове посвідчення.

2. Положення про службове посвідчення працівника Державного бюро розслідувань та його зразок затверджує Директор Державного бюро розслідувань.

Стаття 31. Печатка Державного бюро розслідувань

1. Державне бюро розслідувань є юридичною особою публічного права і має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

{Розділ V доповнено статтею 31 згідно із Законом № 2720-VIII від 16.05.2019}

Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня утворення Кабінетом Міністрів України Державного бюро розслідувань, але не пізніше 1 березня 2016 року, крім положень частин другої та третьої статті 11 цього Закону (щодо формування Конкурсної комісії), які набирають чинності з 1 січня 2016 року.

2. До приведення у відповідність із цим Законом закони України, інші нормативно-правові акти діють в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Рекомендувати Кабінету Міністрів України утворити Державне бюро розслідувань за рахунок штатної чисельності слідчих підрозділів Генеральної прокуратури України, відповідних підрозділів Національної поліції та інших органів державної влади, що протидіють злочинності, і сформувати Конкурсну комісію відповідно до цього Закону.

Під час початкового формування підрозділів Державного бюро розслідувань встановлюються і повинні бути дотримані квоти, згідно з якими:

1) формування слідчих підрозділів Державного бюро розслідувань забезпечується за рахунок:

а) осіб, які протягом останнього року обіймали посади слідчих прокурорів, – не більш як на 30 відсотків;

б) осіб, які протягом останнього року обіймали посади слідчих в інших органах державної влади, – не більш як на 19 відсотків;

в) інших осіб, які мають відповідний стаж роботи в галузі права, – не менш як на 51 відсоток;

2) формування оперативно-розшукових підрозділів, а також підрозділу внутрішньої безпеки Державного бюро розслідувань забезпечується за рахунок:

а) осіб, які протягом останнього року обіймали посади в оперативно-розшукових підрозділах, – не більш як на 40 відсотків;

б) інших осіб, які мають відповідний стаж роботи в галузі права, у правоохоронних органах або інших військових формуваннях, утворених відповідно до законів України – не менш як на 60 відсотків.

{Підпункт "б" підпункту 2 пункту 3 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 305-IX від 03.12.2019}

4. Заяви та повідомлення про кримінальні правопорушення, подані до органів внутрішніх справ, органів Національної поліції до набрання чинності цим Законом і відомості щодо яких не внесені до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань, але які відповідно до цього Закону підслідні Державному бюро розслідувань, передаються протягом 24 годин до відповідного підрозділу (органу) Державного бюро розслідувань для їх внесення до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань згідно із статтею 214 Кримінального процесуального кодексу України.

Матеріали кримінального провадження, які на день набрання чинності цим Законом перебувають в іншому органі досудового розслідування на стадії досудового розслідування, але відповідно до цього Закону підслідні Державному бюро розслідувань, у тримісячний строк після початку здійснення Державним бюро розслідувань функції досудового розслідування передаються до відповідного підрозділу (органу) Державного бюро розслідувань для продовження провадження. Кримінальні провадження, які до початку діяльності Державного бюро розслідувань розпочаті слідчими органів прокуратури і перебувають на стадії досудового розслідування, продовжують здійснюватися слідчими органів прокуратури до закінчення досудового розслідування, але не довше двох років.

{Абзац другий пункту 4 розділу VI із змінами, внесеними згідно із Законом № 1355-VIII від 12.05.2016}

Заяви та повідомлення, звернення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, депутатів усіх рівнів, фізичних та юридичних осіб, подані до органів внутрішніх справ, органів Національної поліції до набрання чинності цим Законом і щодо яких не прийнято рішення, але які відповідно до цього Закону підслідні Державному бюро розслідувань, протягом 24 годин повертаються заявникам або передаються до відповідного підрозділу (органу) Державного бюро розсліду-

вань для їх внесення до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань згідно із статтею 214 Кримінального процесуального кодексу України.

5. Внести зміни до таких законів України:

1) у Законі України "Про оперативно-розшукову діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 22, ст. 303 із наступними змінами):

а) статтю 3 після слів "Національне антикорупційне бюро України" доповнити словами "Державне бюро розслідувань";

б) частину першу статті 5 після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту:

"Державного бюро розслідувань – внутрішньої безпеки, забезпечення особистої безпеки".

У зв'язку з цим абзаци третій – одинадцятий вважати відповідно абзацами четвертим – дванадцятим;

в) частину четверту статті 7 після слів "Оперативні підрозділи" доповнити словами "Державного бюро розслідувань";

г) частину першу статті 8 доповнити пунктом 7^{-1} такого змісту:

"7^{-1}) з метою виявлення та фіксації діянь, передбачених статтями 305, 307, 309, 311, 318, 321, 364^{-1}, 365^{-2}, 368, 368^{-3}, 368^{-4}, 369, 369^{-2} Кримінального кодексу України, проводити операції з контрольованого вчинення відповідних діянь. Порядок отримання дозволу, строк його дії та порядок проведення операції з контрольованого вчинення корупційного діяння визначаються Кримінальним процесуальним кодексом України";

ґ) у статті 9:

частину першу після слів "органу Служби безпеки України" доповнити словами "оперативного підрозділу органу Державного бюро розслідувань";

частину другу після слів "Службою безпеки України" доповнити словами "Державним бюро розслідувань";

частину третю після слів "органу Служби безпеки України" доповнити словами "Директором Державного бюро розслідувань";

частину восьму після слів "Служба безпеки України" доповнити словами "Державне бюро розслідувань";

д) у статті 9^{-1}:

частину другу після слів "Центрального управління Служби безпеки України" доповнити словами "Директором Державного бюро розслідувань";

частину третю після слів “Головою Служби безпеки України” доповнити словами “Директором Державного бюро розслідувань”;

2) у частині другій статті 8 Закону України “Про попереднє ув’язнення” (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 35, ст. 360 із наступними змінами):

абзац четвертий після слів “розвідувальних органів України” доповнити словами “працівників Державного бюро розслідувань”;

абзац десятий після слова “юстиції” доповнити словами “Державному бюро розслідувань”;

{Підпункт 3 пункту 5 розділу VI втратив чинність на підставі Закону № 889-VIII від 10.12.2015}

4) у Законі України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів” (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 11, ст. 50 із наступними змінами):

а) статтю 4 після слів “Про Службу безпеки України” доповнити словами “Про Національне антикорупційне бюро України”, “Про Державне бюро розслідувань”;

б) статтю 14 доповнити пунктом “з” такого змісту:

“з) Директор Державного бюро розслідувань та його заступники – щодо захисту службовців Державного бюро розслідувань та їхніх близьких родичів”;

в) у статті 15:

частину першу доповнити пунктом “$д^{-1}$” такого змісту:

“$д^{-1}$) щодо працівників Державного бюро розслідувань – на органи Державного бюро розслідувань”;

доповнити частиною третьою такого змісту:

“3. Безпеку працівників суду, правоохоронних органів та їхніх близьких родичів, якщо вони взяті під захист, у разі якщо їх тримають в установі виконання покарань чи слідчому ізоляторі, забезпечує відповідний підрозділ такої установи чи слідчого ізолятора незалежно від того, у провадженні якого органу знаходиться кримінальне провадження”;

5) частину третю статті 3 Закону України “Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві” (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 11, ст. 51; 2003 р., № 16, ст. 124; 2009 р., № 36-37, ст. 511; 2015 р., № 40-41, ст. 379) викласти в такій редакції:

“3. Здійснення заходів безпеки покладається за підслідністю на органи служби безпеки, Державного бюро розслідувань, органи внутрішніх справ, органи Національної поліції або Національне антикорупційне бюро України, у складі структур яких з цією метою створюються спеці-

альні підрозділи. Безпеку осіб, яких беруть під захист, якщо кримінальні провадження знаходяться у провадженні податкової міліції або суду, забезпечує за їх рішенням відповідно орган служби безпеки, Державного бюро розслідувань, орган внутрішніх справ, орган Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України або орган чи установа виконання покарань, слідчий ізолятор. Безпеку особи, взятої під захист, якщо її тримають в установі виконання покарань чи слідчому ізоляторі, забезпечує відповідний підрозділ такої установи чи слідчого ізолятора незалежно від того, у провадженні якого органу знаходиться кримінальне провадження";

6) статтю 15 Закону України "Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду" (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 1, ст. 1 із наступними змінами) після слів "працівникам Національного антикорупційного бюро України" доповнити словами "Державного бюро розслідувань";

7) пункт 3 частини першої статті 62 Закону України "Про банки і банківську діяльність" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5-6, ст. 30; 2004 р., № 13, ст. 181; 2014 р., № 47, ст. 2051) після слів "Служби безпеки України" доповнити словами "Державному бюро розслідувань";

{Підпункт 8 пункту 5 розділу VI втратив чинність на підставі Закону № 1089-IX від 16.12.2020}

9) у пункті 1 частини першої статті 3 Закону України "Про запобігання корупції" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056; 2015 р., № 17, ст. 118, № 35, ст. 343):

підпункт "д" після слів "підрозділів цивільного захисту" доповнити словами "Державного бюро розслідувань";

підпункт "е" після слів "Служби безпеки України" доповнити словами "Державного бюро розслідувань, Національного антикорупційного бюро України".

Президент України ***П.ПОРОШЕНКО***

м. Київ 12 листопада
2015 року № 794-VIII

Закон України

10.11.2015, м. Київ
772-VIII

Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1021-VIII від 18.02.2016, ВВР, 2016, № 11, ст.129 № 1404-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 30, ст.542 № 1798-VIII від 21.12.2016}

Цей Закон визначає правові та організаційні засади функціонування Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) активи – кошти, майно, майнові та інші права, на які може бути накладено або накладено арешт у кримінальному провадженні або які конфісковані за рішенням суду у кримінальному провадженні;

2) виявлення активів – діяльність із встановлення факту існування активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні;

3) розшук активів – діяльність із визначення місцезнаходження активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні;

4) управління активами – діяльність із володіння, користування та/або розпорядження активами, тобто забезпечення збереження активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, та їх економічної вартості або реалізація таких активів чи передача їх в управління відповідно до цього Закону, а також реалізація активів, конфіскованих у кримінальному провадженні.

{Пункт 4 частини першої статті 1 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

Стаття 2. Статус Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів

1. Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – Національне агентство), є центральним органом виконавчої вла-

ди зі спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, та/або з управління активами, на які накладено арешт або які конфісковано у кримінальному провадженні.

2. Національне агентство у межах, визначених цим та іншими законами, є підзвітним Верховній Раді України, підконтрольним та відповідальним перед Кабінетом Міністрів України.

3. Національне агентство утворюється Кабінетом Міністрів України відповідно до Конституції України, цього та інших законів України.

Питання діяльності Національного агентства у Кабінеті Міністрів України представляє Голова Національного агентства.

4. Правову основу діяльності Національного агентства становлять Конституція України, міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, цей та інші закони України, а також прийняті відповідно до них інші нормативно-правові акти.

5. Закон України "Про центральні органи виконавчої влади", інші закони, що регулюють діяльність органів виконавчої влади, а також Закон України "Про державну службу" застосовуються до Національного агентства та його працівників у частині, що не суперечить цьому Закону.

6. Національне агентство складається з центрального апарату і територіальних управлінь.

7. Національне агентство є юридичною особою публічного права.

Стаття 3. Голова Національного агентства

1. Головою Національного агентства може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту, стаж роботи у галузі права не менше п'яти років, досвід роботи на керівних посадах в органах влади, органах місцевого самоврядування, юридичних особах в Україні або за кордоном чи у міжнародних організаціях не менше трьох років, володіє державною мовою та здатний за своїми діловими та моральними якостями, освітнім і професійним рівнем, станом здоров'я виконувати відповідні службові обов'язки.

{Частина перша статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

2. Голова Національного агентства призначається на посаду Кабінетом Міністрів України строком на п'ять років за результатами конкурсу. Одна і та сама особа не може обіймати цю посаду два строки підряд.

3. Не може бути призначена на посаду Голови Національного агентства особа, яка:

1) за рішенням суду визнана недієздатною або дієздатність якої обмежена;

2) має судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яку за вчинення адміністративного правопорушення накладено стягнення у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;

{Пункт 2 частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

3) притягалася на підставі обвинувального вироку, який набрав законної сили, до кримінальної відповідальності за вчинення умисного злочину;

{Пункт 3 частини третьої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

4) не є громадянином України або набула громадянство чи підданство іншої держави;

5) не пройшла спеціальної перевірки відповідно до Закону України "Про запобігання корупції", перевірки відповідно до Закону України "Про очищення влади" або не надала згоди на їх проведення;

6) не подала відповідно до закону декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за минулий рік;

7) впродовж одного року до подання заяви про участь у конкурсі на заміщення цієї посади незалежно від строку входила до складу керівних органів політичної партії.

4. Повноваження Голови Національного агентства припиняються Кабінетом Міністрів України достроково у разі:

1) призначення чи обрання на іншу посаду за його згодою;

2) досягнення шістдесяти п'яти років;

3) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я відповідно до висновку медичної комісії, що створюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

4) набрання законної сили рішенням суду про визнання його недієздатним або обмеження його цивільної дієздатності, визнання його безвісно відсутнім чи оголошення його померлим;

5) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього або рішенням суду про накладення на нього за вчинення адміністративного правопорушення стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;

{Пункт 5 частини четвертої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

6) припинення ним громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України;

7) подання заяви про звільнення з посади за власним бажанням, відставку;

8) відмови від складення присяги державного службовця;

9) наявності висновку зовнішньої оцінки діяльності Національного агентства відповідно до статті 12 цього Закону про неефективність діяльності Національного агентства та неналежне виконання обов'язків його Головою.

{Пункт 9 частини четвертої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

5. Повноваження Голови Національного агентства припиняються у разі його смерті.

6. Повноваження Голови Національного агентства, строк повноважень якого закінчився, за рішенням Кабінету Міністрів України здійснює один із його заступників, але не більше 60 днів з дня закінчення строку повноважень Голови Національного агентства.

Стаття 4. Призначення Голови Національного агентства

1. Голова Національного агентства призначається Кабінетом Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України, який вносить для призначення на посаду кандидата, відібраного за результатами конкурсного відбору відповідно до цього Закону.

Стаття 5. Конкурсна комісія з відбору кандидата на посаду Голови Національного агентства

1. Відбір кандидата на посаду Голови Національного агентства здійснює конкурсна комісія, члени якої обираються з числа осіб, які не є особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, мають бездоганну ділову репутацію, високий суспільний авторитет, а також досвід роботи, пов'язаний з участю у формуванні та/або реалізації політики у сферах кримінальної юстиції або запобігання і протидії корупції, та до складу якої входять:

1) три особи, визначені Верховною Радою України;

2) одна особа, визначена Генеральним прокурором;

{Пункт 2 частини першої статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1798-VIII від 21.12.2016}

3) одна особа, визначена директором Національного антикорупційного бюро України;

4) одна особа, визначена Міністром юстиції України;

5) одна особа, визначена головою центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

6) одна особа, визначена Міністром фінансів України.

2. Члени конкурсної комісії повинні відповідати критеріям, встановленим пунктами 1-3,7частини третьої статті 3 цього Закону.

3. Склад конкурсної комісії затверджується Кабінетом Міністрів України не пізніше п’яти робочих днів з дня отримання інформації про кандидатів до складу конкурсної комісії від усіх суб’єктів, які беруть участь у її формуванні. Комісія є повноважною за умови участі в її засіданнях не менше шести членів.

4. Повноваження члена конкурсної комісії можуть бути припинені за рішенням конкурсної комісії з підстав, передбаченихпунктами 3-5,7 частини четвертої статті 3 цього Закону. Повноваження члена конкурсної комісії припиняються у разі його смерті.

5. Роботу конкурсної комісії забезпечує Секретаріат Кабінету Міністрів України.

Стаття 6. Порядок проведення конкурсного відбору Голови Національного агентства

1. Кабінет Міністрів України розміщує оголошення про умови та строки проведення конкурсу в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України за 45 днів до проведення конкурсу або дня завершення повноважень Голови Національного агентства.

2. У разі дострокового припинення повноважень Голови Національного агентства, його смерті Кабінет Міністрів України невідкладно, не пізніше п’яти календарних днів з дня припинення повноважень, смерті Голови Національного агентства, розміщує оголошення про умови та строки проведення конкурсу в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації та на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України.

3. Особа, яка претендує на участь у конкурсі, подає протягом 15 календарних днів з дати, зазначеної в оголошенні конкурсної комісії про порядок проведення конкурсу, такі документи:

1) заяву про участь у конкурсі з наданням згоди на проведення перевірок відповідно до законів України “Про запобігання корупції” та “Про

очищення влади", а також на обробку персональних даних відповідно до Закону України "Про захист персональних даних";

2) автобіографію, що повинна містити прізвище (усі прізвища у разі зміни), власне ім'я (усі власні імена, в тому числі у разі зміни) та по батькові (за наявності), число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (в тому числі на виборних посадах), членство у політичних партіях, у тому числі в минулому, наявність трудових або будь-яких інших договірних відносин з політичною партією протягом року, що передує року подання заяви (незалежно від тривалості), контактний номер телефону та адресу електронної пошти, відомості про наявність чи відсутність судимості;

3) декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за рік, що передує року, в якому оприлюднено оголошення про конкурс;

4) інші документи, подання яких передбачене Законом України "Про запобігання корупції" для проведення спеціальної перевірки, а також документи, які, на думку кандидата, підтверджують професійний досвід, знання та якості, необхідні для зайняття посади Голови Національного агентства.

Відомості з поданих відповідно до цієї частини документів підлягають оприлюдненню протягом трьох робочих днів після закінчення строку подання заяв на конкурс на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України, крім відомостей, які відповідно до закону віднесені до інформації з обмеженим доступом, та відомостей про контактний номер телефону, адресу електронної пошти кандидата.

4. Засідання конкурсної комісії відкриті для представників засобів масової інформації та журналістів. Секретаріат Кабінету Міністрів України забезпечує відео- та аудіофіксацію і трансляцію у режимі реального часу відповідної відео- та аудіоінформації із засідань конкурсної комісії на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України.

5. Інформація про час та місце проведення засідання конкурсної комісії оприлюднюється на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України не пізніше ніж за 48 годин до його початку.

6. Відбір кандидата на посаду Голови Національного агентства здійснюється у три етапи:

1) перевірка відповідності поданих кандидатами документів вимогам цього Закону;

2) оцінювання професійних знань та якостей шляхом проведення тестування;

3) співбесіда з відібраними кандидатами з питань, пов'язаних із професійними досвідом, знаннями, якостями кандидата та його можливою майбутньою діяльністю на посаді Голови Національного агентства.

7. Конкурсна комісія:

1) затверджує на своєму засіданні регламент роботи конкурсної комісії;

2) приймає рішення про порядок проведення конкурсу та розміщує його на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України;

3) затверджує та оприлюднює не пізніше ніж за сім днів до проведення відповідного етапу конкурсного відбору:

порядок проведення оцінювання професійних знань та якостей шляхом тестування та запитання, що використовуватимуться під час тестування;

порядок проведення співбесіди з відібраними кандидатами з питань, пов'язаних із професійними досвідом, знаннями, якостями кандидата та його можливою майбутньою діяльністю на посаді Голови Національного агентства;

4) оприлюднює на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України інформацію про кандидатів, які подали заяву про участь у конкурсі, а також інформацію про кандидатів, які були відібрані за результатами проведення оцінювання шляхом тестування, для проходження співбесіди з конкурсною комісією, та про кандидата, відібраного конкурсною комісією для призначення на посаду Голови Національного агентства;

5) проводить на своєму засіданні співбесіду з відібраними кандидатами, відбирає шляхом відкритого голосування з числа кандидатів, які пройшли співбесіду, одного кандидата, що відповідає вимогам до Голови Національного агентства, та згідно з обґрунтованим рішенням конкурсної комісії має найкращі професійний досвід, знання і якості для виконання службових обов'язків Голови Національного агентства.

8. Рішення конкурсної комісії вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше шести членів конкурсної комісії, присутніх на засіданні.

Стаття 7. Повноваження Голови Національного агентства та його заступників

1. Голова Національного агентства призначає двох заступників. Кандидати на посади заступників повинні відповідати критеріям, встановленим для Голови Національного агентства.

2. Голова Національного агентства:

1) організовує та контролює роботу Національного агентства, несе персональну відповідальність за прозорість діяльності Національного агентства та результати його роботи;

2) призначає на посади та звільняє з посад службовців Національного агентства у порядку, передбаченому законодавством про державну службу та з урахуванням вимог законів України "Про запобігання корупції" та "Про очищення влади";

3) приймає на роботу та звільняє з роботи у порядку, передбаченому законодавством про працю, працівників Національного агентства;

4) присвоює службовцям Національного агентства ранги державних службовців, вживає заходів до заохочення або притягнення службовців Національного агентства до дисциплінарної відповідальності;

5) затверджує штатний розпис та кошторис Національного агентства;

6) представляє Національне агентство у відносинах із судами, іншими державними органами, підприємствами, установами і організаціями в Україні та за її межами, громадськістю;

7) скликає та проводить наради з питань, що належать до його компетенції;

8) у межах повноважень видає накази та доручення;

9) має право бути присутнім на засіданнях Верховної Ради України, її комітетів, постійних, тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій, а також брати участь з правом дорадчого голосу у засіданнях Кабінету Міністрів України, інших державних органів та органів місцевого самоврядування під час розгляду питань, пов'язаних з діяльністю Національного агентства;

10) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів.

3. Заступники Голови Національного агентства здійснюють свої повноваження відповідно до розподілу обов'язків, затвердженого Головою Національного агентства, та у разі його відсутності виконують його обов'язки відповідно до наказу Голови Національного агентства.

Стаття 8. Правовий статус працівників Національного агентства

1. Працівниками Національного агентства є державні службовці та особи, які працюють за трудовим договором у Національному агентстві.

2. До Національного агентства може бути відряджено працівників інших державних органів, установ, організацій із залишенням їх на службі у відповідних органах, установах, організаціях або з переведенням у штат Національного агентства з метою виконання обов'язків, що вимагають спеціальних знань та навичок.

3. Працівники Національного агентства можуть бути відряджені до інших державних органів, установ, організацій для виконання завдань, визначених цим Законом, із залишенням у штаті Національного агентства.

4. Порядок відрядження до Національного агентства працівників інших державних органів, установ, організацій визначається в установленому законодавством порядку.

Стаття 9. Функції Національного агентства

1. Національне агентство виконує такі функції:

1) проведення аналізу статистичних даних, результатів досліджень та іншої інформації про виявлення, розшук та управління активами;

2) підготовка пропозицій щодо формування та реалізації державної політики у сфері виявлення, розшуку та управління активами, розроблення проектів нормативно-правових актів з цих питань;

3) здійснення заходів з виявлення, розшуку, проведення оцінки активів за зверненням слідчого, детектива, прокурора, суду (слідчого судді);

4) організація здійснення заходів, пов'язаних з проведенням оцінки, веденням обліку та управлінням активами;

5) формування та ведення Єдиного державного реєстру активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні;

6) здійснення співробітництва з органами іноземних держав, до компетенції яких належать питання щодо виявлення, розшуку та управління активами, іншими компетентними органами іноземних держав, відповідними міжнародними організаціями;

7) участь у забезпеченні представництва прав та інтересів України у закордонних юрисдикційних органах у справах, пов'язаних з поверненням в Україну активів, одержаних від корупційних та інших злочинів;

8) надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги слідчим, детективам, прокурорам та суддям з питань, пов'язаних з виявленням, розшуком, проведенням оцінки та управлінням активами;

9) інші функції, визначені законом.

Стаття 10. Повноваження Національного агентства

1. Національне агентство з метою виконання своїх функцій:

1) витребовує за рішенням Голови Національного агентства або його заступника та безоплатно одержує в установленому законом порядку від державних органів, органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для виконання обов'язків Національного агентства.

Суб'єкти, яким адресовано зазначений запит, зобов'язані невідкладно, але не більше ніж протягом трьох робочих днів від дня його надходження, надати відповідну інформацію. У разі неможливості надання

інформації суб'єкт повинен невідкладно у письмовій формі повідомити про це Національне агентство з обґрунтуванням причин. Національне агентство за зверненням відповідного суб'єкта може продовжити строк надання інформації не більш як на два календарні дні. Ненадання Національному агентству на його запит інформації, надання завідомо недостовірної інформації чи не в повному обсязі, порушення встановлених законом строків її надання, повідомлення третіх осіб стосовно того, що про них збирається така інформація, забороняються і тягнуть за собою відповідальність, передбачену законом;

2) має доступ до Єдиного реєстру досудових розслідувань (в порядку та обсязі, визначених спільним наказом Генеральної прокуратури України та Національного агентства), автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, користується державними, у тому числі урядовими, засобами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами.

Обробка такої інформації здійснюється Національним агентством із дотриманням вимог законодавства про захист персональних даних та забезпеченням таємниці, що охороняється законом.

Установлений цим пунктом порядок отримання інформації та доступу до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних не поширюється на інформацію та автоматизовані інформаційні і довідкові системи, реєстри та банки даних, що є у володінні розвідувальних, контррозвідувальних органів, а також центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Відповідна інформація надається Національному агентству відповідно до закону, а також спільних з відповідними органами наказів;

3) укладає міжвідомчі міжнародні угоди про співробітництво з органами іноземних держав, до компетенції яких належать питання щодо виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, бере участь у підготовці проектів міжнародних угод щодо розподілу та повернення активів в Україну;

4) укладає цивільно-правові угоди з юридичними та фізичними особами з питань, пов'язаних з проведенням оцінки та управлінням активами, а також за погодженням з Міністерством юстиції України – щодо

представництва інтересів України у закордонних юрисдикційних органах у справах, пов'язаних з поверненням активів, одержаних від корупційних та інших злочинів, в Україну;

5) має рахунки в органах Державної казначейської служби України та державних банках;

{Пункт 5 частини першої статті 10 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

6) приймає з питань, що належать до його компетенції, обов'язкові для виконання нормативно-правові акти;

7) виносить приписи про усунення порушень вимог законодавства з питань, пов'язаних з проведенням оцінки, веденням обліку та управлінням активами, у межах його повноважень;

8) звертається до суду з позовами (заявами) щодо визнання незаконними нормативно-правових актів, індивідуальних рішень, виданих (прийнятих) з порушенням встановлених цим Законом вимог та обмежень, визнання недійсними правочинів;

9) ініціює проведення службового розслідування, вжиття заходів до притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні цього Закону, надсилає до правоохоронних органів матеріали, що свідчать про факти таких правопорушень;

10) складає протоколи про адміністративні правопорушення, віднесені законом до повноважень Національного агентства, застосовує передбачені законом заходи щодо забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення;

11) здійснює інші повноваження, передбачені цим та іншими законами.

2. У разі виявлення порушення вимог законодавства у частині ведення обліку, проведення оцінки та управління активами Національне агентство вносить керівнику відповідного органу, підприємства, установи, організації припис про усунення порушень вимог законодавства, проведення службового розслідування, притягнення винної особи до встановленої законом відповідальності.

Припис Національного агентства є обов'язковим для виконання. Про результати виконання припису Національного агентства посадова особа, якій його адресовано, інформує Національне агентство протягом трьох робочих днів з дня одержання припису, якщо більш тривалий строк не визначено у приписі.

3. У разі виявлення ознак адміністративного правопорушення, віднесеного до повноважень Національного агентства, уповноважені особи

Національного агентства складають протокол про таке правопорушення, який надсилається до суду. У разі виявлення ознак іншого правопорушення Національне агентство готує обґрунтований висновок та надсилає його відповідним правоохоронним органам. Висновок Національного агентства є обов'язковим для розгляду, про результати якого воно повідомляється не пізніше п'яти днів після отримання повідомлення про виявлення ознак правопорушення.

4. Нормативно-правові акти Національного агентства підлягають державній реєстрації Міністерством юстиції України та включаються до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів.

Нормативно-правові акти Національного агентства після включення до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів опубліковуються державною мовою в офіційних друкованих виданнях.

Нормативно-правові акти Національного агентства, що пройшли державну реєстрацію, набирають чинності з дня офіційного опублікування, якщо інше не передбачено такими актами, але не раніше дня їх офіційного опублікування.

Стаття 11. Уповноважені особи Національного агентства

1. Уповноваженими особами Національного агентства є Голова Національного агентства та його заступники, а також уповноважені наказом Голови Національного агентства його посадові особи.

2. Уповноважені особи Національного агентства мають право:

1) безперешкодно входити до приміщень державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування за службовим посвідченням та мати доступ до документів та інших матеріалів, необхідних для здійснення наданих Національному агентству повноважень;

2) витребувати та отримувати необхідні документи та іншу інформацію у зв'язку із здійсненням своїх повноважень з урахуванням обмежень, встановлених законом;

3) отримувати в межах своїх повноважень письмові пояснення від посадових осіб та службових осіб державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування;

4) відповідно до розподілу обов'язків складати протоколи про адміністративні правопорушення у справах, що належать до повноважень Національного агентства;

5) представляти Національне агентство в судах, закордонних юрисдикційних органах у порядку, встановленому законом.

3. Без згоди Національного агентства його уповноважені особи не можуть входити до складу комісій, комітетів та інших органів, що формуються органами державної влади, органами місцевого самоврядування.

4. Голові Національного агентства та його заступникам, посадовим і службовим особам Національного агентства забороняється розголошувати інформацію з обмеженим доступом, отриману у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків, крім випадків, встановлених законом.

Стаття 12. Контроль за діяльністю Національного агентства

1. Щороку проводиться незалежна зовнішня оцінка діяльності Національного агентства.

{Абзац перший частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

Зазначену оцінку проводить комісія із зовнішнього контролю у складі трьох осіб. Президент України, Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України щороку визначають по одному члену комісії з числа осіб, які мають не менш як десятирічний досвід роботи в органах досудового розслідування, прокуратури, адвокатурі, наукових установах, судах в іноземних державах та/або в міжнародних організаціях, необхідні знання та навички для проведення такої оцінки, а також мають бездоганну ділову репутацію. Не можуть бути членами комісії із зовнішнього контролю особи, зазначені в пунктах 1-3, 7 частини третьої статті 3 цього Закону, та особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, відповідно до Закону України "Про запобігання корупції". Члени комісії зовнішнього контролю діють незалежно та не повинні виконувати будь-яких доручень, вказівок, наданих будь-якою особою.

Для проведення оцінки члени комісії із зовнішнього контролю мають право:

1) доступу до матеріалів, іншої інформації (документів), що є у володінні Національного агентства (з обмеженнями, передбаченими Законом України "Про державну таємницю");

2) проводити конфіденційні інтерв'ю з працівниками Національного агентства, працівниками інших державних та правоохоронних органів, а також іншими особами, які володіють інформацією (документами), необхідною для проведення оцінки.

Члени комісії із зовнішнього контролю забезпечують нерозголошення даних досудового розслідування та іншої конфіденційної інформації, що стала їм відома у зв'язку із здійсненням своїх повноважень.

Висновок незалежної зовнішньої оцінки діяльності Національного агентства додається до щорічного звіту Національного агентства.

{Абзац сьомий частини першої статті 12 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

Невід'ємною складовою незалежної зовнішньої оцінки діяльності Національного агентства є щорічний зовнішній аудит діяльності Національного агентства. Зовнішній аудит діяльності Національного агентства проводиться виключно міжнародною або національною аудиторською компанією, яка є визнаною та має високу ділову репутацію на відповідному ринку України. Міжнародна або національна аудиторська компанія зобов'язана надіслати звіт про зовнішній аудит діяльності Національного агентства до Кабінету Міністрів України та Національного агентства, який додається до висновку незалежної зовнішньої оцінки діяльності Національного агентства. Форма та зміст звіту про зовнішній аудит діяльності Національного агентства затверджуються Кабінетом Міністрів України з урахуванням вимог цього Закону.

{Абзац восьмий частини першої статті 12 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

Відшкодування витрат, пов'язаних із роботою комісії із зовнішнього контролю, здійснюється за рахунок Державного бюджету України.

{Абзац частини першої статті 12 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

2. Громадський контроль за діяльністю Національного агентства забезпечується через Громадську раду при Національному агентстві, склад якої затверджується Головою Національного агентства з дев'яти осіб на підставі результатів конкурсу. Члени Громадської ради при Національному агентстві повинні відповідати критеріям, встановленимпунктами 1-3,7 частини третьої статті 3 цього Закону.

Порядок організації та проведення конкурсу з формування Громадської ради при Національному агентстві визначається Кабінетом Міністрів України.

Конкурс із формування персонального складу Громадської ради при Національному агентстві здійснюється шляхом відкритого рейтингового інтернет-голосування громадян, які проживають на території України, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Засідання конкурсної комісії відкриті для представників засобів масової інформації та журналістів.

{Частина друга статті 12 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

3. Громадська рада при Національному агентстві заслуховує інформацію про діяльність, виконання планів і завдань Національного агентства, здійснює громадський контроль за витрачанням коштів Державного бюджету України, головним розпорядником яких є Національне агентство, надає висновки за результатами експертизи проектів нормативно-правових актів Національного агентства, делегує для участі в засіданнях міжвідомчої комісії з питань реалізації активів та конкурсної комісії на заміщення вакантних посад державних службовців у Національному агентстві по два представники. Громадська рада має право отримувати документи та інформацію, що стосуються діяльності Національного агентства (крім тих, що становлять державну таємницю).

{Частина третя статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

4. Національне агентство готує щорічні звіти про свою діяльність, які оприлюднюються до 15 квітня включно на офіційному веб-сайті.

5. Щорічний звіт Національного агентства повинен містити, зокрема, такі відомості:

1) узагальнену оцінку стану справ у сфері виявлення, розшуку та управління активами, основні проблеми та пропозиції щодо їх розв'язання;

2) дані, що характеризують діяльність Національного агентства, зокрема, про:

кількість та облікову вартість розшуканого майна, на яке накладено арешт за видами активів за звітний рік;

кількість та облікову вартість розшукуваного майна, повернутого з іноземних держав за звітний рік за видами активів;

кількість та результати виконання звернень органів досудового слідства, прокуратури та суддів щодо виявлення та розшуку активів;

надходження до бюджету від розшуканого, конфіскованого за рішенням суду та проданого майна за звітний рік;

вартість та узагальнену характеристику активів за категоріями, які виявлені, на які накладено арешт, щодо яких Національним агентством вживалися заходи із управління;

доходи, отримані від управління активами, та видатки, пов'язані з управлінням такими активами;

кількість отриманих/надісланих запитів з/до органів іноземних держав, до компетенції яких належать питання щодо виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, інших компетентних органів іноземних держав, відповідних міжнародних організацій та узагальнені результати їх вирішення;

участь у забезпеченні представництва прав та інтересів України у закордонних юрисдикційних органах у справах, пов'язаних з поверненням активів, одержаних від корупційних та інших злочинів, в Україну;

надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги слідчим, детективам, прокурорам та суддям з питань, пов'язаних з виявленням, розшуком, проведенням оцінки та управлінням активами;

кількість складених протоколів про адміністративні правопорушення та результати їх розгляду;

кількість винесених приписів, надісланих матеріалів про порушення законодавства до правоохоронних та інших органів, результати їх розгляду;

результати звернень до суду з позовами (заявами) щодо визнання незаконними нормативно-правових актів, індивідуальних рішень, виданих (прийнятих) з порушенням встановлених цим Законом вимог та обмежень, визнання недійсними правочинів.

Стаття 13. Оплата праці працівників Національного агентства

1. Заробітна плата працівників Національного агентства складається з посадового окладу, надбавки за вислугу років, доплати за ранг, премії та інших надбавок, встановлених законодавством про державну службу.

2. Посадовий оклад працівників Національного агентства визначається цим Законом за такою схемою:

Категорія посади	Найменування посади	Оклад (мінімальних заробітних плат)
1	Голова	12
2	Заступник Голови	11
	Директор департаменту	10
	Начальник самостійного управління	9
	Начальник самостійного відділу	9
3	Начальник відділу у складі управління	7
	Радник голови Національного агентства	7
	Завідувач сектору	7
	Головний спеціаліст	7
	Помічник Голови	7
4	Провідний спеціаліст	5
	Спеціаліст першої категорії	5

3. Голові Національного агентства та його заступникам встановлюється надбавка за особливий характер роботи та інтенсивність праці у розмірі до 75 відсотків посадового окладу з урахуванням надбавки за ранг.

Рішення про перегляд зазначених виплат приймається Кабінетом Міністрів України щороку за результатами незалежної оцінки ефективності діяльності Національного агентства.

4. Голові, заступникові Голови, працівникам Національного агентства виплачується додатково премія у розмірі тримісячної заробітної плати за умови успішної незалежної оцінки ефективності діяльності Національного агентства та успішного проходження щорічної оцінки виконання покладених обов'язків і завдань працівниками Національного агентства.

{Стаття 13 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

Стаття 14. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення Національного агентства

1. Фінансове забезпечення Національного агентства здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Фінансування Національного агентства за рахунок будь-яких інших джерел забороняється, крім випадків, передбачених міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, або проектами міжнародної технічної допомоги.

{Частина перша статті 14 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

2. У Державному бюджеті України видатки на фінансування Національного агентства визначаються окремим рядком на рівні, що забезпечує належне виконання повноважень Національного агентства.

Голова Національного агентства представляє позицію Національного агентства з питань його фінансування на засіданнях Кабінету Міністрів України, комітетів або пленарних засіданнях Верховної Ради України.

{Частина друга статті 14 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

3. Національне агентство є головним розпорядником коштів Державного бюджету України, що виділяються для його фінансування.

4. Національне агентство забезпечується необхідними матеріальними засобами, технікою, обладнанням, іншим майном для провадження службової діяльності.

Стаття 15. Взаємодія Національного агентства з державними органами

1. Національне агентство взаємодіє з органами досудового розслідування, прокуратури та суду шляхом:

1) виконання звернень слідчого, детектива, прокурора, слідчого судді, суду з питань виявлення, розшуку, проведення оцінки та управління активами, а також щодо виконання рішень іноземних компетентних органів про накладення арешту та конфіскацію активів;

2) сприяння у розшуку належних приміщень, майданчиків для зберігання активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні і щодо яких управління не здійснюється Національним агентством;

3) надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги з питань, пов'язаних з виявленням, розшуком, проведенням оцінки та управлінням активами.

2. Національне агентство також взаємодіє з Національним банком України, Фондом державного майна України, Міністерством юстиції України, Національним агентством з питань запобігання корупції, органами державної фіскальної служби, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, та іншими державними органами.

Національне агентство може укладати з окремими державними органами та/або органами місцевого самоврядування угоди (меморандуми) про співпрацю та обмін інформацією.

Розділ II ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗШУК АКТИВІВ

Стаття 16. Завдання Національного агентства у сфері виявлення та розшуку активів

1. З метою виявлення та розшуку активів Національне агентство:

1) вживає відповідно до звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури, судів заходів до виявлення та розшуку активів, взаємодіє з цими органами з метою накладення арешту на такі активи та їх конфіскації;

2) здійснює міжнародне співробітництво з відповідними органами іноземних держав у частині обміну досвідом та інформацією з питань, пов'язаних з виявленням, розшуком та управлінням активами;

3) забезпечує співробітництво з міжнародними, міжурядовими організаціями, мережами, діяльність яких спрямована на забезпечення міжнародного співробітництва у сфері виявлення, розшуку та управління активами, у тому числі з Камденською міжвідомчою мережею з питань повернення активів (CARIN), та представляє Україну в цій організації.

{Пункт 3 частини першої статті 16 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

2. З метою виконання зазначених у частині першій цієї статті завдань Національне агентство має право отримувати, обробляти та здійснювати

обмін інформацією про фізичних та юридичних осіб у порядку, визначеному міжнародними договорами та законодавством України.

Стаття 17. Виконання Національним агентством звернень органів досудового розслідування, прокуратури та судів

1. Національне агентство забезпечує виконання звернень органів досудового розслідування, прокуратури та судів щодо виявлення, розшуку активів та надає відповідь у найкоротший можливий строк, але не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня надходження звернення, або в інший більш тривалий строк, зазначений у ньому. Цей строк може бути продовжений за погодженням з органом досудового розслідування, прокуратури та судом.

Стаття 18. Загальні засади міжнародного співробітництва у сфері виявлення та розшуку активів

1. Міжнародне співробітництво у сфері виявлення та розшуку активів здійснюється відповідно до цього Закону, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, інших нормативно-правових актів чи за принципом взаємності.

2. Національне агентство відповідно до міжнародних договорів України за принципом взаємності чи з власної ініціативи здійснює міжнародне співробітництво з відповідними органами іноземних держав у частині обміну досвідом та інформацією з питань, пов'язаних з виявленням, розшуком та управлінням активами. Національне агентство здійснює міжнародне співробітництво на запит відповідного органу іноземної держави або компетентних органів, визначених законодавством України (Генеральної прокуратури України або Міністерства юстиції України). Національне агентство може здійснювати міжнародне співробітництво за принципом взаємності або відповідно до міжнародних договорів України, якщо це сприятиме розшуку та ідентифікації активів відповідними органами іноземної держави.

3. Надання Національним агентством відповідному органу іноземної держави інформації з обмеженим доступом здійснюється в порядку, визначеному законом, та за умови забезпечення органом іноземної держави тотожного діючому в Україні національного режиму її захисту та використання виключно для цілей кримінального судочинства. Інформація, отримана Національним агентством від відповідних органів іноземної держави, може бути надана на запит відповідному органу третьої держави лише за погодженням з органами іноземної держави, яка надала таку інформацію.

4. Одержання Національним агентством запиту відповідного органу іноземної держави є підставою для витребування ним необхідної для виконання запиту додаткової інформації від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій.

5. Запит надсилається до відповідного органу іноземної держави електронним, факсимільним або іншим засобом зв'язку. Оригінал запиту надсилається поштою не пізніше трьох днів з моменту його надіслання електронною поштою, факсимільним або іншим засобом зв'язку, якщо цього потребує відповідний орган іноземної держави.

Національне агентство приймає до розгляду та виконує запит, що надійшов від запитуючої сторони електронним, факсимільним або іншим засобом зв'язку, якщо це передбачено міжнародними договорами України або здійснюється на основі принципу взаємності.

6. Відмова або відстрочення виконання запиту щодо міжнародного співробітництва у сфері виявлення та розшуку активів здійснюється лише на підставі міжнародних договорів, стороною яких є Україна.

Національне агентство може відмовити у виконанні запиту щодо міжнародного співробітництва у сфері виявлення та розшуку активів у разі, якщо:

1) виконання запиту суперечитиме конституційним засадам чи може завдати шкоди суверенітету, безпеці, громадському порядку або іншим інтересам України;

2) запитуюча сторона не забезпечує взаємності у цій сфері;

3) запит стосується діяння, яке не є кримінальним правопорушенням згідно із законом України про кримінальну відповідальність;

4) витрати на таке виконання явно перевищуватимуть завдану кримінальним правопорушенням шкоду або явно не відповідатимуть тяжкості кримінального правопорушення (якщо це не суперечить міжнародному договору України).

Розділ ІІІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ

Стаття 19. Прийняття активів в управління

1. Національне агентство здійснює управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, у тому числі як захід забезпечення позову – лише щодо позову, пред'явленого в інтересах держави, із встановленням заборони розпоряджатися та/або користуватися такими активами, сума або вартість яких дорівнює або перевищує 200 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня відповідного року.

{Абзац перший частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

Зазначені активи приймаються в управління на підставі ухвали слідчого судді, суду чи згоди власника активів, копії яких надсилаються Національному агентству не пізніше наступного робочого дня після їх винесення (надання) з відповідним зверненням прокурора.

{Абзац другий частини першої статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

2. У разі прийняття в управління активів, які чи права на які та їх обтяження підлягають державній реєстрації, Національне агентство надсилає того самого дня інформацію про накладення арешту на активи органам, що ведуть державні реєстри таких активів, прав на них або їх обтяжень. У разі прийняття в управління цінних паперів інформація також надсилається відповідним учасникам депозитарної системи України.

{Частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

Стаття 20. Управління грошовими коштами та банківськими металами

1. Управління грошовими коштами у готівковій та безготівковій формах у будь-якій валюті, а також банківськими металами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, здійснюється Національним агентством шляхом:

1) їх розміщення на депозитних рахунках Національного агентства у відповідній валюті або банківському металі, відкритих у державних банках, визначених на конкурсних засадах у порядку, встановленому законодавством про державні (публічні) закупівлі, за договором банківського вкладу на вимогу, за наявності висновку Національного банку України про створення умов для визнання банку проблемним або неплатоспроможним;

2) продовження їх розміщення до закінчення строку дії договору депозиту на депозитному рахунку власника в банку, в якому вони були розміщені на момент накладення арешту, із забороною здійснення видаткових операцій та виплати процентів чи доходу в іншій формі згідно з умовами договору. У випадку закінчення строку дії договору депозиту з наступного дня подальше управління відповідними коштами або банківськими металами разом з нарахованими після накладення арешту процентами чи іншими видами доходу здійснюється в порядку, визначеному пунктом 1 цієї частини.

Майно або кошти банку, а також кошти та інші цінності юридичних або фізичних осіб, що перебувають у банку та на які накладено арешт, передаються в управління (перераховуються на рахунки) Національного агентства не пізніше наступного робочого дня після надходження до банку платіжної вимоги, оформленої Національним агентством, та доданих до неї копій звернення прокурора, ухвали слідчого судді, суду про накладення арешту.

2. Розмір процентів відсоткової ставки за користування банками коштами або металами на депозитних рахунках Національного агентства визначається договором на рівні не нижче облікової ставки Національного банку України або процентної ставки банку за такий вид послуг для третіх осіб (для іншого банку).

3. У разі надходження винесеного у межах наданих законом повноважень рішення прокурора або судового рішення, що набрало законної сили, яким скасовано арешт розміщених на рахунках Національного агентства грошових коштів або банківських металів, Національне агентство перераховує відповідні кошти та нараховані за ними проценти або здійснює переказ банківських металів та нарахованих за ними процентів на рахунок їх законного власника протягом трьох робочих днів з дня надання ним інформації про реквізити рахунка.

{Стаття 20 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

Стаття 21. Управління рухомим та нерухомим майном, цінними паперами, майновими та іншими правами

1. Управління рухомим та нерухомим майном, цінними паперами, майновими та іншими правами здійснюється Національним агентством шляхом реалізації відповідних активів або передачі їх в управління.

2. Активи, зазначені у частині першій цієї статті, прийняті Національним агентством в управління, підлягають оцінці, яка здійснюється визначеними за результатами конкурсу суб'єктами оціночної діяльності, та передачі в управління визначеним за результатами конкурсу юридичним особам або фізичним особам – підприємцям у порядку, встановленому законодавством про державні (публічні) закупівлі.

Управління активами здійснюється на підставі договору, укладеного відповідно до глави 70Цивільного кодексу України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

3. Управління активами, зазначеними у частині першій цієї статті, здійснюється на умовах ефективності, а також збереження та збільшення їх вартості. Управитель має право на плату (винагороду), а також на відшкодування необхідних витрат, зроблених ним у зв'язку з управлін-

ням активами, що відраховуються безпосередньо з доходів від використання прийнятих в управління активів. Управитель не має права відчужувати активи, прийняті ним в управління.

Дія договору про управління активами припиняється у разі скасування арешту прийнятих в управління активів або їх конфіскації, спеціальної конфіскації, іншого судового рішення про їх стягнення в дохід держави.

Ці та інші умови управління активами зазначаються в договорі між Національним агентством та управителем.

4. Майно, в тому числі у вигляді предметів чи великих партій товарів, зберігання якого через громіздкість або з інших причин неможливе без зайвих труднощів, або витрати із забезпечення спеціальних умов зберігання якого чи управління яким співмірні з його вартістю, або яке швидко втрачає свою вартість, а також майно у вигляді товарів або продукції, що піддаються швидкому псуванню, підлягає реалізації за цінами щонайменш не нижче ринкових. Примірний переліктакого майна визначається Кабінетом Міністрів України.

5. Активи, визначені частиною четвертою цієї статті, передаються для реалізації без згоди власника на підставі ухвали слідчого судді або суду, копія якої надсилається Національному агентству негайно після її винесення з відповідним зверненням прокурора. Передача для реалізації активів може також здійснюватися за згодою їх власника, копія якої надається Національному агентству з відповідним зверненням прокурора.

Реалізація здійснюється визначеними на конкурсних засадах юридичними особами. Порядок відбору таких юридичних осіб, порядок реалізації активів на прилюдних торгах (аукціонах) та/або електронних торгах визначаються Кабінетом Міністрів України.

Рішення про передачу для реалізації активів вартістю понад 10 тисяч розмірів мінімальних заробітних плат погоджується спеціально створеною при Національному агентстві міжвідомчою комісією з питань реалізації активів.

Положення про міжвідомчу комісію з питань реалізації активів та її склад затверджуються Кабінетом Міністрів України.

6. Одержані від реалізації активів кошти зараховуються на депозитні рахунки Національного агентства.

7. Управління активами у вигляді частки у статутному (складеному) капіталі чи акцій, паїв:

1) банку – забезпечується шляхом здійснення на вимогу Національного агентства передбачених законом та нормативно-правовим актом

Національного агентства заходів за погодженням з Національним банком України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, а для кооперативних банків – Національним банком України;

2) страховика – забезпечується шляхом здійснення на вимогу Національного агентства заходів, передбачених законом та нормативно-правовим актом Національного агентства за погодженням з Національним банком України та Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, а для страховиків, створених в організаційно-правовій формі акціонерного товариства, – також Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

3) кредитної спілки, управителя фонду операцій з нерухомістю, лізингової компанії, факторингової компанії, ломбарду – забезпечується шляхом здійснення на вимогу Національного агентства заходів, передбачених законом та спільним нормативно-правовим актом Національного агентства та Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг.

У разі здійснення управління активами у вигляді частки у статутному (складеному) капіталі чи акцій, паїв управитель під час здійснення повноважень власника таких активів у вищих органах управління відповідної юридичної особи зобов'язаний погоджувати свої дії з власником таких активів.

8. У разі надходження винесеного у межах наданих законом повноважень рішення прокурора, а також судового рішення, що набрало законної сили, яким скасовано арешт прийнятих в управління активів, Національне агентство у триденний строк повертає їх законному власнику, а в разі їх реалізації – повертає одержані від цього кошти, а також проценти, нараховані як плата за користування банком такими коштами.

{Стаття 21 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

Стаття 22. Контроль за ефективністю управління активами

1. Національне агентство здійснює періодичну, але не рідше одного разу на місяць, перевірку ефективності управління арештованими активами, переданими ним в управління. Управитель зобов'язаний надавати уповноваженим особам Національного агентства доступ до прийнятих в управління активів для огляду, а також до документів щодо управління такими активами та їх використання.

У разі встановлення фактів неналежного управління активами або спроб відчуження активів управителем Національне агентство повідомляє про це відповідним правоохоронним органам для перевірки і реагу-

вання згідно із законом та невідкладно здійснює заходи щодо зміни управителя відповідних активів.

2. Порядок здійснення контролю за ефективністю управління активами визначається Кабінетом Міністрів України.

{Стаття 22 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

Стаття 23. Управління конфіскованими активами

1. Національне агентство здійснює моніторинг та веде облік судових рішень про конфіскацію, спеціальну конфіскацію, задоволення позовів на користь держави у кримінальних провадженнях, у яких воно здійснювало управління активами. Прокурор інформує Національне агентство про такі судові рішення невідкладно після їх винесення.

2. За погодженням з міжвідомчою комісією з питань реалізації активів Національне агентство самостійно забезпечує виконання судового рішення про конфіскацію, спеціальну конфіскацію активів, стягнення в дохід держави активів, що перебувають в його управлінні або перебували, але були реалізовані, вартістю понад 10 тисяч розмірів мінімальних заробітних плат.

У разі прийняття рішення про реалізацію активи передаються Національним агентством визначеній на конкурсних засадах юридичній особі для реалізації.

Реалізація зазначених активів здійснюється на прилюдних торгах (аукціонах) та/або електронних торгах у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Договори купівлі-продажу активів, що реалізуються Національним агентством відповідно до цього Закону, нотаріальному посвідченню не підлягають.

{Частина друга статті 23 в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

3. Національне агентство після набрання законної сили судовими рішеннями про конфіскацію, спеціальну конфіскацію, стягнення активів в дохід держави в кримінальному провадженні, які перебувають у його управлінні, крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті, направляє їх для примусового виконання до органів державної виконавчої служби.

{Абзац перший частини третьої статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1404-VIII від 02.06.2016}

Порядок взаємодії Національного агентства та Міністерства юстиції України при виконанні судових рішень про конфіскацію, спеціальну

конфіскацію, стягнення активів в дохід держави в кримінальному провадженні визначається спільним наказом цих органів.

4. Встановлені цим Законом правила управління активами, у тому числі щодо самостійного виконання Національним агентством судових рішень, поширюються на активи, на які накладено арешт або які підлягають стягненню в дохід держави в позовному провадженні у справах про визнання необґрунтованими активів та їх витребування, особливості якого визначені главою 9розділу ІІІ Цивільного процесуального кодексу України.

Стаття 24. Надходження від управління активами

1. Надходження від здійснюваного Національним агентством управління активами, а також кошти, одержані на підставі міжнародних угод щодо розподілу та повернення активів в Україну, перераховуються до державного бюджету.

Розділ IV ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР АКТИВІВ, НА ЯКІ НАКЛАДЕНО АРЕШТ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Стаття 25. Єдиний державний реєстр активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні

1. Національне агентство формує та веде Єдиний державний реєстр активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні (далі – Реєстр), який містить дані про:

{Абзац перший частини першої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

1) активи, на які накладено арешт у кримінальному провадженні; суму коштів, опис, характеристики та оціночну вартість майна, майнових та інших активів;

2) орган, слідчий якого розслідує (розслідував) відповідний злочин, прізвище та ініціали слідчого (слідчих); суд (назва суду, прізвища та ініціали суддів), який або слідчий суддя якого постановив ухвалу про арешт та/або скасування арешту відповідного майна або прав; прокуратуру, прокурор якої скасував арешт майна, прізвище та ініціали прокурора; суд, в якому здійснюється (здійснювався) розгляд у відповідному кримінальному провадженні; номер кримінального провадження у Єдиному реєстрі досудових розслідувань; дані щодо особи підозрюваного, обвинуваченого;

3) заходи, вжиті у кримінальному провадженні, пов’язані з арештом та управлінням активами, у тому числі кошти, одержані від реалізації активів, а також від управління ними (дивіденди, проценти тощо);

{Пункт 3 частини першої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

4) судове рішення про конфіскацію, спеціальну конфіскацію або стягнення в дохід держави активів у кримінальному провадженні, стан його виконання та управління конфіскованими активами, у тому числі про кошти, одержані від реалізації активів;

5) рішення іноземних компетентних органів щодо накладення арешту та конфіскації активів в Україні, стан їх виконання;

6) рішення компетентних органів України щодо накладення арешту та конфіскації активів за кордоном, стан їх виконання;

7) міжнародні угоди щодо розподілу та повернення активів в Україну.

Дані Реєстру є відкритими, крім даних, передбачених пунктами 1, 2, 5, 6 цієї частини, щодо: опису, характеристики активів (майна), що дають можливість ідентифікувати місцезнаходження активів (майна), та/або особу, яка володіє, користується, розпоряджається такими активами (майном); особи підозрюваного, обвинуваченого; даних, які в рамках міжнародного співробітництва не підлягають розголошенню (оприлюдненню) згідно з міжнародними договорами України.

{Частину першу статті 25 доповнено абзацом згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

2. Положення про Єдиний державний реєстр активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, порядок його формування та ведення затверджуються Національним агентством.

Реєстраторами Реєстру є уповноважені працівники Національного агентства. Інформація, що підлягає внесенню до Реєстру, подається Національному агентству засобами електронного зв'язку слідчими, детективами, прокурорами, суддями, державними виконавцями, іншими службовими та посадовими особами не пізніше наступного робочого дня після виникнення підстави подання такої інформації.

{Абзац другий частини другої статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

3. Користувачами Реєстру є працівники Національного агентства, керівники прокуратур та органів досудового розслідування, прокурори, слідчі, детективи та інші уповноважені особи органів досудового розслідування, які виконують функції з інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів та ведення спеціальних обліків відповідно до законодавства.

{Частина третя статті 25 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

4. Національне агентство забезпечує перебування програмного забезпечення для ведення Реєстру в державній власності.

Розділ V ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через шість місяців з дня набрання ним чинності.

2. До приведення у відповідність із цим Законом законодавчі та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

2-**1**. Про початок роботи Єдиного державного реєстру активів, на які накладено арешт у кримінальному провадженні, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, приймає рішення, яке оприлюднюється на офіційному веб-сайті Кабінету Міністрів України.

*{Розділ V доповнено пунктом 2-**1** згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}*

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

доповнити статтею 188-**48** такого змісту:

"**Стаття 188-48**. Невиконання законних вимог посадових осіб Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів

Невиконання законних вимог посадових осіб Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, щодо усунення порушень законодавства у сфері управління активами, ненадання інформації, документів, а також порушення встановлених законодавством строків їх надання, надання недостовірної інформації або не в повному обсязі, а також незаконне повідомлення третіх осіб про те, що про них збирається відповідна інформація, -

тягнуть за собою накладення штрафу від двохсот п'ятдесяти до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке саме порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу від чотирьохсот до шестисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян";

статтю 221 після цифр "188-**47**" доповнити цифрами "188-**48**";

пункт 1 частини першої статті 255 доповнити новим абзацом такого змісту:

"Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (стаття 188-**48**)";

2) статтю 67 Господарського процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 6, ст. 56) після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

"Не допускається накладення арешту на майно, на яке накладено арешт відповідно до Кримінального процесуального кодексу України".

У зв'язку з цим частини шосту – одинадцяту вважати відповідно частинами сьомою – дванадцятою;

3) статтю 152 Цивільного процесуального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № № 40-42, ст. 492) після частини сьомої доповнити новою частиною такого змісту:

"8. Не допускається накладення арешту на майно, на яке накладено арешт відповідно до Кримінального процесуального кодексу України".

У зв'язку з цим частини восьму і дев'яту вважати відповідно частинами дев'ятою і десятою;

частину четверту статті 233-**3** доповнити словами "крім випадків здійснення такого стягнення в порядку, встановленому Законом України "Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів";

4) у Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № № 9-13, ст. 88):

у статті 100:

частину шосту доповнити абзацом сьомим такого змісту:

"Речові докази вартістю понад 200 розмірів мінімальної заробітної плати, якщо це можливо без шкоди для кримінального провадження, передаються за письмовою згодою власника, а в разі її відсутності – за рішенням слідчого судді, суду Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, для здійснення заходів з управління ними з метою забезпечення їх збереження або збереження їхньої економічної вартості, а речові докази, зазначені в абзаці першому цієї частини, такої

самої вартості – для їх реалізації з урахуванням особливостей, визначених законом";

частину сьому викласти в такій редакції:

"7. У випадках, передбачених пунктом 2 та абзацом сьомим частини шостої цієї статті, слідчий за погодженням із прокурором або прокурор звертається з відповідним клопотанням до слідчого судді місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування, або до суду під час судового провадження, яке розглядається згідно із статтями 171-173 цього Кодексу. Прокурор у випадку, передбаченому абзацом сьомим частини шостої цієї статті, не пізніше наступного робочого дня з моменту постановлення ухвали слідчого судді, суду, якою дозволяється управління активами (у тому числі реалізація), надсилає копію цієї ухвали Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, зі зверненням щодо прийняття активів в управління, а також вживає невідкладних заходів до передачі цих активів в управління Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів";

частину восьму доповнити словами "а у випадках, якщо такі речові докази передані Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, – відповідно до закону та прийнятих на його виконання актів законодавства";

у статті 170:

частину першу доповнити реченням такого змісту: "Слідчий, прокурор повинні вжити необхідних заходів з метою виявлення та розшуку майна, на яке може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, зокрема шляхом витребування необхідної інформації у Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, інших державних органів та органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб";

частину третю доповнити абзацом другим такого змісту:

"Арешт може бути накладений і на майно, на яке раніше накладено арешт відповідно до інших актів законодавства. У такому разі виконанню підлягає ухвала слідчого судді, суду про накладення арешту на майно відповідно до правил цього Кодексу";

частину сьому статті 173 після слів “щодо якої здійснюється провадження” доповнити словами “Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів”;

у статті 568:

частину першу після слів “передбачені цим Кодексом процесуальні дії” доповнити словами “а також інші передбачені спеціальним законом дії”;

частину другу після слів “забезпечуються необхідні заходи” доповнити словами і цифрами “зокрема передбачені пунктом 5 частини шостої статті 100 цього Кодексу”;

{Підпункт 5 пункту 3 розділу V втратив чинність на підставі Закону N 1404-VIII від 02.06.2016}

6) у Законі України “Про банки і банківську діяльність” (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 5-6, ст. 30 із наступними змінами):

статтю 59 після частини другої доповнити новою частиною такого змісту:

“У випадках, встановлених законом, майно або кошти банку, а також кошти та інші цінності юридичних або фізичних осіб, що знаходяться в банку, на які накладено арешт, передаються в управління (перераховуються на рахунки) Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, не пізніше наступного робочого дня після надходження до банку вимоги Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, здобутими злочинним шляхом, та доданих до неї копій звернення прокурора та ухвали слідчого судді, суду про накладення арешту”.

У зв’язку з цим частини третю і четверту вважати відповідно частинами четвертою і п’ятою;

частину першу статті 62 доповнити пунктом 10 такого змісту:

“10) Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, на його письмову вимогу у зв’язку із здійсненням ним виявлення та розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні, – щодо наявності та стану рахунків, операцій за рахунками конкретної юридичної або фізичної особи, фізичної особи – суб’єкта підприємницької діяльності”.

4. Кабінету Міністрів України:

1) у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

{Абзац перший підпункту 1 пункту 4 розділу V із змінами, внесеними згідно із Законом № 1021-VIII від 18.02.2016}

внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом;

створити Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів;

{Абзац шостий підпункту 1 пункту 4 розділу V в редакції Закону № 1021-VIII від 18.02.2016}

2) забезпечити проведення конкурсу з відбору Голови Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, у порядку, визначеному цим Законом, до введення його в дію;

3) внести до 1 січня 2019 року на розгляд Верховної Ради України проект Закону України щодо поширення з 2020 року повноважень Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, на активи, вартість яких менша як 200 розмірів мінімальної заробітної плати, а також на ті, що підлягають стягненню за цивільними позовами фізичних та юридичних осіб, та на забезпечення зберігання речових доказів у кримінальних провадженнях.

Президент України ***П.ПОРОШЕНКО***

м. Київ 10 листопада 2015 року
№ 772-VIII

ОФІС ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА НАКАЗ

05.03.2020 № 125

Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Офісу Генерального прокурора № 395 від 28.08.2020}

Керуючись статтями 8, 9 Закону України "Про прокуратуру", **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора, що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Генеральної прокуратури України від 12.04.2016 № 149 "Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Генеральної прокуратури України".

3. Заступнику Генерального прокурора – керівнику Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Холодницькому Н.І. забезпечити у встановленому порядку здійснення розподілу обов'язків між першим заступником та заступником керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Офісу Генерального прокурора.

Генеральний прокурор ***Р. Рябошапка***

ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Генерального прокурора 05.03.2020 № 125

ПОЛОЖЕННЯ про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора

{У тексті Положення слова "Національна академія прокуратури України (Тренінговий центр прокурорів України)" у всіх відмінках замінено словами "Тренінговий центр прокурорів України" у відповідних відмінках згідно з Наказом Офісу Генерального прокурора № 395 від 28.08.2020}

1. Загальні положення

1.1. Спеціалізована антикорупційна прокуратура є самостійним структурним підрозділом Офісу Генерального прокурора (на правах Департаменту), підпорядкованим заступнику Генерального прокурора – керівнику Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

1.2. У своїй діяльності Спеціалізована антикорупційна прокуратура керується Конституцією України, Законами України "Про прокуратуру", "Про запобігання корупції", іншими актами законодавства України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, наказами Генерального прокурора, Регламентом Офісу Генерального прокурора, цим Положенням, а також враховує практику застосування законодавства Верховним Судом, рішення Європейського суду з прав людини.

1.3. Свою роботу Спеціалізована антикорупційна прокуратура організовує у взаємодії з іншими структурними підрозділами Офісу Генерального прокурора, прокуратурами всіх рівнів, Національним антикорупційним бюро України, Тренінговим центром прокурорів України, правоохоронними, іншими державними органами.

2. Структура Спеціалізованої антикорупційної прокуратури

2.1. До структури Спеціалізованої антикорупційної прокуратури входять:

1) управління процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді у складі:

– першого відділу процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді;

– другого відділу процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді;

– третього відділу процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді;

– четвертого відділу процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді;

– п'ятого відділу процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді;

– шостого відділу процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді;

2) аналітично-статистичний відділ;

3) відділ документального забезпечення.

2.2. Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру очолює заступник Генерального прокурора – керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, який має першого заступника та заступника.

2.3. У разі тимчасової відсутності заступника Генерального прокурора – керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури обов'язки керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури ви-

конує перший заступник або заступник керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури згідно з наказом Генерального прокурора.

2.4. Заступником Генерального прокурора – керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури здійснюється розподіл обов'язків між його першим заступником та заступником.

2.5. Управління та відділи очолюють начальники.

2.6. У разі відсутності першого заступника або заступника керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури виконання їхніх обов'язків може тимчасово покладатися на одного із прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури згідно з наказом Генерального прокурора, а в разі відсутності начальника управління, начальника відділу Спеціалізованої антикорупційної прокуратури – на одного із прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури відповідно до наказу заступника Генерального прокурора – керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

{Пункт 2.6 в редакції Наказу Офісу Генерального прокурора № 395 від 28.08.2020}

2.7. До штату Спеціалізованої антикорупційної прокуратури входять прокурори та головні спеціалісти.

2.8. Посадові обов'язки державних службовців закріплюються у посадових інструкціях, які підписуються їхніми безпосередніми керівниками, погоджуються заступником Генерального прокурора – керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та затверджуються Генеральним прокурором.

3. Основні завдання та функції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури

3.1. Здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування кримінальних правопорушень Національним антикорупційним бюро України.

3.2. Виконання вимог закону під час приймання, реєстрації, розгляду та вирішення заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, своєчасне внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

3.3. Забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування Національним антикорупційним бюро України кримінальних правопорушень та оскарження незаконних судових рішень на стадії досудового розслідування і судового розгляду.

3.4. Запобігання незаконному притягненню особи до кримінальної відповідальності та необґрунтованому застосуванню до неї заходів про-

цесуального примусу, виконання вимог закону про невідворотність відповідальності за вчинене кримінальне правопорушення.

3.5. Забезпечення підозрюваним, обвинуваченим безоплатної правової допомоги у випадках, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України.

3.6. Підтримання публічного обвинувачення в суді у кримінальних провадженнях, що розслідувалися Національним антикорупційним бюро України.

3.7. Забезпечення в межах компетенції відшкодування збитків, завданих кримінальними правопорушеннями.

3.8. Забезпечення застосування належної правової процедури до кожного учасника кримінального провадження.

3.9. Представництво інтересів держави в суді у випадках, передбачених Законом України "Про прокуратуру" і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями, а також у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави.

3.10. Здійснення у межах реалізації функцій Спеціалізованої антикорупційної прокуратури міжнародного співробітництва.

4. Відповідно до покладених завдань Спеціалізована антикорупційна прокуратура також забезпечує:

– участь у плануванні роботи Офісу Генерального прокурора та контроль за своєчасним і якісним виконанням запланованих заходів;

– підготовку матеріалів на розгляд нарад, організацію та контроль за виконанням прийнятих рішень з питань, що належать до компетенції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– підготовку в межах повноважень наказів та інших організаційно-розпорядчих документів;

– здійснення аналітичної і методичної роботи;

– опрацювання проектів законів та інших нормативно-правових актів, внесення пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства;

– виконання в межах компетенції вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації";

– організацію первинного обліку роботи, ведення та складання в межах компетенції статистичної звітності;

– ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань у межах компетенції;

– підготовку матеріалів щодо результатів діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури для висвітлення у засобах масової інфор-

мації та розміщення на офіційному вебсайті Офісу Генерального прокурора;

– ведення діловодства, додержання режиму секретності, збереження інформації з обмеженим доступом.

5. Основні напрями діяльності структурних підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури

5.1. Управління процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді.

Перший – шостий відділи процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді управління здійснюють:

– приймання, реєстрацію, розгляд заяв і повідомлень про вчинення кримінальних правопорушень, своєчасне внесення щодо них відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань;

– нагляд за додержанням законів Національним антикорупційним бюро України під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування, у тому числі у формі процесуального керівництва, участь у судовому провадженні та підтримання обвинувачення у кримінальних провадженнях;

– участь у розгляді судами клопотань детективів і прокурорів у ході досудового розслідування, оскарження судових рішень;

– підготовку апеляційних, касаційних скарг на судові рішення у провадженнях, у яких безпосередньо підтримано обвинувачення, та в інших – за дорученням керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– пред’явлення цивільних позовів у кримінальних провадженнях, що розслідуються Національним антикорупційним бюро України;

– забезпечення представництва інтересів держави в суді у випадках, передбачених Законом України “Про прокуратуру” і пов’язаних із корупційними або пов’язаними з корупцією правопорушеннями, а також представництва у межах своєї компетенції інтересів держави у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави;

– участь у розгляді справ про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172^{-4}-172^{-9}, 172^{-92} КУпАП, за протоколами, складеними за матеріалами кримінальних проваджень, що розслідуються Національним антикорупційним бюро України;

– ведення обліку роботи, своєчасне та об’єктивне внесення відомостей про результати роботи до визначених форм обліку, звітності, Єдиного реєстру досудових розслідувань;

– контроль за об’єктивним відображенням у Єдиному реєстрі досудових розслідувань відомостей щодо кримінальних правопорушень, осіб, які їх вчинили, та прийнятих під час досудового розслідування процесуальних рішень детективами Національного антикорупційного бюро України.

5.2. Аналітично-статистичний відділ:

– забезпечує ведення аналітичної роботи;

– за дорученням керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури готує доповідні записки, інформаційні листи, узагальнену інформацію про роботу структурних підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– забезпечує приймання від інших структурних підрозділів, опрацювання та перевірку об’єктивності даних звітності, формування зведеної звітності про результати роботи прокурора й органів досудового розслідування;

– забезпечує організацію роботи щодо ведення первинного обліку та статистичної звітності про результати прокурорсько-слідчої діяльності;

– забезпечує комплексний аналіз статистичних даних з метою використання його результатів для підвищення якості виконання функцій прокуратури;

– вивчає питання щодо своєчасності, повноти та достовірності внесення даних до Єдиного реєстру досудових розслідувань, інших комп’ютерних програмних комплексів, а також формування звітності. Вживає заходів щодо оперативного усунення порушень обліково-реєстраційної дисципліни;

– забезпечує керівництво Спеціалізованої антикорупційної прокуратури інформаційно-аналітичними матеріалами про стан кримінальної протиправності та слідчо-наглядової діяльності для використання у практичній діяльності;

{Абзац пункту 5.2 в редакції Наказу Офісу Генерального прокурора № 395 від 28.08.2020}

– організовує і розробляє у взаємодії з іншими структурними підрозділами Офісу Генерального прокурора та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури загальні методичні рекомендації в межах компетенції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– узагальнює результати вивчення у структурних підрозділах Спеціалізованої антикорупційної прокуратури проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів, вносить пропозиції щодо вдосконалення законодавства;

– вживає заходів, спрямованих на вдосконалення форм і методів організації роботи, управління та контролю виконання у структурних підрозділах Спеціалізованої антикорупційної прокуратури з метою ефективного виконання покладених на них завдань і функцій;

– здійснює контроль за виконанням структурними підрозділами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури рішень нарад у Генерального прокурора та заступника Генерального прокурора – керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, наказів, доручень, завдань Генерального прокурора і керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– опрацьовує та узагальнює пропозиції керівників структурних підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури до плану роботи Офісу Генерального прокурора й контролює його виконання в межах компетенції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– із залученням структурних підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури готує матеріали до нарад у Генерального прокурора та керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, контролює виконання їх рішень;

– опрацьовує та готує за участю інших структурних підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури проекти наказів та інших організаційно-розпорядчих документів Офісу Генерального прокурора з питань, що належать до компетенції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– забезпечує проведення організаційних заходів, пов’язаних із діяльністю Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– веде облік висвітлення у засобах масової інформації результатів діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, готує відомості для розміщення на офіційному вебсайті Офісу Генерального прокурора.

5.3. Відділ документального забезпечення:

– забезпечує опрацювання документів відповідно до вимог наказів, завдань і доручень керівництва Офісу Генерального прокурора з питань діловодства;

– забезпечує впровадження сучасних методів обробки документів, контроль за їх оформленням та рухом;

– забезпечує облік, реєстрацію та відправлення документів із грифом обмеження доступу “Для службового користування”;

– здійснює розробку номенклатури справ, приймання, реєстрацію, облік, зберігання, своєчасну доставку, а також попередній розгляд вхідної та вихідної кореспонденції, надання її для розгляду керівництву Спеціалізованої антикорупційної прокуратури згідно з розподілом обов’язків;

– забезпечує друкування, виготовлення та тиражування службових документів;

– організовує своєчасне передання документів виконавцям, моніторинг строків виконання документів і завчасне інформування керівників структурних підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури про випадки затримання виконання документів;

– забезпечує дотримання встановленого порядку підготовки, оформлення та передання справ до архівного фонду Офісу Генерального прокурора;

– вживає заходів щодо забезпечення працівників Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, учасників оперативних та інших нарад, які проводяться під головуванням керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, витратними матеріалами і канцелярським приладдям.

5.4. Структурні підрозділи виконують й інші функції, що випливають із покладених на них завдань та доручень керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

6. Повноваження працівників Спеціалізованої антикорупційної прокуратури

6.1. Заступник Генерального прокурора – керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури:

– представляє Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру у відносинах із державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, громадськими об’єднаннями, міжнародними організаціями та іноземними органами влади;

– здійснює загальне керівництво діяльністю Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, визначає основні напрями діяльності її структурних підрозділів відповідно до покладених завдань та функцій, організовує, спрямовує і контролює роботу підпорядкованих працівників;

– здійснює розподіл обов'язків між першим заступником та заступником керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, затверджує розподіл обов'язків між працівниками її структурних підрозділів;

– погоджує письмові накази адміністративного характеру, які стосуються організації діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– проводить оперативні наради з питань діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, заслуховує звіти та пояснення підлеглих працівників;

– розглядає документи, у тому числі ті, що містять державну таємницю, підписує, затверджує та візує в межах компетенції службову документацію;

– організовує підготовку проектів організаційно-розпорядчих документів Офісу Генерального прокурора з питань діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– забезпечує виконання вимог законодавства про порядок прийняття, реєстрації та розгляду в органах прокуратури заяв, повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення;

– визначає після початку досудового розслідування прокурора, який здійснює повноваження прокурора у конкретному кримінальному провадженні;

– визначає групу прокурорів, які здійснюють повноваження прокурорів в особливо складному кримінальному провадженні, а також прокурора для керівництва такою групою;

– у межах компетенції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури організовує міжнародне співробітництво;

– здійснює особистий прийом громадян, організовує розгляд звернень громадян, службових та інших осіб, запитів і звернень народних депутатів України, перевірку повідомлень у засобах масової інформації з питань, що належать до компетенції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– організовує роботу щодо забезпечення права на доступ до публічної інформації у межах компетенції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– контролює ведення та аналіз статистичних даних, організовує вивчення й узагальнення практики застосування законодавства та інформаційно-аналітичне забезпечення підлеглих прокурорів з метою підвищення якості здійснення ними своїх функцій;

– забезпечує визначення працівників, які потребують отримання доступу до інформаційно-пошукових систем органів внутрішніх справ;

– організовує роботу щодо підвищення кваліфікації прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– здійснює оцінювання результатів службової діяльності державних службовців, затверджує індивідуальні програми підвищення рівня їхньої професійної компетентності;

– організовує ведення первинного обліку роботи, своєчасне, повне й достовірне внесення відомостей про результати роботи до інформаційно-аналітичної системи "Облік та статистика органів прокуратури" (далі – ІАС "ОСОП"), Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР), складає та підписує статистичну звітність про роботу Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– призначає за результатами відкритого конкурсу та звільняє прокурорів з адміністративних посад, передбачених пунктами 4, 5 частини 3 статті 39 Закону України "Про прокуратуру";

– призначає за результатами відкритого конкурсу та звільняє прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– приймає на роботу та звільняє з роботи працівників Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, які не є прокурорами;

– виконує інші повноваження, передбачені Законом України "Про прокуратуру" та іншими законами України.

6.2. Перший заступник та заступник керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури:

– сприяють керівнику Спеціалізованої антикорупційної прокуратури в забезпеченні належної організації її роботи;

– координують роботу структурних підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури при підготовці матеріалів, запитів, що потребують узгоджених дій її структурних підрозділів, а також з іншими структурними підрозділами Офісу Генерального прокурора, Тренінговим центром прокурорів України;

– готують пропозиції до плану роботи Офісу Генерального прокурора та забезпечують у межах компетенції контроль за виконанням планових заходів, організовують та контролюють виконання наказів, завдань, доручень Генерального прокурора і заступника Генерального прокурора – керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– розглядають, підписують, затверджують та візують в межах компетенції службові документи, у тому числі ті, що містять державну таємницю;

– проводять оперативні наради з питань, що належать до їх компетенції;

– організовують проведення аналітичної і методичної роботи, навчально-методичних заходів, заходів щодо підвищення професійного рівня працівників Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– безпосередньо здійснюють повноваження прокурора, передбачені Конституцією України, Законами України "Про прокуратуру", "Про оперативно-розшукову діяльність", Кримінальним процесуальним кодексом України;

– забезпечують здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності;

– здійснюють особистий прийом громадян, організовують розгляд звернень громадян, службових та інших осіб, запитів і звернень народних депутатів України, перевірку повідомлень у засобах масової інформації з питань, що належать до компетенції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– організовують роботу з оприлюднення публічної інформації, розгляду запитів на інформацію з питань, що належать до компетенції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– організовують розгляд і вирішення звернень з питань здійснення досудового розслідування у кримінальних провадженнях, які розслідує Національне антикорупційне бюро України;

– організовують розгляд і вирішення скарг підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого на недотримання розумних строків детективом, прокурором під час досудового розслідування;

– здійснюють розгляд і вирішення скарг на рішення, дії чи бездіяльність прокурора в порядку, передбаченому статтями 311-313 Кримінального процесуального кодексу України;

– організовують дотримання режиму секретності відповідно до вимог Закону України "Про державну таємницю";

– забезпечують ведення обліку роботи Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та її структурних підрозділів;

– контролюють дотримання працівниками Спеціалізованої антикорупційної прокуратури виконавської дисципліни, створення їм належних умов праці, проводять серед них профілактично-виховну роботу;

– здійснюють контроль за дотриманням працівниками Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Правил внутрішнього трудового розпорядку;

– виконують інші завдання та службові доручення керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

6.3. Начальник управління процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді:

– організовує роботу управління, забезпечує контроль за виконанням його працівниками вимог законів, наказів, інших організаційно-розпорядчих документів, завдань і доручень Генерального прокурора та керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– забезпечує взаємодію відділів управління процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді з іншими підрозділами під час виконання завдань і доручень керівництва Офісу Генерального прокурора та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– визначає основні напрями роботи відділів управління процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді;

– розглядає документи, що надходять до управління, підписує, затверджує та візує в межах компетенції службову документацію;

– проводить оперативні наради з питань діяльності управління, за потреби заслуховує звіти підлеглих працівників;

– безпосередньо здійснює повноваження прокурора, передбачені Конституцією України, Законами України “Про прокуратуру”, “Про оперативно-розшукову діяльність”, Кримінальним процесуальним кодексом України;

– організовує у межах компетенції оприлюднення та надання публічної інформації згідно з вимогами Закону України “Про доступ до публічної інформації”;

– організовує ведення первинного обліку роботи управління, своєчасне, повне і достовірне внесення відомостей до ІАС “ОСОП”, ЄРДР;

– виконує інші завдання та службові доручення керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

6.4. Начальники відділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури:

– здійснюють загальне керівництво діяльністю відділів, організовують, спрямовують і контролюють роботу підлеглих працівників;

– забезпечують належне виконання підлеглими працівниками наказів та інших організаційно-розпорядчих документів Офісу Генерального прокурора;

– вносять пропозиції до плану роботи Офісу Генерального прокурора, забезпечують контроль за своєчасним і якісним виконанням планових заходів;

– забезпечують підготовку матеріалів для розгляду на нарадах у Генерального прокурора та керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, здійснюють безпосередній контроль за виконанням ухвалених рішень, а також виконанням завдань і доручень Генерального прокурора та керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– у межах компетенції відділів беруть участь у розробці проектів організаційно-розпорядчих документів Офісу Генерального прокурора;

– розглядають документи, які надходять до відділів, контролюють їх розгляд та вирішення, у межах компетенції підписують, затверджують і візують службову документацію;

– проводять наради з питань, що належать до компетенції відділів;

– організовують проведення у відділах аналітичної та методичної роботи;

– здійснюють особистий прийом, забезпечують розгляд звернень громадян, запитів і звернень народних депутатів України, представників державних, громадських організацій, а також інших осіб, скарг на дії та рішення детективів або прокурорів у кримінальних провадженнях, заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення;

– забезпечують роботу з оприлюднення публічної інформації, розгляд запитів на інформацію з питань, що належать до компетенції відділів;

– здійснюють контроль за станом первинного обліку, внесення відомостей до ІАС “ОСОП”, ЄРДР, складання звітності в підпорядкованих відділах;

– організовують роботу з підвищення професійної кваліфікації працівників відділів;

– здійснюють оцінювання результатів службової діяльності державних службовців відділів, погоджують індивідуальні програми підвищення рівня їхньої професійної компетентності;

– забезпечують додержання трудової та виконавської дисципліни працівниками відділів;

– забезпечують підготовку матеріалів для виступів у засобах масової інформації та для розміщення на офіційному вебсайті Офісу Генерального прокурора;

– організовують і контролюють стан ведення діловодства й режиму секретності у відділах;

– виконують інші завдання та службові доручення керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

6.4.1. Начальники відділів управління процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді у межах компетенції виконують також інші повноваження, зокрема:

– організовують здійснення підпорядкованими працівниками нагляду за додержанням законів під час проведення досудового розслідування Національним антикорупційним бюро України;

– вносять пропозиції керівництву щодо призначення прокурорів у конкретних кримінальних провадженнях;

– за дорученням керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури особисто вивчають кримінальні провадження;

– здійснюють нагляд за додержанням законів оперативними підрозділами Національного антикорупційного бюро України під час проведення оперативно-розшукової діяльності;

– контролюють якість здійснення процесуального керівництва на стадії досудового розслідування та участі в судовому провадженні;

– вивчають, візують проекти постанов про скасування незаконних процесуальних рішень, висновків за результатами вивчення кримінальних проваджень, що надійшли у зв'язку з клопотаннями про продовження процесуальних строків, доповідають про них керівництву Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– забезпечують участь прокурора у розгляді справ про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172^{-4}-172^{-9}, 172^{-9-2} КУпАП, за протоколами, складеними за матеріалами кримінальних проваджень, розслідуваних Національним антикорупційним бюро України;

– у межах компетенції складають протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 185^{-4}, 185^{-8}, 185^{-11} КУпАП;

– готують рапорти про внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань;

– забезпечують своєчасне, повне й достовірне внесення відомостей про результати роботи відділів до ІАС "ОСОП", ЄРДР;

– організовують вжиття заходів щодо встановлення наявності підстав для представництва інтересів держави в суді у випадках, передбачених Законом України "Про прокуратуру" і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями, а також представниц-

тва у межах своєї компетенції інтересів держави у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави; організовують підготовку проектів відповідних позовів (заяв) та забезпечують участь у їх розгляді судом;

– організовують участь прокурора у виконавчому провадженні при виконанні рішень у справах, у яких Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою здійснювалося представництво інтересів держави в суді;

– безпосередньо виконують повноваження прокурора, визначені Конституцією України, Кримінальним процесуальним кодексом України, Законами України "Про прокуратуру" та "Про оперативно-розшукову діяльність";

– виконують інші завдання та службові доручення керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, управління.

6.4.2. Начальник аналітично-статистичного відділу, крім зазначених у пункті 6.5 повноважень, у межах компетенції також:

– забезпечує взаємодію структурних підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури при здійсненні спільних заходів, а також у межах компетенції з іншими структурними підрозділами Офісу Генерального прокурора та Тренінговим центром прокурорів України;

– готує узгоджені з керівниками підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури пропозиції до плану роботи Офісу Генерального прокурора;

– організовує підготовку та узагальнення наданих іншими підрозділами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури матеріалів для розгляду на нарадах у Генерального прокурора та керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– забезпечує контроль за своєчасним виконанням підрозділами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури планових заходів, рішень нарад, завдань і доручень Генерального прокурора та керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, розглядом звернень і запитів народних депутатів України, інформує керівництво щодо невиконаних заходів та причин порушення терміну виконання;

– організовує підготовку узагальнених матеріалів для зняття з контролю рішень нарад у Генерального прокурора та керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, інших доручень, що виконуються кількома підрозділами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– організовує опрацювання та підготовку за участю інших підрозділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури проектів організаційно-розпорядчих документів;

– організовує складання у взаємодії зі структурними підрозділами аналізу стану прокурорсько-слідчої діяльності, документів інформаційно-аналітичного характеру з питань діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– забезпечує опрацювання у структурних підрозділах Спеціалізованої антикорупційної прокуратури проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів, підготовку узагальнених пропозицій щодо вдосконалення законодавства;

– вносить пропозиції щодо покращення організації роботи відділів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, посилення контролю та зміцнення виконавської дисципліни;

– організовує підготовку зведеного статистичного звіту про результати роботи Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– виконує інші завдання та службові доручення керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

6.4.3. Начальник відділу документального забезпечення, крім зазначених у пункті 6.5 повноважень, у межах компетенції також:

– організовує ведення діловодства у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі;

– забезпечує роботу з документами з грифом обмеження доступу “Для службового користування” у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі;

– забезпечує контроль за виконанням структурними підрозділами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури вимог наказів, завдань і доручень керівництва Офісу Генерального прокурора з питань діловодства.

6.5. Прокурори відділів управління процесуального керівництва, підтримання публічного обвинувачення та представництва в суді у межах компетенції:

– безпосередньо виконують завдання і доручення керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та відділу, беруть участь у виконанні покладених на відділ завдань;

– вносять пропозиції щодо вдосконалення роботи, ініціюють вжиття заходів, спрямованих на усунення виявлених недоліків в організації роботи, порушень виконавської дисципліни;

– беруть участь у підготовці матеріалів до нарад у Генерального прокурора, керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, управління, відділу, вносять пропозиції до плану роботи Офісу Генерального прокурора;

– готують проекти службових листів, наказів, інших документів з питань, що належать до компетенції відділу;

– вивчають проекти законів та інших нормативно-правових актів, готують узагальнені пропозиції, беруть участь у роботі з удосконалення законодавства;

– беруть участь у здійсненні аналітичної та методичної роботи, розробці загальних методичних рекомендацій та інших документів методичного спрямування, у роботі з удосконалення законодавства;

– у разі виявлення безпосередньо або з іншого джерела фактів, що мають ознаки кримінального правопорушення, складають рапорти та доповідають керівництву Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, розпочинають досудове розслідування;

– здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування Національним антикорупційним бюро України;

– у встановленому порядку проводять слідчі (розшукові) дії у кримінальних провадженнях, беруть участь у них за власною ініціативою або доручають їх проведення, надають іншу практичну та методичну допомогу детективам, що здійснюють досудове розслідування;

– у встановленому порядку приймають рішення про проведення негласних слідчих (розшукових) дій, перевіряють законність їх проведення;

– перевіряють законність закриття кримінальних проваджень, зупинення досудового розслідування та інших процесуальних рішень, додержання конституційних прав громадян під час досудового розслідування, обґрунтованість клопотань про продовження строку досудового розслідування, вживають заходів щодо усунення порушень закону;

– скасовують незаконні постанови про закриття кримінальних проваджень;

– готують проекти вмотивованих постанов про доручення здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення іншому органу досудового розслідування, якщо Національним антикорупційним бюро України встановлено, що воно не віднесено до підслідності Національного антикорупційного бюро України;

– беруть участь у розгляді слідчими суддями клопотань детективів Національного антикорупційного бюро України, готують апеляції на ухвали слідчих суддів у кримінальних провадженнях на стадії досудового розслідування, беруть участь у їх розгляді в судах;

– пред’являють цивільні позови у кримінальних провадженнях, що розслідуються Національним антикорупційним бюро України;

– забезпечують інформування підозрюваного та потерпілого про їхнє право на примирення, підозрюваного – про право на угоду про визнання винуватості, роз'яснюють механізм реалізації цих прав;

– вивчають кримінальні провадження та дають у них вказівки, готують висновки;

– підтримують обвинувачення у кримінальних провадженнях, що розслідувалися Національним антикорупційним бюро України;

– подають апеляційні та касаційні скарги, заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами;

– у межах повноважень беруть участь у судовому провадженні з перегляду судових рішень в апеляційному, касаційному порядку та за нововиявленими або виключними обставинами;

– вживають заходів щодо встановлення наявності підстав для представництва інтересів держави в суді у випадках, передбачених Законом України "Про прокуратуру" і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями, а також представництва у межах своєї компетенції інтересів держави у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави; готують проекти відповідних позовів (заяв) та інших процесуальних документів, беруть участь у їх розгляді судом;

– беруть участь у виконавчому провадженні при виконанні рішень у справах, у яких Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою здійснювалося представництво інтересів держави в суді;

– за дорученням керівництва розглядають звернення громадян, звернення і запити народних депутатів України, скарги на дії та рішення детективів у кримінальних провадженнях, запити на інформацію з питань, що належать до компетенції відділу;

– беруть участь у судовому розгляді скарг на рішення, дії чи бездіяльність прокурорів та детективів Національного антикорупційного бюро України;

– беруть участь у розгляді справ про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172^{-4}-172^{-9}, 172^{-9-2} КУпАП, за протоколами, складеними за матеріалами кримінальних проваджень, що розслідувалися Національним антикорупційним бюро України;

– у межах компетенції складають протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 185^{-4}, 185^{-8}, 185^{-11} КУпАП;

– вносять відомості про результати роботи до ІАС "ОСОП", ЄРДР;

– систематично працюють над підвищенням свого професійного рівня;

– ведуть облік виконаної роботи, накопичують і систематизують інформаційні матеріали за закріпленими напрямами діяльності;

– виконують інші завдання та службові доручення керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, управління, відділу.

6.6. Головні спеціалісти (у межах компетенції структурних підрозділів):

– за дорученням керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, управління, відділів виконують обов'язки, визначені цим Положенням, а також згідно з посадовими інструкціями та/або розподілом обов'язків;

– постійно підвищують рівень своєї професійної компетентності, беруть участь в оцінюванні результатів своєї службової діяльності.

6.6.1. Головний спеціаліст аналітично-статистичного відділу:

– бере участь у виконанні організаційних, програмних і технічних завдань;

– вносить пропозиції щодо вдосконалення контролю, зміцнення виконавської дисципліни у структурних підрозділах Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, ініціює питання про вжиття заходів, спрямованих на усунення порушень виконавської дисципліни та виявлених недоліків в організації роботи;

– бере участь у підготовці та безпосередньо готує проекти організаційно-розпорядчих, службових документів з питань, що належать до компетенції Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– бере участь у розробці та опрацюванні проектів законів, інших нормативних актів з питань діяльності органів прокуратури;

– вивчає стан аналітичної та методичної роботи у відділах, вживає заходів щодо підвищення її ефективності;

– забезпечує підготовку зведеного статистичного звіту про результати роботи Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– накопичує та систематизує необхідні для роботи інформаційні матеріали за закріпленими питаннями;

– веде облік проведеної роботи Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– виконує інші завдання та службові доручення керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, відділу.

6.6.2. Головні спеціалісти відділу документального забезпечення:

– забезпечують виконання вимог наказів, завдань і доручень керівництва Офісу Генерального прокурора з питань діловодства;

– приймають вхідну та внутрішню кореспонденцію, реєструють у відповідних книгах обліку, невідкладно передають її керівництву Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, управління, відділів для організації розгляду та виконання;

– реєструють вихідні документи, передають їх до служби діловодства Офісу Генерального прокурора для відправлення адресатам;

– формують номенклатурні справи та наглядові провадження, оформляють і передають їх до архівного фонду Офісу Генерального прокурора;

– вносять до бази системи електронного документообігу органів прокуратури необхідні дані щодо документів, які перебувають на розгляді у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі;

– спільно з керівництвом відділів складають номенклатуру справ;

– реєструють та ведуть облік документів із грифом обмеження доступу "Для службового користування", що надійшли на розгляд до Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– оформляють закінчені в діловодстві документи й передають їх на зберігання до архівного фонду Офісу Генерального прокурора;

– стежать за строками виконання контрольних документів, завчасно інформують начальників підрозділів про наближення строків їх виконання;

– забезпечують оперативний підбір, передання, проходження документів, їх збереження;

– забезпечують друкування та тиражування документів, їх доставку адресатам, підбір наглядових проваджень, виконання інших доручень керівників і працівників структурних підрозділів у межах їхньої компетенції;

– ведуть облік документів і передають щомісяця дані про документообіг до служби діловодства Офісу Генерального прокурора;

– відповідають за належне ведення книг обліку, карток обліку руху документів тощо;

– виконують програмні й технічні завдання з комп'ютерно-інформаційного забезпечення діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, управління і відділів;

– за резолюцією керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, управління, відділів ознайомлюють із документами працівників, надають їм необхідні документи, матеріали;

– ведуть облік робочого часу працівників Спеціалізованої антикорупційної прокуратури;

– виконують інші завдання та службові доручення керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, управління і відділів.

7. Відповідальність працівників Спеціалізованої антикорупційної прокуратури:

7.1. Заступник Генерального прокурора – керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури відповідає за належну організацію роботи з виконання покладених на Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру завдань.

7.2. Перший заступник та заступник керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, начальник управління та начальники відділів відповідають за належне виконання підлеглими працівниками службових обов'язків.

7.3. Прокурори відділів і головні спеціалісти відповідають за належне виконання обов'язків, своєчасне та якісне виконання службових доручень керівництва Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, управління та відділів.

7.4. Працівники Спеціалізованої антикорупційної прокуратури несуть відповідальність за порушення Присяги прокурора, Присяги державного службовця, Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів, Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, службових обов'язків, службової (трудової) та виконавської дисципліни, а також в інших випадках згідно із Законами України "Про прокуратуру", "Про державну службу", "Про запобігання корупції", законодавством про працю.

Спеціалізована антикорупційна прокуратура Офісу Генерального прокурора

ЗАКОН УКРАЇНИ
ПРО ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 24, ст.212)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2509-VIII від 12.07.2018, ВВР, 2018, № 35, ст.267 № 100-IX від 18.09.2019, ВВР, 2019, № 40, ст.218 № 263-IX від 31.10.2019, ВВР, 2020, № 2, ст.5 № 729-IX від 18.06.2020, ВВР, 2020, № 46, ст.397 № 781-IX від 14.07.2020, ВВР, 2020, № 48, ст.434 № 1150-IX від 28.01.2021, ВВР, 2021, № 23, ст.197 № 2257-IX від 12.05.2022}

Цей Закон визначає засади організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальні вимоги до суддів цього суду та гарантії їх діяльності.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Статус Вищого антикорупційного суду

1. Вищий антикорупційний суд є постійно діючим вищим спеціалізованим судом у системі судоустрою України.

2. Вищий антикорупційний суд є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням.

Вищий антикорупційний суд здійснює управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління.

{Частину другу статті 1 доповнено абзацом другим згідно із Законом № 729-IX від 18.06.2020}

3. Місцезнаходженням Вищого антикорупційного суду є місто Київ.

Стаття 2. Правова основа діяльності Вищого антикорупційного суду

1. Правову основу діяльності Вищого антикорупційного суду становлять Конституція України, Закон України "Про судоустрій і статус суддів", цей та інші закони України, чинні міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

2. Зміни до цього Закону можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону України "Про Вищий антикорупційний суд".

Стаття 3. Завдання Вищого антикорупційного суду

1. Завданням Вищого антикорупційного суду є здійснення правосуддя відповідно до визначених законом засад та процедур судочинства з метою захисту особи, суспільства та держави від корупційних і пов'язаних із ними кримінальних правопорушень та судового контролю за досудовим розслідуванням цих кримінальних правопорушень, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, а

також вирішення питання про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави у випадках, передбачених законом, у порядку цивільного судочинства, а також здійснення правосуддя у справах про застосування санкції, передбаченої пунктом 1^{-1} частини першої статті 4 Закону України "Про санкції", у порядку адміністративного судочинства.

{Частина перша статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 263-IX від 31.10.2019, № 781-IX від 14.07.2020, № 2257-IX від 12.05.2022}

Розділ II ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ

Стаття 4. Повноваження Вищого антикорупційного суду

1. Вищий антикорупційний суд:

здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень, віднесених до його юрисдикції (підсудності) процесуальним законом, а також шляхом здійснення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях, здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанції у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави в порядку цивільного судочинства, здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанції у справах про застосування санкції, передбаченої пунктом 1^{-1} частини першої статті 4 Закону України "Про санкції", у порядку адміністративного судочинства;

{Абзац другий частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законами № 263-IX від 31.10.2019, № 781-IX від 14.07.2020, № 2257-IX від 12.05.2022}

аналізує судову статистику, вивчає та узагальнює судову практику у кримінальних та інших провадженнях, віднесених до його підсудності, інформує про результати узагальнення судової практики Верховний Суд та надає йому пропозиції до висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальних вимог до суддів цього суду та гарантій їх діяльності, а також оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті.

{Абзац третій частини першої статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 263-IX від 31.10.2019}

2. Територіальна юрисдикція (підсудність) Вищого антикорупційного суду поширюється на всю територію України.

Стаття 5. Склад Вищого антикорупційного суду

1. Кількість суддів Вищого антикорупційного суду визначається відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" у межах видатків, передбачених у Державному бюджеті України на утримання цього суду, та із окремим встановленням, у межах кількості суддів Вищого антикорупційного суду, кількості суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.

2. Для здійснення судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальних провадженнях, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, з числа суддів цього суду обираються слідчі судді на строк не більше двох років і можуть бути переобрані повторно з особистої добровільної згоди судді.

{Частина друга статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 729-IX від 18.06.2020}

3. Не може бути обраний слідчим суддею суддя Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.

4. Визначення кількості слідчих суддів у Вищому антикорупційному суді, їх обрання, виконання обов'язків судді першої інстанції у Вищому антикорупційному суді здійснюються в порядку, передбаченому Законом України "Про судоустрій і статус суддів" для визначення кількості слідчих суддів, їх обрання та виконання обов'язків судді у місцевих судах.

Стаття 6. Голова Вищого антикорупційного суду, його заступник, Голова Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду

1. Голова Вищого антикорупційного суду здійснює адміністративні повноваження, передбачені Законом України "Про судоустрій і статус суддів" та цим Законом.

2. Голова Вищого антикорупційного суду має одного заступника, який здійснює адміністративні повноваження, визначені Головою Вищого антикорупційного суду.

3. Перебування судді Вищого антикорупційного суду на посадах Голови чи заступника Голови Вищого антикорупційного суду не звільняє його від здійснення повноважень судді, передбачених законом, та не припиняє його роботи у відповідній судовій палаті чи здійснення повноважень секретаря судової палати Вищого антикорупційного суду.

4. Голова Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду обирається в порядку та здійснює повноваження, що передбачені Законом України “Про судоустрій і статус суддів”.

Розділ ІІІ ПОРЯДОК ЗАЙНЯТТЯ ПОСАДИ СУДДІ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ

Стаття 7. Спеціальні вимоги до судді Вищого антикорупційного суду

1. Суддею Вищого антикорупційного суду може бути особа, яка відповідає визначеним Конституцією України та Законом України “Про судоустрій і статус суддів” вимогам до кандидатів на посаду судді, а також додатковим спеціальним вимогам, встановленим цією статтею.

2. На посаду судді Вищого антикорупційного суду громадянин України може бути призначений, якщо він відповідає вимогам до кандидатів на посаду судді, передбаченим Законом України “Про судоустрій і статус суддів”, а також володіє знаннями та практичними навичками, необхідними для здійснення судочинства у справах, пов’язаних з корупцією, та відповідає одній із таких вимог:

1) має стаж роботи на посаді судді не менше п’яти років;

2) має науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи у сфері права щонайменше сім років;

3) має досвід професійної діяльності адвоката, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років;

4) має сукупний стаж (досвід) зазначеної у пунктах 1-3 цієї частини роботи (професійної діяльності) щонайменше сім років.

3. Для цілей частини другої цієї статті терміни “стаж професійної діяльності у сфері права”, “науковий ступінь”, “стаж наукової роботи” вживаються у значенні, наведеному у частині шостій статті 69 Закону України “Про судоустрій і статус суддів”.

4. Не може бути призначена суддею Вищого антикорупційного суду особа:

1) яка упродовж десяти років, що передують призначенню:

працювала (проходила службу) в органах прокуратури України, внутрішніх справ України, Національної поліції України, Державному бюро розслідувань, інших правоохоронних органах (органах правопорядку), податковій міліції, Службі безпеки України, митних органах, Національному антикорупційному бюро України, Бюро економічної безпеки України, Національному агентстві з питань запобігання корупції, Націо-

нальному агентстві України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших кримінальних правопорушень, Антимонопольному комітеті України, Рахунковій палаті, центральному органі виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму;

{Абзац другий пункту 1 частини четвертої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами № 781-IX від 14.07.2020, № 1150-IX від 28.01.2021}

обіймала політичні посади, мала представницький мандат;

2) яка упродовж останніх п'яти років входила до складу керівних органів політичної партії або перебувала у трудових чи інших договірних відносинах з політичною партією;

3) відомості про яку внесені до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;

4) яка входила до складу керівного органу чи наглядової ради юридичної особи, відомості про яку внесені до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення;

5) яка була членом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України або Вищої ради юстиції до набрання чинності Законом України "Про відновлення довіри до судової влади в Україні";

6) яка входила до складу Міжвідомчої комісії з питань державних закупівель до створення електронної системи закупівель відповідно до Закону України "Про публічні закупівлі";

7) яка відповідно до вироку суду, що набрав законної сили, була позбавлена права обіймати посади або займатися діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування (крім осіб, які були реабілітовані), незалежно від зняття чи погашення такої судимості, або яка мала судимість за вчинення будь-якого умисного кримінального правопорушення, незалежно від зняття чи погашення такої судимості.

{Пункт 7 частини четвертої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 781-IX від 14.07.2020}

Стаття 8. Конкурс на зайняття посади судді Вищого антикорупційного суду

1. Конкурс на зайняття посади судді Вищого антикорупційного суду здійснюється в порядку, визначеному Конституцією України та Законом України “Про судоустрій і статус суддів”, з урахуванням передбачених цією статтею особливостей.

2. Переведення на посади суддів Вищого антикорупційного суду суддів інших судів без проведення конкурсу або в порядку застосування дисциплінарного стягнення, відрядження суддів до Вищого антикорупційного суду не допускається.

3. З метою допуску до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на зайняття посади судді Вищого антикорупційного суду за спеціальною процедурою кандидат на посаду судді подає до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України крім документів, визначених Законом України “Про судоустрій і статус суддів”, також документи, які підтверджують дотримання вимог, передбачених частиною другою статті 7 цього Закону, а також заяву про відсутність обставин, зазначених у частині четвертій статті 7 цього Закону.

4. З метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні для цілей кваліфікаційного оцінювання відповідності кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду критеріям доброчесності (моралі, чесності, непідкупності), а саме щодо законності джерел походження майна, відповідності рівня життя кандидата або членів його сім’ї задекларованим доходам, відповідності способу життя кандидата його статусу, наявності знань та практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, утворюється Громадська рада міжнародних експертів. Громадська рада доброчесності, що утворена і здійснює діяльність відповідно до Закону України “Про судоустрій і статус суддів”, на час діяльності Громадської ради міжнародних експертів не залучається до встановлення відповідності кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду передбаченим законом критеріям для цілей кваліфікаційного оцінювання.

5. За ініціативою не менше трьох членів Громадської ради міжнародних експертів питання відповідності будь-якого кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду критеріям, зазначеним в частині четвертій цієї статті, розглядається на спеціальному спільному засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Громадської ради міжнародних експертів. Рішення щодо відповідності такого кандидата цим критеріям ухвалюється більшістю від спільного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та членів Громадської ради міжнародних експертів, за умови, що за нього проголосували не менше половини

членів Громадської ради міжнародних експертів. У разі неприйняття такого рішення кандидат вважається таким, що припинив участь у конкурсі. Таке спеціальне спільне засідання проводиться не пізніше ніж на тридцятий день з дня оголошення результатів іспиту, що складається кандидатами для встановлення відповідності кандидата на посаду судді критерію професійної компетентності.

За запитом не менш як трьох членів Громадської ради міжнародних експертів перед спеціальним спільним засіданням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Громадської ради міжнародних експертів може проводитись попередня співбесіда із кандидатами на посаду судді Вищого антикорупційного суду, в якій повинні взяти участь не менше шести членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

6. У разі однакової позиції за рейтингом, визначеним за результатами кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на зайняття посади судді Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, перевага надається учаснику, який набрав більшу кількість балів із виконаного під час іспиту, проведеного в межах процедури кваліфікаційного оцінювання, практичного завдання, а за однакової кількості балів – як правило, учаснику, який має більший стаж роботи на посаді судді в судах апеляційної, касаційної інстанцій. У разі якщо учасники, які беруть участь у конкурсі на зайняття посади судді Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, мають однаковий стаж роботи на посаді судді в судах апеляційної, касаційної інстанцій або не мають такого стажу, перевага надається учаснику, який має більший стаж роботи на посаді судді, а за наявності в учасників однакового стажу на посаді судді – учаснику, який має науковий ступінь, а за наявності в обох учасників наукового ступеня або відсутності в обох учасників наукового ступеня – більший стаж професійної діяльності у сфері права.

У разі однакової позиції за рейтингом, визначеним за результатами кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на зайняття посад інших суддів Вищого антикорупційного суду, перевага надається учаснику, який набрав більшу кількість балів із виконаного під час іспиту, проведеного в межах процедури кваліфікаційного оцінювання, практичного завдання, а за однакової кількості балів – як правило, учаснику, який має більший стаж роботи на посаді судді. У разі якщо учасники такого конкурсу мають однаковий стаж роботи на посаді судді або не мають такого стажу, перевага надається учаснику, який має науковий ступінь, а за наявності в обох учасників наукового ступеня або відсутності

в обох учасників наукового ступеня – більший стаж професійної діяльності у сфері права.

7. На кожному етапі кваліфікаційного оцінювання кандидатів на посаду судді Вищого антикорупційного суду та під час оцінювання результатів такого кваліфікаційного оцінювання секретаріатом Вищої кваліфікаційної комісії суддів України забезпечується відео- та аудіофіксація і трансляція у режимі реального часу відповідних засідань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України на офіційному веб-сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а Громадської ради міжнародних експертів – на офіційному веб-сайті Державної судової адміністрації України.

8. Під час розгляду Вищою радою правосуддя питання про внесення Президентові України подання про призначення судді Вищого антикорупційного суду та прийняття рішення Вищої ради правосуддя щодо кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду здійснюється відео- та аудіофіксація і трансляція у режимі реального часу відповідних засідань Вищої ради правосуддя на офіційному веб-сайті Вищої ради правосуддя, що забезпечується секретаріатом Вищої ради правосуддя.

Стаття 9. Громадська рада міжнародних експертів

1. Громадська рада міжнародних експертів утворюється строком на шість років Вищою кваліфікаційною комісією суддів України для сприяння їй у підготовці рішень з питань призначення на посади суддів Вищого антикорупційного суду та є її допоміжним органом.

2. Громадська рада міжнародних експертів виконує свої повноваження у складі шести членів, які призначаються Вищою кваліфікаційною комісією суддів України виключно на підставі пропозицій міжнародних організацій, з якими Україна співпрацює у сфері запобігання та протидії корупції відповідно до міжнародних договорів України.

Кожна така міжнародна організація може запропонувати Вищій кваліфікаційній комісії суддів України не менше двох кандидатів до складу Громадської ради міжнародних експертів.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України приймає рішення про призначення членів Громадської ради міжнародних експертів якщо кількість запропонованих кандидатів до складу Громадської ради міжнародних експертів щонайменше вдвічі перевищує кількість вакантних місць.

Рішення про призначення членів Громадської ради міжнародних експертів приймається на засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, яке є відкритим.

3. Членами Громадської ради міжнародних експертів можуть бути призначені громадяни України чи іноземці, які мають бездоганну ділову репутацію, високі професійні та моральні якості, суспільний авторитет, мають досвід роботи в інших країнах не менше ніж п'ять років із здійснення процесуального керівництва, підтримання державного обвинувачення в суді чи здійснення судочинства у справах, пов'язаних з корупцією.

4. Членами Громадської ради міжнародних експертів не можуть бути призначені особи, які є суб'єктами, на яких поширюється дія Закону України "Про запобігання корупції" або які не відповідають вимогам, передбаченим частиною четвертою статті 7 цього Закону.

5. Члени Громадської ради міжнародних експертів призначаються строком на два роки і не можуть бути призначені повторно.

6. На час участі членів Громадської ради міжнародних експертів у процедурах відбору кандидатів на зайняття посади суддів Вищого антикорупційного суду їм встановлюється винагорода у розмірі посадового окладу судді Верховного Суду. Члени Громадської ради міжнародних експертів, які постійно не проживають на території України, мають право на компенсацію витрат на проживання в Україні та переїзд.

7. Повноваження члена Громадської ради міжнародних експертів припиняються достроково у разі:

1) подання особистої заяви про припинення повноважень члена Громадської ради міжнародних експертів;

2) внесення Громадською радою міжнародних експертів пропозиції про дострокове припинення повноважень її члена;

3) набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо нього;

4) визнання його недієздатним або безвісно відсутнім;

5) виявлення невідповідності члена Громадської ради міжнародних експертів критеріям, визначеним цим Законом;

6) його смерті;

7) закінчення строку, визначеного частиною п'ятою цієї статті.

8. Рішення про дострокове припинення повноважень члена Громадської ради міжнародних експертів приймається Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, яка у десятиденний строк після прийняття такого рішення вживає заходів для призначення нового члена Громадської ради міжнародних експертів.

9. Громадська рада міжнародних експертів:

1) збирає, перевіряє та аналізує інформацію щодо кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду;

2) надає Вищій кваліфікаційній комісії суддів України інформацію щодо кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду;

3) бере участь у спеціальному спільному засіданні у передбачених цим Законом випадках;

4) вживає заходів до захисту персональних даних, інформації з обмеженим доступом, які стали відомі Громадській раді міжнародних експертів, її членам у зв'язку із здійсненням їх повноважень.

10. Для здійснення повноважень, визначених цією статтею, членам Громадської ради міжнародних експертів надається право безоплатного доступу до відкритих державних реєстрів.

11. Член Громадської ради міжнародних експертів зобов'язаний:

1) брати участь у її роботі особисто без права делегування своїх повноважень іншим особам, у тому числі іншим членам Громадської ради міжнародних експертів;

2) не використовувати в цілях інших, ніж для виконання своїх обов'язків як члена Громадської ради міжнародних експертів, персональні дані та іншу інформацію, що стала йому відома у зв'язку з участю в роботі Громадської ради міжнародних експертів. Порушення цієї вимоги тягне відповідальність, передбачену законом;

3) відмовитися від участі у зборі інформації про кандидата, розгляді питання про відповідність кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду критеріям, зазначеним у частині четвертій статті 8 цього Закону, якщо член Громадської ради міжнародних експертів перебуває чи перебував в особистих чи ділових стосунках із кандидатом на посаду судді Вищого антикорупційного суду, причетний до справ, які розглядав чи розглядає суддя, який є кандидатом на посаду судді Вищого антикорупційного суду, та/або у разі наявності іншого конфлікту інтересів або обставин, що можуть вплинути на об'єктивність чи неупередженість під час прийняття членом Громадської ради міжнародних експертів рішення щодо кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду.

12. Організаційно-технічне забезпечення діяльності Громадської ради міжнародних експертів здійснює Державна судова адміністрація України. Фінансування діяльності Громадської ради міжнародних експертів може здійснюватися із залученням міжнародної технічної допомоги.

Розділ IV ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ СУДДІВ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ

Стаття 10. Додаткові гарантії безпеки суддів Вищого антикорупційного суду

1. Суддям Вищого антикорупційного суду у зв'язку із здійсненням правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень надаються, поряд із визначеними Конституцією України та Законом України "Про судоустрій і статус суддів" гарантіями, додаткові гарантії забезпечення їх особистої безпеки та особистої безпеки членів їхніх сімей та збереження їхнього майна.

{Частина перша статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом № 781-IX від 14.07.2020}

2. Судді Вищого антикорупційного суду, а у разі потреби за його заявою також членам його сім'ї, надається цілодобова охорона. За заявою судді Вищого антикорупційного суду здійснюється цілодобова охорона особистого або службового житла судді.

3. Житло судді Вищого антикорупційного суду оснащується охоронною сигналізацією та кнопками тривожної сигналізації.

4. Охорону судді Вищого антикорупційного суду, членів його сім'ї, а також охорону житла судді забезпечує Служба судової охорони.

5. У разі загрози життю чи здоров'ю судді Вищого антикорупційного суду, членів його сім'ї за заявою судді Служба судової охорони забезпечує тимчасове розміщення таких осіб у місцях, що гарантують їхню безпеку.

6. Службові приміщення Вищого антикорупційного суду оснащуються сучасними засобами безпеки, що гарантують особисту безпеку суддів, збереження документації Вищого антикорупційного суду, недопущення незаконного проникнення до приміщень цього суду.

7. Для цілей цієї статті термін "член сім'ї" вживається у значенні, наведеному у частині першій статті 1 Закону України "Про запобігання корупції".

Стаття 11. Моніторинг доброчесності суддів Вищого антикорупційного суду

1. З метою моніторингу доброчесності, відповідності рівня життя судді Вищого антикорупційного суду та наявного у нього і членів його сім'ї майна одержаним ними доходам, перевірки на наявність у судді Вищого антикорупційного суду конфлікту інтересів та ознак незаконного збагачення проводяться:

1) повна перевірка в порядку, встановленому Законом України "Про запобігання корупції", всіх декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що подані суддями

Вищого антикорупційного суду, результати якої включаються до суддівського досьє судді Вищого антикорупційного суду;

2) моніторинг у порядку, встановленому Законом України "Про запобігання корупції", способу життя суддів Вищого антикорупційного суду та членів їхніх сімей на вимогу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, Громадської ради доброчесності, а також на підставі інформації, отриманої від фізичних та юридичних осіб, із засобів масової інформації та інших відкритих джерел інформації, що містить відомості про невідповідність рівня життя суб'єктів декларування задекларованим ними майну і доходам;

3) інші заходи фінансового та іншого контролю, моніторингу за додержанням законодавства у сфері запобігання корупції, передбачені законом.

Стаття 12. Підвищення рівня професійної компетентності судді Вищого антикорупційного суду

1. Суддям Вищого антикорупційного суду, поряд із передбаченими Законом України "Про судоустрій і статус суддів" заходами підтримання кваліфікації суддів, створюються умови для задоволення індивідуальних потреб в особистому професійному зростанні, підвищенні рівня професійної компетентності з питань судочинства у сфері протидії та боротьби з корупцією, новітніх міжнародних антикорупційних стандартів і світових практик у сфері протидії та боротьби з корупцією.

2. Суддя Вищого антикорупційного суду регулярно, але не рідше одного разу на рік, проходить обов'язкове підвищення кваліфікації з питань судочинства у сфері протидії та боротьби з корупцією.

3. Національна школа суддів України систематично організовує навчання суддів Вищого антикорупційного суду для закріплення та оновлення необхідних знань, вмінь та навичок, тренінги з вивчення новітнього міжнародного досвіду судочинства у сфері протидії та боротьби з корупцією, у тому числі із залученням представників міжнародних організацій, іноземних навчальних закладів.

Стаття 13. Забезпечення житлових умов судді Вищого антикорупційного суду

1. Суддя Вищого антикорупційного суду, не забезпечений житлом, забезпечується державою службовим житлом на час перебування на посаді.

2. Службові житлові приміщення, призначені для заселення суддями Вищого антикорупційного суду, перебувають у державній власності. Виключення житлових приміщень, що надаються суддям Вищого анти-

корупційного суду на час перебування на посаді, з числа службових та їх відчуження не допускається.

Розділ V ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ

Стаття 14. Фінансове забезпечення діяльності Вищого антикорупційного суду

1. Вищий антикорупційний суд є головним розпорядником коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення його діяльності.

2. Видатки на утримання Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду визначаються у Державному бюджеті України окремим рядком.

Стаття 15. Вимоги до розміщення Вищого антикорупційного суду

1. Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду та судові палати Вищого антикорупційного суду для здійснення правосуддя в першій інстанції не можуть розміщуватися в одній будівлі.

2. Вищий антикорупційний суд, його палати та апарат не можуть розміщуватися в одній будівлі разом з іншими судами, державними органами, їх територіальними, структурними підрозділами, представництвами, органами місцевого самоврядування, установами, організаціями.

Стаття 16. Організаційне забезпечення роботи Вищого антикорупційного суду

1. Організаційне забезпечення роботи Вищого антикорупційного суду здійснюється апаратом Вищого антикорупційного суду відповідно до Закону України “Про судоустрій і статус суддів”.

2. В апараті Вищого антикорупційного суду утворюється самостійний структурний підрозділ для організаційного забезпечення роботи Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.

3. Голова Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду контролює ефективність діяльності самостійного структурного підрозділу, який здійснює організаційне забезпечення роботи Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду, вносить пропозиції про призначення на посаду керівника цього підрозділу та погоджує його звільнення з посади, вносить подання про заохочення або накладення на нього дисциплінарного стягнення відповідно до законодавства, погоджує проект положення про такий структурний підрозділ та зміни до цього положення.

Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім підпункту 3 пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня початку роботи Вищого антикорупційного суду.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у статті 172^{-8} Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

у назві та абзаці першому частини першої слова “у зв’язку з виконанням службових повноважень” замінити словами “у зв’язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень”;

примітку після слів і цифри “зазначені у пункті 1” доповнити словами і цифрою “та підпункті “в” пункту 2”;

2) у статті 343 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131):

назву після слів “правоохоронного органу” доповнити словами “судового експерта”;

частину першу після слів “правоохоронного органу” доповнити словами “судового експерта”, а після слів “службових обов’язків” – словами “здійсненню судово-експертної діяльності”;

3) у Кримінальному процесуальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № № 9-13, ст. 88):

а) пункти 20, 22 і 23 частини першої статті 3 викласти в такій редакції:

“20) суд апеляційної інстанції – відповідний апеляційний суд, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться суд першої інстанції, що ухвалив оскаржуване судове рішення, а також Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду – стосовно судових рішень Вищого антикорупційного суду, ухвалених як судом першої інстанції, а також стосовно судових рішень інших судів першої інстанції, ухвалених до початку роботи Вищого антикорупційного суду в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених цим Кодексом до підсудності Вищого антикорупційного суду”;

“22) суд першої інстанції – місцевий загальний суд, який має право ухвалити вирок або постановити ухвалу про закриття кримінального провадження, а також Вищий антикорупційний суд у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до його підсудності цим Кодексом, а також апеляційний суд у випадку, передбаченому цим Кодексом;

23) суддя – голова, заступник голови, суддя Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, апеляційного суду, місцевих загальних судів, які відповідно до Конституції України на професійній основі уповноважені здійснювати правосуддя, а також присяжний";

{Підпункт "а" підпункту 3 пункту 2 розділу VI в редакції Закону № 2509-VIII від 12.07.2018}

б) у статті 31:

у частині п'ятій слова "Кримінального касаційного суду" замінити словами "Касаційного кримінального суду";

частину дванадцяту викласти в такій редакції:

"12. Кримінальне провадження у Вищому антикорупційному суді здійснюється:

1) в суді першої інстанції – колегіально судом у складі трьох суддів, хоча б один з яких має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, крім випадків, коли жодний такий суддя у цьому суді не може брати участь у розгляді справи з передбачених законом підстав;

2) в апеляційному порядку – колегіально судом у складі трьох суддів, хоча б один з яких має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років, крім випадків, коли жодний такий суддя у цьому суді не може брати участь у розгляді справи з передбачених законом підстав.

Кримінальне провадження у Вищому антикорупційному суді під час досудового розслідування здійснюється слідчим суддею одноособово, а в разі оскарження його ухвал в апеляційному порядку – колегіально судом у складі не менше трьох суддів";

частину тринадцяту після слів "має здійснювати кримінальне провадження" доповнити словами "(крім Вищого антикорупційного суду)";

в) у статті 32:

у частині першій:

абзац перший доповнити четвертим реченням такого змісту: "Дія цього абзацу не поширюється на кримінальні провадження, що віднесені до предметної підсудності Вищого антикорупційного суду згідно з правилами статті 33^{-1} цього Кодексу";

доповнити абзацом другим такого змісту:

"Кримінальні провадження щодо злочинів, що вчинені на території України і віднесені до предметної підсудності Вищого антикорупційного суду, здійснює Вищий антикорупційний суд";

частину третю після слів "досудове розслідування якого проводилося територіальним управлінням Національного антикорупційного бюро

України” доповнити словами “(крім злочинів, які цим Кодексом віднесені до підсудності Вищого антикорупційного суду)”;

г) частини першу та другу статті 33 викласти в такій редакції:

“1. Кримінальне провадження у першій інстанції здійснюють місцеві загальні суди, а також Вищий антикорупційний суд.

2. Кримінальне провадження в апеляційній інстанції здійснюють відповідні апеляційні суди, а також Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду”;

ґ) доповнити статтею 33^{-1} такого змісту:

“**Стаття 33^{-1}.** Предметна підсудність Вищого антикорупційного суду

1. Вищому антикорупційному суду підсудні кримінальні провадження стосовно корупційних злочинів, передбачених в примітці статті 45 Кримінального кодексу України, статтями 206^{-2}, 209, 211, 366^{-1} Кримінального кодексу України, якщо наявна хоча б одна з умов, передбачених пунктами 1-3 частини п’ятої статті 216 Кримінального процесуального кодексу України.

2. Слідчі судді Вищого антикорупційного суду здійснюють судовий контроль за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду відповідно до частини першої цієї статті.

3. Інші суди, визначені цим Кодексом, не можуть розглядати кримінальні провадження щодо злочинів, які віднесені до підсудності Вищого антикорупційного суду (крім випадку, передбаченого абзацом сьомим частини першої статті 34 цього Кодексу)”;

д) у статті 34:

у частині першій:

у пункті 1 слово “територіальної” виключити;

абзац шостий після слів “у виняткових випадках кримінальне провадження” доповнити словами “(крім кримінальних проваджень, що надійшли на розгляд Вищого антикорупційного суду)”;

доповнити абзацом сьомим такого змісту:

“У разі якщо обвинувачений чи потерпілий є або був суддею чи працівником апарату Вищого антикорупційного суду і кримінальне провадження належить до підсудності цього суду, таке кримінальне провадження у першій інстанції здійснює апеляційний суд, юрисдикція якого поширюється на місто Київ, і в такому разі ухвалені судові рішення оскаржуються в апеляційному порядку до апеляційного суду, який визначається колегією суддів Касаційного кримінального суду Верховного Суду”;

у частині третій:

в абзаці першому слова “колегією суддів Верховного Суду” замінити словами “колегією суддів Касаційного кримінального суду Верховного Суду”;

доповнити абзацом другим такого змісту:

“Питання про направлення кримінального провадження з Вищого антикорупційного суду до іншого суду вирішується колегією у складі п’яти суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду за поданням складу суду, визначеного для розгляду кримінального провадження, або за клопотанням сторін не пізніше п’яти днів з дня внесення такого подання чи клопотання, про що постановляється вмотивована ухвала”;

е) частину другу статті 65 доповнити пунктом 11 такого змісту:

“11) експерти – щодо роз’яснення наданих ними висновків”;

є) у пункті 2 частини п’ятої статті 69 слова “слідчого, прокурора” виключити;

ж) частину третю статті 95 викласти в такій редакції:

“3. Свідок зобов’язаний давати показання слідчому, прокурору, слідчому судді та суду, а експерт – слідчому судді та суду в установленому цим Кодексом порядку”;

з) частину сьому статті 100 після слів “в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування” доповнити словами “а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – до слідчого судді Вищого антикорупційного суду”;

и) частину другу статті 132 викласти в такій редакції:

“2. Клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження на підставі ухвали слідчого судді подається:

1) до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, якщо інше не передбачено пунктом 2 цієї частини;

2) у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – до Вищого антикорупційного суду”;

і) абзац перший частини першої статті 184 після слів “в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування” доповнити словами “а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – до Вищого антикорупційного суду”;

ї) частину першу статті 192 доповнити реченням такого змісту: “У разі затримання без ухвали про дозвіл на затримання особи за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, віднесеного до підсудності Вищого антикорупційного суду, зазначене клопотання подається до Вищого антикорупційного суду”;

й) частину другу статті 199 доповнити словами “а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – до Вищого антикорупційного суду”;

к) частину першу статті 201 після слів “в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування” доповнити словами “а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – до Вищого антикорупційного суду”;

л) абзац п’ятий пункту 1 частини п’ятої статті 216 викласти в такій редакції:

“суддею (крім суддів Вищого антикорупційного суду), суддею Конституційного Суду України, присяжним (під час виконання ним обов’язків у суді), Головою, заступником Голови, членом, інспектором Вищої ради правосуддя, Головою, заступником Голови, членом, інспектором Вищої кваліфікаційної комісії суддів України”;

м) частину третю статті 244 після слів “в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування” доповнити словами “а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – слідчим суддею Вищого антикорупційного суду”;

н) у статті 247:

частину першу викласти в такій редакції:

“1. Розгляд клопотань, який віднесений згідно з положеннями цієї глави до повноважень слідчого судді, здійснюється слідчим суддею апеляційного суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – слідчим суддею Вищого антикорупційного суду”;

у частині другій:

абзац перший доповнити словами “а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, здійснюється слідчим суддею Вищого антикорупційного суду (крім випадку, передбаченого абзацом сьомим частини першої статті 34 цього Кодексу)”;

абзац другий викласти в такій редакції:

“У такому разі слідчий, прокурор звертаються з клопотаннями про надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій до слідчого судді відповідного апеляційного суду, найбільш територіально наближеного до апеляційного суду, в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування, або Вищого антикорупційного суду (а у випадку, передбаченому абзацом сьомим частини першої статті 34 цього Кодексу, – до апеляційного суду, зазначеного в абзаці сьомому частини першої статті 34 цього Кодексу)”;

о) частину десяту статті 290 після слів “в межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування” доповнити словами “а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – слідчим суддею Вищого антикорупційного суду”;

п) частину першу статті 306 після слів “розглядаються слідчим суддею місцевого суду” доповнити словами “а в кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до підсудності Вищого антикорупційного суду, – слідчим суддею Вищого антикорупційного суду”;

р) у частині другій статті 334 слова “місцевого суду” замінити словами “суду першої інстанції”;

с) пункт 2 частини першої статті 480 після слів “Конституційного Суду України” доповнити словами “судді Вищого антикорупційного суду”;

т) доповнити статтею 480^{-1} такого змісту:

“**Стаття 480^{-1}.** Особливості початку досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених суддею Вищого антикорупційного суду

1. Відомості, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення суддею Вищого антикорупційного суду, вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань Генеральним прокурором (виконувачем обов’язків Генерального прокурора) у порядку, встановленому цим Кодексом.

2. Генеральний прокурор (виконувач обов’язків Генерального прокурора) зобов’язаний невідкладно, але не пізніше 24 годин з моменту внесення таких відомостей, повідомити Верховний Суд про початок досудового розслідування”;

у) частину першу статті 481 доповнити пунктом 3^{-1} такого змісту:

“3^{-1}) судді Вищого антикорупційного суду – Генеральним прокурором (виконувачем обов’язків Генерального прокурора)”;

ф) доповнити статтею 482^{-1} такого змісту:

“**Стаття 482^{-1}.** Кримінальне провадження стосовно суддів Вищого антикорупційного суду

1. Під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо судді Вищого антикорупційного суду клопотання учасників кримінального провадження розглядає слідчий суддя, визначений пунктом 18 частини першої статті 3 цього Кодексу, в порядку, визначеному цим Кодексом”;

х) розділ XI “Перехідні положення” доповнити пунктом 20^{-2} такого змісту:

“20^{-2}. Підсудність Вищого антикорупційного суду, передбачена цим Кодексом як суду першої інстанції, суду апеляційної інстанції та слідчих суддів, поширюється на кримінальні провадження, відомості за якими про кримінальне правопорушення внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань:

1) з дня набрання чинності Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду”;

2) до дня набрання чинності Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду”, якщо досудове розслідування здійснюється або здійснювалося Національним антикорупційним бюро України та закінчено прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

З дня набрання чинності Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду” у кримінальних провадженнях, досудове розслідування яких здійснюється Національним антикорупційним бюро України або досудове розслідування яких здійснювалося Національним антикорупційним бюро України та закінчено прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури:

1) слідчі судді (крім слідчих суддів Вищого антикорупційного суду) припиняють приймати до розгляду клопотання та скарги у кримінальних провадженнях, а суди першої інстанції (крім Вищого антикорупційного суду) – обвинувальні акти, клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру та про звільнення від кримінальної відповідальності у таких кримінальних провадженнях. Такі клопотання та обвинувальні акти подаються в установленому порядку відповідно до слідчих суддів Вищого антикорупційного суду, Вищого антикорупційного суду;

2) суди апеляційної інстанції (крім Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду) припиняють приймати до розгляду апеляційні скарги;

3) клопотання та скарги, які надійшли до слідчих суддів і не розглянуті до дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду", передаються до Вищого антикорупційного суду для розгляду в установленому порядку слідчими суддями цього суду;

4) у разі якщо судовий розгляд у судах першої та апеляційної інстанцій не закінчено до дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду", такі кримінальні провадження передаються до Вищого антикорупційного суду для розгляду в установленому цим Кодексом порядку;

5) оскарження судових рішень, ухвалених до дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду", здійснюється за правилами підсудності, передбаченими цим Кодексом;

6) заяви про перегляд за нововиявленими обставинами судових рішень, ухвалених судами першої та апеляційної інстанцій до дня набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо початку роботи Вищого антикорупційного суду", подаються до Вищого антикорупційного суду та розглядаються ним у встановленому порядку.

У разі об'єднання в одному провадженні матеріалів досудових розслідувань щодо декількох осіб, підозрюваних у вчиненні одного кримінального правопорушення, або щодо однієї особи, підозрюваної у вчиненні кількох кримінальних правопорушень, серед яких є кримінальні провадження, підсудні Вищому антикорупційному суду, судове провадження здійснює Вищий антикорупційний суд, якщо виділення в окреме провадження матеріалів кримінального провадження, які не віднесені до підсудності цього суду, може негативно вплинути на повноту судового розгляду.

У разі зміни обвинувачення в суді під час розгляду справи Вищим антикорупційним судом таке кримінальне провадження продовжує розглядати Вищий антикорупційний суд. У разі якщо Вищий антикорупційний суд вийде за межі висунутого обвинувачення, зазначеного в обвинувальному акті, в порядку та у випадках, визначених частиною третьою статті 337 цього Кодексу, відповідне кримінальне провадження

продовжує розглядатися як таке, що підсудне Вищому антикорупційному суду. У випадках, передбачених цим абзацом, кримінальне провадження в апеляційній інстанції здійснює Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду".

{Підпункт "х" підпункту 3 пункту 2 розділу VI в редакції Законів № 2509-VIII від 12.07.2018, № 100-IX від 18.09.2019}

ц) у тексті Кодексу слова "Апеляційний суд Автономної Республіки Крим, апеляційний суд області, міст Києва та Севастополя" в усіх відмінках замінити словами "відповідний апеляційний суд" у відповідному відмінку;

4) у тексті Кодексу адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 48, ст. 436) слова "Київський апеляційний адміністративний суд" в усіх відмінках замінити словами "апеляційний адміністративний суд в апеляційному окрузі, що включає місто Київ" у відповідному відмінку;

5) у Законі України "Про Вищу раду правосуддя" (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 7-8, ст. 50):

а) абзац другий частини восьмої статті 30 доповнити словами "якщо інше не передбачено законом";

б) перше речення частини другої статті 58 доповнити словами "а стосовно судді Вищого антикорупційного суду таке подання вноситься Генеральним прокурором (виконувачем обов'язків Генерального прокурора)";

в) частину другу статті 59 доповнити абзацами другим та третім такого змісту:

"Розгляд подання про надання згоди на затримання судді Вищого антикорупційного суду, утримання його під вартою чи арештом здійснюється Вищою радою правосуддя з обов'язковою участю судді або його представника. Повідомлення про дату, час і місце розгляду відповідного клопотання направляється невідкладно Генеральному прокурору (виконувачу обов'язків Генерального прокурора) та судді Вищого антикорупційного суду.

У разі неявки судді Вищого антикорупційного суду або його представника на засідання Вищої ради правосуддя розгляд подання здійснюється без їх участі";

г) частину першу статті 60 доповнити реченням такого змісту: "Стосовно судді Вищого антикорупційного суду таке рішення негайно вручається Генеральному прокурору (виконувачу обов'язків Генерального прокурора)";

ґ) у статті 63:

перше речення частини першої доповнити словами “а стосовно судді Вищого антикорупційного суду на підставі вмотивованого клопотання Генерального прокурора (виконувача обов’язків Генерального прокурора)”;

частину четверту після слів “на вручення судді” доповнити словами “крім судді Вищого антикорупційного суду”;

д) частину другу статті 64 після слів “Генеральним прокурором або його заступником” доповнити словами “а стосовно судді Вищого антикорупційного суду – Генеральним прокурором (виконувачем обов’язків Генерального прокурора)”.

3. Протягом дванадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) формується Вищий антикорупційний суд у порядку та у складі, що визначені цим Законом;

2) оголошується та відповідно до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” та цього Закону проводиться конкурс на посади суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду та на посади інших суддів Вищого антикорупційного суду, за результатами проведеного конкурсу призначаються судді Вищого антикорупційного суду.

4. День початку роботи Вищого антикорупційного суду у складі, визначеному цим Законом, визначається рішенням зборів цього суду, що публікується на веб-порталі судової влади та в газеті “Голос України”.

5. Вищий антикорупційний суд розпочинає роботу за умови призначення за результатами конкурсу, проведеного відповідно до Закону України “Про судоустрій і статус суддів” та цього Закону, щонайменше тридцяти п’яти суддів Вищого антикорупційного суду, у тому числі щонайменше десять із яких мають бути суддями Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.

6. Не пізніше ніж через тридцять календарних днів з дня призначення суддів Вищого антикорупційного суду у кількості, зазначеній у пункті 5 цього розділу, найстарший за віком суддя Вищого антикорупційного суду скликає збори суддів Вищого антикорупційного суду для вирішення питання про визначення дня початку роботи Вищого антикорупційного суду, вирішення організаційних питань діяльності суду та обрання слідчих суддів.

У разі якщо до дня початку роботи Вищого антикорупційного суду слідчих суддів не буде обрано, їх повноваження виконують троє суддів Вищого антикорупційного суду, які визначаються жеребкуванням на

зборах суддів Вищого антикорупційного суду. Судді Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду участі у такому жеребкуванні не беруть.

7. Запропонувати Президентові України внести в установленому порядку проект Закону про утворення Вищого антикорупційного суду.

Президент України ***П.ПОРОШЕНКО***

м. Київ 7 червня 2018 року

№ 2447-VIII

Навчальне видання

ЗБІРНИК ОСНОВНИХ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Посібник для закладів вищої освіти

Підписано до друку 03.10.2022. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 36,6. Наклад 300. Зам. 284.

Надруковано у «Видавництво Людмила»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 5303 від 02.03.2017
«Видавництво Людмила"
03148, Київ, а/с 115
Тел./факс: +380504697485, 0683408332
E-mail: lesya3000@ukr.net